

№ 1

1246 р., травня 3. Ліон.— Папа Інокентій IV, відповідаючи на „прохання і доброзичливо вислухані просьби“ князя Русі Данила, заявляє про згоду прийняти „Королівство“ під свою зверхність

Regi Russi[a]e illustri Innocentius episcopus servus servorum dei.

Cum te, ac Regnum tuum, utpote plantationem novellam, proponamus prosequi speciali pr[a]erogativa grati[a]e ac favoris, votis tuis libenter annuimus, et petitiones tuas quantum cum deo possumus favorabiliter exaudimus. Tuis itaque supplicationibus inclinati, personam tuam et Regnum pr[a]edictum sub beati Petri et nostra protectione suscipimus, et pr[a]esentis scripti patrocínio communimus.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre protectionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare pr[a]esumserit, indignationem dei omnipotentis, beatorum Petri et Pauli apostolorum eius, et nostram se noverit incursum.

Datum Lugduni V. Nonas Maii, anno tertio.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Діловод. копія — AV RV, vol. 21, p. 276, N 480.

Опубл.: АИ, т. I, с. 57, № 62; Чубатий, с. 87, № 16; Большакова, с. 126 (рос. переклад); Mon. Hung. hist. ..., vol. XII, p. 120, N 210; Berger, t. 1, p. 272, N 1820; Ptašnik, p. 27, N 45; Doc. Pont. Rom. ..., vol. I, p. 32—33, N 16.

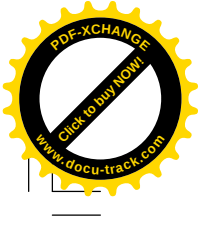
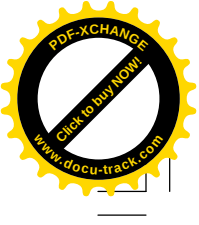
Перест: Potthast, vol. II, N 12094; Bullar. Poloniae, vol. I, p. 86, N 422.

Переклад

Найяснішому королю Русі — єпископ Інокентій, слуга слуг Божих.

Оскільки ми намірені удостоїти тебе і твоє Королівство як нову ниву [Господню] особливою милістю і благословенням, то охоче відгукнулися на твої прохання і доброзичливо вислухали твої просьби, покладаючись на милість Бога. Схилені твоїми благаннями, ми приймаємо тебе і згадане





Королівство під заступництво святого Петра і наше, [що] й підтверджуємо сьогоднішнім листом.

Нехай не буде нікому з людей дозволено порушувати цю сторінку нашого покровительства або в нерозсудному зухвальстві виступати проти нього. Коли ж хто-небудь наслідиться це зробити, то хай він знає, що викличе на себе гнів усемогутнього Бога і святих апостолів Петра і Павла.

Дано в Ліоні, п'ятого дня перед Нонами травня (тобто 3 травня), третього року [понтифікату].

№ 2

1246 р., травня 3. Ліон.— Папа Інокентій IV, задовольняючи „побажання“ князя Русі Данила, повідомляє про відрядження на Русь під його опіку ченців ордену проповідників Олексія та його товариша, надаючи їм окремі повноваження

Regi Russi[a]e illustri Innocentius episcopus servus servorum dei.

Cupientes tuis votis annuere, ac volentes in omnibus quantum cum deo possumus tu[a]e satisfacere voluntati, dilectos filios fratres Alexium et [...] socium eius, qui cum ipso fuit in Bohemia, ordinis Pr[a]edicatorum, tibi ad morandum tecum duximus concedendos, committentes eis auctoritate pr[a]efata, eandem auctoritatem quam habent hii qui sunt ad Tartaros destinati.

Datum Lugduni V. Nonas Maii. Anno tertio.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Діловод. копія — AV RV, vol. 21, p. 276, N 481.

Опубл.: АИ, т. I, с. 57, № 63; Чубатий, с. 87—88, № 17; Большакова, с. 125 (рос. переклад); Mon. Hung. hist. ..., vol. XII, p. 120, N 211; Ripoll, t. I, p. 163, N 143; Erben, vol. I, p. 540, N 148; Berger, t. I, p. 272, N 1821; Ptašník, p. 27—28, N 46; Doc. Pont. Rom. ..., vol. I, p. 33, N 17.

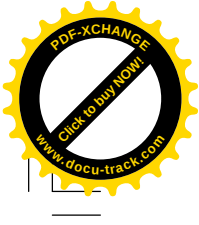
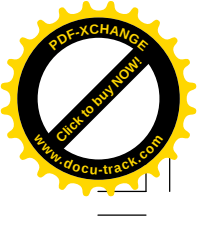
Пересм: Potthast, vol. II, N 12095; Cod. ... Bohemiae, vol. IV, N 357; Bullar. Poloniae, vol. I, p. 86, N 423.

Переклад

Найяснішому королю Русі — єпископ Інокентій, слуга слуг Божих.

Бажаючи відгукнутися на твої прохання і з Божою допомогою задовольнити у всьому твої побажання, ми відряджаємо під твою опіку улюблених синів, братів Олексія і товариша його [...], що був з ним у Богемії, з





домініканського ордену, даючи їм цією грамотою ті ж повноваження, які мають особи, скеровані до татар.

Дано в Ліоні, п'ятого дня перед Нонами травня, третього року [пonti-фікату].

№ 3

1246 р., травня 3. Ліон.— Папа Інокентій IV повідомляє ченців ордену проповідників Олексія та його товариша з Богемії, що вони, „відгукуючись на прохання [...] найчеснішого короля Русі“ Данила, повинні виїхати на Русь і перебувати при князівському дворі

Fratri Alexio et [...] socio eius qui fuit cum ipso in Bohemia ordinis Pr[a]edicatorum Innocentius episcopus servus servorum dei.

Cupientes carissimi in Christo filii nostri [...] Regis Russi[a]e illustris votis annuere, ac volentes in omnibus quantum cum deo possumus su[a]e satisfacere voluntati, vos sibi ad commorandum secum duximus concedendos, committentes vobis auctoritate litterarum nostrarum eandem auctoritatem, quam habent hii qui sunt ad Tartaros destinati.

Quocirca mandamus quatenus sine dilatione ad eiusdem Regis pr[a]esentiam accedatis, cum eo quamdiu sibi placuerit mortuari.

Datum Lugduni V. Nonas Maii. Anno tertio.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Діловод. копія — AV RV, vol. 21, p. 276, N 482.

Опубл.: АИ, т. I, с. 58, № 64; Чубатий, с. 88, № 18; Erben, vol. I, p. 540, N 1149; Mon. Hung. hist. ..., vol. XII, p. 120, N 212; Berger, t. I, p. 272, N 1822; Ptašnik, p. 28, N 47; Doc. Pont. Rom. ..., vol. I, p. 34, N 18.

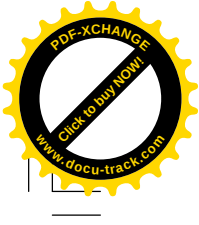
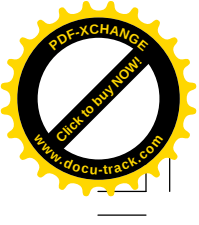
Регест: Potthast, vol. II, N 12096; Cod. ... Bohemiae, vol. IV, N 358; Bullar. Poloniae, vol. I, p. 86, N 424.

Переклад

Братові Олексію і його товаришеві [...], що був разом з ним у Богемії, які перебувають в ордені домініканців — Інокентій, єпископ, слуга слуг Божих.

Бажаючи відгукнутись на прохання найдорожчого у Христі нашого сина [...] найчеснішого короля Русі і бажаючи в усьому з Божою допомогою задовольнити його побажання, ми відряджаємо вас для перебування при ньому, даючи вам нашим листом такі повноваження, якими наділені ті, хто посланий до татар.





А тому велимо негайно з'явитись перед цим королем і знаходитись при ньому [стільки], скільки йому буде потрібно.

Дано в Ліоні, п'ятого дня перед Нонами травня, третього року [пonti-фікату].

№ 4

1247 р., серпня 27. Ліон.— Папа Інокентій IV, відгукуючись на „прохання“ князя Русі Данила, дозволяє єпископам і пресвітерам Русі дотримуватися традиційних релігійних обрядів, пов'язаних із підготовкою святих дарів, що не суперечать католицькій вірі

Danieli Regi Russi[a]e illustri Innocentius Episcopus servus servorum dei.

Cum te de c[a]letero specialem inter devotos ecclesi[a]e reputemus, petitiones tuas quantum cum deo possumus libenter ad gratiam exauditionis admittimus et votis tuis favorem benevolum impertimur. Ea propter, carissime in Christo fili tuis supplicationibus inclinati, episcopis et aliis presbyteris de Russia ut liceat eis mores suo ex fermentato conficere, et alios eorum ritus qui fidei catholic[a]e, quam ecclesia Romana tenet, non obviant, observare, auctoritate pr[a]esentium indulgemus.

Nulli ergo omnino homini liceat hanc paginam nostr[a]e concessionis et indulti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare pre[a]sumpserit indignationem omnipotentis dei, et b[e]atorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

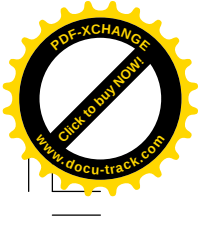
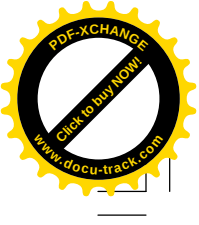
Datum Lugduni VI. Kalendas Septembris, Anno V.

Рух.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Діловод. копія — AV RV, vol. 21, p. 459, N 174.

Оубл.: АИ, т. I, с. 61—62, № 68; Чубатий, с. 91, № 22; Большакова, с. 127 (рос. переклад); Mon. Hung. hist. ..., vol. XII, p. 232; Berger, t. I, p. 485, N 3223; Ptaśnik, p. 30—31, N 55; Doc. Pont. Rom. ..., vol. I, p. 36—37, N 22.

Ререст.: Potthast, vol. II, N 12667; Bullar. Poloniae, vol. I, p. 91, N 451.





Переклад

Найяснішому королю Русі Данилові — єпископ Інокентій, слуга слуг Божих.

Оскільки ми особливо поважаємо тебе серед шанувальників церкви, [то] з Божою допомогою охоче спрямовуємо [наш] слух до твоїх прохань і чинимо милостиве благословення твоїм побажанням. Тому, найдорожчий у Христі сине, схиляючись до твоїх прохань, ми дозволяємо цим листом єпископам і іншим пресвітерам Русі дотримуватися обрядів, пов'язаних з [підготовкою святих дарів із] перебродженого тіста та інших їхніх релігійних звичаїв, які не суперечать католицькій вірі, тобто вірі римської церкви.

Нехай не буде нікому з людей дозволено порушувати цю сторінку нашого покровительства або в нерозсудливій зухвалості виступати проти нього. Коли ж хто-небудь наслідиться це зробити, то хай він знає, що викличе на себе гнів усемогутнього Бога і святих апостолів Петра і Павла.

Дано в Ліоні, шостого дня перед Календами вересня, п'ятого року [понтифікату].

№ 5

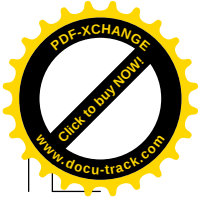
1247 р., серпня 27. Ліон.— Папа Інокентій IV, задовольняючи „справедливі прохання“ князів галицько-волинських земель, дозволяє повернути незаконно відняті у них спадкові володіння, землі та інші маєтності й усунути несправедливість

Illustribus Danieli Russi[a]e et W[asilkovi] Laudemeri[a]e fratr[a]e eius Regibus et nato eiusdem Danielis, Innocentius episcopus servus servorum dei.

Cum a nobis petitur quod justum est et honestum, tam vigor [a]equitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducamus effectum. Eapropter, carissimi in Christo filii, vestris justis precibus inclinati, recuperandi possessionem, terras, et alia bona ad vos hereditario, vel alio jure spectantia, qu[a]e alii Reges, qui in ecclesia devotione non permanent, contra justitiam detinent, et injurias seculari potentia propulsandi liberam vobis concedimus auctoritate pr[a]edicta facultatem.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostr[a]e concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem





hoc attemptare pr[a]esumpserit indignationem omnipotentis dei, et
b[eatorum] Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.
Datum Lugduni VI. Kalendas Septembris. Anno V.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Діловод. ко-
пія — AV RV, vol. 21, p. 459, N 172.

Опубл.: АИ, т. I, с. 61, № 67; Чубатий, с. 90—91, № 21; Большакова,
с. 127 (рос. переклад); Mon. Hung. hist. ..., vol. XII, p. 233; Berger, t. I, p. 485,
N 3221; Ptaśnik, p. 30, N 53; Doc. Pont. Rom. ..., vol. I, p. 35, N 20.

Рецст: Potthast, vol. II, N 12668; Bullar. Poloniae, vol. I, p. 91, N 452.

Переклад

Найяснішим королям Русі Данилові та Лодомерії — Василькові, бра-
тові його, і синові того ж Данила — єпископ Інокентій, слуга слуг Божих.

Оскільки від нас просять те, що [є] справедливим і почесним, то й
сила справедливості, а також докази розуму вимагають, щоб, виконуючи
покладені на нас обов'язки, ми довели цю [справу] до належного висліду.
Тому, найдорожчі у Христі синове, схильні вашими справедливими про-
ханнями [про повернення] володінь, земель та іншого добра, що належало
вам за спадковим або іншим правом, [тобто всього] того, що інші королі,
нешанобливо ставлячись до церкви, отримують усупереч справедливості,
ми даємо вам повну можливість усунути несправедливість, завдану світсь-
кою владою, спираючись на наш авторитет.

Нехай не буде нікому з людей дозволено порушувати цю сторінку
нашого покровительства або в нерозсудливій зухвалості виступати проти
нього. Коли ж хто-небудь намілиться це зробити, то хай він знає, що
викличе на себе гнів усемогутнього Бога і святих апостолів Петра і Павла.

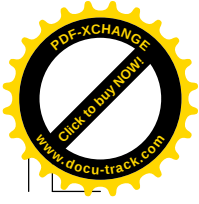
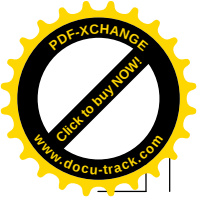
Дано в Ліоні, шостого дня перед Календами вересня, п'ятого року
[понтіфікату].

№ 6

1247 р., вересня 7. Ліон. — Папа Інокентій IV, згідно з проханням „у
спеціальному листі“ князя Русі Данила, доручає папському легату
для Русі, архієпископу Пруссії, Лівонії та Естонії Альбертові
закликати вище духовенство і руських вельмож возз'єднатися з
римською церквою

Archiepiscopo Prusci[a]e, Livoni[a]e et Eustoni[a]e, apostolic[a]e
sedis legato — Innocentius episcopus, servus servorum dei.





Sicut omnes, quos extra archam invenit diluvium perierunt, ita omnes, qui sunt extra communionem Ecclesi[a]e, nisi conversi ad eius unitatem redierunt, in [a]etern[a]e damnationis supplicium deportantur. Hac siquidem consideratione inductus Carissimus in Christo filius noster Daniel Rex Rusci[a]e illustris, cuius dominus, qui non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat, sua misericordia illustravit per litteras speciales et nuntios, quos propter hoc transmisit nuper ad nostram pr[a]esentiam, cum humilitate et instantia postulavit a nobis, ut ipsum et totam gentem ac Regnum eius hactenus a fidei unione praecisos ad unitatem ecclesiasticam et devotionem Ecclesi[a]e Roman[a]e, qu[a]e aliarum omnium caput est et magistra, recipere de benignitate solita curaremus.

Quocirca mandamus, quatenus personaliter ad partes illas accedens, si praefatus Rex in tam sancto proposito perseverans, tam ipse, quam archiepiscopi et episcopi et alii magnates Regni sui, scismate quolibet penitus abiurato, promiserint, et iuraverint se de cetero in unitate fidei, quam Ecclesia Romana pr[a]edicat et observat, eiusdemque Roman[a]e Ecclesi[a]e devotione perpetuo permansuros, eos auctoritate nostra et reconcilies, et tamquam speciales et devotos filios incorpores praedict[a]e Roman[a]e Ecclesi[a]e, quae mater est omnium unitati.

Idque per loca et regna, in quibus expedire videris, publices et facias etiam publicari.

Datum Lugduni VII. Idus Septembr[is]. Anno V.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Діловод. копія — AV RV, vol. 21, p. 460, N 188.

Опубл.: АИ, т. I, с. 64, № 72; Чубатий, с. 93, № 26; Ripoll, t. I, p. 176, N 183; Mon. Hung. hist. ..., vol. XII, p. 236; Berger, t. I, p. 487, N 3237; Ptaśnik, p. 31—32, N 58; Doc. Pont. Rom. ..., vol. I, p. 39, N 26.

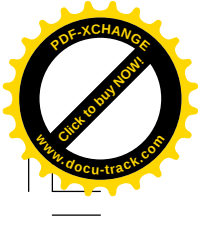
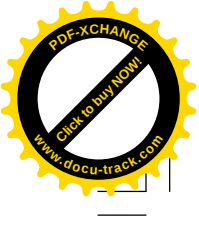
Пересм: Potthast, vol. II, N 12686; Bullar. Poloniae, vol. I, p. 91, N 455.

Переклад

Архієпископові пруському, лівонському й естонському, легату папської столиці — Інокентій єпископ, раб рабів Божих.

Як згинули в потопі всі, хто опинився поза ковчегом, так на муку вічного прокляття приречені всі, хто перебуває поза єдністю церкви,





якщо їх не навести до її лона. Схилений ось такими роздумами, наш найдорожчий у Христі син Данило, найясніший король Русі, якого просвітив Господь своїм милосердям, волюючи не смерті грішникам, а свого воскресіння і життя, просив нас із належною поштивістю у спеціальному листі і через недавно присланих з цією метою послів, щоб ми з властивою нам добросердністю удостоїли прийняти його самого і весь народ його Королівства, досі відірваний від єдиної віри, до спільності й обітниці римської церкви, голови й наставниці усім іншим.

А тому ми доручаємо тобі, як особисто причетному до цих земель, від імені нашої папської влади возз'єднати й прийняти їх, як особливо побожних синів названої римської церкви — матері всякої єдності, за умови, що згаданий король сам, утвердившись у своєму благочестивому намірі, а також архієпископи, єпископи та інші магнати його Королівства, клятвено й щиро відрікаючись від схизми, пообіцяють і присягнуть, що вони віднині перебуватимуть у єдиній вірі, яку зберігає й проголошує римська церква, і у вічній обітниці цієї ж римської церкви.

Оголоси про це всенародно в містах і королівствах, де вважатимеш за потрібне, і подбай про публічне розголошення.

Дано в Ліоні, сьомого дня перед вересневими Ідами, п'ятого року [понтифікату].

№ 7

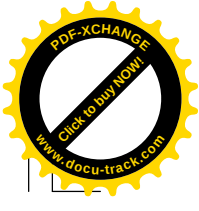
1247 р., вересня 12. Ліон. — Папа Інокентій IV схиляється до „прохань“ галицько-волинських князів і заявляє „найяснішим Данилові, королю Русі, та Василькові — королю Лодомерії, братові його і синові Данила“, про охорону і заступництво всіх їх володінь

Illustribus Danieli Russi[a] et W[asilkoni] Laudemer[i]a]e fratri eius Regibus et nato eiusdem Danielis. Innocentius episcopus servus servorum dei.

Etsi proponamus illustrium, ac nobilium, et aliorum ecclesi[a]e devotorum personas quantum cum deo possumus honorare, vos tamen quo deus et dominus noster Jesus Christus per suam misericordiam ad unitatem ecclesiasticam revocavit, tantam propensiori volumus proseguere pre[a]rogativa favoris et grati[a]e specialis, quanto in revocatione vestra ad devotionem ecclesi[a]e non hominis sed divin[a]e potenti[a]e manus dinoscitur operata.

Eapropter carissimi in Christe filii vestris precibus inclinati personas vestras, et Regna, familias, possessiones, et alia omnia bona vestra tam mobilia quam immobilia quae in pr[a]esentiarum





rationabiliter possiderit, aut in futurum justis modis prestante domino poteritis adipisci sub B[eat]i Petri et nostra protectione suscipimus, et eas vobis vestrisque heredibus in ecclesiastica devotione persistentibus auctoritate apostolica confirmamus et pr[a]esentis scripti patrocinio communimus.

Nulli ergo omnino homini liceat hanc paginam nostr[a]e protectionis et confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare pr[a]esumpserit indignationem omnipotentis dei et b[eatorum] Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Lugduni II. Idus Septembris, anno quinto.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Діловод. копія — AV RV, vol. 21, p. 460 v., N 187.

Опубл.: АИ, т. I, с. 65—66, № 74; Чубатий, с. 94, № 28; Большакова, с. 128 (рос. переклад); Mon. Hung. hist. ..., vol. XII, p. 238; Berger, t. I, p. 487, N 3236; Ptašnik, p. 32, N 59; Doc. Pont. Rom. ..., vol. I, p. 38, N 25.

Перект.: Potthast, vol. II, N 12688; Bullar. Poloniae, vol. I, p. 91—92, N 456.

Переклад

Найяснішим Данилові, королю Русі, та Василькові, королю Лодомерії, братові його і синові Даниловому — єпископ Інокентій, слуга слуг Божих.

Оскільки ми закликаємо славити з Божою допомогою знатніших, іменитих і інших осіб, відданих церкві, і оскільки Бог і Господь наш Ісус Христос через своє терпіння знову покликав вас до єдності церкви, тому-то таких близьких [нам людей] ми хочемо наділити привілеями, удостоїти благословення і особливої милості. Адже у поклику вас до пошанування церкви розпізнається священнодіюча рука не людини, а всесильного Бога. Тому, наймиліші у Христі сини, схилені вашими проханнями, ми беремо під заступництво святого Петра і наше вас, володіння, сім'ї і все інше ваше добро — як рухоме, так і нерухоме, якими ви розумно володієте нині і зможете володіти в майбутньому з Божою допомогою, придбаючи їх справедливим чином, і в чому вас, наступників ваших, вірних церкві, клятвено запевняємо апостольською владою і підтверджуємо цим посланням.

Нехай не буде нікому з людей дозволено порушувати цю сторінку нашого покровительства або в нерозсудливій зухвалості виступати проти нього. Коли ж хто-небудь насмілиться це зробити, то хай він знає, що викличе на себе гнів усемогутнього Бога і святих апостолів Петра і Павла.

Дано в Ліоні, другого дня перед Ідами вересня, п'ятого року [понтифікату].





№ 8

1247 р., вересня 27. Ліон.— Папа Інокентій IV прислухається до „прохання“ галицько-волинських князів і своєю владою дозволяє „найяснішим королю Русі Данилові і Василькові — королю Лодомерії, братові його і синові Даниловому“, заборонити хрестоносцям та іншим чужим духовним особам набувати володіння на Русі

Illustribus Danieli Russi[a]e et W[asilkoni] Laudemeri[a]e fratri eius Regibus et nato eiusdem Danielis — Innocentius episcopus servus servorum dei.

Exigentibus vestr[a]e devotionis meritis votis vestris libenter annuimus, et petitiones vestras quantum cum deo possumus favorabiliter exaudimus. Vestris itaque supplicationibus inclinati, ut nullus cruciferorum, vel aliorum Religiosorum in vestris terris acquisitis, et acquirendis, de aliquo se intromittere, vel possessionem aliquam acquirere absque beneplacito vestro valeat, auctoritate vobis pr[a]edicta indulgemus.

Nulli ergo omnino homini liceat hanc paginam nostr[a]e concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare pr[a]esumpserit indignationem omnipotentis dei et b[e]atorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Lugduni VI. Kalendas Septembris. Anno V.

Рух.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Діловод. копія — AV RV, vol. 21, p. 459 v., N 173.

Опубл.: АИ, т. I, с. 62, № 69; Чубатий, с. 91—92, № 23; Большакова, с. 126 (рос. переклад); Mon. Hung. hist. ..., vol. XII, p. 234; Berger, t. I, p. 485, N 3222; Ptašnik, p. 30, N 54; Doc. Pont. Rom. ..., vol. I, p. 35, N 21.

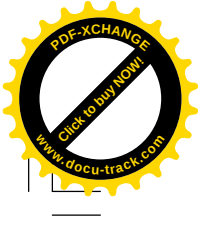
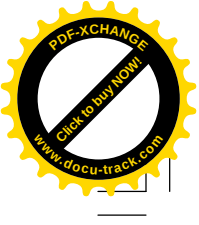
Перест: Potthast, vol. II, N 12670.

Переклад

Найяснішим королю Русі Данилові і Василькові, королю Лодомерії, братові його і синові Даниловому — єпископ Інокентій, слуга слуг Божих.

Необхідність гідних вшанувань і обітниць ваших охоче схвалюємо і з Божою допомогою прихильно вислухали ваші прохання. Схилившись до ваших благань, ми даною нам владою надаємо вам [право забороняти], щоб ніхто з хрестоносців або інших духовних осіб не міг без вашого дозволу набувати будь-які володіння у ваших землях або бути впровадженим ким-небудь у володіння.





Нехай не буде нікому з людей дозволено порушувати цю сторінку нашого покровительства або в нерозсудливій зухвалості виступати проти нього. Коли ж хто-небудь наслідиться це зробити, то хай він знає, що викличе на себе гнів усемогутнього Бога і святих апостолів Петра і Павла.

Дано в Ліоні, шостого дня перед Календами вересня, п'ятого року [понтіфікату].

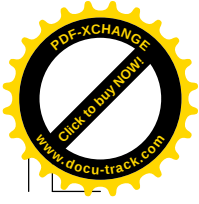
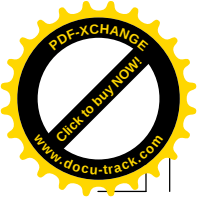
№ 9

1352 р., серпня 22. Львів.— Польський король Казимир III затверджує право власності Георгія, Руперта та Маргарити — синів і доньки покійного львівського вїйта Матвія, на млин „Сільський кут“ за ставом поблизу Львова, а також на село Малі Винники з млином, ставом, корчмою та фїльварком „Підпреск“ — майно, подароване „великим володарем [...] князем Русі Левом“ їх дідові, львівському вїйтові Бертольду

In nomine Domini, amen.

Quoniam ab humana memoria omnes res elabuntur, si non sint solempti titulo litterarum et fidedignorum testimonio perhennatae, nos igitur Cazimirus, dei gracia rex Poloniae, Cracoviae, Sandomiriae, Lanciciae, Cuiaviae, Pomeraniae et Russiae dominus, notum facimus tam praesentibus quam futuris. Quod in nostra nostrorumque baronum praesentia constituti discreti viri Georgius et Rupertus, fratres et germani filii quondam Mathiae bonae memoriae advocati Lemburgensis cum domina Margaretha, sorore ipsorum uterina, sufficienter et probabiliter nostram edocuerunt maiestatem, quomodo molendinum Schilzki kut cum piscina ante civitatem Lemburgensem situatam (in quo quidem molendino singula frumentorum genera moluntur, seu molere possunt praeter solum brazeum) et villam Maly Wynyky dictam, eciam cum molendino et piscina et thaberna in eadem situatis, una cum allodio Podpresk dicto, ad eandem villam pertinentes, cum omnibus eorum utilitatibus, usufructibus, iuribus, dominiis, proventibus, censibus ex nunc ibidem existentibus, agris, cultis et incultis, et eciam de novo exstirpandis, silvis, rubetis, nemoribus, aucupacionibus, venationibus, aquis aquarumve decursibus, pratis, pascuis cum omnibusquoque adhaerentiis infra limites dictae villae Maly Wynyky et allodium

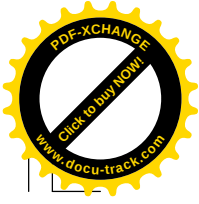
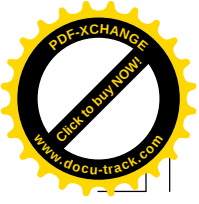




supradictum, qu[a]e ibidem sunt et in futurum excogitari possunt, pater ipsorum supradictus pro certa emerat pecuniae summa. Que inquam bona discreto viro Bertholdo, olim avvocato Lemburgensi, avo ipsorum, per magnificum principem felicitis recordationis dictum Leonem, ducem Russiae, pro suis fidelibus servitiis dignata dignoscuntur. Gratiose petentes nostram excellentiam, ut praedicta omnia bona ipsis privilegio nostro regali incorporare et confirmare dignaremur. Nos vero subditos nostros in ipsorum iuribus conservare volentes, et praefatis incolis nostrae civitatis Lemburgensis, ex nunc praefata bona supradictis Georgio, Ruperttho et Margarethae et ipsorum posteris appropriamus, incorporamus, tribuimus et donamus, et tenore praesentium perpetuo confirmamus perpetuis temporibus, iure haereditario pacifice possidenda, habenda, tenenda, vendenda, libere resignanda, quem ad modum ipsorum placuit voluntati. Insuper nos animadvertentes fidelia supradictorum Georgii, Rupertthi et Margarethae servitia, nostra maiestati temporibus oportunis creberrime exhibita propter quae humi[l]imis petitionibus ipsorum decrevimus gratuite inclinari ipsorumque condigna reconpensa perinde remunerari, ex nostra speciali gratia sit, ex iam dicti nostri fideles Georgius, Rupertthus et Margaretha, eorumque posterii, molendina ipsorum suprascripta construere, unum quodque cum tribus, et quodquod rotis ipsis placuerit et aedificare valebunt, etiam et rivulos, seu aquarum meatus de montibus et valibus per silvas et campos, per prata et paludes quocumque modo pro utilitate et profectu eorum molendinorum melius possunt excogitare, plenam habeant ducendi potestatem, omni impedimento cuiusvis status et conditionis dominorum seu eorum procuratorum procul moto. Harum nostrarum sub testimonio litterarum volumus et quod nullus iudicum praefati Regni Russiae habeat iudicare kmethones et incolas supradictae villae Maly Wynyk, nisi haeredes veri et possessores iam dictae villae. Hi et eorum posteriores seu haeredes cum uno balistario servire tenebuntur, quotienscunque expeditio generalis in Terra Russiae fuerit proclamata.

In cuius rei testimonium praesentes fieri iussimus et sigilli nostri regalis appensione roborari.





Actum et datum Lemburgae, feria quarta infra octavas Assumptionis Sanct[a]e Mariae Virginis gloriosae anno domini M. CCC. quinquagesimo secundo.

Praesentibus strenuis et validis Floriano nostro cancellario, Henrico castellano Wysliciensi, Hermano procuratore generali, Abrachamo capitaneo Russiae, Prandotha magistro coquinae nostrae et Nicolao Dalawski.

Рук.: Оригінал — ЦДІАЛ, ф. 131, спр. 2. Список — Арх. С.-П. ОИИ РАН, отд. рук., ф. 57, д. 12, л. 10—11. Виготовлений у 40-х роках XIX ст. Д. Зубрицьким на підставі табулярія рим.-кат. кафедрального костелу у Львові.

Опубл.: CD Galicensis., р. 56—57, N 42; AGZ, t. II, s. 1—3, N 1.

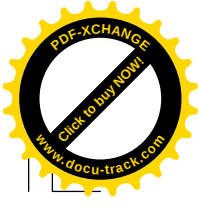
Регест: Купчинський, Ружицький, с. 26—27, № 4.

Переклад

В ім'я Господа, амінь!

Оскільки в людській пам'яті затираються всі справи, якщо вони не закріплені урочистим оповіщенням документів і свідченням достовірних [людей], ми, Казимир, з ласки Божої король Польщі, Кракова, Сандомира, Ланцутщини, Куявії, Померанії та Русі, доводимо до відома як сучасним, так і майбутнім [поколінням], що у нашій та наших баронів присутності з'явилися [перед нами] поважні мужі Георгій та Руперт, брати і рідні сини доброї пам'яті Матвія, колись львівського війта разом з панею Маргаритою, їх рідною сестрою. [Вони] достатньо і правдоподібно повідомили нашу величність, що вказаний їх батько купив за певну суму грошей млин Сільський Кут з рибним ставом, розташований неподалік Львова (а в цьому млині мелються або можуть молотися різні види зерна, крім одного проса), село, що зветься Малі Винники, а також з розміщеними у ньому млином, рибним ставом та шинком, разом з околицею, названою Підпреск, що належить до цього села, з усіма їхніми пожитками, доходами, правами, володіннями, прибутками, чиншами, які відтепер там існують, з оброблюваними, необроблюваними, а також уперше викорчовуваними полями, лісами, ожинниками, гаями, місцями для ловлі птахів і мисливства, водами та їх стоками, лугами, пасовищами, а також з усім, що до них належить у межах згаданого села Малі Винники і названої околиці, які там є і які можна собі уявити в майбутньому. І ці мастки визнаються як даровані визначному мужеві Бертольду, колишньому львівському війтові, їхньому дідові, великим володарем, блаженної пам'яті Левом, князем Русі, за його вірну службу. [Вони водночас] ласкаво просять нашу світлість, щоб ми зволили присвоїти їм і підтвердити [за ними] нашим королівським привілеєм усі названі мастки. Ми ж, дійсно бажаючи зберегти права наших підданих, і передусім, мешканців





нашого міста Львова, віднині присвоюємо, наділяємо і даруємо згадані маєтки названим Георгію, Руперту і Маргариті та їхнім нащадкам і нинішнім актом затверджуємо [їх] на вічні часи з правом спадкоємства мирно посідати, мати, держати, продавати, вільно відписувати, як це їм буде до вподоби. Крім того, ми, зваживши на вірні послуги, що їх названі Георгій, Руперт і Маргарита неодноразово виявляли нашій величності у слухний час, а також з уваги на їхні уклінні просьби, постановляємо ласкаво до [них] поставитись і їм дбайливо віддячитись відповідною відплатою. Так, з нашої особливої ласки нехай зможуть названі вірні Георгій, Руперт і Маргарита та їхні нащадки ремонтувати і будувати свої записані млини, кожний з трьох і скільки б їм не потрібно було колесами. Хай вільно [вони] можуть також усіляким способом краще пристосувати для використання та розвитку цих млинів річки або стоки вод з гір і долин через ліси та поля, через луки і мочари; хай володіють повним правом [це] творити без усяких перешкод з боку панів будь-якого стану і становища та їх управителів. Свідченням цієї нашої грамоти велимо також, щоб ніхто з суддів названого Королівства Русі не міг судити кметів і мешканців згаданого села Малі Винники, крім дійсних дідичів, а дідичі [за те] мають служити завжди одним каменеметальником, коли в землі Руській буде оголошено загальний похід.

Для засвідчення цієї справи ми веліли скласти даний [документ] і скріпити його прикладенням нашої королівської печатки.

Звершено і дано у Львові, в середу впродовж октави на Благовіщення славної Святої Діви Марії, року Божого 1352.

Присутні були діяльні та здорові: славний наш канцлер Флоріян, Генріх, віслицький каштелян, генеральний прокурор Герман, староста Русі Авраам, магістр-кухар наш Прандота і Микола Далявський.

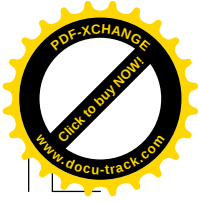
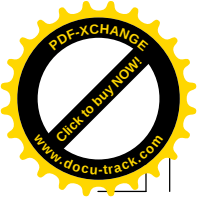
№ 10

1354 р., травня 11. Краків.— Польський король Казимир III дарує за хоробрість у походах проти татар і відданість Королівству й Руській землі Івану Пакославові — дідичу села Стожища та його нащадкам місто Рясів з повітом у Руській землі, яке „здавна щасливо усталене у своїх межах найяснішими князями Русі“ разом з усіма належними до нього землями, данинами й повинностями та дозволяє перевести місто і повіт на маґдебурзьке право

In nomine Domini, amen.

Decet equidem caput nobile membris fulciri nobilibus. Expedi itaque regi[a]e maiestati habere subditos opulentos, ut eorum



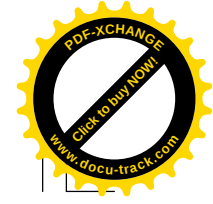
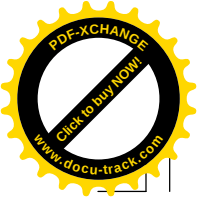


suffulta pr[a]esidiis, defendatur temporibus opportunis ab adversis. Igitur noverint praesentes et posteri, ad quorum noticiam praesens scriptum in perhennem memoriam fuerit devolutum.

Quod nos Kazimirus, dei gracia rex Poloni[a]e, nec non Terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cujaviae, Po[a]meraniae, Russi[a]eque dominus et heres.

Considerantes digna, clara, com[m]endabiliaque merita, et obsequibiles actus fidelis nostri Pakoslai Johannis, heredis de Stozysz, quibus in anteea, suis rationabilibus obsequiis, pro communi bono Regni nostri Poloniae et Terr[a]e Russi[a]e, quam fauente domino gubernamus, pacem et tranquillitatem ordinans, ad Tartaricas nationes descendere non expavit, vitam suam non praeposterans ad honorem et com[m]odum regnorum eorundem, fideliter exponendo; et quia rationi consonum videtur, et honestati conforme probatur, ut virtuosi in suis virtutibus non immerito debeant consolari ideo ut ceteri nostri fideles, ad similia virtutum opera, studiosius conformentur, eidem domino Johanni Pacoslai [sic!], et su[a]e posteritati et utroque sexu tam masculino, quam femineo descendentibus, op[p]idum Rzeschouiense, cum suo toto districtu, in Terra Russi[a]e situm, secundum quod antiquitus per serenissimos duces Russi[a]e extitit limitatum, quibus diuina clemencia legit[t]imus successor extitimus, et eiusdem Terr[a]e Russi[a]e dominus principalis, cum omni jure et pleno dominio, prout soli jus nacti sumus, et habuimus in eisdem, ac cum omnibus et singulis villis et libertatibus locatis et locandis, nec non fructibus, redditibus, censibus, utilitatibus ac afflictibus, appendiis et adherenciis earum universis, videlicet agris, pratis, pascuis, aquis, torrentibus, lacubus et piscinis, siluis, borris, mericis, rubetis, quercetis, venacionibus ferarum et avium quarumcunque, qu[a]e nunc ibi super terram sunt, et sub terra in futuro, natura vegetante, poterunt exoriri, quorum limites incipiendo a gadibus Terre Sandomiriensis, videlicet a villa Dambrowa, qu[a]e ad Terram Sandomiriensem noscitur adiacere, et ex alia parte pr[a]etendentibus graniciis usque ad villam Lanzaysko limitibus Terr[a]e Jaroslaviensis confinante [sic!]: item a dextris versus Russiam descendendo, usque ad limites castri Czudecz, suis finibus cir-

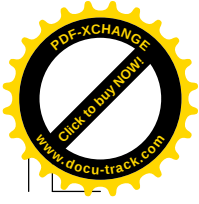
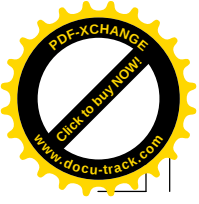




cumferencialiter distinguuntur, damus, assignamus, conferimus perpetuis temporibus, et donamus: preterea ipsum dominum Johannem et suam posteritatem, ut pr[a]emittitur, gracia prosequi volentes ampliori, eidem et suis posteris seu heredibus, omne jus et potestatem plenariam, in suo pr[a]emisso dominio quomodolibet genus malefactorum et sceleratorum, per modum iustici[a]e punire et condemnare, sententia punitiva, attribuimus decernentes. Castra eciam seu municiones quaslibet in eodem suo territorio Rzeschoviensi locare, construere, erigere et firmare, admittimus gracie, in quibus vitam suam, et bona ipsius, ab insultu hostium quorumlibet confouere possit salubriter, et tueri. Insuper theloneum ab antiquo institutum, sive sit gwidagium sive pedagium, idem dominus Johannes et sui successores exigent et percipient cum omnimoda facultate. Ceterum regio ex favore duximus statuendum, quod pr[a]enominatum Rzeszoviense opidum cum suo toto districtu, in villis et libertatibus locatis et locandis, jure theutonico, quod Majjdeburgense dicitur, frui dederant et gaudere. Propter quod etiam, ut s[a]epedictum opidum, cum villis et libertatibus adiacentibus eidem, possint celerius restaurari et locari, omnes et singulos incolas eorundem, ab omnibus judiciis palatinorum, castellanorum, iudicum, subjudicum, ministerialium quoque perpetuo eximimus et etiam liberamus, ita quod coram ipsis vel eorum aliquo respondere nullatenus teneantur, nisi advocatus aut sculteti pr[a]emissarum villarum coram nobis vel iudicio nostro, dum tamen per lit[t]eram, nostro sigillo munitam, evocati fuerint, tunc suo jure theutonico de se querelantibus [sic] respondebunt. Kmethones vero, cum eorum sculteti in reddenda iusticia fuerint negligentes, tunc per suum dominum iudicabuntur, prout ipsorum jus Theutonicum postulat et requirit. Inter alia dicto domino Johanni favorem volentes impendere specialem, omnes et singulos incolas dicti Rzeszoviensis districtus, illa gaudere volumus libertate, quam a nobis habent sculteti in villis noviter locatis, dum idem dominium tenuimus, perpetuis temporibus concessam libertatem.

In cujus rei testimonium et evidenciam clariorem, pr[a]esentes dari fecimus nostri sigilli munimine roboratas.





Actum Cracovi[a]e, die dominica qua Cantatur omnis terra, anno millesimo trecentesimo quinquagesimo quarto.

Pr[a]esentibus his testibus: Johanne palatino, Vilczone Castellano Sandomiriensibus, Eustachio Lublinensi, Stanislaο Malogostensi castellanis, Andrea subcamerario, Petro tribuno Cracoviensibus et aliis multis fidedignis.

Datum per manus domini Sbignei cancellarii Cracoviensis.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 17, k. 247. XVI ст.

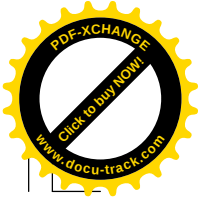
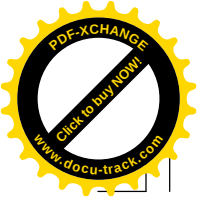
Опубл.: CD Poloniae., t. I, p. 209—211, N 119.

Переклад

В ім'я Господа, амінь!

Шляхетній голові личить спиратися на шляхетне тіло. Годиться також, щоб королівський маєстат мав заможних підданих, підтримка і опора яких стануть захистом від ворогів у лихоліття. А тому нехай знають сучасники і нащадки, до відома і непорушної пам'яті яких слід донести цей лист.

Ми, Казимир, з ласки Божої король польський, а також пан і спадковий володар Краківської, Сандомирської, Серадзької, Ланцутської, Куявської, Померанської і Руської земель оцінили достойність і гідні хвали й слави заслуги та шанобливі вчинки нашого вірного Івана Пакослава, діди-ча зі Стожищ, який віддавна свідомо служить спільному благу нашого Польського Королівства і Руської землі, котрою ми, утверджуючи мир і спокій, милостиво правимо й володіємо, і не побоявся виступити походом проти татарських племен, зберігаючи вірність і не змінивши свого життя заради почестей і вигод наданої ними влади. Оскільки ж личить розуму й визнається добродієм заслужено нагороджувати доблесних за їх доблесть, щоб і інші, нам вірні, прагнули відзначитися подібними достойними трудами, то ми даємо, призначаємо, передаємо на вічні часи і даруємо згаданому панові Івану Пакославу і його нащадкам як чоловічої, так і жіночої статей місто Ряшів з усім його повітом, розташоване в Руській землі і здавна щасливо усталене у своїх межах найяснішими князями Русі, законним спадкоємцем яких за божественним провидінням ми є. А тому, як верховний володар Руської землі з повним правом необмеженого володіння, здобутого й закріпленого нами за собою, [ми затверджуємо це надання] з усіма взагалі і кожним зокрема селами й слободами як заселеними, так і тими, що будуть заселені, а також з їх вигодами, данинами, податками, користю, належним до них зиском і всіма прилеглостями, а саме: ґрунтами, лісами, пасовищами, ріками, потоками, озерами і ставами, лісами, борами, пущами, хащами, дібровами та будь-якими звіриними й пташиними ловами, які існують сьогодні над землею і



можуть, породжені природою, виявитися колись під землею. Межі цього [повіту] відділені своїм власним обводом від навколишніх і починаються біля прикордоння Сandomирської землі, а саме від села Дуброви, котре, як відомо, прилягає до Сandomирської землі, і тягнуться, межуючи з одного боку з кордонами Ярославської землі і закінчуючись аж біля села Лежайська, а з другого боку простягаються вглиб Русі до границь Чудецького замку.

Крім того, ми, маючи намір, як зазначено раніше, щедріше віддячити самому пана Івана і його потомство, визнаємо й закріплюємо за ним самим і його нащадками або спадкоємцями повне право і необмежену владу у згаданому володінні вершити суд і карати за власним присудом будь-яких злодіїв і злочинців. Також ласкаво дозволяємо йому осаджувати, будувати, відновлювати і зміцнювати в цій самій Рясівській околиці різні замки й укріплення, у яких можна знайти порятунок і зберегти життя й майно під час нападу будь-яких ворогів. Що стосується здавна встановленого мита, то нехай цей сам пан Іван і його спадкоємці повноправно вибирають і стягають його і від піших, і від [кінних?].

Що ж до всього іншого, то ми дозволяємо з нашої королівської ласки для користі і втіхи названого міста Рясева надати йому і всьому повіту зі селами та слободами як заселеними, так і тими, що будуть заселені, німецьке право, зване маґдебурзьким. А крім того, для швидшого відновлення і заселення не раз уже згадуваного міста з усіма прилеглими до нього селами і слободами ми навечно вилучаємо і звільняємо кожного і всякого тутешнього жителя від підсудності воєводським, каштелянським, суддівським, підсудківським та вознівським судам, щоб ніхто й ніколи не міг бути притягнутий до відповідальності ні перед ними самими, ні перед їх уповноваженими, за винятком тих випадків, коли війт або солтиси згаданих сіл будуть позовані до нас чи нашого суду листом, обов'язково засвідченим нашою печаткою. Самі ж вони нехай судяться на основі німецького права на власних судових засіданнях. А селяни, якщо їх солтиси несумлінно вершитимуть правосуддя, можуть шукати пересуду у своїх панів згідно з приписами і вимогами німецького права.

У числі іншого, бажаючи виявити особливу ласку названому панові Івану, ми хочемо обдарувати всіх загалом і кожного зокрема жителів згаданої Рясівської округи такими самими пільгами, які дістали від нас на вічні часи солтиси новозаселених сіл тоді, коли ми привернули цей край під свою владу.

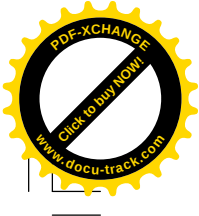
На доказ і безсумнівну очевидність того, що відбулося, ми дозволили скріпити цю підтвердну грамоту нашою печаткою.

Діялось у Кракові, у четверту неділю після Пасхи, року 1354.

Присутніми були такі свідки: Ян, [сандомирський] воєвода; Вільк, сандомирський каштелян; Євстафій, люблінський, Станіслав, малогоський — каштеляни; Андрій, краківський підкоморій; Петро, краківський війський, і багато інших, віри гідних.

Дано рукою пана Збігнева, краківського канцлера.





№ 11

1358 р., серпня 31. Пришів.— Польський король Казимир III підтверджує за вірну службу Яцькові, званому Слонечко, „лист чи привілей, який він має від найяснішого володаря Русі Лева на села Розбір і Угерці“ з усіма належними до них землями та повинностями і додатково надає частину лісу з правом осаджувати на ньому інші села на спадковому праві, за що повинен служити королю та його законним спадкоємцям одним списом на коні і шістьма лучниками під час загального походу

In nomine Domoni, amen.

Quod magnifica regum decrevit facere maiestas, firmum debet esse et stabile perpetuo permanere.

Igitur nos Kazimirus Dei gratia rex Poloniae ac terrarum Cracoviensis, Sandomiriensis, Siradiensis, Lanciciensis, Cuiaviensis, Pomeraniae dominus et haeres terrae Russiae singulis ac omnibus tam praesentibus, quam futuris tenore praesentium declaramus, quod considerando fidelia servitia nobis multipliciter per fidelem nostrum Jackonem dictum Sloneczko impensa litteras seu privilegium, quod habuit illustrissimi principis Leonis ducis Russiae super villas suas Rozborz et Uherce, ipsum sanum et non suspectum reperiendo et conspiciendo confirmavimus et confirmamus per praesentes. Itaque praedictus Jacko et sui legitimi successores iamdictas villas Rozborz et Uherce possidere debent et tenere cum omni iure ac dominio et cum omnibus agris, campis, pratis, silvis, mericis, rubetis, aquis et aquarum decursibus, generaliter cum omnibus utilitatibus et proventibus ad praehabitas villas spectantibus nihil pro nobis et nostris successoribus excludendo, prout in ipsarum graniciis ac metis circumquaque ab antiquo sunt limitatae. Insuper ex nostra speciali gratia praefato nostro fideli Jackoni et suis posteris vel successoribus legitimis addimus et adiungimus iamdictis suis villis Rozborz et Uherce et perpetuis temporibus attribuimus de nostra silva existente circa praenotatas villas versus nostram villam Dubiecko, a metis villarum praemissarum Rozborze et Uherce usque ad rivulum Zubrza et ad mericam dictam Brzozow et non





ultra. Quam quidem saepefatus Jacko et sui legitimi successores possidere debent iure aeviterno cum omnibus utilitatibus, venationibus, aucupationibus, mellificiis, piscationibus, pascuis et singulis fructibus, quae ex praefata silva provenire possunt, pacifice et quiete et in omnibus rivulis fluentibus de praefata silva, venientibus ad granicies praemissarum villarum praehabitus Jacko et ipsius successores legitimi licentiam habere debent in ipsis rivulis piscinas faciendi ac etiam alias villas locandi versus nostram villam praefatam Dubieczko usque ad ortum rivulorum praescriptorum. Quas etiam villas, si locatae fuissent, saepedictus Jacko et sui legitimi successores possidere debent iure haereditario, sicut et praemissas villas suas Rozborz et Uherce cum potestate vendendi, commutandi, donandi, alienandi et finaliter facere cum ipsis, prout sibi et suis posteris vel successoribus legitimis melius et utilius videbitur expedire. Pro quo nobis et nostris successoribus ad omnem generalem expeditionem cum una hasta in bono equo et sex sagittar[iis] praesertus Jacko et sui successores legitimi servire sint asstricti.

In cuius rei testimonium sigillum nostrum est praesentibus appensum.

Datum in Przyszow, feria sexta post festum s[ancti] Bartholomaei proxima sub anno Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo octavo.

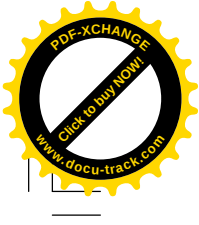
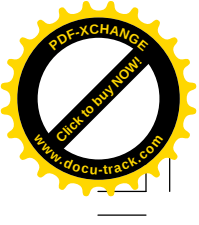
Praesentibus his viris strenuis ac nobilibus: Ottone de Pilcza, Iohanne de Rzesschow, Drogossio de Chroberz, Pelka de Olchawa, Iohanne de Tarnow et Nemierza de Golecz ac allis quampluribus fidedignis.

Scriptum per me Petrum notarium aulae Regiae.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 349, арк. 918—920. Облята Перемишльського гродського суду від 3 травня 1630 р., складена на основі підтвердного документа короля Владислава II, складеного в Неполоміцах 20 листопада 1421 р. (див. у цьому ж виданні IV, № 22), який підтверджується документом короля Сигізмунда I, виданим у Пйотркові [?] 4 лютого 1528 р. Заголовок: „Oblata l(itte)rarum s(acrae) R(egiae) m(aies)t(a)tis per Kunowski nomine Gorajsky“.

Опубл.: Zb. dok. Małopol., cz. 4, s. 108—109, N 958.





Переклад

В ім'я Господа, амінь!

Що постановив найясніший королівський маєстат, має утвердитися й залишитися непорушним вовіки.

А тому ми, Казимир, з ласки Божої король польський, господар Краківської, Сандомирської, Серадзької, Ланцутської, Куявської і Помєранської земель, спадковий володар Русі, цим листом повідомляємо всім і кожному — як сучасникам, так і нащадкам, що ми, спостерігаючи не раз виявлену нам вірну службу нашого вірного Яцька, званого Слонечком, цим самим підтвердили й підтверджуємо лист чи привілей, який він має від найяснішого володаря Русі Лева на села Розбір і Угерці, цілком непошкоджений і непідозрілий, як підтвердив огляд. Отже, нехай згаданий Яцько та його законні спадкоємці посідають уже названі села Розбір і Угерці, володіючи ними з повним правом власності разом з усіма ґрунтами, полями, луками, лісами, пущами, хащами, ріками та допливами, а також з усіма повністю вигодами й прибутками даних сіл, нічого не виключаючи ні для нас, ні для наших спадкоємців, у таких самих межах і границях довкола, як вони здавна межувались.

Крім того, з нашої особливої ласки ми стверджуємо на вічні часи й дозволяємо нашому вірному згаданому Яцькові та його нащадкам і законним спадкоємцям приєднати до вже згаданих сіл Розбір і Угерці частину нашого лісу, яка тягнеться в напрямку нашого села Дубецька довкола згаданих сіл Розбір і Угерці, починаючи від їх границь аж до річки Зубри і до пущі під назвою Березів, але не далі. Нехай частозгаданий Яцько та його законні спадкоємці володіють ним вічно з усіма вигодами, звіриними, пташиними й рибними ловами, пасовищами й різними користями, які можуть надходити від згаданого лісу. Вищепоіменований Яцько та його законні спадкоємці одержують також дозвіл мирно й спокійно гатити греблі на всіх річках, які течуть через згаданий ліс у напрямку названих сіл, а також осаджувати інші села позад нашого згаданого села Дубецька аж до витоків названих річок. Цими селами, що можуть осадитися в майбутньому, частозгаданий Яцько та його законні спадкоємці нехай володіють на тому ж спадковому праві, як і названими селами Розбір і Угерці, з правом продавати, обмінювати, дарувати, відчужувати і робити з ними повністю все, що здасться кращим і вигіднішим йому самому або його нащадкам та законним спадкоємцям.

А за це названий Яцько та його законні спадкоємці мусять служити нам і нашим спадкоємцям у кожному загальному поході одним списом на доброму коні і шістьма лучниками.

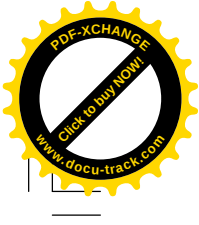
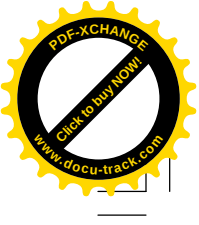
На доказ того, що відбулося, і підвішено тут нашу печатку.

Дано в Пришові, у п'ятницю відразу після свята святого Варфоломія, року Божого 1358.

Присутніми були: відважні і вельможні мужі Отта з Пільча, Йоан з Ряшева, Дрогош з Хробежа, Пелька з Ольхави, Йоан з Тарнова і Немира з Гольця та багато інших, віри гідних.

Писав Петро — нотарій нашого Королівства.





№ 12

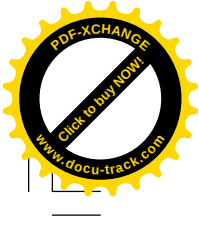
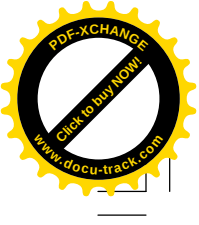
1360 р., березня 20. Стобниця.— Король Польщі Казимир III підтверджує уродженцю Руської землі, шляхетному Ходкові Матутейовичу відповідно до привілейного листа „славетного володаря князя Лева“, виданого його предкам, право власності на село Хлопчичі у Перемишльській землі з усім належним до нього нерухомим майном, доходами і повинностями, а за це сам Ходко та його нащадки зобов'язані служити королю та його наступникам двома кінними лучниками

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam.

Dignum est, ut bene meriti in se et in suis principum beneficiis consolentur. Igitur noverit tam pr[a]esentibus quam futuris, quod nos Kazimirus dei gracia rex Poloni[a]e nec non terrarum Cracoui[a]e, Sandomiri[a]e, Siradi[a]e, Lancici[a]e, Cuiavi[a]e, Pomerani[a]e dominus et heres Russi[a]e.

Significamus tenore pr[a]esencium, quibus expedit, universis, pr[a]esentibus et futuris, pr[a]esencium noticiam habituris, quomodo consideratis et conspectis iuribus et immunitate nobilis Chodkonis Mathuteiowicz de Chlopczyce, terrigen[a]e terr[a]e nostr[a]e Russi[a]e, fidelis nostri dilecti, seu lit[t]eram privilegiarem sibi et suis[t] successoribus legitimis a inclito principe duce Leone nostro predecessore clarissimo, super villam Chlopczyce dictam et datam, in districtu Premisliensi sitam, quam lit[t]eram ipse Chodko aspectui maiestatis nostr[a]e obtulit et quam eciam iuste perleccionis et auducionis titulo inuenimus iustam et perfectam, nos iam ponderatis et inspectis multiplicibus fidelibus seruicijs, qu[a]e nobis pr[a]efatus Chodko multipliciter exhibuit et constanter exhibere poterit in futurum, ut eciam merita graciaram vicissitudine repensentur, extunc pr[a]edicto Chodkoni, suis successoribus legitimis villam pr[a]edictam Chlopczyce damus, donamus et confirmamus lit[t]era nostra privilegiali, donacione et confirmatione perpetua et irrevocabili, cum omnibus e[a]jedem utilitatibus, fructibus, redditibus, censibus, proventibus, agris, campis, pratis, pascuis, montibus, collibus, mericis, gajis, duviis, virgultis, rubetis, fluminibus, lacubus, paludibus, fluviis, rivis, stagnis, aquis, aquarum ac flumino-





rum decursibus, piscinis, piscatoribus, molendinis, emolumentis, venacionibus, aucupacionibus, appendiis et pertinenciis universis, prout eadem villa Chlopczyce in suis metis et graniis longe lateque et circumferencialiter est limitata et distincta, et signanter incipiendo a granicie vill[a]e Siekierczycze per fluvium Dniestr dictum usque graniciem vill[a]e Dolobow sic dict[a]e, cum ripis et pratis ex utraque parte eiusdem fluvii Dniestr dicti. Confirmamus igitur lit[t]eram pre[a]decessoris nostri pre[a]dicti, constituentes pr[a]efatum Chodkonem eiusdemque heredes ac legitimos successores vill[a]e pr[a]edictae Chlopczycze iure hereditario verum dominum et heredem temporibus perpetuis duraturum, per ipsum Chodkonem eiusque heredes tenendam, habendam, possidendam, vendendam, commutandam, obligandam, donandam, utifruendam et ad usus suos suorumque heredum beneplacitos conuertendam, prout eis melius et utilius videbitur expedire. Volumus tamen, quod pr[a]etextu huiusmodi nostr[a]e donacionis et confirmacionis [ipse Chodko] et eius successores legitimi nobis et successoribus nostris cum duobus sagittariis in equis competentibus ad quamlibet expeditionem generalem temporibus perpetuis servire sit adstrictus.

Actum et datum in Stobnicza feria sexta ante dominicam Iudica, anno domini millesimo trecentesimo sexagesimo.

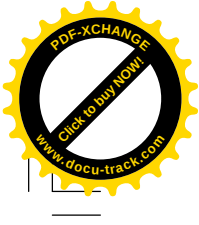
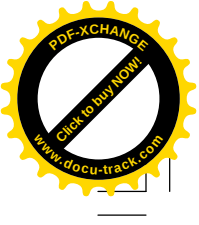
Pr[a]esentibus hiis testibus: Wilczkone Sandomiriensi, Dobeslao Wisliciensi, Nivota Radomiensi castellanis, Nicolao subdapifero Cracouiensi, Prezedborio de Brzeczce, Raphaele subcamerariis Sandomiriensibus Abraha(m) de Baranow et aliis quam pluribus fide dignis.

Datum per manus Nicolai de Lelowa Kruczek dicti, curi[a]e nostr[a]e notarii, nobis sincere dilecti etc.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 133, k. 279—279 zw. Запис близько 28 березня 1587 р. на основі підтвердного документа короля Стефана від 28 березня 1587 р. Заголовок: „Confirmacio juris super villam Chlopczycze in districtu Premisliensi“.

Опубл.: Мон. ... hist. ... Pol. illust., t. X, s. 137—138, N 737; Линниченко, с. 55—56 (уривки).





Переклад

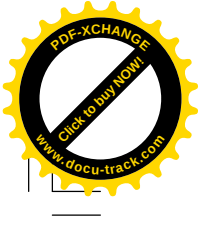
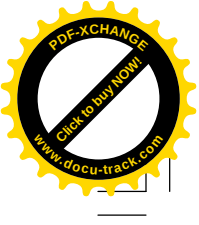
В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Достовірним є, щоб добре заслужені знаходили розраду в собі і в добродійствах своїх привідців. Отож, хай дізнаються — як тепер, так і на майбутнє, що ми, Казимир, з ласки Божої король Польщі, а також земель Краківської, Сандомирської, Серадзької, Ланцутської, Куявської, Померанії, пан і господар Русі.

Повіdomляємо даним [документом] усім, кому потрібно ознайомитися тепер і в майбутньому, яким-небудь чином обміркувати і розглянути права та пільги Ходка Матутейовича з Хлопчич, уродженця землі нашої Русі, вірного нашого вибранця. Це [торкається і] привілейного листа, адресованого та виданого Ходкові і його законним нащадкам нашим найлюб'язнішим попередником, славетним володарем князем Левом на село Хлопчичі, що розташоване у Перемишльському повіті, яку-то грамоту той же Ходко подав на розгляд нашої величності і яку також на основі належного перегляду і слухання знаходимо законною і достовірною. Так ми, враховуючи і зважаючи на численні справжні заслуги, які нам названий Ходко багаторазово робив і постійно мав би здійснювати в майбутньому, щоб заслуги також відплачувалися взаємністю подяки, даємо і надаємо згаданому Ходкові, його законним нащадкам назване село Хлопчичі і підтверджуємо нашою привілейною грамотою у порядку даровизни та вічного і невідкличного свідчення з усіма належними до нього ужитками, плодами, прибутками, чиншами, врожаями, полями, толоками, луками, пасовиськами, горами, горбками, покладами, гаями, чагарниками, заростями, ожинниками, потоками, озерами, мочарами, ріками, струмками, ставами, джерелами, стоками джерел і потоків, саджавками, рибами, млинами, помолом, ловецтвом, птахоловством, додатками і всім належним, відповідно до того, як село Хлопчичі є окреслене і відділене у своїх межах і границях уздовж, по ширині та довкола, а отже, починаючи від межі села Сокирчичі попри ріку, що зветься Дністер, до межі села, яке називається Долобів, з побережжям і лугами обабіч цієї ріки, званої Дністер. Отож, підтверджуємо грамоту згаданого нашого попередника, поставляючи, щоб Ходко і його спадкоємці та законні наступники були на вічні часи законними спадкоємцями, істинними панами названого села Хлопчичі, [щоб] сам Ходко і його спадкоємці це село держали, мали, посідали, продавали, обмінювали, заставляли, дарували, використовували і обертали на свою користь і своїх нащадків так, як це їм краще і вигідніше видаватиметься робити. Велимо, однак, щоб для оправдання цієї нашої даровизни і свідчення сам Ходко і його законні наступники були зобов'язані на вічні часи служити нам і нашим наступникам двома кінними лучниками, здатними до будь-якого загального походу.

Звершено і дано у Стобниці, у п'ятницю перед п'ятою неділею Великого Посту, року Божого 1360.





Присутніми були такі свідки: Вільчко Сandomирський, Добеслав Вілицький, Нівота, радомський каштелян, Микола, краківський підстолий, Презедборій з Бжеча, Рафаїл, сandomирський підкоморій, Абрагам з Баранова та інші численні, віри гідні.

Дано нам щиромилою рукою Миколи з Лелова, званого Кручек, писаря нашого двору та ін.

№ 13

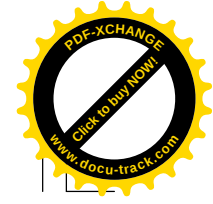
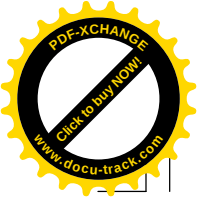
1361 р., червня 28. Ярослав.— Король Польщі Казимир III підтверджує, згідно зі спадковим правом, слугі Дмитрові, синові Матвія Кальдофовича видану „славетним володарем і князем Русі Левом“ грамоту про підтвердження купівлі сіл Боратина і Добкович у Перемишльській землі з усіма належними до них землями, правом на доходи і повинностями, за що Дмитро та його нащадки зобов'язані служити королю і його наступникам у походах конем з ратищем і двома лучниками

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam.

Nos Kazimirus Dei gracia rex Poloni[a]e ac terrarum Cra-coui[a]e, Sandomiri[a]e, Siradi[a]e, Lancici[a]e, Cuiavi[a]e, Pome-rani[a]e dominus et heres terr[a]e Russi[a]e.

Significamus tenore pr[a]esencium tam pr[a]esentibus quam futuris, quibus expedit, universis, quod considerantes multiplicia seruicia nobis ad nutum fideliter impensa et exhibita per fidelem nostrum Dimitrium filium Mathphei dicti Kaldopfowicz, privilegium, quod habuit illustrissimi principis Leonis ducis Russi[a]e super emptionem villarum, puta Borathyno et Dobkowycze, ipsum sanum et integrum, absque omni vicio et suspitione repetientes et conspicientes, ratificamus et confirmamus per pr[a]esens nostrum privilegium, dantes et concedentes pr[a]efato nostro fidei Dimitrio ac suis posteris vel legit[t]imis successoribus plenam et omnimodam potestatem, pr[a]enarratas villas Borathyno et Dobkowycze iure hereditario possidendas ac tenendas cum omni iure ac dominio, cum omnibus utilitatibus ac proventibus, agris, campis, pratis, pascuis, siluis, mericis, gaiis, rubetis, piscinis, lacubus et omnibus aquis et aquarum decursibus, secundum quod in ipsarum graniciis sunt ex antiquo circumferencialiter limitate, nihil pro nobis vel nostris successoribus excludentes,





eciam in theloneo, quod dabatur ex antiquo in aggere ipsius prope villam Borathyn. Insuper pr[a]emissus noster fidelis Dimitrius et sui posteri vel legitimi successores licenciam habere debent in silva nostra dicta Rokithnicza ligna excidendi et ad domum ducendi et pecora sua ibidem pascendi, quando fuerit necessarium et oportunum. Demum s[a]epe nominatus noster fidelis dilectus Dimitrius et sui posteri vel legitimi successores pr[a]ehabitas villas Borathyno et Dobkowycze possidere debent iure hereditario, prout scriptum est, cum potestate vendendi, commutandi, donandi, alienandi et ad usus suos* beneplacitos convertendi et finaliter cum ipsis facere, prout sibi ac suis posteris melius et utilius videbitur. Servicium vero nobis ac nostris successoribus pr[a]elibatus Dimitrius ac sui posteri vel legitimi successores exhibere debent in equo bono cum hasta et duobus sagittariis ad omnem generalem expeditionem, quociens esset necessarium et opportunum.

In testimonium pr[a]emissorum sigillum nostrum pr[a]esentibus est appensum.

Datum Iaroslauie feria secunda proxima post festum sancti Iohannis Baptist[a]e, sub anno domini millesimo trecentesimo sexagesimo primo.

Pr[a]esentibus hiis viris strenuis ac nobilibus, dominis: Ottone de Pylcza, Iohanne de Rzeszow, Chotkone de Byblo**, Glebone Dworskowicz, Kostkone Sloneczkouicz et Lassota [de] Szawyszino heredibus, et aliis quampluribus fidedignis.

Scriptum per me Iacobum notarium aul[a]e regi[a]e.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 40, k. 637—638 zw. Запис XVII ст. у складі підтвердного документа опольського і велюньського князя Владислава з датою 12 листопада 1378 р., який пізніше підтверджує польський король Сигізмунд II. Заголовок: „Confirmatio privilegii super villas Borathino et Dobkowice, g(e)n(e)r(osi) Joanni Borathinsky“. 2. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 53, арк. 761—763. Облята Перемишльського гродського суду від 13 липня 1781 р. Заголовок: „Oblata privilegii p(er) meo Gorski“.

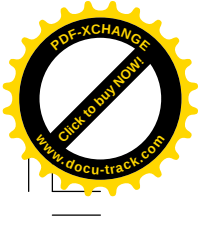
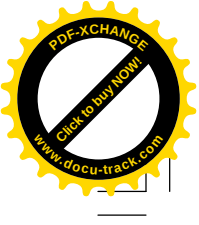
Опубл.: Mon. ... hist. ... Pol. illust., t. X, s. 145—146, N 743.

Перечт.: MRPS, pars IV, vol. III, p. 355, N 212. Suppl.

* У рукописі помилково „suorum“.

** У рукописі помилково „Kyblo“.





Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Ми, Казимир, з Божої ласки король Польщі і володар земель Краківської, Сandomirської, Серадзької, Ланцутської, Куявської, Померанської та пан Руської землі.

Нинішнім актом повідомляємо як сучасним, так і майбутнім [людям], усім, яких це цікавить, що, беручи до уваги численні послуги, щиро присвячені і зроблені нам за нашим велінням вірним нашим Дмитром, сином Матвія, званого Кальдофовичем, [ми] в цілому і без змін, не дотримуючи та не вбачаючи жодних підривок і підозр, ратифікуємо і підтверджуємо нинішньою нашою грамотою підтвердження привілею на купівлю сіл Боратина і Добкович, який [він] мав [від] славетного володаря, князя Русі Лева. Надаємо і відступаємо вказаному нашому вірному Дмитрові та його нащадкам чи законним наступникам повну і всіляку владу володіти і держати за правом спадкоємства названі села Боратин і Добковичі, з усім правом і посілістю, з усіма пожитками і прибутками, ріллею, полями, луками, пасовиськами, лісами, доходами, гаями, ожинниками, рібними ставами, озерами і всіма водами та їх водоймами, відповідно до того, як вони здавна навкруги окреслені, нічого не зберігаючи для себе або наших наступників, також і мито, яке здавна давалося ним на межі села Боратина. Окрім того, названому нашому вірному Дмитрові і його нащадкам або законним наступникам дозволяємо у нашому лісі, що зветься Рокитниця, коли в цьому буде потреба і необхідність, рубати дрова і возити [їх] додому та пасти там же свою худобу. Нарешті, часто згадуваний наш вірний вибранець Дмитро і його нащадки або законні наступники повинні посідати названі села Боратин і Добковичі за спадковим правом, як це й записано, з дозволом продавати, обмінювати, дарувати, передавати та обертати на свою добре продуману користь і, врешті, чинити з ними так, як їм та їхнім нащадкам буде здаватися кращим і кориснішим. А згаданий Дмитро та його нащадки або законні наступники повинні нам виставляти доброго коня з ратищем і двома лучниками до кожного загального походу, кожного разу, як буде потреба і нагода.

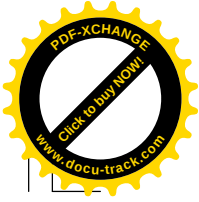
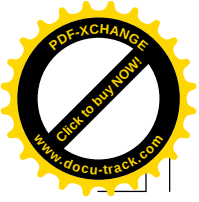
Для посвідчення описаного до нинішнього [документа] прикріплюється наша печатка.

Дано у Ярославі, найближчого понеділка після свята святого Івана Хрестителя, року Божого 1361.

У присутності хоробрих мужів і знатних панів: Оттона з Пільча, Йоана з Ряшева, Хотка з Библа, Гліба Дворсковича, Костя Слонечковича і Лясоти [з] Шавишина, панів та інших якнайчисленніших, віри гідних.

Написана мною, Яковом, писарем королівського двору.





№ 14

1361 р., липня 25. Судомир.— Польський король Казимир III на прохання слуги Ходка Бибельського підтверджує у вічне володіння надані в минулому й засвідчені грамотами князя Лева Даниловича й інших руських князів село Бибель з присілками Пачковичі і Жашковичі та села Комаровичі, Узваторовичі, Нікловичі й Ворховичі у Перемишльській землі з усіма належними до них землями, лісами, водоймами та митом

Текст грамоти давньоукраїнською мовою

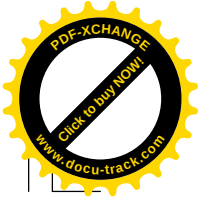
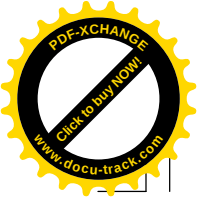
Во имя ѡтца и сѣна и сѣго дѣха ами".

Бжїєю миѣтню мы кро^а Казими^р Крако^еско" землѣ. Сѣдоми^рско" землѣ. Гира^аско" зє^алѣ. По^аскы" землѣ. Кїта^ескы" землѣ. Добра^аскы" землѣ. Помо^рскы" зє^алѣ. Рїско" землѣ господа^р и дѣти" [!] вѣчны" земла^а ты^а. самодрѣжецы коро^а велебны".

Гавно повѣдаю^т. коли^ж то прише^аши пре^а наше ѡбличе слїга нашѣ вѣ^рны" Хо^ако Быве^аскы. и ѡказа^а єсть князѣ Лвовы листы. и иных старє" князи" листы. тогды пожада^а єсть. ѡ на^е слїга нїѣ вѣ^рны" Хо^ако Быве^аскы". абых^о потве^рдили князѣ Лвовы листы. и иных старых князи" листы". и єго все^о имѣнїа. тогды мы. и сѣ нашею вѣ^рною радою дали ємо и потве^рдили ємо. єго правого всего имѣнїа. первое. именем рекїчи. село Быве^а и со присѣлки. Па^аковичѣ. Жасковичѣ. Комаровичи село. Ѣзваторвичи село. Нїкловичи село. Ворховичѣ село. што в тых дѣди". Ѣ границѣх. то все ємо потве^рдили. непорї^шно на вѣкы слїзѣ нїмї вѣ^рномї Хо^акови Быве^аскомї и дѣте^а єго. со все^ами ѡез^аы тых дѣди". што тї^т писаны сї^т. сѣ все^ами границами тако из вѣка вѣчно прислїшало к ты^а селї^а. и сѣ земею. и сѣ сѣножа^тми. и сѣ га^ами. и сѣ дїбровами. и сѣ лѣсо^а. и сѣ бо^ртми. и сѣ пчолами. и сѣ волоты. и сѣ рѣками. и сѣ мыты. и сѣ ловищи. и сѣ потоки. Дамнїца. и Пїтница. со все^ами ѡжи^тки што нынѣки сї^т. и пото^а могу^т быти.

А на потве^рженє ты^а дѣдина^а. дали ємо тве^рдо^{ст} нашї печат привѣсили велебного королювства нїго.

А прїто^а бы^а свѣдци: па^а Петрѣ Нєврїа. воевода сїдоми^рскы". па^а Гашко Коло^ако ма^ашало^е королю^е. па^а Лѣсота. воевода кременє^акы"



и его бра^т па^н Ве^рбота Ставиши^н • па^н Гл^ѣ Дво^рсковн^н • па^н Васко
Күзми^н • много было добро^н дружины при то^м.

А писана грамота 8 Бүдомири 8 днь с^тго Якуба по б^жи
нароженн^н • тиса^ча л^ѣты • т^ѣ л^ѣт^ѣ • шестьдеса^т а^н л^ѣта •

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 303, арк. 119—120. Запис Перемишльського городського суду від 5 лютого 1587 р. Заголовок: „Oblata privilegii Rutenici super villam Bybel et alia bo[n]a“. 2. Арх. С.-П. ОИИ РАН, отд. рук., ф. 216, оп. 1, д. 39, л. 86. Виготовлений у 40-х роках XIX ст. Д. Зубрицьким. 3. ЛНБ НАН України, від. рук., ф. 36 (Я. Головацький), спр. 636, арк. 5. Виготовлений у 30-х роках XIX ст. Я. Головацьким.

Опубл.: АЮЗР, т. I, с. 1, № 1; Головацкий. Памятники., с. 21—22, № 32; AGZ, т. I, s. 6, N 5; Пещак, с. 36, № 17.

Перецт.: MRPS, pars IV, vol. III, p. 855, N 213; p. 407, N 985 Suppl.

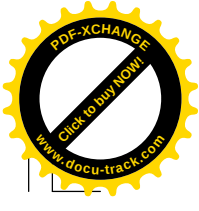
Текст грамоти латинською мовою

In nomine Domini, amen.

Nos Cazimirus dei gra[cia] rex Poloniae nec non terrarum Crac[oviae], Sandomiriae, Siradiae, Lachiae [!], Cuiaviae, Pomeraniae dominus et heres.

Significamus tenore pr[a]esentium universis quomodo veniens ad nostram p(raese)ntiam servitor noster fidelis Chothko de Bybel monstravit in p(raesen)tiam m(agnificenti)ae n(ost)rae ducis Leonis et certorum Ducum p(rae)decessoru(m) n(ost)rorum l(itte)ras supplicans apud m(aista)tem n(ost)ram idem servitor n(oste)r fidelis Chothko q(ua)ttenus l(itte)ras ipsius ducis Leonis et alioru(m) ducum p(rae)decessoru(m) sup(er) totam hereditatem ipsius Chothko confirmare dignaremur. Nos v(er)o cum consensu consiliariorum unanimi fidelium nostrorum dedimus et confirmauimus ipsius vera legitima bona he(redita)ria p(rae)scripta videlicet villas Bybel et cum adiacentibus et contiguis villis Pockowicze, Zaskowicze, Comarowicze, Borszowicze, Zwrotowicze, Rusaticze, Niklowicze, Worchowicze et cum emergentiis in eis(que) hareditatibus et limitibus eam approbamus intacte perpetue et aevu(m) seruitori nostro Chothkoni Bybelski eiusque legitimis successoribus cum omnibus circumiacentibus earumque hereditatum hic infrascriptaru(m) et cu(m) totalibus granitiebus





sicut ex antiquo sunt ad eade(m) bona nec non agris, pratis, nemoribus, mericas, sylwis, mellificiis, apibus, paludibus, fluuiis, teloneis venationibus nec non riuulis Damnicza et Putnicza et cu(m) uniuersis fructibus qui nunc sunt vel in futurum fore possunt.

In cuius rei testimoniu(m) sigillu(m) nostrum in maius robur est appensum incliti regni nostri.

Pr[a]esentibus ibid(em) testibus Petro Neora pallatino sandomirien(si), Jaczko Koliczko marsalco regni n(ost)ri, Lassota pallat(in)o Crzemieniecz(en)si et germano ipsius Wirzbiata de Stawiszin heredibus Hlib Dwor[s]kowicz, Wasko Kuzmicz et aliis qua(m) pluribus circa p(rae)missa fidedignis testibus.

Dat(um) Sendomiriae in die sancti Jacobi ap(osto)li. Anno Natiuitatis domini mill(esim)o trecentesimo sexagesimo primo.

Рук.: Списки — 1. AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 44, k. 195—195 zw. Запис XVI ст. у складі підтвердного документа короля Казимира IV з датою 17 листопада 1464 р., який підтверджує король Сигізмунд I у 1530 р. Заголовок: „Confirmacio privilegii nobilis Luce Bebeczki“. 2. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 673, арк. 785—787. Протокол Перемишльського гродського суду початку 1587 р., створений на основі підтвердного документа короля Владислава II, виданого у Кракові 11 березня 1406 р. 3. Там само, арк. 788—791. Протокол Перемишльського гродського суду початку 1587 р., створений на основі підтвердного документа короля Сигізмунда I, виданого у Пйотркові 5 січня 1530 р. 4. Там само, кн. 303, арк. 124—125. Облята Перемишльського гродського суду від 5 лютого 1587 р., створена на основі названого протоколу документа 1406 р. Заголовок: „Oblata privilegii super villa Bibel et alia bona“. 5. Там само, арк. 128—129. Облята Перемишльського гродського суду від 5 лютого 1587 р., створена на основі названого протоколу документа 1530 р. Заголовок: „Oblata tertii privilegii sup(er) ea[dem] bo[n]a“. 6. Арх. С.-П. ОИИ РАН, отд. рук., ф. 126, оп. 1, д. 39, л. 86. Виготовлений у 40-х роках XIX ст. Д. Зубрицьким.

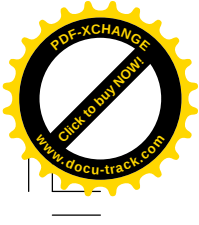
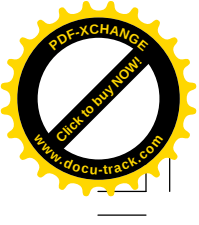
Опубл.: CD Galicensis., p. 80, N 58.

Текст грамоти старописьмою мовою

W ymie oycza y szyna y świętego ducha amen.

Z bożey laski my król Kazimierz Crakowskiej ziemie, Polskiej ziemie, Cujawskiej ziemie, Dobrzinskiej ziemie, [Pomorskiej ziemie], Ruskiej ziemie gospodarz y dziedzicz wieczny ziemiam tym szamodzierecz król wieliebny.





Jawno powiadamy gdisz przisedszy przed nasze oblicze sługa nasz wierny Chothko Bybelski y vkazał iest kniaza Lwa listy i inich starych kniazy listi, tedi pożądał nas jest sługa nasz wierny Chothko Bybelski abychmy potwierdzili kniaza Lwa listi y inich starych kniazow listy y iego wsithkiego imienia. Tedi my y z naszą wierną radą daliszmy y potwierdzieliszmy iego prawo wsithkiego imienia. Pierwsze imienie rzekacze szioło Bybel y ze przisziołki Paczkowicze, Zaskowicze, Komarowicze szioło, Zwrotowicze szioło, Niklowicze szioło, Worchowicze szioło czo[!] w tych dziedzinach w graniczach tho wsithkoszmy potwierdzili nieporuszenie na wieki słudze naszemu wiernemu Chothkowi Bybelskiemu y dzieciom iego ze wsithkimi okolicznosciami tich dziedzin czo [!] thu pizane są. Ze wsithkimi graniczami iako y od wieku wiecznie przinależało ktym sziołom y z ziemią y z szanożeczmi y z gaiami, z dąbrowami y z liaszem y z barcziami y ze psczołami y z błotami, z rzekami, z myty, z łowami y potokami Damnicza y Putnicza, ze wsithkimi pozithkami czo [!] theras są y na potym mogą bydz.

A na potwierdzenie tym dziedzinam daliszmy poczwierdzenie naszą pieczęc prziwieszili wielebnego królietwa naszego.

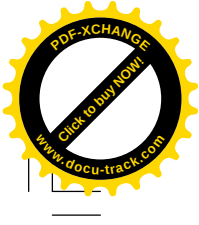
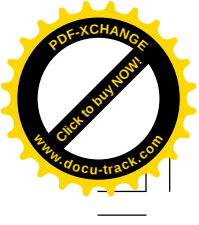
A przitim byli szwiadkowie: pan Piotr Neora, woiewoda sandomierski, pan Jasko Koleczko, marszałek króliewski, pan Laszota, woiewoda krzemieniczki i iego brath pan Wierzbieta z Stawiszina, pan Hlib Dworskowicz, pan Wasko Kuzmicz i in-szych było szila dobrej druziny przy tem.

A pizana gramota w Sedomierzu w dzień świętego Jakoba po Bożym narodzeniu tysiącz lath, trzista lath, szesczdziesiąth pierwszego latha.

Рук.: Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 303, арк. 119—120. Облята Перемишльського гродського суду від 5 лютого 1587 р. Заголовок: „Oblata privilegii Rutenici super villam Bybel et alia bo[n]a“. 2. Там само, кн. 673, арк. 759—760. Протокол Перемишльського гродського суду початку 1587 р.

Опубл.: AGZ, t. I, s. 7, N 5.





№ 15

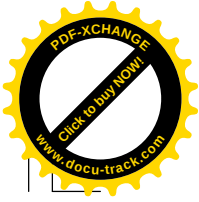
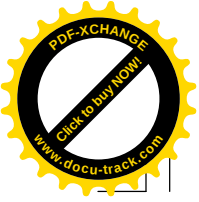
1389 р., травня 9. Могила.— Польський король Владислав II на прохання рідних братів шляхетних Грицька та Івашка підтверджує дарчий лист „славного володаря і князя Лева“ на села Ритеровичі та Рогізно з усіма належними до них землями і повинностями, за що вони повинні служити королю та його спадкоємцям одним списом на коні під час кожного загального походу

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam.

Vladislaus Dei gratia rex Poloniae nec non terrarum Cracouiae, Sandomiriae, Syradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Lithuaniae princeps supremus, Pomeraniae Russiaeque dominus et haeres.

Significamus tenore pr[ae]sentium, quibus expedit, universis, quomodo constituti coram celsitudine nostra nobiles Hriczko et Ivasko fratres germani, haeredes de Ryterowicze, fideles nostri dilecti, nostrae obtulerunt celsitudini litteram privilegiam eorum praedecessoribus,isque, ac eorum successoribus legitimis a inclito principe duce Leone, nostro praedecessore carissimo, super villas Ryterowicze et Rogozno donatas et datas. Quam tamen litteram privilegii iuste perlectam fecimus examinare diligenter, nihil tamen in ea inuenimus, neque invenire potuimus, quod nobis videretur derogare, seu quovis modo nocere. Nos vero attendendo purae fidelitatis constantiam et constantis fidei merita, quibus praefati fratres Hriczko et Ivasko nostrae complacuerunt celsitudini et aucto suorum fidelitatum studio praestantius nobis complacere poterint in futurum, horum intuitu volentes ipsos gratiarum nostrarum prosequi fauoribus et obsequia nostra reddere promptiores praefatam litteram memorati ducis Leonis in omnibus suis punctis, clausulis et positionibus habentes ratam atque firmam confirmavimus, innovavimus, approbavimus, ratificavimus, tenoreque praesentium confirmamus, innovamus, approbamus, ratificamus robur obtinere perpetu[a]e firmitatis, praefatos Hriczkonem et Ivaskonem dictarum villarum Riterowicze et Rogozno instituimus veros dominos et haeredes, nobis autem et nostris successoribus legitimis in dictis villis Ryterovycze et Rogozno iuris et dominii penitus nihil reser-





vando per ipsos Hriczkonem et Ivaskonem et ipsorum successores legitimos tenendas, habendas, utifruendas, vendendas, commutandas, inscribendas, alienandas, prout ipsis et eorum successoribus legitimis melius et utilius videbitur expedire, cum omnibus dictarum villarum utilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, proventibus, agris, campis, cultis et incultis, pratis, nemoribus, rubetis, quercetis et virgultis, mericis, piscinis et earum piscaturis, stagnis, lacubus, paludinibus, fluviis, aquis et earum decursibus, molendinis et eorum emolumentis, venationibus, aucupationibus, silvis et specialiter cum silva in Radochony, prout littera ducis Leonis canit et cum omnibus pascuis, vulgariter wygony Zyrowe, mellificiis et torrentibus et in quocumque torrente fratres memorati intra metas et granicies earundem villarum volunt, possunt sibi facere et construere piscinam una cum molendino; damus et concedimus eis omnimodam libertatem et generaliter cum omnibus et singulis frugalitatibus, pertinentiis et cohaerentiis universis ad ipsas villas Ryterowicze et Rogozno ab antiquo spectantibus iam inventis et demum inveniendis, quibuscumque nominibus nuncupentur pro praesenti, vel nuncupare possint in futuro. Ratione autem huiusmodi nostrae confirmationis et donationis fratres praenominati Hriczko et Iwasko et eorum successores legitimi nobis et nostris successoribus legitimis servitia talia impendere debent et tenentur. Ad quamlibet expeditionem generalem cum una hasta in equo competenti sint asstricti et debent.

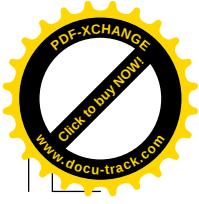
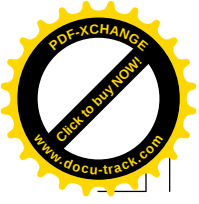
Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio litterarum.

Datum in Mogila seu Clara Tumba, die dominico in crastino beati Stanislai martyris gloriosi, anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo nono.

Praesentibus: Iohanne Sandomiriensi, Spitzkone Cracouiensi, Sandiuogio Calisiensi pallatinis, Iohanne castellano Visliciensi, Spitzkone subcamerario Cracouiensi, Gneuosio de Wnorow et aliis multis fidelibus fidedignis.

Datum per manus Zaklika praepositi Sandomiriensis, cancellarii et Clementis vicecancellarii aulae nostrae, fidelium nostrorum dilectorum.





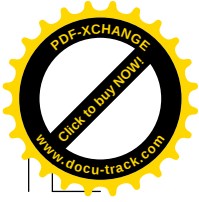
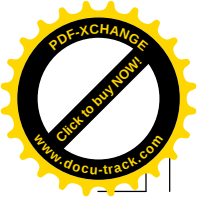
Рук.: Місце зберігання оригіналу документа не відоме. Списки — 1. AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 86, k. 107—108 zw. Запис XVII ст. на основі підтвердного документа короля Сигізмунда II, виданого в Любліні 31 березня 1554 р. Заголовок: „Confirmatio litterarum Vladislai regis occasione villarum Riterovicze Rogosnoque“. 2. Там само, zesp. Metryka Litewska, IV B, ks. 9, k. 111—112. Запис від 14 лютого 1564 р. у контексті Ревізії документів Руського воєводства, виконаний на підставі оригіналу документа. Заголовок: „Ryterowicze et Rohosno“. 3. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 332, арк. 163—164. Облята Перемишльського гродського суду від 23 січня 1616 р. на основі підтвердного документа короля Сигізмунда II, виданого у Любліні 31 березня 1554 р. Заголовок: „Oblata privilegii bonorum Rytarowicze et Rogozno“. 4. ЛНБ НАН України, від. рук., ф. 5 (Оссолінські), спр. 426, арк. 1—3. Запис XVIII ст. Заголовок: „Oblata privilegii ducis Leonis ratione Rytarowice“. 5. Там само, арк. 14—16. Запис XVIII ст. Заголовок: „Oblata priuilegii bonorum Rytarowice et Rogozno“.

Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Владислав, з ласки Божої король польський, а також верховний володар Краківської, Сандомирської, Серадзької, Ланцутської, Куявської і Литовської земель, спадковий пан Померанії і Русі.

Повідомляємо цим листом усім тепер, кому це слід знати, що перед нашим маєстатом стали шляхетні і вірні та милі нам Грицько й Івашко, рідні брати, дідичі з Ритерович, і пред'явили нашому маєстату дарчий лист на села Ритеровичі й Рогізно, наданий їх предкам та законним спадкоємцям останнім нашим найяснішим попередником, славним володарем і князем Левом. Ми ж, належно оглянувши і уважно дослідивши цей дарчий лист, не знайшли і не могли знайти у його змісті нічого такого, що здалося б нам недостовірним чи шкідливим. А тому, зважаючи на стійку і беззастережну вірність та постійні і віддані заслуги, якими згадані брати Грицько й Івашко прислужилися нашому маєстату і зможуть у ревному пориванні своєї вірності прислужитися й надалі, а також бажаючи виявити їм повніше нашу вдячність і залучити милостями до нашої служби, ми законно й непорушно підтвердили, поновили, апробували й скріпили згаданий лист достославного князя Лева в усіх його пунктах, статтях і позиціях. Отже, цим самим підтверджуємо, поновлюємо, апробуємо і скріплюємо належну чинність довічного права згаданих Грицька й Івашка на згадані села Ритеровичі й Рогізно і затверджуємо їх у дійсній і спадковій власності, нічого не притримуючи з права і володіння у названих селах Ритеровичах і Рогізному ні на свою власну користь, ні на користь наших законних спадкоємців. Також надаємо й відступаємо як самим Грицькові й Івашкові, так і їх законним спадкоємцям право тримати, володіти, використовувати, продавати, обмінювати, віддавати в оренду і відчужувати згадані села, коли це здаватиметься вигіднішим і кориснішим чи їм самим, чи їх законним спадкоємцям, з усіма вигодами, податками, данинами, прибутками, ґрунтами, полями, освоєними й дикими луками, гаями,



хащами, дібровами, чагарниками, пущами, ставками й рибними ловами, мочарами, озерами, болотами, струмками, річками та їх допливами, млинами та їх вимолами, звіриними й пташиними ловами, лісами (зокрема, лісом у Радохоні відповідно до вказівки у привілеї князя Лева), а також з усіма пасовищами (по-простонародному — жировими вигонами), пасіками і потоками при повному праві гатити ставки і влаштовувати млини на тому з потоків у межах і кордонах свого маєтку, на якому згадані брати зможуть і захочуть, [володіючи цим маєтком], усіма повністю і кожною його господарською належністю і усіма взагалі, що здавна входить до складу сіл Ритерович і Рогізного, як відомим і названим, так і тим, що може відкритися і буде назване в майбутньому будь-якою назвою.

Що стосується іншої сторони нашого дарчого підтвердження, то названі брати Грицько й Івашко та їх законні спадкоємці мусять і зобов'язані виконувати для нас і наших законних спадкоємців таку службу: нехай на кожний загальний військовий похід з'являються з одним списом на міцному коні.

На підтвердження цього листа підвішено до нього нашу печатку.

Дано в Могилі або у Славній Могилі, у неділю, наступного дня після свята блаженного Станіслава-мученика, року Божого 1389.

Присутніми були: Ян, сандомирський, Спитко, краківський, Сендивой, каліський — воеводи; Ян, віслицький каштелян; Спитко, краківський підкоморій; Гневош з Внорова, а також багато інших вірних і віри гідних.

Дано руками Закліки, сандомирського настоятеля, канцлера, а також Климентія, підканцлера нашого двору, вірних і нам милих.

№ 16

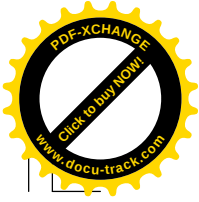
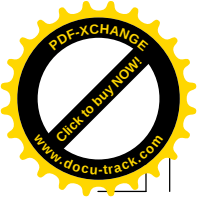
1392 р., грудня 7. Самбір.— Воевода і староста Кракова, дідич міст Мельштина та Самбора Спитко укладає угоду з Сеньком Дяком, згідно з якою останній передає Спиткові „з актами і привілеями князів Руської землі“ своє село Яриловичі у Самбірському повіті, а взамін за нього одержує монастир Созань з усіма належними йому землями, повинностями (окрім двох грошів подимного для королівського скарбу) та правами поселяти людей і користуватися вільним випасом худоби на землях дідича, з тим, однак, що повинен давати двох лучників для кожного загального походу

Текст документа латинською мовою

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam.

Spithco haeres Melszthinensis et Samboriensis, pallatinus et capitaneus Cracoviensis.





Notificamus tam praesentibus, quam futuris, quibus expedit, universis praesentium notitiam habituris. Quod fecimus cambium cum nobili Senkone Diak nostro fideli: recepimus villam ipsius Iarilowicze in districtu Samboriensi sitam, circa fluvium Nyesthr cum munimentis et privilegiis ducum Terrae Russiae, praedecessorum nostrorum, ut affluentia hominues villas Theutonicales circa Civitatem Novam locaremus. Pro qua villa dedimus monasterium nostrum dictum Sozayn in districtu Samboriensi cum fluvio Sozayn a summitate usque ad defluxionem ad Nyesthr, cum omnibus dicti monasterii utilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, proventibus, agris, pratis, campis, sylvis, rubetis, virgultis, mericis, mellificiis, aucupationibus, ventionibus, piscaturis, piscinis, molendinis, tabernis, prout hactenus soli tenuimus. Nihil iuris sive dominii, nobis appropriantes, fumalibus duntaxat exceptis, de qualibet curia, duos grossos Polonicales annis singulis, quos fisco regalis celsitudinis infiscamus, prout dictum monasterium in suis metis et gadibus longe, lateque, circumferentialiter est distinctum, puta a rivulo dicto Suszicz et monte dicto Luthi ab Antiqua Civitate ad Dubki, ab Antiquam Jablonniczam et monte dicto Cziepieliowa Hora et Torczynowskij Lag, et a Strasowicz ad duas quercus dictas Znamyeny, et campo dicto Gblecz ad fluvium dictum Brzessnycza. In quibus graniciebus praefatus Syenko sibi villam collocabit, quocunque iure voluerit, sive Ruthenico, Polonico, vel Theutonico, secundum suae libitum voluntatis.

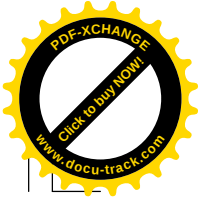
Etiam damus sibi libertatem omnimodam in silvis nostris in districtu Samboriensi pascere pecudes et pecora, tam sius hominibus, quam sibi irrecuse. Ratione huius antidoti, saepedictus Sienko et sui posteris ad quamlibet expeditionem generalem nobis et nostris posteris duobus sagitt[ariis] servire sit astrictus.

In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum.

Datum in Sambor castro, in crastino Beati Nicolai Confessoris, anno domini millesimo trecentesimo nonagesimo secundo.

Praesentibus: valido Ioanne de Tharnow capitaneo Russiae, fratre nostro charissimo strenuo Herborth de Felsszthin, nobili Miczkone Msszurowski, nobili Vaskone Bibelski, nobili Stiborio





de Oglandow wajewoda nostro, nobili Dzurdz de Stupnicza wajewoda Valachorum et aliis fidedignis.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. AGAD w Warszawie, zesp. Biblioteka ordynacji Zamojskich, N 2977, s. 17 zw.—18. Запис від 1564 р. у контексті переліку привілеїв на вийтвства Самбірського повіту, створений на основі підтвердного документа короля Сигізмунда I, виданого у Вільні 10 березня 1535 р. 2. Там само, zesp. Metryka Litewska, IV B, ks. 9, k. 55 zw.—56. Запис середини XVI ст. у контексті Ревізії документів Руського воєводства, створений на основі згаданого підтвердного документа 1535 р. 3. Там само, zesp. Metryka Koronna, ks. 831, k. 60. Запис після 1786 р., створений на основі підтвердного документа короля Станіслава Августа, виданого у Варшаві 22 грудня 1786 р.

Опубл.: Dod. GL, 1859, N 30—31, s. 130, 134; Zb. dok. Małopol., cz. 4, s. 265—266, N 1102.

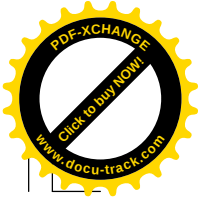
Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Спитко, мельштинський дідич, самбірський воєвода і краківський староста.

Сповідасмо як сучасникам, так і нащадкам, усім, кому слід і хто ви-явить бажання це знати, що ми вчинили обмін зі шляхетним і вірним нам Сеньком Дяком і взяла його село Яриловичі, розташоване у Самбірському повіті над рікою Дністром, з підтвердними актами й привілеями наших попередників, князів Руської землі, маючи на меті розселити по селах маґдебурзького права довкола Нового Міста надмір людей. Замість цього села ми віддали йому наш монастир у Самбірському повіті під назвою Созань разом із річкою Созань від її верхів'їв аж до впадання у Дністер з усіма вигодами, користю, податками, данинами, прибутками, ґрунтами, луками, полями, лісами, хащами, чагарниками, пущами, пасіками, пташинами, звіриними і рибними ловами, ставами, млинами і корчмами згаданого монастиря, що досі належав нам, нічого не виключаючи при цьому з нашого права власності при обрахунку подимного, яке ми вносимо до високого королівського скарбу в розмірі двох польських грошів щорічно з кожного дворища. А відмежовано згаданий монастир у його власному обводі і границях уздовж і впоперек так: починаючи від струмка, що зветься Сушицею, гори, званої Лютою, і від Старого Міста до Дубків; від Старої Яблуніці, гори, яку називають Чепелевою Горою, Торчинівського Лугу і Страшевич до двох дубів, званих Знаменами; від поля, називаного Гбелеч [!], до річки під назвою Бережниця. У цих межах згаданий Сенько за вільним бажанням може осадити собі село на такому праві, якому сам захоче: руському, польському чи німецькому.

І ще ми надаємо йому і його людям повну волю пасти без обмежень велику і дрібну худобу в наших лісах у Самбірському повіті. Що стосу-



ється його обов'язків, то не раз згаданий Сенько і його нащадки зобов'язуються служити нам і нашим нащадкам двома лучниками у будь-якому спільному військовому поході.

На доказ того, що відбулося, підвішено тут нашу печатку.

Дано в Самборі, наступного дня після блаженного Миколая-сповідника, року Божого 1392.

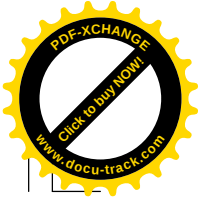
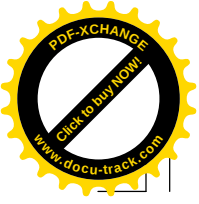
Особисто присутніми були: Ян з Тарнова, руський каштелян; наш найдорожчий і відважний брат Гербурт з Фельштина; шляхетний Мичко Мшуровський; шляхетний Васько Бибельський; шляхетний Сцібор з Оглядова, наш воєвода; шляхетний Джурдж [?] зі Ступниці, волоський воєвода, та інші, віри гідні.

Текст документа старопольською мовою

W imie Pańskie amen. Na wieczną rzecz pamiątkę. Spytko dziedzic melsztyński i samborski, wojewoda i starosta krakowski.

Wiadomo czynimy wszystkim teraz i potem będącym, którzy o niniejszem wiedzieć mają, i żeśmy uczynili zamianę ze szlachetnym Seńkiem Diakiem, naszym wiernym, wzięliśmy wieś jego Jaryłowice w powiecie samborskim przy rzece Dniestrze leżąca, z dowodami i przywilejami książąt ziemi ruskiej, a poprzedników naszych, aby napływem ludu wsie niemieckie koło Miasta Nowego założyć, a daliśmy mu za nią monaster nasz Sozań zwany w powiecie samborskim z rzeką Sozanią od stoku aż do uścia do Dniestru ze wszystkimi pożytkami, korzyściami, czynszami, dochodami, rolami, łąkami, polami, lasami, krzakami, łożami, debrzami, pasiekami, z ptactwa, zwierzyny i ryb łowieniem, ze stawami, młynami, karczmami, jakośmy sami dotąd byli dzierżyli, żadnego prawa lub państwa sobie nie zastrzegając, ale tylko podymnego z każdego dworzyska dwa grosze polskie corocznie dla skarbu królewskiej mości nakładamy: w tych miedzach i granicach któremi wzdłuż, w szerz i dokoła oznaczony, mianowicie od potoku zwanego Suszyca i góry zwanej Lutej, od Starego Miasta do Dąbków, do Starej Jabłonicy i górą zwaną Ciepeliowa i Tarczynowski Lęg, a od Stras[z]owic do dwóch dębów zwanych Znamieniem, i od pola zwanego Gbelec do rzeki zwanej Brzeźnica, w których granicach wspomniony Sieńko założy sobie wieś według prawa, według którego zechce i ruskiego, polskiego albo niemieckiego, stosownie do woli swej i upodobania. Dajemy także ludziom jego i jemu zupełną wolność paść bydło i trzodę bez za-





брони в лесах наших в повiecie samborskim, за койтото над-
даек wspomинаны Seńko i następцы jego obowiązаны służyć nam
i następcom naszym we dwóch łuczników na każdej pospolitej
wyprawie.

Na świadectwo czego pieczęć nasza u niniejszego zawieszona
została.

Dano na zamku Samborze, dnia następującego po świętym
Mikołaju Wyznawcy, roku pańskiego tysiącznego dziewięcdziesią-
tego drugiego.

W przytomności mężnego Jana z Tarnowa, starosty ruskiego
brata naszego najukochańszego walecznego Herborta z Felsztyna;
szlachetnego Miczka Mszurowskiego, szlachetnego Waśka By-
belskiego, szlachetnego Scibora z Oględowa wojewody naszego,
szlachetnego Dżurdza ze Stupnicy, wojewody wołoskiego i in-
nych wiary godnych.

Опубл.: Dod. GL, 1859, N 30—31, s. 130, 134 (переклад польс. мовою
С. Волянського).

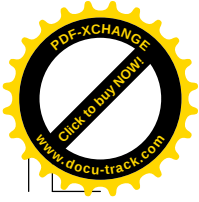
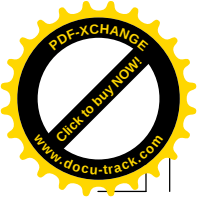
№ 17

1401 р., серпня 24. Галич.— Галицький і снятинський староста
Петраш на прохання Васька Мошенчика розмежовує між ним та
Кіндратом Борсничем землі маєтку Васичин і визнає право за
останнім, основууючись на мітках границі „покола емоу • кнѣзь Левъ
оуѣхалъ“

Текст документа давньоукраїнською мовою

Во имѧ ѡца • и сѧа • и свѣго • дѧа • аминь •

А се • азъ • на" Петрашъ • староста галицькый и • снятинскы •
свѣдоучю • то своимъ • листомъ • кто коли • на сен • листъ • возрь •
или оуслъшитъ • чтоучи • йже • пришедъ перед ма • Васко Мошен-
ничъ • и позвалъ • Коундрата • Борсничѧ • ѡ границу • ѡ Васи-
чиньскоую • тогда емоу • Кондратъ • не хотѣлъ • ѡтповѣдити
влижъ • пришедъ вотчинъ • далъ свою рѣчь • Васковѣ в роуцѣ •
любо стратитъ • а любо • добоудеть • Васко то жъ • емоу • алъ •
Кондратъ ѡтповѣдати • его рѣчь • тогда та па" староста • Петрашъ •



с земланы оучинили есмы • межн ими завитый рокъ • на ^{вы}ведѣнье •
границн • кто межн йми оукажетъ твердѣйшимъ • листомъ • и
знамены • што соутъ на листѣ • тотъ • зыскалъ • а кто на рокъ не
станетъ • а ни вкажетъ • тотъ стратилъ тогды • А па" староста •
на тон рокъ • своимъ животомъ • выѣхалъ на тоу границу тогды
Коундратъ оу^{ка}залъ • свою границу • и листомъ и знамены • што
на лѣстѣ • стоать • а Васко Мошенчикъ на той рокъ • не сталъ на
завитый • а ни людий не высалъ тогды • а • па" староста • згадалъ •
земланы і ѿправили есмы Кундра^[та] оу той граници • покола ему •
кнѣзь Левъ оуѣхалъ • и мы емоу толѧ оуѣхали • по та знамена •

А при первомъ • соудѣ • былъ па" Васко Таптюковичъ • па"
Дробышь • па" Михалко • жидъ • Ганоусовъ зать • Ива" Долгий •
па" • Ацко Гарвортзовскыи • а ти доконали • й ѿсоудили • па" • Хрченъ •
Мартиновскы • па" Шльдрихъ Медускы • Дѣтрихъ • Кромиров'кы •
па" Снопко • па" Михалко Грабовецкыи • Костько Головенчикъ •

А на то азъ па" • Петрашь • староста • далъ есмъ Кундратови
нашъ листъ • под нашею печатью • на свѣдоцтво • и на твердость •

А писана под бѣ^жимъ нарожиньемъ • а лѣт' и дѣ • сѣта лѣт' • й а
лѣт' • а дѣ^ж оу Галичю оу дѣ^ж свѣтого Балътромѣа • аминь •

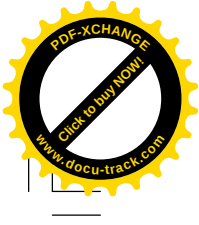
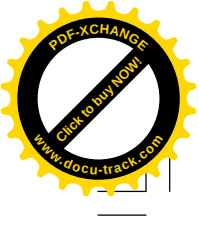
Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки —
1. ЛНБ НАН України, від. рук., ф. 36 (Я. Головацький), спр. 616, арк. 4.
Виготовлений у 30—40-х роках XIX ст. Я. Головацьким. 2. BZN we
Wrocławiu, oddz. ręk., N 2411/1, k. 212 zw.—213 (18—19). Виготовлений
1856 р. І. Вагилевичем.

Опубл.: Dod. GL, 1857, N 7 (переклад польс. мовою І. Вагилевича);
АЮЗР, т. I, с. 4, № 8; т. II, с. 104, № 68; Головацький. Памятники., с. 23—
24, № 24; Смирнов, с. 76, № 80; Крымский, т. I, вып. 2, с. 420; Соболев-
ский, Пташицкий, № 30 (факсим. відб.); Розов, с. 65—66, № 36.

Текст документа давньоукраїнською мовою у латинській транслітерації

Wo imia otcia i syna i swiataho ducha amień.

A se jaz pan Petrasz starosta halickyj i sniatynsky swid'cziu
to swoim lystom kto koli na sej lyst wozr[it] ili uslyszyt cztucz yze
pryszed pered mia Wasko Moszenczycz i pozwał Kundrata Wore-
niczia o hranyciu o Waszyczyńskuju tohdy jemu Kondrat ne cho-
tił odpowidyty ołyż przyszed wotczycz dał swoju riez Waskowi w
ruci lubo stratyt' lubo dobudet' Wasko toż jemu jał Kondrat
otpowidaty jeho riez tohdy ja pan starosta Petrasz s zemlany



uczyniły jesmy meży imy zawytyj rok na wywedenie hranycy kto meży imy ukażet' twerdyjszym łystom i znameny szło sut' na łysti tot zyskał a kto na rok ne stanet' ani wkażet tot stratył tohdy ja pan starosta na toj rok swoim żywotom wyjichał na tu hranyciu tohdy Kundrat ukazał swoju hranyciu i łystom i znameny szto na łysti stojat' a Wasko Moszenczycz na toj rok ne stał na zawytyj ani ludyi ne wysłał tohdy ja pan starosta nadał zemlany otprawyły jesmy Kundra[ta] u toj hranycy pokola jemu kn[iaź] Lew ujichał i my jemu tola ujichały po ta znamena.

A pry perwom sudi był pan Wasko Tiaptiukowicz, pan Drobysz, pan Mychałko żyd, Hanusow ziat', Iwan Dołhyi, pan Jacko Harbortowskyj, a ti dokonały i osudyły, pan Chrczen Martynowskyj, pan Oldrych Medusky, Didrych Kromyrow[s]ky, pan Snopko, pan Mychałko Hrabowecky, Kostys Jehołowennycz.

A na to jaż pan Petrasz starosta dał jesm Kundratowy nasz' łyst pod naszeju peczatiu na swidoctwo i na twerdost'.

A pysana pod bożiim narożiniem 1000 lit, 400 lit, 1 lit, a dan u Hałycziu u deń swiatoho Wałtromija, amiń.

Опубл.: Maciejowski. Historya., t. VI, s. 148—149; Dod. GL, 1857, N 7, s. 28 (транслітерація і перекл. документа польс. мовою І. Вагилевича).

№ 18

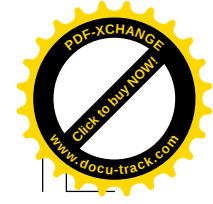
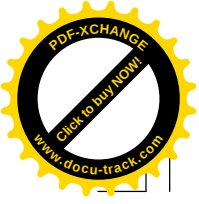
1403 р., жовтня 11. Медика.— Польський король Владислав II на прохання діди́ча Іванка Капли́ча і його братів Микити та Грицька підтверджує пред'явлене „правне надання щасливої пам'яті князя Лева“ на село Нагірці у Жидачівському повіті з усіма належними до нього землями і повинностями, з умовою щорічної сплати до скарбу двох широких грошей від кожного дворища та служби Іванка та його законних спадкоємців з кушею і конем у походах

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam.

Quoniam omnia facta terrestria ab humana cito elabuntur memoria, unde dignum est litterarum et scripturarum munimen et testium annotatione [sic!] ut ad evum deducantur*.

* В оригіналі „decucantur“.

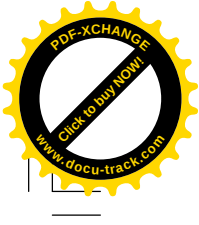
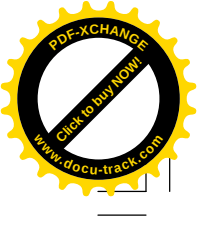




Proinde nos Wladislaus dei gracia rex Poloni[a]e nec non terrarum Cracovi[a]e, Sandomiri[a]e, Siradi[a]e, Lancici[a]e, Cujawi[a]e, Lithwani[a]e princeps supremus, Pomerani[a]e, Russi[a]eque dominus et heres etc.

Significamus tenore pr[a]eencium universis pr[a]esentibus et futuris pr[a]esencium noticiam habituris. Quomodo nobilis Hywanko Kaplycz de Nahorcze heres, una cum fratribus suis, videlicet Mikitha et cum Hryczko, terrigena noster fidelis dilectus, iura ducis Leonis felicitis memoriae pr[a]edecessoris nostri coram nobis demonstravit et produxit. Nos vero accipientes vidimus contineri ipsius iura iusta et rationi consona super dicta bona hereditaria videlicet pr[a]efatam villam Nahorcze, quam ipse Hywanko Kaplycz tenet et possidet ex vera paterna successione. Iam itaque ad instantes petitiones suas et humillimas benigniter accli(n)ati et digniqua [!] serviciorum suorum merita, quibus majestati nostr[a]e multipliciter complacuit et complacere poterit in futurum, horum intuitu, cupientes eundem Hywankonem suosque legitimos successores specialibus graci[a]e nostr[a]e prosequi favoribus, et ad servicia nostra reddere promptiorem, villam pr[a]escriptam Nahorcze in districtu Zudaczouiensi sitam cum omnibus dict[a]e vill[a]e iuribus et proprietatibus, utilitatibus, fructibus, frugibus, censibus, redditibus, proveniuntibus, agris, campis, pratis, nemoribus, quercetis, rubetis, virgultis, mericis, mellificiis, piscinis, molendinis, lacubus, paludibus, stagnis, fluviis, aquis et eorum decursibus rivis, venacionibus, aucupacionibus, silvis, pascuis ibidem liberis et cum omnibus aliis et singulis proventibus ad ipsam villam Nahorcze spectantibus iam inventis et demum inveniendis, nihil iuris sive domini excipientes, nisi prout pr[a]efata villa Nahorcze in suis metis et graniciebus ita longe ab aliis hereditatibus ab antiquo est limitata et circumferencialiter distincta, pr[a]edicto Hywanko et suis heredibus et successoribus legitimis damus, donamus, assignamus, conferimus donacione perpetua et irrevocabili, confirmantes, ratificantes et roborantes supradictum Hywankonem et suos veros heredes et successores legitimos tenendam, possi-





dendam, vendendam, obligandam, donandam, alienandam, perpetue quiete et pacifice habendam et in usus suos suorumque heredum et legitimorum successorum beneplacitos convertandam [!], hoc adiecto, quod a qualibet curia possessa nobis aut nostris successoribus duos grossos latos singulis annis in festo sancti Martini solvere pro censu nostr[a]e camer[a]e sint astricti. Ita tamen, quod ipse Hywanko et sui successores legitimi ad expeditionem nostram regiam, nostrorumque successorum regum Poloni[a]e, pro tempore, quociens oportunum fuerit cum una balissta in equo bene valenti servire* fideliter sit astrictus.

Harum nostrarum, quas appensione sigilli nostri fecimus muniri, testimonio litterarum.

Actum et datum in Medica, feria secunda in die Translacionis sancti Augustini, anno domini millesimo quadringentesimo tercio.

Pr[a]esentibus strenuis et nobilibus dominis, strenuo Kmitha, domino Petro Lubelszky, strenuo Gnewossio capitaneo Trebo-wliensi, nobili Kosthkone de Bolestraszyce, iudice Premisliensi, strenuo Klusz videlicet Iohanne Wyszynanszky, Iohanne dicto Primus, nobili Przeczslao de Boianycze, Petro advocato Iaroslauiensis, Petro Didaticzky, multisque aliis fide dignis.

Datum per manus venerabilis domini Nicolai aul[a]e regi[a]e vicecancellarii nobis sincere dilecti etc.

Рук.: Оригінал — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Litewska, ks. 102 (дані з літератури).

Опубл.: Prochaska, s. 14—15, N 19.

Перекл.: Пташицкий. Описание книг., с. 222, № 102.

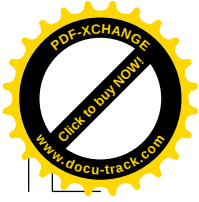
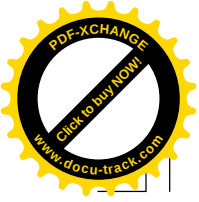
Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Оскільки всі земні діяння швидко зникають з людської пам'яті, годиться скріпити їх листами й письмовими свідченнями, щоб зберегти для майбутніх віків.

А тому ми, Владислав, з ласки Божої король польський і верховний володар Краківської, Сandomirської, Серадзької, Ланцутської, Куявської і Литовської земель, а також пан і спадковий володар Померанії і Русі та ін.

* Слово написане над рядком дрібнішим почерком тією ж рукою.



Повідомляємо цим листом усім — як сучасним, так і майбутнім [людям], які виявлять бажання це знати, що вірний і милий нам земляк, шляхетний Іванко Каплич, нагорецький дідич, від себе і своїх братів Микити й Грицька показав і пред'явив нам документ щасливої пам'яті князя Лева, нашого попередника. Ми ж, дослідивши його, побачили, що це справедливий і розсудливий правовий акт на згаданий спадковий маєток, тобто на село Нагірці, яким на основі законного батьківського спадку володіє той самий Іванко Каплич. І тоді ми, доброзичливо схиляючись до представленого нам уклінного клопотання і воліючи нагородити з нашої ласки як Іванка, так і його законних спадкоємців особливими милостями за достойні заслуги, якими той не раз прислужився і зможе прислужитися на майбутнє нашому маєстату, а також щоб привернути його ще ревніше до нашої служби, даємо, даруємо, призначаємо й затверджуємо у вічну й безвідмовну власність згаданому Іванкові та його законним спадкоємцям і нащадкам назване село Нагірці, розташоване у Жидачівському повіті, з усіма даного села правами і належностями, вигодами, користю, зиском, податками, данинами, прибутками, ґрунтами, полями, луками, галями, дібровами, хащами, чагарниками, пущами, пасіками, ставами, млинами, озерами, болотами, мочарами, струмками, річками та їх допливами, звіриними й пташиними ловами, лісами, вільними тут пасовищами і всіма прибутками, котрі надходять зі села Нагірців, як відомими, так і тими, що можуть виявитися потім, нічого не виключаючи з права власності і залишаючи згадане село Нагірці в тих межах і границях, у яких воно здавна було обведене й відмежоване від інших володінь. При цьому ми навечно затверджуємо, скріплюємо і встановлюємо згаданого Іванка та його дійсних нащадків і законних спадкоємців у мирному і спокійному володінні з правом тримати, володіти, продавати, заставляти, дарувати, відчужувати і обертати на власний розсуд для своєї і своїх нащадків та законних спадкоємців вигоди. Вони ж за це зобов'язуються сплачувати до нашого скарбу податок нам і нашим наступникам по два широких гроші щорічно в день св. Мартина від кожного належного їм дворища. Сам же Іванко і його законні спадкоємці мусять вірно служити однією кушею на міцному коні у наших королівських походах або походах наших наступників, королів польських, стільки, скільки б не виникла потреба.

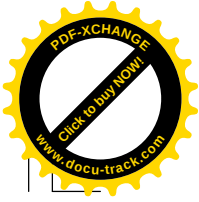
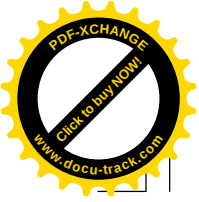
На підтвердження цього нашого листа ми наказали скріпити його нашою вислою печаткою.

Діялось і дано в Медиці, в понеділок, у день Перенесення [моців] св. Августина, року Божого 1403.

Присутніми були відважні і шляхетні панове: відважний Кміта; пан Петро Любельський; відважний Гневош, теребовлянський староста; шляхетний Костко з Болестрашич, перемишльський суддя; відважний Клюс; також Ян Вишнянський; Ян, званий Першим; шляхетний Предслав з Боянич; Петро, ярославський вїйт; Петро Дидатицький і багато інших, віри гідних.

Дано рукою велебного пана Миколи, підканцлера королівського двору, щиро нам милого.





№ 19

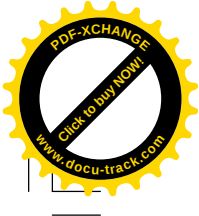
1407 р., серпня 21. Сандомир.— Польський король Владислав II на прохання митрополита усієї Русі Кипріяна та князів Семена і Федюшка Любартовича підтверджує і надає на руки перемишльського єпископа Афанасія і усіх його наступників для Іванохрестительського храму Перемишльського владичтва право володіння на села Валява, Малковичі, Тернавці, Гнівновичі, Кальників, Страшевичі, Бабина, Вовковичі, Мале Стубенко, Макунів, Коростовичі, Дев'ятичі та ін., а також дворищами у ряді сіл і м. Перемишлі та окремо монастирями, що розміщені у Перемишльському та Самбірському повітах, „які здавна [...] належать і приписані до згаданого храму“, з усіма належними до них землями і повинностями, звільняючи від данин і податків, окрім двох грошів щорічної платні у королівську казну від кожного лану і дворища

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam.

Vladislaus dei gratia rex Poloniae Terrarumque Cracoviensis, Sandomiriensis, Seradensis, Lanciensi, Cuiaviensis, Pomeraniae, Litvaniaeque princeps supremus, et heres Russiae.

Notitiam facimus his nostris litteris praesentibus et futuris. Agnovimus ad petitionem honorabilis in domino deo Kipriani metropolitani Kiioviensis et Haliciensis, totiusque Russiae, et illustrium principum domini Simeonis Lochviena et domini Feduszka Lubartovicza fratribus nostris dilectis, et etiam aliorum fidelium nostrorum nobilium Russiae servitium volentium, nostram gratiam exhilarare Premisliensis wladycтва, templi sancti Joannis consecrati, Graecae religionis et Russiae et ita eo tempore religioso Aftanasio vladicae Przemygliensi et eius successoribus, post eum et aliis vladicis Russiae omnibus quibuscunque conferetur in aevum, in latitudine regni nostri, Terrarum Russiae in districtibus Przemygliensi et Samborensi, villa quas ex antiquo ad laudem dei collatae sunt superius scriptae cerkwie pertinentes et quaelibet curiola nomine hoc est: Walawa, Malkowice, Tarnawce, Gniewnowice, Kalnikow, Monasterium Hruszewice, Małe Stubienko, Makuniowo, w Wielunicach tres curiae, Korostowice, Dziewięczyce, w Boniowach [!] sex curiolae, w Buszko-

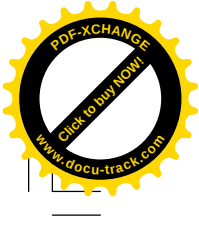
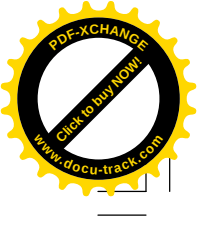




wicach duae curiolae, w Pleszowicach duae curiolae, w Grochowcach tres curiolae, Jaskmanicach duae curiolae, w Kormanicach duae curiolae, w Klokowicach curiola, et circa Przemysliam civitatem nostram in sola margine Mosciska, Monaster, Mikulińce, arcem versus, quinque curiolae, Szczeholzyce curiola, et w Samborach, Straszewice, Babina, Wolkowice, monaster s[więte]go Spasa, Templum monasteria Sosań, Smolnica et Lawrow-monaster s[więte]go Onufrego et alia omnia monasteria, quae sunt sub obedientia vladicae.

Quemadmodum villae superius scriptae et cum monasteriis et etiam curiolis cum additis ad spirituales, cum omnibus et singulis censibus et fructibus, pertinentiis et juribus omnibus, cum agris, campis, pratis, silvis, maericis, gais, quercinis, rubetis, virgis, barćmi z pastwami, et cum fluviis, piscinis, stagnis, lacubus, aquis, et cum praeliensione piscium, emolumentis, et cum venatione ferarum et avium et aliis omnibus quibuscunque nominibus vocitentur, z dolinami, montibus y równoścami, et cum aliis przebiegi ad eas villas, vel etiam monasteriis superius descriptis, sicut ex antiquo pertinebatur, et nos damus et donamus, et roboramus, et ex nostra libera adauctione, perpetua dotatione in aevum superius descriptae cerkwie omnibus, vladicis tenere, habere, possidere, et uti, frui, et dominum deum pro omnibus rogare, et superius descriptarum villarum ex quolibet cmethone ex laneo, vel etiam ex curiola alias dworzyska singulis annis per duos grossos mone-tae nostrae et debet dari ad nostram cameram, dum alii dant, et alia iura nostra regalia, solutiones vel etiam servitia omnium vladicarum et subditorum eius, sacerdotum et omnium spiritualium in tota Terra Russiae liberos eos facimus in omnibus rebus, et ita spiritualium negotia, superius dicto vladicae et judicia spiritualia qua ex antiquo pertinebant, ad providentiam vladicae religionis Graecae Russiae et uni z popów et judicia spiritualia damus et adscribimus perpetuo et in aevum iudicare et regere secundum ius spirituale et conditionem consuetudinemque.





In cujus rei melius et efficacius testimonium ad has nostras litteras sigillum nostrum est subappensum.

Actum et datum Sandomiriae, post primam dominicam Assumptionis Mariae, ab anno nativitatis Christi millesimo quadringentesimo septimo.

Et circa haec erant testes superius subscripti, honorabilis in Ch[r]isto pater Kiprian metropolitanus et dominus Semion Lochwienny [?], dominus Feduszko Lubartowicz, et etiam magnifici et milites dominus Chryszczon Cracoviensis, d[ominus] Joannes Tarnowski palatinus Sandomiriensis, d[ominus] Michael Lubelski, dominus Clemens Vislicensis; dominus Adalbertus judex Sandomiriensis et alii quam plures bona fidedigni.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЛНБ НАН України, від. рук., ф. 141 (О. Чоловський), спр. 91/III, арк. 16—17. Створений у XVIII ст.

Опубл.: Zubrzycki. Rys... Dokumenta..., s. 6—10; Зубрицкий. Критико-истор. повесть..., с. 6—10. Подлин. бумага; AGZ, t. VII, s. 50—51, N 126.

Автентичність документа не певна.

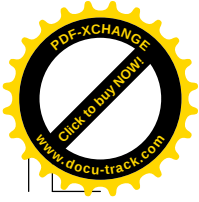
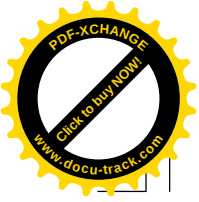
Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Владислав, з ласки Божої король польський, верховний володар Краківської, Сandomірської, Серадзької, Ланцутської, Куявської, Померанської і Литовської земель, спадковий пан Русі.

Повідомляємо цим нашим листом сучасникам і нащадкам. Ми дізналися про клопотання превелебного в Бозі пана Кипріяна, київського, галицького і всієї Русі митрополита, а також найясніших князів, наших милих братів пана Семена Логвина і пана Федюшка Любартовича, а також інших руських шляхтичів, що вірно і щиро нам служать. Вони просять нас милостиво обдарувати руський або грецький храм у Перемишльському владичстві, присвячений св. Івану, і підтвердити навечно нинішньому перемишльському владичі благочестивому Афанасію, а також усім іншим руським владикам, які стануть його наступниками, села і окремі дворища на обшарі нашого Королівства у Перемишльському і Самбірському повітах Руської землі, які здавна на хвалу Божу належать і приписані до згаданого храму. Назви їх такі: Валява, Малковичі, Тернавці, Гнівновичі, Кальників, монастир Грушевичі, Малє Стубенко, Макунів, три двори у Вєлюничах, Коростовичі, Дєв'ятичі, шість дворич у Бонєвах, два дворича





в Бушковичах, два дворища у Плешовичах, три дворища у Горохівцях, два дворища у Яскманичах, два дворища у Корманичах, дворище у Клоковичах, а також села в окрузі нашого міста Перемишля: Мостиська, Монастир і Микулинці, також п'ять дворищ позаду замку і дворище Щегольчичі; також [місцевості]: Самбори [!], Страшевичі, Бабина, Вовковичі; крім того, монастирі св. Спаса, в Созані, Смольниці і монастир св. Онуфрія у Лаврові і всі інші, підпорядковані владиці.

А тому ми нашою вільною згодою і непорушним наданням даємо, даруємо і навіки закріплюємо за згаданим храмом і всіма владиками перелічені села з монастирями і дворищами, жалуваними духовним особам, з усіма в цілому і кожним зокрема податками і користю, повноправно їм належними, з ґрунтами, полями, луками, лісами, пущами, гаями, дібровами, хащами, чагарниками, бортями і пасовищами, струмками, ставами, мочарами, озерами, ріками, рібними, звіриними й пташиними та будь-якими іншими ловами, як би вони не звалились, також з долинами, горами, рівнинами та іншими належностями цих сіл і згаданих монастирів, які здавна до них приписані. Нехай же [владики] володіють ними, тримають, посідають, уживають і використовують їх і молять за всіх Господа Бога, а до нашого скарбу нехай дають у загальноприйняті строки по два гроші нашої монети щорічно від кожного кметя описаних сіл з лану або дворика, інакше кажучи — дворища.

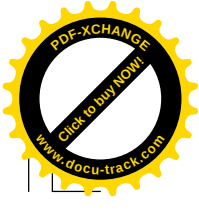
Від різних же інших належних королю прав, виплат і повинностей ми повністю звільняємо всіх владик, їх підданих, священиків і духовних осіб по всій Руській землі, а праводавство серед духівництва, яке здавна належало до церковного суду згаданого владики, ми скріплюємо й записуємо навіки-віків на розгляд церковного суду владики греко-руської віри і одного зі священиків, щоб вони вершили правосуддя й порядок згідно з церковним правом, звичаєм і обрядами.

На кращий і певніший доказ того, що відбулося, підвішено до цього листа нашу печатку.

Діялось і дано в Сандомирі, після першої неділі від Успіння [Діви] Марії, року від Різдва Христового 1407.

При цьому свідками були тут підписані: превелебний у Христі отець Кипріян, митрополит; пан Семен Логвин [!] та пан Федюшко Любартович; також ясновельможні воїни: пан Грищон [?], краківський, пан Йоан Тарновський, сандомирський — воєводи; пан Михайло Люблінський; пан Климентій Віслицький; пан Адальберт, сандомирський суддя, та багато інших, доброї віри гідних.





№ 20

1415 р., квітня 28. Медика.— Польський король Владислав II підтверджує священнику Михайлові і його нащадкам спадкове право на володіння землями і повинностями у селі Терлі, що належали храмові Різдва Богородиці та Терлівському монастиреві і були їм подаровані „за кн³ • Льва“ і „за р^кскі • княжатъ“

Текст грамоти давньоукраїнською мовою

Во имя Бѣе • станъ сѧ •

Мы Владиславъ • коро^а • Полски • Литовски • Р^кски • ины^х многи^х зѣмль господарь •

Знае^{мъ}тъ • чини^и • симъ • наші^и • листѡ • кто • коли на • сеи • листъ • возрѣтъ • или в^слышитъ его • ч^тучи • кому жъ • того • будѣ • потребизна • нинешнимъ • и потѡ • буд^ущ^и • аже в^став^ляемъ^ъ и в^ставили есмо попа М^нхана^а • и его дѣти • и его • цѣтки • при церкви • свѣ^тѡ • Рож^ства Б^ги • оу дѣдинѣ • оу Терлѣ • при всемъ при тѡ што • прислушало • и сл^ушаетъ • изъ вѣк^у • вѣчно^ѡ • церкви свѣ^тому Р^ож^ству манастирю • Терлец^кому со в^сѣми • оужитки • с лѣсы • зъ вортми • сѣножатми • с нивами • ставы • с потѡ^ки • а такѣ • в^став^ляемъ^ъ ^его ако • за кн³ • Льва • были • за р^кскі • княжатъ • а то • не имаетъ ник^оли по^рушено быти на вѣки вѣч^ны^и •

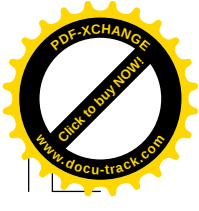
А на крѣпость • к сему • на^шему • листу • казали • есмы • привѣс^ити^и нашу печать • оу нашѡ ^селѣ^ѡ оу Мѣдыцѣ • оу н^длю • оу чет^вертю • по велицѣ д^ни • под лѣты • Рож^ства Б^ги ^ты^ѡсѧ лѣтъ • д • ста ^лѣтъ^ѡ е^ѡ • лѣто •

А при тѡ • свѣдци • были • князь • Анъ • архивискупъ л^ьв^ов^ски п^а М^нжи^и изъ Дубровы ^домаратъ^ѡ с Ко^быланъ • п^а Бѣцки • п^а Петръ зъ Харбинов^и • подстоли с^домир^ски • п^а Бартѡ с Харбинов^и подкоморни с^домир^ски • п^а • Васко • Тепт^тюков^и • панъ Волчко • Рог^атински • ^панъ^ѡ Васко • Мошонч^и •

А да сеи листъ черезъ р^ки велѣно^ѡ • м^ужа • Дони^на • подканслѣ^рего Кр^олевства ^Полско^ѡ • провоза в^ѣто ^Флорі^ана • предъ Краковомъ • при^ка • самѡ • коро^ла •

Рук.: Оригінал — ЛНБ НАН України, від рук., ф. 9 (Окремі надходження), спр. 3987, арк. 1.

Оубл.: Головацкий. Памятники., с. 65—66, № 55; Розов, с. 86—87, № 47; Крип'якевич, с. 101 (уривки).



Текст грамоти латинською мовою

In nomine Domini, amen.

Nos Vladislaus, rex Poloniae ac Lithvaniae, Russiae et aliarum plurimarum terrarum dominus.

Manifestum facimus his nostris lit[t]eris, omnibus et singulis, quibus expedit, praesentibus et futuris. Quia reliquimus et relinquimus poponem Michaellem, ac liberos et haeredes ipsius circa synagogam Nativitatis Matris Dei in bonis Terlo, circa totum id, quidquid pertinebat ab antiquo ad ecclesiam s[ancti] Nativitatis monasterii Terlecensis, cum omnibus utilitatibus, sylvis, melificiis, pratis, piscinis et arvis torrentibus, et ita relinquimus cum, ut tempore ducis Leonis erat et tempore Ruthe-norum ducum aliorum, et hoc per neminem debet violari perpetuis temporibus.

Et in robur his nostris lit[t]eris fecimus appendi nostrum sigillum. In nostra curia Miedica, dominica quarta post festum Paschae, sub annis Nativitatis Domini millesimo quadringentesimo et quintodecimo.

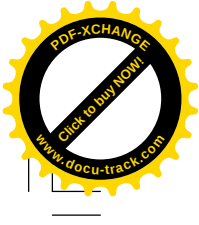
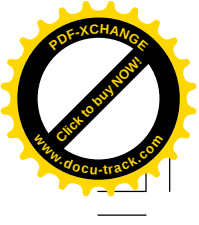
Et circa hoc testes erant: dominus archiepiscopus Leopoliensis, dominus Moszenka de Dombrowa, Domarath de Cobyłani, castellanus Bicensis, dominus Petrus z [K]arbinowicz, dapifer Sandomiriensis, dominus Bartholomeus s Karbynowicz, subcamerarius Sandomiriensis, dominus Waszko Tepkowicz, dominus Wolczek, dominus Waszko Mosenczycz.

Datae hae lit[t]erae per manus venerabilis Nicolai Dunin, vicecancellarii regni Poloniae, praepositi S[ancte] Floriani ante Cracoviam. De mandato nostro regio.

Рук.: Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 201, оп. 4-6, спр. 398, арк. 10. Друга половина XVIII ст. Створений на основі оригінального підтвердного документа короля Сигізмунда I, виданого у Кракові 18 червня 1519 р. (ури-вок). 2. Арх. С.-П. ОИИ РАН, отд. рук., ф. 57, д. 8, л. 1—2. Виготовлений у 40-х роках XIX ст. Д. Зубрицьким, очевидно, на основі згаданого документа 1519 р. 3. НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ ф. Теки Подо-линського, № 2, арк. 628—629. Початок XX ст.

Опубл.: Suppl. HRM, p. 454—455, N 165.





№ 21

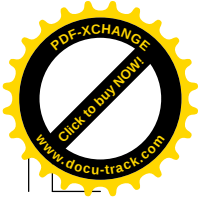
1421 р., липня 22. Медика.— Польський король Владислав II за заслуги під час служби шляхетного Іванка або Чаплича підтверджує згідно з „листом нашого милого попередника князя Лева“ право власності на село Погірці Городоцького повіту з усіма належними до нього землями і повинностями за умови, що він і його законні спадкоємці повинні служити одним лучником під час загального військового походу

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam.

Cum tempus nostrum continua revolutione pro dolor sic labatur, quod praeteritorum actio futurorum successione subripiatur, prudentum consilium est, ut acta digna memoria scriptura sic servetur integra, quod usque ad decursum futuri temporis certa veritate maneant incorrupta. Proinde nos Vladislaus Dei gratia rex Poloniae, nec non terrarum Cracoviae, Sendomiriae, Syradiae, Lancitiae, Pomeraniae, Lithvaniae princeps supremus et haeres Russiae etc.

Significamus tenore praesentium, quibus expedit, universis tam praesentibus, quam futuris, praesentium notitiam habituris, quomodo ex parte Gyvankonis alias Czaplicz de Pohorcze villa sic dicta in districtu Grodocensi sita tum vero fidelis nostri dilecti littera ducis Leonis praedecessoris nostri dilecti est oblata coram aspectu maiestatis nostrae, quam accipientes conspeximus, in qua non invenimus, nec invenire potuimus, q[ui]d malignum nobis videretur derogare, seu quovis modo nocere. Quam etiam dux Leo praedecessor noster di[le]ctus praefato Gyvankoni Czaplicz et ipsius successoribus legitimis dedit super dominationem et haereditatem villae praefatae Pohorcze in fluvio Dnyestr iacentem absque duabus areis, ibidem videlicet Zahaczyno Dworzyszczye et Boschieiouo Dworzische, que littera ducis Leonis praedecessoris nostri data, quod illuc expressum est, sigillo ipsius pendente et roborata. Nos vero donationem praefati ducis Leonis praefatae villae Pohorcze supradictae gratiosius annuentes ob ipsius Gyvani Czaplicz multiplicium servitiorum merita et clarae fidei constantiam, quibus nostrae maiestati promptus sedulitate complacuit et in futurum aucto fidelitatis studio se poterit continuo reddere gratiorem, eandem donationem praefati





ducis villae Pohorcze exceptis duabus areis palam habentes atque gratam ipsam approbamus, ratificamus, confirmamus et gubernamus temporibus perpetuis et in aevum constituentes eundem Givankonem Czaplicz et ipsius legitimos successores villae praefatae Pohorcze verum dominum et haeredem et perpetuum possessorem cum omnibus dictae villae utilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, campis, agris, pratis, piscinis, molendinis, fluviis et ipsorum decursibus, mericis, gais, rubetis, mellificiis, venationibus, lacubus, paludibus et generaliter cum omnibus et singulis proventibus et obventionibus universis extunc existentibus ibidem, aut quae futuris temporibus ex eisdem possunt pervenire, per ipsum Givankonem Czaplicz et ipsius successores legitimos habendam villam praefatam, tenendam, donandam, obligandam, commutandam, et ad usus suorumque successorum legitimorum beneplacitos commutandam, prout praefato Givankoni et suis legitimis successoribus melius et utilius videbitur expedire. Ratione autem huiusmodi confirmationis nostrae praefatus Givanko Czaplicz et ipsius successores legitimi nobis et nostris successoribus servitia talia impendere debet ad quamlibet expeditionem generalem, dum proclamata fuerit: cum uno sagittario servire sit asstrictus et tenebitur.

In cuius rei testimonio sigillum nostrum praesentibus est subappensum testimonio litterarum.

Actum et datum in Medica, ipso die Mariae Magdalenae sub anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo primo.

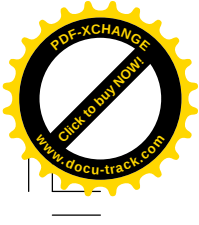
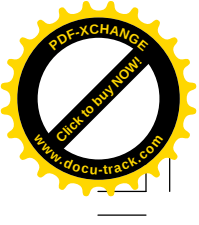
Praesentibus generosis et nobilibus dominis: Dobeslao de Sprowa subcamerario Premisliensis, Choytkone de Bolestraszczyce iudice Premysliensi; Fredrone de Pleszowo; Buthkone de Nathkowicze, Iaskone de Nyesnywicze, Petro de Grochowcze multisque aliis fidedignis fidelibus nostris, testibus ad praemissa.

Datum per manus venerabilis domini Iohannis decani Cracoviensis, vicecancellarii aulae nostrae etc. Ad relationem magnifici domini Nicolai marschalconis curiae nostrae.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — BCz. w Krakowie, zesp. Teki Naruszewicza, N 12, s. 317—320. 1785 р.

Опубл.: Zb. dok. Małop., cz. 7, s. 75—77, N 1913.





Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Оскільки, на жаль, спливає у невинній круговерті наш вік і діяння минулих епох щезають під нашаруванням прийдешності, існує мудрий звичай зберігати у складеному записі непорушною гідну пам'ять про те, що мусить залишитися як неушкоджена істина аж до приходу майбуття.

А тому ми, Владислав, з ласки Божої король польський і верховний володар Краківської, Сandomirської, Серадзької, Ланцутської, Померанської і Литовської земель, спадковий володар Русі та ін.

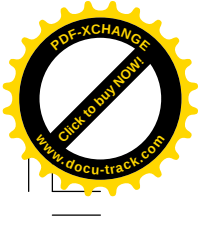
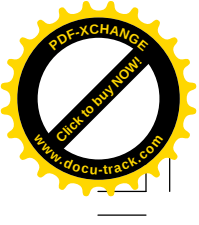
Повідомляємо цим листом усім, кому слід, як сучасникам, так і нащадкам, які виявлять бажання про це знати, що від імені вірного і милого нам Іванка або Чаплича з Погірців, села так названого, розташованого в Городоцькому повіті, перед нашим маєстатом пред'явлено лист нашого милого попередника князя Лева. Ми ж, прийнявши його і оглянувши, не знайшли і не могли знайти в ньому нічого, що здалося б нам недостовірним чи хоч якось шкідливим. Князь Лев, наш милий попередник, надав згаданому Іванкові Чапличу та його законним спадкоємцям у дідичне й спадкове володіння згадане село Погірці над річкою Дністер, за винятком двох тутешніх ланів, а саме: Загачиноного Дворища і Боцейового Дворища. Даний привілей нашого попередника князя Лева, про який тут ідеться, скріплений його вислою печаткою.

Ми ж, прихильно розглянувши дарчий лист згаданого князя Лева на назване село Погірці і враховуючи не раз доведену службою стійку відданість і заслуги самого Івана Чаплича, якими він ревнює й охоче догоджав нашому маєстату і зможе з помноженим старанням відплатити в майбутньому ще більшою вдячністю, апробуємо, скріплюємо, підтверджуємо й проголошуємо навіки-віків непорушну публічну чинність дарчого листа згаданого князя Лева на село Погірці, за винятком двох ланів, на користь Івана Чаплича та його законних спадкоємців як дійсних господарів, дідичів і довічних власників згаданого села Погірців з усіма до нього належними вигодами, користю, податками, данинами, полями, ґрунтами, луками, ставками, млинами, струмками та їх допливами, пущами, гаями, хащами, пасіками, звіриними ловами, болотами й з усіма повністю й зокрема прибутками й надходженнями, які є тут тепер або можуть з'явитися в майбутньому. Сам же Іванко Чаплич та його законні спадкоємці нехай володіють згаданим селом з правом тримати, дарувати, заставляти, обмінювати і обертати з вигодою для себе і своїх законних спадкоємців так, як здаватиметься зручнішим і вигіднішим згаданому Іванкові та його законним спадкоємцям.

Що стосується іншої сторони нашого потвердження, то згаданий Іванко Чаплич та його законні спадкоємці мусять виконувати для нас і наших спадкоємців у кожному загальному військовому поході, коли такий оголошуватиметься, таку службу: зобов'язані служити одним лучником.

На доказ того, що відбулося, підвішено до цього листа нашу печатку.





Діялось і дано в Медиці, на сам день Марії Магдалини, під роком Божим 1421.

Присутніми були шляхетні і вельможні панове: Добеслав зі Спрови, перемишльський підкоморій; Хотко з Болестрашич, перемишльський суддя; Фредро з Плешова; Бутко з Наткович; Ясько з Неснивич; Петро з Городівців та багато інших, віри гідних і вірних нам свідків сказаного раніше.

Дано рукою велебного пана Йоана, краківського декана, підканцлера нашого двору та ін.

За реляцією ясновельможного пана Миколи, маршалка нашого двору.

№ 22

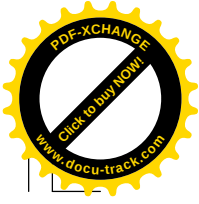
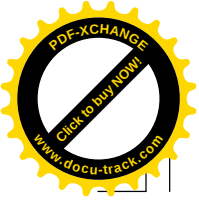
1421 р., листопада 20. Неполоміце.— Польський король Владислав II на прохання Волька Боратинського та його пасербів Петра й Олександра — синів покійного Костянтина Слонечковича з Розбора, підтверджує „привілей покійного пана і короля польського Казимира [...], виданий на підтвердження листа князя Лева, спадкового володаря Русі“, на володіння селами Розбір та Угерці

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam.

Ne error oblivionis gestis sub tempore versantibus partiat in posterum detrimenta, acta regum et principum consilia decreverunt ea litterarum [apicibus] et testium annotatione perennati. Proinde nos Wladislaus Dei gratia rex Poloniae, nec non terrarum Cracouiensis, Sendomiriensis, Siradiensis, Lanciciensis, Cuiaviensis, Lithuani[a]eque princeps supremus, Pomerniae, Russiaeque dominus et haeres etc.

Significamus tenore praesentium, quibus expedit, universis praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris, quomodo pro parte fidelium nostrorum Wolchonis Borathinski et privignorum ipsius, videlicet Petro et Alexandro, filiorum olim Constantini Slonieckowic de Rozbore nobis oblata continebat [petitio], quatenus ipsis privilegium olim domini Kazimiri regis Poloniae etc., praedecessoris nostri confirmationem litterarum ducis Leonis haeredis Russiae et quorundam bonorum haereditariorum et villarum, videlicet Rozborz et Uherce, nec non cuiusdam silvae ad easdem villas attinentis donationem perpetuam cuidam Jackoni factam in se continentem de innata nobis cel[s]itudinis clementia ratificare, innovare, confirmare et ap-





probare dignaremur. Cuius quidem litterarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis. [Далі подано текст документа короля Казимира III з датою 31 серпня 1358 р., див. у цьому ж виданні IV, № 11].

Nos itaque ipsis petitionibus huiusmodi iustis et rationi consonis benigniter annuen[tes] praedictum privilegium praefati domini Kazimiri regis Poloniae et in eo contenta in omnibus punctis, sententiis, conditionibus, articulis et clausulis de innata benignitatis nostrae largitate ratificamus, innovamus, confirmamus et approbamus decernen[do] ipsum robur firmitatis perpetuae obtinere.

Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum.

Actum in Niepolomicze, feria quinta in crastino s(anctae) Elizabeth(ae) anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo primo.

Praesentibus: reverendis in Christo patribus dominis Nicolao Gneznensis ecclesiae archiepiscopo et primate, Alberto Cracoviensis, Regni Poloniae cancellario, Andrea Laskarii Poznanien-sis, Johanne Premisliensis et Johanne Chelmensis ecclesiarum episcopis, strenuis et nobiles: Christino de Ostrow castellano et Johanne de Tarnow pallatino Cracoviensibus, multisque aliis fidedignis.

Datum per manus praenominati domini Alberti episcopi Cracoviensis et cancellarii, nec non venerabilis Johannis Schaffraniec decani Cracoviensis, Regni Poloniae vicecancellarii, sincere nobis dilectorum.

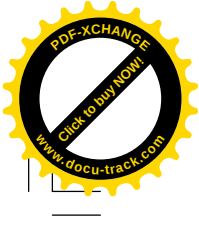
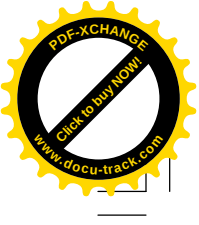
Ja Stanisław pisał.

Ad relationem praedicti domini Johannis decani et vicecancellarii et Zbignei s[ancti] Floriani praepositi extra muros.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 349, арк. 918, 920—921. Облята Перемишльського городського суду від травня 1630 р., складена на основі підтвердного документа короля Сигізмунда I, виданого у Пйотркові [?] 4 лютого 1528 р. Заголовок: „Oblata l(itte)rarum s[acrae] R[egiae] m(aies)t(a)tis per Kunowski nomine Gorajsky“.

Опубл.: Zb. dok. Małopol., cz. 7, s. 87—88, N 1918.





Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Щоб помилково не сталося шкоди через те, що відходять у забуття миттєві події, вони увічнюються за рішенням і розсудом королів і володарів у писемних знаках і свідченнях очевидців.

А тому ми, Владислав, з ласки Божої король польський, верховний володар Краківської, Сандомирської, Серадзької, Ланцутської, Куявської та Литовської земель, а також пан і спадковий володар Померанії, Русі та ін., повідомляємо цим листом усім, кому слід, сучасникам і нащадкам, які виявлять бажання про це знати.

Пред'явлено нам від імені наших вірних Волька (?) Боратинського та його пасербів, тобто синів покійного Костянтина Слонечковича з Розбора Петра й Олександра, прохання, щоб ми удостоїли з властивою нашому маєстату милістю скріпити, поновити, підтвердити й апробувати привілей покійного пана й короля польського Казимира, нашого попередника, виданий на підтвердження листа князя Лева, спадкового володаря Русі, що містив правовий запис певному Яцькові на спадкове володіння селами Розбір та Угерці, а також певним лісом, що прилягає до цих сіл. Дослівний виклад змісту цієї грамоти такий [...]

Отже, ми, ласкаво схиляючись до подібних клопотань як до справедливих і слушних, з властивою нам милостивою щедрістю скріплюємо, підтверджуємо й апробуємо згаданий привілей пана й короля польського Казимира в усіх його пунктах, рішеннях, положеннях, параграфах і статтях, визнаючи, що його чинність затверджується навечно й непорушно.

На підтвердження цього листа до нього підвішено нашу печатку.

Діялось у Неполоміцах, у четвер наступного дня після святої Єлизавети, року Божого 1421.

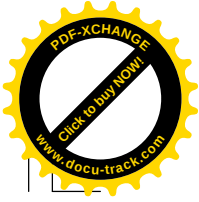
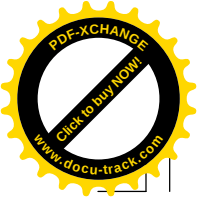
Присутніми були шановні у Христі панове: Миколай, архієпископ гнєзненський і примас; Альберт, краківський єпископ, коронний канцлер; Андрій Ласкарій, познанський, Йоан, перемишльський і Йоан, холмський — єпископи; відважні й вельможні Христофор з Острова, каштелян, і Йоан з Тарнова, воєвода краківський, а також багато інших, віри гідних.

Дано рукою названого пана Альберта, краківського єпископа й канцлера, а також велебного Йоана Шафранця, краківського декана, коронного підканцлера, щиро нам милих.

Писав я, Станіслав.

За реляцією згаданого пана Йоана, декана й підканцлера, та Збігнева, каноніка св. Флоріяна за мурами.





№ 23

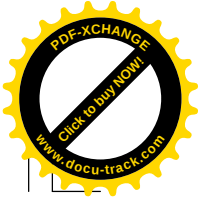
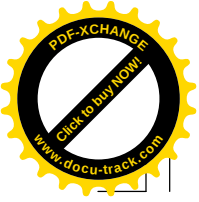
1422 р., січня 21. Погоничі.— Самбірський староста Сташко з Давидова на вимогу короля встановлює межу між землями села Стрілківців Самбірського повіту та церковними землями монастиря Спаса і підтверджує право власності за монастирем перемишльським і самбірським єпископом Іллею, як було „за князя Льва• и за князя Юрья• и за ины многыхъ державецъ“, по Лисичий Брід

Текст грамоти давньоукраїнською мовою

✠Мы п^на• Сташко• нсѣ Давыдова• староста самборьскыи• приводимо то к^у вѣчнои памати• нинѣшнимъ• и потомъ бѣчимъ• Илья• влѣка премышлескыи• и самборьскыи• жаловалъ сѧ• прѣ кролемъ• на Гтрѣлковцѣ• аже оубиваютъ сѧ• оу землю• оу црквнѹю• сѣго Гпса• тѧ король господарь• приказалъ намъ своимъ листомъ• а быхмо• выѣхали• и земаны• и старьци• и розѣхали межи влѣкою• а межи Гтрѣлковци•у землю у црквнѹ и лѣс тако есмо• подлѹгъ• приказаныѧ• короля нашего господара выѣхали• и земаны• самборьскыи• и старьци• што жь• у томъ добре вѣдають• тогда влѣка• почалъ вказовати• и рѣклъ• стана• такъ• милии панове• то естъ црквнаѧ земля• сѣго Гпса• по Лисичии Брдѣ• и за князя Льва• и за князя Юрья• и за ины многыхъ державецъ• а то свѣдомо земаномъ самборьскымъ• и старьце самборьскыи• и всѣмъ убаполнимъ• тако есмъ пѹстили на земаны• и на старьцѣ• тако земане исмовивши сѧ• и старьци• и вызнали• аже по Лисичии Брдѣ земля црквнаѧ сѣго Гпса• из вѣка• из давного• и то и бѣци• вызнали• аже влѣчни• люде слѣдъ гонать по Лисичии Брдѣ• и оуздають• тополничаномъ• занеже тополничане• имѣють с уладкою• границу• а Гтрѣлковци не имѣють• тако есмо• оуѣхали• влѣцѣ• и земаны• по Лисичии Брдѣ• тако было из вѣка• и вызнано• тако есмъ подлѹгъ того вызнаныѧ• исмовивши сѧ и земаны и дали есмо влѣцѣ листъ•

И нашею• печатью• потвердили есмъ емѹ• аже естъ его по Лисичи Брдѣ•

А при томъ были свѣдѣци• п^на Иванъ Жюржевичъ• п^на• Петръ сѹдѣиѧ• перемышльскыи• п^на Васко Бѣдановъчъ• п^на• Ивашко•



Корнелевъскыи• пѣ• Грицко ловчини• кролевъ Гметанъка• и
намѣстникъ• лавровъскыи• Ефтимии• и старци• лавровъсции• и
крилошане самборъсции• и мно^х добры•

А писана грамота• оу Погоничи• оу четвертѣ• мѣца генъварѣ•
оу• ка• днѣ• на память• стѣго вѣца Макѣима• исповѣдника• по•
лѣ• Ржѣва Хѣа• ꙗ• лѣ• . ѱ. лѣ• кв. лѣто •:•

Рук.: Оригинал — AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat.
biskupstwa, N 48. Списки — 1. Арх. С.-П. ОИИ РАН, ф. 57, д. 12, л. 1—2.
Виготовлений у 40-х роках XIX ст. Д. Зубрицьким. 2. BZN we Wrocławiu,
oddz. ręk., N 2411/1, s. 211 (14). Виготовлений І. Вагилевичем у 1856 р.

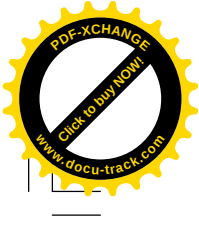
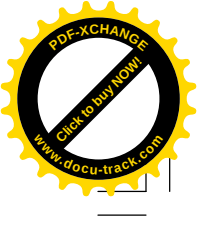
Опубл.: АЗР, т. 1, с. 45, № 31; Головацкий. Памятники., с. 37—38,
№ 33; AGZ, t. VII, s. 63—64, N 32; Розов, с. 97—98, № 53.

Текст документа старопольською мовою

My pan Staszko z Dawidowa, starosta samborski przywo-
dzimy to ku wiecznej pamięci dzisiaj i potem będącym.

Eliasz, władca przemyski i samborski, skarżył się przed królem
na Strzałkowce, iż wdzierają się w ziemię cerkiewną świętego Spasa.
Tedy król jegomość przykazał nam swoim listem, abyśmy wyjechali
z ziemianami i starcami i rozgraniczyli między władzką a między
Strzałkowcami ziemię cerkiewną. Tak podług przykazania króla
naszego jegomości wyjechaliśmy z ziemianami samborskimi i
starcami, co o tem dobrze wiedzą. Tedy władca począł ukazywać
i rzekł stanąwszy tak: „Mili panowie! To jest cerkiewna ziemia
świętego Spasa po Lisi Bród [i za księcia Lwa]* i za księcia Jerzego
i za innych wielu władców [dzierzawców]. A to wiadomo ziemia-
nom samborskim i starcom samborskim i wszem obopólnym“. Takośmy
puścili na ziemian i na starców. Tedy ziemianie, umówiwi-
szy się ze starcami, wyznali, iż po Lisi Bród ziemia cerkiewna
świętego Spasa z wieku dawnego. I to jeszcze wyznali, że ludzie
władcy ślad gonią po Lisi Bród i oddają Topolniczanom, albo-
wiem Topolniczanie mają z władzką granicę, a Strzałkowce nie
mają. Takośmy wjechali władcy z ziemianami po Lisi Bród, jak
było od wieku i wyznano. Takośmy podług tego wyznania, umówiwi-

* Слова пропущені у перекладі.



szy się z ziemianami, dali władcyce list i naszą pieczęcią potwierdziliśmy mu, iż jest jego po Lisi Bród.

A przy tem byli świadkowie: pan Iwan Żjurżewicz [syn Jerzego], pan Piotr sędzia przemyski, pan Waśko Bohdanowicz, pan Iwaszko Kornelewski, pan Hryćko łowczy królewski Śmietanka i namiestnik ławrowski Eufemi i starcy ławrowscy i kryłozanie [kanonicy] samborscy i wielu dobrych.

A pisana hramota w Pohoniczach we czwartek miesiąca stycznia dnia 21. na pamięć świętego ojca Maksyma wyznawcy, roku 1422 po narodzeniu Chrystusowem.

Рук.: Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 606, арк. 2521—2522. Облята Перемишльського городського суду, створена на основі підтвердного документа короля Сигізмунда II, виданого у Кракові 27 серпня 1549 р. Заголовок: „S(im)lis privilegii confirmationis seu approbationis dislimitationis fundorum, s[anctae] Salvatoris pro ep(isco)po ritus Graeci Pre[misliensi]“. 2. ЛНБ НАН України, від. рук., ф. 141 (О. Чоловський), спр. 91/III, арк. 34. Копія близько 1785 р., створена, очевидно, на основі згаданого підтвердного документа 1549 р.

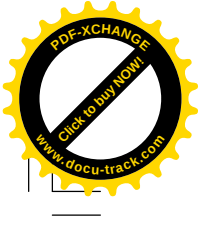
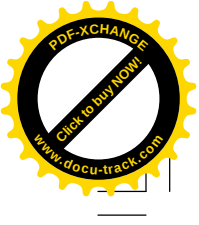
Опубл.: AGZ, t. VII, s. 64, N 32.

№ 24

1439 р., грудня 7. Сянок.— З акта ухвали сяноцького городського суду про необхідність представлення війтом Петром, з одного боку, і Фієною, вдовою Пельки з Юргійовця та її сином Миколою — з другого, королю документів на спадкові володіння, в тому числі привілею руського князя Юрія

In causa strenui Petri advocati Sanocensis actoris et generosam Fyennam relictam nobilis Pelka de Iurgiewiczze et ipsius filium Nicolaum parte rea partibus ab altera taliter conclusimus, quod strenuus Petrus advocatus Sanocensis privilegium domini ducis Georgii per dominum nostrum regem confirmatum sub sigillo maiestatis et pr[a]enarrata domina Pelczina cum suo filio privilegium domini regis Kazimiri per dominum nostrum regem bon[a]e memori[a]e confirmatum etiam sub sigillo maiestatis in Nyepolomicze in crastino sanct[a]e Luci[a]e proxime venturum debent coram domino rege reponere.





Et si aliqua partium privilegium eodem tempore non repone-
ret, illa pars p[a]enam vallatam centum marcarum domino regi
domino nostro gratiosissimo subcumbet et subintrabit.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список —
ЦДІАЛ, ф. 15, оп. 1, спр. 1, арк. 75. Запис в актову книгу від 7 грудня 1439 р.

Опубл.: AGZ, t. XI, s. 161—162.

Переклад

У справі благородного позивача Петра, війта сяноцького, [з одного боку], та родовитої Фієни з Юргійовця, вдови шляхтича Пельки та її сина Миколи — з другого, ми постановили, що позивач Петро, віт сяноцький, [який має] привілей пана князя Юрія, затверджений паном нашим королем і печаткою [його] величності, та згадана пані Пелькова зі своїм сином, [які мають] привілей пана короля Казимира, затверджений доброї пам'яті паном нашим королем також з печаткою [його] величності, повинні представити їх [привілеї] завтра в Неполоміцах, наступного дня після святої Лукії у присутності короля.

І якщо якась із сторін не представить у той самий час привілей, то вона підпаде під значну кару і заплатить нашому великомилощивому панові королю 100 марок.

№ 25

1448 р., березня 6. Городок.— Польський князь Казимир IV на прохання священика храму св. Миколи у Львові Івана поновлює і підтверджує „лист чи привілей“ князя Лева Даниловича на володіння церкви дворищами, земельними ділянками та повинностями

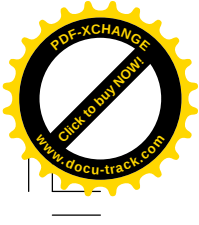
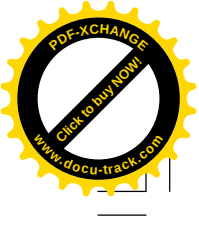
In nomine domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam.

Ne error neglectarum rerum interdum suum non adferat damnum, eximium regum ac principum consilium dederunt senatores illi per lit(t)eras et per testes, fieri confirmatum in aevum.

Qua propter nos Casimirus, dei gratia rex Poloniae, nec non terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, atque magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Chelmensis, Elbingensis, Pomeraniae dominus et heres.

Significamus vigore harum lit[t]erarum omnibus et singulis quorum interest, praesentibus et futuris, praesentium litterarum





notitiam habituris. Quomodo reproductum est nobis ex parte religiosi poponis Iwan ritus Graeci praefecti templi Divi Nicolai in civitate nostra seu in suburbio civitatis Leopoliensis consistentis. Petitum est a nobis ut litteras seu privilegium sibi olim a pia memoriae duce Leone et eius antecessoribus gratis concessum, atque in perpetuum donatum, ex Graeco in Latinum transferre, et translatum renovare, confirmare et approbare dignaremur, ex singularia gratia nostra Regia. Quarum quidem litterarum sive privilegii tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis. [Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича, перекладений з української на латинську мову, див. у цьому ж виданні III, № 10].

Nos itaque perpensis bene, ac revisis litteris suis praenominatum Iwan poponem justis ac aequis pr(a)ecibus benigne se annuendo, id eidem aequis postulationibus suis non denegandum esse duximus, ut vigore harum litterarum in omnibus eius punctis, clausulis, articulis, conservetur ex voluntate nostra secundum litteras originales. Quemadmodum et praesentibus approbamus, ratificamus et confirmamus, decernendo serio inevitabiliter perpetuis temporibus in suo vigore et robore conservare.

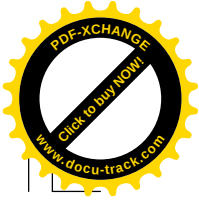
Quibus litteris in evidentius testimonium sigillum nostrum appendi jussimus.

Datum in oppido Grodek, feria quarta post dominicam Laetare Quadragesimalem, anno domini millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo.

Praesentibus reverendo in Christo parte domino Gregorio, archiepiscopo Leopoliensis; magnificis et generosis dominis de Osrorog, Kalisiensis; Stanislao de Chodecz Russiae; Michaelae Miczyło de Buczacz Plocensis tribunis; Dobeslao Kmita de Wisnicz, Lublinensis; Dobeslao de Sieradz Premisliensis; Paulo de Sprowa Leopoliensis; Petro de Szamotuły; Michaelae de Zakrzew castellanici; Joanne de Strutsiany Regni Poloniae mareschalco et aliis quam plurimis circa praemissa existentibus.

Datum per manus venerabilis Alberti de Zychlin custodis Sandomiriensis, Gneznensis, Cracoviensis, Vratislaviensis, Posenensis ecclesiarum canonici et Regni Poloniae vicecancellarii sincere nobis dilecti.





Relatio eiusdem venerabilis Alberti de Zychlin, Regni Poloniae vicecancellarii.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 9, оп. 1, кн. 351, с. 429, 436. Облята Львівського гродського суду від 31 травня 1597 р., створена на основі підтвердного документа короля Стефана, виданого у Львові 14 червня 1578 р. Заголовок: „Oblata privilegii p(ro) parte fundi Mikulinski dicti“. 2. Там само, ф. 201, оп. 4-в, спр. 1452, арк. 1. Створений 10 жовтня 1611 р. у складі оригінального підтвердного документа короля Сигізмунда III з тією ж датою. Напис на звороті: „Confirmatio Sigismundi Tertii, 1611, d[ie] 10 Octobris, Varsaviae“. XVIII ст.; „1611, die 10 Octobris, Varsaviae“. XVIII ст.; „Konfirmacya króla Sigismunda, prawa Leona [...] syna króla Daniela, zamykająca w sobie domy, ogrody, dworki, czynsze, grunta z opisaniem rozległości i granici [!] podług wrocisk, roku 1611“. XVIII ст. 3. Там само, ф. 9, оп. 1, кн. 28, с. 1258, 1467. Облята Львівського гродського суду від 30 червня 1732 р., створена на основі підтвердного документа короля Августа II, виданого у Варшаві 9 червня 1700 р. Заголовок: „Privilegii confirmationis iurium ecclesiae s(anc)ti Nicolai in suburbio Krakowiensi Leopoli sitae ritus Graeci“. 4. Там само, ф. 575, оп. 1, кн. 245, арк. 5, 10 зв.—11. Запис у т. зв. маєстатові книги Станового комітету губернаторства у Львові, створений після 14 вересня 1780 р. на основі підтвердного документа короля Августа II 1700 р. Заголовок: „Confirmatio privilegii ecclesiae s(anc)ti Nicolai in suburbio Cracoviensi Leopoli sitae a Leone Russiae duce die 8-va Ok(to)bris 6800 collati“. 5. Там само, ф. 52, оп. 1, спр. 991, арк. 2—3, 5. Копія від 28 січня 1790 р., створена на основі названого підтвердного документа 1700 р. 6. ЛНБ НАН України, від. рук., ф. 141 (О. Чоловський), спр. 492, с. 28, 32. Створений перед 27 липня 1807 р. на основі названого оригінального документа 1611 р.

Опубл.: Zubrzycki. Rys... Dokumenta..., s. 10—11, 16; Зубрицкий. Критико-истор. повесть..., с. 10—15. Подлин. бумага.

Регест: Купчинський, Ружицький, с. 391, № 775.

Автентичність документа не певна.

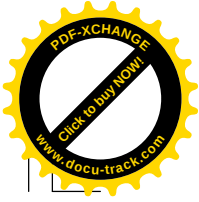
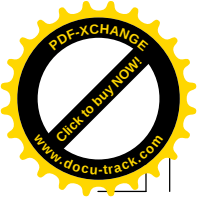
Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Щоб помилково не сталося шкоди через непоштиві ставлення до подій минулого і через те, що сенатори королів і володарів можуть прийняти інше рішення, ніж це,— слід навечно скріпити, те, що відбулось, писемним свідченням.

А тому ми, Казимир, з ласки Божої король польський, володар Краківської, Сандомирської, Серадзької, Ланцутської і Куявської земель, а також великий князь литовський, руський і пруський, пан і спадковий володар Холма, Ельблонга і Померанії.





Повідомляємо цим листом усім і кожному, сучасникам і нащадкам, кому слід і хто виявить бажання про це знати, що благочестивий Іван, священник храму Миколи-угодника у нашому місті Львові або його передмісті, звернувся до нас і просив, щоб ми дозволили перекласти з грецької мови на латинську і удостоїли з нашої особливої королівської милості поновити, підтвердити й апробувати переклад листа чи привілею, ласкаво й довічно наданого його предкам святої пам'яті князем Левом. Дослівний зміст згаданого листа чи привілею такий [...]

Отже, ми, добре зваживши і перевіrivши цей лист, доброзичливо розглянули правомірне й справедливе прохання згаданого священника Івана і вирішили, що немає підстав заперечувати його справедливому бажанню, щоб чинність цього листа за нашою згодою була підтверджена в усіх його пунктах, статтях і параграфах згідно з оригіналом. І ось цим самим ми його апробуємо і підтверджуємо, визнаючи збереження за ним повноважної чинності і ваги на вічні часи.

На очевидніший доказ цього листа ми наказали підвісити тут нашу печатку.

Дано в місті Городку, у середу після Похвальної неділі, року Божого 1448.

Присутніми були: шановний у Христі отець пан Григорій, львівський архієпископ; вельможні і шляхетні панове [...] з Остророга, каліський, Станіслав з Ходча, руський, Михайло Мичило з Бучача, плоцький — войські; Добеслав Кміта з Вишнича, люблінський, Добеслав з Серадза, перемишльський, Павло зі Спрови, львівський — каштеляни; Петро з Самогул; Михайло із Закрева; Йоан зі Струтян — коронний маршалок, і інших якнайбільше при згаданому було присутніх.

Дано рукою велебного Альберта з Жихліна, сандомирського кустоша, каноніка гнєзненського, краківського, вроцлавського і познанського костелів, коронного підканцлера, щиро нам милого.

Реляція цього ж велебного Альберта з Жихліна, коронного підканцлера.

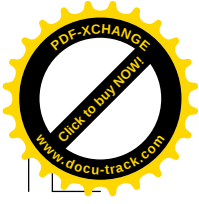
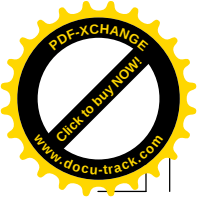
№ 26

1448 р., березня 15. Городок.— Польський король Казимир IV на прохання вітошинських дідичів Левка, Гаврила, Яцька, Тимка, Андрія і Петра Василевичів підтверджує наданий їх предкам „привілей князя і володаря Руських земель Лева“ на володіння землями, лісами і всіма з них належними доходами у селі Вітошинцях Перемишльської землі

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam.

Ne error oblivioni traditarum rerum aliquod interim gestarum afferat incommodum, supr[a]jemorum regum ducumque consilia





adinvenerat illas per lit[t]eras et testimonia perpetu[a]e firmari debere.

Proinde nos Casimirus, dei gratia rex Poloniae, et Terrarum Cracoviae, Sendomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae etc. sup[er]remus dux Lituaniae, Russiae et Prussiae, Chelmensis, Elbingensis, Pomeraniae dominus et heres.

Notum facimus tenore praesentium lit[t]erarum quibus expedit universis et singulis, praesentibus et futuris, praesentium lit[t]erarum noticiam habituris, quomodo relatum est nobis nomine et ex parte fidelium servitorum nostrorum Lewkonis Wasilowicz et Hawryło, Iackonis, Tymkonis, Andreae, Petri, villae Witoszyne heredum, districtus Premisliensis, supplicatumque est nobis, quatenus lit[t]eras seu privilegium bonae memoriae Leonis ducis Russiae, antecessoribus eorum gratiose donatas, ex idiomate Rutenico in Latinum transferri translatumque renovari, confirmari, roborari, approbari ex singulari gratia nostra dignaremur. Quarum literarum seu privilegii tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis. [Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича, перекладений з української на латинську мову, див. у цьому ж виданні III, № 15].

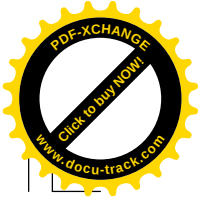
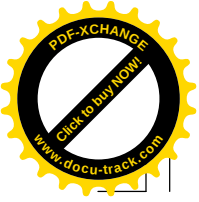
Nos igitur praefatorum servitorum nostrorum Lewkonis Wasilowicz et Hawryło, Iackonis, Tymkonis, Andreae, Petri pr[a]ecibus iustis gratiose acclinati et adducti, habentesque pro oculis, quod iuste petentibus non denegandum est, nec debet consensio et assensio, praefatas lit[t]eras ducis Leonis Terrae Russiae domini ducis confirmandas, roborandas, renovandas et approbandas tenore lit[t]erarum praesentium in omnibus illis punctis, articulis et clausulis, prout sunt ex originalibus translatae, ex certa scientia nostra, voluntate et mandato speciali approbamus, roboramus, consentimus et confirmamus, decernentes ips(as) robur perpetuae firmitatis obtineri.

In quarum lit[t]erarum evidens testimonium sigillum nostrum praesentibus est superappensum.

Datum in Grodek, feria quinta post dominicam Iudica, anno domini millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo.

In praesentia ibidem reuerendi in Christo patris d(omi)ni Gregorii archiepiscopi Leopoliensis et magnificorum ac generosorum Stanislai de Ostrorog Caliciensis; Stanislai de Chodecz Russiae;





Michael Mussyło de Buczacz Plocensis pallatinorum; Dobyslai Kmita de Wisnice Lublinensis; Dobeslai de Sieradz Premisliensis; Joanne [!] de Sprowa Leopoliensi; Andreae Fredro de Pleszowice Haliciens castellanorum; Ioannis de Trafnin [?] Regni Pol[oniae] marschalci; Ioannis Odrowas de Sprowa dapiferi; Pauli Iasiensky subdapiferi Sendomiriens[is], Chelmensis et Belzensis Terrarum capitaneorum; Stanislai de Skarzyn; Ambrosii Perzowsky; Alberti Bielawsky notariorum curiae regiae et aliorum multorum fide dignorum testium.

Datum per manus venerabilis Alberti de Zychlin custodis Sen[d]omiriensis, Gnesnensis, Cracouiensis, Wlad[islavi]jensis, Poznaniensis ecclesiarum canonici, Regni Poloniae vicecancellarii, sinceri nobis dilecti.

Ad relationem eiusdem venerabilis Alberti de Zychlin, Regni Poloniae vicecancellarii.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 15, оп. 1, кн. 151, арк. 2303—2306. Облята Сяноцького гродського суду від 28 лютого 1633 р., створена на основі оригіналу. Заголовок: „Oblata privilegii Witoszynskich“. 2. Там само, ф. 13, оп. 1, кн. 365, арк. 1191, 1194. Облята Перемишльського гродського суду від 11 серпня 1611 р., створена на основі підтвердного документа короля Владислава IV, виданого у Варшаві 8 листопада 1639 р. Заголовок: „Oblata lit[t]erarum s[a]crae m(aies)t(a)tis incolis villae Witoszynce serviens“. 3. Там само, ф. 13, оп. 1, кн. 473, арк. 2510—2513. Облята Перемишльського гродського суду від 20 листопада 1702 р., створена на основі підтвердного документа короля Августа II, виданого у Кракові 1 серпня 1702 р. Заголовок: „Oblata confirmationis privilegiorum pro parte nobilium Witoszynskich servientium“.

Опубл.: Грушевський. Чи маємо ... грамоти..., с. 8—10.

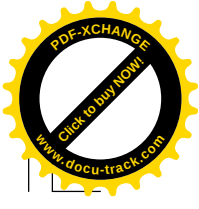
Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Щоб помилково не сталося шкоди через те, що відходять у забуття події і змінюються рішення володарів і князів, слід навічно скріплювати їх писемним свідченням.

А тому ми, Казимир, з ласки Божої король польський, володар Краківської, Сандомирської, Серадзької, Ланцутської, Куявської та ін. земель, великий князь литовський, руський і прусський, пан і спадковий володар Холма, Ельблонґа і Померанії, сповіщаємо цим листом усім і кожному, сучасникам і нащадкам, кому слід і хто виявить бажання про це знати, що наші вірні слуги, дідичі села Вітошинців Перемишльського повіту Левко, Гаврило, Яцько, Тимко, Андрій і Петро Василевичі звер-





нулися до нас і просили, щоб ми дозволили перекласти з руської мови на латинську і удостоїли з нашої особливої милості поновити, підтвердити, скріпити й апробувати переклад листа чи привілею, ласкаво наданого їх предкам доброї пам'яті князем Русі Левом. Дослівний зміст згаданого листа чи привілею такий [...]

Отже, ми, прихильно й доброзичливо розглянувши прохання наших згаданих слуг Левка, Гаврила, Яцька, Тимка, Андрія і Петра Василовичів, дійшли висновку, що немає підстав заперечувати їх правомірному бажанню, достойному схвалення і згоди, щоб наведений привілей князя і володаря Руських земель Лева в усіх його пунктах, параграфах і статтях був підтверджений, скріплений, поновлений і апробований нашим листом. А тому ми апробуємо, скріплюємо, узгоджуємо й підтверджуємо його копію, зняту з оригіналу з нашого відома, бажанням і спеціальним розпорядженням, визнаючи, що його чинність затверджується навечно й непорушно.

На очевидний доказ цього листа тут підвішено нашу печатку.

Дано в Городку, в четвер після Великого Посту, року Божого 1448.

Особисто присутніми були: шановний у Христі отець пан Григорій, архієпископ львівський; вельможні і шляхетні Станіслав з Остророга, галицький, Станіслав з Ходча, руський, Михайло Мусило з Бучача, плоцький — воєводи; Добеслав Кміта з Вишничча, люблінський, Добеслав із Серадза, перемишльський, Йоан зі Спрови, львівський, Андрій Фредро з Плешович, галицький — каштеляни; Йоан із Трафніна, коронний маршалок; Йоан Одровонж зі Спрови, стольник; Павло Ясенський, сандомирський підстолій, староста Холмської і Белзької земель; Станіслав зі Скажина, Амброзій Пешовський, Альберт Белявський — писарі королівського двору, і багато інших, віри гідних.

Дано рукою вельбного Альберта з Жихліна, сандомирського кустоша, каноніка гнєзненського, краківського, владиславівського і познанського костелів, коронного підканцлера, щиро нам милого.

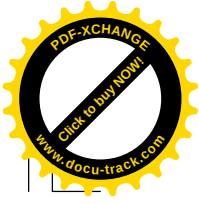
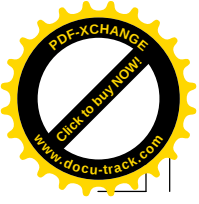
До відома цього ж вельбного Альберта з Жихліна, коронного підканцлера.

№ 27

1458 р., грудня 27. Краків.— Польський король Казимир IV на прохання шляхетного Федора зі села Шептич і його братів Глібка, Сенька та ін. підтверджує „привілей на пергаменті, підписаний рукою найяснішого володаря Лева, князя Русі“, на володіння селами і землями, що належали до них

Kasimirus, dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae d[ominus] et heres.





Significamus tenore praesentium, quibus expedit, universis, quomodo nostrae majestati per nobilem Fiedor de Septice, nec non nobilium Fedor, Hlibko et Sienko germanorum nepotum m(a)g(nificus) nobil(is) Jacko, seu Hyacynthi de Septice Filior nominibus, oblatas privilegio in pargameno scripto manu eiusdem serenissimi principis Leonis ducis Russiae subscriptum et sigillo pensili cancellariae ducum Russiae communitum tenoris talis.

[Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича українською мовою у латинській транслітерації, див. у цьому ж виданні III, № 7].

Nos itaque petitionibus eorum majestati nostrae humiliter oblatis benigniter inclinati, ipsorum possessionem memoratarum villarum relinquimus et remansimus totumque robur conferimus tenore praesentium per ipsas praefatas villas cum omnibus ipsorum usufructibus, redditibus, nemoribus, agris, pratis, hortis, boris, melificiis, lacubus, paludibus, aquis et generaliter cum omnibus attinentiis perpetuis temporibus hactenus tenuerunt habendum, utifruendum et possidendum pacifice et quiende.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum.

Datum Cracoviae, die 27 decembris [anno] d(omini) 1458.

Relatio venerabilis de Zichlin Alberti Regni Poloniae vice-cancellarii.

Опубл.: Harasiewicz, p. 146—147.

Переклад

Казимир, з ласки Божої король польський, великий князь литовський, пан і спадковий володар Русі і Пруссії.

Цим повідомляємо усім, кому слід, що шляхетний Федір із Шептич від себе і шляхетних братів Глібка і Сенька, онуків вельможного Яцька або Гіацинта з Шептичів, пред'явив нашому маєстату привілей на пергаменті, підписаний рукою найяснішого володаря Лева, князя Русі і скріплений вислою печаткою руської князівської канцелярії. Зміст його такий [...]

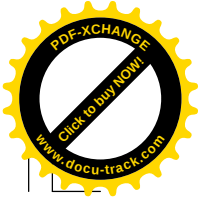
А тому ми, доброзичливо схиляючись на уклінні прохання до нашої величності, дозволяємо їм залишитись у володінні згаданими маєтками і надаємо цим листом повне право на названі села з усіма їх вигодами, данинами, гаями, полями, луками, садами, борами, пасіками, озерами, болотами, річками і з усіма повністю належностями на вічні часи, щоб віднині мирно й спокійно тримали, вживали й володіли.

На доказ того, що відбулося, підвішено тут нашу печатку.

Дано у Кракові, дня 27 грудня, року Божого 1458.

Реляція велебного Альберта з Жихліна, коронного підканцлера.





№ 28

1469 р., квітня 12. Городок.— Польський король Казимир IV на прохання шляхетних Федора із Шептич та його братів і племінників Федора, Гліба та Сенька, „згідно з листом найяснішого володаря і пана Русі князя Лева“, підтверджує право власності на села Шептичі, Кальнофости з Онуфріївським монастирем у Самбірському повіті та село Воцаницю у Перемишльському повіті разом з усіма належними до них землями та повинностями

Casimirus dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiaeque dominus et heres.

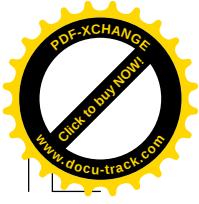
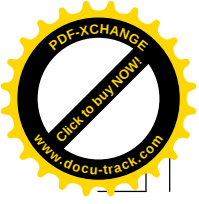
Significamus tenore praesentium, quibus expedit universis, quomodo nostrae maiestati per nobilem Phiedor de Scepticze suo et nobilium Phiedor, Hlib et Szienko germanorum nepotum suorum nominibus oblata petitio continebat, quatenus ipsos in possessione villarum Scepticze praefatae et Canofostae [!] cum monasterio Onofri in Samboriensi et Vosczenicza in Premisliensi districtibus consistentium, iuxta litteram praeclari principis domini Leonis ducis Russiae praedecessoribus ipsorum datam et concessam, conservare dignaremur.

Nos itaque petitionibus eorundem maiestati nostrae humiliter oblatis benigniter acclinati, ipsos in possessione memoratarum villarum reliquimus et remansimus relinquimusque, remansimus et conservamus tenore praesentium mediate, per ipsos saepefatas villas cum omnibus ipsorum censibus, proveniuntibus, fructibus, usibus, redditibus usufructibus, agris, pratis, campis, hortis, silvis, borris, nemoribus, mericis, mellificiis, lacubus, [paludibus], piscinis, molendinis, aquis, earum decursibus et generaliter cum omnibus attinentiis, pertinentiis et obventionibus universis ad ipsas villas quomodolibet et ab antiquo spectantibus, ita prout easdem a multis temporibus in hactenus tenuerunt et possiderunt, tenendum, habendum, utifruendum et possidendum pacifice et quiete.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum.

Datum im Grodek, feria quarta post Dominicam Conductus Paschae, anno domini M CCCC LXIX.





Relatio venerabilis Alberti de Zichlin, Regni Poloniae vice-cancellarii.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 80, k. 111. Запис від 1552 р., створений на основі підтвердного документа короля Сигізмунда II, виданого у Пйотркові 13 лютого 1552 р. Заголовок: „Confirmatio l(itte)rarum Casimiri regis, super villas Sczepticze, Canofoste cum monasterio et [!] Onofri in Samboriensi, nec non Vosczenicza in Premislien(si) districtib(us) sittas data...” [?]. 2. ЦДІАЛ, ф. 9, оп. 1, кн. 560, арк. 2198—2199. Облята Львівського гродського суду від 3 серпня 1750 р., створена на основі підтвердного документа короля Стефана, виданого у Варшаві 2 листопада 1582 р. Заголовок: „Privilegii confirma[ci]onis iurium sup(er) villa Szeptyce, Kanafosty et att[inentibus] g(enero)sis Szeptyckim serviens, oblata“. 3. Там само, ф. 201, оп. 4-6, спр. 253, арк. 2—3. Витяг після 3 серпня 1750 р., створений на основі названої обляти 1750 р.

Опубл.: AGZ, t. VI, s. 132—133, N 92.

Переклад

Казимир, з ласки Божої король польський, великий князь литовський, пан і спадковий володар Русі і Пруссії.

Повідомляємо цим листом усім, кому слід, що шляхетний Федір із Шептичів від себе і своїх шляхетних братів і племінників Федора, Гліба і Сенька подав прохання нашому маєстату, щоб ми удостоїли затвердити їх у володінні маєтками у згаданих Шептичах і Канофостах з Онуфріївським монастирем, розташованих у Самбірському повіті, та у Воцаниці Перемишльського повіту, які були надані їх попередникам, згідно з листом найяснішого володаря і пана Русі князя Лева.

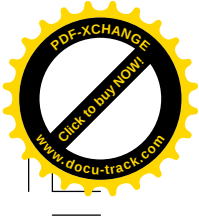
А тому ми, доброзичливо схилиючись до цього уклінного клопотання, поданого нашому маєстату, дозволяємо їм залишатись у володінні згаданими маєтками і силою цього листа зберігаємо за ними право на часто згадані села з усіма їх податками, прибутками, користю, вигодами, данинами, зиском, ґрунтами, луками, полями, садами, лісами, борами, гаями, пущами, пасіками, озерами, болотами, ставками, млинами, ріками та їх допливами і з усіма зокрема і повністю належностями, прилеглостями й угіддями даних сіл, які здавна до них належать, щоб і надалі мирно й спокійно тримали, володіли, вживали й посідали, як і багато років досі.

На доказ того, що відбулося, підвішено тут нашу печатку.

Дано в Городку, в середу після Провідної неділі, року Божого 1469.

Реляція велебного Альберта з Жихліна, коронного підканцлера.





№ 29

1470 р., січня 3. Перемишль.— Лавничий суд міста Перемишля знайомиться і записує у свої книги поданий на розгляд суду шляхетним Миколою Балицьким „руський лист чи привілей“ князя Лева про продаж Іванові війтівства та кам'яної церкви у Перемишлі

Iudiciu(m) Ba(n)nitum extitit celebratu(m) fe(r)ia quarta an(te) festu(m) Epi(phani)ar(um) anno d(omi)ni m(illesim)o CCCC⁰ septuagesimo.

Coram eod(em) iudicio stans nobilis Nikolaus Baliczkiy cu(m) l(itte)ra Ruthenicali sive p(ri)vilegio ducis Leonis cu(m) sigillo subappenso in cordula sericea cera simplici, in ea sig(nu)m ad mod(um) dent(is), eam l(itte)ram petiuit notario Ruthenicali cora(m) iudicio legi. Cuius littere tenor de verbo ad verbum sequit(ur) et est tal(is). [Далі подано текст грамоти князя Лева, перекладений з української на латинську мову, див. у цьому ж виданні I, № 3].

Рук.: Оригінал — AP w Przemyślu, zesp. Akta skabinaria Premisliensis, ks. 4, k. 17—18.

Опубл.: Gilewicz, s. 43; Маркевич. Невідома грамота., с. 26.

Переклад

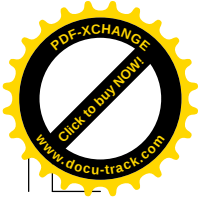
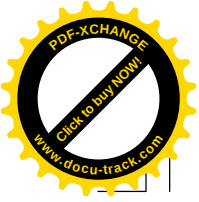
Лавничий суд відбувся у середу перед святом Богоявлення 1470 року. Перед цим судом став шляхетний Микола Балицький з руським листом чи привілеєм князя Лева, з підвішеною на шовковому шнурку печаткою з простого воску, на якій знак у вигляді зуба, і просив, щоб цей лист був прочитаний руським писарем перед судом. Дослівний зміст цього листа такий [...]

№ 30

1470 р., серпня 3. Львів.— Польський король Казимир IV на прохання шляхетних Ванька і Федька Дробинів підтверджує пред'явлений „лист чи привілей під титулом і печаткою покійного князя Лева“ на села Ритеровичі та Рогізно з усіма належними до них землями і повинностями

Kazimirus dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiaeq(ue) d(omi)nus et ha(e)res etc.





Significamus tenore pr(aese)ntium, quibus expedit uniuersis p(rae)sentibus et futuris quomodo in n[ost]rae m(aiesta)tis p(er)s(ona)l(ite)r constituti pr(aese)ntia nobiles Drobisch Wanko et Phietko nepotes sui haeredes de Ryterowicze sua exponentes in quaerela quomodo g(e)n(er)osus Jacobus de Konieczpolie cap(ita)neus noster P(rae)mislien(sis) multiplices et varias ipsis in bonis eorund(em) videlicet Ryterowicze et Rogozno intulisset et inferre consueuisset iniurias damna et impraensiones in p(rae)iudicium ipsorum et grauamen sup(er) quae bona lit[t]eram siue priuilegium sub titulo et sigillo olim ducis Leonis de Ruthenico idiomate in latinum translata donationis ipsarum villarum Ryterowicze et Rogozno coram nobis p(er) p(rae)fatos nobiles exhibitum habuimus et reproductum cuius quidem priuilegii tenor de verbo ad verbum sequiti in hunc modum. [Далі подано текст грамоти князя Лева, перекладений з української на латинську мову, див. у цьому ж виданні III, № 23].

Post cuius quid(em) privilegii exhibitionem et reproductionem fuit nobis pro parte eorund(em) nobilium debita cum instantia supplicatum quatenus ipsum de verbo ad verbum transferre innouare et ingrossare dignarem(ur) nos vero petitionibus huiusmodi iustis et consonis rationi annuentes talis modi priuilegium innouamus renouamus et transferri transscribi et transumi iussim(us) nec non ipsos nobiles circa continentiam huiusmodi priuilegii conseruauim(us) et conseruam(us) tenore pr[aese]ntium mediante decernentes illud robur suae firmitatis obtinere.

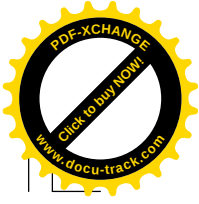
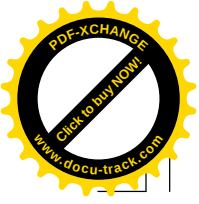
Harum quibus sigillum n(ost)rum pr(aese)ntibus est subappensum testimonio lit(t)erarum.

Act(um) et dat(um) in Leopoli, feria sexta post festum beati Petri ad vincula proxima anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo.

Rellatio ven(er)a(bi)lis Alberti de Zychlin Regni Poloniae vicecancellarii.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 86, k. 109 zw.—110 zw. Запис XVI ст. Заголовок: „Confirmatio l(itte)rar(um) ducis Leonis super villas





Ritherovicze et Rogoszno“. 2. Там само, zesp. Metryka Litewska, IV B, ks. IX, k. 112—113. Запис від 14 лютого 1564 у контексті Ревізії документів Руського воєводства. Заголовок: „Ryterowicze et Rohozno“. 3. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 332, арк. 160—161. Облята Перемишльського гродського суду від 23 січня 1616 р., створена, очевидно, на основі оригіналу. Заголовок: „Oblata priuilegii ducis Leonis“. 4. Там само, арк. 166—167. Облята Перемишльського гродського суду від 23 січня 1616 р. на основі підтвердного документа короля Сигізмунда II, виданого у Любліні 31 березня 1554 р. Заголовок: „Oblata privilegii Casimiri regis“.

Опубл.: Zubrzycki. Rys... Dokumenta..., s. 10—11, 16; Зубрицкий. Критико-истор. повесть..., с. 10—15. Подлин. бумага.

Регест: Купчинський, Ружицький, с. 391, № 775.

Автентичність документа не певна.

Переклад

Казимир, з ласки Божої король польський, великий князь литовський, пан і спадковий володар Русі і Пруссії.

Повідомляємо цим листом усім, кому слід, як сучасникам, так і нащадкам, що шляхетні нащадки і спадкоємці з Ритерович Ванько і Федько Дробишні стали перед нашим маєстатом зі скаргою на нашого перемишльського старосту Якуба з Конецполя, який, ображаючи і шкодячи їм, уже завдав і завдає й далі багато всіляких кривд, збитків і утисків у їх власних маєтках Ритеровичах та Рогізно. При цьому ми оглянули лист чи привілей під титулом і печаткою покійного князя Лева з дарчою на ці самі маєтки Ритеровичі й Рогізно, перекладений з руської на латинську мову, який пред'явили нам згадані шляхтичі. Дослівний виклад цього привілею звучить так [...]

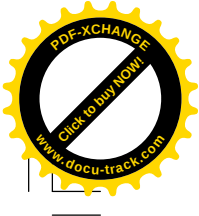
Після пред'явлення самого привілею і його копії ці ж самі шляхтичі належним чином просили нас удостоїти дослівно перекласти, поновити і внести даний привілей до актів. А тому ми, схиляючись до їх правомірного і справедливого клопотання, поновлюємо цей привілей і наказуємо перекласти, переписати і прийняти його [до актів], а самих згаданих шляхтичів залишили й залишаємо надалі в їх правах, викладених у привілеї, визнаючи тим самим, що чинність його затверджується непорушно.

На підтвердження цього листа підвішено тут нашу печатку.

Діялось і дано у Львові, найближчої п'ятниці після дня пам'яті ув'язнення блаженного Петра-апостола, року Божого 1470.

Реляція велебного Альберта з Жихліна, коронного підканцлера.





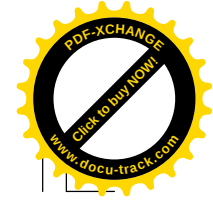
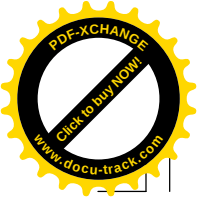
№ 31

1497 р., травня 11. Перемишль.— Польський король Ян Ольбрахт на прохання перемишльських райців підтверджує права та привілеї, „надані покійними попередниками нашими, королями й князями“ містові Перемишлю

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam.

Quonia(m) actus hominum qui sub tempore fiunt, cito e memoria labuntur nisi l(itte)rarum apicibus et testium annotatione fuerint roborari. Proinde nos Johannes Albertus Dei gra(tia) rex Poloniae, nec non terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Mazoviae, supremus dux Lithuaniae Russiae, Prussi[a]eq(ue), ac Culmen(sis), Elbingen(sis) et Pomerniae etc., dominus et heres.

Significamus tenore p(raese)ncium quibus expedit universis p(raese)ntibus et futuris p(raese)ntiam noticiam habituris. Quomo(do) in nostra et consiliariorum n(ost)rorum lateri n(ost)ro tunc assidencium constituti p(raese)ncia fassi [!] et circumsp(e)cti consules civitat(is) n(ost)r[a]e Praemislien(sis) nobis humiliter supplicarunt, q(ua)te(n)us ip(s)orum iura et privilegia per olim antecessores n(ost)ros, reges et principes, nec non serenissi(mu)m olim principem domi(nu)m Kazimirum, regem Poloniae genitorem n(ost)rum carissimum, data, largita et concessa, gr(ati)ose app(ro)bare, ratificare et confirmare dignaremur. Nos itaq(ue) de innata nob(is) benignitate favorab(i)l(ite)r annuen(tes) petitioni consulum et civium eorundem tanq(ua)m iust[a]e et rationabili volentesq(ue) ip(s)os specialibus graci[a]e n(ost)r[a]e proequi favoribus et civitatis eiusdem n(ost)r[a]e condicio(ne)m facere meliorem, quo tempore felicitis regimi(ni)s nostri uberiora accipiat incrementa, omnia iura et privilegia pr[a]efat[a]e civitati, per antecessores n(ost)ros pr[a]edictos reges et principes, iuste et legitime data, largita et concessa, in om(n)ibus punctis, positionibus, condicionibus et articulis universis acsi p(raese)ntibus inserta forent, approbavimus, ratificavimus et confirmavimus approbamusq(ue), ratificamus et confirmamus tenore p(raese)ncium median(te), decernen(tes) ea robur perpetu[a]e firmitatis obtinere.



In cuius rei testimonium, sigillum n(ost)rum p(raese)ntibus est subapensu(m) testimonio l(itte)rarum.

Actum Praemisliae, feria quinta proxima ante festum Pentecostes, anno Domini millesimo quadring(entesi)mo nonag(esi)mo septimo, regni vero nostri anno quinto.

Pr[a]esentibus ibidem reveren(do) in Chr(ist)o patre domi(n)o Nicolao ep(iscop)o Praemislien(si), nec non magnificis et g(ener)osis Spythkone de Jaroslaw Cracouien(si), Nicolao de Thanczin Russiae g(e)n(er)ali palatinis, Stanislaο Kmitha de Vyssnicze Praemislien(si), Stanislaο Pothoczsky Gostinen(si) castellanis, Johanne Tirnka de Raczymborzany campiductore regni n(ost)ri g(e)n(er)ali, Nicolao Camienieczsky Cracovien(si), Zavissio Rosa de Borzyschowycze Chelmen(si) capit(aneo) et curi[a]e n(ost)r[a]e subcamerario, Cristofero Cracouien(si) dapifero et Petro Vexillifero curi[a]e n(ost)r[a]e, germanis de Schidlowyecz aliisq(ue) compluribus dignitar(iis), officialibus et curien(sibus) n(ost)ris sincere et fidelibus dilectis.

Datum per manus venerabilis Vincencii de Przeramb Regni n(ost)ri vicecancellarii sincere nobis dilecti.

Idem ip(s)e Vincentius de Przeramb R(egni) P(oloniae) vice(cancellari)us s(ub)s(cripsi)t.

Relacio eiusdem venerabilis Vincencii de Przeramb Regni Poloniae vicecanc(ella)rii.

Опубл.: Dod. GL, 1859, N 26, s. 114 (перекл. документа польс. мовою С. Волянського).

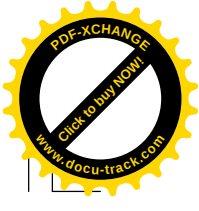
Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Оскільки діяння людські, швидко проминаючи, миттєво спливають з пам'яті, якщо їх не увічнити писемними знаками і свідченням очевидців, ми, Ян Ольбрахт, з ласки Божої король Польщі, володар Краківської, Сandomirської, Серадзької, Ланцутської, Куявської і Мазовецької земель, великий князь литовський, пан і спадковий володар Русі, Пруссії, Хелмна, Ельблонґа й Померанії, повідомляємо цим листом усім, кому слід, сучасникам та нащадкам, хто виявить бажання про це знати.

Перед нами і нашими радниками, представленими на даний час при нашій особі, постали особисто райці нашого міста Перемишля і покірно просили нас, щоб ми ласкаво удостоїли апробувати, скріпити й підтвердити їх права й привілеї, надані покійними попередниками нашими, королями й князями, а також найяснішим володарем і паном Казимиром, королем польським, нашим найдорожчим батьком. Ми ж, з властивою





нам доброзичливістю, ласкаво схиляючись до прохання райців згаданого міста як до справедливого й слушного і воліючи обдарувати їх особливими доказами нашої милості та зміцнити статус цього міста, щоб під знаком нашого щасливого панування воно процвітало й множилося, скріпили й potwierдили всі права й привілеї згаданого міста в усіх їх пунктах, позиціях, положеннях і параграфах у прийнятому тепер розумінні, справедливо й законно надані, розширені й затверджені нашими названими попередниками, королями і князями. Отже, ми апробуємо, скріплюємо й potwierджуємо цим нашим листом [згадані привілеї], визнаючи, що їх чинність затверджується навечно й непорушно.

На доказ того, що відбулося, підвішено тут нашу печатку.

Діялось у Перемишлі, найближчого четверга перед Зеленими святами, року Божого 1497, на п'ятий рік нашого правління.

Присутніми тут були: велебний у Христі панотець Микола, перемишльський єпископ; також вельможний і шляхетний Спитко з Ярослава, краківський, Микола з Тенчина, руський — генеральні воеводи; Станіслав Кміта з Вишніча, перемишльський, Станіслав Потоцький, гостинський — каштеляни; Йоан Тирнка з Рацібожан, польний гетьман нашого Королівства; Микола Каменецький, краківський староста; Завіша Роза з Боришович [?], холмський староста і надвірний підкоморій; Христофор, краківський стольник; і Петро, надвірний хорунжий; брати з Шидловець, а також багато інших уповноважених осіб, урядників і наших дворян, щиро нам вірних і милих.

Дано рукою велебного Вінцента з Пшеромбу, коронного підканцлера, щиро нам милого.

Підписав він же, Вінцент з Пшеромбу, підканцлер Королівства Польського.

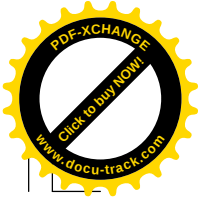
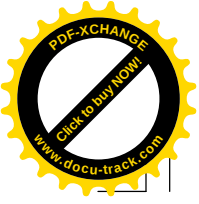
Реляція цього ж велебного Вінцента з Пшеромбу, підканцлера Королівства Польського.

№ 32

1498 р., квітня 24*. Городно.— Великий князь литовський, руський і жмудський Олександр на прохання луцького і острозького єпископа Єфрема підтверджує „листъ данины“ луцького і володимирського князя Любарта Гедиміновича для луцької соборної церкви Йоана Богослова

Александръ • милостию Божею великий князь литовський • руський • жомонтський и прочая • панъ и дѣдичъ •

* У церковному календарі подано свято Валентина під 24 квітня, 6 і 30 липня (Горбачевский, с. 84; Алфавитный список святых., с. 46). Найпопулярнішим у середньовічній Україні було свято Валентина 24 квітня, яке умовно приймаємо для датування дня написання документа. Я. Щапов приймає дату 14 лютого (Щапов. Др.-русс. кн. уставы., с. 185).



Билъ намъ чоломъ богомолецъ нашъ Фремъ • владыка лѣцкии и острожскии • и покладалъ передъ нами листъ данины певныхъ маєтностей на Волыню • къ церкви соборной лѣцкои святаго Иоанна Богослова • отъ князя лѣцкого и володимерского Люборта Къдиминовича • которыхъ такъ се въ себе маєтъ. [Далі подано текст грамоти князя Люборта Къдиминовича українською мовою, див. у цьому ж виданні III, № 20].

И просилъ насъ • абысмо ему тые надання потвердили • Ино мы • зъ ласки наше господарское • згадавши зъ паны радами нашими тую данину во всюмъ ему и настѣпъникомъ • епископомъ лѣцкимъ и острожскимъ • потвержаемъ •

А для болшого твердости печать нашу завесити рассказали есмо •

Писанъ въ Городнѣ • въ день святаго Валентина • року тисеча чотырысто девятдесать осмого •

Рук.: Місце зберігання оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 177, k. 448, 450. Запис між 31 грудня 1629 р. і початком 1630 р. на основі дозволу короля Сигізмунда III про впис документа у книги Коронної метрики, що виданий у Варшаві 31 грудня 1629 р.

Опубл.: Арх. ЮЗР, ч. I, т. 6, с. 1, 3—4, № 1.

Автентичність документа не певна.

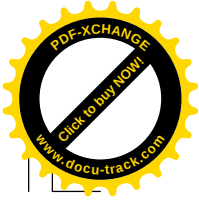
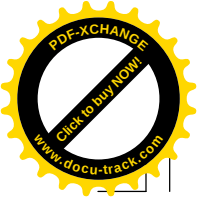
№ 33

1505 р., березня 25.— Дідич Сидір з Кульчич Стрільбицький заповідає синам священику Тимкові, Яремі та Стецеві наданий „князем Левом“ його предкам спадковий маєток

Ego Sidor de Kolczycze Strzelbicki torrentis Jablonka a maiori[bus] meis haeres considerans me esse decrepitum ideo stante vita mea ne lites [?] et discordiarum occassionem posteris meis super animam meam relinquam convocatis fratribus et consanguineis meis dominis Choma de Kolczycze, Wasko de Baczyna, Jarko de Korczyn et Iwanko Dobrzanski ita haereditatem meam maiorib(us) meis a Leone principe collatam filiis meis sic divido.

Quoniam villa Strzelbice, quam maiores nostri fundarunt mediante certa compensatione ad tales fundationes, solentes a





Regia maiestate est applicata idcirco solos tres tantummodo laneos meos cum suis attinentiis quorum ipse suo in usu sic dispono:

Tymko poponi uti spirituali personae laneum in quo ecclesia Protectionis Beatissimae dominae nostrae Deipar[a]e sita est cu[m] eadem ipsa ecclesia et decimis a parochianis eius villae iuxta antiquam consuetudinem reddi solitis commito; Jaremae laneum superiorem in quo caupona cum molendino existunt; Stecioni vero laneum inferiorem in quo etiam caupona ad Smolenkam tor[r]entem et molendinu[m] ad torrente[m] Jabłonka a limitibus Staromiescensibus cum braxato[rio] [...] ^{*} exructa sunt cum omnibus reliquis in his tribus laneis fructibus praefatis filiis meis et posteritati eorum designo. Quia vero Tymko ^{**} ante quam fratres sui adoluerent multa a me acceperit ideo illis iumentorum et equorum gregem munito adiudicio ille vero libris qui tam a maioribus relictis quam mea propria pecunia comparati sunt nec non vestibus sacris gaudeat uti spiritualis, in borris vero cum inquilinis inseparatis agri portionibus sitis ad eosdem tamen laneos spectantibus nec non stagnis et piscinis item proventibus de molendinis cauponis et braxatorio obvenientibus commun[em] usum habeat de proventibus pro reparatione eorum commun[itate] sanctum impenderit que quoniam mediante alia gratia villam nostram Strzelbice Regia maiestas ad tales foundationes solentes applicando nihilominus tamen ius advocatialis et iurisdictionem super subditis eiusdem villae nobis et posteritati nostrae reliquit operaque aliis advocatis a subditis regalibus exhiberi solita nobis posteris nostris in perpetuum constitui ea propter posteri mei pro ea regali gratia diligenter limites et integritatem huius villae custodire tenebuntur et ut propria bona tueri sicuti egomet ipse custodivi et tuitus.

Sed que mea divisio ut aeviternam habeat firmitatem neve quis eam praesumat infringere iudicium eum coram iudice deo interpono.

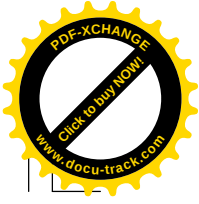
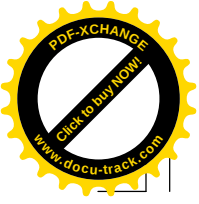
Scripta sive sunt domi meae anno millesimo quingentesimo quinto martii mensis, die vigesima quinta.

Sidor de Koleczyce Strzelbicki, manu propria.

^{*} Одне слово не прочитане.

^{**} У тексті „Думко“.





Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 339, арк. 1552—1554. Облята Перемишльського городського суду від 18 серпня 1621 р., створена на основі підтвердного документа короля Сигізмунда II, виданого у Варшаві 8 червня 1556 р. Заголовок: „Oblata privilegii pro parte nobilium Strzelbickich servientes“.

Автентичність документа не певна.

Переклад

Я, Сидір з Кульчиць Стрільбицький, споконвічний дідич на потоці Яблунька, зваживши на свою старість і запобігаючи розбрату й незгодам між моїми нащадками, які обтяжать мою душу, коли згасне моє життя, скликав братів і родичів своїх панів Хому з Кульчиць, Васька з Бачини, Ярка з Корчина та Іванка Добрянського і розділяю таким чином між своїми синами наданий моїм предкам князем Левом спадковий маєток.

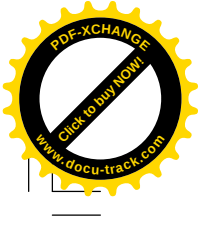
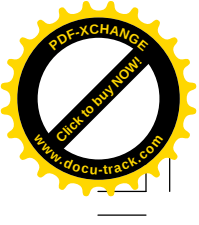
Оскільки село Стрільбичі, осаджене нашими предками, було законно визнане за ними королівським маєстатом на окресленій половинній частці, як прийнято для подібних осель, я розпоряджаюсь тільки трьома своїми ланами та їх ужитковими прилеглостями, а саме:

Тимкові, священику, як духовній особі, я віддав лан, на якому стоїть церква Покрови Пресвятої владициці нашої Богородиці, з самою такою церквою і десятинами, які за давнім звичаєм платять парафіяни цього села; Яремі я відписую верхній лан, на якому містяться корчма і млин, а Стецю — нижній лан, на якому над потічком Смоленкою є також корчма, а над потічком Яблунькою на Староміських межах збудовано [...] з броварем. Призначаю також згаданим синам моїм та їх нащадкам усі інші прибутки на цих трьох ланах, причому Тимко, доки його брати не досягнуть повноліття, одержить від мене більшу частину: [меншим братам] я стверджую на власність табун запряжних і верхових коней, а він хай володіє книгами — як тими, що zostалися від предків, так і тими, що виготовлені моїм власним коштом, а також, як духовна особа, хай бере в пожиток церковні ризи. Борами ж, болотами і ставками нехай користується спільно зі співосадниками, які сидять на нерозділених землях, прилеглих до згаданих ланів, так само, як і прибутками з млинів, корчми та броваря, проте для їх репарації нехай витрачає кошти, визначені громадою, оскільки вона законно визнана королівським маєстатом на другій половинній частці нашого села Стрільбичі, як прийнято для подібних осад. При цьому, однаке, право вийтвства і судочинства над підданими цього села залишається за нами й нашими нащадками, щоб вони [піддані] завжди ставали перед нами й нашими нащадками на розсуд суперечок, як прийнято серед інших вийтів стосовно королівських підданих. Нащадки ж мої за таку королівську ласку зобов'язані ретельно охороняти недоторканість меж цього села, ніби оберігаючи свого власного маєтку, так, як і сам я охороняв і стеріг.

І нехай мій дільчий запис має вічну силу. А хто зважиться його зламати, того я ставлю на прою перед судом Божим.

Написано чи діялось у моєму домі, року 1505, місяця березня 25 дня. Сидір з Кульчиць Стрільбицький, рукою власною.





№ 34

1506 р., березня 4. Люблін.— Польський король Олександр на прохання кам'янецького писаря Северина Гербурта, його брата Івана та Балтазара Білицького підтверджує два листи, складені „під титулом покійного князя Лева, колишнього пана і володаря Русі“, саме на села Гдешичі та Біличі з усіма належними до них землями і повинностями та намісникові Руської землі Грицеві Кошелову про розмежування князівського села Радохонці і землянських сіл Чешки, Гдешичі та Біличі у Перемишльській волості

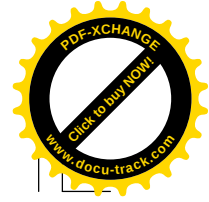
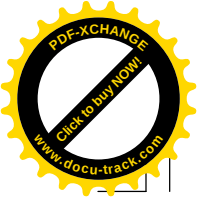
In nomine Dom(ini) amen. Ad p(er)petuam rei memoria(m).

Futuris ecurratur incom[m]odis cum negocia humana li(tter)a-ru(m) sine testium munimine roborantur. Qua p(ro)pter nos Alexander, Dei gracia [rex Poloniae, nec non terrarum Cracovi[a]e, Sandomiri[a]e, Siradi[a]e, Lancici[a]e, Cujau[i]e, Mazoui[a]e, magnus dux Lithuani[a]e, Russi[a]e, Prussi[a]eque ac Culmen-sis et Elbingensis, Pomerani[a]eque dominus et heres] etc., significamus tenore [praesentium quorum interest universis et singulis].

Quomodo venerabilis Seuerin Herbort de Felstin, canonicus Camenecen(sis) et notarius n(oste)r fidelis coram nobis constitutus nom(i)ne nobilis Joannis Herborth de Felstin, germani sui, et Baltazaris Biliczky l(itte)ras binas r(escrip)tas sub titulo olim ducis Leonis tunc dom(in)i et heredis Russi[a]e et eiusdem sigillo sub-appe[n]so munitas, Ruthenicis caracteribus sc(ri)ptas, quaru(m) una donac(i)o(ne)m duaru(m) villaru(m) vi(deli)cet Gdeschicze et Bilice, altera designaciones limitum et granicieru(m) earu(n)dem villarum continebat, exhibuit per nos eas confirmari petens. Quaru(m) tenor de stillo atq(ue) caracteribus in Latinu(m) iussu n(ost)ro translatus est t(a)lis. [Далі подано тексти грамот князя Лева та підстарости Руської землі Гриця Кошелова, перекладені з української на латинську мову, див. у цьому ж виданні III, № 24—25].

Ita(que) nos uisis eisdem l(itte)ris eas propter uetustatem ip(s)arum petitionibus dicti notarii n(ost)ri Herborth annuentes, in toto tenore in om(n)ib(us) pu(n)ctis, articulis et clausulis earum confirmauimus, ratificauimus et approbau(i)mus, confirma(re)q(ue) ratificamus et approbamus decernen(te) tam villas ip(s)as q(ua)m granicies eo modo





teneri prout descr(i)ptas esse constat, tenore p(raese)ncium median-
te in perpetuu(m).

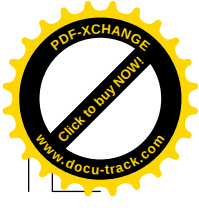
In cuius rei testimoniu(m) sigillu(m) n(ost)r(u)m p(raese)ntib(us)
est subappensu(m).

Actu(m) in conue(ntio)nem Lublinen(si) g(e)n(era)li, feria ter-
cia post Domi(ni)cam* Invoca(vi)t proxima anno Dom(in)i mille-
simo qui(n)gentesimo sexto, regni uero n(ost)ri qui(n)to.

P(raese)ntib(us) revere(n)dissimis et revere(n)dis in Christo
patribus dom(i)n(i)s Andrea Gneznen(si) et p(ri)mate, Bernardino
Leopolien(si) archiep(iscopi)s, Ioanne Cracouien(si), Erasmo
Plocen(si), Mathia Przemislien(si) et regni n(ost)ri viceca(n)celario
et Nicolao Chelmen(si) ec(cles)iaru(m) epi(scopi)s nec non
magnifi(cis), venerabilibus et generosis Spithkone de Jaroslaw,
castellano Cracouien(si), Andrea de Schamotuli Poznanien(si),
Nicolao de Camyenecz Sandomirien(si), Nicolao Gardzyna de
Lubrancz Calisien(si), Jaroslao de Lasko Lancicien(si), Nicolao
de Koszelec Bresten(si), Prandotha de Trczana Raven(si), Paulo
Cola de Dalyeyow Podolie palatinis, Petro Schaffranyecz de
Pyeskowa Skala Vislicien(si), Ottha de Chodecz Leopolien(si),
Stanislao Bal de Novothancze Sanocen(si), Jacobo de Scheyek-
luky [?] Wynynen(si), Joanne Jordan de Zakliczyn Bycen(si) cas-
tellanis, Stanislao de Chodecz, marsalko, Joan(n)e de Lassko,
cancelario, Jacobo de Schydlowyecz, tezaurario regni n(ost)ri,
Stanislao Sarocky, curi[a]e n(ost)r[a]e marsalco, Alberto Gorski,
Wladislauien(si) scolastico, Joanne Latalsky, pr[a]eposito Gnesnen(si),
secretariis n(ost)ris, Nikolao Firley de Dambrowicza, vexillifero
Cracouien(si) et capitaneo Lublinen(si), Joanne Hynek de Vnye-
ticze Lancicien(si), Derslao Vilczek de Rokythnycza Leopolien(si)
et Stanislao Schawfranyecz de Pyeskowa Skala, curi[a]e n(ost)r[a]e
subcamerariis, et aliis qua(m)plu(r)imis consiliariis et curien(si)bus
n(ost)ris circa p(rae)missa testibus fidedignis since(re) et fide-
libus dilectis.

Datu(m) p(er) manus eiusdem venerabilis Joannis de Lasko,
ec(c)l(esi)[a]e Gnesnen(si)s et regni n(ost)ri cancellarii nobis
since(re) dilecti.

* Далі закреслено слово „Judica“.



Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 21, k. 369—370. Запис, правдоподібно, створений на основі оригіналу. Заголовок: „Gdeschicze. Bilicze“.

Перект.: MRPS, pars III, p. 177, N 2727.

Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Коли людські справи усталюються без письмового свідчення, це призводить до шкоди в майбутньому. А тому ми, Олександр, з ласки Божої король Польщі та Краківської, Сандомирської, Серадзької, Ланцутської, Куявської і Мазовецької земель, великий князь Литви, Русі і Пруссії, пан і спадковий володар Хелмна, Ельблонгу та Померанії та ін., повідомляємо цим листом усіх і кожного, кого це стосується.

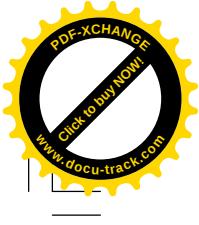
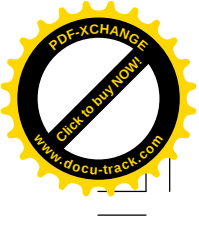
Перед нами став наш вірний писар, кам'янецький канонік велебний Северин Гербурт з Фельштина, прохаючи від імені свого брата, вельможного Івана Гербурта з Фельштина та від Балтазара Білицького підтвердити два листи, складені під титулом покійного князя Лева, колишнього пана і володаря Русі, скріплені його вислою печаткою і написані руським письмом, один із яких містить дарчий запис на два села, а саме: Гдешичі та Біличі, а другий — обвід меж і границь цих же сіл. Їх зміст, перекладений за нашим розпорядженням з руського письма і мови на латинську, такий [...]

Отже, ми, оглянувши ці листи і схилиючись, унаслідок їх стародавності, до прохань нашого згаданого писаря Гербурта, підтвердили, скріпили і апробували їх повністю у всіх пунктах, параграфах і статтях та, підтверджуючи, скріплюємо і апробуємо цим листом навічно, визначаючи, що згадані села та їх межі мусять залишатися такими, як описано.

На доказ чого підвішено тут нашу печатку.

Діялося на Люблінському вальному сеймі, третього дня одразу по неділі Прикликання, року Божого 1506, на п'ятий рік нашого королювання.

Присутніми були найдостойніші і достойні у Христі панове отці гнєзненський архієпископ і примас Андрій; архієпископи: львівський — Бернارد, краківський — Йоан, полоцький — Еразм; перемишльський єпископ і наш коронний підканцлер Матвій; холмський єпископ Микола, а також ясновельможні, велебні та шляхетні Спитко з Ярослав, краківський каштелян; Андрій з Самотул, познанський, Микола з Кам'янця, сандомирський, Микола Гардзина з Любранча, каліський, Ярослав з Ласка, ланцутський, Микола з Костельця, брестський, Прандота з Тшчяни, равський, Павло Кола з Далєєва, подільський — воєводи; Петро Шафранець з Піскової Скали, віслицький, Отта з Ходча, львівський, Станіслав Баль з Новотанця, сяноцький, Яків з Шесклюків [?], вининський, Йоан Йордан із Закличина, бецький — каштеляни; Станіслав з Ходча, маршалок; Йоан з Ласка, канцлер; Яків з Шидловець, скарбник нашого Королівства; Станіслав Сароцький, маршалок нашого двору; наші секретарі — владиславський схоластик Альберт Горський, гнєзненський канонік Іван Ля-



тальський; краківський хорунжий і люблінський староста Микола Фірлей з Дубровиці; Йоан Гинек з Унятич, ленчицький, Дерслав Вільчек з Рокитниці, львівський, Станіслав Шафранець з Піскової Скали — підкоморії нашого двору, а також дуже багато радників і наших дворян, вірних і щиро нам милих, які були гідними довір'я свідками викладеного.

Дано рукою велебного Йоана з Ласка, каноніка гнєзненського собору і нашого коронного канцлера, щиро нам милого.

№ 35

1509 р., серпня 25. Перемишль.— Польський король Сигізмунд І на основі „дарчих привілеїв Лева та інших князів“, королів Польщі, а також зізнань членів призначеної комісії розмежовує поля і луги, належність яких викликає суперечку між перемишльським владикою Антонієм та бурмистром і райцями Перемишля, та встановлює на них для сторін право власності „на вічні часи“

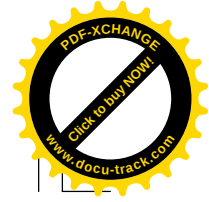
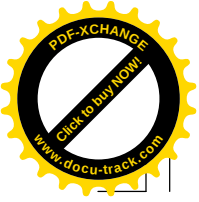
In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam Mayestas Regia.

Quidquid vel denuo sceda [?] vel dudum concessum renovat, id ad posteriorem deducendo memoriam lit[t]erarum tendimus commendare perennare consuevit.

Proinde nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae nec non terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Sirdiae, Lanciciae, Kujaviae, Russiae, Prussiae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniae dominus et haeres.

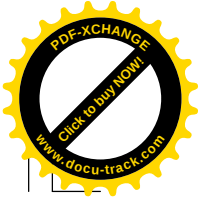
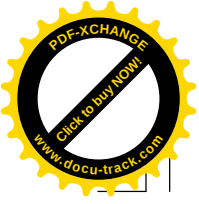
Significamus quod dum orta fuisset, coram nobis controversia inter venerabilem Antonium vladicam ab una et providos Proconsulem ac consules Praemislienses partibus ab altera devote et fideles dilectos, occasione laneorum Podwierzbie, Mohilsko, Krywicze, Wiazowithze, Chruszcz et Przekopane ac pratorum ad ipsam vladicaturam vigore privilegiorum donationis Leonis et aliorum ducum, regum Poloniae — praedecessorum nostrorum una cum villa Moszczyszcze Monasteris, seu monaster villae eiusdem, ut ipsum vladica querebat ex antiquo pertinere solitorum prout de hoc idem vladica lit[t]eras originales praefatorum praedecessorum nostrorum coram nobis exhibebat proconsuli et consulibus praedictis, praesentibus et contradicentibus allegantibusque, lacus eosdem una cum planicie, alias Blonie, in qua dicti lacus consistant ad civitatem Praemisliensem pertinere. Ad quod quidem perdudum lit[t]eras con-





cessionis divi olim Vladislai, avi nostri Poloniae regis, coram nobis duxerunt petentes partes utraque sibi per nos iustitiam debitam ministrari. Nos vero nisi res ipsa pro quam utriusque agit oculis subiecta de iustitia partium praefatorum utrarumque debite cognoscere nequeunt designavimus, reverendos patres et magnificum dominum Mathiam, episcopum Praemisliensem et regni nostri vicecancellarium Stanislaum Kmitha de Visnicze, palatinum Russiae et Joannem de Lasko coadiutorem perpetuum ecclesiae Gnesnensis eiusdemque et Regni nostri cancellarium commissarios nostros sincere dilectos, ad eum vero conspiciendam et veritatem examinandam. Qui quidem commissarii descendendo ad loca lacuum et pratorum in planicie praefata existentium, veritateque debite perquisita nobis omnium et singulorum in ea re investigatorum relationem facere, ex qua nos pensatis omnibus per partes ipsas coram nobis ac eisdem commissariis nostris propositis exhibitis licet cognoverimus privilegia vladicae prioris. Concessionis fuisse tum, quia praedicti lacus in planicie situati videant civitati Praemisliensis cum omni iure et omnibus in ea[...] * flutis seu existentibus licet posterique tamquam cum ampliori gratia descriptione est asscripta id cives de certa clientia et de liberatione atque imprimis ex auctoritate regia nostris, talem in ea re sententiam nostram definitivam, partibus utrisque praesentibus et consentientibus pronunciavimus et pronunciamus praesentibus decernentes quod praefatus vladica et sui successores vladicae Praemislienses pro tempore existentes ad eam vladicaturam suam in rubetis a planicie, ipsa civili, versus fluvium Hay consistentibus. Duos lacus unum Mohilsko et alium Prekopane nuncupatos, simul cum pratis, ad lacusque ipsos et praesentim Prekopane pertinentibus cum omni iure dominis et proprietate nec non cum omnibusque et singulis utilitatibus piscaturis et conventionibus praesentibus et futuris ex iisdem lacubus et pratis nunc et in futurum pervenientibus et quae humana industria poterint demum excogitari tenebit, habebit et possidebit praefatus vladica suique successores vladicae Praemislienses pro tempore cum in futurum existentes tenebunt, habebunt et possidebunt eisque uti frui debebit et debebunt, pro libero arbitrio suo perpetuo et in aevum. Praedicti vero cives nostri Praemislienses praesentes et futuri ad eosdem lacus Mohilsko et Prekopane, se de caetero ac perpetuo intromittere non debebunt, quibusque civibusque et civi-

* Частина слова не відчитується.



tati nostrae Praemisliensi planiciem iuxta privilegium praefati avi nostri et duos lacus in eodem planicie consistentes unum dictum Podwierzbie, ex parte villae praedictae, versus, et secus hortos civiles ad planiciem, fluentem et alium lacum manentem ab eo tanquamiuris distinctum vocatum Chruszcz, una cum civilibus aliis lacubus, tam praedictis quam hic non expressis, in eadem planicie ac in rubis, inter fluvios Wiar et Hay existentibus perpetuo adiudicamus per ipsos proconsulem et consules Praemislienses nostros praefatos et eorum successores cives Praemislienses planiciem cum lacubus, modo praemisso ipsis adjudicatis, primo expressis tenendum habendum utifruentes pacifice et quiete posidentibus temporibus aeviternis atque omnia civitati adjudicata vladicae se non intromittet praeter pasci et rubeta, quibus utraque pars et eorum subditi uti debeant communiter libere et pacifice. Quam quidem sententiam nostram praescriptam a partibus utrisque teneri et observari volumus sub vadium mille florenorum hungaricalium, nobis solvendo decernentes eam temporibus perpetuis valituram tenore praesentis mediante.

In cuius rei testimonium sigillum nostrum est praesentibus appensum.

Datum Praemisliae, sabbatho in crastino festi s[ancti] Bartholomei Anno Domini millesimo quingentesimo nono, Regni vero nostri anno tertio [...] praesentibus.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 167, s. 10—13. Напис на звороті: „Rozgraniczenie z Metryki wyjęte, Wilcza seu Mostyszcze in anno 1509, z Warszawy“. XVIII ст.

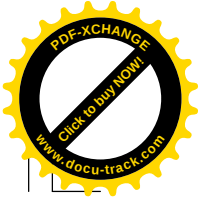
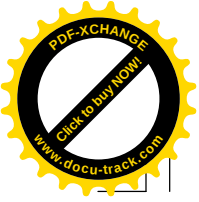
Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу, королівська величносте!

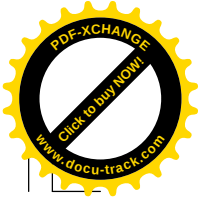
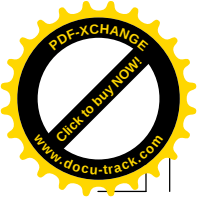
Оскільки чи заново укладається, чи відновлюється давня згода, то, як звичайно, прагнемо розтлумачити для пам'яті нащадків, виводячи вічний лист.

Тому ми, Сигізмунд, з Божої ласки король Польщі, великий князь литовський, земель Краківської, Сандомирської, Серадзької, Ланцутської, Куявської, Руської, Пруської, Хелмінської, Ельблонзької і Помєранської, володар і спадкоємець, повідомляємо, що виникла у нашій присутності суперечка між превелебним владикою Антонієм, з одного боку, та обачними перемишльськими бурмистром і райцями — з другого, вірними і відданими обраними, з приводу полів Підверб'я, Могильсько, Кри-





вичі, В'язовиці, Хрущ і Перекопане та лугів, [що належать] до владичих володінь, згідно з дарчими привілеями Лева та інших князів, королів Польщі — наших предків, разом із селом Мостище, [що належить] до монастиря, чи монастир того самого села, як віддавна сам владика домагався, щоб цей [монастир] був власністю ченців. І про це той владика у нашій присутності показував згаданим бурмистрові та райцям, що були присутні та протилежне говорили, що озеро разом з рівниною, по-іншому Болонь, у якій назване озеро знаходиться, належить перемишльській громаді, оригінальний лист наших попередників. І щодо цього [бурмистр та райці] показали у нашій присутності лист з дозволом покійного божественного Владислава, діда нашого, короля Польщі. Так домагались обидві сторони, щоб ми вділили їм належної справедливості. А ми, взявши до уваги справу, в якій зацікавлена одна і друга сторони, і не будучи у змозі належно вникнути у справедливість обох згаданих сторін, призначили преподобних отців і їх милостей панів Матвія, перемишльського єпископа і віце-канцлера нашого Королівства Станіслава Кміта з Вишніча, руського воєводу та Йоана з Ласка, постійного коад'ютора гнєзненського храму і канцлера нашого Королівства, за наших комісарів, щиро обраних для розгляду і встановлення істини. І ці комісари, прибувши на місце, де на згаданій рівнині знаходяться озера і луги, належно вивчили істину, дали нам донесення всіх своїх обстежень у цій справі. [Виходячи] з цього [донесення], ми, зваживши всі докази, подані самими сторонами у нашій присутності, і [висновки], зроблені нашими комісарами, визнали привілеї попереднього владика. Була тоді така умова, що згадані озера, розташовані на рівнині, [належать] перемишльській громаді з повним правом і всім, що в [цих озерах] плаває або живе. І нехай нащадки з ширшим виразом вдячності [володіють], як це було прописане, що громадяни [вільні] від певної залежності та [не потребують] звільнення. Передусім на основі нашої королівської влади у цій справі таку нашу остаточну думку обом присутнім і готовим до згоди сторонам ухвалили і виголошуємо даним [листом], постановляючи, що згаданий владика та його наступники, перемишльські владики, володіють на даний час у цій своїй дієцезії ожинниками, що розташовані, [починаючи від] самої громадської рівнини напроти ріки Гай; двома озерами, що називаються одне Могильсько, а друге Перекопане, разом з лугами, які належать до самих цих озер і, зокрема, [до озера] Перекопаного з усім правом володіння і власності, а також з усіма без винятку риболовними угіддями та вигодами теперішніми і майбутніми, що з цих же озер і лугів тепер і в майбутньому будуть надходити; і, врешті, все, що людська натура може вигадати, будуть утримувати, мати та володіти згаданий владика і його наступники — перемишльські владики — як тепер, так і в майбутньому, будуть утримувати, мати і володіти, і цим усім він і вони повинні користуватись на свій власний розсуд завжди і навічно. Згадані наші перемишльські громадяни, теперішні і майбутні, із цих же озер Могильсько та Перекопане не повинні будуть мати постійного ужитку, і тим громадянам та нашій перемишльській громаді присуджуємо через бурмистра і вищевказаних наших перемишльських райців і їх наступників рівнину, згідно з привілеєм нашого названого діда, та два озера, що знаходяться на цій рівнині,— одне,



яке називається Підверб'я з боку від названого села, напроти та з ним громадські городи, що при тій долині; інше озеро та річку, що випливає з нього, немовби невіддільне, називається Хрущ, разом з іншими громадськими озерами — як названими, так і тут не зазначеними, на цій рівнині та в ожинниках, які знаходяться між річками В'яр і Гай. Перемишльським громадянам належить [усе це] мирно і спокійно тримати, посідати, користуватися на вічні часи рівниною з озерами, про які раніше визначено і їм присуджено у названий спосіб. А також у все, що присуджено громаді, владика не повинен [втручатися], крім пасовиська і ожинника, якими обидві сторони та їх піддані повинні користуватись спільно, вільно та мирно. Хочемо, щоб цієї нашої висловленої думки дотримувалися обидві сторони і щоб її шанували під заклад у тисячу угорських флоренів, що мають нам сплачувати, вважаючи, що ця [думка] матиме силу на вічні часи, що й підтверджується змістом нинішнього [документа].

На підтвердження цієї справи прикріплено до даного [листа] нашу печатку.

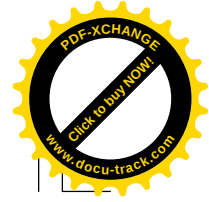
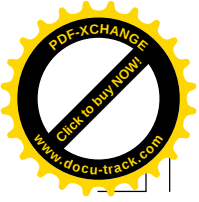
Дано у Перемишлі, в суботу на другий день після свята святого Варфоломія, року Божого 1509, на третій рік нашого панування.

Текст грамоти старопольською мовою

My Zygmunt z Bożej łaski król Polski, wielki xiążę Litewski, ziem Krakowskiej, Sandomierskiej, Sieradskiej, Łańcuckiej, Kujawskiej, Ruskiej, Pruskiej, Chełmińskiej, Elblągskiej i Pomerańskiej, pan i dziedzic.

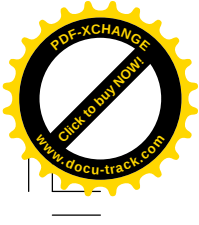
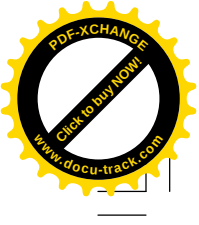
Oznajmujemy iż gdy się wszczęła przed nami szprzeczką między wielbnyim władyką z iednej, y uczciwemi prezydentem y radcami przemyskiemi z drugiej strony nabożnych y nam wiernich względem jezior Podwierzbnе, Mohilsko, Krzywice, Wiazowithe, Chruszcz et Przekopane y łąk do tegoż władcytwa według przywilejuw donacyi Leona i innych xiążąt, krolów Polskich przodków naszych, wraz ze wsią Mostyszcze monasterem tejże wsi, iako tenże władyka uznawał z dawności należących, iako i o tym pomieniony władyka listy oryginalne wyż rzeczonych przodków naszych przed nami pokazywał prezydentowi y radcom wyż mianowanym, ktorzy przeciwnie mówili, że jeziora wraz z Błoniem na ktorym pomienione jeziora zostają do miasta Przemyśla należecь powinny, y na dowód list pozwalający świętej pamięci niegdyś Władysława dziada naszego króla polskiego przed nami pokazali, upraszając strony obydwie o uczynienie od nas sprawedliwości. My zaś w tej sprawie obydwох pretensyi narazie uczynić nie mogąc, naznaczyliśmy wielbnych xięży y ichmosciów panów Matyasza biskupa Przemyskiego, podkanclerza koronnego, Stanisława Kmitha de Wisnicze, wojewode Ruskiego y Jana de





Lasco, koadjutora Gnieźnieńskiego kanclerza koronnego za kommisarzów naszych nam miłych, a żeby w tą rzecz wejrzeli, y co prawdziwego zważyli. Ktorzy kommisarze ziechawszy na miejsce jezior, y łąk na pomienionym Błoniu będących, uwiadomieni o wszystkim jak się rzecz ma, y zważywszy należycie przed nami y kommisarzami naszymi prawa y rewizyę, ponieważ poznaliśmy przywileja władzyki pierwszego darowania, iż pomienione jeziora na Błoniu od miasta Przemyśla leżą ze wszystkim prawem i wszystkimi należytościami na nich będącemi, chociaż potym rozszerzyli się, więc doskonale będąc informowani z uwagą, a najpierwej władzą naszą królewską zezwolenia chroń obydwóch w tej okoliczności sądzimy, ażeby pomieniony władyka y jego następcy władzyki przemyscy do tegoż władcytwa swego w krzakach od samego Błonia miejskiego za rzeką Gaj będących dwoje jeziora iedno Mohylsko, drugie — Przekopane nazwane wraz z łąkami do jezior samych osobliwie do Przekopanego dążącymi ze wszelkim prawem, dziedzictwem y własnością, iakoteż ze wszystkimi pożytkami, sadzawkami alias łowieniem ryb teraz y na potym z tych że jezior y łąk pochodzącemi, y cokolwiek, nowego na tych że jeziorach y łąkach przybyłoby trzymał, miał y dziedziczył, y swoi następcy władzyki przemyscy na ten czas y na potym będący trzymać, mieć, y używać mają, według woli swojej na wieki wieczne. Zaś wyż wyrażeni mieszczanie przemyscy nasi terazniejsi, y potym będący y po nich następujący do tych że jezior Mohylsko y Przekopane nigdy na potomne czasy wdzierać się nie będą powinni, kthorem mieszczanom y miastu naszemu Przemyślowi. Błonie według przywileju wyż mianowanego dziada naszego y dwoje jeziora na tymże Błoniu będące, iedne nazwiskiem Podwirzbne ode wsi wyż rzeczonej za ogrodami miejskimi jak się błonie ciągną, y drugie jezioro będące przy tymże nazwane Chruszcz wraz i miejskimi innemi jeziorami wyż mianowanemi y tu niewyrażonemi na tymże Błoniu y krzakach między rzekami Wiar y Gaj będącemi wiecznemi czasy przysądzamy przez samych burmistrzów y radców przemyskich naszych w wyż mianowanych y ich następców mieszczanów przemyskich Błonie z jeziorami, jako nyżej przysądzonemi y wyrażonemi trzymać, mieć, używać spokojnie czasy wiecznemi, y do wszystkiego miastu przysądzonego władyka wdzierać się niema oprócz paswisk y krzaków, których strony obydwie y ich poddani spokojnie y wolno zażywać powinni. Którą sentencję naszą strony obydwie, ażeby trzymali y zachowali





chcemy pod karą tysiąc czerwonych złotych nam mających się wypłacić czasy wiecznemi mocą dekretu niniejszego.

Na co dla lepszej wiary pieczęć naszą przycisnąć roskazalismy.

Dan w Przemyślu, w sobotę na zajutrz s[więtego] Bartholomeja tysięcznego pięćsetnego dziewiątego, panowania naszego trzeciego roku.

[Помітка]: Który list iako w aktach Metryki Koronnej znajduje się my z tych ze aktów wiernie słowo we słowo pisać y stronie proszącej autentycznie wydać roskazalismy. Na cą dla lepszej wiary pieczęć koronną zawiesić kazalismy.

Dan w Warszawie, w piątek w dzień s[więtego] Piotra w okowach, to jest dnia pierwszego miesiąca sierpnia roku tysięcznego siedemsetnego pięćdziesiątego piątego, panowania naszego roku dwudziestego drugiego.

Jan Małachowski, kanclerz koronny

L[ocus] s[igilli]

Рук.: Списки — 1. AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 167, s. 6—9. 1755 p. Напис на звороті: „Puncta ex constitutione et reproductione iurium pro Vladicatu Premisliensi — servientia“. 2. ЦДІАЛ, ф. 14, кн. 25, арк. 14—17.

№ 36

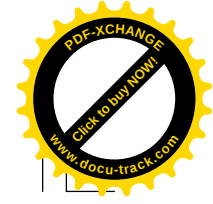
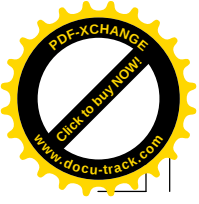
1524 р., жовтня 19. Львів.— Польський король Сигізмунд I, враховуючи завдані турецькими набігами матеріальні втрати і спираючись на пред'явлені „уривки листів славного колись князя Лева“ та польських володарів, підтверджує двоюрідним братам Мартинові і Федькові Підвисоцьким їх право власності на вживаний ними раніше маєток Підвисоке з усіма належними до нього землями і повинностями

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoria[m].

Nos Sigismundus Dei gra(tia) rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae nec no[n] terrarum Cracoviae, Sandomiriae etc.

Significamus [tenore praesentium quorum interest universis et singulis praesentibus et futuris harum notitiam habituris] etc. Quia constituti personaliter coram nobis et consiliariis n(ost)ris nobiles Martinus et Feythko Podwyszoczsczy patruelles indivisi qui nup(er) de durissima turcarum captivitate elapsi in qua fra(ter) eorum tercius sub conspectu ipsorum detruncatus est, exhibueru[n]t coram nobis l(itte)rarum fragmenta illustris olim ducis Leonis et serenissi-





morum olim Wladislai avi et Casimiri genitoris n(ostri) charissimorum(m) Regum Poloniae una cu(m) sigillis abpensis et fractis per Thurcas per ip(s)os Martinu(m) et Feythconem reversos in silvis inventa super villam Podwyszoky in terris Russi[a]e in districtu Leopoliensi situendamque Martinis et Feythconis hereditaria(m). Proinde nos permoti inopia ad quam insolent(er) quodam fa(c)to redacti sunt p(rae)fatus Martinus et Feythco Podwyszoczy ip(s)is et coram legitimi(s) successoribus ex certa serena et speciali gratia regis n(ost)ris novu(m) privilegium super p(rae)fatam villam Podwyszokye dan(di) et conferen(di) duximus, damus, conferimusque cum om(ni) jure et dominio per dictos fratres patruales Wyszoczzy et coram legitimis successoribus tenen(di), haben(di) pacifice et quiete possidendi cujus limites incipiunt a colle dicta Wlohowa Mogyla ad intermedia(m) via(m), versus paludem Czerniczin, in campum dictum Zaynkow se pretendente(m) et per lacum versus campum Coszow usque ad navigiu(m) fluvii Dnester, a navigio Polonica via ad publicu(m) stratu(m) Halicien(sem) usque ad pr[a]efatam Mogilam Wlotowe redeundo in ra[ta] longitudine, latitudine et circumferentialiter ut in suis limitibus antiquitus continetur cum om[ni]bus censibus, proventibus, redditibus, utilitatibus et aliis quibuscumque obvenientibus in quoru(m) usu et pacifica possessione prius fuerunt, quos om(ne)s pro et propter habere volumus tenore p(rae)sentium medietate perpetuo et in cuius* rei testimonium [sigillum nostrum est appensum] etc.

Actu(m) in civitate n(ost)ra Leopoliensi fe(ri)a quarta proxima post festum sanctae Luci[a]e, anno Dom(ini) millesimo quingentesimo vigesimo quarto. Regni v(er)o n(ost)ri anno XVIII. Praesentibus datu[m] per manus ut sup(ra).

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 38, k. 117—118. Заголовок: „Privilegium nobilium Martini et Feythko Podwyszoczskych“.

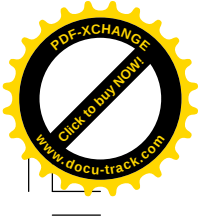
Перечм: MRPS, pars IV, vol. I, p. 268, N 4591.

Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!
Ми, Сигізмунд, Божою милістю король Польщі, великий князь Литви, а також земель Кракова, Сандомира та ін.

Оголошуємо та ставимо до відома всіх і кожного зокрема, хто в цьому зацікавлений тепер і в майбутньому і так далі. Оскільки особисто стали

* Слова „in cuius“ повторюються двічі.



перед нами та нашими радниками шляхтичі Мартин і Федько Підви-соцькі, нерозлучні двоюрідні брати, які недавно врятувалися втечею з найтяжчого турецького полону, де на їх очах був страчений їхній третій брат, показали нам уривки листів славного колись князя Лева та найясні-ших колись діда Владислава та родича нашого Казимира, наймилостиві-ших королів Польщі, причому одна з [грамот] мала висячі печатки, що були пошкоджені турками, а грамоти ці після повернення були знайдені Мартином і Федьком у лісах біля села Підвисоке, на землях Русі у Львів-ській окрузі, де мав би бути спадок Мартина і Федька, то ми, будучи зворушені бідністю, до якої незвичайно були доведені фактично згадані Мартин і Федько Підвисоцькі та їх законні спадкоємці, з певної ясної та особливої милості королівств наших даруємо і надаємо новий привілей на зазначений маєток Підвисоке. [Отже], ми даруємо і надаємо з повним правом та владою згаданим двоюрідним братам по батькові Висоцьким та їх законним спадкоємцям мати і володіти мирно і спокійно [цією землею], межі якої розпочинаються від пагорба, званого Влотова Могила, на півшля-ху до болота Черничин, що простягається до поля Зайнків і через озеро до поля Кошів аж до переправи на річці Дністер, а від переправи польським шляхом до Галицького гостинця; потім повертаючись до згаданої Влотової Могили, у відповідну довжину, ширину і на всю площу, щоб воно знаходи-лось у своїх колишніх межах з усіма цензами, врожаями, доходами і корис-тю та всім тим, що там трапиться, як це було раніше при їх ужитку та користуванні. Ми бажаємо, щоб за і внаслідок цього [привілею] вони мали все порівну, де як свідчення цього підвішуємо печатку нашу і т. д.

Дано у місті нашому Львові, в середу, що є найближчою після свята святої Лукії, року Божого 1524, на 18 рік нашого панування. Дано у при-сутності рукою [власною], як вище.

№ 37

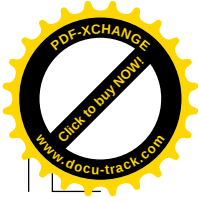
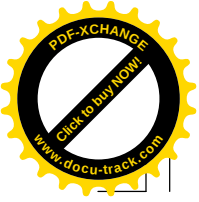
1527 р., березня 29*. Краків.— Польський король Сигізмунд II на прохання шляхетного Йоана Боратинського та його рідних Миколи Добровського, Станіслава та Йоана Краснопольських підтверджує „давніші листи“, серед яких [грамота] „славного колись Лева, князя Русі“ щодо права власності на села Боратин і Рокитниця, які у минулому були надані їхнім предкам

In nomine Domini, amen. Ad p(er)petuam rei memoriam.

Nos Sigismundus Augustus dei gratia [rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae] etc. nec non t(er)rarum etc. do(mi)nus et heres.

* Дата запису документа у книгу.



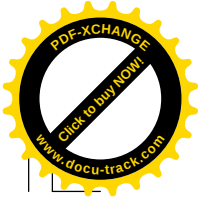
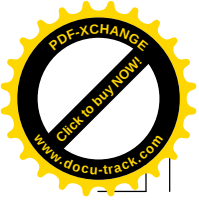


Significamus tenore p(raese)ntium quibus expedit universis p(rae)sentibus et futuris harum noticiam habituris, quia constitutus coram m(aiesta)te nostra Regia, generosus Joannes Borathinski vexillifer Premislien(sis) et aulicus noster fidelis dilectus suo et nobilium Nicolao Dobrowski in Dobrowicze ex patruo germano et Stanislai ac Joan(n)is filiorum nobilis Nicolai Crasnopolski in Borathin heredum ex amita germana fratrum suorum nominibus rehibuit privilegium seu l(itte)ras infrascriptas ser(enissi)mi olim principis d(omi)ni Kasimiri regis Poloniae antecessoris nostri alias l(itte)ras vetustiores illustris olim do(mi)ni Leonis ducis Russi[a]e, et omnia in illis contenta confirmantis sigillo magno illius m(aiestatis) appenso com(m)ovitas sanas salvas et nulla ex parte suspectas vel viciatas, licet propter vetustatem in viso loco attentas petens hos ipsum privilegium seu l(itte)ras ipsius ser(enissi)mi d(omi)ni Kasimiri regis propter ipsarum vetustatem p(er) nos in(n)ovari approbari, ratificari et confirmari quarum tenor est talis ut se(qui)tur. [Далі подано текст документа короля Казимира III з датою 28 червня 1361 р., див. у цьому ж виданні IV, № 13].

Produxit etiam* ibidem dictus Joannes Borathynski, alias binas l(itte)ras decreta judicialia, occasione bonorum in privilegio ex inserto expressorum p(rae)sertim super usu silv[a]e Rokytnicza in se continentes alteras sub titulo et sigillo magnifici Otto de Pylcza, capitanei Russi[a]e, Ruthenis characteribus et idiomate anno domini millesimo trecentesimo quinquagesimo secundo scriptas, alteras vero sub titulo et sigillo illustris olim domini Ladislai Opolien(sis) Vyelunes(is) et Russi[a]e terrarum ducis datas Premisli[a]e, feria sexta proxima post festum sancti Martini confessoris anno domini millesimo trecentesimo septuagesimo octavo, quibus tam p(rae)fatus Otta capitaneus quam etiam dux Ladislaus ortas controversias, inter heredes de Borathyn et heredes de Rokythnycz a sup(er) usu silv[a]e Rokythnicen(sis) p(rae)fat[a]e et rebus aliis in privilegio pr(a)inserto collectis et expensis inniten(tibus) l(itte)ris p(rae)fatius ducis Leonis, usum litterarum eiusque sylv[a]e iuxta continentiam privilegii originalis ipsius ducis Leonis privilegii preinserto confirmatis dictis heredibus de

* Далі помилково написано і перекреслено слово „idem“.





Borathyn adiudicaverunt et ipsas in illius usu consevaverunt p(er)petuis temporibus prout e[a]ledem lit[t]er[a]e utr[a]eque, qu[a]e propter prolixitatem hic non inferuntur, ea omnia in se latius continent, petens etiam easdem l(itte)ras decreta judicialia in se continentes p(er) nos approbari ipsosque fratres de Borathyn et Dobkowycze heredes iuxta illas et illarum continenciam co(n)servari.

Nos vero Sigismundus rex supplicationibus ipsius Joannis Borathynski velut* iustis benigne umentis attendentesque privilegium praeinsertum licet propter eius vetustatem attritum tamen nulla ex parte suspectum aut viciatum esse ipsum tanquam iustum et legitimum in toto eius tenore simul et l(itte)ras decretorum judicialium pr[a]edictorum quas hic volum(us) habere pro insertis, omniaque in illis contenta et expressa innovanda approbanda roboranda ratificanda et confirmanda fore duximus prout de certa scientia et deliberatione n(ost)ra regia ac de unanimi consilio et assu(mp)tu consiliatorum n(ost)rorum nobiscum in pu(nc)tis consilii generali congregatorum, innovamus, approbamus, ratificamus robora(mus) confirmamus ipsosque heredes de Borathyn et Dobkowycze in usu libero sylv[a]e Rokythnycza, ut in possessione illius fuit et ad p(rae)sens est et sui maiores et antecessores ex antiquo fuerunt iuxta co(n)scientia et tenorem l(itte)rarum originalium et judicialium p(rae)dictarum earun(dem) l(itte)rarum vigore conservavimus et co(n)servamus decerne(mus) p(rae)missa omnia robur debit[a]e firmitatis obtinere temporibus p(er)petuis et in eius tenore p(rae)sentium mediante.

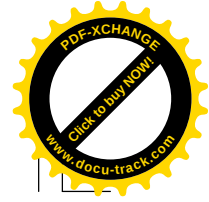
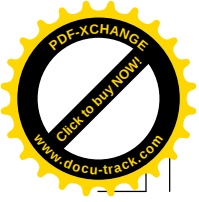
Harum testimonio l(itte)rarum quibus [in] fidem sigillum nostrum est appensum.

Actum Cracovi[a]e in conventionem g(ene)rali, feria sexta proxima ante dominicam Letare. Anno d(omi)ni quosuper p(raese)ntibus ut sup(ra) in l(itte)ris fratrum de Wylanowo.

R(e)l(ati)o eiusdem reverendi [Petrus Tomicky].

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 40, k. 636—640. Заголовок: „Confirmatio privilegii super villas Borathino et Dobkowice g(e)n(er)osi Joanni Borathinsky“.

* Слово написано не чітко.



Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Ми, Сигізмунд, з ласки Божої король Польщі, великий князь Литви, пан і спадкоємний володар Русі, Пруссії, Мазовії, Жмуді та інших земель.

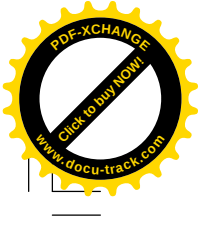
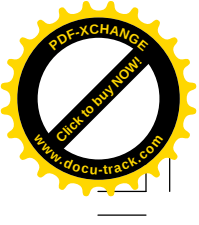
Повідомляємо всім — як сучасним, так і майбутнім [людям], хто виявить бажання про це знати, що присутній тут перед нашою королівською величністю шляхетний Йоан Боратинський, перемишльський хорунжий та наш вірний [слуга] від свого імені та імені шляхетних Миколи Добровського у Добровичах, що є його ріднею по батькові, та Станіслава і Йоана — синів шляхетного Миколи Краснопольського у Боратині — показав на спадщину, отриману від рідної тітки, від імені своїх братів нижчеописаний привілей або лист найяснішого колись володаря Казимира, короля Польщі, попередника нашого, та інші давніші листи славетного колись Лева, князя Русі, та все, що у них міститься, скріплено печаткою його величності. Все це добре збереглося і не викликає жодної підозри, хоча внаслідок давності привілей або лист найяснішого короля Казимира не може бути зручним для вжитку, тому він просить його поновити, підтвердити, ратифікувати та скріпити, що і зроблено [...]

Подав також там само згаданий Йоан Боратинський два інші листи, що є судовими постановами стосовно маєтностей, які вказані у привілеї, особливо щодо користування лісом Рокитниця, у яких містяться інші [грамоти] за підписом і печаткою Отти з Пільча, старости Русі, що були написані мовою та характерним для русинів стилем року Божого 1352, а також ще інші за підписом і печаткою славетного колись Владислава Опольського, князя велюньського та земель Русі, дані у Перемишлі першої п'ятниці після свята Мартина-сповідника, року Божого 1378, за яким уже згаданий староста Отта, як і князь Владислав, розглянули наявні суперечки між спадкоємцями з Боратина та Рокитниці щодо користування згаданим лісом Рокитниця та іншими маєтностями, які вказані у привілеї та наявні у вже згаданих листах князя Лева, та винесли рішення на основі першого листа самого князя Лева про законне володіння спадкоємцями з Боратина та закріпили за ними користування цим лісом на вічні часи. Оскільки лист за своїм змістом є дуже великим, і все сказати про нього ми не можемо, хоча містить усе необхідне значно ширше, то він [Боратинський] просить також, щоб ці ж листи і все, що у них міститься, були нами підтверджені юридично, і самі брати з Боратина та Добковичів були визнані на основі цих листів та їх змісту спадкоємцями.

Ми, король Сигізмунд, звертаємо увагу на справедливі прохання самого Йоана Боратинського і милостиво постановляємо, що поданий нам привілей, хоча давній та дещо затертий, однак загалом є справедливим і законним та його зміст не викликає жодної підозри, [тим самим] і самі листи мають юридичну силу. Отже, ми вважаємо, що все те, що в них міститься і виражено, повинно бути заново оформлене, підтверджене, апробоване, ратифіковане і скріплене.

Вийшовши з достовірного знання та нашої королівської розважливості, а також з одностайного рішення і згоди радників наших з нами на





генеральному сеймі, ми поновлюємо, апробуємо, ратифікуємо, стверджуємо, скріплюємо і самих спадкоємців з Боратина і Добкович щодо вільного користування лісом Рокитниця, який був у їх володінні і який є сьогодні. Ним володіли їх предки та попередники з давніх часів. Згідно з даними, що містяться у первісних листах та судових постановах, силу яких ми будемо зберігати і зберігаємо, постановляємо, що все викладене там повинно набути силу на вічні часи. Для засвідчення правдивості цих листів ми підвищуємо до них нашу печатку.

Діялося у Кракові на генеральному сеймі, найближчої п'ятниці перед четвертою неділею Великого Посту, року Божого, який указаний у листі братів з Вілянова.

Реляція того ж превелебного [Петра Томіцького].

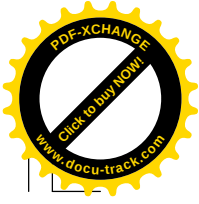
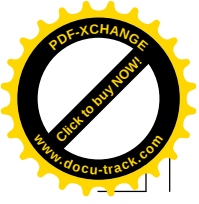
№ 38

1535 р., березня 11. Вільно.— Польський король Сигізмунд I у зв'язку з пожежею у місті Перемишлі та втратою Перемишльським єпископством фундаційних документів на нерухоме майно та, основуючись на пред'явлених єпископом Лаврентієм копіях грамот королів та „князя Лева“, відновлює і підтверджує грамоту короля Владислава II з датою 1407 р., серпня 21, писану в Сандомирі, про належність єпископству великих і малих володінь у Перемишльському та Самбірському повітах і надає право викупу ряду маєтностей із рук зем'ян і їх посесорів

Sigismundus dei gratia, rex Poloniae, Magnus dux Litvaniae, Russiae totiusque Prussiae ac Masoviae etc., dominus et heres.

Manifestum facimus omnibus et singulis praesentibus et futuris notitiam habituris. Quia veniens ad praesentiam nostram reverendus pater Laurentius vladica Premisliensis deplorata ingenti calamitate, quam ab igne, conflagratione ecclesiae et sinagogae ritus eorum Ruthenici in civitate nostra Premisliensi accepisse se exposuit in qua non res tantum et fortunae tam suae quam ecclesiae, sed etiam ornamenta ecclesiastica atque litterae et privilegia totaliter exustae sunt. Quorum quidem privilegiorum exempla veraciter ut ipse asserebat ex originalibus litteris serenissimi olim regis Vladislai, avi nostri, et ducis Leonis descripta coram nobis exhibuit, et instantanter petit, ut tenores eorundem, praesertim vero Vladislai regis, litteris nostris inseri, atque auctoritate nostra simul et decreto, approbare et confirmare dignare-





mus. Cujus quidem exempli litterarum serenissimi Vladislai regis tenor talis erat. [Далі подано текст документа короля Владислава II з датою 21 серпня 1407 р., див. у цьому ж виданні IV, № 19].

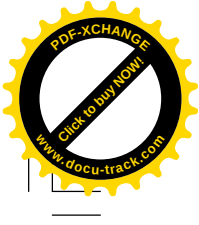
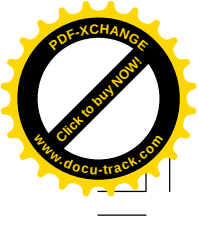
Post cujus quidem praeinserti exempli exhibitionem ipse vladica ad comprobendam veritatem tenoris praeinserti litterarum obtulit coram nobis litteras nobilium districtus Premisliensis sub eorum sigillis, quibus testabantur, se vidisse eiusmodi litteras originales et earum tenorem intellexisse, quodque in huiusmodi exemplo ad ipsius originali nihil minutum, aut additum sit, fidem facere, et insuper dictus vladica paratum se dicebat, iure iurando confirmare velle, una cum duobus poponibus praeinsertum exemplum veraciter descriptum esse, ex litteris originalibus per ignem consumptis. Nos itaque attendentes quod nihil aequè sit dignum principe christiano, quam eos qui vel per naufragium, vel per ignis voraginem, aut hostium incursionem, rerum et fortunarum suarum iacturam passi sunt, et ne dum res sed etiam litteras et privilegia bonorum immobilium, atque libertatum fulcimenta amisserunt, clementer sublevare, litteras praeinsertas, earumque tenorem cum omnibus clausulis et conditionibus, in eis insertis, quatenus in earum usu et possessione vladicae Premislienses fuerunt, innovandas, approbandas, ratificandas et confirmandas, decrevimus, prout innovamus, approbamus, ratificamus et confirmamus, praesentium per tenorem, dantes et concedentes praefato patri vladicae Premisliensi bona omnia, supra in tenore litterarum descripta, oppignorata de manibus tenutariorum et possessorum eorumdem redimere et iuridice eliberare. Decernimusque ut praeinsertae litterae in omnibus punctis et clausulis obtineant robur et firmitatem tam in iudiciis, quam extra ubique locorum perpetuo et in aevum.

Nostrum annulare, quo in praesens utimur praesentibus est subappensum.

Actum et datum Vilnae, feria quarta post dominicam Laetare proxima, a(nno) d(omini) millesimo quingentesimo trigesimo quinto, regni vero nostri vigesimo nono.

Praesentibus r(everen)do in Christo patri, magnificis, generosis, et venerabilibus d(ominis): Joanne Choienski episcopo Premisliensi; Nicolao Wolski Wojnicensi et serenissimae coniugis nostrae magistro curiae, Sanocensi capitaneo; Petro Opaliński Sandecensi





castelano et serenissimi d(omini) Sigismundi, filii nostri charissimi magistro curiae, Costensen(si); et Olstinensi capitaneo; Sylvestro Ozarowski cubiculi nostri praefecto, ac in Zawichost capitaneo; Augustino Cotwhicz stabuli nostri praefecto; Nicolao Gralec subcamerario Sieradensi; Stanislaw Oleśnicki Scarbimiriensi praeposito, canonico Cracoviensi et secretario nostro; Sebastiano Bruniecki, cancellario Gnesnensi et referendario nostro, et aliis quam plurimis testibus fide dignis.

Sigismundus rex.

Locus sigilli pensilis.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 14A. Копія XVII ст., створена на основі підтвердного документа короля Сигізмунда II, виданого у Кракові 27 серпня 1549 р. 2. ЛНБ НАН України, від. рук., ф. 141 (О. Чоловський), спр. 91/III, арк. 16—17. Копія близько 1785 р. Текст містить пропуски. 3. НМ у Львові від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 85, арк. 16—17. Копія другої половини XVIII ст.

Опубл.: Зубрицький. Критико-истор. повесть..., с. 6, 9—10. Подлин. бу-маги; AGZ, t. VII, s. 52, N 26 (урибок).

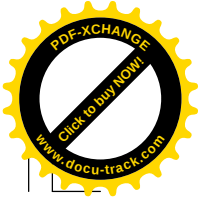
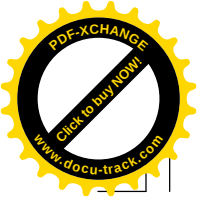
Переклад

Сигізмунд, з ласки Божої король польський, великий князь литовський, пан і спадковий володар усієї Русі, Пруссії, Мазовії та ін.

Оголошуємо всім і кожному, сучасникам і нащадкам, хто виявить бажання про це знати. Став перед нами велебний отець Лаврентій, перемишльський владика, і плачучи, оповів, якого величезного збитку він зазнав у пожежі, що спалила церкву і школу їх руської віри в нашому місті Перемишлі, коли доценту згоріло не лише його власне і церковне майно, але й церковні убори, документи та привілеї. І тут же перед нами він пред'явив правдиві копії цих привілеїв, зняті ним особисто з оригінальних листів найяснішого короля Владислава, нашого предка, а також князя Лева, і уклінно просив, щоб ми дозволили передати їх зміст, а особливо привілею короля Владислава, нашим листом і одночасно удостоїли апробувати й підтвердити його силою нашої влади. Зміст же копії привілею найяснішого короля Владислава такий [...]

Після пред'явлення наведеної копії той самий владика на підтвердження правдивості показаного представив нам лист шляхти Перемишльського повіту з їх печатками, у якому засвідчено, що вони бачили оригінали згаданих привілеїв і знають їх зміст, і що в даній копії він сам нічого не зменшив і не додав порівняно з оригіналом, але скопіював правдиво. Крім того, згаданий владика оголосив, що він разом з двома священиками готовий охоче підтвердити під присягою, що наведена копія з оригінального





привілею, поглинутого вогнем, знята вірно. Розміркувавши, ми вирішили, що було б несправедливо і противно християнській доброчинності не полегшити долі тих, хто постраждав у корабельній аварії, вогненній стихії чи ворожому набігові, втративши не лише своє рухоме майно, але й документи та привілеї на нерухомості, чим позбувся опори у праві. І ось тому ми вирішили відновити, апробувати, скріпити й підтвердити зміст наведеного привілею в усіх його статтях і положеннях у такому обсязі, яким користувався перемишльський владика. Отже, відновлюємо, апробуємо, скріплюємо і підтверджуємо цим самим, що ми згодні надати згаданому отцю, перемишльському владіці [право] викупити з рук державців та їх посесорів і юридично звільнити всі маєтки, записані у привілеї. Визнаємо також, що наведений привілей дістає чинність і вагу у всіх пунктах і статтях як по судах, так і поза ними в усі віки.

На підтвердження того, що відбулось, тут підвішено печатку, яку ми тепер уживаємо.

Діялось і дано у Вільні, в середу відразу після Похвальної неділі, року Божого 1535, на 29-й рік нашого панування.

Присутніми були: шановний у Христі отець [?]; вельможні, шляхетні і благочестиві панове Йоан Хосенський, перемишльський єпископ; Миколай Вольський, війницький і сяноцький староста, магістр двору нашої найяснішої дружини; Петро Опалінський, сандецький каштелян (гостинський?) і ольштинський староста, магістр двору найяснішого пана Сигізмунда, нашого найдорожчого сина; Сильвестр Ожаровський, наш постільничий і завіхостський староста; Августин Котвич, наш конюший; Микола Гралець, серадзький підкоморій; Станіслав Олесницький, скарбімежицький настоятель, краківський канонік і наш секретар; Севастіян Брунецький, гнєзненський канцлер і наш референдарій, а також дуже багато інших свідків, віри гідних.

Сигізмунд, король.

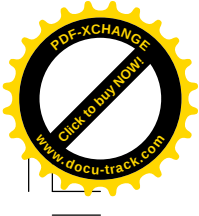
Місце вислої печатки.

№ 39

1549 р., серпня 27. Краків.— Польський король Сигізмунд II на прохання перемишльського і самбірського єпископа Антонія Радиловського поновлює і підтверджує пред'явлений „лист на пергаменті найяснішого володаря і князя руських земель Лева“ на володіння селом Рушевичі (Грушевичі) з усіма належними до нього землями і повинностями

Sigismundus Augustus, dei gracia rex Poloniae, Magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. dominus et heres.





Significamus praesentibus lit[t]eris, quorum interest, universis tam his, qui nunc sunt, quam qui postea futuri erunt, quod exhibitae sunt coram nobis per v(enera)b(i)lem Antonium Radylowski vladicam Premislien(sem) et Samborien(sem) lit[t]erae pargameneae inferius descriptae illustris principis olim Leonis ducis Terrar(um) Russiae, donationem certorum bonorum ecclesiae Ruthenicae in Premisliense continentes sigilloque eius in cordula sericea nigra appenso communitae, Ruthenico quidem idiomaticae ramotha dicto scriptae, sed quo facilius ab omnibus intelligi possint in linguam nostram Polonicam transversae et transpositae ac ne quid ab originalibus suis dissentirent in cancellaria nostra cum ipsis originalibus collationatae salvae et minime viciatae, nullique suspicioni sinistrae obnoxiae, supplicatumque fuit deinde nobis, ut easdem lit[t]eras ob vetus[s]tatem illarum, innovari mandare, auctoritateque nostra Regia confirmare dignemur, quarum quidem lit[t]erarum in Polonicum [ex Ruthenico et ad praesens in Latinum idioma] versarum sequitur tenor.

[Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича, перекладений з української на латинську мову, див. у цьому ж виданні III, № 19].

Nos itaque rex supradictus supplicationi dicti v(enera)b(i)lis Antonii Radylowski benigne annuendo praeinsertas lit[t]eras innovari jussimus easque ac omnia et singula in eis contenta et descripta approbavimus ratificavimus et confirmavimus, decernentes illas in omnibus et singulis suis punctis clausulis et articulis robur debitae et perpetuae firmitatis habituro esse tenore praesentium.

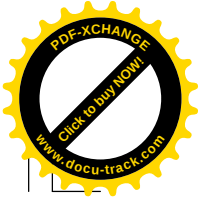
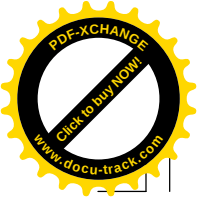
In cujus rei fidem et testimonium sigillum nostrum est appensum.

Datum Cracoviae, feria 3-tia post festum sancti Bartholomaei proxima anno d(omi)ni millesimo quingentesimo quadragesimo nono, regni vero nostri vigesimo.

Samuel episcopus Cracoviensis Regni Poloniae cancellarius [...] Relatio r(evere)ndi in Christo patris d(omi)ni Samuelis Maciejowski, episcopi Cracoviensis(i) et Regni Poloniae cancellarii.

Рух.: Місце зберігання оригіналу документа не відоме. Списки — 1. AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 77, k. 167. Запис після





27 серпня 1549 р. 2. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 321, арк. 1244—1246. Облята Перемишльського гродського суду від 21 липня 1605 р. Заголовок: „Oblata privilegii super villam Russowicze wladicae Praemislien(sis) per ducem Lew datt[i]“. 3. Там само, ф. 13, оп. 1, кн. 542, арк. 1549—1550. Облята Перемишльського гродського суду від 12 вересня 1733 р. Заголовок: „Oblata lit[t]erar(um) confirmat [...] privilegii super bona Hruszewice pro episcopo Pr[a]jemisliensi“. 4. Там само, ф. 201, оп. 4, спр. 202, арк. 22—26-а. Витяг з обляти від 12 вересня 1733 р., створений після 12 вересня 1733 р. 5. Там само, ф. 201, оп. 4, спр. 202, арк. 12—12 зв. Копія витягу з обляти після 12 вересня 1733 р., створена 7 січня 1787 р.

Переклад

Сигізмунд Август, з ласки Божої король польський, великий князь литовський, пан і спадковий володар Русі, Пруссії, Мазовії, Жмуді та ін.

Повідомляємо цим листом усіх, кого це стосується, як нинішнє, так і майбутнє покоління, що велебний перемишльський і самбірський владика Антоній Радиловський пред'явив у нашій присутності нижченаведений лист на пергаменті найяснішого володаря і князя руських земель Лева, скріплений його вислою печаткою на шовковому шнурі і написаний мовою, яку по-руськи називають „рамота“, з дарчим записом на певні маєтки Перемишльській руській церкві. Щоб полегшити його розуміння для всіх, він перекладений польською мовою і переписаний у нашій канцелярії, але так, щоб ні в чому не відхилявся від оригіналу, зберігаючи недоторканим його зміст і не викликаючи жодної підозри в неточності. І тоді [А. Радиловський] просив нас, щоб ми, у зв'язку зі стародавністю цього привілею, удостоїли й наказали силою нашої королівської влади поновити і підтвердити його. Зміст привілею у перекладі з руської мови на польську, а потім на латинську такий [...]

А тому ми, доброзичливо схиляючись до прохання згаданого велебного Антонія Радиловського, наказали поновити викладений тут привілей і апробуємо й підтверджуємо все, що в ньому вміщено й записано загалом і в деталях, визнаючи за всіма і кожним його пунктом, статтею і параграфом належну чинність і вічну вагу, яку цим самим мусить дістати.

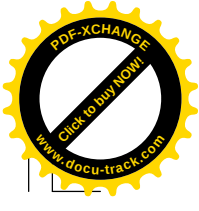
На доказ і підтвердження того, що відбулося, тут підвішено нашу печатку.

Дано у Кракові, у вівторок після свята святого Варфоломія, року Божого 1549, на 20-й рік нашого панування.

Самуель, краківський єпископ і канцлер Польського Королівства.

Реляція шановного у Христі пана отця Самуеля Мацейовського, краківського єпископа і канцлера Польського Королівства.





№ 40

1549 р., серпня 27. Краків.— Польський король Сигізмунд II на прохання перемишльського і самбірського єпископа Антонія Радиловського поновлює і підтверджує у зв'язку з давністю пред'явлений „лист на пергаменті найяснішого володаря і князя руських земель Лева“ на володіння, що належали монастиреві у Вовчому, і село Мостища з усіма землями і повинностями

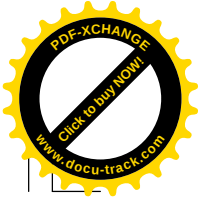
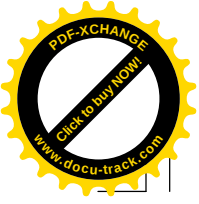
Sigismundus Augustus, Dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithvan[i]ae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. dominus et heres.

Significamus praesentib(us) lit[t]eris, quor(um) interest universis, tam his qui nunc sunt, quam qui postea futuri erunt, quod exhibitae sunt coram nobis per venerabilem Antonium Radylowski, vladicam Premislien(sem) et Samborien(sem) lit[t]erae pargameneae inferius descriptae illustris principis [olim] Leonis ducis Terrar(um) Russiae sigillo eius in cordula nigra sericea appensa communitae et stilo idiomate Ruthenico ramotha dicto scriptae, quo tamen facilius intellegi ab omnibus possint in linguam nostram Polonicam versae et transpositae cum ipsisq(ue) originalib(us), ne quid ex illis diminutum esset in cancellaria nostra sunt collationatae, salvae tamen et minime viciatae nulliq(ue) suspicioni sinistrae obnoxiae, supplicatumq(ue) fuit deinde nobis, ut easdem lit[t]eras obvetustatem illarum, innovari mandare, auctoritateq(ue) nostra Regia confirmare dignaremur, quorum quidem lit[t]erar(um) in idioma Polonicum versar(um) tenor sequitur.

[Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича, перекладений з української на польську мову, див. у цьому ж виданні III, № 13].

Nos ita(que) Sigismundus Augustus rex supplicationi dicti venerabilis Antonii Radylowski vladicae Premislien(sis) benigne annuentes praeinsertas lit[t]eras innovari jussimus easdem ac omnia et singula in eis contenta et descripta approbavimus ratificavimus et confirmavimus prout approbamus et ratificamus, et confirmamus, decernentes illas in omnibus et singulis suis punctis clausulis et articulis robur debitae et perpetuae firmitatis habituras esse tenore praesentium.





In cujus rei fidem et testimonium sigillum nostrum est subappensum.

Dat(um) Cracoviae, feria tertia post festum sancti Bartholomei proxima anno domini millesimo quingentesimo quadragésimo nono, regni vero nostri vigésimo.

Samuel episcopus Cracoviensis et Regni Poloniae cancellarius.

Locus sigilli majoris cancellariae Regni.

Relatio r(evere)ndi episcopi Cracovien(sis) et Regni Poloniae cancellarii.

Рук.: Місце зберігання оригіналу документа не відоме. Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 344, арк. 757—759. Облята Перемишльського ґродського суду від 1 липня 1625 р. Заголовок: „Oblata lit[te]rarum sacrae Regiae maiestatis p(er) p(ar)te vladicae Praemisliensis servien(s)“. 2. Там само, ф. 201, оп. 4, спр. 202, арк. 1—2. Витяг з обляти від 1 липня 1625 р., створений у XVII ст. На звороті напис: „Oblata privilegii super bona Wilcze per ducem Leonem dati per serenissimum vero Sigismundus Augustus confirmati per parte cujus interest serviens. In castro Praemisliae. 1625“. 3. AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 28 (Різні документи). Витяг з обляти від 1 липня 1625 р., створений у XVIII ст.

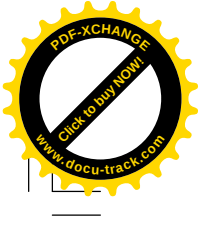
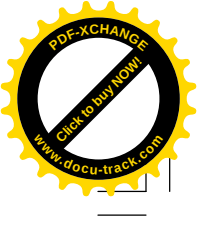
Переклад

Сигізмунд Август, з ласки Божої король польський, великий князь литовський, пан і спадковий володар Русі, Пруссії, Мазовії, Жмуді та ін.

Повідомляємо цим листом усіх, кого це стосується, як нинішнє, так і майбутнє покоління, що велебний перемишльський і самбірський владика Антоній Радиловський пред'явив у нашій присутності нижченаведений лист на пергаменті найяснішого володаря і князя руських земель Лева, скріплений його вислою печаткою на шовковому шнурі і написаний мовою, яку по-руськи називають „рамота“. Щоб полегшити його розуміння для всіх, він перекладений польською мовою і переписаний у нашій канцелярії, але так, щоб ні в чому не відхилявся від оригіналу, зберігаючи недоторканим його зміст і не викликаючи жодної підозри в неточності. І тоді [А. Радиловський] просив нас, щоб ми, у зв'язку зі стародавністю цього привілею, удостоїли і наказали силою нашої королівської влади поновити і підтвердити його. Зміст привілею у перекладі польською мовою такий [...]

А тому ми, король Сигізмунд Август, доброзичливо схиляючись до прохання згаданого перемишльського владика велебного Антонія Радиловського, наказали поновити викладений тут привілей і апробуємо й підтверджуємо все, що в ньому вміщено й записано загалом і в деталях, визнаючи за всіма і кожним його пунктом, статтею і параграфом належну чинність і вічну вагу, яку цим самим мусить дістати.





На доказ і підтвердження того, що відбулося, тут підвішено нашу печатку.

Дано у Кракові, у вівторок після свята святого Варфоломія, року Божого 1549, на 20-й рік нашого панування.

Самуель, краківський єпископ і канцлер Польського Королівства.

Місце великої печатки королівської канцелярії.

Реляція шановного краківського єпископа і канцлера Польського Королівства.

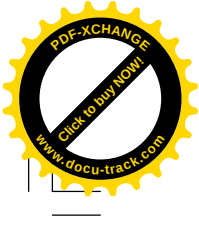
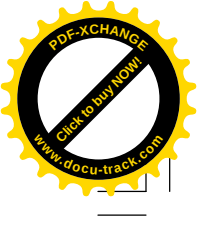
№ 41

1549 р., серпня 27. Краків.— Польський король Сигізмунд II на прохання перемишльського і самбірського єпископа Антонія Радилівського поновлює і підтверджує у зв'язку з давністю пред'явлений „лист на пергаменті найяснішого володаря і князя руських земель Лева“ на володіння селами Страшевичі та Созань з Михайлівським монастирем та усіма належними до них землями і повинностями

Sigismundus Augustus dei gratia rex Poloniae Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. dominus et heres.

Significamus praesentibus lit[t]eris, quorum interest universis tam his qui nunc sunt quam qui postea futuri erunt, quod exhibitae sunt coram nobis per venerabilem Antonium Radylowski vladicam Premisliensem et Samboriensem lit[t]erae pargameneae inferius descriptae ill(ustr)is principis Leonis ducis Terrarum Russiae sigillo eius in cordula nigra sericea appensa communitae et stilo idiomate Ruthenico ramotha dicto scriptae, quo tamen facilius intellegi ab omnibus possint in linguam nostram Polonicam versae et transpositae cum ipsisque originalibus, ne quid ex illis diminutam esset in cancellaria nostra sunt collationatae, salvae tamen et minime viciatae nulliquae suspicioni sinistrae obnoxiae supplicatumque fuit deinde nobis, ut easdem lit[t]eras obvetustatem illarum, invocari mandare, autoritatque nostra Regia confirmare dignaremur quorum quidem lit[t]erarum in idioma Polonicum versarum tenor sequitur. [Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича, перекладений з української на польську мову, див. у цьому ж виданні III, № 12].





Nos itaque Sigismundus Augustus rex, supplicationi dicti venerabilis Antonii Radylowski vladicae Premislien(sis) benigne annuentes praeinsertas lit[t]eras innovari jussimus easdem ac omnia et singula in eis contenta et descripta approbavimus, ratificavimus et confirmavimus prout approbamus, ratificamus et confirmamus decernentes illas in omnibus et singulis punctis, clausulis et articulis robur debitae et perpetuae firmitatis habituras esse tenore praesentium.

In cujus rei fidem et testimonium sigillum nostrum est subappensum.

Datum Cracoviae, feria tertia post festum sancti Bartholomei proxima anno domini mil[l]esimo quingentesimo quadragesimo nono, regni vero nostri vigesimo.

Samuel episcopus Cracoviensis et Regni Poloniae cancellarius manu propria.

Locus sigilli maioris cancellariae Regni pensilis.

Relatio reverendi in Christo patris domini Samuelis Maciejowski episcopi Cracoviensis et Regni Poloniae cancellarii.

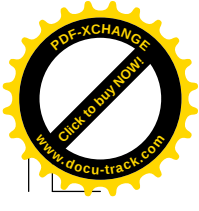
Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 77, k. 166—167 zw. Заголовок: „Ratificatio literarum pro parte vladicae Premisliensis“. 2. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 529, арк. 1317, 1319. Облята Перемишльського гродського суду від 9 вересня 1726 р. Заголовок: „Oblata privilegii pro parte illustrissimi Ustrzycki episcopi Prem(isliensis) serviens“. 3. НБУ. Ін-т рук., ф. 2, II-21966, арк. 1—2. Витяг XIX ст., створений на основі названої обляти 1726 р. 4. НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ ф. Теки Подолинського, т. 3, с. 566—567. Витяг початку XX ст., створений на основі названої обляти 1726 р.

Переклад

Сигізмунд Август, з ласки Божої король польський, великий князь литовський, пан і спадковий володар Русі, Пруссії, Мазовії, Жмуді та ін.

Повідомляємо цим листом усіх, кого це стосується, як нинішнє, так і майбутнє покоління, що велебний перемишльський і самбірський владика Антоній Радиловський пред'явив у нашій присутності нижченаведений лист на пергаменті найяснішого володаря і князя руських земель Лева, скріплений його вислою печаткою на чорному шовковому шнурі і написаний мовою, яку по-руськи називають „рамота“. Щоб полегшити його розуміння для всіх, він перекладений польською мовою і переписаний у





нашій канцелярії, але так, щоб ні в чому не відхилявся від оригіналу, зберігаючи недоторканим його зміст і не викликаючи жодної підозри в неточності. І тоді [А. Радиловський] просив нас, щоб ми, у зв'язку зі стародавністю цього привілею, удостоїли і наказали силою нашої королівської влади поновити і підтвердити його. Зміст привілею у перекладі польською мовою такий [...]

А тому ми, король Сигізмунд Август, доброзичливо схиляючись до прохання згаданого перемишльського владики велебного Антонія Радиловського, наказали поновити викладений тут привілей і апробуємо та підтверджуємо все, що в ньому вміщено й записано загалом і в деталях, визнаючи за всіма і кожним його пунктом, статтею і параграфом належну чинність і вічну вагу, яку тим самим мусить дістати.

На доказ і підтвердження того, що відбулося, тут підвішено нашу печатку.

Дано у Кракові, у вівторок після свята святого Варфоломія, року Божого 1549, на 20-й рік нашого панування.

Самуель, краківський єпископ і канцлер Польського Королівства.

Місце прикріплення великої печатки королівської канцелярії.

Реляція шановного у Христі пана отця Самуеля Мацейовського, краківського єпископа і канцлера Польського Королівства.

№ 42

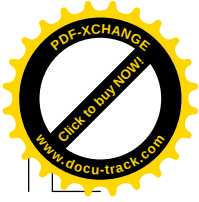
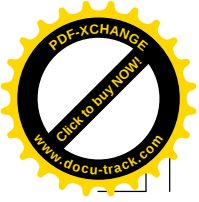
1550 р., січня 12. Краків.— Польський король Сигізмунд II на прохання самбірського протопопа грецького обряду Ігнатія поновлює і підтверджує пред'явлений „лист найяснішого князя нашого Лева, сина найславетнішого короля Данила“ на володіння монастиря св. Петра і Павла селом Бережниця з усіма належними до нього землями і повинностями

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam.

Solent reges et principes, quorum memoriam volunt esse perpetuam, ea l(itte)rarum monumentis commendare. Quam ob rem nos, Sigismundus Augustus Dei gra(tia) rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiaeque d(omi)nus et haeres.

Significamus p(raese)ntibus l(itte)ris nostris quoru(m) interest universis, tam iis qui nunc sunt, quam qui postea futuri sunt. Productas esse coram nobis l(itte)ras, pro parte venerabilis Ichnatii protopoponis Samborien(sis) ritus Graeci Ruthenico quid idiomate scriptas, verum in linguam Polonicam de verbo ad ver-





bum fidel(ite)r translatas ill(ust)ris principis Leonis filii ser(enissi)mi regis Danilo in pargamine scriptas, sigilloque eius appenso in corda serycea munitas, sanas, salvas et nulla suspicione notatas, tenoris infrascripti, quaru(m) tenor iste est. [Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича, перекладений з української на польську мову, див. у цьому ж виданні III, № 17].

Post quarum quid l(itte)rarum productione(m) supplicatum est nobis, ut eas auth(oritat)e n(ost)ra regia approbare et confirmare dignaremur; cui supplic(ati)oni nec non gravatim annuen(tes) eas in omnibus, punctis, clausulis et articulis approbamus, et confirmamus, decernen(tes) eas robur perpetuum obtinere debere haru(m) testimonio l(itte)raru(m) quibus sigillum n(ost)rum est appensum.

Dat(um) Crac(oviae), feria sexta post festum sa(nc)torum Triu(m) Regum proxima. Anno D(omi)ni millesimo quingentesimo quinquagesimo, regni vero n(ost)ri anno vigesimo p(raese)ntibus reveren(dissimis) in Chr(isto) p(at)ribus d(omi)nis Samuele Maczieiowski, crac(oviensis) et Regni Poloniae cancellarii, Leonardo Sthankowski, camenecen(sis) epis(copi) nec non mag(ist)r(i)s venerabilibus ac g(e)n(er)osis Petro Cmitha, comite de Wysznicze, pal(lati)no et capitaneo crac(oviensi) Regni n(ost)ri supremo marsalco, ac praemislien(si) szczepisien(si) [colen(si)que capitaneo]; Stanislaw Maczieiowski, Zawichostow, Lubomiliensique capitaneo; Bernardo Maczieiowski Radomien(si) et magno Procuratori Arc(is) n(ost)rae Crac(oviensis); Joanne Bonar de Balicze Osswieczimensi, Nicolao Linthomirski Czerhomiensi [?] et tribuno maiore Siradiensi castellanis; Jacobo Visanski, decano Plocensi et archidiacono cracoviensi; Valentino Dembienski c(a)nc(ella)riae n(ost)rae refferendariis; Andrea Carnkowski gnesnen(si), lanciciensique pra(e)p(osi)to ac scholastico; Joanne Przerembski pra(e)p(osi)to ac scholastico, Joanne Przerembski pra(e)p(osi)to*; Philippo Padniewski cantore; Martino Cromero juris utriusque doctore et canonico cracovien(si); Nicolao Mniszek de Magna Kunczicze cubilis n(ost)ri praefecto ac Lucovien(si) Socalien(si)que [...]** cap(i)t(an)eo; Joanne Linturmiski, burgrabio arcis n(ost)rae

* Слово „praeposito“ перекреслено.

** Далі пошкоджено одне слово.



Crac(oviensis) et curiae n(ost)rae thesaurario; Nicolao Miskowski servitore Regni n(ost)ri et Osswieczimen(sis), Zathorien(sis)que ducatum ac Miedzyrzyczensi cap(ita)neo, Sigismundo Ligeza pocillatore n(ost)ro et cap(ita)neo Thyszoniensi et aliis quam plurimis secretariis et aulicia n(ost)ris, ad praemissa extentibus, fidelibus nobis dilectis.

Datum per manus reveren(dissimi) in Chr(ist)o p(at)ris d(omi)ni Samuelis Macziejowski episcopi Crac(oviensis), ac Regni Poloniae cancellarii, sincere nobis dilecti.

R(elati)o eiusdem r(ever)endi in Chr(ist)o p(at)ris domini Samuelis Maczejowski, e(pisco)pi Crac(oviensis) et Regni n(ost)ri Cancellarii.

Samuel ep(isco)pus Cracoviens(is) et Regni n(ost)ri cancellarius.

Рук.: Місце зберігання оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Litewska, IV B, ks. 22, k. 418 zw.—419 zw. Заголовок: „Super villa Brzeznicza“.

Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

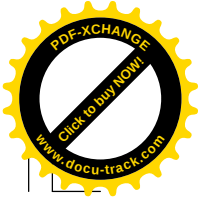
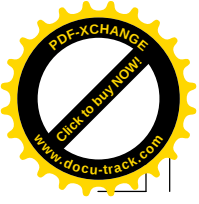
Королі і князі звикли доручати писемним пам'яткам те, про що хоче зберегти пам'ять на постійно. Так і ми, Сигізмунд Август, Божою милістю король Польщі, великий князь литовський, пан і спадкоємець Русі, Пруссії, Мазовії, Жмуді.

Повідомляємо нашим листом усіх, кого це стосується, як тих, які сьогодні є, так і тих, які в майбутньому будуть. Представлений нам достойним Ігнатієм, протопопом самбірським грецького обряду лист князя Лева, сина найславетнішого короля Данила, складений руською мовою, однак слово в слово достовірно перекладений польською мовою, написаний на пергаменті і скріплений його печаткою, підвішеною на шовковому шнурку, такого змісту, є дійсним правдивим і ніякому сумніву не підлягає. Зміст його такий [...]

Після цього нас попросили, щоб ми нашою королівською владою зволіли лист апробувати і підтвердити. Без вагання, схилиючись до цієї просьби, ми цей [лист] апробуємо і підтверджуємо у всіх його пунктах, частинах і статтях, постановляючи, що він повинен мати постійну силу на вічні часи, про що свідчить даний документ, до якого підвішена наша печатка.

Дано у Кракові, найближчої суботи після свята Трьох Святих королів, року Божого тисяча п'ятсот п'ятдесятого, а панування нашого року двадцятого, у присутності превелебних у Христі панів отців Самуеля Мацейовського, [єпископа] краківського і канцлера Польського Королів-





ства; Леонарда Станковського, єпископа кам'янецького, а також превелебних і шляхетних сановників Петра Кміта, графа з Вишничя, воєводи і старости краківського, найвищого маршалка нашого Королівства, а також старости перемишльського, щеписького [?] і коленського [!]; Станіслава Мацейовського, старости завихостського і люблінського; Бернарда Мацейовського, [старости] радомського і великого прокуратора нашого краківського замку; Йоана Бонара з Балич, освенцімського, Миколи Лінтомиського, чергоменського [?], великого войського серадзького — каштелянів; Якова Вишанського, декана площького і архидиякона краківського, Валентина Дембенського — референдаріїв нашої канцелярії; Андрія Чарнковського, препозита і схоластика гнезненського, ланцутського; Йоана Пшерембського, препозита і схоластика; Пилипа Падневського, кантора; Мартина Кромера, доктора обох прав і каноніка краківського; Миколи Мнішека з Великих Кунчиць, префекта нашої спальні, а також луковенського і сокальського старости; Йоана Лінтурмиського, бурграбія нашого краківського замку і скарбника нашого двору; Миколи Миськовського, слуги Королівства нашого і старости освенцімського, заторського і межиріцького князівства; Сигізмунда Лігеза, нашого виночерпця і старости тишонського, та інших багатьох секретарів і придворних наших, вірних і дорогих нам, які присутні при вирішенні вищезгаданого.

Дано власноручно найвелебнішим отцем у Христі, паном Самуелем Мацейовським, єпископом краківським і канцлером Польського Королівства, щиро нам дорогим.

Реляція цього ж превелебного отця у Христі, пана Самуеля Мацейовського, єпископа краківського і канцлера нашого Королівства.

Самуель, єпископ краківський і канцлер нашого Королівства.

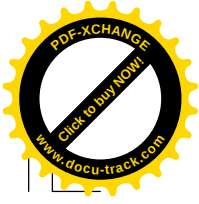
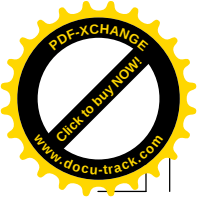
№ 43

1550 р., грудня 26. Краків.— Польський король Сигізмунд II на прохання шляхетного Христофора Васичинського підтверджує лист на пергаменті „найяснішого князя, володаря Лева, колись князя Русі“, який був наданий його попередникові Осташку Гласкові на село Васичин

Sigismundus Augustus dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, <Samogitiaeque> dominus et haeres.

Significamus tenore praesentium quorum interest universis et singulis praesentibus et futuris quarum noticiam habituris. Quia exhibitae sunt l(itte)rae pargameneae nomine generosi Chri[st]ophori Vasiczinski, oppidi Vasiczin in Terra Haliciensis





dicta haeredis lit[t]eras in idiomate Ruthenico conscriptas continentes se donationem seu concessionem villae Vasiczin ad flumen Swierz consistentis nobili Ostaszconi Hlasko praedecessori ipsius generosi Christophori Vasiczinski, cum omniqve dominio et proprietate perpetuis temporibus possidente sub titulo et sigillo illustrissimi principis domini Leonis olim Russiae ducis, salvae integrae etiam nulla parte sui inspectae. Supplicatumque est nobis per certas consiliarias nostros, ut eas omniaque in evisoribus praesentia Regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur, quarum litterarum tenor de verbo ad verbum ex Ruthenica scriptura in Polonicam translatur ad verbum sequitur et est talis. [Далі подано текст грамоти князя Лева українською мовою у латинській транслітерації, див. у цьому ж виданні III, № 6].

«Nos igitur, Sigismundus Augustus rex» [...]» praefatus «l(itte)ras praeinsertas» omnibus earum punctis, clausulis articulis confirmationis praesentibus approbamus, ratificamus et confirmamus, praesentibus litteris nostris decernentes eas et omnia in que contentas robur debitae perfectae et perpetuae firmitatis emere debere. Harum testimonio l(itte)rarum quibus sigillum n(ost)rum est subappensum.

Datum Cracoviae ipso die S(ancti) Stephani protomartiris Anno domini M.D.L., regni nostri XXI.

Joannes Oczieski R(egni) P(oloniae) vicecancellarius significat.

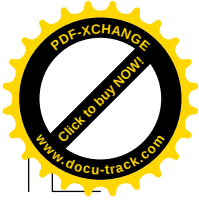
R(ela)t(i)o magnifici Ioannes Oczieski R(egni) P(oloniae) vicecancellarii subcamerarii burgrabiique Crac(oviensis) ac Sandecen(sis) capitanei.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 79, k. 303—304 zw. Запис у книзі за 1550—1551 рр., створений на основі оригіналу. Заголовок: „Confirmatio l(itte)rarum Rutenicarum super villa Vasiczin g(enerosi) Chr(ist)oph(eri) Wasziczinski“. 2. Там само, ks. 91, k. 496 zw.—497 zw. Запис у книзі за 17 жовтня 1557 — 28 січня 1559 р., створений на основі підтвердного документа короля Сигізмунда II, виданого у Пйотркові 22 грудня 1558 р. Заголовок: „Confirmatio literarum donationem villae Vasiczin in continentes“.

Текст документа неповний і знищений.

*Текст не прочитується.





Переклад

Сигізмунд Август, Божою милістю король польський, великий князь Литви, Русі, Пруссії, Мазовії, Жмуді, пан і спадкоємець.

Повідомляємо всім і кожному зокрема, кому лише на цьому залежить, тим, що нині живуть і майбутнім, які матимуть про це знати. Поданий нам пергаментний лист від шляхетного Христофора Васичинського, спадкоємця міста Васичина, що у землі, званій Галицька, який написаний руською мовою і містить у собі дарування чи то надання села Васичина, що розташоване на річці Свірж, знатному Осташкові Гласкові, попередникові самого шляхетного Христофора Васичинського, з усім [правом] володіння і власністю на вічні часи [та] з підписом і печаткою найяснішого князя, володаря Лева, колись князя Русі, який непошкоджений, повний і жодною зі своїх частин не викликає застережень. Звернулись до нас з проханням окремі наші радники, щоб цей [лист] та все інше ми зволили при свідках нашою королівською владою апробувати, підтвердити та узаконити, а зміст цього листа слово в слово з руського письма на польське транслітеровано, дослівно наводиться далі і є таким [...]

Ми, отже, Сигізмунд Август, названий король, наведений лист в усіх його пунктах, частинах, статтях даним [нашим документом] апробуємо, підтверджуємо і затверджуємо, постановляючи даним нашим документом, що все те, що в ньому міститься, повинно мати силу належної і постійної непорушності. На доказ правдивості цього документа підвішена наша печатка.

Дано у Кракові, в сам день первомученика святого Стефана, року Божого 1550, а нашого панування 21.

Йоан Оцеський, віце-канцлер Польського Королівства посвідчує.

Реляція ясновельможного Йоана Оцеського, віце-канцлера Польського Королівства, підкоморія краківського, сандецького старости.

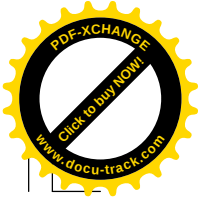
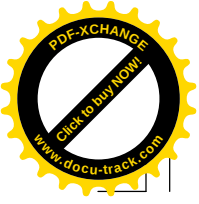
№ 44

1552 р., лютого 13. Пйотрків.— Польський король Сигізмунд II підтверджує шляхетним Станіславові Броньовському і Кузьмі та Якову Шептицьким грамоту короля Казимира IV від 12 квітня 1469 р. на села Кальнофости, Шептичі й Онуфрївський монастир у Самбірському та село Воцаницю у Перемишльському повітах, які є спадковим маєтком, наданим у минулому „найяснішим князем Левом“ їх предкам

In nomine Domini, amen. Ad perpetua(m) rei memoria(m).

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, nec no(n) Terraru(m) Cracoviae, Sandomiriae, Sira-





diae, Lancici[a]e, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Culmen(sis), Elb(igensis), Pomeraniae, Samogithiae etc. d(omi)nus et haeres.

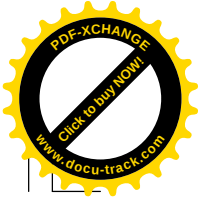
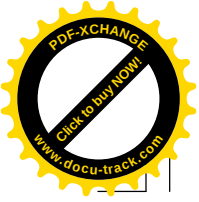
Significamus tenore p(raese)ntiu(m) quorum interest universis et singulis praesentibus et futuris haru(m) noticiam habituris oblatas esse nobis per certos consiliarios n(ost)ros l(itte)ras in pergamino descriptas, nomine nobilium Stanislai Broniowski haeredis villarum Vosszenicza et medietatis Calnofost, Cusmaeque et Jassi Szeptickich Rutenoru(m) possessoru(m) haereditarioru(m) villaru(m) Szepticze Monasterii Onofri et alterius medietatis Calnofosti in terris n(ost)ris Russiae et districtibus Samborien(si) et Premislien(si) consistentiu(m), sub titulo et sigillo ser(enissi)mi olim domini Casimiri Polo(n)iae Regis. Proavi n(ost)ri desyderati* zona sericea rubei colore pedente utroque minime corrupto, salvas, integras nullaue in parte suspectas, continentes in se conservationem in possessione et usufructu pacifice iure haereditario, villaru(m) superius recensitaru(m), quas ab ill(ustrissimo) olim domino Leone Russiae Duce praefatoru(m) nobilium maiores iure haereditario acquisiverant, eisdem a praeno(min)ato ser(enissi)mo proavo n(ost)ro facta et concessam supplicatumque nobis esse, ut eas l(itte)ras et omnia in eis contenta, autoritate n(ost)ra Regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur, quaru(m) tenor sequitur ad verbu(m) et est talis. [Далі подано текст документа короля Казимира III з датою 12 квітня 1469 р., див. у цьому ж виданні IV, № 28].

Nos itaque Sigismundus Augustus, rex praefatus supplicationi praedictae benigne annuen(tes) l(itte)ras praeinsertas et om(n)ia in eis co(n)tenta, autoritate n(ost)ra Regia, in omnibus earum punctis, clausulis, articulis condit(i)o(ni)bus approbandas, ratificandas et confirman(das) duximus approbamusque ratificamus et confirmamus per pu(nc)tos roburque debitae ac perpetuae firmitatis obtinere debere decern(im)us. Haru(m) reru(m) subappensum.

Datu(m) Piotrcoviae, sabbato ante festu(m) s(an)cti Valentini proximo anno D(omi)ni M(illesim)o q(uingentesim)o q(uingagesim)o s(ecund)o, regni n(ost)ri XXIII⁰.

* Далі декілька слів не прочитано.





Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 80, k. 110—111. Заголовок: „Confirmatio [itte]rarum Casimiri regis, super villas Szepticze, Canofoste cum monasterio Onofri in Samboriensi, nec non Vosczenicza in Praemisliensi districtibus sittas datarum“.

Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Сигізмунд Август, Божою милістю король польський, великий князь литовський, а також спадкоємець і володар земель Краківської, Сандомирської, Серадзької, Ланцутської, Куявської, Русі, Пруссії, Мазовії, Хелмна, Ельблонґа, Померанії, Жмуді та ін.

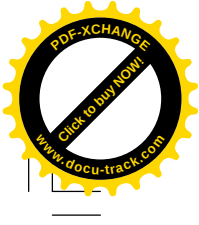
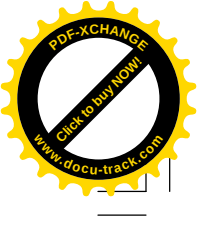
Повідомляємо всіх і кожного, кого це стосується тепер і в майбутньому [буде стосуватися], зміст цього листа, даний нашими вірними канцлерами, написаний на пергаменті від імені шляхетних Станіслава Броньовського, спадкоємця села Воцаниці та половини Кальнофостів, а також Кузьми і Якова Шептицьких, руських спадкоємних володарів сіл Шептичі, Онуфріївського монастиря та другої половини Кальнофостів, що перебувають у наших землях Русі, у повітах Самбірському і Перемишльському, за підписом і печаткою найяснішого колись пана короля Польщі Казимира, найдорожчого нашого прадіда. При нашому старанному огляді виявилось, що [лист скріплений] майже непошкодженою, підвішеною на шовковій стрічці червоного кольору печаткою, [яка] є цілою, справжньою і не викликає підозри у жодній частині. Він [лист] містить підтвердження спадкоємних прав на володіння і мирне використання названих сіл, яких набули предки згаданих шляхтичів з правом передання у спадок колись від найяснішого князя Лева, володаря Русі, та котрі були підтверджені та віддані їм названим нашим найсвітлішим прадідом.

До нас звернулися з проханням, щоб ми зволили підтвердити, ратифікувати та апробувати цей лист і все, що у ньому викладено; до цього додається дослівний текст листа, який є таким [...]

Отже ми, Сигізмунд Август, вищеназваний король, милостиво погодившись із вказаними проханнями, вважаємо, що даний лист і все у ньому вміщене повинно бути апробоване, ратифіковане і стверджене у всіх своїх пунктах, параграфах і статтях нашою королівською владою. І ми апробуємо, ратифікуємо й стверджуємо його пункти і постановляємо, що він повинен мати пам'ятну силу і утримувати постійно необхідну міцність. До цього всього підвішено [нашу печатку].

Дано у Пйотркові, найближчої суботи перед святом святого Валентина, року Божого 1552, на 23-й рік нашого панування.





№ 45

1552 р., серпня 31—вересня 3. Перемишль.— Запис у книгах Перемишльського гродського суду про видачу Яцкові Шептицькому витягу з грамоти короля Казимира IV від 12 квітня 1469 р., якою підтверджено право власності Станіславові Броньовському і Кузьмі Шептицькому на села Шептичі, Кальнофости з Онуфрїївським монастирем у Самбірському та село Воцаницю у Перемишльському повітах, надані в минулому „листом володаря і князя Русі Лева“ їх предкам

Ad off(iciu)m et acta prae(sen)tia personali(ter) constitutus nobilis Jaczko Sheptyczki publice et p(er) expressu(m) recognovit quia privilegiu(m) serenissi(mi) olim d(omi)ni Kazimiri regis Poloni(ae) etc. super bona Shepticze, Kalnophosty cum monasterio Onophrii in Samborien(si) et Voszczenicze in Premisli(ensi) districtibus iux(ta) li(tte)ram principis Leonis ducis Russi(a)e serviens de data p(rae)fati privilegii in Grodek f(eri)a q(u)arta post Domini(cam) Conductus Paschae anno d(omi)ni 1469, r(ela)t(i)onis v(en)erab(i)lis Alberti de Zychlyn vi(ce)cancel(larii) Regni P(oloniae), nobilis Stanislai Broniowski et olim Kuzma Shepticzki in deposito officii dat(um) ab eo(demque) off(ici)o castren(si) P(re)mislien(si).

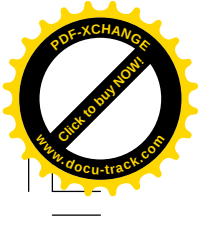
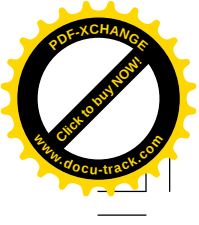
Ex deposito recept(um) et officia(li)ter tenuit, de quibus l(i)t(te)ris privilegii p(rae)fati ipse Jaczko Sheptyczki germanus g(ene)rosi olim Kuzma ip(su)m offi(ci)u(m) quietus et sibi suisque successoribus perpetuu(m) silentiu(m) imponit sup(er) q(uo)d [...] * positum est. [Далі подано текст грамоти короля Казимира IV з датою 12 квітня 1469 р., див. у цьому ж виданні IV, № 28].

Рук.: Список — ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 281, арк. 868. Облята Перемишльського гродського суду. Заголовок: „Shepticzki privilegium ab off(ici)o recepit et de eo(dem) off(iciu)m q(ui)etat“.

Переклад

Перед урядом і цими актами став особисто шляхетний Яцко Шептицький і визнав у відкритій заяві, що він офіційно забрав переданий на збереження до Перемишльського гродського уряду і тепер від цього ж

* Слово не прочитано.



уряду взятий назад привілей шляхетному Станіславові Броньовському і покійному Кузьмі Шептицькому на маєтки Шептичі й Кальнофости з Онуфріївським монастирем у Самбірському повіті і Воцаницю у Перемишльському повіті, наданий найяснішим паном Казимиром, покійним королем Польщі, згідно з листом володаря і князя Русі Лева.

Видано згаданий привілей у Городку, в середу після Провідної неділі, року Божого 1469 з реляцією велебного коронного підканцлера Альберта з Жихліна.

Отримавши лист зі згаданим привілеєм, цей самий Яцко Шептицький, брат покійного шляхетного Кузьми [Шептицького], забезпечує надалі спокій собі й своїм нащадкам, на що [...] видано [...]

№ 46

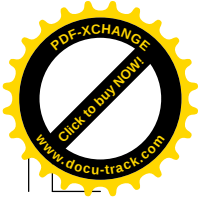
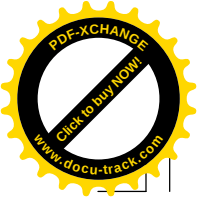
1555 р., червня 6. Пйотрків.— Польський король Сигізмунд II на прохання королівських радників, які виступають від імені єпископа Антонія Радилівського, підтверджує пред'явлений лист „найяснішого князя Лева“ на будівництво кам'яного храму над Дністром, для чого поселяє людей з Литовського князівства і передає їх після завершення будівництва у розпорядження Спаського монастиря

Sigismundus Augustus dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc. dominus et haeres.

Significamus tenore praesentium quorum interest universis et singulis praesentibus et futuris harum notitiam habituris. Quia nonnulli ex consiliariis nostris obtulerunt nobis nomine venerabilis Antonij Radylowski Premisliens(is) et Samboriens(is) vladicae lit[t]eras in pargameno characteribus ac lingua Ruthenicis descriptas illustris olim Leonis unius ex Lithvaniae Ducibus, cum sigillo eiusdem appenso tenoris infrascripti, supplicatumque nobis est, ut illas autoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Quarum quidem ex lingua Ruthenica in Polonicam et nunc in Latinam legitima versio, quam (videlicet in Polonicam) in cancellaria Magni Ducatus nostri Lithvaniae fieri mandavimus de verbo ad verbum sequitur et est talis. [Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича, перекладений з української на польську мову, див. у цьому ж виданні III, № 11].

Nos itaque Sigismundus Augustus rex, supplicationi praedicta annuentes lit[t]eras jam insertas ex Ruthena lingua in





Polonam fideliter versas in omnibus earum punctis clausulis articulis et conditionib(us) approbandas, ratificandas et confirmandas duximus, approbamusque, ratificamus et confirmamus per praesentes, decernentes eas omniaque in eis contenta robur debitae et perpetuae firmitatis debere obtinere. Ita tamen si in usu et possessione illorum ipse venerabilis Antonius vladica hactenus permansit.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum.

Dat(um) Piotrkoviae in Conventu Regni nostri G(e)n(e)r(a)li feria 5-ta post Ferias Pentecostes proxima anno d(omi)ni millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, regni vero nostri anno vigesimo sexto.

Joannes Ocieski Regni Poloniae cancellarius.

[Locus sigilli regni appensi].

Relatio magnifici Joannis de Ocieschino Regni Poloniae cancellarii generalis Cracovien(sis), Sandecen(sis), Ostinensisque capitane(i) subcamerarii Cracovien(sis).

Рук.: Оригінал — AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 31. Список — ЛНБ НАН України, від. рук., ф. 141 (О. Чоловський), спр. 91/III, арк. 5—6. Копія від 6 січня 1785 р., створена на основі оригіналу. Під текстом документа напис: „Praesentem copiam vidi legi et cum suboriginali concordare adinveni. Ita testor circa impressionem sigilli officii consistorii g(e)n(e)r(a)lis r(itus) G(raeci) c(atolici) Pr(a)emislien(sis). Joannes Chrysosthem Bernakiewicz eiusdem officii notarius actuaris, m(anu) p(ropria). Signatum Pr[a]emisliae, die 6-ta januarii 1785-to an(no)“.

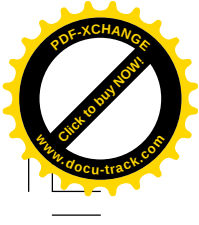
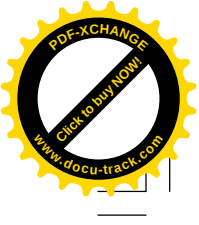
Опубл.: Maciejowski, s. 392—393.

Переклад

Сигізмунд Август, з ласки Божої король польський, великий князь литовський, пан і спадковий володар Русі, Пруссії, Мазовії та ін.

Повідомляємо всіх і кожного, кого це стосується, сучасників і нащадків, які виявляють бажання про це знати, що певні особи з-поміж наших радників пред'явили нам від імені перемишльського і самбірського владика велебного Антонія Радиловського лист нижченаведеного змісту на пергаменті найяснішого Лева, одного з князів Литви, з його вислою печаткою, написаний руським письмом і мовою. Вони ж просили нас, щоб ми удостоїли апробувати, скріпити й підтвердити його силою нашої королівської влади. Зміст його в точному перекладі з руської мови на польську, а потім на латинську, який (а саме на польську) ми наказа-





ли зробити в канцелярії нашого Великого князівства Литовського, дослівно такий [...]

А тому ми, король Сигізмунд Август, погоджуючись на згадане прохання апробувати, скріпити й підтвердити у всіх пунктах, статтях, параграфах і положеннях цей лист, уже вірно переписаний і перекладений з руської мови на польську, цим самим апробуємо, скріплюємо і підтверджуємо його, визнаючи, що чинність цього листа в повному змісті мусить бути затверджена навечно й непорушно в такому обсязі, яким володів і користувався досі сам велебний влади́ка Антоній.

На доказ того, що відбулося, підвішено тут нашу печатку.

Дано в Пйотркові на генеральному сеймі нашого Королівства, відразу в четвер після Трійці, року Божого 1555, на 26-й рік нашого панування.

Йоан Оцеський, коронний канцлер.

Місце вислої коронної печатки.

Реляція вельможного Йоана з Оцешина, канцлера Польського Королівства, краківського, сандецького і гостинського [?] генерального старости, краківського підкоморія.

№ 47

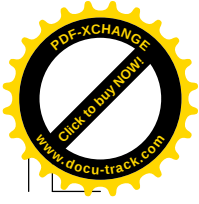
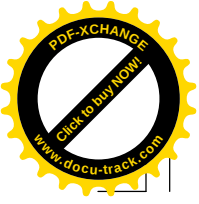
1556 р., червня 8. Варшава.— Польський король Сигізмунд II підтверджує „лист на пергаменті найяснішого князя Русі Лева“ на землі обабіч потоку Яблонка у Самбірському повіті та дільчий запис діди́ча Сидора з Кульчи́ч Стрі́льбицького між синами священиком Тимком, Яремою і Стецем на спадковий маєток, „наданий князем Левом“

Sigismundus Augustus, dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae et Prussiae, Masoviae, Samogitiaeque dominus et haeres.

Significamus tenore praesentiu[m] quorum interest universis exhibites coram nobis esse lit[t]eras pergameneas illustris Leonis ducis olim Russiae titulo et sigillo eius dentali solito munitas nec ulla in parte suspectas donatione[m] torrentis Jablunka dicti in districtu Samboriensi existentis in se continentes Ruthenico idiomate scriptas que quidem Latinae redditae sic habent. [Далі подано текст грамоти князя Лева, перекладений з української на латинську мову, див. у цьому ж виданні III, № 26].

In continenti producta est etiam nobis divisio bonoru(m) eorundem a Leone principe collatorum per nobilem Sidoru(m) de Kolczyce Strzelbicki ab nepotem Danyli facta filiis suis Tymko





proponis, Jarema et Stecio in hunc modum. [Далі подано текст заповіту Сидора з Кульчич з датою березень 1505 р., див. у цьому ж виданні IV, № 33].

Qui quidem utrasque litteras preinsertas privilegii scilicet et divisionis uti iustas et bonis nostris non denegantes in integro approbamus et confirmamus ratificamus que decernentes hisce lit[t]eris nostris robur perpetuae firmitatis obtinere debere.

Harumque testimonium lit[t]erarum sigillum nostrum est subap[p]ensum.

Datum Varsaviae die junii VIII, anno domini MDLVI, regni nostri a(nn)o XXVII.

Joannes Przerzebski Regni Poloniae vicecancellarius.

Relatio r(everend)i Joannis de Przerąb Regni Poloniae procancellarii decani Cracouiensis, Gnieznensis, Vilenensis et sancti Floriani in Kleparz praepositi.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 339, арк. 1552, 1554. Облята Перемишльського гродського суду від 18 серпня 1621 р., створена на основі підтвердного документа короля Стефана, виданого у Гродні 13 липня 1582 р. Заголовок: „Oblata priuilegii pro parte nobilium Strzelbickich serviientens“. XVII ст.

Переклад

Сигізмунд Август, з ласки Божої король польський, великий князь литовський, пан і спадковий володар Русі, Пруссії, Мазовії і Жмуди.

Повідомляємо всіх, кого це стосується, що нам пред'явлено лист на пергаменті найяснішого князя Русі Лева, написаний руською мовою і скріплений його титулом і звичною зубчастою печаткою, ні в чому не підозрілий, який є дарчою на потік, званий Яблунька, у Самбірському повіті. У латинському перекладі він звучить так [...]

Далі нам пред'явили також дільчий запис Данилового нащадка, вельможного Сидора з Кульчич Стрільбицького на розділ між його синами священиком Тимком, Яремою і Стецем цього ж маєтку, наданого князем Левом, таким чином [...]

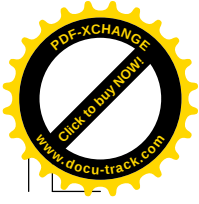
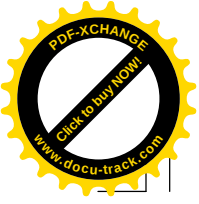
Обидва ці листи — як згаданий привілей, так і дільчий запис, ми заново апробуємо і скріплюємо, як законні і не суперечливі нашому благу, визнаючи, що чинність цього нашого потвердження мусить бути встановлена навічно й не порушно.

На підтвердження цього листа підвішено нашу печатку.

Дано у Варшаві, червня 8-го дня, року Божого 1556, на 27-й рік нашого панування.

Йоан Пшерембський, підканцлер Польського Королівства.





Реляція шановного Йоана з Пшеромбу, підканцлера Польського Королівства, краківського, гнєзненського і віленського декана, каноніка святого Флоріяна на Клепарі.

№ 48

1556 р., жовтня 29. Варшава.— Польський король Сигізмунд II на прохання шляхетних Романа, Юрка, Федя Тарасовича, Тимка, Хоми та Ілька Кольчицьких підтверджує дарчий лист на пергаменті „князя Русі Лева“ на село Кульчиці Самбірського повіту

Sigismundus Augustus dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae d(omi)nus et haeres.

Significamus p[rae]sentibus lit[t]eris nostris quorum interest universis expertas nobis esse lit[t]eras pargameneas ill(ust)ris Leonis ducis olim Russiae titulo et sigillo eius dentali solito munitas noncorruptas nec aliqua in parte susceptas donationem villa Kulczyce in d(i)s(tr)icti Samboriensi sitas in se continentes Rutheno idiomate scriptas quas quidem lit[t]eras Polonicae redditae sic habent. [Далі подано текст грамоти князя Лева, перекладений з української на польську мову, див. у цьому ж виданні III, № 8].

Supplicatumq(ue) nobis est, n(omi)ne n(obi)lium Roman, Jurko, Fed Taraszowicz, Tymko, Choma, Ilko Kolcz[i]ckich ut eus auctoritate nostra p(rae)senti approbare, confirmare et rathificare dignaremur. Nos precibus pro illis interpositis adducti, lit[t]eras p(rae)fatas hic insertas, approbamus, confirmamus et rathificamus lit[t]eris nostris decernentes eas quatenus in usu eorum villam Kulczyce et subditorum possessores fuerunt robur debitaе et perpetuae firmitatis obtinere debere.

Harum testimonio lit[t]erarum sigillum n(ostro)rum, quibus est appensum.

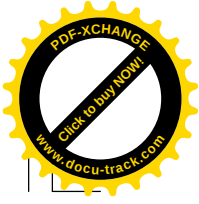
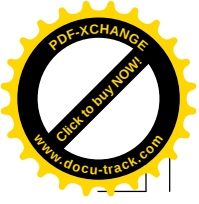
Dat(um) Varsaviae, die vigesima nona octobris anno domini millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto.

Sigismundus rex.

Locus sigilli.

Loci illius Joannis Przerembski, Regni Poloniae vicecancellarius.





Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 89, k. 23—23 zw. Запис. Заголовок: „Confirmatio l(itte)rarum ill(ustris) Leonis ducis Russae, Donationem villae Kolczicze Melentio Turkovicz in se continentium“. 2. Там само, zesp. Metryka Litewska, IV B, ks. 9, k. 310—310 zw. Запис від 13 березня 1564 р. у контексті Ревізії документів Руського воєводства. Заголовок: „Kolcziczcy. Kolczicze. 27“. 3. ЦДІАЛ, ф. 14, оп. 1, кн. 149, арк. 102. Облята Перемишльського земського суду від 15 вересня і 26 листопада 1696 р. Заголовок: „Oblata privilegii p(ro) p(ar)te nobilium Kulcz[y]ckich“. 4. AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 60, k. 123 [?]. Запис складено на основі підтвердного документа короля Августа III, виданого у Варшаві 9 липня 1742 р. 5. ЦДІАЛ, ф. 856, оп. 1, спр. 126, арк. 106—107. Витяг із запису Коронної метрики XVIII ст. Заголовок: „Similis oblata confirm(ationis) l(itte)rarum donat(ionis) villae Kulczycze“.

Переклад

Сигізмунд Август, з ласки Божої король польський, великий князь литовський, пан і спадковий володар Русі, Пруссії, Мазовії.

Повідомляємо цим нашим листом усіх, кого це стосується, що нам був пред'явлений для експертизи лист на пергаменті найяснішого князя Русі Лева, написаний руською мовою, скріплений його титулом і звичною зубчастою [?] печаткою, непошкоджений і ні в чому іншому не підозрілий, який є дарчою на село Кульчичі, розташоване в Самбірському повіті. У перекладі польською мовою цей лист звучить так [...]

Від імені шляхетних Романа, Юрка, Федя Тарасовича, Тимка, Хоми та Ілька Кольчицьких нас просили, щоб ми силою нашої влади удостоїли апробувати, підтвердити і скріпити [цей лист]. А тому ми, прихильно ставлячись до викладеного ними прохання, цим самим апробуємо, підтверджуємо і скріплюємо наведений тут згаданий лист, визнаючи, що його чинність мусить бути затверджена з належною і вічною непорушністю саме так, як і досі село Кульчичі з підданими було у володінні й користуванні.

На доказ цього листа підвішено до нього нашу печатку.

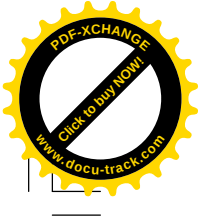
Дано у Варшаві, дня 29 жовтня, року Божого 1556.

Сигізмунд, король.

Місце печатки.

Тут же [підпис] Йоана Пшерембського, підканцлера Польського Королівства.





№ 49

1556 р., жовтня 29. Варшава.— Польський король Сигізмунд II на прохання перемишльського і самбірського єпископа Антонія Радилівського підтверджує вписану в старовинне Євангеліє самбірської церкви копію листа „князя Лева, сина короля Данила“, виданого Спаському монастиреві на володіння лугом між селами Торчиновичі та Тарановичі

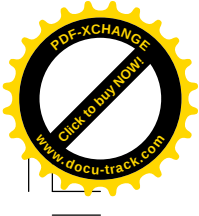
Sigismund(u)s Augu(stus) dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithvania[e], Russia[e], Prussia[e], Masovia[e] etc, dominus et heres.

Significamus tenore p(rae)sentium quoru(m) interest universis et singulis ad quoru[m] noticia[m] hac n(ost)ra[m] p(rae)venerint l(i)t[t]era(m) quod exhibitu[m] sunt coram nobis nomine v(e)n[e]-(ra)b(i)lis Antonii Radylowski Premisliens(is) ac Samboriens(is) wladicae lit[t]era[e] in libro veteri Thesauri ecclesia[e] Samboriens(is) reperta[e] idiomate ac l(i)t[t]e(ri)s Ruthenicis descripta[e] illustris olim ducis Leonis filii regis Danielis tenoris infrascripti continentes in se donationem certi prati supplicatumq(ue) nobis est ut illas auth(oritat)ae n(ost)ra regia confirmare dignaremur quaru(m) quid(em) tenor seu exemplum de verbo ad verbum fideliter descriptum sic se habet. [Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича, перекладений з української на польську мову, див. у цьому ж виданні III, № 4].

Nos itaq(ue) Sigismund[us] August(us) rex supplicationi p(rae)dicta annuentes l(i)t(te)ras iam insertas siquid(em) p(rae)dict(us) v(e)n(era)b(i)lis Antoni(us) in poss(essi)one p(rae)dicti prati hacten(us) p(er)mansit in o(mn)ib(us) earu(m) punctis clausulis articulis et conditionib(us) auth(oritat)ae n(ost)ra regia approband(as), ratificandas et confirmand(as) duximus app(ro)bamusq(ue) ratificamus et confirmamus per p(rae)sentes decernentes eas o[m]niaq[ue] in eis contenta robur debita(e) firmitatis obtinere debere.

Haru(m) quib(us) sigillu(m) n(ost)ru(m) est subappensu(m) testimonio lit[t]eraru(m).





Datum Warschavia(e), feria quinta post festu(m) sanctoru(m) Simonis et Juda[e] apostoloru(m), anno d(omi)ni millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, regni vero n(ostr)i vigesimo septimo.

Joannes Ocieski Regni Polonia[e] cancellarius.

Locus sigilli pensilis.

Рух.: Оригінал — AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 33. Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 14, оп. 1, кн. 144, арк. 2960—2962. Облята Перемишльського гродського суду від 15 липня 1681 р. Заголовок: „Similis oblata pro parte episcopi Premisliensi rithus Graeci“. 2. Там само, ф. 856, оп. 1, спр. 139, арк. 1—2. Витяг після 15 липня 1681 р., створений на основі названої обляти.

Переклад

Сигізмунд Август, з ласки Божої король польський, великий князь литовський, пан і спадковий володар Русі, Пруссії, Мазовії та ін.

Повідомляємо всіх і кожного, кого це стосується і хто виявить бажання про це знати, що від імені велебного перемишльського і самбірського владики Антонія Радиловського нам пред'явлено лист нижченаведеного змісту найяснішого князя Лева, сина короля Данила, внесений до старовинного Євангелія зі самбірської церкви і написаний руським письмом і мовою, який містить у собі дарчу на певну луку. Нас просили, щоб силою нашої королівської влади ми удостоїли підтвердити цей запис, зміст якого у дослівно переписаній копії звучить так [...]

А тому ми, король Сигізмунд Август, схиляючись до згаданого прохання, силою нашої королівської влади наказали апробувати, скріпити й підтвердити в усіх пунктах, статтях, параграфах і положеннях цю копію листа, оскільки згаданий велебний Антоній віддавна перебуває у володінні названою лукою. Отже, цим самим апробуємо, скріплюємо й підтверджуємо [цю копію], визнаючи, що її чинність мусить бути затверджена в повному обсязі з належною непорушністю.

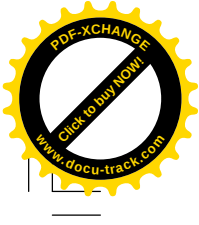
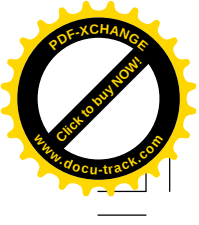
На підтвердження цього листа підвішено нашу печатку.

Дано у Варшаві, в четвер після свята святих апостолів Симеона та Юди, року Божого 1556, на 27-й рік нашого панування.

Йоан Оцеський, канцлер Польського Королівства.

Місце вислої печатки.





№ 50

1557 р., січня 8. Варшава.— Польський король Сигізмунд II на прохання шляхетного Івана Гординського підтверджує дарчий „лист на пергаменті найяснішого князя Русі Лева“ на села Гординя і Дорошево (Дорожено) з усіма належними до них землями і повинностями

Sigismundus Augustus, dei gratia rex Poloniae [Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae rex, dominus et haeres].

Significamus, [tenore praesentium quorum interest universis et singulis], exhibitas esse nobis lit[t]eras pargameneas illustris Leonis ducis Russiae, titulo et sigillo eius dentali solito munitas, nec corruptas, nec aliqua in parte suspectas, donationem villarum Hordynie et Dorozeno in districtu Samboriensi sittarum in se continentes, Rutheno idiomate scriptas, quae quidem litterae Polonicae redditae sic habent. [Далі подано текст грамоти князя Лева, перекладений з української на польську мову, див. у цьому ж виданні III, № 21].

Supplicatumque nobis est nobilis Iwan Hordinsky dicti Qwassni nomine ut eas autoritate nostra regia approbare confirmare et ratificare dignaremur. Nos praecibus pro illo interpositis adducti, litteras praefatas, sic insertas, approbamus, confirmamus et ratificamus hisce litteris nostris, decernentes eas, quatenus in usu earum possessor fuerit, robur debitae et perpetuae firmitatis obtinere debere.

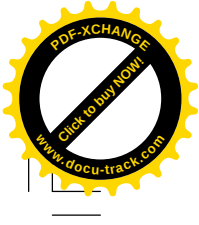
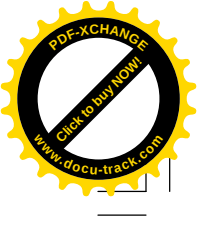
In cujus rei testimonium [sigillum nostrum praesentibus est appensum].

Datum [Varsoviae] litterarum in conventionem generali, die octava ianuarii anno d[omi]ni 1557-mo, [regni nostro anno vigesimo septimo].

Rel(a)tio et subscriptio Ioannis Przerambsky R[egni] P[oloniae] vicecancellarii, [decani Cracovien(sis), Gniesnen(sis), Vilnen(sis) etc.].

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Litewska, IV B, ks. 9, k. 309 zw.—310. Запис від березня 1564 р. у контексті Ревізії документів Руського воєводства. Заголовок: „Hordinski. Hordinie et Dorozewo“. 2. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 621,





арк. 948—949. Облята Перемишльського гродського суду від 27 вересня 1763 р., створена, очевидно, на основі оригіналу. Заголовок: „Similis confirmationis super eadem bona Hordynia et Dorozeno“. Початкові та кінцеві клаузули документа в обляті порівняно із записом Литовської метрики повніші.

Опубл.: Линниченко, с. 52, 54; Грушевський. Чи маємо ... грамоти., с. 3—4.

Переклад

Сигізмунд Август, з ласки Божої король польський, великий князь литовський, король, пан і спадковий володар Русі, Пруссії, Мазовії і Жмуди.

Повідомляємо цим нашим листом усіх і кожного, кого це стосується, що нам був представлений непошкоджений і непідозрілий у жодних деталях лист на пергаменті найяснішого князя Русі Лева, написаний руською мовою і засвідчений князівським титулом та його звичною із зубом печаткою, який є дарчою на села Гординю і Дорожено, розташовані у Самбірському повіті. В перекладі польською мовою зміст його такий [...]

Від імені згаданого Квашні нас просив шляхетний Іван Гординський, щоб ми удостоїли силою нашої королівської влади апробувати, підтвердити і скріпити цей привілей. А тому ми, схилиючись до його прохання, апробуємо, підтверджуємо і скріплюємо цим нашим листом згаданий показаний тут привілей, визначаючи, що його чинність затверджується навічно й непорушно, аж доки ним користуватимуться.

На підтвердження чого тут підвішено нашу печатку.

Дано у Варшаві серед [інших] листів на генеральному сеймі, 8-го дня січня, року Божого 1557, на 27-й рік нашого панування.

Реляція і підпис Йоана Пшерембського, коронного підканцлера Польського Королівства, краківського, гнєзненського, віленського декана та ін.

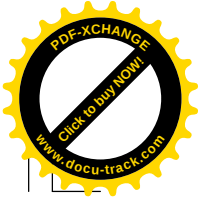
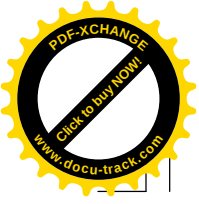
№ 51

1557 р., листопада 11. Вільно.— Польський король Сигізмунд II на прохання шляхетного Христофора Васичинського дозволяє збирати мито у спадковому селі Васичин, на території маєтку, через яку проходить торговий шлях зі Львова у Волощину, як це було „встановлено колись найяснішим Левом, князем Русі“, з умовою постійно відновлювати мости та греблі

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam.

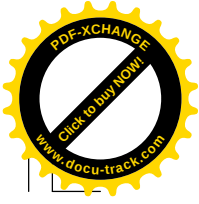
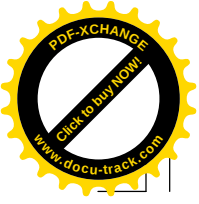
Nos Sigismundus Augustus [dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae dominus et heres].





S(ignifi)camus [tenore praesentium quorum interest universis et singulis], quod cum ex poss [...] fuisset nobis per certos consiliarios n(ost)ros g(e)n(er)osi Christophori Vaziczinski in Vazyczin haeredis nominis ipsum ea dicti qualis exactione qui antiquitus in oppido ipsius haeredi[ta]rii Vasiczin ab ill(ust)ri olim Leone Russiae duce thelonei nomine instituta et per illum continuata huiusque erat propter sumptuum in pontes et aggeres resistentes magnitudinem ac arborum in cuiusmodi reparat(ion)em penuria tum et vectorum ex Valachia Leopolim iuxta vero ex Leopoli in Valachiam tendentium cuius itineris declinatione contentum esse non posse neque amplius eundem reficiendis pontibus praefatis sufficere, supplicatumque sit nobis eiusdem g(e)n(er)osi Christophori Vazichinski nomine ut indemnitati illius ea in re prospicere dignaremur.

Nos itaque [...] esse censescentes ut qui per ea ipsa bona iter expeditum habent, sumptum etiam competentem conferant. Tamen morem ea in re veterem secuti designaveramus primum ad cuius modi pontium et aggerum ac thelonei qu(an)titatis revisionem certos revisores n(ost)ros g(e)n(er)osos videlicet Arnoldhum Bludniczki pincernam Haliciensem, Stanislaum Chartoryski et Joannem Polanowski, qui re oculis subiecta sub conscientia ac fide nobis debita de toto negotio nos sufficienter edoceret. Qui quidem revisores nostri ad bona Vassiczin descendentes significarunt nobis se in fundo oppidi Vassiczin pontium per fluvium Swierz et eius declinationes ad ducentorum. Aggerum vero ad sexingentorum octuaginta et omnis subitorum longitudinem se vidisse ac conspexisse ac praeterea loca quorum magnae longitudinis virgulis ac rubetis constrata al(ia)s gaczi; statione q(uo)rum pontium vectigalis nomine non nisi a curru onerato per medium grossum, ab equis et bobus per ternarium a pecudibus vero minoribus per denarios duos ibidem solvi cum magno eiusdem Christophori Vaszichinski dispendio. De itinere vero et via publica per Vassiczin antiquitus tenta hoc nobis idem revisores n(ost)ri perscripserunt g(e)n(er)osum Christophorum Vassiczinski statuisse coram iisdem revisoribus n(ost)ris testes fide dignos nobiles aliquot oppido Vasiczin vicinos videlicet Andream Kurzelniczki de Hochoiow, Nicolaum et Stanislaum Monosielskie, Hriczkonem

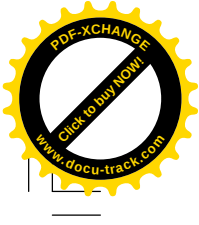
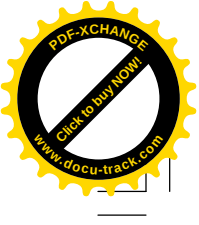


Siemigniowski, Sigismundum Janissowski, Fridericum Borowski et Joannem Kobilenski ac p(rae)terea advocatum et scabinos totamque fere communitatem oppidi Vassiczin. Qui quidem oppidani sub iuramentis nobiles vero praefati sub conscientia retulerunt iter publicum ex Leopoli per oppida Bobrka et Strzelcze ac tabernas Pomoniata per ipsa bona Waziczin ad tabernam Demaniova per Halicz et alia oppida in Moldaviam et simil(ite)r ex Moldavia Leopolim antiquitus esse expositum ac a mercatoribus et vectoribus tentum observatum et in usu semper habitum. Insuper productas esse coram eisdem consulum Leopoliensium patentes l(itte)ras sigillo eorundem communitas, qui de eo ipso itinere in haec verba testati sunt.

Nos consules civitatis Leopoliensis universis et singulis harum noticiam habituris testacium facimus, quod mercatores et cives n(ost)ri Leopolienses bobus et omni qui mercaturae Valachiam negotiationes suas exercentes stratam publicam ex Leopoli in Halicz seu Colomiam ducentem, non alibi solum modo per oppidum Vassiczin habent expositam et antiquitus servatam per commissarios sacrae m(ajesta)tis Regie ad id deputatos decretam, atque per sacram m(ajesta)tem Regiam confirmatam atque civitati huic n(ost)rae privilegiatam.

Nos itaque et rei aequitate et ipsius g(e)n(er)osi Christophori Vassiczinski precibus ac certorum consiliariorum n[ost]rorum intercessionibus adducti theloneum praenominatum in eodem oppido Vassiczin augendum et augmentandum duximus augeamusque et augmentamus l(itte)ris hisce n[ost]ris hoc infrascripto modo exigendum videlicet a quolibet magno curru Maza dicto usione onerato dimidia quartae a lapide usionis partem, a curru vero onerato equis quorum ducto gross(um) unum similiter et in duobus equis onerato grossum medium a quolibet vero equo ductili et bobe venali per denarios quatuor, a pecudibus vero minoribus per denarios tres per omnes homines status et conditionis cuiuslibet ad solutionem theloneorum obligatos solventes per ipsum vero g(e)n(er)osum Christophorum Vassiczinski et eius successores temporibus perpetuis exigendum et in usus suos beneplacitos convertentes ratione unius thelonei tam pontes quam aggeres ac alia quaevis loca reficere cum et quoties opus fuerit





sub ammissione thelonei cum suis successoribus tenebit et erit astrictus perpetue et in aevum.

In cujus rei fidem [sigillum nostrum praesentibus est appensum].

Datum Vilnae die sancti Martini. Anno Do(mi)ni MDLVII, regni n(ost)ri XXVIII.

P[raesen]tibus ut supra.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 91, k. 33—34 zw. Заголовок: „Auctio thelonei in oppido Wassiczin nobilis Christophori Waziczinski“.

Переклад

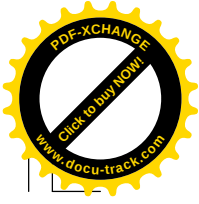
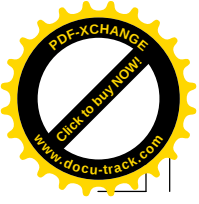
В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Ми, Сигізмунд Август, Божою милістю король польський, великий князь литовський, спадковий володар Русі, Пруссії, Мазовії.

Повідомляємо цим листом усім і кожному зокрема, кому лише на цьому залежить, що було нам [повідомлено], нашим радникам від імені шляхетного пана Христофора Васичинського, спадкоємця у Васичині, у справі мита, яке від давніх часів у його спадковому місті Васичині встановлене колись найяснішим Левом, князем Русі, як мито і ним продовжений, однак через значні видатки на мости та насипи і брак дерева для направи, а також з уваги на те, що туди проїжджають з Волощини до Львова, а зі Львова на Волощину, він не може бути задоволений цим відхиленням дороги, і більше не має засобів для направи згаданих мостів, то просять нас від імені цього шляхетного Христофора Васичинського, щоб ми зволили у цій справі запобігти його шкоді.

Тому ми вирішили, щоб ті, хто має вільний шлях через ті маєтки, вносили повні витрати. Але, дотримуючись у цій справі давнього звичаю, ми визначили наперед для огляду мостів та насипів і розміри мита окремих шляхетних наших комісарів, а саме: Арнольда Блудницького, галицького чашника; Станіслава Чарторийського і Йоана Поляновського, які, здійснивши огляд, з належною нам сумлінністю і вірністю про всю справу нам достатньо представлять. Ті наші ревізори, прибувши у маєтки Васичина, повідомили нам, що вони на землях Васичина [нарахували] мостів через річку Свірж та її рукави до двохсот; насипів — шістсот вісімдесят та вони побачили і оглянули всю довжину під'їздів [підходів], а крім того, місця, що по великій віддалі встелені зарослями і ожинниками, по-іншому гаті. На тих мостах як мито побирається лише від навантаженого воза півгроша, від коней і волів потрійна [монета], з дрібної худоби по два динарії, при тому з великим збитком для Христофора Васичинського. Щодо шляху і публічного гостинця, що від давніх часів ішов через Васи-





чин, то наші комісари нам написали, що шляхетний Христофор Васичинський представив у присутності тих же наших комісарів, гідних довір'я декількох знатних свідків, які проживають по сусідству з Васичином, а саме Андрія Кужельницького з Гохоева, Миколу і Станіслава Моносельських, Грицька Семигньовського, Сигізмунда Янисовського, Фридерика Боровського і Йоана Кобиленького, а крім того, війта, лавників і майже всю громаду міста Васичина. Ці міщани під присягою, а згадані шляхтичі під чесне слово доповіли, що публічний гостинець зі Львова через міста Бібрку та Стрільче і заїзди Помонята, через самі маєтки Васичин до заїзду Деманева, через Галич та інші міста в Молдавію і подібно з Молдавії до Львова від давніх часів був прокладений і завжди був використований купцями та подорожниками. Окрім того, у присутності цих же була пред'явлена відкрита грамота львівських райців, скріплена їхньою ж печаткою, [у якій] вони стверджували такими словами про цей шлях: „Ми, райці міста Львова, всім і кожному зокрема, кому потрібно буде про це знати, засвідчуємо, що купці і громадяни наші львівські, які з волами та всяким іншим товаром, займаючись своїми торговими справами, ідуть у Волощину публічним шляхом, що веде зі Львова у Галич або Коломию, мають не яку іншу дорогу, а лише ту, яка проходить через Васичин і від давніх часів збережена і визначена делегованими для цього комісарами священної королівської величності та священною королівською величністю затверджена і цьому нашому містові надана“.

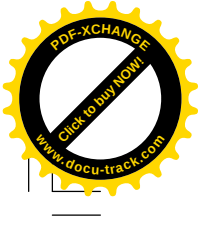
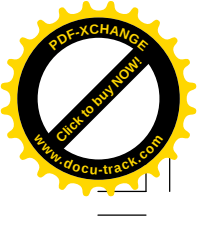
Отже, ми, зважаючи на справедливість і на прохання шляхетного Христофора Васичинського та на втручання наших радників, уважаємо, що згадане мито у цьому місті Васичині потрібно збільшити і примножити, [таким чином], його збільшуємо і примножуємо цією нашою грамотою, а саме: побирати його належить нижчеподаним способом — від будь-якого великого воза, що його називають мажа, навантаженого товаром, частину з половини кварти від ваги товару, а від воза, запряженого кіньми, — один гріш, так само і від навантаженого і запряженого воза двома кіньми півгроша, а від будь-якого тяглою коня та призначеного для продажу вола по чотири динари, а від дрібної худоби — по три динари, і [це мито] з усіх людей будь-якого стану і становища мають побирати шляхетний Христофор Васичинський та його спадкоємці на довічні часи. Вони на свій розсуд можуть використовувати для свого вжитку з тим, щоб [засобами] одного мита відновлювати як мости, так і греблі, а також інші будь-які місця, коли і скільки разів буде у цьому потреба; отже, під страхом втрати мита він зі своїми спадкоємцями зобов'язаний [дотримуватись цього] і буде володіти ним завжди і довічно.

На підтвердження цього до даної грамоти підвішена наша печатка.

Дано у Вільні, в день святого Мартина, року Божого 1557, Королівства нашого року 28.

У присутності, як вище.





№ 52

1558 р., грудня 22. Пйотрків.— Польський король Сигізмунд II на прохання Христофора Васичинського підтверджує наданий його предкам лист князя Лева на село Васичин

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam.

Nos Sigismundus Augustus dei gratia rex Poloniae [Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Mazoviae, Samogitiae etc. nec non terrarum dominus et haeres].

Significamus praesentibus li(tte)ris quorum interest universis tam iis, qui una cum l(itte)ris exhibuisse nobis generosum Christophorum Vassiczinski l(itte)ras super nos expressas in donationem per illustrem olim dominum Leonem ducem Russiae antecessori illius villae Vasiczin se contra supplicas ullas in hac praesenti conventione autoritate Regia approbatur dignaremur. Quarum l(itter)arum (tenor) de verbo ad verbum sequitur [?] habetur. [Далі подано тексти документів Сигізмунда II з датою 26 грудня 1550 р. та князя Лева українською мовою у латинській транслітерації, див. у цьому ж виданні, відповідно, IV, № 43; III, № 6].

Nos itaque Sigismundus Augustus rex praenominatus donationem hanc ratam et firmam esse volentes validiorem et firmiter reddere cupientes l(itte)ras n(ost)ras insertas n(ost)ra ea conventus totius autoritate approbamus et confirmamus easque robur debitae et perpetuae firmitatis habetur ut [?] decernimus.

Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio l(itte)rarum.

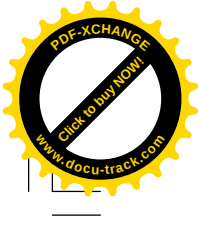
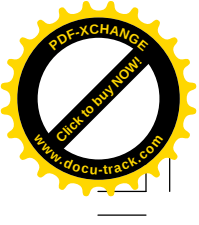
Dat(um) Petricoviae in conventibus Regni generalibus XXII die Decembris eis p(raese)n(ti)bus domini MDLVIII Regni vero n(ost)ri anno XXIX.

Praesentibus quibus supra [...]*.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 91, k. 496—496 zw., 497 zw. Заголовок: „Confirmatio literar(um) donationem villae Vasiczin in se continen(tes)“.

* Далі текст не прочитується.





Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Ми, Сигізмунд Август, з ласки Божої король Польщі, великий князь Литви, пан і спадкоємний володар Русі, Мазовії, Жмуді та інших земель.

Повідомляємо цим листом усім і кожному, а також тим, хто разом з листом (представив) нам шляхетного Христофора Васичинського, що він подав [раз] нам складений колись лист славним князем Левом, володарем Русі, наданий його [Христофора] предкам на село Васичин, щоб ми зволили для уникнення будь-яких скарг [цей лист] підтвердити на теперішньому сеймі королівським авторитетом. [Зміст] цього листа дослівно такий [...]

А тому ми, Сигізмунд Август, названий король, бажаючи, щоб цей дарчий [лист] залишився непорушно законним, [та] намагаючись надати йому ще більшої сили і міцності, визнаємо і підтверджуємо його нашим листом і довіреною нам цього сейму авторитетом владою, і постановляємо, щоб він навіки зберігав необхідну силу і міцність.

На підтвердження цього листа підвішуємо нашу печатку.

Видано у Пйотркові на цьому нинішньому сеймі Королівства 22 грудня, року Божого 1558, а нашого панування року 29.

У присутності вищевказаних.

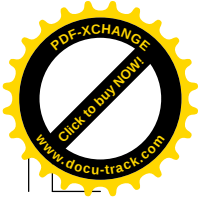
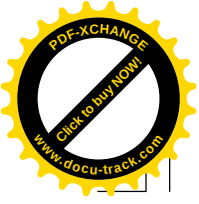
№ 53

1562 р., грудня 18. Пйотрків.— Польський король Сигізмунд II підтверджує на основі пред'явленого листа на пергаменті „князя Русі“ Лева священику Левові право власності на війтівство і парафію у селі Страшевичах Перемишльської землі

Sigismundus Augustus dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Mazoviae, Samogitiae etc. dominus et haeres.

Significamus p(rae)sentibus l(itte)ris n(ost)ris quor(um) interest universis et singulis exhibitas esse coram nobis l(itte)ras in pargameno scriptas titulo et sigillo illustrissimi olim Leonis ducis Russae communitas Ruthenico idiomate scriptas sanas omniq(ue) suspicionis nota carentes donationem scultetis una cum poponatu infrascript(o). In se continentes supplicatumq(ue) est nobis nomine quorumdem consiliariorum n(ost)rorum pro honesto Leone pop de villa Lubiemoi Straszowice ut eas in linguam Poloniam transcribi mandaremus, auctoritateq(ue) n(ost)ra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur, quarum tenor de verbo ad verbum sequit(ur) iste. [Далі подано текст грамоти князя





Лева Даниловича, перекладений з української на польську мову, див. у цьому ж виданні III, № 9].

Nos itaque Sigismundus rex praenominatus supplicationi praedictae benigne annuen(tes) l(itte)ras praeinsertas ratas et gratas habentes eas omniaq(ue) iuris contenta in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et condicionibus, quatenus tamen praefatus Leo pop in usu et poss(essi)one suprascript(am) donation(em) hac usq(ue) permansit praesentibus lit(t)eris nostris approbamus et confirmamus decernentas robur debitae et perpetu(ae) firmitatis obtinere debere.

In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus his est appensum.

Dat(um) Petricouiae in conventu R(e)g(n)i Poloniae generali, die decima octaua decembris anno domini millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, r(e)g(n)i nostri anno trigesimo.

Ioannes Ociecki Regni Poloniae cancellar(ius).

R(ela)t(i)o magnifici Joannis de Ocieszyn Regni Poloniae cancellarii Cracoviens(is) generalis, [ac] Ossviecinen(sis), Zathorien(sis), Sandecen(sis), Olsztiynen(sis) capitanei.

Locus sigilli appensi.

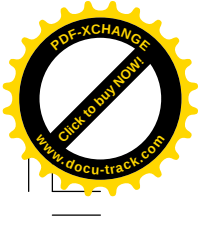
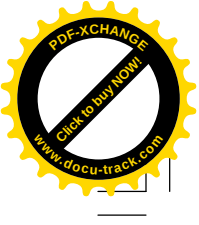
Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 14, оп. 1, кн. 128, арк. 192—194. Облята Перемишльського земського суду від 25 січня 1661 р. Заголовок: „Oblata poponatus Straszowicen(sis)“. 2. AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 66. Витяг з обляти від 25 січня 1661 р., створений у XVIII ст. 3. НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ ф. Теки Подолинського, т. 3, с. 570—572. Копія 1918 р., створена на основі названої обляти 1661 р.

Переклад

Сигізмунд Август, з ласки Божої король Польщі, великий князь Литви, пан і спадковий володар Русі, Мазовії, Жмуді та інших [земель].

Повідомляємо цим нашим листом усіх і кожного, кого це стосується, що нам пред'явлено лист на пергаменті, написаний руською мовою і скріплений титулом і печаткою найяснішого князя Русі Лева, непошкоджений і ні в чому не підозрілий, який містить у собі дарчу на вїтївство з нижче-описаною парафією. Від імені деяких наших радників нас просили, щоб ми силою нашої королівської влади удостоїли апробувати, скріпити й підтвердити [даний лист] на користь чесного Лева, попа зі села Любимого Страшевичі, дозволивши перекласти його польською мовою. [Текст] його дослівно такий [...]





А тому ми, Сигізмунд Август, названий король, доброзичливо схиляючись до згаданого клопотання, цим нашим листом апробуємо й підтверджуємо викладену дарчу як слушну, розумну й у всьому згідну з правом у всіх своїх пунктах, статтях, параграфах і положеннях, як названий піп Лев до цього часу володів і користувався вказаним даруванням, визнаючи, що належна чинність цього мусить бути затверджена навечно й непорушно.

На доказ і підтвердження того, що відбулося, підвішено до цього листа нашу печатку.

Дано в Пйотркові на генеральному сеймі Польського Королівства, на 18-й день грудня, року Божого 1562, на 30-й рік нашого панування.

Йоан Оцеський, канцлер Польського Королівства.

Реляція вельможного Йоана з Оцешина, канцлера Польського Королівства, краківського генерального старости, освенцімського, заторського, сандецького та ольштинського старости.

Місце вислої печатки.

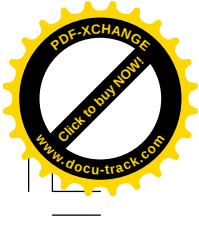
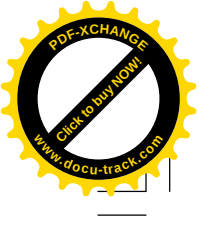
№ 54

1564 р., січня 29.— Запис подання перемишльським єпископом Антонієм Радилівським „до реляції“ коронному канцлерові С. Мацейовському документів, раніше наданих і підтверджених королями Польщі, в тому числі й князем Левом, які свідчать про право власності церкви на земельні володіння Перемишльської єпархії і суперечки навколо цього у зв'язку з втручанням інших осіб і інституцій

Anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, die vigesima nona Januarii.

Władysław Przemyski okazał list od dzisiejszego króla J(ego)-m(oś)ci millesimi quingentesimi quadragiesimi noni anni ad relationem xiędza Maciejowskiego, w którym inserowana iest confirmacya nieboszczyka króla Zygmunta kopii listu albo przywileju zgorzałego, która kopia jako na on czas władysław przemyski ze była prawdziwie z głównych listów Władystwa króla nieboszczyka króla Zygmunta dziada y xiążęcia Lwa wypisana niemało wsi y wolności; jako ten isty list albo kopia listu Władysławowego w list nieboszczyka króla Zygmunta inserowana szerzy w sobie obmawia sub data Sandomiriae in anno millesimo quadringentesimo septimo.





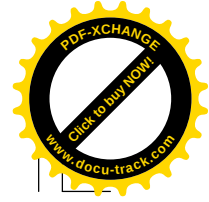
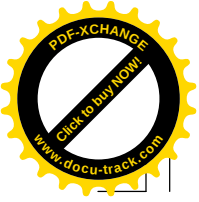
Iż sam władyka powiedział że tego wszystkiego nie iest w używaniu na tym jego przywileju wyrażono iest y niedawno bardzo pan Boratyński na jego własnym gruncie wieś posadził i temu prosił o przywruceniu tedy z tem do krola j(ego)m(oś)ci ich mość odesłali.

Ten że monasterium sancti Onuphrii ukazał też list na opisanie gruntu monasterio sancti Onuphrii nieboszczyka krola Zygmunta millesimo quingentesimo quinquagesimo vigesimo quarto przez dzisiejszego krola j(ego)m(oś)ci konformowany millesimo quingentesimo quadragesimo nono, ale też y z tym do krola j(ego)m(oś)ci tenże libertacya ogrodu y folwarku ukazał list od dzisiejszego krola j(ego)m(oś)ci ultima millesimo quingentesimo nono ktorem libertowan iest do żywota ogrody, folwark iego od czynszow kontrybucii y jurysdykcii miejskiej dobra libertacya a jednak że iż się przytym opowiedzieli mieszczanie przemysci że iest przeciwko ich prawom tedy do krola j(ego)m(oś)ci.

Ten że ukazał też od dzisiejszego krola j(ego)m(oś)ci millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, ktorem krola j(ego)m(oś)ci raczył mu pozwolić niejakiie budowania poczynic intra et extra circuitum fundi ecclesiae sancti Joannis Baptistae dla rzemieśników nieskupując muru przemyskiego k temu też raczył jego krolewska mość wiecznie wyzwolic od podatkow wszelakich y od jurysdykcji tej ktorzy w tych to domach mieszkać mieli a iż by też rzemiosła swego robote wolno iem było na Rynek wynosić y przedawać przeciwko czemu iż tez byli przemyslanie do krola j(ego)m(oś)ci.

Ten że confirmacya listu Leonis ducis zpisania granic iż ieszcze nigdy niebyła similis około listow Leonis ducis y innych xiążąt ruskich odesłano do krola j(ego)m(oś)ci a krolewska jego mość potym co się tycze pierwszego listu iż minutea [iest] y confirmować dano nieukazując głównego przywileju ani dowiedszy wedle prawa swiadki y przysięgą o straceniu nie może zanim władyka ku temu przyjść aby mu wszystkie przywroceno było co na nim iest opisano w tym go tylko z łaski swojej jego krolewska mość zachowywa iże iest w spokojnym używaniu do tego czasu a około używania dalszego około listow x(ię)cia Lwa tedy tez to potym do drugiego sejmu jego krolewska m(o)ść odłożyć raczył. A co sie też tycze tego iż mu listem jego opisane granice wzmoc go niemoże





ma kommissarze wynieść, a graniczyć sobie tak jako mu bedzie wedle prawa przystało wolność też zas a libertacya jego domowi, ogrodom w Przemyślu niema tu na ten czas mieysca. Ponieważ i przemyslanie są przeciwniej a mają prawo i nim etc.

Ultima Januarii Plac na cerkiew Sanocka dzisieyszego krola J(ego)m(oś)ci millesimo quingentesimo quinquagesimo primo za relacya y podpisem Joannis de Ocieszyno ktorym jego krolewska mość raczy konfirmować y approbować wymirzenie y naznaczenie placu na zbudowanie cerkwi w Sanoku przy murze miejskim z jedney strony, a z drugiej strony przy ogrodzie Liechow od przekopy grodzkiej poczawszy aż do ulice miejskiej innyi przez Piotra de Zborowo kasztelana Sandomirskiego a Sanockiego Staroste z rozkazania krola j(ego)m(oś)ci, y pszyszkod popa krolowi j(ego)m(oś)ci gdzie octava Martii manasterz S(an)cti Onuphrii ukazal list gdzie krol nieboszczyk Zygmunt odpuścił czynszu dwanasie groszy temu manasterowi; odpuszczenie Czynszu upada bo wieczne a wsakze wszytko sie z tym do krola j(ego)m(oś)ci co potym krol j(ego)m(oś)ci odłożył na inny czas kiedy około szpitalow, klasztorow etc. namiąkowane będzie.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 28. Dod., s. 8—10. Облята Сяноцьких гродських книг від 13 лютого 1766 р. Напис на звороті: „Lustrationis privilegiorum palatinum Russiae. Oblata. Introsanocensis 1564-to“.

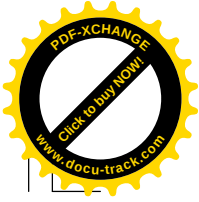
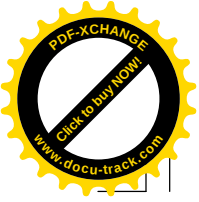
Переклад

Року Божого 1564, дня 29 січня.

Перемишльський владика представив лист від нинішнього його милості короля 1549 року до реляції отця Мацейовського, в якому включене підтвердження копії листа або привілею покійного короля Сигізмунда, яка згоріла. Ця копія, як у той час [ствердив] перемишльський владика, була справді виписана з основних листів покійного короля Владислава, діда короля Сигізмунда, і княжича Лева на чимало сіл і свобод, [і] що цей справжній лист або копія Владиславового листа включений у лист покійного короля Сигізмунда, розглядає це ширше під датою 1407 року в Сандомирі.

А саме: владика заявив, що не все зазначене в цьому його привілеї є у його користуванні, і зовсім недавно пан Боратинський на його власному ґрунті заснував село і просив про повернення; тоді його милість з тим відіслала [його] до його милості короля.





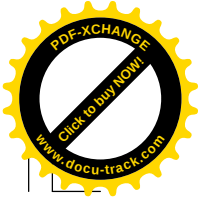
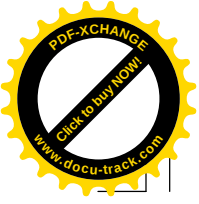
Цей же монастир святого Онуфрія подав також лист на запис ґрунту монастиреві святого Онуфрія, яку видав покійний король Сигізмунд 1524 року і яку підтвердив його милість нинішній король 1549 року, але він же [звернувся] до його милості короля у справі звільнення городів і фільварку, показавши лист від нинішнього його милості короля, датований останнього дня травня 1559 року, на основі якої городи і фільварок довічно звільнені від чиншів, контрибуції та міської юрисдикції. Звільнення правильне, однак перемишльські міщани заявили, що це заперечує їхні права, тому [звернулися] до його милості короля.

Він же [владика] подав також лист від нинішнього його милості короля 1554 року, якою його милість король ласкаво дозволив йому поставити деякі будинки в межах і поза межами посілости церкви святого Івана Хрестителя для ремісників, не займаючи перемишльського муру. До того зволила його королівська милість довічно звільнити від будь-яких податків і від юрисдикції [тих], хто мав жити в тих будинках, і [застеріг], щоб їм було дозволено виносити предмети свого ремесла на Ринок і продавати, проти чого також перемишльці зверталися до його милості короля.

А що підтвердження листа князя Лева з описом меж ніколи ще не було подібне до [інших] листів князя Лева та інших руських князів, відіслано [його] до його милості короля, а його королівська милість щодо першого листа заявила, що [він] підозрілий і потребує підтвердження, не вказуючи його основного привілею і не довівши, як вимагає закон, з допомогою свідків і присяги, що це вже втрачено. Отже, владика не може домогтися, щоб йому повернули все, що в листі описано, тільки в тому зі своєї ласки забезпечує його королівська милість, то до певного часу спокійно може цим користуватися, а право подальшого користування, згідно з листами князя Лева, його королівська милість зволила відкласти на другий сейм. Що стосується визначених грамотою меж, то його підтримати не може, повинен спровадити комісарів і визначити собі межі так, як належить згідно з законом. Що ж до звільнення і незалежності його дому і городів у Перемишлі, то це тепер несвоєчасне, тому що перемишльці виступають проти цього, а мають на це право і т. ін.

В останній день січня площу для Сяноцької церкви [визначено грамотою] нинішньою його милості короля 1551 року за підписом і заявою Йоана з Оцешина, якою його королівська милість зволила підтвердити і апробувати вимірювання і визначення площі на будівництво церкви в Сяноці біля міського муру, з одного боку, а з другого — біля городу Лехів, починаючи від міського перекопу, аж до іншої міської вулиці, [що мають виконати] Петро зі Зборова, каштелян сандомирський і сяноцький староста з наказу його милості короля і перешкод, які робить його милості королю піп, оскільки 8 березня монастир святого Онуфрія подав лист, яким покійний король Сигізмунд звільнив монастир від чиншу 12 грошів. Щодо звільнення від чиншу, то це на постійно [?] і все ж з тим [звертаються] до його милості короля, що пізніше його милість король відклав на інші часи, коли будуть ставитись питання про шпиталі, монастирі і т. ін.





№ 55

1564—1565 рр. — З люстрації Любачівського староства Белзької землі про вільний обмін сіл Літині, Тинева та Селища Дрогобицького повіту Перемишльської землі спадкоємцями Літинськими, яким надані здавна привілеї „від князів“ на село Кровицю, що на Любачівщині*

Krowicza wiesz, na potoku Krowiczi lieżacza,— tha wiesz y z drugą niżej napissaną rzeczoną Hruskowie dana iesth za przycziną wielia panow radnich y posłow koronnych frimarkiem w dziedzictwo sliachethnym panom Lytinskim za ich wszy dziedziczne Liethinia, Thynow y Sielische w ziemy Przemiskiei, a w powiecie Drohabiczkm lieżcze, ktore ym były perwei moczą wzięte przez pany starosti drohabyczkie, na ktore ony mają przywileye zdawna od kxiążąth nadane y przez sławnei pamięci krolie polskie potwierdzone, i ktore wssy iesly nie z oszukaniem są Rzeczy Pospolitei, dekretem seymu Warszawskiego rewidowacz kaszano panom rewi-zorom [...]**

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Litewska, IV B, ks. 19, k. 207 zw.

Опубл.: Жерела..., т. III, с. 293.

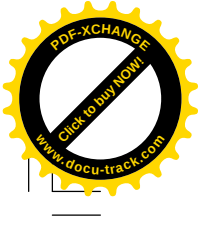
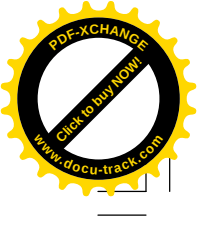
Переклад

Село Кровицю, що лежить над потоком Кровицею, те село разом з іншим нижчевказаним, що має назву Грушкове, за посередництвом панів радних і послів коронних віддано шляхом обміну у володіння шляхетним панам Літинським за їхні спадкові села Літиню, Тинів і Селище, що лежать у Дрогобицькому повіті Перемишльської землі, які в них раніше силоміць забрали панове дрогобицькі старости, а на які вони здавна мають дані від князів привілеї і підтверджені славної пам'яті польськими королями. А чи ці села не є обманом Речі Посполитої, то декретом Варшавського сейму наказано панам ревізорам перевірити.

* Дата складання люстрації у Белзькій землі.

** Пропущено перелік мешканців і їх повинності.



**№ 56**

1565 р., січень*. [Варшава].— Запис рішення Ревізії документів Руського воєводства про подані на розгляд перемишльським єпископом Антонієм Радилівським королівські привілеї з 1407 і 1549 рр. та лист князя Лева, які підтверджують права власності єпископства на села у Перемишльській землі

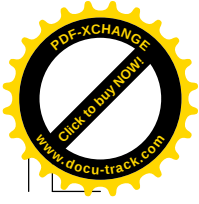
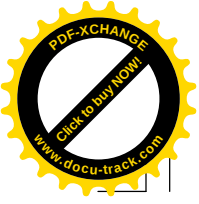
Okazal listh od dzisieiszego krolia je(g)o m(os)czy 1549 ad relatio(ne)m x(iadza) Maczieiowskiego w ktorem inferowana iesth confirmacia niebosczika krolia Zigmu(n)ta copiei listhu albo przywileyu zgorzalego, ktora copia yako na on czass wladica Przemiski powiadal, ze byla prawdziwie z glownich listow Wladislawa krolia niebosczika krolia Zigmu(n)ta dziada y xiazenczia Lwa wypissana na niemalo wsczi y wolnosci yako the (n)isthi list, albo copia listhu Wladislawowego w listh niebosczika crolia Zigmunta inferowana szerzei w sobie obmawia sub data Sandomiriae in anno 1407. Isz ssam wladica powiedzial, ze thego wsczyskiego nie iesth w uziwaniu, czo na them tho przywileyu wyrazono iesth y niedawno barzo p(an) Borathinski na yego wlasnem granicze wiess poszadil k temu prossil o przywroczenie, thedi s tem ich nie do crolia je(g)o m(osci) odeslal.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Litewska, IV B, ks. 8, k. 98. Заголовок: „Wladica Przemiski“.

Переклад

Подав [перемишльський єпископ] лист 1549 р. від нинішнього його милості короля з уваги на донесення отця Мацейовського, у якому є посилення на те, що покійний король Сигізмунд підтвердив копію листа або привілею, яка згоріла, а та копія, як тоді твердив перемишльський владика, була дійсно виписана з основних листів покійного короля Владислава, діда короля Сигізмунда, і князя Лева на число сіл і свобод, що той справжній лист або копія Владиславового листа, внесений у лист покійного короля Сигізмунда, ширше розглядає це під датою 1407 р., в Сандомирі. А сам владика сказав, що з цього всього, про що в цьому привілеї сказано, не користали, а зовсім недавно пан Боратинський на його власній межі заснував село і тому просив про відновлення [привілею], тоді їх відіслали з тим не до його милості короля.

* Дата запису у книгу № 8 Ревізії прав на володіння землями у Руському воєводстві.



№ 57

1565 р., січень*. [Варшава].— Запис рішення Ревізії документів Руського воєводства про подані на розгляд перемишльським єпископом Антонієм Радиловським документи, в тому числі листи князя Лева, що підтверджують право власності єпископства на землі й села

[...]** Confirmacia listhu Leonis ducis opisania granicz isz ieszcze nigdi nie byla similis okolo listow Leonis ducis y ynnich xsiążąth Ruskich, iesli maya isz, poniewass po nich Ziem Ruskich mieczem dostano do crolia je(g)o m(os)czci. A krol je(g)o m(osć) pothem czo szie ticze pierwszego listhu. Isz mimo tego co ukazano y confirmowacz dano nieukazuącz gluwnego przywileyu, ani dowiodsi wedle prawa szwabski [?] y przisiega o straczeniu niemoże zaniem wladica ku themu prziszcz, aby mu wsithko przywrucono bylo czo na niem iesth opissano. W them go telko z laski swej je(g)o k(rolewskiej) m(osci) zachowiwa cze(g)o iesth w spokoinem uziwaniu do tego czassu, a okolo uznania dalszego okolo listow xsiążeczia Lwa thedi tess tho pothe[m] do drugiego seymu je(g)o k(rólewska) m(osc) odlozicz raczill.

A czo sie tess ticze tego isz muszą listem iego opissane granicze ich mo(s)cz (ie)go nie moze, ma commisarze wywieszcz a ograniczicz sobie tak iako bendzie wedle prawa przistalo, wolnosc tess czass, a libertacia domow iego y ogrodow w Przemisliu niema thu na then czass miejsca, poniewasz przemislianie ssą przeciwnyei libertaciey*** y maya prawo ss[...]****otho.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Litewska, IV B, ks. 8, k. 99. Заголовок: „Wladica przemiski“.

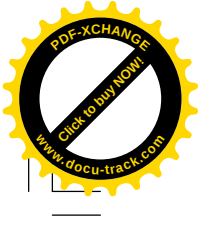
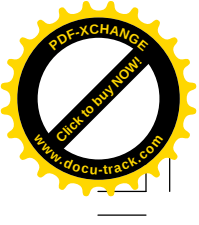
Опубл.: Линниченко, с. 56 (частково).

* Дата запису у книгу № 8 Ревізії прав на володіння землями у Руському воєводстві.

** Пропущено записи інших ухвал, у яких згадуються князівські та королівські документи.

*** Слово перекреслено.

**** Слово не прочитується.



Переклад

[...] Ствердження листа князя Лева з описом меж, подібного якому ще ніколи не було ні в листах князя Лева, ні інших руських князів, а [вони] мають їх, тому що після них Руські землі були здобуті мечем для його милості короля. А його милість король потім щодо першого листа [мовив]: незважаючи на те, що вказано і подано на підтвердження, не вказано на головний привілей, ані не доведено, згідно з німецьким правом і присягою, втрати [його], тому владика не може вимагати, щоб йому було повернено все, що в грамоті записано. Це йому тільки зі своєї ласки його милість король зберігає, чим він користується спокійно до цього часу, а що стосується подальшого признання княжих листів Лева, то це також їх королівська милість зволила відкласти до другого сейму.

Що ж до того, що повинні бути вказані тим листом межі, то його королівська милість не може [вирішити]; треба спровадити комісарів і визначити собі межі так, як належить згідно з законом, а звільнення [від повинностей] його будинків і садів у Перемишлі не можна тепер провести, тому що перемишльці виступають проти звільнення і мають право [судитися] за це.

№ 58

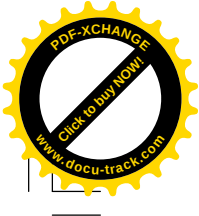
1565 р., лютого 14. [Варшава].— Запис рішення Ревізії документів Руського воєводства про розгляд поданих власниками Rogozinsькими і Rutеровськими листів князя Лева на села Rutеровичі, Rogізно та ліс Radoхонь з доданням свідчень з цього приводу Станіслава Стадницького*

Od Pawła, Marczyńa y Andrzeja Rogozinski, a od Barthossa Mikolaia Ritherowskich y ynych, p(an) Jan Wolosieczki ktorego zona ma tess do thego interesse. Ukazal listi na Ritherowicze, Rogozno y liass Radochoni stare od xsiążeczia Lwa przez Władysława y Kazimierza confirmowane. A wszakże iss jeszcze o takich liściech xsiążeczia Lwa niebyła nigdi cognitia iesli maia bicz tu zimane czili nie, do krola j(ego) m(osci). A krol j(ego) m(osc) po them uznawanie okolo takich listow na drugi seym przelozicz raczil.

Przi them p(an) Stanislaw Stadniczki ymieniem szwem ynei braciei szwie, opowiedal sie ze liass Radochon iest krolestwo y

* Дата запису у книгу № 8 Ревізії прав на володіння землями у Руському воєводстві.





oni szał staradawna za listi Władzisławowemi y Kazimierzowemi temi to uczini Radnicz y ynnich wsi y the(g)o tho liassu Radochonia do nich przilieglich procząc aby tesz przy prawach swoich zachowani byli. A isz by tess prawom ich tho kładzienie listow p(ana) Wołosieczkiego nicz nieskodzilo.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Litewska, IV B, ks. 8, k. 146. Заголовок: „Rogozinschi. Riterowschi“.

Переклад

Від Павла, Мартина та Андрія Рогозинських, а також від Бартоша та Миколи Ритеровських та інших пан Ян Wołosецький, чия дружина має у тому також зацікавлення, подав старі листи на Ритеровичі, Рогізні і ліс Радохонь від княжича Лева, що їх підтвердили Владислав і Казимир. Оскільки про такі листи княжича Лева ніколи не було відомо, чи вони мають бути подані до його милості короля, чи ні, то його милість король зволив відкласти розгляд таких листів на другий сейм.

При цьому пан Станіслав Стадницький від свого імені та інших братів заявив, що ліс Радохонь є королівський і що вони з давніх-давен діяли згідно з тими Владиславовими та Казимировими листами. А щодо Раднич та інших сіл, що з тим же лісом Радохонь межують, просять, щоб були збережені їхні права, а також, щоб їхнім правам не зашкодило пред'явлення листів пана Wołosецького.

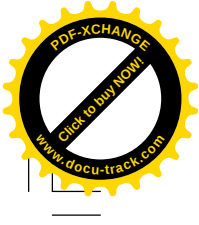
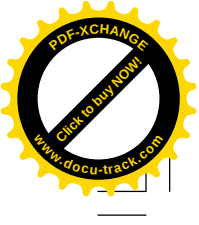
№ 59

1565 р., березня 13*. [Варшава].— *Запис рішення Ревізії документів Руського воєводства про подані власниками Гординськими давнього князівського листа і листів князя Лева на села Гординя і Дорошево у Перемишльській землі*

Ukazali listh xsiążeczia Lwa przess krola je(g)o m(osci) dziesieisze(g)o ap(pro)bowany na wiess Hordinie y Dorozewo i list dawny stare quatenus in usu, a wsakze iednak pothem a znanich o takowych liscziech od xżeczia Lwa do drugie(g)o seymu krol je(g)o m(osc) odlozill zgadzalosie, iednak przy takich liscziech reuisiei panow niemalo zeby takie byly dobre ktore mają pieczenczi z zębem. A ich by u nasz iusz byl miał bycz iakiss decreth

* Дата запису у книгу № 8 Ревізії прав на володіння землями у Руському воєводстві.





Lubelski okolo nich, a tak przed drugim seymem dostacz benzdie decrethu Lubelskiego.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Litewska, IV B, ks. 8, k. 149. Заголовок: „Hordinschi. Hordinie et Dorozewo“.

Переклад

Подали лист княжича Лева, апробований його милістю нинішнім королем, на села Гординю і Дорожево і давній старий лист, який ще досі дійсний [був використовуваний], проте потім питання про такі листи від княжича Лева його милість король відклав до другого сейму. Однак, якщо йдеться про такі листи, то чимало панів ревізорів погоджувалося [на те], щоб уважати дійсними ті, які мають печатки з зубом. А вже повинен у нас бути щодо них якийсь Люблінський декрет, отже, перед другим сеймом досить буде Люблінського декрету.

№ 60

1565 р., березня 13*. [Варшава].— Запис рішення Ревізії документів Руського воєводства про поданий на розгляд власником Романом Кольчицьким лист князя Лева на село Кольчичі (Кульчичі) у Перемиській землі

Roman Kolcziczki okazal listh na wiesz Kolczicze od cnyass Lwa. List daunij q(ui)tta[nus] in usu est albo cze(g)o iesth in possessionae yednak ysch takowy listh p(er) deputaczionem do krola j(ego) m(os)czi, a krol je(g)o m(os)cz pothe(m) yako y pierwsi na drugi seym.

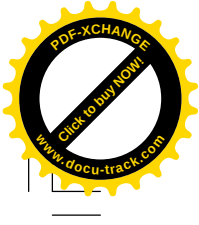
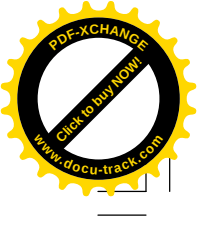
Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Litewska, IV B, ks. 8, k. 149. Заголовок: „Kolcziczki. Kolczicze“.

Переклад

Роман Кольчицький подав лист від князя Лева на село Кольчичі. Лист давній, який ще дійшов і належить йому, однак, оскільки цей лист за посередництвом депутації [передано] його милості королю, то його милість король потім, як і попередні, [передав] його на другий сейм.

* Дата запису у книгу № 8 Ревізії прав на володіння землями у Руському воєводстві.





№ 61

1566 р., липня 4. Люблін.— Польський король Сигізмунд II на прохання перемишльських підконюших зі села Вітошинці підтверджує „знайдений в одній із старовинних книг їх руської церкви“ привілей „володаря Русі Лева“, в якому визначаються границі володінь спадкового села прохачів Вітошинців Перемишльської землі

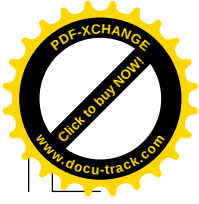
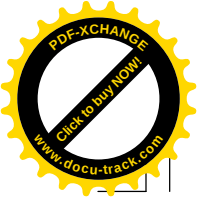
Sigismundus Augustus, dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogiciaeque etc. [nec non terrarum] dominus et haeres.

Significamus tenore pr(a)esentium litterarum quorum interest universis et singulis, expositum esse nobis nomine subagasonum nostrorum Premisliensium siedelniki nuncupatorum de villa Witoszynce, quomodo superioribus temporibus Skythis dominia nostra, praesertim vero Terras Russiae vastantibus privilegium ab illustrissimo et [sic!] domino Leone Russiae principe super descriptione granitierum villae Witoszynce, quam incolunt, concessum, maior(es) ipso(rum) amisissent, supplicatumque est nobis, ut dicti privilegii transsumptum in libro quoddam ecclesiae ipsorum Ruthenice vetusto repertum confirmare, ratificare et approbare dignaremur, quarum quidem lit[t]erarum tenor de verbo ad verbum de Ruthenico in linguam nostram vulgarem translatus sequitur estque talis. [Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича, перекладений з української на польську мову, див. у цьому ж виданні III, № 16].

Nos itque supplicationibus huiusmodi benigne annuentes, lit(t)eras praeinsertas ac omnia et singula in eis contenta et descripta approbandas, ratificandas et confirmandas duximus, prout approbamus, confirmamus et ratificamus per praesentes, decernentes eas robur perpetuae firmitatis obtinere debere, ita tamen quantum in usu possessione limitum villae praefatae dicti subagasones fuerunt et hactenus sunt.

In cujus rei testimonium sigillum nostrum praesentibus appendi iussimus.





Datum Lublini, quarta mensis iulli, anno domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, regni vero nostri trigesimo septimo.

Relatio reverendi Petri Myszkovsky Regni Poloniae vicecancellarii, decani cracouiensis, gnesnensis, plocensis, lenciciensisque praepositi. Petrus Myszkowsky R(egni) P(oloniae) vicecancel(larius).

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 15, оп. 1, кн. 151, арк. 2307—2309. Облята Сяноцького городського суду від 28 лютого 1633 р., створена на підставі підтвердного документа короля Сигізмунда III, виданого у Варшаві 27 серпня 1631 р. Заголовок: „Oblata privilegii Witoszynskich“. 2. Там само, ф. 13, оп. 1, кн. 473, арк. 2513, 2515. Облята Перемишльського городського суду від 20 листопада 1702 р., створена на основі підтвердного документа короля Августа II, виданого у Кракові 1 серпня 1702 р. Заголовок: „Oblata confirmationis privilegiorum pro parte nobilium Witoszynskich servientium“. 3. НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ ф. Теки Подолинського, т. 1, с. 230. Скорочений витяг початку XX ст., створений на основі названої обляти 1633 р.

Опубл.: Грушевський. Чи маємо ... грамоти., с. 10—11.

Переклад

Сигізмунд Август, з ласки Божої король Польщі, великий князь Литви, Русі, Пруссії, Мазовії, Жмуді та інших земель.

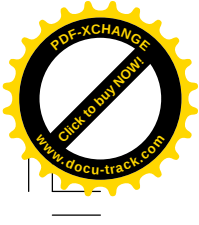
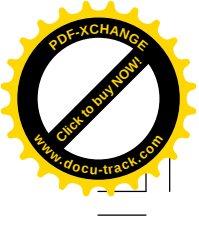
Повідомляємо цим листом усіх і кожного, кого це стосується, що нам доповіли від імені наших перемишльських підконюших, названих „сідельниками“, зі села Вітошинців, що їх предки втратили привілей найяснішого пана і володаря Русі Лева на обвід кордонів села Вітошинців, у якому вони живуть, оскільки в давніші часи наші володіння, а особливо руські землі, не раз бували спустошені скіфами. Отже, вони просять нас, щоб ми удостоїли підтвердити, скріпити й апробувати запис згаданого привілею, знайдений в одній із старовинних книг їх руської церкви. Дослівний зміст листа в перекладі з руської на нашу простонародну мову такий [...]

А тому ми, доброзичливо схиляючись до подібних прохань, погодились апробувати, скріпити й підтвердити викладений привілей загалом і в деталях, які в ньому вміщено й записано. Отже, цим самим ми його апробуємо, підтверджуємо й скріплюємо, визнаючи, що його чинність затверджується навечно й непорушно в такому обсязі, в якому згадані підконюші користувались і володіли названим селом досі.

На доказ того, що відбулося, ми наказали підвісити тут нашу печатку.

Дано в Любліні, четвертого дня місяця липня, року Божого 1566, на 37-й рік нашого панування.





Реляція шановного Петра Мишковського, підканцлера Польського Королівства, краківського декана, гнєзненського, площького, ланцутського настоятеля.

Петро Мишковський, підканцлер Польського Королівства.

№ 62

1566 р., серпня 9. Люблін.— Польський король Сигізмунд II на прохання перемишльського і самбірського єпископа Антонія Радилівського підтверджує для церкви св. Миколи „дарчу князя Русі Лева“ на два лани поля і чотири пасіки у селі Башева

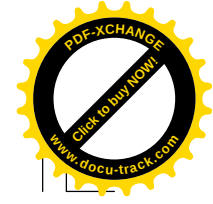
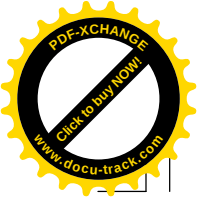
Sigismundus Augustus, dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae re(x), dominus et haeres.

Significamus tenore praesentium quorum interest universis et singulis, exhibitum nobis esse per venerabilem Antonium Radyloviski Premisliensem, Samboriensemq(ue) vladicam librum vetustun Evangeliorum Rutenicae ecclesiae in quo donatio Leonis ducis Russiae duorum laneorum agri et quattuor cerintharum in villa Baszewa iuxta antiquam gentis Rutenicae consvetudinem ecclesiae sancti Nicolai inscripta erat supplicatumque est nobis ut eiusmodi donationem auctoritate n[ost]ra Regia approbare et confirmare dignaremur, cujus quidem donationis tenor de verbo ad verbum sequitur. [Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича, перекладений з української на польську мову, див. у цьому ж виданні III, № 3].

Nos itaq(ue) Sigismundus Augustus rex praenominatus supplicationi eiusmodi benigna(m) rationem habentes has praeinsertas donationis lit(t)eras quantum in usu et possessione eorum laneorum hactenus fuit ratificandum et confirmandum in earum punctis, clausulis et articulis esse duximus prout approbamus, ratificamus et confirmamus praesentibus decernentes eas robor perpetuae firmitatis obtinere debere.

In cujus rei fidem et testimonium sigillum nostrum est praesentibus appensum.





Datum Lublini, in conventione Regni generali, feria sexta ante festum Assumptionis Beatissimae Virginis Mariae proxima anno domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, regni nostri trigesimo septimo.

Petrus Myszkowski Regni Poloniae vicecancellarius.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 99, k. 457. Запис від 21 серпня 1566 р. на основі оригіналу. 2. AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 151/2. Список від 12 березня 1601 р., створений на основі підтвердного документа короля Сигізмунда III з тією ж датою. 3. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 384, арк. 1936—1937. Облята Перемишльського гродського суду між 29 і 31 травня 1657 р., створена на основі названого підтвердного документа 1601 р. Заголовок: „Oblata privilegii s(acrae) r(egiae) m(ajesta)tis confirma(tio)nis in rem v(ladicatus) capituli ritus Graeci Premisliensis“. 4. Там само, ф. 856, оп. 1, спр. 423, арк. 1—2. Список від 7 серпня 1658 р., створений на основі підтвердного документа короля Казимира III з тією ж датою. 5. Там само, ф. 14, оп. 1, кн. 144, арк. 2953—2954. Облята Перемишльського земського суду від 15 [?] липня 1681 р., створена на основі підтвердного документа короля Яна III, виданого у Варшаві 31 березня 1681 р. Заголовок: „Oblata lit[t]erarum sacrae regiae majestatis confirmationis iurium vladicatu[m] Premisliensi servientium“. 6. Там само, ф. 13, оп. 1, кн. 578, арк. 1533—1534. Облята від 27 березня 1749 р., створена на основі підтвердного документа короля Августа II, виданого у Варшаві 30 грудня 1748 р. Заголовок: „Oblata iuriu[m] et privilegiorum pro vladicatu[m] Premisliensi[i]“. 7. ЛНБ НАН України, від. рук., ф. 141 (О. Чоловський), спр. 91/III, арк. 2—3. Витяг близько 1785 р., створений на основі оригіналу чи обляти названого підтвердного документа 1681 р. 8. НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 85, арк. 71—74. Витяг першої половини XIX ст., створений на основі названої обляти 1681 р.

Опубл.: Петрушевич. О галицких епископах., с. 153 (частково).

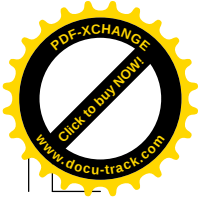
Переклад

Сигізмунд Август, з ласки Божої король Польщі, великий князь Литви, пан і спадковий володар Русі, Пруссії, Мазовії і Жмуди.

Повідомляємо цим листом усіх і кожного, кого це стосується, що превелебний перемишльський і самбірський владика Антоній Радилівський представив нам старовинне Євангеліє з руської церкви, у якому записана, згідно з давнім звичаєм руського народу, дарча князя Русі Лева церкві святого Миколи на два лани поля і чотири черини у селі Башева, і просив нас, щоб ми удостоїли силою нашої королівської влади апробувати й підтвердити цю дарчу, зміст якої дослівно такий [...]

А тому ми, названий король Сигізмунд Август, доброзичливо ставлячись до подібних прохань, погодилися скріпити й підтвердити у всіх пунк-





тах, статтях і параграфах викладений дарчий лист саме так, як ці лани знаходились у користуванні й володінні досі. Отже, цим самим апробуємо, скріплюємо й підтверджуємо цей запис, визнаючи, що його чинність затверджується навічно й непорушно.

На доказ і підтвердження того, що відбулося, тут підвішено нашу печатку.

Дано в Любліні на генеральному сеймі Королівства, на шостий день відразу перед святом Успіння Благословенної Діви Марії, року Божого 1566, на 37-й рік нашого панування.

Петро Мишковський, підканцлер Польського Королівства.

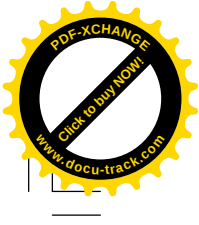
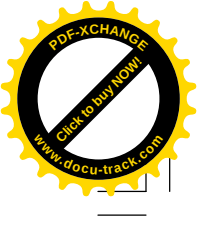
№ 63

1571 р., лютого 20. Новий Самбір.— Ревізори Руської, Волинської та Подільської земель за ухвалою коронного сейму у Любліні перевіряють на основі ознайомлення зі справою на місцях і пред'явлених документів, у тому числі й „привілею Лева“, відновлену суперечку між перемишльським єпископом Антонієм Радилівським і міщанами міста Самбора за право спорудження будівель у межах міських мурів та користування землями і лісами, що належали Спаському монастиреві

Nicodem Lekinski, kasztelan nakielski, Mikołay Malachowski, sekretarz, Stanislaw Kroczewski, dworzanin krolewski, j(e)go m(oś)ci lustratorowie do Ziemi Ruskiej, Wołyńskiej i Podolskiej, uchwałą seymu Koronne(g)o Lubelskie(g)o deputowani.

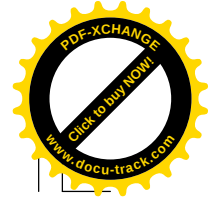
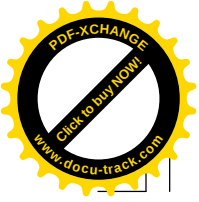
Oznajmujemi isz differentia między x[siedzem] władiką Przemyskiem a mieszczani Samborskiemi przed nami wznowiona, przodkiem o pliacze ktore kupił xiądz władika v Pudłowskich ma bydz zachowana wedlie decretu Kro(lewskiego) Je(g)o M(os)ci ktory sami mieszczenie pokazali, ma tych placow i domkow iako sami w sobie są i mensura ich w przywileju kroweey Jey M(os)ci zmarlej Bony iest opisana y myśmy je tez rewidowali libere et arbitraria pro usu suo y kosciola używać nieodprawuiąc onera mieyskie sub jurisdictione civili a wszakże istam continentia eiusdem decreti alia area iako ktorego od żyda dostał, ktory żyd do łaski Kro(lewskiej) Je(g)o M(oś)ci trzymał gdyż był upadł in ius caducum. A krol Je(g)o M(oś)ć konfirmiarz nadanie królowey Jej M(oś)ci, tak też y tym decretem alias areas extra proprietatem et





fundum civilem consistentes subiecit libertati et jurisdictioni ecclesiastica sinagoga hujusmodi. Tedy ten plac i domki jego mają bydz wolne a jurisdictione et oneribus ciuilibus. A iż mu też za tymi placami u parkanie przez niego postawionym z domku basztą przez niego zbudowanych possessii i brania prowentow od niedawnych czasow gwałtem wzbraniaią tak też w tym interstitium albo pliacu między murem, który on eregione przeciwko cerkwi i tym placom wielkim kosztem ku obronie mieskiej według przywileiu Kro(la) Je(g)o M(oś)ci iemu za to nadanego usum et possessionem sadzenia domkow przez zacisnienia drogi podle murnej gwałtem niedopuszczaią tedy niejeno exaudita vigore mandati sacrae Regiae M(aies)t(a)tis differentia, alie też continentia et sittus hujusmodi arcarum et interstitiali [et] między murem a parkanem fundo revisione evidendi facta, gdyż mieszczani nie mogli dowieść allegatum contracti, aby się on sam za dopuszczenie zbudowania cerkwi w miescie expresse et personaliter sub aliqua pena et vadio obligować miał wystawic taki kosztowny mur bez pożytku swego, a ku obronie miasta, tedy providentes, aby to commodum publicum Regni et civitatis i wystawienia tak nakładnego muru, który circiter czterech tysięcy sumptu potrzebuie ex recepta etiam speciali inquisitione że mu niedawno usus et possessio domkow w basztach parkanach zbudowanych przez mieszczani gwałtem iest odięta. Tedy tak teraz do wystawienia y wykonania zaczętych murów, które absque omni intermissione, competenti tamen tempore xiądz władika konczyć ma tych domkow w parkanie, tak też po zdjęciu parkana w tym placu między murem a między mieyscem parkanem wedle przywileiu Kro-(lewskiej) Je(g)o M(oś)ci e regionum memorum sinagoga et arcarum liberum usum et possessionem budowania domkow przez uciśnienia drogi ku pożytkowi swemu i cerkwi sub libertate ecclesiastica używac ma. A wszakze inherendo decreto, który krol J(ego) M(ość) między nim a mieszczany przemyskimi o także nadanie domkow przez niego wymurowanych uczynić raczył tempore incursionis hostilis y oblężenia miasta ma władyka i ze wszystkimi poddanymi swoimi podleść pod jurisdictionią y sprawę starościnską tak też spolnie i miasta Sambora.





Item xiądz władika okazał przed nami przywilej Lwow per modernum regem confirmatum iz nadano klasztor czernicom Nativitatis Mariae Virginis w ktorym opisano potoki i uroczyska gruntow, nadano defferent, że do wojtowstwa miasta Starego Sambora w tych uroczyskach blonie odięto y chrosty.

A tak mi i zesmi conspicue ten gront rewidowali odięty signa i uroczyska jego, tek tez consignatione rowem przez kommis-sarze przed tym uczyniono w stłoku i determinacji tego gruntu a wszakże propter absentia advocati declaravimus jesli się ten gront w wojtowskim przywileju nie najdzie tedy dominus capitaneus remissione et collacione usus et possessionis antiquae monasterii facta, uti bona juris et dominis collationisque sacrae Regiae M(aies)t(a)tis tuebitur et defendebit.

Rewidowalismy grunty manasteru s(ancti) Onoph[r]ii, ktore iz są odięte od manasteru przeto decisioni S[anctae] R[egiae] M[aiestatis] reservavimus.

Idem władica ukazał przywilej Lwa innovationis pradziada jego Włodzimirza cesarza funduszu monasterza świętego Spasa — trans-figurationis D(omi)ni w ktorym post recensitum fundum et con-signationem eius, ktory do wierzchowin Dubin. Ukazał też przywilej krolowej Bony iz go przy tej possessiej zachowała ex remissione comissariorum. Preterea confirmationem moderni Regis.

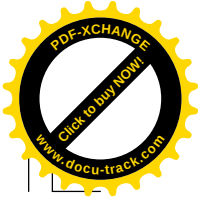
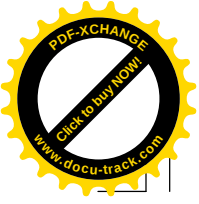
Ex adverso d(omi)nus capitaneus ab usum silvae ibidem consistentis allegabat.

Władica vero campum sub eadem silva consistente et nunc possidere et collere deducebat. Dominus capitaneus easdem silvas župis antiquitus pertinuisse deducebat.

Nos quantum de proprietate silvae decisioni Regiae reserva-vimus. Declarantes nihilominus ut ad privatum usum eius et incolarum silvae ad decisionem Regiam non prohibeantur sine damno silvarum et locatione cmetonum et extirpatione. Quod significavimus sigilla nostra affiximus et manibusque propriis subscripsimus.

Actum et datum in oppido Nova Sambor, feria sexta post festum sancti Valentini proxima Anno D(omi)ni Millesimo quin-gentesimo septuagesimo primo.





L[ocus] s[igilli], Nicodem Lekinski, kasztelan nakielski, m[anu] p[ro]pria]

L[ocus] s[igilli], Micolay Malachowski, sekretarz, lust(rator) k[rolewski], m[anu] p[ro]pria]

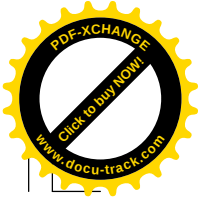
L[ocus] s[igilli], Stanislaw Kroczewski, dworzanin R[egni] P[oloniae], l[ustrator]

Рук.: Оригінал — AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 47, s. 205—210. На звороті третього аркуша: „Декре” ревизор”ки” в” Га”бора [...] и в мона”тыра” даны” ро” во” ѿфоа м”ца нѣта во [...] 1571“. XVI ст.; „Revisia lustratorska uchwały sejmowej między ep(i)sk(o)p(em) Przem(y)skim a ekonomią Sambor[ską] w mieście samym o grunty, domki względem muru; o grunty Smolnickie, o Duben y lasy s[więtego] Spasa“. XVII ст. Список — Там само, N 47, s. 203—204, 211—212. XVIII ст. На звороті другого аркуша: „Papier przysłany z Drohobyczy, wyjęty z papierów Smolnickich, sięgający [...] granicy od Leniny y Terszowa. 1571“. XVIII ст.

Переклад

Никодим Лекінський, каштелян нагельський, Микола Малаховський, секретар, Станіслав Крочевський, дворянин, його королівської величності ревізори Руської, Волинської та Подільської земель, призначені ухвалою Люблінського коронного сейму.

Повідомляємо, що є поновлена перед нами суперечка між отцем владикою перемишльським і самбірськими міщанами спершу про наділ, який отець владика придбав у Пудловських; він має бути збережений згідно з декретом його королівської величності, який показали самі міщани. Щодо тих наділів і будинків, які там знаходяться, виміри їх описані у привілеї її величності покійної королеви Бони, то ми також їх вільно оглянули і дозволили використовувати для потреб своїх і церкви, ігноруючи міські потреби під цивільною юрисдикцією, а також ту іншу вказану в тому ж декреті площу, яку дістав [отець] від єврея, а євреї отримав декрет з ласки його королівської величності, оскільки підпав під кадук. А оскільки його королівська величність підтверджує привілей її величності королеви, то тим декретом також підпорядковує волі та церковній юрисдикції цієї церкви інші площі, що перебувають поза власністю і громадським наділом. Тоді це місце та його будинки мають бути вільними від юрисдикції і громадських обов’язків. Проте, оскільки йому від недавніх часів насильно забороняють мати володіння і збирати данини з тих місць у поставлений ним загорожі та з будинку і вежі, ним же збудованих; також у тому проміжку чи наділі між ним зведеним муром з площі напроти церкви і тим місцем, котре надане йому за велику заслугу під час оборони міста, згідно з привілеєм його королівської величності права володіння і забудови будинками із-за звуження дороги біля муру насильно не допускають, то, неодноразово вислухавши це, силою декрету священної королівської



величності про особливість або постійність розміщення такого виду укріплень і відстань між муром і парком, здійснили для очевидності ревізію наділу. Міщани ж не могли довести справедливості контракту, де він сам зобов'язувався за дозвіл будівництва церкви в місті суворо й особисто під загрозою будь-якої кари та вигнання збудувати такий дорогий мур не для своєї користі, а для оборони міста, передбачаючи, що це є спільною вигодою для королівства та міста, і він вибудував такий дорогий мур, який потребує суми у чотири тисячі. Як же видно зі спеціального розслідування, йому недавно міщани насильно відібрали право користування та володіння будинками у вежах і збудованих огорожах. Відразу після звення та завершення розпочатих мурів, котрі без жодної затримки у визначений час отець владика мусить завершити, [дозволяється] будівництво тих будинків в огорожі, так що після зняття паркану в тому місці між муром і місцевим парканом відповідно до привілею його королівської величності та державного права через звуження дороги церква повинна користуватися вільним правом будівництва будинків і церкви на користь свою під церковним правом. І згідно з декретом, який теж його милість король [поставив] між ним і перемишльськими міщанами про надання ним збудованих будинків, таке саме наказав вчинити у час ворожого нападу і облоги міста: владика має з усіма своїми підданими відійти під юрисдикцію і старостинське право спільно з містом Самбором.

Той же отець владика показав нам привілей Лева, підтверджений нинішнім королем, у якому описано потоки й урочища ґрунтів, вказано відмінність, що монастир Різдва Діви Марії віддано черницям; щодо війтівства міста Старого Самбора, то в тих урочищах віднято оболоні та чагарники.

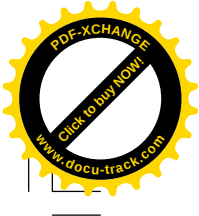
А так ми особисто оглянули той ґрунт на межі його урочища, так що комісари перед тим учинили позначення ровом для граничення і визначення цього ґрунту, а також через відсутність війта заявили: якщо цей ґрунт у війтівському привілеї не знайдеться, тоді пан староста, відповідно до давнього права користування і володіння, наданого монастиреві, [допилює], щоб блага закону і панського внеску священної королівської величності зберігалися і захищалися.

Ми оглянули також ґрунти монастиря святого Онуфрія, які вже відібрані від монастиря, і при цьому зберегли ухвалу священної королівської величності.

Той же владика показав привілей Лева — відновлення привілею його прадіда князя Володимира на фундацію монастиреві святого Спаса — Преображення Господа, в якому згідно з переліком наділів і їх визначення вони є до верхів'я Дубена. Показав також привілей королеви Бони, що його при тому володінні зберегли з дозволу комісарів, крім того, підтвердження нинішнього короля.

З другого боку, пан староста додав право користування тамтешніми лісами. Владика дійсно відняв поле, яке знаходиться біля цього лісу і яке тепер має власника і обробляється. Пан староста ті самі ліси та старі жупи відібрав із володіння.





А ми, оскільки про володіння лісом зберігаємо королівську ухвалу, то заявляємо, однак, що для приватного вжитку його та мешканців ліси згідно з королівською ухвалою не забороняються без шкоди для лісів і [дозволяється] розміщення кметів і викорчовування. Що й засвідчили, приклавши нашу печатку, та підписали особисто.

Діялося і дано в місті Новому Самборі, шостого найближчого дня після свята святого Валентина, року Божого 1571.

Місце печатки, Никодим Лекінський, каштелян нагельський, рукою власною;

Місце печатки, Микола Малаховський, секретар, інспектор його милості королівської, рукою власною;

Місце печатки, Станіслав Крочевський, дворянин, інспектор Польського Королівства.

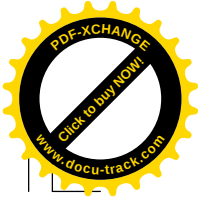
№ 64

1580 р., лютого 3. Галич.— Скарга обачного Андрія з Оброшина від імені львівського і галицького єпископа Гедеона Балабана на львівського архиєпископа латинського обряду Йоана з Сенна про забрання під час вакантного владництва і неповернення „листів і привілеїв, писаних руською мовою, виданих колись пресвітлої пам'яті володарями Русі на [володіння] селом Вістова, що належить Галицькій митрополії“

M(i)n(isteria)lis g(e)n(era)lis om(ni) palatinatui et districtui regni.

Providus Andreas de Obrozyn coram off(ici)o et actis presentibus cap(itanea)lib(us) in castro Halic(iensi) stans personal(ite)r. In vim sue vere ac fidelis rel(ati)onis libere ubique facien(s) palam publice libere et per expressu(m) provocavit. Quia ip(se) cit(a)t(i)on(em) l(egi)t(i)m(am) terrae Haliciensis sub titulo serenissimi Stephani Dei gra(tia) Regis Poloniae et sigillo terrae Halic(ensis) munit(am) ad jud(ic)ia ter(rest)ria Halic(ensia) concernen(tia) se(cun)dam post pena(m) contumacie. Ex parte et ad instantia(m) religiosi ac reverendi Gedeon Bałaban wladica Halicien(sis), Leopoliens(sis), Colomen(sis) et Camenecens(sis) ac ejus(que) venerabilis capituli alias kryłozany actoru(m) super reverendum in Christo p(at)rem d(omi)num Ioanne(m) a Sienna Dei gra(tia) archiep(iscopu)m Leopoliens(sem) ac supra venerabile capitulum cerków metropolitane Leopoliens(sis) occas(i)on(em) non





restitutionis l(itte)ras et privilegia certa rutenico idiomate scriptas a serenissimis olim dive memorie domi(ni)bus Russiae eisdem sup(ra) villam Wistowa ad wladicatu(m) Halicien(sem) et eis que kryłozanom concessa(s) et gratiose dat(as). Quas p(rae)decessor olim archiep(isco)pus Leopoli(en)sis cu(m) suo cap(itu)lo vacante prolem sede wladicatus iurisd(icti)onem et authoritate(m) sup(er) eos(dem) kryłozany et bona eadem usurpan(tia) ad se ad fidele depositu(m) concredita receperat. Et in cap(itu)lo v(e)n(e)rab(ili) Leopoli(en)si in hactenus construct(um) permanet. Et ultra iux(ta) caus(am) dictam [...]ca* omnia abundans in se obloc(utio)nem feria secunda post Dominica(m) Conductus Paschae proxi(m)a in anno e(ode)m millesimo quingentesimo septuagesimo nono in castro oppidi Kąkolniki posuit et reliquit positionem(que) ean(dem) cit(a)t(i)onis vicecap(itanea)to seu factori eius(dem)q(ue) castri incolisq(ue) seu familie eius(dem) castri publicavit et ad nostra(m) debita(m) mo(x) dedit. De quo dictis m(ul)tis eum et hunc mo(vet) suam expressam rel(ati)onem fecit.

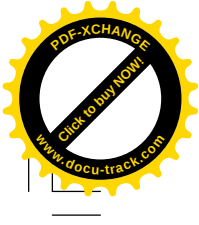
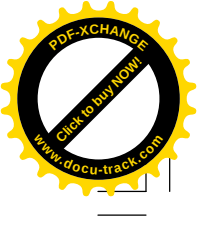
Рук.: Оригінал — ЦДІАЛ, ф. 5, оп. 1, кн. 99, арк. 146—147. Заголовок: „Rela(tio) posit(a) cit(ati)o(n)is t(e)r(rest)ris ex part(e) wladic(ae) con(tra) archiepi(sco)pu(m) Leopol(iensem) eius(que) cap(itu)lum“. Скорочений варіант документа з датою: „Anno 1580 in castro Haliciens(i) feria 5. post festum Purificationis“, НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 112, арк. 29. XVIII ст.

Переклад

Генеральний возний цілому воєводству та повіту Королівства [оповіщає].

Обачний Андрій з Оброшина став особисто у Галицькому замку в присутності уряду та цих старостинських актів. Силою своєї правдивої і вірної реляції невимушено, як скрізь ведеться, відкрито, публічно, вільно та виразно проголосив, [що він] сам має у Галицькій землі законне повноваження від імені найяснішого з Божої ласки польського короля Стефана, засвідчене печаткою Галицької землі, внести до Галицького земського суду другий позов після вироку щодо майна від імені та за згодою побожного та превелебного Гедеона Балабана, галицького, львівського, коломийського та кам'янецького владики та його велебного капітулу чи крилошан — позивачів, проти преподобного у Христі панотця Йоана з Сенна з Божої ласки львівського архієпископа і велебного капітулу церкви митрополичої львівської з причини невідновлення певних листів і при-

* Частина слова не прочитується.



вілеїв, писаних руською мовою, виданих колись пресвітлої пам'яті володарями Русі, на [володіння] селом Вістова, що належить Галицькій митрополії та її крилошанам. Попередник, колишній львівський архієпископ зі своїм капітулом за вакантного владництва забрав до себе на надійне зберігання [ці документи] згідно з юрисдикцією та повноваженням щодо тих же крилошан і їх захоплених маєтків. У львівському велебному капітулі залишив [їх] у спеціально призначеному [місці]. Крім того, згідно з даною справою, все, що накопичилося проти нього, представив у звинуваченні найближчого понеділка після Великодньої неділі того ж року 1579 у замку містечка Конкольніки та залишив цей же позов підстарості чи розпоряднику цього ж замку та оголосив мешканцям, тобто челяді цього ж замку, й віддав для нашого належного [розгляду]. Сказавши про це, зачепив його та іншого та зробив своє палке оголошення.

№ 65

1581 р., січня 31. Варшава.— Польський король Стефан на прохання львівського і галицького єпископа Гедеона Балабана підтверджує „давній лист князя Лева, сина короля Данила“, у якому визначені права та пільги галицької церкви і її митрополита Григорія, а також встановлені юрисдикції над кліром і слугами

Текст грамоти латинською мовою

Sthepanus dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae etc. princeps Transylvaniae.

Significamus praesentibus lit[t]leris nostris quorum interest universis et singulis, productas fuisse apud nos per venerabilem Gedeonem Balaban, vladicam Halicien(sem) ac Leopoliensem lit[t]leras vetustas Leonis filii regis Danielis, habentes sigillum appensum corruptum seu potius sigilli speciem in serico pendentem, continentesq(ue) concessiones quasdam per ducem eundem Leonem ecclesiae Haliciensi, ritus Graeci eiusdem metropolitae Gregorio factas, tum etiam iurisdictionem in sui ordinis homines, hoc est ecclesiarum rectores et ministros, quod in ipsis iisdem lit[t]leris copiosius habetur descriptum supplicatumq(ue) nobis fuit praedicti vladicae nomine, quo lit[t]leras easdem, ut quo propter vetustatem ad corruptionem spectare videantur,





innovare easdemq(ue) autoritate nostra approbare et confirmare dignaremur. Earum vero tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis. [Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича українською мовою, див. у цьому ж виданні III, № 15].

Nos igitur rex Sthepanus, admissa benigne et clementer ea cujus supra mentionem fecimus, supplicatione, lit[t]eras easdem hic¹ insertas ob earum vetustatem innovandas esse duximus innovamusq(ue) per praesentes atq(ue) easd(em) et quidquid in illis continetur, quatenus illae usu sint² comprobatae³ et juris publici ratio permittit aprobamus, ratificamus et confirmamus decernentes eas ratas atq(ue) firmas fore in omnibus earum clausulis et condicionibus roburque suum debitum perpetuis temporibus obtinere debere.

In cujus rei fidem hasce manu nostra subscripsimus et sigillo regni communiri mandavimus.

Datum Varsaviae in generalibus regni comitiis, die ultima mensis ianuarii, anno domini millesimo quingentesimo octogesimo primo, regni vero nostri anno quinto.

Sthepanus rex, manu propria.

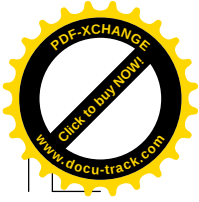
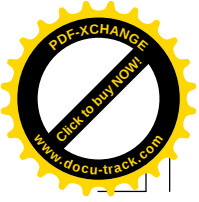
Petrus Tylicki.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, ks. 123, k. 501, 502 zw. Запис від 1581 р. Заголовок: „Confirmatio tra(c)t(atus) pro wladica halicien(si) et Leopoli(en)si“. 2. Там само, ks. 124 [?], k. 486, 487 zw. Запис від 1592 р., створений на основі підтвердного документа короля Сигізмунда III, виданого у Варшаві 1 жовтня 1592 р. 3. НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 85, арк. 3—4. Копія першої половини XVII ст., створена на основі названого підтвердного документа 1592 р. 4. ЦДІАЛ, ф. 5, оп. 1, кн. 135, арк. 1274—1276. Облята Галицького гродського суду від 13 листопада 1642 р., створена на основі названого підтвердного документа 1592 р. Заголовок: „Sabbatho post festum Nativit(a)tis Beatissimae Virginis Mariae p(ro)ximo anno domini millesimo sex(centesi)mo quadrag(esi)mo secundo. Oblata privilegii ex p[ar]te capituli Krylosien[sis]“. 5. Там само, ф. 9, оп. 1, кн. 459, арк. 1159—1161. Облята Львівського гродського суду від 20 березня 1691 р., створена на основі підтвердного документа короля Яна III, виданого у Жовкві 12 лютого 1691 р. Заголовок: „Oblata voluminis certi pargamenei confirmationis

¹ У тексті „his“.

² У тексті „usus sit“.

³ У тексті „comprobat“.



sa(crae) R(egiae) m(aiestatis) juriu(m) privilegiorum contractuum haereditate(m) villae Perehynsko ecclesiae Halicien(sis) Krylosien(sis) evincentiu(m)“.

6. AGAD w Warszawie, zesp. A. Czołowski, N 3198, k. 2—27. Витяг кінця XVII — початку XVIII ст., створений на основі названої обляти 1691 р. 7. ЦДІАЛ, ф. 684, оп. 1, спр. 2090, арк. 1. Витяг від 16 вересня 1716 р., створений на основі підтвердного документа короля Августа II з тією ж датою. 8. Там само, ф. 52, оп. 1, спр. 535, арк. 18—19. Список кінця 60-х — початку 70-х рр. XVIII ст., створений на основі тексту обляти документа 1642 р. Заголовок: „Privilegium Leonis Russiae ducis“. 9. Там само, ф. 10, оп. 1, кн. 130, арк. 811—813. Облята Львівського земського суду від 12 жовтня 1772 р., створена на основі тексту підтвердного документа короля Августа від 1716 р. 10. Там само, ф. 684, оп. 1, спр. 2092, арк. 36—37. Список створений 13—15 або в наступних числах жовтня 1772 р. на основі обляти 1772 р. 11. НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 73, арк. 3. Копія від 1774 р., створена, очевидно, на основі тексту обляти документа 1642 р. 12. ЦДІАЛ, ф. 575, оп. 1, спр. 245, арк. 177—178. Список т. зв. маєстатових книг Станового комітету губернаторства у Львові, створений після 14 серпня 1781 р. на основі тексту обляти підтвердного документа короля Сигізмунда III від 1592 р., датованого 1642 р. Заголовок: „Privilegium Leonis ducis capitularibus Krylosien(sibus) poponibus metropoliae Halicien(sis) ritus Graeci, collatum per Reges Poloniae dein approbatum. Reverendissimo Petro Bielański administratore generali et nominato episcopo Leopoliensi ac Haliciae per plenip(otentem) Wilczkowski ad n(ost)rum exhib(itum) 1622 sub praesenti die 25 junii [1]781. A[n]no intabulationem petente“. 13. НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 93, арк. 43 зв., 48. Копія близько 1787 р., створена на основі названої обляти 1642 р. або інших списків. 14. ЦДІАЛ, ф. 684, оп. 1, спр. 3156, арк. 1—4. Витяг XVIII ст., створений на основі названої обляти 1642 р. 15. ЛНБ НАН України, від. рук., ф. 141 (О. Чоловський), спр. 492, арк. 35—54. Витяг перед 27 липня 1807 р., створений на основі названої обляти 1691 р. 16. НБУ. Ін-т рук., ф. 2, II-21966, арк. 5—6. Копія середини XIX ст., створена на основі запису у книги Коронної метрики. Заголовок: „Грамота кн[язя] гал[ицького] Лева Даниловича о правах галицького митрополита“. 17. Там само, ф. 2, II-21966, арк. 7—8. Копія другої половини XIX ст., створена на основі невідомого списку XVII чи XVIII ст. Заголовок: „Jus haereditas Perehynska [a duce Leone]“.

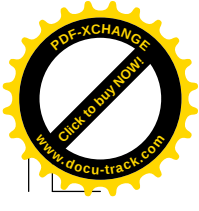
Опубл.: Chodykiewicz, p. U—X; Петрушевич. О галицких епископах..., с. 145—149; AGZ, t. I, s. 96, N 60; Щапов, с. 194—195.

Переклад

Стефан, з ласки Божої король Польщі, великий князь Литви, Русі, Пруссії, Мазовії, Жмуді, Лівонії та ін., князь Трансильванії.

Сповідіємо цим нашим листом усім і кожному зокрема, кому це потрібно, що покладений перед нами преподобним отцем львівським і галицьким владикою Гедеоном Балабаном давній лист Лева, сина короля Данила, з підвішеною на шовковому шнурку пошкодженою печаткою, або





правильніше, відтиском печатки, що містить окремі пільги, надані цим князем Левом галицькій церкві грецького обряду та її митрополитові Григорію, а також юрисдикцію над своїми людьми, тобто кліром та слугами, які у цьому листі докладно описані. Нас просили, від імені названого владики, щоб цей лист, який через давність став пошкоджений, обновили та нашою владою удостоїти схвалення і підтвердити. Той [лист] із слова в слово такий [...]

І ми, король Стефан, прийнявши це ласкаво і з милістю, повністю задовольнили це прохання і наказали, щоб цей лист був відновлений у зв'язку зі своєю давністю. Даним [листом] ми відновлюємо його і все, що в ньому записано, а оскільки він підтверджений своїм застосуванням [у житті], не суперечить засадам загального права, ми його апробуємо, схвалюємо і затверджуємо та визнаємо міцним і непорушним у всіх своїх пунктах та даних і його сила повинна бути збережена навіки.

Для більшої вірогідності цього ми підписались своєю рукою і наказали підвісити королівську печатку.

Дано у Варшаві на загальному сеймі, останнього дня січня 1581 року, на п'ятий рік нашого панування.

Стефан, король, рукою власною.

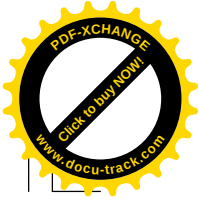
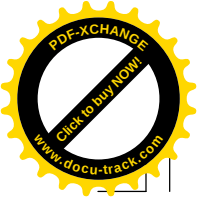
Петро Тиліцький.

Текст грамоти старопольською мовою

Stephan z łaski Bożej król polski, wielkie książe litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, inflantskie, godskie [!], wielkie książe zamorskie [!].

Oznajmujemy tym listem naszym, komu o tym należy, wszem wobec i każdemu z osobna, pokładano przed nas przez wielbne-go ojca Hedyona Bałabana władykę lwowskiego i halickiego list stary Leona syna króla Daniela, mając pieczęć przywieszoną albo wyciśnioną, na jedwabie wiszącą, opiewający pozwolenia niektóre przez tego książecia Leona cerkwi halickiej nabożeństwa greckiego, i metropolitowi Grzegorzemu uczynione, i jurysdykcją w porządku ich ludzi, to jest cerkwi sprawców i sług co w tym liście obszernie jest napisano. I proszono nas imieniem wyż mianowanego władyki, aby ten list, że dla dawności zdał się być ku zepsowaniu, odnowili i aby poważność nasza approbowali i konfirmowali. A ten tedy list słowo od słowa tak się w sobie ma. [Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича українською мовою, див. у цьому ж виданні III, № 18].





My tedy król Stephan przyjąwszy to łaskawie i dobrotliwie dosyć uczynili proźbie ich list dla dawności jego odnowić kazaliśmy i odnowimy tenże przez terazniejszy i cokolwiek w nim jest, i toż kolwiek jest komprobowany jako sposób prawa pospolitego dopuszcza, approbujemy, weryfikujemy i confirmujemy i uznawamy go być za mocnego we wszelakich punktach jego i kondycyjach i moc jego ma trwać wiecznymi czasy.

A dla lepszej wiary ręką naszą podpisaliśmy się i pieczęć królewską przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Warszawie, na sejmie walnym, ostatniego dnia miesiąca ianuarii roku piątego.

Stephanus rex.

Pet[rus] Tilicki.

Рук.: Списки — 1. НБУ. Ін-т рук., ф. 18, оп. 1, спр. 29, арк. 1—2. Запис кінця XVI ст., створений, очевидно, на основі латинського оригіналу 1581 р. 2. Там само, ф. Києво-Софійський собор, № 367/376, арк. 17—18. Запис 1630—1631 рр. у копіярії документів Петра Могили, створений на основі підтвердного документа короля Сигізмунда III, виданого у Варшаві 1 жовтня 1592 р.

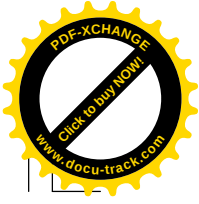
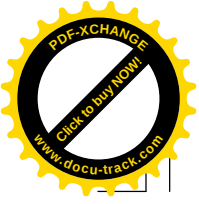
№ 66

1582 р., жовтня 18. Варшава.— Польський король Стефан на прохання перемишльського земського судді, шляхетного Йоана Яскманицького призначає комісію для обстеження і можливого відновлення та визнання спалених „найдавніших родинних привілеїв як князя Лева, так і найясніших королів польських“ на села Боляновичі й Гориславичі та ліс Радохонь

Stephanus, dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Masoviae, Samogitiae [hae]res princeps Transilvaniae.

Generosis Stanislao Drohoiowski a Drohoiow Praemislien(si), Joanni Fredro de Pleschowiczi Sanocen(si) castellanis, Paulo Korythko de Pohorcze subcamerario, Joanni Borathinski de Borathin vexillifero, Valentino de Fredro de Pleszowicze pocillatori, Martino Krasziczki de Szieczin tribuno, Alberto Liutoslawski gladifero terrestribus Praemislien(sibus), Georgio Fredro de Pleszowicze, tribuno Samborien(si), Kiliano Drohoiowski a Drohoiow



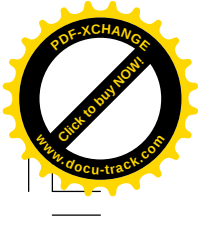
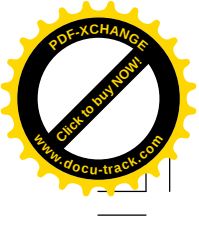


contributionu(m) in Terris Praemislien(s) et Sanocen(s) exactori, Stephano Fredro de Pleszowicze, Mathaeo Dunkowski. Fidelibus nobis dilectis gratiam n(ost)ram Regia(m).

Generosi fideles nobis dilecti, conquaestus est apud nos, non sine dolore maximo, generosus Joannes Jaskmaniczki notarius t(e)r(rest)ris Praemislien(s) de calamitate ac infausto suo casu, qui eum anno superiore in festo sanctoru(m) Simonis et Judae ap(osto)lorum afflixit. Quod nimiru(m) domus seu curia in villa Bolanowicze ipsius haereditaria exorto subito quodam incendio penitus cum universa suppellectili rebusque ac facultatibus ipsius omnibus conflavit et quod magis dolendu(m) sit privilegia ipsius vetustissima, tam ducis Leonis, quam etiam serenissimorum olim Poloniae Regum antecessorum n(ost)rorum, super villas Bolanowicze et Horislawicze, ac sylvam Radochon haereditaria ipsius bona nec no(n) l(itte)ra, quibus limites bonoru(m) eorundem in sylva Radochon ac a vicinis undiquaque bonis continebantur, aliaque multa documenta eodem incendio conflagraru[n]t. Quo in casu, cum nullu(m) aliud remedi(u)m relictum sibi esse videret, quam quod legibus publicis ad casus eiusmodi infaustos est comparavu(m), hoc est ut in locum eorundem combustoru(m) privilegioru(m) nova alia a nobis impetraret facta igitur secundum praescriptu(m) ac sententia Regni statutorum protestatione solenni ad acta castren(s)ia Praemislen(s)ia in multoru(m) dignitarioru(m), officialiu(m) ac nobilitatis praesentia de combustis privilegiis iisdem in eo demu(m) Varschouien(s)ig(e)n(er)ali Regni Conventu de illorum renouatione nobis supplicavit.

Cuius supplicationis nos aequam uti par est in tam acerbo praesentium eius casu rationem habenda nobis esse putavimus. Ac ut plenius et exactius de re tota constari nobis posset, quae nam videlicet fuerint illa privilegia, quorum petit innovationem, a quo profecta et quid complectebantur, totu(m) hoc negotiu(m) examenque ac inquisitionem de privilegiis iisdem fid[elitatibus] quarum integritas atque fides nobis perspecta est co(m)mittendu(m) esse duximus co(m)mittimusque l(itte)ris hisce nostris, mandates ut cum iudicia t(e)rr(estr)ia Praemisliae celebrabuntur fid[elitatibus] vestrae negotii ac inquisitionis istius causa eo convenient in que pr[aese]ntia iudicii hoc ipsum examen et





inquisitione(m) de privilegiis combustis institua(n)t, diligenter a singulis quibusque testibus onere conscientiae deiunctis percunctando et exquirendo quid de privilegiis iisdem cognitum habea(n)t, quae fuerint, a quo concessa, quid in illis continebatur et quomodo combusta. Quae quidem omnia posteaquam ea qua par est diligentia investigaverint, inscriptu(m) autenticu(m) refera(n)t. Ac ad extremu(m) iuramentum corp(or)ale in eiusdem iudicii t(e)r(rest)ris pr(aese)ntia ac consessu a praefato Joanne Jaskmaniczki exigant, quo comprobet vere ea ipsa privilegia quoru(m) innovationem petit, hoc quo sup(ra) dictum est tempore incendio absumpta esse, et quod de contentis eorundem privilegioru(m) vero, sincere et fideliter o(mn)ia retulisset, ac ab aliis referri curavisset ea vero o(mn)ia. Ubi hac uti praemissum est ratione a fid[elitatibus] v(est)ris curata et inscriptu(m) autenticu(m) relata fuerint ad nos deinde a fid[elitatibus] vestris remittantur, ut quid deinceps in eo negotio agendu(m) nobis sit informare inde possimus. Factura pro g(rat)ia nostra unius, duoru(m) triumve aut quattuor vestrum absentia non obstan(da).

Datum Varschouiae in Conventu Regni g(e)n(er)ali die decima octava mensis Octobris correctionis anno dom(in)i M^o D^o LXXX secunda. Regni vero nostri septimo.

Ex com[m]issione sac(rae) Regiae m(aiesta)tis, m(anu) propria Petrus Thyliczki.

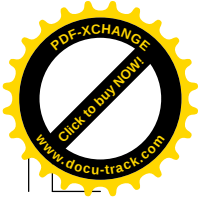
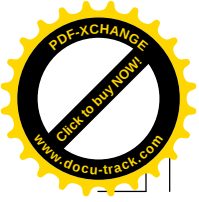
Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 14, оп. 1, кн. 155, арк. 392—394. Запис у складі облятованого у 1606 р. в Перемишльських земських книгах акта комісії для обстеження справи втрат документів з датою 23 січня 1583 р., Перемишль. Див. у цьому ж виданні с. 921. Заголовок: „Oblata litterarum privilegii ac granitierum super bona villae Bolanowicze servien(tium) ex parte generosi Joannis Jaszkmanczki de Jaskmanicze notarii Terrae Praemislien(sis)“.

Переклад

Стефан, з ласки Божої король польський, великий князь Литви, Русі, Мазовії, Жмуді, пан [і] володар Трансільванії.

Шляхетним Станіславові з Дрогоєва Дрогойовському, перемишльському, Йоану з Плешович Фредрові, сяноцькому — каштелянам; Павлові з Погірців Коритку, підкоморію; Йоану з Боратина Боратинському, хорунжому; Валентинові з Плешович Фредрові, чашнику; Мартинові з Сеціна Красицькому, війському; Альбертові Лютославському, мечнику —





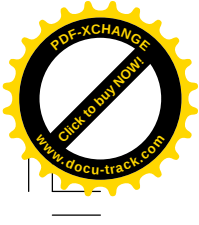
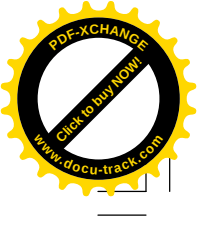
земським перемишльським; Георгію з Плешович Фредрові, самбірському войському; Кіліянові з Дрогоєва Дрогойовському, збирачеві податків Перемишльської і Сяноцької земель; Стефанові з Плешович Фредрові, Маттею Дунковському, вірним і милим нам — наша королівська ласка.

Шляхетні, вірні й милі нам! Поскаржився перед нами не без великого жалю шляхетний перемишльський земський суддя Йоан Яскманицький на удар і нещасливий випадок, що спіткав його минулого року на день святих апостолів Симеона та Юди. А саме: що його спадковий дім чи двір у селі Боляновичах доценту згорів у пожежі, яка раптово спалахнула, з усім хатнім начинням і статками, а що найприкріше — у цій же пожежі загинули всі його найдавніші родинні привілеї як князя Лева, так і найясніших королів польських, наших попередників, на села Боляновичі й Гориславичі та на ліс Радохонь, а також охоронні листи на потвердження границь цих маєтків і лісу Радохонь від сусідніх володінь і чимало інших документів. Отже, в цій ситуації, не знаходячи для себе іншої ради, ніж та, що встановлена цивільним правом для подібних нещасних випадків, а саме — щоб ми замість спалених привілеїв на його прохання видали йому інші нові, він, згідно з приписами й суттю коронних статутів, у присутності багатьох уповноважених осіб, урядників і шляхти офіційно заявив про спалені привілеї до перемишльських гродських книг, а потім клопотався перед нами на Варшавському генеральному коронному сеймі про їх відновлення.

Ми ж вирішили, що таке клопотання слід визнати слухним, як і годиться у подібному сумному випадку. Але щоб він зміг детальніше і вичерпніше представити нам усю справу, тобто, що це за привілеї були, відновлення яких він просить, ким видані і що містили, ми наказуємо й доручаємо цим нашим листом, щоб ваші вірності, чия тверда відданість нам добре відома, провели розслідування й зважили дану справу про ці привілеї. Отже, наказуємо, щоб ваші вірності зібралися на чергові збори Перемишльського земського суду для слухання даної справи і у присутності суду провели розслідування і зважили питання про спалені привілеї, ретельно розпитавши й перевіривши кожного свідка, залученого до зізнань, що йому відомо про ці привілеї, якими вони були, ким надані, який зміст у собі містили, як саме згоріли. І після того, як усе потрібне буде досліджене з однаковою ретельністю, слід скласти автентичний запис, а на завершення прийняти від названого Йоана Яскманицького в присутності і за згодою цього ж земського суду тілесну присягу, якою він підтвердить, що дійсно ті привілеї, відновлення яких він домагається, згоріли під час пожежі так, як мовилося раніше, і що він переказав їх зміст цілком вірно, щиро й правдиво і простежив, щоб і інші переказували саме так. І коли в такій послідовності, як наказано вище, вашими вірностями все буде організоване й викладене в автентичному записі, нехай потім ваші вірності перешлють його до нас, щоб ми могли вирішити, яким чином нам слід завершити дану справу.

Відсутність одного, двох, трьох чи чотирьох із вас хай не перешкоджає, за нашим дозволом, виконанню [наказаного].





Діялось у Варшаві на генеральному коронному сеймі, на 8-й, виправлений, [згідно з новим календарем], день місяця жовтня, року Божого 1582, на сьомий рік нашого панування.

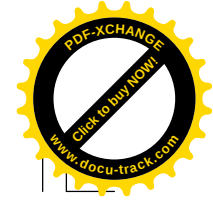
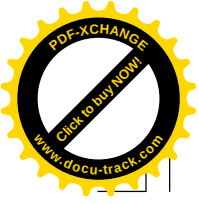
За дорученням його священної королівської величності, рукою власною Петро Тиліцький.

№ 67

1583 р., січня 23. Перемишль.— Королівська комісія визнає спалення листів і привілеїв, що належали перемишльському земському судді, шляхетному Йоанові Яскманицькому, в тому числі й „листів найяснішого князя Русі Лева“, бере у нього присягу і повідомляє королю для остаточного вирішення справи на генеральному сеймі

Quemadmodum sacra m(aies)tas Regia in conventu Regni g(e)nerali Varschawiae proxime celebrato ad iustam postulatio-
ne(m) generosi Joannis Jaskmaniczki notarii T(er)rae Praemi-
slien(sis) villarum Bolanowicze et Horislawicze haeredis generosis
Stanislao Drohoiowski a Drohoiow Praemislien(si), Joanni Fre-
dro de Pleszowicze Sanocen(si) castellanis, Paulo Korithko de
Pohorcze subcamerario, Joanni Borathinski de Borathin vexilli-
fero, Valentino Fredro de Pleszowicze pocillatori, Martino Kra-
sziczki de Szieczin tribuno, Alberto Liutoslawski gladifero
terrestribus Praemislien(sibus), Georgio Fredro de Pleszowicze
tribuno Samborien(si), Kiliano Drohoiowski a Drohoiow contri-
butionu(m) in Terris Praemislien(si) et Sanocen(si) exactori, Ste-
phano Fredro de Pleszowicze, Mathaeo Dunkowski l(itte)ras suas
commissionis ratione per eos facien(dae) examinis et inquisitionis
de conflagratione et qualitate lit(t)eraru(m) privilegioru(m)que
ipsius certorum una cum domo sive curia eius villae Bolanowicze
combustorum mittere eosdemque co(m)missarios negotiu(m)
infrascriptu(m) expediciu(m) hisce suis l(itte)ris ad praesentia
juditii Ter(restris) Praemislien(sis) condescendari et deputari
dignata erat iuxta copiam cuiusmodi lit(t)eraru(m) commissionis
verba in haec sonantis. [Далі подано текст документа короля
Стефана з датою 18 жовтня 1582 р., див. у цьому ж виданні IV,
№ 65].



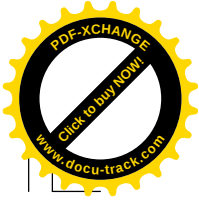
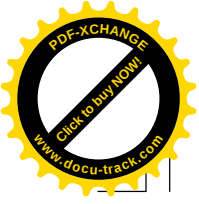


Itaque nos Joannes Fredro de Pleszowicze, castellanus Sanocen(sis), Pavlus Korythko de Pohorcze, subcamerarius, Joannes Borathinski de Borathin vexillifer, Valentinus Fredro de Pleszowicze pocillator, Martinus Krasziczki de Szieczin, tribunus, Albertus Liutoslawski, gladifer t(e)r(rest)res Praemislien(ses), Georgius Fredro de Pleszowicze, tribunus Samborien(sis); Kilianus Drohoiowski a Drohoiow contributionum in Terris Praemislien(si) et Sanocen(si) exactor, Stephanus Fredro de Pleszowicze, Mathaeus Dunkowski co(m)missarii per sacram m(aiestatem) Regiam dati et deputati eisdem l(itte)ris co(m)missionis pro debita reverentia satisfacien(dae) Praemisliam pro pr(aese)ntibus termi(ni)s t(e)r(rest)ribus Praemislien(sibus) ad locum residen(di) judicii T(e)r(rest)ris Praemislien(sis), cui praesidebat generosus Valentinus Orzechowski iudex, Hieronimus Chmielieczki, subiudex T(e)r(rest)ris Praemislien(sis) nec no(n) Victorinus Kowalski, subdelegatus notariatus T(e)r(rest)ris Praemislien(sis), ab eodem Joanne Jaskmaniczki in locum offitii sui in nostri pr(aese)ntia institutus, venien(tes) tenore pr(aese)ntium universis et singulis harum notitia(m) habitur(is) significamus.

Quomodo ad postulatione(m) memorati Joannis Jaskmaniczki no(ta)rii T(e)r(rest)ris Praemislien(sis) una cum praedictis officialibus judicii T(e)r(rest)ris Praemislien(sis) iurisdictione(m) n(ost)ram co(m)missariam, una cum praeno(m)i(n)atis officialibus judicii Terrestris Praemislien(sis) nobis assidentibus fundavimus, ac eandem per ministerialem Regni g(e)n(er)alem providum Albertum Szocha de subcastro Praemislien(si) publicari procuravimus ipsumque praefatu(m) Joannem Jaskmaniczki ad supracensita(m) probationem l(itte)rarum privilegioru(m)que iux(ta) continentia praeinsertaru(m) l(itte)rarum co(m)missionis admisimus.

In primis itaque dictus Joannis Jaskmaniczki reproduxit cora(m) nobis copiam lit[t]erarum ser(enissi)mi olim Leonis ducis Russiae donationem perpetuam villae Bolanowicze cum sylva Radochon antecessori suo concessaru(m) in se continen(tium) quorum originale autenticu(m) sub sigillo eiusdem olim ducis sibi combustum esse dixit tenoris huiusmodi. [Далі подано текст грамоти князя Лева, див. у цьому ж виданні III, № 22; акти розме-





жування села Болянович та згадки про них з 1577 і 1578 р.; документ короля Сигізмунда I з датою 11 листопада 1542 р., який підтверджує документ старости Руської землі Оти Пілецького з датою 1352 р.; зізнання свідків і присяга Йоана Яскманицького про втрату документів, останню див. у цьому ж виданні IV, № 67].

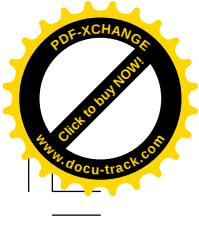
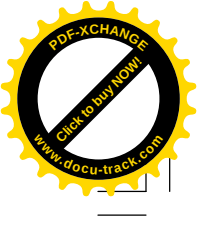
Nos itaque commissarii per sacram Regiam m(aiesta)tem dominum nostrum clementissimu(m) ad negotiu(m) huiusce inquisitionis ut praemissum est legitime deputati suscepto eius(mo)di jurame[n]to praenominati Joannis Jaskmaniczki notarii Terrestris Praemislien(sis) ac testiu(m) sup(ra) denominatoru(m) de positionibus diligenter examinat(or)um) eoque facto lit[t]eris praeinsertis commissionis sacrae Regiae m(aiesta)tis ad debitam executionem deductis, ea omnia prout coram nobis acta sunt praesentibus nostris lit[t]eris fideliter annotari et describi curavimus, ac pro munere nobis iniuncto sacrae Regiae m(aiesta)ti domino nostro clementissimo referimus negotiumque hoc totum iuxta demandata nobis facultatem ad eandem serenissima(m) Regiam m(aiesta)tem pro conventionem Regni generali proxime ubicunque locorum percelebran(do) ad facien(dum) et statuen(dum) per suam Regiam m(aiesta)tem in eo negotio id quod iuribus Regni ac clementia ipsius Regiae m(aiesta)tis consentaneum visu(m) fuerit remitemus praesentibusque remittimus.

Harum testimonio l(itte)rarum quas manibus nostris subscripsimus ac sigillis propriis obsignavimus.

Actum Praemisliae in celebratione terminorum Ter(rest)rium Praemislien(sium) feria tertia post festum sanctae Agnetis virginis proxima, anno Domi(ni) millesimo quingentesimo octuagesimo tertio.

Joannes Fredro de Pliszow, castellanus Sanocen(sis), manu propria; Pawel Korithko, podkomorzy Ziemie Przemyskiey, reka; Jan Borathinsky, chorazy Z(iemi) Prze(myskiey), reka; Marczin Krasziczki w(ojski) P(rzemyski), reka szwa; Albertus Lutoslawski, gladifer Terrae P(rzemisliensis); Kilian Drohoiowsky, podkomorzy Z(iemi) P(rzemyskiej), reka; Mathaeus Dunkowski, manu propria.





Ex co(m)missione sac(rae) Regiae m(aiesta)tis m(anu) propria
Petrus Thyliczki.

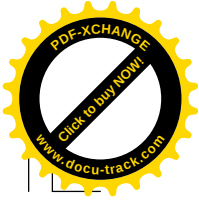
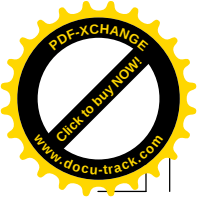
Рух.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 14, оп. 1, кн. 155, арк. 392, 394—395, 403. Облята Перемишльського гродського суду від 1616 р., складена на основі підтвердного документа короля Стефана, виданого у Варшаві 25 лютого 1585 р. Заголовок: „Oblata litterarum privilegii ac granitierum super bona villae Bolanowicze servien(tia) ex parte generosi Joannis Jaszkmanczki de Iaskmanicze notarii Terrae Praemislien(sis)“.

Переклад

Священна королівська величність на останньому Варшавському генеральному коронному сеймі на законне клопотання шляхетного перемишльського земського писаря, дідича сіл Боляновичі й Гориславичі Йоана Яскманицького удостоїлась послати комісарський лист шляхетним — Станіславові з Дрогоєва Дрогойовському, перемишльському, Йоану з Плешович Фредрові, сяноцькому — каштелянам; Павлові з Погірців Коритку, підкоморію; Йоану з Боратина Боратинському, хорунжому; Валентинові з Плешович Фредрові, чашнику; Мартинові з Сеціна Красицькому, військовому; Альбертові Лютославському, мечнику — земським перемишльським; Георгію з Плешович Фредрові, самбірському військовому; Кіліянові з Дрогоєва Дрогойовському, збирачеві податків Перемишльської і Сяноцької земель; Стефанові Фредрові з Плешович, Матею Дунковському. Цим листом їх зобов'язано з'їхатись на депутацію до Перемишльського земського суду, щоб дослідити й зважити нижчеописану справу про пожежу і дійсний характер листів і привілеїв [Яскманицького], які згоріли разом з його домом чи двором у селі Боляновичах. У копії згаданий комісарський лист звучить так [...]

Отже, ми, Йоан з Плешович Фредро, сяноцький каштелян; Павло з Погірців Коритко, підкоморій; Йоан з Боратина Боратинський, хорунжий; Валентин з Плешович Фредро, чашник; Мартин з Сеціна Красицький, війський; Альберт Лютославський, мечник; Георгій з Плешович Фредро, самбірський війський; Кіліян з Дрогоєва Дрогойовський, збирач податків Перемишльської і Сяноцької земель; Стефан з Плешович Фредро, Матей Дунковський — земські перемишльські; комісари, призначені й депутовані комісарським листом його королівської величності, виконуючи його з належною поштивістю, з'явилися до Перемишля на теперішні перемишльські земські збори на місце засідання Перемишльського земського суду, очолюваного шляхетним Валентином Ожеховським, суддею, Єронімом Хмелецьким, перемишльським земським підсудком, і Вікторином Ковальським, котрого Йоан Яскманицький уповноважив у нашій присутності замість себе на уряд перемишльського земського писаря. Ми, [комі-





сари], повідомляємо даною заявою усім і кожному, хто виявить бажання про це знати, що ми на вимогу згаданого перемишльського земського писаря Йоана Яскманицького разом з вищепоіменованими урядниками Перемишльського земського суду, при нас присутніми, проголосили свою комісарську юрисдикцію і наказали розпублікувати це через генерального возного Королівства обачного Альберта Соху [Шоху?] з перемишльського підзамча, і, згідно, зі змістом згаданого комісарського листа, допустили Йоана Яскманицького до призначеної апробації листів і привілеїв.

Названий Йоан Яскманицький спочатку пред'явив у нашій присутності копію листа найяснішого князя Русі Лева, надану його предкові, яка містить у собі довічну дарчу на село Боляновичі з лісом Радохонь. Її автентичний оригінал з печаткою вказаного князя, як заявив [Яскманицький], згорів. Зміст такий [...]

А тому ми, комісари, законно депутатів, як уже було сказано, його королівською величністю милостивим паном нашим до розслідування цієї справи, після того, як прийняли присягу названого перемишльського земського писаря Йоана Яскманицького і притягнутих до законного слідства вищепоіменованих свідків, яких ретельно розпитали про справу, даємо розпорядження, належно виконуючи згаданий комісарський лист його королівської величності, щоб усе, що перед нами діялось, і про що й доповідаємо, було правильно занотоване й описане в цій нашій заяві, виконуючи покладений на нас обов'язок, його королівській величності милостивому панові нашому. Отже, ми передамо й цією заявою передаємо всю згадану справу, як і було нам доручено, до рук найяснішого королівського маєстату для остаточного вирішення на генеральному коронному сеймі найближчого скликання так, як здасться його королівській величності згідним із законами королівства й милосердям королівського маєстату.

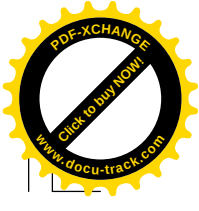
На підтвердження цього листа ми підписали його нашими руками й засвідчили власними печатками.

Діялось у Перемишлі під час перемишльських земських рочків, третього дня відразу після свята святої Діви Агнеси, року Божого 1583.

Йоан Фредро з Плешович, сяноцький каштелян, рукою власною; Павло Коритко, підкоморій Перемишльської землі, рукою [власною]; Йоан Боратинський, хорунжий Перемишльської землі, рукою [власною]; Мартин Красицький, перемишльський війський, своєю рукою; Альберт Лютославський, мечник Перемишльської землі; Кіліян Дрогойовський, підкоморій Перемишльської землі, рукою [власною]; Матей Дунковський, рукою власною.

За дорученням його королівської величності, рукою власною Петро Тиліцький.





№ 68

1583 р., не пізніше січня 23. Перемишль*.— З присяги перемишльського земського судді, шляхетного Йоана Яскманицького, складеної перед королівською комісією у справі втрати наданих князем Левом і старостою Руської землі Отою Пілецьким дарчої і розмежувальної грамоти на село Боляновичі та ліс Радохонь

Qua quidem testimonia ut praemisum est inducta idem ipse Joannes Jaskmaniczki supleno iurique comuni ac praeinsertis lit[t]teris sacrae Regiae M(aiesta)tis satisfacien(do) in pr(aese)ntia nostra iurame(n)tu(m) corporale in hac rota praestitit:

„Isz mi listh wieczny przesz Lwa xiąże na wiesz Bolanowicze niejakiemu Piotrowi Surmie przodkowi memu y z liaszem Radochoniem dany y sluzaczy taki jakiego przepisz ukazalem, z dworem mojem w Bolanowiczach zgorzał, takze tesz y drugi listh graniczny przesz slawnej pamieczy krolia Je(g)o M(os)czy Zigmunta Starego konfirmowany pod tytulem y pieczęcią Othy Pilieczkiego, starosthy wszystkiej Ziemie Ruskiej, ktorym the wiesz Bolanowicze od Krukienicz, Ritarowicz, Rogozna y od Radochonicz przodek moj Kuzma Surmicz rozgraniczyl, jako then listh w te szlowa spisany szam w sobie i essentey swey w akcie granicznym wsi moiey Bolanowycz y z Radochonciami opisany iesth w thenze czas zgorzał, tak mi panie Boze w troiczy iediny pomosz“.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу присяги не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 14, оп. 1, кн. 155, арк. 402—403. З обляти акта королівської комісії, внесенного у Перемишльські гродські книги 1606 р. Заголовок: „Oblata litterarum privilegii ac granitierum super bona villae Bolanowicze servien(tium) ex parte generosi Joannis Jaszkmanczki de Jaskmanicze notarii Terrae Praemislens(sis)“.

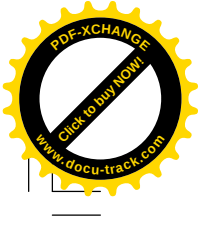
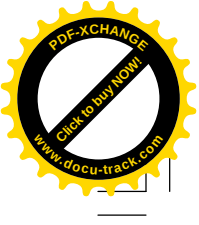
Опубл.: Prochaska. Dokument graniczny..., s. 52.

Переклад

Після того, як були записані свідчення, про які йшлося раніше, сам Йоан Яскманицький, підкоряючись загальноприйнятому праву і виконую-

* Місце і дата складання документа подані на основі акта королівської комісії з датою 23 січня 1583 р., у який він включений. Див. у цьому ж виданні с. 921.





чи згадане розпорядження королівського маєстату, склав у нашій присутності тілесну присягу такої форми:

„Як згоріла разом з двором моїм у Боляновичах довічна грамота, точно така, як у пред’явленій мною копії, надана князем Левом якомусь Петрові Сурмі, моєму предкові, на село Боляновичі та ліс Радохонь, і як тоді ж згорів другий лист, межовий, під титулом і печаткою старости всієї Руської землі Оти Пілецького, підтверджений славної пам’яті королем Сигізмундом Старим, у якому мій предок Кузьма Сурмич розмежував це село Боляновичі з Крукеничами, Ритаревичами, Рогізним і Радохонцями, записаний тими ж за формою й змістом словами, що і в межовому акті мого села Болянович з Радохонцями,— так помагай мені, Господи Боже, єдиний у Трійці“.

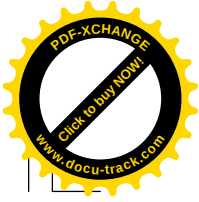
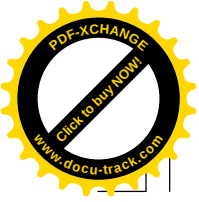
№ 69

1585 р., лютого 25. Варшава.— Польський король Стефан визнає втрату спадкових документів перемишльського земського судді, шляхетного Йоана Яскманицького і на основі рішення спеціально створеної ним комісії їх відновлює і підтверджує, в тому числі й „лист князя Лева“ на село Боляновичі разом із лісом Радохонь

Stephanus dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhiniae, Podlachiae, Livoniaeque [hae]res nec no(n) princeps Transylvaniae.

Significamus his l(itte)ris nostris quorum interest universis et singulis earum notitiam habituris expositum est nobis no(m)i(n)e generosi Ioannis Iaskmaniczki, notarii t(er)r(est)ris Praemislien(sis) de calamitate ac infausto suo casu, qui no(n) multo anteacto tempore ipsum percussit quod domus seu curia in villa Bolanowicze ipsius hae(re)ditaria ex orto subito quoda(m) incendio penitus cum universa suppellectili rebusque ac facultatibus ipsius omnibus conflagraret privilegiaque ipsius vetustissima tam ducis Leonis qu(am) etia(m) serenissimoru(m) olim Poloniae Regum antecessoru(m) n(ost)rorum super villas Bolanowicze et Horislawicze ac sylvam Radochon hae(re)ditaria ipsius bona, tum et l(itte)ra quibus limites bonorum eorun(dem) in sylva Radochon et a vicinis undiquaque bonis continebatur eodem incendio absumpta sint. In quo casu ut huic tantae iacturae mature occur-



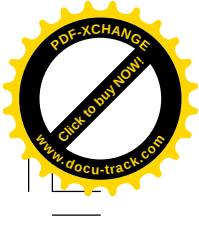
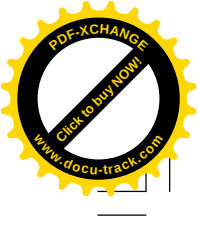


reret cum qui legibus publicis ad infaustos eiusmodi casus descriptus et secutus est modum hoc est iuxta praescriptu(m) ac sententia Regni statutoru(m) solenniter ad acta castren(sia) Praemislien(sia) in multoru(m) dignitarioru(m), officialiu(m) ac nobilitatis pr(aese)ntia de combustis hisce privilegiis protestatus est postmodu(m)que in proxime tra(n)sacto Regni Conve(n)tu, de illoru(m) renovatione nobis supplicauit.

Cuius quidem supplicationis illius et si dignam et aequam rationem habenda(m) nobis esse putavimus, tamen ut plenius et exactius de re tota constari nobis posset quae nam videlicet fuerint illa privilegia, quorum petit innouationem, a quo profecta et quid complectebantur, prius de hoc negotio toto i[i]lsque privilegiis diligentem examinatione(m) inquisitionemque facienda(m) esse nobis existimauimus eiusque inquisitionis negotiu(m) in praetacto proxime praeterito Conventu, nonnullis co(m)missariis nostris demandaveramus. Quod manus per nos iniunctu(m) rite ac legitime suoque modo perfeceru(n)t et executi sunt sufficientissimisque testimoniis et documentis de iis privilegiis cognoveru(n)t, nobisque ad pr(aese)ntia publica Regni Varschavien(sia) comitia authentico suo scripto retuleru(n)t. Quem quidem illoru(m) commissionis actum, quo ad comprobanda(m) rem omnem existimavimus necessariu(m) esse praesentibus hisce nostris inserendu(m) putavimus eiusque tenor de verbo ad verbu(m) sequitur estque talis. [Далі подано текст акта королівської комісії для обстеження і відновлення втрачених документів Й. Яскманицького, див. у цьому ж виданні III, № 66].

Nos itaque Stephanus rex supplicationis eiusdem generosi Ioannis Jaskmaniczki notarii terrestres Praemislien(sis) benignam habentes rationem praesentium cum et omnes terraru(m) nuntii in hisce publicis Regni Conv(en)ciis congregati hoc nomine pro eo ad nos interce(s)sisse(n)t eas lit[t]eras combustas quarum rescripta coram commissariis prout apparuit ex actu ipsorum co(m)missariali superius inserto reproduxerat, hoc est lit[t]eras Leonis ducis, quibus villa(m) Bolanowicze una cum sylva Radochon cuidam Petro Surma antecessori eiusde(m) generosi Joannis Jaskmaniczki in jus perpetuu(m), concesserat, item





et alteras lit[t]eras Othonis Pilieczki capitanei Terraru(m) Russiae confirmatas per serenissimu(m) olim regem Sigismundu(m) nostru(m) antecessorem, continentes in se limites seu granities inter villam praedictam Bolanowicze et inter villas Krukienicze, Rytarowicze, Rogozno et Radochonecz renovamus, approbamus et confirmamus, pronuntiamusque autenticas illas et legitimas esse perpetuo ac in aevum suumque robur et pristina(m) fidem tanque prioribus illis quae combusta sunt sine ulla dubitatione adhiberi debere decernimus praesentibus l(itte)ris, omnibusque quoru(m) interest aut interesse poterit denuntiantes mandamus ut eas pro legitimis autenticisque habeant haberique ab aliis curent.

In quorum fidem praesentes manu nostra subscripsimus et sigillo Regni nostri munire mandavimus.

Datum Warschoviae in Conventione Regni generali, die vigesima quinta mensis Februarii, anno domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, regni vero nostri anno nono.

Stephanus rex.

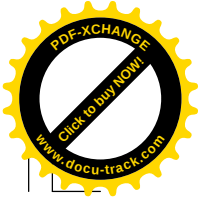
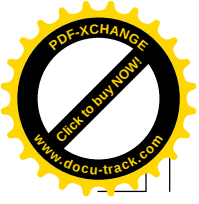
Рук.: Місце зберігання оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 14, оп. 1, кн. 155, арк. 390—392, 403—404. Облята Перемишльського гродського суду від 1616 р. Заголовок: „Oblata litterarum privilegii ac granitierum super bona villae Bolanowicze servien(tium) ex parte generosi Joannis Jaszkmanczki de Jaskmanicze notarii Terrae Praemislien(sis)“.

Переклад

Стефан, з ласки Божої король Польщі, великий князь Литви, Русі, Мазовії, Жмуді, Київщини, Волині, Підляшшя, пан Лівонії і володар Трансільванії.

Повідомляємо цим нашим листом усіх і кожного, кого стосується і хто виявить бажання про це знати, що шляхетний перемишльський земський писар Йоан Яскманицький доповів нам про лихо і нещасний випадок, який спіткав його незадовго перед цим, а саме, що його спадковий дім чи двір у селі Боляновичах доценту згорів у пожежі, яка раптово спалахнула, з усіма хатніми речами та статками, і що в цій же пожежі загинули всі його найдавніші родинні привілеї як від князя Лева, так і від найясніших королів польських, наших попередників, на села Боляновичі й Гориславичі і на ліс Радохонь, а також охоронні листи на ствердження меж цих маєтків і лісу Радохонь від сусідніх володінь. Отже, в цій ситуації, щоб





вчасно запобігти такій великій втраті саме так, як описано й передбачено цивільним правом для подібних нещасних випадків, він, згідно з приписами й суттю коронних статутів, у присутності багатьох уповноважених осіб, урядників і шляхти офіційно заявив про спалені привілеї до перемишльських гродських актів, а потім клопотався перед нами на останньому коронному сеймі про їх відновлення.

Ми ж вирішили, що хоч і слід визнати справедливість і слушність такого клопотання, однак для того, щоб він зміг детальніше і вичерпніше представити нам усю справу, тобто, що це за привілеї були, відновлення яких він просить, ким видані і що містили, ми постановили попередньо ретельно розслідувати й зважити дану справу про згадані привілеї і доручили на минулому сеймі визначеним нами комісарам учинити її попередній розгляд. Вони ж виконали доручене нами відповідним чином, законно і в належному обсязі, дослідивши якнайповніше свідчення і документи про ці привілеї, про що й доповіли нам своєю автентичною заявою публічно на Варшавському коронному сеймі. А тому ми, вважаючи, що вся ця справа гідна potwierдження, наказали цим нашим листом прийняти до запису їх комісарську заяву, зміст якої наводиться дослівно так [...]

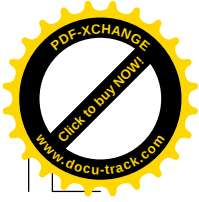
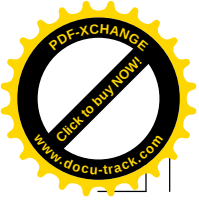
Отже, ми, король Стефан, милостиво визнаючи цим самим слушність клопотання шляхетного перемишльського гродського писаря Йоана Яскманицького і враховуючи, що всі послі земель, зібрані на даному державному коронному сеймі, охоче поручилися за нього перед нами, відновлюємо, апробуємо й підтверджуємо ті спалені привілеї, копії яких, як випливає з наведеного комісарського акта, пред'явив у присутності комісарів, а саме: лист князя Лева, яким надано у вічну власність якомусь Петрові Сурмі, предку шляхетного Йоана Яскманицького, село Боляновичі разом з лісом Радохонь, а також інший лист старости руських земель Оти Пілецького, підтверджений найяснішим королем Сигізмундом, нашим попередником, яким окреслено межі й границі між названим селом Боляновичами й селами Крукеничами, Ритеровичами, Рогізним і Радохонцями. Також ми проголошуємо автентичність і законність [цих актів], визнаючи, що їх чинність навіки-віків без жодного сумніву мусить прирівнюватися колишній силі тих [документів], які згоріли, про що й оповіщаємо цим нашим листом усіх, кого це стосується чи стосуватиметься у майбутньому, наказуючи, щоб уважали їх за автентичні й законні і вимагали цього ж від інших.

На засвідчення того, що відбулося, ми підписалися нашою рукою й наказали скріпити нашою коронною печаткою.

Дано у Варшаві на генеральному коронному сеймі, місяця лютого 25-го дня, року Божого 1585, на дев'ятий рік нашого панування.

Стефан, король.

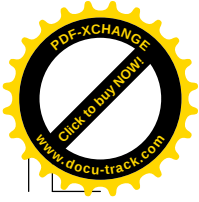
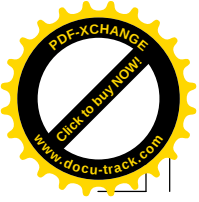




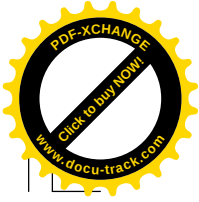
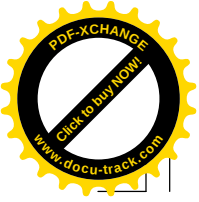
№ 70

1585 р., грудня 16. Луцьк.— Из зізнань королівського коморника Миколи Рокицького про пограбовані речі ризниці соборної церкви святого Івана в Луцьку, серед яких мав зберігатися „привиле́ головны́” великого князя Любарта

Іа Миколан Рокицкин• комо^рникъ его к[о]р[о]левское м[и]л[о]сти• сознаваю то симы мои^м листо^м• ижъ бѣ^дѣчи мне посланы^м• за розказанье^м и листомъ его королевское м[и]л[о]сти• на пода^е и ѱвѣза^е влады^чства лѣцкого и вѣтрозкого• велебному^у ѱ^тцѣ Кирилѣ• епископѣ тѣуровъскому и пи^скому• и кгда^м це^рковь соборную в за^мкѣ вышнемъ Лѣцкомъ спицовалъ и его милости• теперешнему^у епископѣ лѣцкому и вѣтрозкому• подавалъ• ѱповедали мне протопопа• попы и все дѣховѣ^ство тоѣ церкви соборное• и^ж• по сме^рти Иѱны Красѣ^ского• вл[а]д[ы]ки лѣцкого• пани Василева^та Бо^рзобогата^та Красѣ^ска^та• секретарова^та его королевское м[и]л[о]сти• невестка того владыки лѣцкого зешлого• из сынами своими Консте^тино^м а Василемъ Красеньскими• бѣ^дѣчи при сме^рте влады^чнен• взявши до рѣкѣ свои^х ризницѣ из серебромъ церковнымъ• и ѱберы епископъскими• и скрину с привиле^иями• по сме^рти того владыки• взяли• то естъ• с тоѣ скрины всѣ привиле^ия пе^ршихъ господарѣ^х хрестіаньски^х• короле^х полски^х велики^х к[н]ѣзѣ^х литовски^х и рѣски^х и иныхъ к[н]ѣзѣ^х• п[а]новъ• фѣндѣшы на церкви и на вси име^та• до тоѣ церкви соборное належачне• и сребро и книги це^рковныѣ побрали• меновите^х взяли: привиле^и головны^х великого князя Любо^рта на це^рковь соборную светого Иѱна Богослова• которы^х тѣю це^рковь соборную фѣ^довалъ• гдѣ^ж и гробы его• в то^у це^ркви• и тепе^р е^ст^ь• и на дво^х епископски^х• при то^у це^ркви лежачи^х в замкѣ вышнемъ• привиле^и на Хо^рлѣпъ великого кн[ѣ]зя Швитрига^та• привиле^и на церковь мѣрованю светое Катерины• привиле^и на це^рковь мѣрованю светого Іакова• привиле^и на Полоню• Влешо^в Вѣтровокъ• привиле^и на Теремное• привиле^и на Рожисча• привиле^и на замокъ на Жабче и приселки• привиле^и на Вдирады• привиле^и на Те^рньки и Ста^мертты• привиле^и на Гчелепи^х• привил^и на Дорогостан Старые• привиле^и на Мѣдковъ• привиле^и на Хрылево• привиле^и на Ставокъ по^д мелницею• привиле^и на име^та подвѣтрозские• привиле^и на Колчинъ• привиле^и на село Ключи• А с це^рк^и соборное взяли крестъ золоты^х

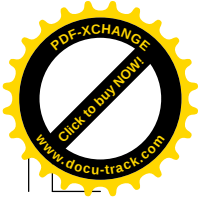
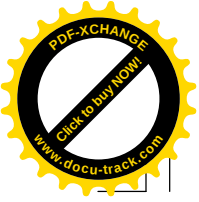


велики". роботы велми коштовное везеное. с каменемъ дорогимъ. которы" стоалъ тисечи золоты^х. камѣ велики" дороги" из образѸ Пречистое светое выніали и взяли. и до Кгданьска продати штослали. которого шацовано шесть сотъ таліаро^в. Евѧгелне. сребро^в шправное з шма^цомъ. велми коштовное. на паркгамене писаное. зовомое Катерининское. въ немъ многие фѸндѸшы вписаные. Книги тые побрано: Правила св[е]ты^х штець на па^ркгамене. Пса^тырѣ в де^{ст}. книгү четью штече^кю. книгү Ефре^в. книгү Требникъ малы" ү по^де^{ст}. К тому. тоє жь все дѸховенство це^ркви соборное лѸцкое и богаре того владыцтва. и всѣ по^дданные люди старые. шповедали мнє. ижь што замокъ былъ церковны" Хо^рлѸпъ. нада^е в^ликого кн[и]зѧ Швидрига^ла. в томъ замкѸ было дель три штливаны^х. а двѣ железныхъ. гаковницъ два^цать. рүчницъ пятдєсѧтъ и ше^{ст}. и местечко Хо^рлѸпъ и села. к немѸ прислѸхаючыє: село Покосчовъ. село Бакори". село Новоселыс[ка]. то пакъ де" тѸю всю стрелеѸ панъ Василє" Красеньски". секретар^о з сыномъ Костє^тино^м с того замкү побрали до свон^х имене" до Красного и до и^шихъ. И есче. змовившисѧ и спрактыковавшисѧ з некоторыми шсобами. кѸ шкоде церкви божое. променгалы самъ Ишна Красє^ски". владыка лүцко". недавно зошлы". бє^з ведомо^{ст}и и позволеныѧ нашего. всеє капитѸлы. чере^з сына с^воего Васильѧ. и^х м[и]л[о]у^ти. пано^м Радивиломъ. ш^тдалъ и променгалъ на дворець Фалиминчи а село Иванчинчи. и к томѸ полторы тисечи золоты^х полски^х прида^ткѸ. або барышѸ. себе Василє" з сыно^м взялъ. а тые де" селца з Фалиминчами не стоятъ и за половинѸ замкѸ и мѣста Хо^рлѸпа и сель Хо^рлѸпски^х. Тыєжь ве^рхѸ менєные попы и все дѸховенство це^ркви соборное лѸцкое. кѸ тому богаре и по^дданные того владыцтва шповеда^{ли}. и^ж де" што замочокъ Жабче здавна епископии лѸцкое належачи". стрелебою и всѧкою шбороною добре былъ шпатро" ш^т зошлыхъ епископовъ. то пакъ де" Ишна Красеньски". недавно бывши" епископъ. то^т замокъ церковны" Жабче. кромъ ведомости и позволеныѧ нашего. за дочкою своею вѣ вѣни ш^тдалъ панѸ АлександрѸ Жоравницкомү. старостє бывшомү лүцкомү. и с того замѸкѸ. з Жабча. взялъ сынъ Ишны Красеньского. владыки лүцкого. Василє" Борзобогаты". и з сынами своими Костєнтиномъ и Василѣемъ. двѣ дѣла ш^тливаны^х и ш^тдали шдно дѣло панѸ Гаврилү Бокѣю. сѸ^ми земскомү лѸцкомү. а дрүтое дѣло ш^тдалъ панѸ АлександрѸ Жоравницкомү. зѧтю своємѸ. а три дѣла на свои именеѧ разобрали. и гаковницъ пѧ^тдєсѧ^т. и



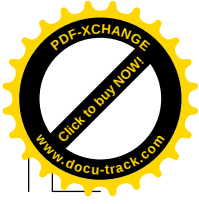
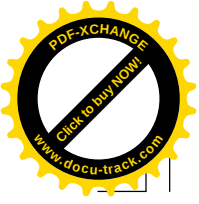
ручницъ сто деветъ. тѣю стрелѣу при собе зоставили и скорыствовали. и замочокъ то^т Жабче зять владычи^и зобравши. до Блѣдова перевозилъ. а с^и цѣ^ркви ме^ишое рожисцкое заложе^и светое пречистое взяли Ева^нгелие. серебромъ вправное. и иншиє книги и вѣразы всѣ и зновѣ и зо вси^и спѣ^стошили. же жадное речи в то^и цѣ^ркви не зоставили. А с^и цѣ^ркви монастыра Дѣвич^ького взяли кни^и четверы и два звоны болши^и. а два малы^ихъ зоставили. и чернцовъ розогнали. кели^и нѣхъ побрали и до бытѣ пов^озозили. гдѣ попелы палили. а ш^т тоежъ цѣ^ркви. клепало железное взявши. сокеры поковати казали. А кгдамъ списовалъ именыа епископии Лѣцкое. и гдѣ^и колвекъ. в котромъ именью былъ. тамъ. пришо^ичи до мене подданыє тоє епископии. вѣтѣажливе и плачливе мнѣ. посланъцѣ его королевское м[и]л[о]с[т]и. жаловали на панюю Ганнѣ з Сокола Васильевѣю Бо^рзобогатѣю Красѣ^искѣю. секретаровѣю его к[о]р[о]левское м[и]л[о]с[т]и. и на сыно^веє п[а]на Константина и пана Василья Васи^иевичовъ Бо^рзобогатѣхъ Красеньски^и. и^ихъ уни. по сме^рти Ивны Красенского. владыки лѣцкого и вѣтро^вского. великиє шкоды и знисчєнє тѣ^и под^ианы^и цѣ^рковнымъ починили и маєтности нѣхъ побрали. А такъ га. за жалобою по^иданы^и цѣ^рковны^и. шкоды всѣ. меновите в кого што взято. по сме^рти владычнє^и. списалъ. то естѣ. шкоды именыа цѣ^рковного Фалими^и села: на мѣа Ма^итина Ивановича взяла пани Васи^иеваа коро^в три с телѣаты. ко^и шестерона^ицатеро. у Пилипа Ивановича взяли копу грошен. у Па^ицка Затѣрецкого взяли барано^в два. у Маска Мелника взяли барана и жита мацѣ всмѣ. у Петра Кѣцевича взяли сетѣ^и заѣачи^и две. сажонъ по тры^ицати. у Маска Мелника взяли сетѣ^и сажо^и по два^ицати. у Па^иска Ко^идратовича взяли барана и сермѣгѣ новѣю. у Фе^ика Гидковича взяли вѣцѣ. вѣпра и гѣсѣ^и шестеро. у Выгната За^ика взяли барано^в два. Шкоды села Га^имерть: на мѣе у Грицка Годѣна взяли коро^в трѣ с телѣаты. у Богдана взяли барана. у Фе^ика Колышевича взяли се^имѣгѣ новѣю. у Евтѣха Лѣхевича* взяли барано^в два. у Ивашка Бортниковича взяли се^имѣгѣ новѣю и барана. у Ивана Ка^ипинича взяли се^имѣгѣ новѣю. у Тишка Га^ичича взяли воло^в два. кожѣхѣ баранѣхъ новы^и два. до Мѣхна Шлешковича. вѣхѣавши в до^и его. Андре^и Бо^изобогаты^и. его самого зби^и и зрани^и.

* Слово правлене.



Ѹ Кирила Ра^аковича по^амацы жита взяли. Ѹ Тишка Лихевича взяли барана и по^амацы жита. Ѹ Гавки Улешковича взяли по^амацы жита и се^рмагѹ. Ѹ Микиты Тишковича взяли по^амацы жита. Шкоды села Волицы: на м^я Ѹ Г^армака Федоровича взяли ко^з шестерона^ацатеро. жита копѣ два^ацать. сѹкма^а люньски^а по^ахожалы^а сини^а. Ѹ Тимоша За^аковича взяли воловь два. коровѹ с телатѣ^а и быка трет^ака. овце^а шестеро. ко^з п^атеро. ѹ Терешка Тимошевича взяли барана. ѹ Ждана Богарина взяли седло за копѣ гроше^а и сверѣпѹ шерстью половѹю. стога^а копѣ чотырохѣ. А пожавши де^а збожье на полѣ^а Фалимицки^а дво^аныхѣ. жита копѣ семѣсотѣ. пшеницы копѣ триста. овса копѣ триста. гречки копѣ полтора^аста. то^е все зобрали и звели. тымижъ по^адаными Фалимицкими. зѣ земля^а це^рковныхѣ на кгрѹнтѣ его м[и]л[о]ѹти. кн[и]з^а Г^анѹша Збаражского. воеводы Браславского. име^ага его м[и]л[о]ѹти Роснова. Шкоды двора Рожисцкого. в которыхѣ дали ми справѣ богаре и по^аданые Рожисцкие. и^а п[а]ни Васильевага Борзобогатага Красенскага из сынами своими. пано^а Костентино^а и пано^а Василье^а Борзобогатыми Красенскими. по сме^рти Ишны. вл[а]д[и]ки лѹцкого. побрали з двора Рожницкого кони. быдло рогатое и збожье вшелакое. сѹ^а домовы^а и начи^ае кѹхон^аое. то е^ст: коне^а дво^аныхѣ рабочи^а два^ацетеро. быдла рогатого воловь и коровь пятьдесятѣ. котловь медены^а кѹхон^аыхѣ осмѣ. панве^а две. волки и вкладкины железны^а три. з броваро^а котловь горелчаны^а три. жита копѣ семѣ. овса копѣ п^ат^асотѣ. пшеницы копѣ триста. то все зобрали и вывели до имениа кн[и]з^а Любецкого. до Козина. Ѹ Водираде^а. больше^а десети недель по смерти владыки Ишны. Василе^а Борзобогаты^а. наеха^аши квалто^а побралѣ все з двора и по^аустошилѣ. быдла взя^а коровь шестьдесятѣ. коне^а робочи^а шестна^ацать. свине^а сорокѣ. котло^а два. каде^а пивныхѣ велики^а три.

А такѣ га. взявши в то^а певнѹю бедомо^стѣ в^а многихѣ землянѣ шлѣ^аты. вбывателе^а земли Волинское. такѣже в^а протопопы и поповь. и всего дѹховенства це^ркви соборное лѹцкое. и в^а бога^а. и вси^а по^аданы^а. люде^а старыхѣ то^е епископии лѹцкое. ижѣ то е^стъ такѣ. тогды^а всѣ тые шкоды достаточне списавши за жеданье^а того дѹховенства и по^аданы^а. што мнѣ шповедали. далѣ есми имѣ того шповеданья сее мое созна^ае. с по^аписо^а власное рѹки мое^е и по^а моею печатѹю.



Писа" 8 Лѹцкѹ• лѣта Божого нароже"ѣа тисеча пѣ"со" ѡсмьдесѣа"
пѣтого• м[ѣ][ѣ]ца декабра• шостогона"цѣть днѣа•

Mikoła Rokickij, komorznik je(go) k[rólewskiej] m(o)sczi, ręka
własna*.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список —
ЦДІАК, ф. 28, оп. 1, кн. 22, арк. 306 зв.—310 зв. Запис Володимирського
городського суду від 8 червня 1589 р. Заголовок: „Лѣ" пѣа Миколаѣа Рокиц-
кого в справѣ єпископства лѣцкого• року пѣ" мѣ"ца июня ѡсмого днѣа“.

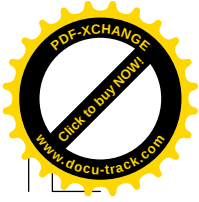
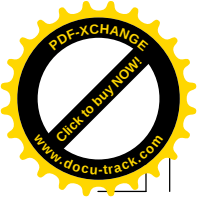
Опубл.: Арх. ЮЗР, ч. I, т. I, с. 205—212, № 46.

№ 71

1593 р., січня 22. Львів.— З акта королівської комісії у справі
суперечки між львівським і галицьким єпископом Гедеоном Бала-
баном і львівським Миколаївським братством за право зверхності
над монастирем святого Онуфрія у Львові, у якому згадуються
„привілеї князя Лева, колишнього володаря Русі“

Acta sunt haec Leopoli in castro inferiori Leopoliensi feria
sexta in crastino festi sanctae Agnetis virginis et martyris, anno
domini millesimo quingentesimo nonagesimo tertio per reveren-
dos et generosos: Cirillum Terliczki ritus graeci episcopum seu
wladicam luceoriensem, Jacobum Wierzbiencki leopoliensem et
praemisliensem praepositum secretariumque sacrae regiae maies-
tatis, Albertum Perliczki rohatinensem praepositum canonicum
et officialem vicariumque in spiritualibus generalem leopoliensem,
Stanislaum Podolieczki dapiferum et Stanislaum Pstrokonski
vicecapitaneum leopoliensem, commissarios per sacram regiam
maiestatem ad negotium infrascriptum decidendum et compo-
nendum datos et deputatos, praesentibus generosis et nobilibus:
Procopio Raszko a Kropiwnnik in Lipicza subcamerario halicienski,
Andrea Sieniensi a Sienno in Gologory, Andrea et Kiliano La-
hodowskie in Winniki, Alexandro et Feodorio Lithinskie, Andrea
Rychlowski, Adamo, Iwano et Hreorio Balabany, Alberto Bia-
loskorski, Joanne Swossowsky, Raphaelae Rozniathowski tum et

* Микола Рокицький, його королівської милості коморник, рукою власною. Польсь.
мова.



spectabilibus ac famatis Andrea Sambor, Stanislao Anserino consulis leopoliensibus nec non nobili Joanne Strzalkowski et honesto Andrea Stratinio de Leopoli ministerialibus generalibus Regni Poloniae et aliis multis fide dignis personis circa infrascripta personaliter existentibus.

In quorum dominorum commissariorum residentia lit[t]erae commissionis sacrae regiae maiestatis infrascriptae productae sunt, guarum sequitur tenor estque talis [...]*.

Sigismundus Tertius dei gratia rex Poloniae magnus dux Litvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque nec non Regni Swetiae proximus heres et futurus rex famatis civibus et anteurbanis civitatis leopoliensis graecae religionis superioritati et iurisdicioni in spiritualibus reverendi Gedeoni(s) Balaban leopoliensis haliciensis et camenecensis ritus graeci episcopi derogantibus et duarum ecclesiarum eiusdem ritus graeci unius in civitate et alterius extra moenia civitatis leopoliensis cum monasterio sancti Onofrii earumque ecclesiarum poponibus occupatoribus fidelibus nobis dilectis gratiam nostram regiam.

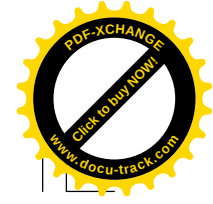
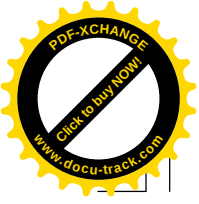
Famati fideliter nobis dilecti! Deputavimus certos commissarios nostros ad decidendum et complanandum hoc idem negotium discordiarum inter eos et eundem reverendum wladicam leopoliensem habitatum, quapropter cum per eosdem commissarios nostros fidelitates vestrae lit[t]erarum innotescentia earundem citati fuerint coram eisdem commissariis compareant et quicquid in praemissis ipsi commissarii nunc inter eos decreverint et statuerint, pro rato suscipient et fideliter observent pro gratia nostra.

Datum Warschowiae die II mensis octobris anno domini MDXCII, regni vero nostri anno quinto. Ad mandatum sacrae regiae maiestatis proprium.

Et post propositionem suam terminumque per tempestivam et iuridicam aeditionem et positionis innotescentiam simul cum mandato sacrae maiestatis contra citatam partem deductionem in verificationem propositionis suae producta sunt coram iudicio

*Пропущено текст листа короля Сигізмунда III від 2 жовтня 1592 р., у якому повідомлено комісарів, що монастир святого Онуфрія з церквою підлягають юрисдикції єпископа Гедєона Балабана.



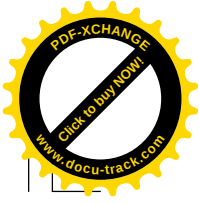
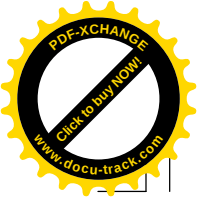


per procuratorem patris wladicae pro declaratione libertatum ecclesiarum ritus graeci et tituli iuris sui episcopalis privilegia infrascripta Leonis ducis olim Russiae tum Wladislai Jagello et deinde confirmationem Alexandri regis Poloniae super collationem immunitatum ecclesiarum et personarum spiritualium ritus graeci in Russia romanaeque ecclesiae et totius cleri immunitatibus et libertatibus in toto asscriptione statuto regni Wladislai Jagello in privilegio generali iurium regni confirmatione approbatis etiam coram iure producto, tum privilegium praesentationis super dignitatem wladicatum earundem leopoliensis haliciensis et camenecensis per serenissimum olim piae memoriae Sigismundum Augustum sibi collatum. Praesesseque in spiritualibus omnibus ecclesiis wladicatum suorum a data privilegii sui usque ad nuper praeteritam earundem duarum ecclesiarum per personas rebelles e possessione et iurisdictione sui ereptionem tantisperque enim cura ipsius fundatoris earundem ecclesiarum dominium referat, quousque pro seculari conditione eadem bona possessa erant. Quamprimum autem pro cultu et laude divina ecclesiasticoque ordine sunt resignata fundatorum eorundem personae tanquam a hereditatis leopoliensis iure alienorum collaturae, omni iure privatae esse videntur, eadem autem collatura et totum dominium domino fundi ipsi sacrae regiae maiestati suadentes iure cessit non itaque dominio et superioritati sacrae regiae maiestatis deroganti, qui custodiam iuris et dominii sui seditio-nesque eas in religione et ordine ecclesiastico in loco personae suae ipsis dominis commissariis commisit. Sed tantum pro informatione dominorum commissariorum et praesumptione citatorum in conveniente declaratione super ecclesiam et monasterium sancti Onofrii producta sunt coram iure privilegia et iura illustris et magnifici Constantini ducis in Ostrog [...]*.

Domini vero commissarii controversiis partium earundem personaliter per procuratores coram residentia commissariali in negotio principali habitis diligenter perpensis et examinatis lit[t]eras commissionis sacrae regiae maiestatis exequentes et

* Пропущено перелік інших королівських, патріарших і князівських (кн. К. Острозького) документів, які стосуються справи.

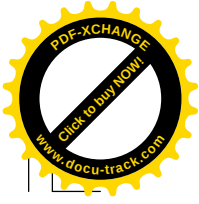
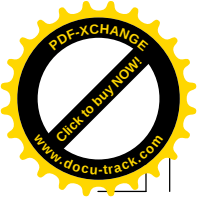




legibus regni innitentes ritum et ordinem ecclesiarum graecae religionis conciliorum et sinodorum superiorum christianorum canonibus et decretis sanctorumque patrum traditionibus tum statutis regni et specialibus privilegiis serenissimorum regum Poloniae et ducum Russiae, immunitatibus et praerogativis ecclesiasticis esse ascriptum attento, quae omnia episcopis dioeciarum propriarum iurisdictionem et administrationem cleri ecclesiarum et totius populi in spiritualibus tradiderunt. Decretis contrariis per patriarcham constantinopoliensem tanquam peregrinum atque extraneum regni et ad dispositionem beneficiorum, quae in regia potestate sunt, minime pertinentibus pro utraque parte pugnante, in partem reiectis.

Eisdem praerogativis ecclesiasticis in iurisdictione et administratione spiritualium ecclesiarum ritus suae diocesis eundem venerabilem patrem Gedeonem Balaban wladicam merito obnoxium esse et ipsi debitam reverentiam honorem et oboedientiam in spiritualibus omnes ecclesias et clerum ac populum exhibere et praestare teneri et debere tanquam suo episcopo censes. Ac circa easdem omnes praerogativas episcopales ritus sui, quoad administrationem et iurisdictionem spiritualium eodem in toto conservato, cum oves sine pastore proprio nequaquam consistere possunt et spiritualium ordo et administratio rite exequi per extraneam personam et longinquam alienae diocesis easdem utrasque ecclesias ritus graeci unam intra muros et alteram in suburbio Leopoliensi titulis sancti Onofrii una cum toto clero monasterio fraternitate schola et domo hospitali totoque populo ritus graeci et aliis omnibus ad easdem ecclesias pertinentibus pristinae iurisdictioni et superioritati ordinationique in spiritualibus ipsi venerabili patri wladicae leopoliensi pro nunc et pro tempore existenti restituerunt decreverunt et adiudicaverunt contraque omnes personas iurisdictioni et ordinationi suae in spiritualibus ecclesiarum praefatarum detrahare nitentes et debitum honorem et oboedientiam exhibere in posterum repugnantes vadium mille marcas pecuniae polonicae pro magnifico capitaneo istius loci cedendum vallaverunt et interposuerunt pro executioneque praemissorum contra personas contradicentes causam ad forum competens remiserunt. Ratione vero ceremoniarum ri-





tus eorum etiam partes ad forum suum competens sunt remissae. Quantum vero attinet damna et omnia convicia in praemissis modo quocunque contra venerabilem patrem wladicam derivata cum personis talium obnoxiiis salvum ius agendi reservatur ipsi patri wladicae praesenti sua sententia mediante.

Quod decretum seu sententiam ipsam pars citata pro iure non suscipiens ad sacram regiam maiestatem post curiam sacrae regiae maiestatis ab hinc in sex septimanis appellavit, cui appellationi et termino illius domini commissarii detulerunt et terminum prosequentibus ipsis praefixerunt et assignaverunt. Habent itaque ac habiturae sunt partes eadem terminum appellationis huiusmodi proaequentes coram sacra regia maiestate post curiam sacrae regiae maiestatis ab actu praesenti in sex septimanis proxime venturis ubicunque locorum sacrae regiae maiestatis in regno non constituta fuerit iuxta ipsarum partium innotescentiam contrarias decretum praesens apellationem terminum praefixionem et conservationem et iuxta acta praesentia.

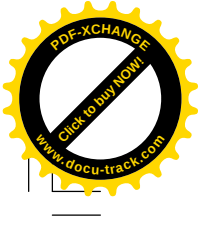
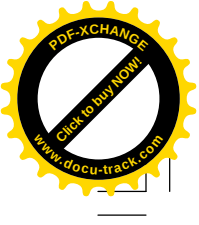
Et ibidem in instanti reverendus pater wladica ministeriali Joanni Strzalkowski et toti nobilitati coram iure astanti protestatus est contra partem citatam, quod ipsa contraveniens sacrae regiae maiestatis superioritati et executioni commissariorum sacrae regiae maiestatis in damnumque et detrimentum ipsius cultusque divini et iurisdictionis spiritualis supraessione, appellatione sua negotium hoc executorium perturbat et protrahit offerendo secum pro his omnibus iure competenti actura.

Citati vero etiam cives et antebani Leopolienses coram eodem iudicio commissariali personaliter stantes eidem etiam ministeriali Joanni Strzalkowski et toti nobilitati protestaverunt contra partem actoream de damnis exinde sequutis et pro temera evocatione sui offerendo, se etiam cum eo ratione praemissorum in foro competenti acturos iure.

Praemissa itaque omnia et singula sic acta et sententiata per eosdemque dominos commissarios sentenciata ipsi domini commissarii recognoscentes et testificantes ad actum hoc commissarium sigilla cum manuum subscriptione imprimi fecerunt.

Actum et datum in castro inferiori Leopoliensi, anno et die ut supra.





Jacobus Vierzbiensky, prepositus Leopoliensis;
Alb[ertus] Perliczki, canonicus officialis Leopoliensis, manu propria;

Stanislaus Podolieczki, dapifer terrae Leopoliensis, manu propria;

Stanislaus Pstrokonsky, vicecapittaneus, causarum officii castrensis leopoliensis iudex, m[anu] p[ro]pria].

Опубл.: Mon. CSL, t. I, p. 428, 431, 439—441.

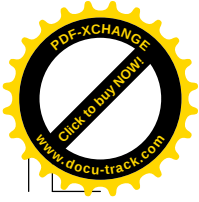
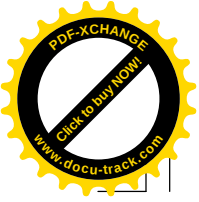
Переклад

Складено у Львові, у Львівському Нижньому замку, в п'ятницю перед святом святої Діви і мучениці Агнеси, року Божого 1593, превелебними і благородними Кирилом Терлецьким, єпископом грецького обряду або владикою луцьким, Яковом Вербенським, львівським і перемишльським парохом та секретарем священної королівської величності; Альбертом Перліцьким — рогатинським парохом, каноніком і урядовцем, генеральним вікарієм Львівської дієцезії; Станіславом Подолецьким, стольником і Станіславом Пстроконським, львівським підстаростою — комісарами, призначеними священною королівською величністю для розгляду і полагодження нижчеказаної справи і підготовки рішення та рекомендацій; у присутності славних і благородних Прокопія Рачка з Кропивника в Липиці — підкоморія галицького, Андрія Сененського з Сенна в Гологорах; Андрія й Киліяна Лагодовських у Винниках, Олександра і Федора Літинських, Андрія Рихловського, Адама, Івана й Григорія Балабанів, Альберта Білоскорського, Йоана Свошовського, Рафаїла Рожнятовського, а також поважаних і відомих Андрія Самбора, Станіслава Ансеріна — львівських старост, і славного Йоана Стрілковського, і почесного Андрія Стратинія зі Львова, генеральних урядовців Польського Королівства, і багатьох інших, гідних довір'я осіб, що особисто були присутні при нижченаписаному.

У присутності цих панів комісарів був складений, підписаний і схвалений священною королівською величністю лист, зміст якого далі викладений і такий [...]

Сигізмунд Третій, з ласки Божої король Польщі, великий князь Литви, Русі, Пруссії, Мазовії, Жмуді, Лівонії, а також найближчий спадкоємець Королівства Швеції і майбутній володар, славним громадянам міста Львова і передмість грецького віросповідання, що перебувають під владою і юрисдикцією превелебного Гедеона Балабана, грецького обряду єпископа львівського, галицького і кам'янецького, і духовним вірним двох церков того ж грецького обряду — однієї в місті, а другої поза мурами міста Львова, з монастирем святого Онуфрія, парафіянам цих церков, вірним нам і милим, шлю нашу королівську милість.





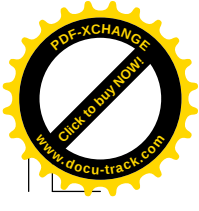
Славні і милі нам вірні! Ми призначили наших вірних комісарів для розгляду й поладження тих неприємних суперечок між вами і тим превелебним владикою львівським, тому, коли ці наші комісари на основі нашого листа будуть запитувати ваших довірених, то нехай вони тим комісарам скажуть те все, що заздалегідь самі вирішили і постановили у згаданій справі між ними, і це безперечно повинно бути прийняте і правильно записане для нашої милості.

Дано у Варшаві, 11 жовтня, року Божого 1592, а п'ятого року нашого панування. За особистим дорученням священної королівської милості.

І після надання строку власного і законно встановленого та з'ясування позиції кожної зі сторін разом з розпорядженням священної величності проти доказів сторони відповідача і на підтвердження своєї позиції увазі суду довіреним отця владики були пред'явлені для доказу незалежності церков грецького обряду і юридичних прав єпископа нижчезазначені привілеї князя Лева, колишнього володаря Русі, і Владислава Ягелла і потім підтвердження Олександра, короля Польщі, щодо недоторканості церков і духовних осіб грецького обряду в Русі і римської церкви і всього кліру. Недоторканості і свободи [гарантовані] в цілому написаному статуті короля Владислава Ягелла, ствердженні генеральним привілеєм законів Королівства, підтверджені також відданим законом. Крім того, привілеї презентації гідності цих дієцезій Львівської, Галицької і Кам'янецької колись виданий найяснішим, славної пам'яті Сигізмундом Августом. [Єпископ] стверджує, що з часу надання привілеїв він володів духовною владою у всіх церквах своєї дієцезії аж до недавнього відібрання від нього бунтівниками володіння двома церквами і юрисдикції над нами, і заявляє, що завжди старанням самого фундатора він мав владу над тими церквами доти, доки ті мастки не стали власністю світської влади. Однак після того як ці мастки були передані для слави Бога і церковного культу, особи з тих фундаторів виявились наче позбавленими права передати у спадок ці володіння львівські, а також права передання їх іншим особам. Усі мастки і право їх передання перейшли разом з правом патронату з боку священної королівської влади до власника мастки, який, проте, не заперечує верховної владності священної королівської влади, котра замість себе доручила панам комісарам охорону прав на свої володіння і турботу про відвернення заворушень релігійних і церковних. До цього, лише для ознайомлення панів комісарів з аргументами сторін щодо церкви і монастиря святого Онуфрія, судові були пред'явлені привілеї і права світлого і великого князя Костянтина з Острога [...]

А поки комісари, старанно зваживши і оцінивши аргументи сторін, викладені особисто їх представниками у резиденції комісарів, стосовно головного питання, наслідуючи приписи листів священної королівської величності і закони Королівства, основуючись на статуті і правилах церков грецького обряду, виходили з того, що у постановах попередніх канонічних християнських соборів і синодів у переданнях святих отців, а також королівських указах і особливих привілеях славетних королів Польщі та князів Русі про недоторканість і прерогативи церков цілком ясно напи-



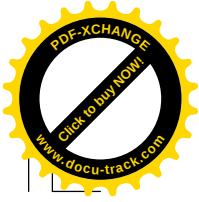
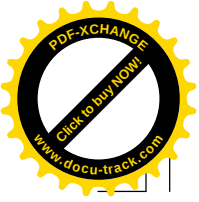


сано, що у релігійних справах єпископам у їх дієцезіях передана юрисдикція і управління церковним кліром та всім народом. Постанови константинопольського патріарха, що суперечать цьому, як людини чужої у Королівстві, котра не має права роздавати бенефіції, що є у владі короля, і найменше стосуються будь-якої зі сторін, котрі сперечаються, не були взяті до уваги.

Вони постановили, що згідно з тими церковними постановами превелебний владика Гедеон Балабан справедливо відповідальний за юрисдикцію та управління релігійними справами у своїй дієцезії, і в духовних справах усі церкви, клір та народ повинні і зобов'язані зберігати та виявляти до нього належну повагу, пошесті і послух, визнаючи його своїм єпископом. Відповідно до тих усіх єпископських прерогатив свого обряду, щодо управління та юрисдикції його збереження в цілості, виходячи з розуміння того, що як вівці не можуть узагалі існувати без свого пастуха, так і порядок і управління церковними справами не можуть належним чином здійснюватись сторонньою особою з віддаленої чужої дієцезії, вони [комісари] вирішили, постановили і повернули одну і другу церкви грецького обряду — одну в межах міських мурів, а другу — в передмісті Львова під назвою святого Онуфрія, разом з усім кліром, монастирем, братством, школою і шпитальним домом і всім народом грецького обряду, і всім іншим, що належить до тих церков, під попередню юрисдикцію і верховне правління у державних справах превелебному отцеві львівському владиці тепер і на майбутні часи. І захистили його від усіх тих, хто прагне відібрати у нього юрисдикцію та управління у духовних справах згаданих церков і відмовляється як тепер, так і в майбутньому віддавати йому належні пошесті і послух, на що встановили штраф у розмірі тисяча марок польських грошей, виплачуваних на користь великого воєводи цієї землі. А на виконання викладеного вище надали право звертатися до суду зі справою на осіб, які противляться. Сторони ж можуть звертатися до суду, котрий призначений для їх обряду. Якщо ж у згаданих питаннях буде якась неповага до превелебного владики чи шкода для нього буде заподіяна його підданими, то йому самому надаються права чинити на свій розсуд.

Цю постанову чи рішення сторона-відповідач не визнала законною, тому через шість тижнів після суду священної королівської величності звернулася до священної королівської величності; поки ж комісари визначили термін подання цієї апеляції і встановили та оголосили його сторонам, що сперечаються. Отже, згідно з даним актом, термін подання апеляції до священної королівської величності для цих сторін становить шість найближчих тижнів після засідання суду священної королівської величності, у якому б місці Королівства ця апеляція не була подана священній королівській величності з будь-якого приводу, чи для роз'яснення суперечки між цими двома сторонами, чи у зв'язку з даним декретом, зі встановленням терміну подання апеляції чи дотримання рішень, прийнятих згідно з цим актом.





І там же відразу превелебний отець владика заявив урядникові Йоану Стрілковському і всім, хто брав участь у судовій розправі, протест у зв'язку з тим, що сторона-відповідач підкоряється верховній владі священної королівської величності і постанові його [короля] комісарів про відшкодування втрат і заподіяної йому [отцеві] шкоди, а також перешкоджає відновленню богослужінь і юрисдикції в духовних справах, відтягуючи виконання цього рішення своєю апеляцією, хоч і заявляючи при цьому, що буде діяти згідно з законами у всіх пов'язаних з цим питанням справах.

Викликані ж громадяни Львова, а також мешканці передмістя, особисто ставши перед судом комісарів, тому ж урядникові Йоанові Стрілковському і всім панам висловили протест щодо сторони позивача у зв'язку із завданою його діями шкодою і марним викликом їх у суд, заявивши, що вони будуть поводитися з ними у пов'язаних зі судом питаннях згідно з законом.

Акти і рішення, кожен зокрема і всі разом, згадані вище, прийняті панамі комісарами; їх комісари, перевіrivши і засвідчивши, підтвердили, підписавши їх і розпорядившись, щоб до них були прикладені печатки панів комісарів.

Складено і видано у Нижньому замку у Львові, дня і року, як [вказано] вище.

Яків Вербенський, львівський парох;

Альберт Перліцький, львівський канонік [і] урядовець, рукою власною;
Станіслав Подолецький, стольник Львівської землі, рукою власною;

Станіслав Пстроконський, підстароста, суддя у справах Львівського замку, рукою власною.

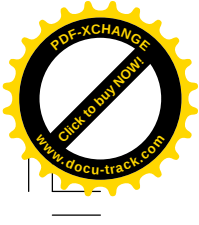
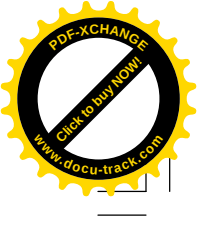
№ 72

1593 р., червня 16. Варшава.— Из судового повідомлення про перебіг розгляду суперечки між львівським і галицьким єпископом Гедеоном Балабаном і Миколаївським братством у Львові за право зверхності над церквами і належними до них землями та прибутками на Краківському передмісті у Львові, одна зі сторін якої покликається на „привілей князя Лева“

Pozwał jegomosc zxiącz Giedeon Balabon władyka lwowszky, przed ichmoszcz pany commiszarze od króla jegomosci dane, mieszcany y przedmieszcany lwowszkie graecae relligionis udawaiąc tho, zeby ci pozwany mieli mu dwa koscioty rut[e]nici ritus odiać y z iego szie iurisditiey władiczeney wylamować y iego za władykę szwego nieprzyznawać.

In termino ex eadem innotescentia incidente pozvani proszeli panow commiszarzow, zeby ichmoszcz panowie commiszarze a





fundacione iurisdictionis suae supersedować raczeli dla tey przyczyny, ze oni bedacz mieszcany lwowskiemi officio civili cum bonis et personis suit sunt subiecti y k temu, ze eiusmodi assertae injuriae sunt annexae personis citatorum, z tej przyczyny proszieli ut supra.

In contrarium od actora powiedziano, ze tha commiszia nie iest cum iuribus civitatis pugnans, imo est conveniens, gdysz iest przez króla jegomosci dana ad complanationem superius recensitarum iniuriarum, ktore religionem et ecclesias concernunt.

K temu, ze tha fundatio iurisdictionis commissarialis iest cum statuto regni conveniens y do tego, ze królowi jegomosci vel ipsius commissariis eiusmodi dissensionum competit complanatio, zathim actor proszil fundationem iurisdictionis.

Ex adverso citati rationes superiores suas repetentes hocque ipsum privilegiis civitatis comprobantes proszieli ut supra.

Quorum citatorum allegationibus et deductionibus domini commissarii in partem reiectis fundaverunt iurisdictionem suam et sese competentes iudices declaraverunt.

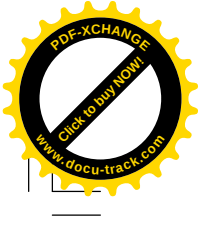
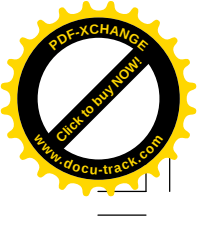
A qua iurisdictionis fundatione et publicatione citati ad sacram regiam maiestatem appellationem suam interposuerunt. Cui cum non erat delatum, de prosecutione eiusdem protestati sunt.

Pothim actor eluciduiąc propositą szwoię pokazał napierwej privilegium Leonis, ducis Russiae, pothim pokazał Wladislai Jagiellonis, item confirmationem Alexandri regum Polloniae, allegował do thego statum immunitatis ecclesiarum. Pokazał tesz praesentationis suae privilegium y thim szamym praetendebat controversiter, ecclesias collationis suae esse.

Denique pokazał resignationem ecclesiae et monasterii sancti Onofrii per illustrem et magnificum dominum* Constantinum ducem in Ostroh etc. coram actis cancellariae sacrae regiae maiestatis sibi factam et concessam, serenissimi olim Stephani regis confirmatam. S tich tedy raczyi prosziel actor, zeby citati in causa sibi instituta procedowali [...]**

* Слово „dominum“ повторено двічі.

** Пропущено текст, у якому йдеться про аргументацію справи на основі документів пізнішого часу.



In contrarium citati circa appellationem suam stando et in negotio principali procedendo similiter iura privilegiaque sua tum denique rationes ac allegationes iuris, ktore pierwei przed ichmoszcziami pany commiszarzmy wnoszone bely inferowali, do tego pokazowali y insze prawa y documenta dalsze, ktoremi deducowali prawo szwoie tak do tych dwu kosciolow im służące iako y strony posłuszenstwa y naleznosci metropoliczie kiiowskiemu a nie władyczne lwowskiemu. Circa quae iura et privilegia rationesque suas usum privilegiorum et possessionem ecclesiarum brali się in superabundanti pozwani ad comprobationem juratoriam y proszili, zeby ichmoszcz panowie assessorowie retractata sententia dominorum commissariorum onych circa allegationes suas zachować raczeli.

Qua controversia ichmoszcz panowie assessorowie exaudita, isz iest causa non parvi momenti w niej nicz nieszkazawszy wzieli ią do króla jegomosci na relaczie. In quibus rellationibus huiusque indecisa manet.

Опубл.: Mon. CSL, t. I, p. 466—467, 470.

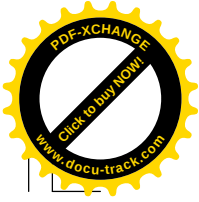
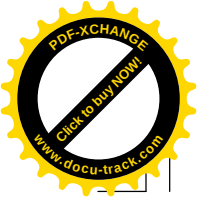
Переклад

Його милість отець Гедеон Балабан, львівський владика, викликав перед їх милостями панами комісарами, призначеними його милістю королем, міщан і мешканців передмість львівських грецького обряду, оскаржуючи, що ці покликані мали забрати від нього дві церкви руського обряду, вилучити [їх] з-під його владичої юрисдикції, а його не визнати за свого владику.

У термін, призначений для цього розслідування, викликані просили панів комісарів, щоб їх милості пани комісари зволили не здійснювати свої повноваження з тієї причини, що вони як львівські міщани разом зі своїм майном і сім'ями піддані громадському урядові, а також, що пред'явлені такого роду несправедливості пов'язані з особами, відповідачами, з тієї причини просили, як вказано вище.

А позивач, навпаки, повідомив, що та комісія не суперечить законам держави, а навіть узгоджується з ними, оскільки вона створена його милістю королем для кращого полагодження виявлених неприємностей, які стосуються релігії і церков.





До того, що така постанова комісарського суду відповідає законові держави і до того ж, що у компетенції його милості короля або його комісарів перебуває полагодження такого роду суперечностей, позивач просив постанову суду.

З другого боку, відповідачі, повторюючи свої докази та підтверджуючи те саме державними привілеями, просили, як вище. Пани комісари, вислухавши докази та висновки цих відповідачів, винесли свою судову постанову щодо заперечень і оголосили себе компетентними суддями. У справі обґрунтування і оголошення цієї судової постанови відповідачі внесли свою апеляцію до священної королівської величності. Коли йому [королю] не було донесено [про це], то вони опротестували перебіг судової справи. Після цього позивач, пояснюючи свою пропозицію, спочатку показав привілей князя Русі Лева, потім Владислава Ягелла, а також підтвердження Олександра — королів Польщі, долучив до нього статут незалежності церков. Показав також привілей на свою претензію і тому претендував на те, що церкви є у його підпорядкуванні.

Нарешті, показав відпис [з документів] церкви та монастиря святого Онуфрія, зроблений і затверджений йому світлим і вельможним паном князем Костянтином з Острога при наявності актів канцелярії священної королівської величності, підтверджений у минулому найяснішим королем Стефаном. З цього приводу позивач просив, щоб відповідачі продовжували свою справу [...]

А відповідачі, тримаючись своєї апеляції і продовжуючи основну справу, внесли подібно ж закони та свої привілеї, а також, нарешті, докази та свідчення закону, які спочатку були внесені їх милостями панами комісарами, до того ж показували й інші права та дальші документи, з яких виводили своє право як на ті дві церкви, так і щодо підлеглості та належності київському митрополитові, а не львівському владіці. І щодо цих прав і привілеїв та своїх доказів відповідачі бралися більш ніж у достатній [спосіб] судово ствердити користування привілеями та володіння церквами, а також просили, щоб їх милості пани асесори, відхиливши думки тих панів комісарів, зволили зберегти їх [відповідачів] свідчення.

Вислухавши цю суперечку, їх милості пани асесори, оскільки справа надто важлива, з цього приводу нічого не сказавши, взяли її для реляції його величності королю. У цих реляціях справа досі залишається невришеною.





№ 73

XVI ст., кінець 90-х років.— Із переліку документальних свідчень, що належали львівській вірменській громаді, про перебування вірмен у Львові і в Україні в XIII—XIV ст. та надання їм князем Левом й іншими руськими володарями привілеїв*

Leopolis est fundata circa annum 1269** a Leone Danielis Russiae ducis filio. Qui Daniel obiit circa annum 1263 vel quartum. Igitur anterior est vocatio Armenorum; siquidem vocationem suam Armeni ad dictum Danielelem referunt, quo tempore nondum Leopolis existit. Unde etiam certo constat non ad civitatem Leopolensem sed ad terras Russiae vocatos, ut cum Russis et Tartaris contra Regnum cum Daniele bellum gererent ut patet ex annalibus Regni tempore Lesconis Nigri.

Iidem Armeni si quae privilegia Leonis fuerunt successu temporis consecuti, quod illis damus non concedimus, ea tamen omnia iure belli expirarunt, siquidem bello contigua Russiae pars Leopoli cum ipsa civitate ad Casimirum Anno 1340 venit, ita ut iam, ad ipsius ordinationem non ad illam primaevam dum Russiae fundatio civitatis Leopoliensis sit referenda. Quod probatur privilegio primi Casimiri de data Sandomiriae, anno 1356 ex confirmatione 3 Casimiri de Anno 1460 [...]***.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 1, спр. 136, арк. 482. Заголовок: „Status causae inter communitatem Leopolensem catholicam et nationem Armenorum schismaticam“. Кінець XVI — початок XVII ст. На полях проти тексту другого абзацу помітка: „Eccl(es)iam hoc non afficit“.

Опубл.: Дашкевич. Древняя Русь..., с. 195 (частково).

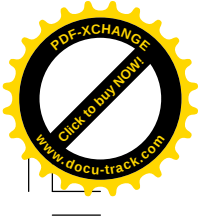
Переклад

Львів заснований близько 1269 року Левом, сином князя Русі Данила. Цей Данило помер близько 1263 або 1264 року. Таким чином, покликан-

* Дату встановлено на підставі актів справи про суперечку львівської вірменської громади з Радою міста, яка набула найбільшої гостроти наприкінці 90-х років XVI ст. і яку припиняє окремим декретом король Сигізмунд III у 1600 р., анулюючи вірменам усі надані раніше князями і королями привілеї.

** У рукописі виправлено іншим почерком з „anno 1280“.

*** Далі подано короткі реєстри різних привілеїв міста Львова XIV—XVI ст.



ня вірмен відбулося раніше, оскільки вірмени приурочують своє прибуття до згаданого Данила, проте на той час Львова ще не існувало. На підставі цього зовсім точно не підлягає сумніву, що їх покликали не у місто Львів, а на землі Русі [взагалі], для того щоб з Данилом, разом з русинами і татарами, вести війну супроти [Польського] Королівства, що видно з хронік Королівства часів Лешка Чорного.

Ті самі вірмени, коли навіть з часом дотримувалися привілеїв Лева, [яких ми їм не визнаємо], як усіх їх, проте [вони] втратили [силу] за законами війни саме тоді, коли захоплена військовим шляхом частина Русі з містом Львовом перейшла до Казимира у 1340 році, так що заснування міста потрібно вже відносити до заходів його [Казимира III], а не цих ранніх князів Русі. Це і визнається першим привілеєм Казимира [III], виданим у Сандомирі 1356 року, [і] третім підтвердженням Казимира [IV] 1460 року.

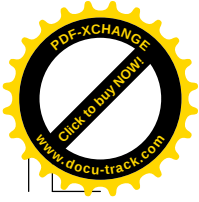
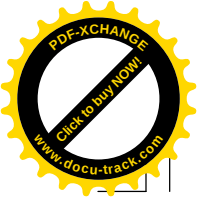
№ 74

1601 р., березня 12. Варшава.— Польський король Сигізмунд III підтверджує „лист“ короля Сигізмунда II, який містить текст „дарчої князя Русі Лева“ на два лани поля і чотири черини церкви святого Миколи в селі Башева

Sigismundus Tercius dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeq(ue) etc. nec non Gottorum, Svecor(um), Vandalorumq(ue) haereditarius rex.

Significamus praesentibus lit[t]eris hostris quorum interest universis et singulis oblatas et reproductas nobis esse lit[t]eras pargameneas confirmationis Sigismundi Augusti regis sigillo minoris cancellariae communitas et manu reverendissimi Petri Miskowski Regni Poloniae vicecancellarii subscriptas continentes in se per Leonem ducem Russiae donationem duorum laneor(um) agri et quatuor cerintharum in villa Baszewa ecclesiae Rutenicae sancti Nicolai sanas, salvas, illaesas omniq(ue) suspicionis nota carentes supplicationis nobis est nomine v(e)n(e)r(a)b(i)lis Michaelis Kopystenski Premisliensis, Sambo-riensisq(ue) vladicae ut easdem lit[t]eras autoritate nostra approbare et confirmare dignaremur quarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis. [Далі подано тексти документів короля Сигізмунда II з датою 9 серпня 1566 р. та князя Лева, перекладений з української на польську мову, див. у цьому ж виданні, відповідно, IV, № 62; III, № 3].





Nos itaq(ue) Sigismundus rex supplicationi ejusmodi benigne annuentes praeinsertas lit[t]eras et omniaque in eis continentur inquantum rationes juris publici permittunt et usus earum habetur, approbandas, confirmandas et ratificandas esse duximus, prout approbamus confirmamus et ratificamus praesentibus lit[t]eris nostris decernentes easdem robur perpetuae firmitatis obtinere debere.

In cujus rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo Regni obsignari jussimus.

Datum Varsaviae, in conventu Regni generali, die duodecima mensis martii, anno domini millesimo sexcentesimo primo, regnorum nostrorum Poloniae decima quarto, Sveciae vero anno VIII.

Sigismundus rex.

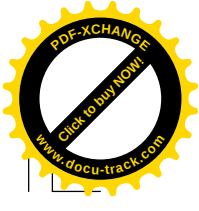
Locus sigilli pensilis in cera expressi minoris cancellariae regni.

Рук.: Оригінал — AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 151/2. Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 384, арк. 1934—1937. Облята Перемишльського гродського суду між 29 і 31 травня 1657 р., створена на основі названого оригіналу. Заголовок: „Oblata privilegii s[acrae] r[egiae] m[aiesta]tis confirma(tio)nis in rem v[ladicatus] capituli ritus Graeci Premisliensis“. 2. Там само, ф. 856, оп. 1, спр. 423, арк. 1—2. Список від 7 серпня 1658 р. з оригінального підтвердного документа короля Яна Казимира з тією ж датою. 3. Там само, ф. 14, оп. 1, кн. 144, арк. 2952—2955. Облята Перемишльського земського суду від 15 [?] липня 1681 р., створена на підставі підтвердного документа короля Яна III, виданого у Варшаві 31 березня 1681 р. Заголовок: „Oblata lit[t]erarum sacrae regiae majestatis confirmationis iurium vladicatu Premisliensi servientium“. 4. Там само, ф. 13, оп. 1, кн. 578, арк. 1532—1534. Облята від 27 березня 1749 р., створена на основі підтвердного документа короля Августа II, виданого у Варшаві 30 грудня 1748 р. Заголовок: „Oblata iuriu(m) et privilegiorum pro vladicatu Premisliensi[i]“. 5. ЛНБ НАН України, від. рук., ф. 141 (О. Чоловський), спр. 91/III, арк. 2—3. Витяг близько 1785 р., створений на основі оригіналу чи обляти названого підтвердного документа від 1681 р. 6. НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 85, арк. 71—74. Витяг з першої половини XIX ст., створений на основі названої обляти 1681 р.

Переклад

Сигізмунд III, з ласки Божої король Польщі, великий князь Литви, Русі, Пруссії, Мазовії, Жмуді, Лівонії та ін., а також спадковий володар готський, шведський і вандальський.





Повідомляємо цим нашим листом усіх і кожного, кого це стосується, що пред'явлено і показано нам цілий, достовірний, ні в чому не пошкоджений і не підозрілий підтвердний лист на пергаменті короля Сигізмунда Августа, скріплений печаткою малої канцелярії і підписаний рукою велебного коронного підканцлера Петра Мишковського, який містить у собі дарчу князя Русі Лева церкві святого Миколи на два лани поля і чотири черини в селі Башева. Від імені велебного Михайла Копистенського, перемишльського і самбірського владики, нас прошено, щоб ми удостоїли силою нашої влади апробувати й підтвердити цей лист, зміст якого дослівно такий [...]

А тому ми, король Сигізмунд, доброзичливо схиляючись до подібних прохань, погодились апробувати, підтвердити й скріпити цей лист і все, що в ньому вміщене, оскільки це відповідає нормам загального права і їх ужитку. Отже, цим самим ми апробуємо, підтверджуємо й скріплюємо [згаданий лист], визнаючи, що його чинність затверджується за ним навечно й непорушно.

На доказ того, що відбулося, наказуємо до [цього листа], підписаного нашою рукою, прикласти коронну печатку.

Дано у Варшаві на генеральному сеймі Королівства [Речі Посполитої], на 12-й день місяця березня, року Божого 1601, на четвертий рік нашого польського, а на восьмий шведського панування.

Сигізмунд, король.

Місце відтисненої на воску малої вислої печатки королівської канцелярії.

№ 75

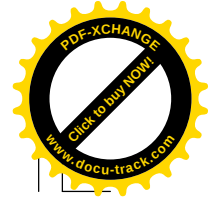
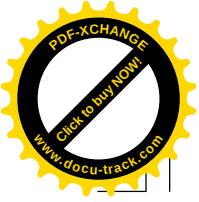
1602 р., раніше серпня 9. Перемишль.— З акта перемишльської старостинської комісії про розмежування земель між містом Вишнею і селом Дмитровичами у Перемишльській землі, на частину яких зберігся „старий привілей від княжича Лева“*

[...]** Isz wszystkie granicze i comisije poczynaią szie od trzech scian y conczą szie także u trzech scian przeto szczan i konczą szie także u trzech sczian. Przetosz wisnianie tym że obyczajem pokazują szczane swoje przed comisią uczinianą od Dmitrowicz majątnosci pana Koritka, napszod tedy Dmitrowicze były panow Czurilow y lat jest około piecdzieszat jako pan Czurilo dziedzicz dmitrowskij wiwodził commisią s panem Spitkiem Jordanem

* Датовано за подією. Акт комісії записаний у книги Пермишльського ґродського суду 9 серпня 1602 р.

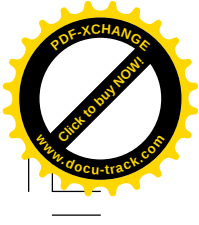
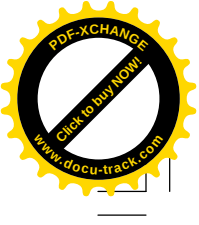
** Пропущено вступний протокол акта.





starostą przemiszkiem y wissnenskiem dzierrzac szie ieszcze dawniejszy commisyey in anno milleszimo quingenteszimo vigesimo nono, którą tho comiszyią wisnianie tak ukazują:

Stawowszy tedy v trzech sczian to jest v Dolhomosciskiey pana Krzczowskiego v naszej viszenskiej y z laszu Zwiniączego, który iest nam spolny Dmitrowiczami wzielismy poczatek od trzech kopczow naroznich od pana Krzczowskiego, potym szlismy przez lasz w którym lieszie pokazalismy naprzod kopiec nasz, potym znaki albo krzize na trzech bukach, na czwartym debię, którego od dnia kendy krzisz byl ocziosany, przejechawszy lasz chcieliśmy pokazac kopiec około dembu vsypany, ale ysz tho pan Koritko stawem zalał, tedy smi sze oswiadczyli y pokazalismy prosto przez staw na pol wsi Dmitrowicz w którym stawie iest kopiec znaczny około dębu, albo terasz pien i thamże była gatka [?] na Wisznie rzecze, którą wspomina jeszcze dawniejsza comisya a isz przed wodą niemoglismy przebyc, tedy smy obiechaly na groblą y garu ze wpuł wszy pokazalismy miejsce kendy była Boza meka okolo ktorej był kopiec. A przeiechawszy wiesz pokazalismy Dmitrow[s]kie Potok, na którym potoku stawky popa wizninskiego przedmieiskiego na ktore ma przywilej stary a od xieżecia Lwa, a potym za tymi stawkami pokazalismy kopiec ieden y trochę dalej, pokazalichmy [!] drugi który nam pan Koritko przyznał, a od tego kopcza slizmy do gatek kendy szie skonczyl grunth pana Koritkow, szli bismy byli y dalej do trzech sczan do wiszinskiej, woloskowskiej y dmitrowskiej, y pokazalismy byli kopiec za gatkami y Kosmathe Łoze y grunt kędy Tunczicze wiesz była srodkiem wsi Krolina wąwozem na most Tuligłowski do puszczy co wsitko nasza comisya stara in anno milleszimo quingenteszimo vigesimo nono opiewa, ale pan Koritko nie chcial iachacz z nami, jednak oswiaczamy szie ze szie tham nasza granicza konczy y gotowi zmi ią zawsze wiwodziacz, oswiaczami szie tesz ze sluga pana Koritkow Stanisław Mecherzowsky przyznał ze w pokrowne tatarzy wisznianie porąbały ploty okolo pasztwiska com był zagroził gdym był vrzendnikiem w Dmitrowiczach co szie znaczy ze zmy i w ten czasz nieprziznawaly tego gruntu y owszem bronyli, ale czokolwiek trzymał gwałtem trzymał. A isz szie obawiamy aby tich kopczow wyszej mianowanich y tich krzizow na bukach i dębach pan Koritko nie pozagu-



biał tedy ie woznym generalem Tomaszem z Dołhomoscisk obwodzimy, ktorego y do ksiąg stawimy zarasz tesz y dla pamieczy na potym wpisujemy imiona starczow, ktorzy byli na commiszyei miedzy panem Spitkiem starostom przemyskiem a panem Czurilem, ktory na then duct jakosmy wiedly, iako thu iest naszono gotowi szą przystac. Naprzod Srogy Maczicek, Chomin Siemko, Andrzczy[n] szyn Carpa, Petryczyn Iwan, Fedoryszyn, Iwan Szadło, Meleszko, Iwan Mały, Fedko Głowa, Blażej Hul, Michailo Bartosz Kuszczak, Carpo Matwieiow, Iwan Bryszkalo, Les Zyrkow, Ichnath Lyba.

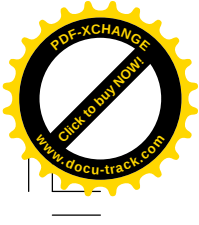
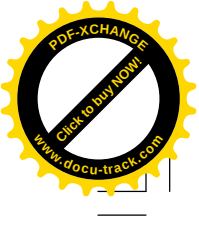
Рух.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, спр. 318, арк. 1054—1056. Запис в актову книгу Перемишльського гродського суду від 9 серпня 1602 р. Заголовок: „Oblata duct(uum) granicier(um) — int(er) bo[n]a oppidi Wisnie ac Dmitrowicze“.

Переклад

Тому, що всі межі та комісії починаються від трьох стін і закінчуються біля трьох стін, вишняни за тим же звичаєм перед створеною комісією вказують свою стіну від Дмитрович, маєтку пана Коритка. Раніше Дмитровичі були власністю панів Чурилів, і вже близько п'ятдесяти років тому пан Чурило, дмитрівський зем'янин, спроваджував комісію з паном Спитком Йорданом, старостою перемишльським і вишнянським, дотримуючись [рішення] колишньої комісії від 1529 року, про яку вишняни подають таке:

Коли ми поставали біля трьох стін, а саме: Довгомостиської пана Кржечовського і нашої вишнянської та із Звинячого лісу, який належить нам спільно з Дмитровичами, зробили початок від трьох наріжних горбів пана Кржечовського, потім ішли через ліс, у якому спочатку показали наш пагорб, тоді знаки або хрести на трьох буках, на четвертому дубі, на якому котрогось дня був витесаний хрест; переїхавши ліс, ми хотіли показати пагорб, насипаний біля дуба, але у зв'язку з тим, що пан Коритко зробив там став, ми засвідчили це і показали став на півсела Дмитрович, у якому є пагорб біля дуба, а властиво пня; там же була гребля [?] на річці Вишні, яку згадує ще попередня комісія. Оскільки по воді ми не могли пробратися, то переїхали на греблю і всі разом показали місце, де був хрест [страждання Боже], біля якого був пагорб. А коли проїхали село, показали Дмитровський Потік, на якому тепер [розміщені] ставки вишнянського передміського священика, що на них він має старий привілей від княжича Лева. А потім за тими ставками вказали один горб і дещо далі другий, що його пан Коритко нам визнав, а від того пагорба ми йшли до гребель, де закінчилися землі пана Коритка. Ішли далі до трьох стін: до вишнянської, волоснівської та дмитрівської і вказали на пагорб за





греблями і Косматі Лози та землі, де було село Тунчичі, [пройшли] серединою села Королина, яром на Тулигловський міст до пуші, про що говорить наша стара комісія 1529 року. Але пан Коритко не захотів їхати з нами, ми засвідчуємо, де саме закінчується наша межа, і ладні завжди це довести, заявляємо також, що наймит пана Коритка Станіслав Мехежовський зізнав, що вишняни, неначе татари, порубали тини біля пасовиська, що ними він обгородив його, коли був службовцем у Дмитровичах, що вказує на те, що ми й тоді не признавали йому того ґрунту, а навіть захищалися від нього, а якщо він чимсь володів, то володів силою.

А тому що боїмося, щоб пан Коритко не знищив згаданих пагорбів і тих хрестів на буках і на дубах, засвідчуємо їх при генеральному возному Томашеві з Довгомостиськ, якого вписуємо також до книг, одночасно на пам'ять про це вписуємо імена старійшин, які були на комісії між паном Спитком, старостою перемишльським, та паном Чурилом. А що межа, яку ми провели, наша, ми готові заприсягти. Насамперед, Строгий Маціцек, Хомин Семко, Андрейчин, син Карпа, Петричин Іван, Федоришин, Іван Сало, Мелешко, Іван Малий, Федко Глова, Блажей Гуль, Михайло Бартош Куцак, Карпо Матвіїв, Іван Бришкало, Лесь Зирків, Ігнат Либа.

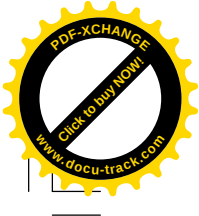
№ 76

1606 р.* — З обляти підтвердного документа польського короля Сигізмунда III, доданої до справи Люблінського коронного трибуналу, про суперечку за право власності на села Страшевичі та Созань, які віддавна, згідно з листом „князя Русі Лева“, належали до маєтностей Перемишльського єпископства

Extractum oblatis ad Acta Tribunalia Regni Lublinensis serenissimi olim Sigismundi Augusti regis Poloniae privilegii confirmationem litterarum privilegii Leonis ducis Russiae in se continentes authenticum quo monasterio sancti Salvatoris et episcopis ritus graeci conferuntur villa Straszewice nunc vero per actorem possessa et Sozan quam iure vindicare et ratione eius litis pendentiam existere dixit ostendit quoque nisi actor villa Sozan sub hoc monte ubi praesentia scribens sedi ad occidentem et Straszowicze transeans inter orientem et septentrionem situatas. Ad privilegium Leonis ducis dixit citatus illud esse constitutionem Regni 1566 reprobatur quia usu non confirmato. Ad confirmationem vero Sigismundi Augusti regis Poloniae

* Датовано за діловодною позначкою на документі.





respondit tantum valere confirmantem, quantum et ipsum confirmatum [...]*

Ego camerarius victi a fundo villae actoris Straszewisze separato. Illico citatus dixit meum camerarium ducere actorem fundo solius villae praefatae regalis Bereznica quare indebite et in iuridice cumque non exiguo fundorum villae regalis Bereznica tractu et via prohibeata per eundem fundum ferrente ductus fuerint adduxit me actor flumine Koblanka a meridie inter occidentem et septentrionalem Zabente [!] et cum Locum ubi idem flumen influit fluvium Nester super quarum utriusque fluminis et fluvii rippis locata est villa Bereznica partim regalis partim nobilium a loco in quo presentia scribens sedi ad prorectionem lapidis situatum ibique dixit actor esse Przirwa in privilegio ducis Leonis per privilegium serenissimi olim Sigismundi Augusti regis Poloniae approbato per extractum die hodierna producto contententam ad bona sua ville Straszowicze spectatam adhaerens. Hanc Przirwa habere denominationem a rapiditate fluvii Nester et fluminis Koblanka rippas suas rumpetitur: quarum ripparum rupturam exindeque cursus fluvii et fluminis predictorum dillatacionum. Ego camerarius vidi insuper cum habent actor in praedictis ducis Leonis et Sigismundi Augusti regis Poloniae approbato privilegys torrentem dictum Wladislaum ab eo osty fluminis Koblanka loco ostendit mihi versus occidentem respicienti torrentem et agris nunc per villam Bereznica possessis et conseminatis in fluvium Nester habentem appellans cum esse Wladislaw [...]**

Рух.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 47. Dod., s. 74—76. Кінець XVI — початок XVII ст.

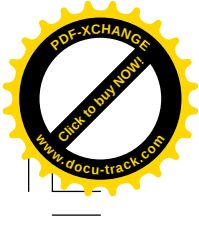
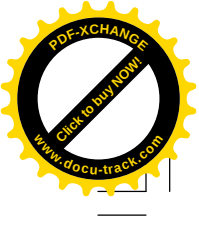
Переклад

Витяг із обляти [привілею] світлішого польського короля Сигізмунда Августа, доданого до судових актів Люблінського королівського трибуна-

* Далі пропущено текст, який не стосується привілею князя Лева і його пізніших підтверджень.

** Далі (с. 77—83) опис інших територій.

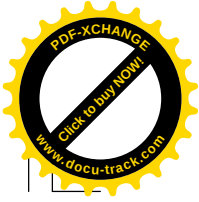
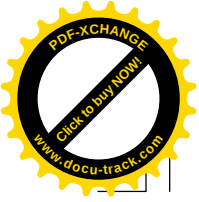




лу, що містить автентичне підтвердження привілейного листа князя Русі Лева, яким монастиреві святого Спаса і єпископам грецького обряду передано села Страшевичі, котрим тепер володіє позивач, і Созань, якого, за його словами, він законно вимагає і яке має прямий стосунок до суті даної суперечки. Також засвідчує, якщо б навіть позивач про це не згадував, що село Созань розташоване під горою на захід від того місця, де пишеться даний позов до суду, а Страшевичі в напрямку зі сходу на північ. Відповідач же щодо привілею князя Лева заявив, що він спростований постановами Польського Королівства 1566 року, бо в дійсності не був підтверджений. Щодо підтвердження Сигізмундом Августом, королем польським, то відповідач заперечив, що доки живе підтверджувач, доти саме підтвердження має силу.

Я є управителем позивача в його окремому маєтку в селі Страшевичах. Відразу після його смерті відповідач заявив, що позивач визначив мені управляти маєтками лише у згаданому королівському селі Бережниця, причому заявив несправедливо і незаконно, бо, оскільки із-за великої кількості володінь у королівському селі Бережниця проїзд по тракту й дорозі, що проходить через цей маєток, дуже утруднений, він [позивач] розширив [володіння під моїм управлінням], довівши до річки Коблянка, що тече з півдня на північний захід; причому місце, де та річка впадає у ріку Дністер (вище на берегах однієї і другої ріки розміщене село Бережниця, частково королівське, а частково належне шляхтичам), розташоване у напрямку до млина від місця, де пишеться даний позов до суду. І там, як уже повідомляв позивач, розміщений [маєток] Прірва, який включає серед інших подібних маєтків село Страшевичі, як згадано у привілеї князя Лева, підтвердженому давно привілеєм світлішого польського короля Сигізмунда Августа, що дійшов до нашого часу у згаданому витязі. Ця Прірва має назву від швидкості течії ріки Дністра і річки Коблянки, що руйнує їх береги; із-за руйнування берегів звідси розширюється русло цих згаданих ріки і річки. Я, управитель, бачив, що позивачеві належить, крім того, що він має, згідно зі згаданим привілеєм князя Лева, підтвердженим королем польським Сигізмундом Августом, струмок, названий Владиславом; від того місця у гирлі річки Коблянка він показав мені, коли я дивився у північному напрямку, струмок, що протікає через засіяні поля, котрі належать до села Бережниця, і впадає у ріку Дністер, і має назву Владислав.



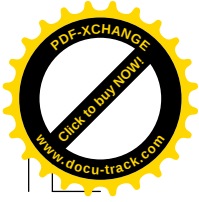
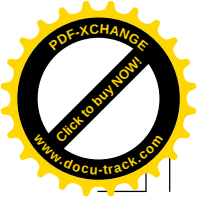


№ 77

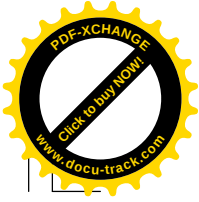
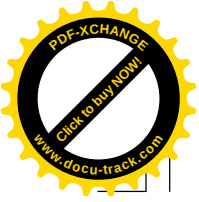
1608 р., вересня 18. Луцьк. — Мечник Волинської землі Тимофій Висоцький записує у довічне користування львівському Миколаївському братству землі, що містяться на Краківському передмісті у Львові „на^а улицею о^т земли Воли^иское [...] и^идучого“ разом з усіма розміщеними на них угіддями, данинами і повинностями від підданих, які належали „з давны^х часовъ водл^и данины два кн^ижати земля Р^ужк^и сына корол^и Данила“ Миколаївській церкві у Львові

ПА. Тимофе^е Висо^ики^и. мечни^к его к[оролевскон] м[илости] земли Воли^иское. чиню^ю тавно и сознаваю си^и листо^и доброво^ины^и записо^и мон^и. кому того потреба буде^т ведати тепе^р и на потомъ завжды.

И^и* што которые добра. на пере^имес^тю Лвовскомъ лежачие. по неіако^и зошло^и Стефане свяще^инику Нико^искомъ до столу его к[оролевскон] м[илости] правом кад^иковымъ пришли и стали были. а его к[оролевскон] м[илости] световливое памети Стефа^и. Бо^и*ю м^ил^ист^ию коро^и по^иски^и. велики^и кн^из^и литовски^и и иных. тые добра. о^т столу своего о^тлучившт. брату моему роже^иному нево^ижнику п^ин^иу Пахиму Висо^икому. секретарови и писарови своему. за го^иные а ве^ирные послуги его к[оролевскон] м[илости] вечны^и правом ему самому и пото^ико^и его дати рачи^и. которыхъ добръ речены^и нево^ижикъ бра^ит мо^и в споко^иномъ держа^ию и ужива^ию а* до живота своего бы^и и оными іако влас^итност^ию своею шафова^и. по которого сме^ирти речоные добра его на мене. іако бра^ит роже^иного право^и прирожены^и пришли и спали. и буду^ичіи и^и в споко^ино^и держа^ию а* до сего часу. упатрючи то. и* впро^и реченые добра. хотіа* нево^ижникови брату моему. п^ин^иу Пахиму Висо^икому и мне по не^и. іако вла^иному сукцесорови его. право^и дедичны^и належа^ит. о^инакъ и* сіа фундамен^ит и^и не инакши^и наидут^и. то^ико абы для фалы Божее це^иркви светого о^тца Николы на пере^имес^тю Лвовско^и лежачаіа. рат^ично^и и вспоможе^ие о^т ни^их м^иѣла. Прото іа. уважаючи себе во^ишо^и добра пришылые вечны а нижли теперешние дочасныє. хотечи в то^и у^ичино^и хрестни^иски^и з себе показати. абы са ты^и хвала Божая ро^имножати могла. да^и есми. дарова^и и си^и теперешни^и листомъ мон^и дарую. даю и записую впро^и речоные добра. на пере^имес^тю Лвовскомъ лежачые по неіако^и зошломъ Стефане. свяще^инику Нико^иско^и. до столу его к[оролевскон] м[илости] право^и кад^иковы^и спалые. а брату моему нево^ижикови



п^ан^у **Іахиму** **Высо**^аком^у о^т короля его м^илост^и свѣтобл^ивое п^ам^ети
Стефана правомъ вѣчны^м даныє. а на мене право^м при^рожоны^м
потомъ по брат^у мои^м. тако вла^сном^у с^уцесорови. спалыє. бра^тств^у
свѣтого **Николы** на пере^аме^{ст}ю **Лвовско**^м. названы^м **Краковскомъ** на^а
улицею о^т земли **Волы**^нское до мѣста **Лвова** н^дучого. лежа^чо. братев^у
теперешнему. а меновит^е славе^тны^м п^ано^м: **Семенови Красовскому**.
Миколаеву Добра^нскому. **Ивану** **Миха**^нловичу. пере^амешаномъ
Лвовски^м бра^тства с^вѣтого о^тца **Николы** тако ста^ршимъ помененнаго
бра^тства. и напотомъ про^у то^й цѣ^ркви с^вѣтого **Николы** б^уд^учому.
вѣчне и навеки непор^ушне и все право мое дѣдичное спа^аковое и іак^и
ко^авѣ^к именемъ названое на тоє впро^ареченое бра^тст^во вли^а есми и
си^м листо^м мои^м вливаю зовсѣ^м на все та^к. тако с^а тые добра сами
в собе здавна маю^т: з цѣ^рков^ѣю с^вѣтого о^тца **Николы** с по^ами и
сеножа^тми. з огородами. садами. пасеками. криницами. болотами.
з дворицами. с плацами и з дворами на то^м кгр^утѣ пов^удоваными.
з лю^дми всѣ^лыми. з^т н^х пови^нно^{ст}ями. цы^ншами. пода^тками и з^т
ин^тшими вса^кими доходами и пож^ит^ками. которые з давны^х
часовъ водл^ут данины **Лва** кн^яжати земл^ь **Р^уки**^х. сына короля
Данила до тыхъ добр^ь належачими. та^к и^ж менованое неменованому.
а неменованое менованому ничего шкодити не ма^ет. **Іако**^ж заразо^м в
добра выш^тменованные доп^ущаю ува^за^на в споко^нное дѣ^ржа^не и
у^жива^не вѣчное через возного е^нерала коронного. которого собе сами
способити мог^ут. на себе самого. ма^ажо^кк^у. дети и пото^мки мое
ничого с тыхъ добр^ь не у^им^уючи. ани зоста^вючи. ма^ет и мо^и мети
б^уд^ет бра^тст^во впро^ареченое с^вѣтого **Николы** тые добра от мене на
вѣчно^{ст} дарованные и записанные сами и пото^м б^уд^учее бра^тст^во тоє
цѣ^ркви дѣ^ржати и у^живати и так нал^еп^е раз^умеючи. водл^ут^ь воли
и у^подоба^ня своего к^у пож^ит^ку цѣ^ркви впро^ареченое свѣтого **Николы**
такъ бы было з на^лепшимъ по^жыткомъ и ро^змноженемъ хвалы
Божее ша^фова^т вѣчне и на веки непор^ушне. а та самы жо^а. дети.
пото^мки. бли^зкие кр^евные и повинные мои у^же от сего час^у в тые
добра. звыш^тменованные. ничи^мс^я вст^уповати. переказы жадное
реченому бра^тств^у цѣ^ркви свѣтого **Николы** чинити. тр^уд^ности
ни^которое задавати. до права поволокати не ма^емъ и мочы не
б^удем. по^азар^укою тому^ж бра^тств^у цѣ^ркви свѣтого **Николы** те-



перешнемү и пото^м бѹдѹчомү двема тисечами золоты^х полски^х и нагороже^немы шкод на рече^не слова н^х. а заплативши зарѹки и за шкоды досыг^т учинивши. пре^а се тага дарови^зна мога за си^м те-перешни^м листо^м доброво^ны^м записо^м мои^м при бра^тствѣ речено^н цѣркви светого Николы на всѣ пото^мныѣ часы цалѣ и ненарѹшне зоставити маѣ^т. Которы^н се^с ли^ст^т. доброво^лны^м запи^с мои^м. маю и повинен бѹдѹ на перших роках земыски^х. або кгородени^х Лѹ^цки^х вчевисты^м сознаньемъ своимъ зѣтвѣ^рдити. а пото^м на роки земъскіѣ Лвовскіѣ. предъ вы^стъемъ о^т даты сего листѹ зѹполного року. вчевисто ставши. се^с запи^с мо^н перене^сти и вчевисты^м мои^м сознанемъ змо^нити и ѹпѣвнити маю и бѹдѹ повинен по^а обовѣзками выше^н описаными.

И на то да^а есми въпродречономү братъствѹ цѣркъѣви светого Николы сѣи листъ. доброво^но^н запи^с мо^н подъ печатю моею и с подъписомъ рѹки моеѣ вла^нное. до которого за вчевистою прозѣбою моею п^нове. а приателе мои печати свое приложи^ти и рѹки свое по^аписати рачили н^х м^ла^стъ па^н Станиславъ Прокшичъ Ка^ддыба. писаръ кгро^аски^н Володимѣ^рски^н. панъ Миха^ло Линевски^н. а панъ Яны Вонъси^к.

Писанъ ѹ Лѹцкѹ. дна всмогона^ацат м^ѣаца сѣн^тебра. року тисеча шес^тсо^т всмого.

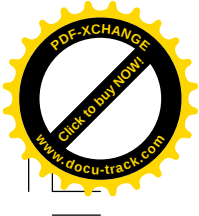
й того листѹ печатѣ^н чотыры и по^аписы рѹкъ в тые слова:

Timofiej Wysocki, miecznik ziemie Wołyńskiej, ręką swą; Stanisław Kandyba, pisarz grodzki włodzimierski; Michayło Liniewski, manu propria; Jan Wąsik*.

Рух.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАК, ф. 26, оп. 1, кн. 17/2809, арк. 1080—1081. Запис в актову книгу Луцького земського суду від 9 жовтня 1608 р. Заголовок: „Дарѹнокъ о^т п^ана Тимофія Висоцкого бра^тствѹ Лво^вскомү при цѣркви свѣтого Николы року а^хн. м^ѣаца октобра .ѡ. дна“.

Опубл.: Арх. ЮЗР, ч. I, т. 10, с. 132—134, № 68.

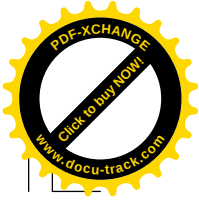
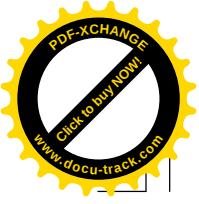
* Тимофій Висоцький, мечник Волинської землі, рукою своєю; Станіслав Кандиба, писар гродський володимирський; Михайло Ліневський, рука власна; Ян Вонсік. Польс. мова.



№ 78

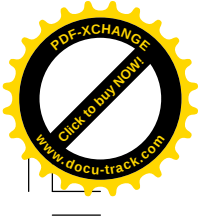
1611 р., жовтня 10. Варшава.— З акта королівської комісії про правовий і маєтковий стан церкви св. Миколи, що на Краківському передмісті у Львові, під час обстеження якого визначалась, згідно з „привілеєм Лева, князя Руських земель, сина короля Данила“, територія належних до неї земель та права й обов'язки церковної управи, зокрема настоятеля, а також парафіян і мешканців

W Woiewodztwie Russkim miasto Lwow, Bractwo świętego Mikuły ritus Graeci pokazali przywilej Leonis, ducis Terrarum Russiae filii regis Danielis de data Leopoli feria sexta die octava mensis Octobris anno 6800 super aedes declinationis sancti Nicolai in suburbio Leopoliense sub Castro superiori paenes montem vulgo nuncupatum Budelnica consistentem apud plateam vulgarem sive viam communem, quae tendit Leopolim ex Regione Volhynensi. Quo privilegio concedit, atque donat praefatae ecclesiae in aevum loca idonea, alias place et curias ex ambabus partibus praefatae plateae ex alterius de Regione Wolhyniensi, quae tendit a porta civitatis Leopoliensis, incipiendo a templo et curia divi Nicolai, quae curia versus templum ex inferiori parte plateae praemissae, a prima curia quae data et donata est diaconibus, diatis, criliis, servis inservientibus templo divi Nicolai, quae curia versus templum divi Nicolai post viam praefatae plateae, quae inferiori alias zadem leży parte adjacet, ad templum divi Fedorii et infra ad latus templi Resurrectionis Christi salvatoris nostri usque ad lane viam, quae tendet a templo praefato domini nostri Jesu Christi, videlicet suae sanctissimae Resurrectionis et declinavit inferius ad fluvium et retro templum divi Feodorii usque ad portam civitatis Leopoliensis et retro superius praefatae plateae Volhynensis, a divo Nicolao usque ad divum Onuphrium ex ambabus partibus praefatae plateae omnes domos, hortos, curias, census, labores, servitias cum omnibus obedientiis, alias z posłuszenstwem incipiendo a templo et curia divi Fedorii in longitudinem ad monasterium divi Onuphrii usque simile fiat fundamentum vel dominium grunt, cum fundamento vel haereditate monasterii cemensterii atque hortis divi Onuphrii et reciproce ad divum Nicolaum totus mons vulgo nominatus



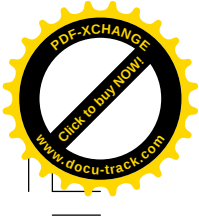
Budelnica ad viam, quae tendit per montem Calvariae, in superiori parte ipsius Budelnica comparente cum horto templi divi Nicolai et in eodem horto divi Nicolai liberam ei potestatem capiendi et hauriendi aquam, quae fluit in curiam civitatis Leopoliensis vel potius inferius Castrum ad culinam ita tenendi utifruendi perpetuae et in aevum. In curiis vero divi Nicolai supranominatae plateae omnis generis artificibus, liberum unicuique artificium suum exercendi videlicet sartoribus pelionibus sutoribus fabris laniis et omnis et omnis generis artificii omnibus modis commodum suum more civili investigare, omnes denique utilitates more civium, uti ususfructus quoque ut civibus Leopoliensibus mercantiis et omnis generis mercibus in aliis quoque partibus vel regionibus eadem libertate tanquam civibus Leopoliensibus gaudendi in civitate quoque emendi, vendendi, ut civibus Leopoliensibus sive in civitate, sive in aedibus suis nullumque inde census vel contributiones tam ex commodis quam usufructibus suis nec ex mercibus suis clare tenendi nullaque servitia tam ad fiscum principis neque officio castrensi, neque civili solum omnes sumptus et impensas ad meliorandam et corroborandam restaurandasque aedes divi Nicolai conferendi vel cuidem officium ipsius templi adinvenerit et mandaverit concedendi ad hoc atque donandi eidem templo ex praefata superiori platea et ex omnibus plateis circa superius castrum apud Calvariae Montem, incipiendo a porta ad templum divi Nicolai ex ambabus partibus platearum, ut quilibet pater familias qui praeest domui suae, vel potitur pane suo teneatur duos grossos quolibet anno perpetuo ad necessitatem domus istius ecclesiae sacrae divi Nicolai ac in caeteris omnibus necessitatibus praesertim spiritualibus ex praemissis plateis et curiis ex partibus quoque pater familias nullibi quam ad templum divi Nicolai ritus Graeci semper perpetuo ac in aevum parati sint ac obedire teneantur. Insuper praefatae ecclesiae ac praefecto domus ipsius lane et in omnibus sylvis et mericis civitati ac castro adjacentibus Leopoliensi ad construendam aedificia et ad alias omnes necessitates liberum usum fructum similiter et subditis domus sancti Nicolai locum primum paenes pontificem alias władyka haeredi hujus templi et suis successoribus concedendi et ne apud





aliud templum in civitate vel extra civitatem Leopoliensem, in totoque districtu Leopoliensi vicesregens sive officialis sit nisi apud divum Nicolaum prohibendi et officialis Leopoliensis sive praefatus vicesregens cum canonicis alias krifosanis proventus similes habendi cum injunctioe ut praefatus officialis vetus templum conservet, quod non pertinet ad canonicos, non vero pontifex alias władyka, sed tantum vicesregens, vel officialis ad praefatum templum divi Nicolai ad haec supranominatis aedibus jus dandi perpetuo latitudinem et longitudinem fundi, ad conficiendi faenum, cum cognominibus quibuscumque vocitentur nominibus, alias z ziemi, lęgu, obiazdu, z uroczyskami inferius fluvium vulgo nuncupatum Połtew, incipiendo a primo loco od pierwszego uroczyska Lopuszne et Niemczyska vocato et in superficie metus alias przodek loci dicti Lęgu a fluvio tendente ad montes vocatos Chełmcow, et inter fluvium praemisum Połtew et montem dictum Chełme[c] in loco ipso debet esse fovea alias Row in signum perpetuae memoriae. Ibique inferius ab ista fovea in montes per collem parvum vulgo nominatum Chełmiec, et per profundum paludi Tyeceglowa Debrza nuncupatum et per alium quoque Krzywy Potok vocatum y przez Kamienny Garb alias Mochnaty vocatum, usque ad vias sibi per profundum contiguas, alias do Warow quae tendit ex oppido Gliniany, usque ad Leopolim et inferius per viam incipiendo a superiori parte do wierzchu błota Ruty et exinde na doł Potokiem usque ad foveam alias do Przekopu, supra rivulum alias nad Potokiem iacentem et a fovea inferius recta, mensura ad superiorem partem, to iest Brodu Kaminopolskiego, inferius ad monasterium divi Michaelis super fluvio Połtew consistentem, et retro superius fluvii Połtew ad primum locum alias Wroczyska Lopuszny Niemczyska et inter haec loca alias Wroczyskami praenominati fundi alias gruntu liberam utilitatem atque commodum pro suo arbitrio sibi comparandi gaies sive sylvas prohibendi, cmethones locandi, prata et campos commodi sui causa comparendi et supranominatis commoditatibus et proventibus ad templum praefatum divi Nicolai pertinentes nullam facultatem alienandi diminuendi, concedendi, et ex iisdem commoditatibus ad omnibus censibus laboribus, servitiis belli liberos absolvendi.





Cum confirmatione regis Casimiri, Stephani et regis moderni.
De data Varsaviae, die decima Octobris, anno millesimo sex-
centesimo undecimo [...]*

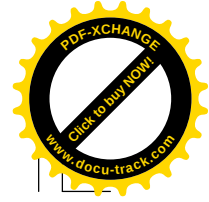
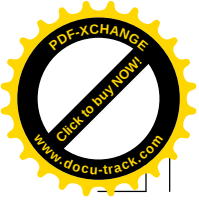
Рук.: Оригінал — AGAD w Warszawie, zesp. Akty XVIII, N 47. Спи-
сок — ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 1, спр. 178, арк. 3—4 зв. Запис в акти Львівського
магістрату від 6 квітня 1777 р.

Переклад

У Руському воєводстві, місті Львові, братство святого Миколи грець-
кого обряду показало привілей Лева, князя Руських земель, сина короля
Данила, даний у Львові, в п'ятницю, 8 жовтня 6800 року стосовно храму
святого Миколи на Львівському передмісті, під Високим Замком, біля гори,
звичайно званої Будельниця, що знаходиться біля народного тракту, або
загальної дороги, яка прямує до Львова з Волинського краю. Цим приві-
леєм він передав і подарував згаданий церкві навіки вигідні місця, тобто
наділи і маєтки, розташовані по обидва боки згаданого тракту, котрий
веде від брам міста Левова, а з другого боку з Волинського краю, починаючи
від храму святого Миколи й наділу, розміщеного напроти храму в нижній
частині згаданого тракту. Цей наділ напроти храму святого Миколи з ниж-
ньої частини згаданого тракту прилягає до першого наділу, який подаро-
ваний і наданий дяконам, співакам, дякам, підданим, що обслуговують
храм святого Миколи. Названий наділ напроти храму святого Миколи ле-
жить позаду, за дорогою названого тракту, нижче від інших [тягнеться]
аж до храму святого Федора знизу до стін храму Воскресіння Христа,
нашого Спасителя, аж до польової дороги, яка тягнеться від названого
храму Господа нашого Ісуса Христа, очевидно, його найсвятішого Воск-
ресіння, і відхиляється нижче до ріки і назад до храму святого Федора аж
до брами міста Львова, і знову вище до згаданого Волинського тракту від
святого Миколи аж до святого Онуфрія. По обидва боки названого тракту
[віддано] всі будинки, сади, маєтки, данини, повинності з усіма роботами
й обов'язками та інші служби, починаючи від храму і маєтку святого Фе-
дора у довжину аж до монастиря святого Онуфрія. Хай буде подібно ж з
маєтком або наділом володіння з власністю або спадком монастиря, цвин-
тарем і садами святого Онуфрія. І знову ж до святого Миколи [належить]
уся гора, звичайно звана Будельниця, до дороги, яка тягнеться через
гору Кальварія, у верхній частині самої Будельниці, поряд із садом хра-
му святого Миколи і в тому ж саду [храму] святого Миколи [дозволено]
для кухні черпати і брати вільно і законно воду, що тече на територію
міста Львова, або краще Нижнього Замку. І це володіння та користування
постійне і навіки.

* Далі пропущено тексти привілеїв королів Казимира IV з 1471 р. та Сигізмунда II
з 1543 та 1544 рр.





У маєтках же святого Миколи навколо названого тракту [надане право] кожному вільно займатися своєю справою; всім ремісникам, а саме: кравцям, шевцям, шкіряникам, художникам, прядильникам вовни та будь-кому, хто займається певним видом ремесла, згідно із цивільним правом користати свою вигоду. Нарешті, мати всі вигоди за звичаєм громадян, а також використовувати прибуток як львівські громадяни-купці, і купці всіх родів в інших частинах чи регіонах, нехай володіють усіма правами, котрі мають громадяни Львова у місті щодо продажу, купівлі, а також хай будуть [рівноправними] громадянами Львова у місті й у своїх домівках. Отже, вони взагалі не зобов'язані сплачувати будь-яке мито або контрибуції зі своїх прибутків чи володінь, а також товарів, і не нести жодної повинності — ні фіскальної державної, ні для замкових обов'язків, ні для громадян, а зобов'язані сплачувати витрати лише на поліпшення, зміцнення і відновлення храму святого Миколи чи виконувати якісь обов'язки для цього храму, коли буде потреба, і доручати їх комусь, а також дарувати — [ті, хто мешкає] вздовж згаданого тракту і всіх доріг навколо Високого Замку біля гори Кальварії, починаючи від брами [міста] до храму святого Миколи по обидва боки тракту, так що кожен батько сім'ї, який є головою свого дому чи володіє своїм наділом, зобов'язаний [давати] два гроші постійно щороку для потреб будівлі тієї святої церкви святого Миколи. І при всяких інших потребах, зокрема духовних, голови сімей із маєтків і наділів навколо названого тракту зобов'язані постійно і навіки підкорятися і сприяти храмові святого Миколи грецького обряду. Крім того, названій церкві і настоятелю самого дому надається право вільно будувати будинки і чинити все інше необхідне у полях і усіх лісах та наділах, що прилягають до міста і Львівського замку, подібно ж і парафіянам церкви святого Миколи. [Вирішено] надати перше місце і титул владики настоятелю цього храму з-посеред інших владик з правом передання у спадок своїм спадкоємцям, і заборонено, щоб у будь-якому храмі в місті або поза містом Львовом і у всій Львівській окрузі він був керівником справами або урядовцем, крім при [церкві] святого Миколи, та щоб львівський урядовець або названий керівник справами мав подібну оплату як каноніки, інакше крилошани, при умові, щоб названий урядовець оберігав названий храм, що не стосується каноніків; і щоб не єпископ, інакше владики, а лише керівник справами або урядовець названого храму святого Миколи постійно підтримував порядок у згаданих будівлях на всій території маєтку, турбувався про заготовівлю сіна з ділянок під різними назвами, інакше із земель, лугів, об'їзду, з урочищами вниз по ріці, звичайно званій Полтвою, починаючи від першої ділянки, від першого урочища, званого Лопушна і Німчиська, і вгору по ріці, інакше до початку наділу, названого Луг, що тягнеться від річки до пагорбів Холмиці. Між названою рікою Полтвою та пагорбом під назвою Холмець, у тому самому місці повинна бути канава, інакше рів, на знак вічної пам'яті. І там нижче від того рова вгору через малий пагорб, звичайно названий Холмець, і через глибоке болото, назване Течеглова Дебра, і ще через інше, назване Кривий Потік, і через Кам'яний Горб, інакше



званий Мохнатий, аж до дороги, прокладеної через долину, інакше до Варів, яка тягнеться з міста Глиняни аж до Львова, і нижче через дорогу, починаючи від верхньої частини до верху болота Рути, і звідти вниз потоком аж до канами, інакше до Перекопу, понад струмком, інакше над Потоком, і від канами нижче прямо, відмірявши до верхньої частини, тобто Кам'янопільського Броду, нижче до монастиря святого Михайла, розміщеного над рікою Полтвою, і назад вище від Полтви до першого місця, інакше урочища Лопушна, Німчиська, і між цими місцями, інакше урочищами, згаданими маєтками [або ґрунтами], щоб вільно він розпоряджався і використовував їх на свій розсуд, як йому захочеться. Щоб володів гаями і лісами, розселяв кметів, розпоряджався лугами і полями з вигодою для себе і на користь та прибуток для згаданого храму святого Миколи, не віддаючи, зменшуючи чи відступаючи будь-яку частину, що належить [до храму]. І при цих повноваженнях, щоб звільняв вільних [людей] від усяких данин, панських та військових обов'язків.

[Цей привілей] підтверджений королями Казимиром, Стефаном, і тим, хто править тепер.

Дано у Варшаві, дня жовтня 10, 1611 року.

№ 79

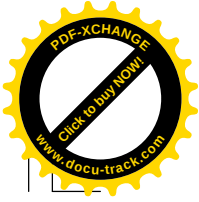
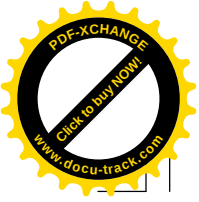
1616 р., раніше січня 23*. *Перемишль.*— З акта перемишльського комісарського суду, скликаного на вимогу Люблінського коронного трибуналу позивачем Йоаном Яскманицьким проти Адама Стадницького у справі встановлення прав власності і розмежування сіл Боляновичі, Крукеничі, Ритеровичі та ін., у зв'язку з чим позивач пред'являє „лист князя Русі Лева“ та інші документи на село Боляновичі і ліс Радохонь

[...]** Ex tunc p(rae)dictus g(e)n(er)osus Adamus Stadniczki granicies p(rae)fatas impediendo retentio(ne)m violent(i)a officii subcamer(i)alis fecit et granicies impedivit pro qua retentione dum idem g(e)n(er)osus Joannes Jaskmaniczki memoratum g(e)n(er)osu(m) Adamum Stadniczki ad jud(iciu)m Terrae Praemislien(sis) citaret et causa ip(s)i p(er) viam motionis ad judic(a) ordinaria Tribunal(is) Regni devolutasset, judicium illud g(e)n(er)ale ca(us)am retentioris suspendit actoriq(ue) commis-

* Датовано за подією. Акт комісарського суду, записаний у книги Перемишльського земського суду 23 січня 1616 р.

** Пропущено вступний протокол акта зізнання та інші записи, які стосуються володінь.

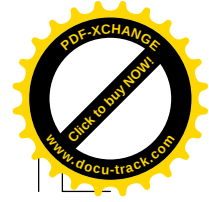
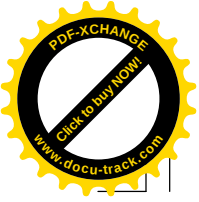




sio(ne)m expedire iniunxit. D(i)cto id p(rae)fato coram nobis producto latius enarrante quibus deductis declaravit actor se non sponte sed d(i)cto p(rae)fato adactus in vim contigvitat(is) vel dislimitationis sed magis informationis commissariorum ut doceat et ostendit citatum nullam silvae praefatae habere contiguitatem quo facto nec p(rae)tendere posse eiusdem silvae poss(essi)o(ne)m et usum con(tra) manifesta iura et priuilegia actor(is) sup(ra) eandem silvam Radochon habita quae probando in primis reproduxit coram nobis privilegium originale per serenissimum Leonem ducem Russiae sup(ra) villam Bolanowicze et silva(m) Radochon concessum tandem reproduxit l(itte)ras granicier(um) p(er) mag(nifi)cum olim Otham Pileczki cap(ita)neum terra(rum) Russiae ex mandato sac(rae) R(egiae) m(ajesta)tis cum villis nobilium circum circa silvam Radochon iacen(tem) v(ideli) c(e)t in bonis Krukienicze, Rytarowicze, Roguzno, Radochoncze et aliis factur(is) [...]*

Plenipotens vero citati in iuridic(a) exception(e) actor(is) r(ati)one adcit(ati)onis aliorum co(m)participum seu tenutariorum p(er) eosdem terminos uti collateralium in jud(iciu)m d(omi)norum commissariorum introductas refutando dixit et allegavit non negare quidem adcit(ati)o(ne)m huiusmo(di) sup(er) se extraditam uti collateralem verum tamen malam et ordinatam e(ss)e declaravit siquidem p(er) indirectum mag(nifi)ci pallatini Russiae prout et alii principales et innotesciti utpote collateral(es) cum no(n) sit collateralis sed principalis pari et aequali iure uti et ceteri v(ideli)c(e)t g(e)n(er)osus Adamus Stadnicki gaudere imo bona Sac(rae) R(egiae) M(ajesta)tis Laszki tenutae g(e)n(er)osi Adami Stadnicki in litter(is) sup(er) bona Radynicze servien(tibus) continentur et vigore earund(em) l(itte)rarum p(er) g(e)n(er)osum Adamum Stadnicki possident(em). De litter(is) autem et iuribus ci(ta)ti nihil ambigitur nam sunt iura ips(ius) meliora et potiora ass(er)tis litter(is) p(er) actorem p(rae)ducti(s). Literae enim Leonis ducis iux(ta) constitucio(ne)m Lublinen(sem) 15 sexagesimi sexti in tantu(m) sunt validae in quantum sunt in poss(essi)one sed actor iuxta p(rae)dictas l(itte)ras no(n) est in poss(essi)one

*Пропущено побічні зізнання сторін та тексти королівських документів, які подавались на розгляд комісарського суду.



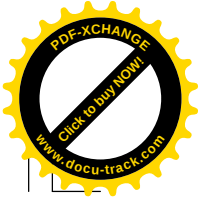
silvae Radochon quod patet ex multis r(ati)onibus et p(rae)cipue ex his duobus: prima quod p(rae)dict(as) l(itte)ras in exequu(tio)ne litterar(um) non ostendit qua propter aure suo decidit iuxta constitutio(ne)m Varschouien(sem) 15 sexages(im)i tertii paragrapho ultimo: „Kazdy tedy ktory by kolwiek był naliezion czo sie z listy swemy exequciey podliegły utaił nie tylko takys decret iako y inni odnieść ma alie y iusz dobra takie puscic będzie powinnien“ [...].*

Partis vero citatae plenipotens in iuridic(a) exception(e) actor(is) r(ati)one adcit(ati)onis aliorum comparticipum seu tenutariorum pro eodem ter(mi)no uti collateral(ium) in medium d(omi)norum comissariorum introduct(as) refutan(do) dixit et allegavit non negare quidem adcit(ati)onem huiusmodi super se extraditam tanqua(m) collateral(em) verum tamen malam et inordinatam esse declaravit siquidem p(er) indirectum mag(nifi)cus refferendarius Regni prout et alii principales sit innotescitus uti collateral(es) cum no(n) sit collateralis sed principalis pari et aequali iure uti et alii v(ideli)c(e)t mag(nifi)cus Nicolaus Herborth pallatinus Russiae et g(e)n(er)osus Adamus Stadniczki gaudens. De litter(is) aut(em) et iuribus citati nihil ambigitur nam sunt iura ipsius meliora et potiora assertis litter(is) p(er) actor(em) p(rae)ductis. Litterae enim Leon(is) ducis iuxta constitutionem Lublinen(sen) Anni 15 sexagesimi sexti in tantum sunt validae in quantu(m) sunt in poss(essi)one sed actor iux(ta) p(rae)dictas l(itte)ras in exequutio(ne)m litterarum non oste(n)dit qua propter aure suo decidit iux(ta) constitutio(ne)m Varschowien(sem) 15 sexagesimi tertii paragrapho ultimo: „Kazdy tedy ktory by kolwiek naliezion był co sie z listy swemi exequutiey podległemi utaił nie tylko takisz decret iako y inni odnieść ma alie y iusz dobra takie puscic będzie powinnien“.

Рух.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 332, арк. 173—174, 178—179, 185. Запис в актову книгу Перемишльського земського суду від 23 січня 1616 р. Заголовок: „Oblata comissionis inter Bolanowicze, Radochoncze et alia bona“.

* Пропущено інші зізнання і факти разом із текстами документів, що були подані на розгляд комісарського суду.





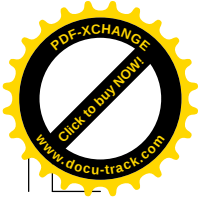
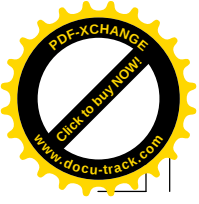
Переклад

Таким чином, названий шляхетний Адам Стадницький, бажаючи перешкодити згаданому розмежуванню, насильно зупинив дії підкоморського уряду й перешкодив розмежуванню, за що шляхетний Йоан Яскманицький подав позов на згаданого шляхетного Адама Стадницького до Перемишльського земського суду, звідки справа в судовому порядку була передана до звичайних судів Коронного трибуналу. А цей генеральний суд зажадав нових доказів у справі й зобов'язав позивача провести комісію. Виконуючи це і ширше перед нами наводячи й детально роз'яснюючи те, що пред'явлено, позивач заявив, що він не з власної волі, але як було сказано вище, не зміг здійснити [?]. На доказ того, що він має права й привілеї на згаданий ліс Радохонь, позивач спершу пред'явив у нашій присутності оригінальний привілей на село Боляновичі й ліс Радохонь, наданий найяснішим князем Русі Левом, а потім — лист, складений за розпорядженням священного королівського маєстату вельможним старостою [Руської] землі Отою Пілецьким на розмежування зі шляхетськими маєтками довкола лісу Радохонь у селах Крукеничах, Ритеровичах, Рогізнюму, Радохонцях та ін.

Уповноважений же відповідача у правному протесті проти позивача щодо покликання на цих же речках до комісарського суду інших співучасників або державців як суміжників, відкинувши висунуті резони, післався на те, що він, як суміжник, хоч і не заперечує виданого без його відома припозову, але даний припозов, як він заявив, не відповідає процесуальному порядку, оскільки виданий не безпосередньо руським воєводою, беручи до уваги й те, що й інші дійові особи процесу, як відомо, є суміжниками, хоч суміжник, який бере участь у процесі, не може користуватися одним і тим же правом, що й інші, як, наприклад, шляхетний Адам Стадницький, котрий, як державець, володіє королівським маєтком Ляшки на підставі надавчого листа, що служить на маєток Радичичі. У листах і правах відповідача немає нічого сумнівного, бо його права надійніші і правомірніші, ніж листи, пред'явлені позивачем. А лист князя Лева, згідно з ухвалою Люблінського [сейму] 1566 р., має силу лише тоді, коли нею [донині] користуються. Позивач же, згідно зі згаданим листом, не перебуває у володінні селом Радохонь, що стає очевидним з багатьох обставин і в першу чергу таких двох: по-перше, він не представив згаданого листа при перевірці документів, а тому втрачає своє право згідно з останнім параграфом ухвали Варшавського [сейму] 1563 р.: „Наказали також, що якби хтось був викритий на тому, що, підлягаючи розслідуванню, приховав котрийсь зі своїх листів, такий не лише має підлягати такому ж судовому вироку, що й інші, але повинен бути позбавлений даного маєтку“.

Уповноважений же зі сторони відповідача у правному протесті проти позивача щодо припозову на цих же зборах до комісарського суду інших співучасників або державців як суміжників, відкинувши висунуті резони, післався на те, що він, як суміжник, хоч і не заперечує проти виданого без його відома припозову, але даний припозов, як він заявив, не відпо-





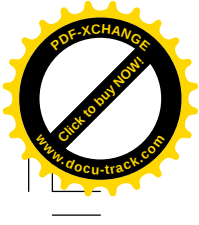
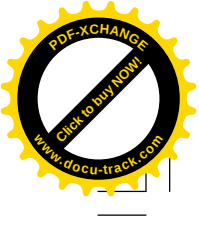
відає процесуальному порядку, оскільки виданий не безпосередньо вельможним коронним референдарієм, беручи до уваги й те, що й інші дійові особи процесу, як відомо, є суміжниками, хоч суміжник, який бере участь у процесі, не може користуватися одним і тим же правом, що й інші, як, наприклад, вельможний руський воєвода Микола Гербурт і шляхетний Адам Стадницький. У листах і правах відповідача немає нічого сумнівного, бо його права надійніші й правомірніші, ніж листи, пред'явлені позивачем. А лист князя Лева, згідно з ухвалою Люблінського сейму 1566 р., має силу лише тоді, коли ним [донині] користуються. Позивач же, згідно зі згаданим листом, не представив згаданого листа при перевірці документів, а тому втрачає своє право згідно з останнім параграфом ухвали Варшавського сейму 1563 р.: „Наказали також, що якби хтось був викритий на тому, що, підлягаючи розслідуванню, приховав котрийсь зі своїх листів, такий не лише має підлягати такому ж судовому вироку, що й інші, але повинен бути позбавлений даного маєтку“.

№ 80

1616 р., січня 23*. *Перемишль.*— Вельможний Данило Горський пред'являє від імені шляхетної Софії Хращевської, власниці села Ритеровичі, підтверджений польським королем Казимиром IV „привілей князя Лева“ і вписує його у книги Перемишльського гродського суду

Ad off(iciu)m et acta pr(aese)ntia castren(sia) cap(itanea)lia Praemislien(sia) p(er)s(ona)l(ite)r veniens nobilis Daniel Gorski, n(omi)ne g(e)n(er)osae Zophiae Chraszczewska consortis olim generosi Alberti Chraszczewski de Magna Chraszczew vicecapitanei Praemislien(si) relictæ bonorum certor(um) in villa Ry-tarowicze d(omi)ne advitaliciae et refform(at)oriae obtulit off(ici)o pr(aese)nti castren(si) Praemislien(si) priuilegium infras(cri)ptu(m) ducis Leonis p(er) serenissimum Casimirum diuae memoriae Regem Poloniae ap(ro)ba(tu)m in pargameno s(cri)ptum sigilloq(ue) appenso eiusd(em) Casimiri Regis obsignat omni suspicionis nota ferens quod uti autenticum off(iciu)m pr(aese)ns ad affect(i)o(ne)m p(rae)dicti offeren(tis) suscepit et in acta pr(aese)ntia castren(sia) Praemislien(sia) inscribere mandavit cuius privilegii tenor sequit(ur) talis. [Далі подано текст документа короля Казимира IV

* Дата запису документа у книги Перемишльського гродського суду.



з датою 27 грудня 1458 р. та підтверджений ним привілей князя Лева Даниловича у перекладі латинською мовою, див. у цьому ж виданні, відповідно, IV, № 27; III, № 23].

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 332, арк. 160—161. Запис в актову книгу Перемишльського гродського суду від 23 січня 1616 р. Заголовок: „Oblata priuilegii ducis Leonis“.

Переклад

До уряду і цих перемишльських гродських старостинських книг став особисто вельможний Данило Горський, який від імені шляхетної Софії Хращевської, вдови покійного шляхетного перемишльського підстарости Альберта з Великого Хращева Хращевського, пожиттєвої і спадкової власниці певних маєтків у селі Ритеровичах, пред'явив даному Перемишльському гродському судові нижчезаписаний привілей князя Лева, підтверджений пергаментною грамотою блаженної пам'яті польського короля Казимира і скріплений печаткою цього ж короля Казимира, так що жодного сумніву в його автентичності не виникає.

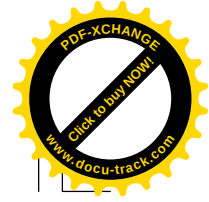
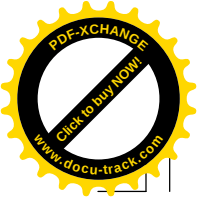
Даний уряд на клопотання згаданого пред'явителя прийняв і постановив записати до цих перемишльських гродських актів названий привілей, зміст якого такий [...]

№ 81

1632 р., червня 30. Львів.— Шляхетні Федорія Пузинянка та Василь Літинський — опікуни малолітньої дівчини Анни, складають перед Львівським гродським судом на Нижньому замку опротестування з приводу грабунку депозитарія майна батька підопічної, покійного Адама Літинського, серед цінностей якого були „старовинні привілеї від руських князів, тобто від Данила і Лева“

Nos Stanislaus Bonifacius Mniszek de Magna Kunczyce Leopoliensi capitaneus Nicolaus Naraiowski judex terrestris Leopoliensis Samuel Naraiowski dapifer Praemisliensis, Martianus Morawiec subiudex, Petrus Ozga notarius terrestris Leopoliensis, Andreas Marchocki, Joannes Wydzga, Kiryk Swirski, Andreas Slatkowski judices palatinatus Russiae. Vobis g(e)n(er)osis Fedoriae Puzynianka constiti relictæ, g(e)n(er)osi Adami Litynski Georgio Puzyna venatori Volhyniae sive Luceoriensi germano Michaeli Łuzka

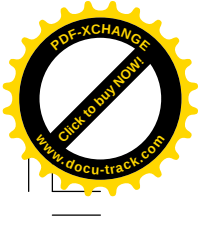
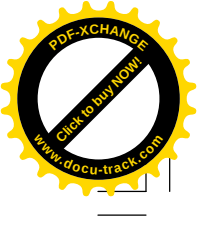




Rozowa amitali fratribus et sorori, Alexandro Sieniuta infrascriptorum principalibus nobilibus Danieli Litynski, filio Joannis Olechnowicz, Stanislao Korytyński, Alberto Dąmbrowski, Vaskoni Korkowski, Joanni Kruszyna, Jackoni Łoziński, Rozczynski, Kastynski, Zawoitowski, Bilogorski, Białostocki, Rzodkowski, Janowicz salva nominatine vestri in futurum reservata honestis Nicolao Kraviecz, Matthiae Wąs Boiaris allisque complicibus de personis bonisque vestris omnibus vigore confoederationis g(e)n(er)alis in conventu Visnensi inter nos constitutae deputati et nostra qua in haec p(raese)nte fungimur authem mandamus ut coram nobis iudicio n(ostro) in castro* inferiori Leopoliensi celebrant[es] a positione praesentis citationis in duobus septimanis aut tum dum et quando causa praesens ex registro publico causarum iudicii nostri ad iudicandum l(i)b(erri)me incident pr(incipal)i(ter) et perennue compareatis.

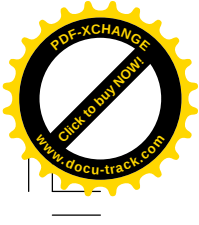
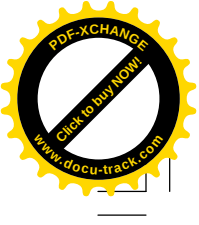
Ad instan(tiam) instig[at]oris iudicii nostri et eius delabrum g(e)n(er)osorum Annae virginis minorennis filiae eiusdem olim g(e)n(er)osi Adami Litynski secum Fedoria Puzynianka proceatae et Basily Litynski patrui ipsius et tutoris natural(is) et actis iudicii tribunalis Regni Lublinensis per eundem patrem eius inscripti qui et quae nos minorennis cum eiusdem patrui sui et aliorum tutorum suorum quorum(dem) naturalium assistentia in quantum illa eorum ipsi sit de iure necessaria et boiaros praetactis cum dominor(um) vestri cuiusvis assistentia tutor autem solus p(er) se vigore interesse sui ad infrascripta habiti tam coniunctim quam divisim citant ideo quia vos immemores legum publicarum e quibus sub poenis in eis descriptis ne deposita in civitatibus collocata a quovis violentia facta mutua cointelligentia inter vos post mortem praedicti g(e)n(er)osi Adami Litynski die quarta mensis maii prox(ime) pr(aeteri)ta citra vel ultra personarum octuaginta armati et bene uti ad pugnam aggrediendam praeparati oppidum Jaworow in districtu Leopoliensi situm ubi praefatus defunctus in conducto fornice domus infidelis judaei Vulph depositum suum in auro argento clenodiis sum(m)is pecuniar(um) membranis recognitionibus debitorum et in aliis rebus tanquam in loco tuto a periculo(que) incursionis hostilis permunito habuit ingressi estis, ibiq(ue) domum eiusdem judaei occupastis et hospitiis inter se acceptis circumdedistis custodia[ue] et bom-

* Слова „in castro“ повторено двічі.



bardis testudinem domus stupastis, ac consortem depositarii tum absentis eius(dem) patrem cum familia in vestrum sequestrum accepistis et nullum domo domesticorum exire passi estis, in qua com(mem)orati ad crastinum vesperum ut comodius vestrum propositum perficere potuissetis, partim actori patruo inhibenti violationem depositi diffidationes facientes partim de eo cum illo pacisci tractantes. Hospite judaei ereptis clavibus fornicis circa horam primam noctis eo aperto a scrinio depositi sigillis apposis amulsis seras quarum una actor iure tutoriae suae id scrinium intercluserat asciis excussistis et haec ex eo pieniędzy z sepetem tureckim w czerwonych złotych talerach y w inszei monecie srybrnei trzynascie tysiecy złotych ortow słańskich dwa tysiąca pięć set y osm. Ortow gdanskich starych sto osmdziesiąt. Talerow z celnych sto dwadziescia potroinych starych pięćdziesiąt złotych. Kleinot nazwany Echo albo Phaebus. Manelli dwie parze złotych iedne w pancyrz a drugie w kółka. Pierscieni dwa ieden z dyamentem wielkim drugi z mniejszymi trzeci z trzema szaphirami. Membranow dwa ieden od pana Krasinskiego na trzy tysiące złotych drugi od kapituły Kijowskiej Pieczarskiej na tysiąc złotych recognitia od xiędza archimandryty Pieczarskiego Kijowskie(go) na cztery tysiące pięć set złotych. Roztruchanow dwa składanych złocistych, trzeci biały z wirzchem z kraimi złocistymi. Czarek wielkich dwie srybrnych. Lyżek srybrnych płaskich litych trzy puzdra czwarte z herbami starei roboty. Srybra zliwanego w roznych sztukach czterdziesci grzywien. Szabel srybrem oprawnych dwie iedną złocistą drugą białą butli dwie złotem nabijanych srybrem prawnych złocistych. Prochownice dwie srybrem oprawnych iedną złocistą, drugą białą rekoiesc do butly hebanową. Przywileie starozytne od xiążąt ruskich to iest Daniła y Leona y krolow koronnych swietei pamieci Jagi[e]łła, Władysława, Sigismunda Augusta y comutacyie na Hruszow za Litynią y insze prawa dziedziczne familijci y domowi actoris służące tum et has res quarum cognitio post protestationem contra vos r(ati)one praefactorum factam nacta extat. Dwie bramce staroswieckie perlami uryan-skiemi y ferytami złotemi wbione perł na niei zebranych wielkich y małych piec albo szesc kop sztuk wielkich złotych rubinami y szaphirami sadionych. Dwanascie mniejszych takze sztuk z takiemisz kamienmi. Dwanascie kufel biały srybrny z nakrywką wielki garnuszek srybrny biały z nakrywką kwartowy. Pasow srybrnych





złocistych białogłowskich cztery. Plaszczykow trzy axamitnych ieden czerwony rysiami, drugi czarny także rysiami, trzeci czarny wzorzysty sobolami podszyte. Chusty holenskie y flamskie wyszywane hautowane złotem y roznemi iedwabiami rozmaite. Obrusow gdańskich piec lnianych cienkich wzorzystych dziesięc. Serwyt tuzinow piec kilimow nowych pięc. Recognitią na pułszosta sta złotych długu a te Georgi Puzyna daną skrzynie tylko gołą zostawiwszy nolentes recepistis et cum sic receptis Wolhyniam discessistis alias prout protestatio circa vos latius de his facta ad quam se actores cum praesenti citatione referunt in se obloquitur. Quo facto vestro securitatem depositionem violastis et in poenas legum inaurastis pro quibus super vobis per nos iudiciumque n(ost)rum decernendis tum ad vidend(um) et audien(dum) id quicquid ius et necessitas eiusdem causae exigent statui et adveniri. Citamini sitis praemissa vobis latius in termino futuro declaran(tes) itidem attentaturis. Vigore cuius protestationis sedua nihilominus r(ati)one certorum contentorum in citatione praesenti non expressorum actionem eisdem actoribus aut cui de iure venerit in foro competen(ti) con(tra) vos intentandam resemando.

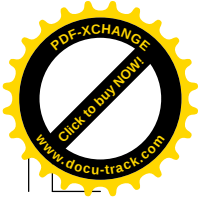
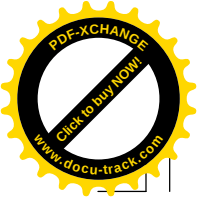
Datum in castro inferiori Leopoliensi sabbato post festum Nativitatis sancti Joannis Baptistae proximo. Anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo secundo.

Рух.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 9, оп. 1, кн. 822, арк. 161—166. Запис в актову книгу Львівського ґродського суду від 6 серпня 1632 р. Заголовок: „Actum ut sup(ra) feria sexta ante festum sancti Laurentii martyris proxima anno domini millesimo sexc(entesi)mo trigesimo secundo. Inter Litynski et Puzyny decretum“.

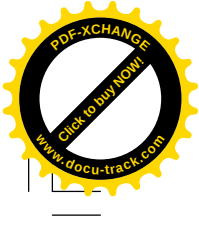
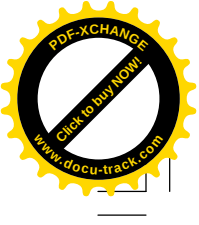
Переклад

Ми, Станіслав Боніфацій Мнішек з Великих Кунчиць, львівський староста; Микола Нарайовський, львівський земський суддя; Самуель Нарайовський, мечник перемишльський; Мартіян Моравець, підсудок; Петро Ожґа, львівський земський писар; Андрій Мархоцький, Йоан Видзґа, Кирик Свірський, Андрій Слатковський — судді Руського воєводства, доручаємо вам узяти участь у розгляді тієї самої справи за громадським реєстром справ нашого суду, щоб у вашій присутності наш суд у Львівському Нижньому (Низькому) замку відбувся дуже вільно та прискіпливо за вашою [та інших] участю, [а саме]: шляхетна Федорія Пузинянка, вдова





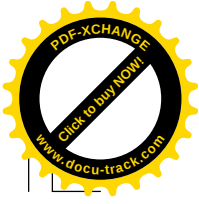
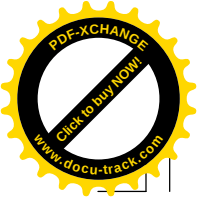
[після] шляхетного Адама Літинського, [її] брат Георгій Пузина, ловчий волинський чи луцький, Михайло Лужка з Розова, зведені брат та сестра; Олександр Сенюта, нижчепідписаний, із знатними принципами Данилом Літинським, сином Йоана Олехновича, Станіславом Коритинським, Альбертом Домбровським, Васьком Корковським, Йоаном Крушиною, Яцьком Лозинським, Рощинським, Кастинським, Завойтовським, Білогорським, Білостоцьким, Жодковським, Яновичем, шляхетними Миколою Кравцем, Матвієм Вусом, боярами, та іншими, славних імен, збережених для майбутнього, присутніми з усіма вашими добрими людьми, обраними рішенням генеральної конфедерації, укладеної між нами, обраними на Вишнівському сеймику. У присутності виконавця нашого суду [та] його шляхетних підданих — дівчини Анни, доньки того ж покійного Адама Літинського, яку привела з собою Федорія Пузинянка, та Василя Літинського, вписаного до актів Люблінського коронного трибуналу її ж батьком як опікуна і природного захисника, було заявлено: ми, малолітня, у присутності цього свого опікуна й інших надійних своїх рідних захисників, оскільки це за законом їм необхідно, та у присутності згаданих бояр і будь-кого з ваших панів [стверджуємо], що тільки сам опікун дуже зацікавлений щодо наведеного переліку як разом, так і окремо. Тому заявляють, що ви, котрі забули державні закони, в яких записано, що під страхом покарання у містах не вільно залишати депозити, [не згадуєте] про насильство, вчинене за мовчазним порозумінням між вами після смерті названого шляхетного Адама Літинського у четвертий день найближчого минулого місяця травня, коли приблизно 80 осіб, озброєних і добре підготовлених до ведення бою, знаючи, що згаданий покійний у містечку Яворові у Львівській окрузі у потаємному приміщенні будинку невірною єврея Вульфа тримав свій депозит у золоті, сріблі, коштовностях, грошових сумах і боргових зобов'язаннях і інших речах, і хоча місце було безпечним і укріпленим від небезпеки ворожого вторгнення, ви таки напали на будинок цього єврея, оточили власною сторожею гостинний притулок і бомбардами розбили дах будинку та дружину депозитарія, якого тоді не було, батька з родиною забрали у ваш полон і не дозволили нікому з домашніх вийти з будинку, де згадані [перебували] аж до наступного вечора, бо так було вам вигідніше здійснити [свій] намір, і частково старшому позивачеві, який стримував пограбування депозиту, зробили послаблення, частково домовившись з ним, від нього повиятали. Викравши з дому єврея ключі від приміщень, близько першої години ночі відкрили його, зірвали воскові печатки, однією з яких позивач задля безпеки запечатав цю скриню, і звідти забрали гроші з турецьким мішком у червоних золотих талярах та в іншій срібній монеті на суму тринадцять тисяч злотих, ортів сілезьких дві тисячі п'ятсот, і вісім ортів гданських, старих сто вісімдесят, талярів цільних сто двадцять, потрійних старих п'ятдесят злотих; клейнод, названий „Ехо“ чи „Фебус“, дві пари золотих нарукавників, один панцирем, другий кільцями; два персні, один з вели-



ким діамантом, другий з меншим, третій з трьома сапфірами; два нагрудники, один від пана Красинського за три тисячі злотих, другий від Києво-Печерського крилосу за тисячу злотих, рекогніція від отця архимандрита Києво-Печерського [монастиря] на чотири тисячі п'ятсот злотих; розтруханів два складених золотистих, третій білий з верхом із золотистими краями. Два великі срібні келихи. Ложок срібних плоских литих три пуздри, четвертий з гербами старої роботи. Срібла литого в різних виробках сорок гривен. Шабель, оправлених у срібло, дві, одна золотиста, друга біла; два бутлі правних, золотистих, оправлених сріблом. Дві пороховниці, оправлені сріблом, одна позолочена, друга біла; рукоять для бутля гебанова. Старовинні привілеї від руських князів, тобто від Данила і Лева, та королів польських, святої пам'яті Ягелла, Владислава, Сигізмунда Августа і комітації на Грушів за Літиню та інші дідичні права, родинні та домашні, що служать позивачеві — ці речі, пізнання яких після протестації проти вас, на думку вищевказаних, роблять учинене ясным. Дві старосвітські брамки, прикрашені уриянськими перлами та золотими феритами, а на них вкраплених і зібраних перел, великих і малих п'ять чи шість кіп штук, великих золотих, оздоблених рубінами та сапфірами. Дванадцять також менших штук з такими ж каменями. Дванадцять кухлів білих срібних з накривками; білий срібний горнець на кварту з накривкою. Поясів срібних золотистих білогловських чотири. Три оксамитових плащики, один червоний, підшитий рисями, другий чорний, також підшитий рисями, третій чорний узорний, підшитий соболями. Різноманітні голландські і фламандські вишивані хустки, гаптовані золотом і різними шовками. Обрусів гданських п'ять льняних тонких, з узорами — десять. Серветок п'ять дюжин, килимів нових п'ять. Зобов'язання на п'ятсот з половиною золотих боргу, тобою, Георгієм Пузиною, дане, не захотіли взяти, залишивши тільки голу скриню, все інше взяли, коли втекли з Волині, а оскільки протестація щодо вас ширше ними зроблена, то позивачі повернулися до неї, обговоривши це між собою. Вчинивши це, ви порушили безпеку зберігання, зігнорували законне покарання, через що ми повинні винести рішення у нашому суді, а для розгляду та заслуховування цієї справи ми повинні вирішити та встановити, яким мають бути право та необхідність. Ви будете посилатися на вищевказане, зважаючи на те ж, про що вам ширше у наступному визначеному терміні треба заявити. Якщо у тих же позивачів чи у когось буде сумнів щодо законності сили цієї протестації, то позов проти вас може бути поновлений у компетентному суді.

Дано у Львівському Нижньому замку, найближчої суботи після свята народження Івана Хрестителя, року Божого 1632.





№ 82

1640 р., червня 12. Львів.— Львівський староста Станіслав Боніфацій Мнішек підтверджує Миколаївському братству і церкві святого Миколи, що на Краківському передмісті у Львові, усі ґрунти і володіння, які були надані в минулому князем Левом та пізніше підтверджені польськими королями

Stanisław Bonifacy Mniszek z Wielkich Konczyc, starosta lwowski, generał Ziemi Ruskiej.

Wiadomo czynie tym pisaniem moim, iz ia przychylaiąc się do przywileju xiążecia Lwa, de data iego we Lwowie w piątek dnia osmego octobra roku 6800-go podług kalendarza ruskiego na ten czastak pisanego, cerkwi s[więtego] Mikołaiа na Przedmiesciu Krakowskim lwowskim będącej danego, na gronty pewne nizej mianowane, tudziesz i do konfirm(ac)yi świętey pamię(ci) krolow polskich Kazimierza, Stephana y Zygmunta Trzeciego, tez gronty, ieden immediate podle samego cmentarzu cerkiewnego z iedney, a z drugiej strony podle gruntu s[więtego] Jana do kapituły Lwowskiey należącego, przodem na ulicę, a tyłem ku Gorze Zamkowej; drugi po drugiej stronie teyze ulicy, prosto przeciwko temu iednemu y samey cerkwi będącey ktory się w szerz poczyna od gruntu Jaska Sklarz[a], a ciągnie się przodem do gruntu y domu Jakima Pieczyfury, wzdluz zas idzie do samey ulicy Fedorowskiey cerkwi pomienionej, bractwa iey iako haeredi et d(omi)no directo w possessyę y władzę* wieczną podaie się y one ab omni impetitione juridica et jurisdictione castrensi tak mea, iako tez następców moich uwalniam y od czynszow wszelakich na co** im ten consensus daię, z podpisem ręki moiey własney y pieczęci przyłożeniem.

Dan z Zamku Niskiego Lwowskiego dnia dwunastego junii, roku tysiąc sesszetnego czterdziestego.

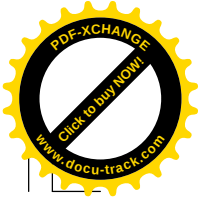
Stanisław Mniszek z Wielkich Konczyc starosta lwowski, ręką własną.

Locus sigilli.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 201, оп. 4, спр. 235, арк. 1—1 зв. Створений на основі підтверд-

* У списку від 15 січня 1780 р. пропущено слова „у władzę“.

** Так само слово „co“.



ного документа польського короля Владислава IV, виданого у Варшаві 10 серпня 1640 р. На звороті: „Copia privilegio(rum) confraternitatis s(ancti) Nicolai ritus Graeci. Anno 1640 obtenti poside(tur) [...]“. 2. ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 1, спр. 178, арк. 10. Запис в актову книгу Львівського магістрату від 15 січня 1780 р., створений на основі підтвердного документа польського короля Владислава IV, виданого у Варшаві 10 серпня 1640 р.

Переклад

Станіслав Боніфаций Мнішек з Великих Кончиць, львівський староста, генерал Руської землі.

Оповіщаю цим своїм листом, що я, схвально розглянувши привілей князя Лева, складений у Львові, в п'ятницю, 8-го жовтня 6800 року за руським календарем, як він тоді писався, котрий видано на певні, нижчезазначені ґрунти церкві святого Миколи на Краківському передмісті у Львові, а також, зважаючи на підтвердження його священної пам'яті польськими королями Казимиром, Стефаном і Сигізмундом III, віддаю у вічне користування і посідання названі ґрунти на вічне користування й володіння згаданий церкві та її братству, як прямому спадкоємцю і власнику: перший, з одного боку, прямо при самому церковному цвинтарі, а з другого — при святоянському ґрунті, належному львівському капітулу, передом до вулиці, а тильною стороною — до Замкової гори; другий — на протилежному боці цієї ж вулиці, розташований прямо напроти першого і проти самої церкви, який упоперек починається від ґрунту Яська Скляра і тягнеться передом до ґрунту Якіма Печифури, а вздовж сягає аж до Федорівської вулиці. Також повністю увільняю ці ґрунти від усіх чиншів, підкорення юрисдикції і замковій юрисдикції як моєї, так і моїх наступників, на що й даю цей мій згідний лист з підписом моєї руки й прикладенням власної печатки.

Дано з Львівського Нижнього замку, червня 12-го дня, року 1640.

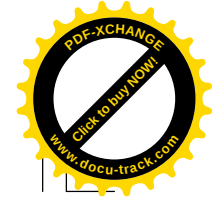
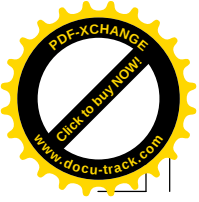
Станіслав Мнішек з Великих Кончиць, львівський староста, рукою власною. Місце печатки.

№ 83

1642 р., березня 20. Варшава.— Польський король Владислав IV, розглянувши суперечку між Миколайвським братством у Львові та євреєм Зеліком Соболовичем за право володіння землями, які згідно з „оригінальною дарчою [грамотою], даною навічно князем Левом“, належали церкві святого Миколи і поставлені на них будинки, за недостатністю доказів сторін передає справу на поновний розгляд до львівського гродського старостинського суду

Ladislaus IV Dei gra(ti)a rex Polon(iae), Magn(us) dux Lithu(n)iae, Russiae, Prussiae, Mazov(iae), Sam(o)g(iti)ae, Livon(iae),





Smolen(sciae), Czerniec(hoviaequae) nec non Sueceoru(m), Gothorum, Vandaloru(m)q(ue) haereditarius (que) rex.

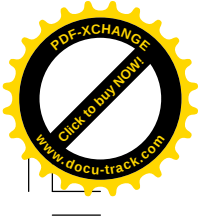
Significamus p(rae)sen(ti)bus l(itte)ris n(ost)ris quo(ru)m interest, universis et singulis intercessisse antea decretu(m) n(ost)rum in ca(us)a et actione in(te)r famat(os) seniores et juniores totamq(ue) communitate(m) religionis Ruthenicae eccl(es)iae s(ancti) Nicolai in suburbio civitatis Leopoliensis dicto Cracov(iense) sit(ae) actores ab una et infidum Zelik Sobolowicz judaeu(m) Leopoliensem citatu(m) p(ar)te ab al(te)ra id(que) r(ati)o-ne bonoru(m) seu fundi certi p(rae)dicti judaei acti proprii et haereditarii in suburbio civitatis Leopoliensis versus ecclesiae ruthenicae s(ancti) Nicolai iacentis per actores in eo tempore possessi deoccupavit [...]*

In oppositu(m) autem actores ad impugnand(um) et reputand(um) inscr(ipti)ones per Judaeu(m) exhibitas varia quoq(ue) jura sua ab antiquissimis temporib(us) eccl(es)iae p(rae)fatae servientia et inprimis donatione(m) originalem in aevum per ducem Leonem Leopoli die octava mensis octobris anno a condito orbe sexies mill(esi)mo octingentesimo datam confirma(ti)o(ne)m q(ue) ips(sius) serenissimoru(m) Poloniae regu(m) praedecessoru(m) n(ost)rorum Casimiri de data in oppido Grodek feria quarta post d(omi)nicam Laetare anni mill(esi)mi quadringentesimi quadragessimis octavi, Stephani de data Leopoli decima quarta mensis julii anni mill(esi)mi quingentesimi septuagesimi octavi, Sigismundi Tertii parentis n(ost)ri clarissimi de data Varsaviae decima mensis Octobris anni mill(esi)mi sexcent(esi)mi undecimi, tum et n(ost)ram vigesima mensis Augusti anni mill(esi)mi sexcent(esi)mi quadragessimis producerent, tal(ite)r q(ue) deductis jurib(us) suis bona p(rae)fata p(ro)scribi et alienari nullaten(us) posse, tum similib(us) p(rae)iudicatis, tum constit(uti)onib(us) Regni probarent, adiudicavim(us) eorundem exposcerent [...]**

Nos cum consiliariis et jurisperitis n(ost)ris auditis probeq(ue) intellectis et examinatis partiu(m) ab utrinq(ue) defensis et

* Пропущені розмірковування юридичного характеру щодо правомірності Зеліка Соболовича на володіння маєтностями.

** Далі так само, як раніше.



allegatib(us), ac eo considerato quod iudiciu(m) n(ost)rum p(rae)-sens r(ati)one p(rae)missoru(m) ex partiu(m) allegatis debite et sufficienter infirmari haud possit. Idcirco praecavendo ne parti alterutri aliquid p(rae)iudiciosu(m) statuatur suspensa ulteriori cognitione decreti p(rae)fati g(e)n(er)osi cap(ita)nei Leopol(iensis), a quo ordinaria appellav(it) ad nos et iudiciu(m) n(ost)rum interpretu(m) est, cuidem p(rae)sentium una cu(m) partib(us) ipsis denuo ad officiu(m) castrens(e) cap(ita)neale Leopol(iense) tanqu(am) primae instantiae subselliu(m) remittend(um) esse, proximum prout quidem in termino sex septimanaru(m) a data p(rae)sentia [...]*

In cuius rei fidem p(rae)sentib(us) sigillu(m) Regni n(ost)ri est appressum.

Datu(m) Varsaviae f(eria) quinta post d(omi)nicam Reminiscere prox(im)a anno d(omi)ni mill(esi)mo sexcent(esi)mo quadrag(esi)mo secundo regnoru(m) n(ost)roru(m) Polon(iae) et Suec(iae) decimo anno.

Rela(ti)o R(evere)nd(issi)mi in Chr(ist)o p(at)ris d(omi)ni Petri Gembicki e(pisco)pi Pr(ae)misl(iensis) dei gra(tia) g(e)n(era)lis praep(osi)ti Mied(icensis) et Ploc(ensis) supremi Regni Cancelarii.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 1, спр. 989, арк. 8—11 зв. XVII ст.

Переклад

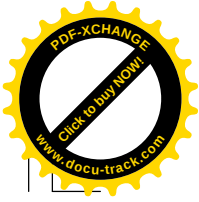
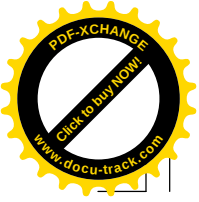
Владислав IV, з ласки Божої король Польщі, великий князь Литви, Русі, Пруссії, Мазовії, Жмуді, Лівонії, Смоленщини, Чернігівщини і спадкоємний володар шведів, готів і вандалів.

Повідомляємо цим нашим листом, який дуже важливий для усіх разом і кожного зокрема, котрі протестують проти попереднього нашого декрету щодо справи між відомими старшими та молодшими і всією спільнотою церкви руського обряду святого Миколи, розміщеної на передмісті Львова під назвою Краківське.

Позивачі, з одного боку, і невірний, львівський єврей Зелік Соболович — з другого, [сперечаються] щодо маєностей або певної ділянки на Львівському передмісті навпроти руської церкви святого Миколи, [що нібито] за правом

* Далі пропущено повідомлення про огляд об'єктів на місцях і зіставлення даних про них із представленими усними та документальними свідченнями.





власності та спадкоємства [належить] названому євреєві. Позивачі твердять, що на той час вони володіли [ділянкою], а він [її] знову захопив [...]

На противагу [вищенаведеному] позивачі виставили для спростування і подолання висунутих євреєм доказів різні свої від найдавніших часів права, які належать згаданій церкві.

Насамперед оригінальну дарчу [грамоту], дану навечно князем Левом у Львові, дня 8 жовтня, року від створення світу 6800, та підтвердження її ж найяснішими польськими королями, нашими попередниками: Казимиром, видану у місті Городку, у середу, 6 березня 1448 року; Стефаном, видану у Львові, 14 [дня] місяця липня 1578 року; Сигізмундом III, славетним нашим батьком, видану у Варшаві, 10 [дня] місяця жовтня 1611 року, а тоді й наше від 20 [дня] місяця серпня 1640 року. Таким чином, пред'явивши свої права, [позивачі] підтвердили, що згадані маєтності жодним чином не можна привласнювати та відчужувати, що ми на прохання позивачів їй присудили, як [це ведеться] у подібних ухвалах і конституціях держави [...]

Ми з нашими радниками та досвідченими юристами, уважно вислухавши роздумування та розмірковування захисників і прихильників [справи] з обох боків, погодилися з тим, що цей наш суд не може належним чином і задовільно спростувати перед уповноваженими від згаданих сторін [своє] рішення. Остерігаючись признати котрійсь із сторін щось сумнівне стосовно попередніх постанов, що було встановлено останньою ухвалою декрету згаданого шляхетного львівського старости, згідно з яким визначено спрямувати до нас і нашого суду та розтлумачити разом і кожному з присутніх сторін, про потребу звернутися до львівського ґродського старостинського уряду, як до суду першої інстанції, і то якнайшвидше, протягом шести тижнів від нинішньої дати [...]

У цій справі запорукою для присутніх є печатка нашої держави.

Дано у Варшаві, найближчого четверга після другої неділі Великого Посту, року Божого 1642, на десятий рік нашого панування у Польщі і Швеції.

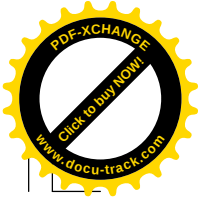
Реляція превелебного у Христі пана отця Петра Гембіцького, перемисьльського єпископа, Божою милістю мединського і плоцького генерального препозита, великого канцлера Королівства.

№ 84

1643 р., листопада 9. Львів.— Львівський старостинський суд розглядає суперечку між Миколаївським братством і малярем Дмитром за право належності окремих ділянок земель „фундації князя Лева церкви святого Миколи“, що на Краківському передмісті у Львові, і вирішує перенести розгляд справи на інший термін

Actum in castro inferiori Leopoliensi coram officio burgrabiali die nona Novembris anno Domini millesimo sexcentesimo quadagesimo tertio.





Officium castrense burgrabiale Leopoliense expediendo deliberationem suam et trutinatis ac intellectis partiu(m) controversis talem profert sententiam: „quoniam manifeste patet ex primaria fundatione ducis Leonis ecclesiae divi Nicolai ritus Graeci in suburbio Cracoviensi Leopolim sitae fundatoris fundum et aream controversam eiusdem ecclesiae esse propriam err(ecti)am quam fundationem seu privilegium tot serenissimi Reges Poloniae Casimirus, Stephanus, Sigismundus Tertius et modernus Wladislaus Quartus feliciter regnans approbarunt confirmarunt ac ratificarunt. Preterea considerato eo quod serenissimus modernus rex Poloniae praefatum fundum seu aream ab iurisdictione castrensi Leopoliensi privilegio suo exemerit insuper trutinato eo quod haec idem ecclesia divi Nicolai et ipsius fraternitas eiusdem areae et fundi in pacifica possessione sit everesq(ue)* [?] nullaq(ue) manifestatio seu protestatio p(rae)fati Judae David, a quo modernus actor eandem aream seu fundum ab eo emit contra fraternitatem tacite intercessit nec actor id deducit. Ideo eandem fraternitatem a foro praesenti actore et actione liberam pronunciat, expellavit actor ad magnificum loci capitaneu(m) officium detulit et terminum dum pars partem additaverit assignavit.

Joannes Bratkowskij, burgrabi(us) Leopoliensis“.

In protocollo aktor(um) burgrabi(al)i(um) Leopoliensium extrac(tum).

Locus sigilli.

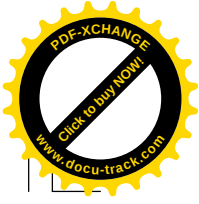
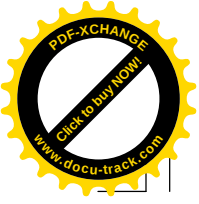
Рух.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 201, оп. 4-6, спр. 64, арк. 1. Створений на основі запису у книгу протоколів Львівського старостинського суду. На звороті: „Między bractwem Mikulinskiem a Dmitrem malarzem expellacia“. XVII ст.

Переклад

Діялося у Львівському Нижньому замку заходами старостинського уряду 9 листопада, року Божого 1643.

Міський Львівський старостинський суд, виходячи зі своїх розмірковувань, розважувань і думок сторін-суперників, виносить таке рішення: „Хоч чітко відомо з попередньої фундації князя Лева церкві святого Миколи грецького обряду, розміщеній на львівському Краківському передмісті, що ділянка фундатора і спільні землі є власною гордістю цієї церкви, та цю фундацію або привілей стільки славетних польських королів —

* Так у рукописі.



Казимир, Стефан, Сигізмунд III і нинішній щасливо пануючий Владислав IV визнали, підтвердили і ратифікували, [ми], крім того, розглянувши те, що найясніший теперішній король Польщі своїм привілеєм відібрав згадану ділянку або землю з-під юрисдикції Львівського замку, а також зваживши на те, що ця сама церква святого Миколи та її братство є непорушним власником цієї ділянки й землі та це не підлягає жодному оскарженню або опротестуванню з боку згаданого єврея Давида, у якого нинішній позивач цю ж ділянку або землю від нього відкупив і проти [волі] братства потаємно впровадив у володіння, а позивач це виявив. Таким чином, [суд] проголосив, що це братство, як і позивач і його позов, звільнені від сьогоднішнього розгляду справи. [Справу] позивача скеровано до уряду ясновельможного міського старости і визначено термін, протягом якого буде сторона сторону кликати [на поновний судовий розгляд].

Йоан Братковський, львівський староста.

У протоколі позову львівської старостинської ради.

Місце печатки.

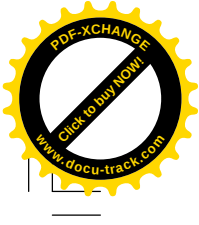
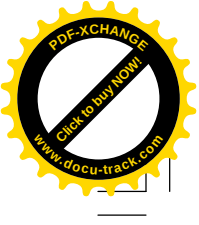
№ 85

1648 р., лютого 3. Варшава.— Польський король Владислав IV розглядає рішення королівського комісарського суду у справі суперечки навколо прав власності на землі між Миколаївським братством у Львові та євреєм Зеліком Соболовичем, у минулому надані „привілеєм князя Лева“ церкві святого Миколи, і погоджується з його основними висновками

Vladislaus 4-tus, Dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviaequae, nec non Sveccor(um), Gottor(um), Vandalorumque haereditarius rex.

Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis et singulis devenisse ad nos et iudicium nostrum assessoriale per viam appellationis a decreto certorum commissariorum nostrorum ad infra peragenda addictorum interpositae causam et actionem inter excellentem et famatum Joannem Iwaszkowicz juris utriusque doctorem armaenum et civem Leopoliensem aliisque consuccessores et consanguineos actores ab una et famatum Semianum Włoszek dictum, Ferentium Wytrykusz, Ferentium Mysieniak, Iwanko Łozny, Wasilium Zarzycki, Danielelem Chomicz et alios omnes de nominibus et cognominibus ignotos quorum omnia nomina et cognomina hic pro expressis et insertis





haberi volumus uti et tanquam ecclesiae tituli sancti Nicolai rithus Graeci in suburbio a Cracovia nuncupato existentis provisos citatos parte ab altera. Itaque ad videndum vel audiendum infidum Zelik judaeum bona fundum seu fundos in suburbio eodem justo titulo ac bona fide per antecessores actorum requisita continua et pacifica possessione firmata ad se actores uti legitimos successores devoluta et per eodem actores et evictores in personam parentis dicti Zelik vigore inscriptionum officiosarum transfusa possidere declarare [...]*

Quod vero spectat privilegium Leonis ducis quod pars citata non producit illud produci omnino petente. Unde nullitas et irrealitas ipsis alia possit cum id non sit reale nulla in eodem subscriptio eiusdem domus et latino idiomate scriptum stylo recenti ubi in terris Russiae latino sermone privilegia non exarabantur. Praeterea annus positus a creatione mundi quo nondum orbis conditus fuit confirmationes vero in tantum valere quantum confirmatum ducente. Ad hoc constitutio anni millesimi quingentesimi sexagesimi sexti, declarasse quod privilegia eiusdem Leonis ducis talia valida esse debeant quae possessione firmata praedictam vero fraternitatem seu ecclesiam sancti Nicolai nunquam in possessione fuisse allegante. Privilegium autem illud ut per citatos allegatur igne ambustum esse et quia nulla ea de re producat [...]**

Quod attinet praescriptionem hanc in rebus sacris minime locum habere rationibus suis deductis originale porro privilegium primaeve foundationis ill(ust)r(issi)mi ducis Leonis quod adtinet, illud temporis successu igne esse abrumptum, nec etiam regum quando quidem confirmationes serenissimorum divae memoriae praedecessorum nostrorum exstant dicens privilegium idem originale respectu annorum a condito orbe variis literatoriis in similibus documentis justificatis, atque taliter juribus suis sufficienter deductis sententiam commissorialem retractari et se circa eadem jura sua conservari similiter expetentes [...]***

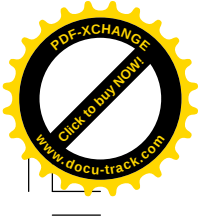
Nempe quod bona controversa tam ae-

* Далі пропущено мотивацію на право володіння землею між власниками і претендентами на її власність, критику представлених для розгляду правових підстав.

** Далі так само, як раніше.

*** Далі пропущено опис підготовчих заходів королівського суду щодо розгляду справи.





dificia per confraternitatem praefatam extructa quam et fundi in quibus eaedem structurae exstant tum et desertus locus juribus suis sunt obnoxia et antecessoribus suis atque senioribus ecclesiae praefatae per ill(ust)r(issi)mum Leonem ducem Russiae legitime sunt collata, ac vigore dictor(um) privilegior(um) suor(um) praecipue vero memorati ducis Leonis in possessione ex antecessoribus suis acquisita cum omni jurisdictione super subditis exstabant atque in loco et situ demonstrato nec non in alio consistunt et quod ipsi citati privilegio eiusdem ducis Leonis memorato super bona controversa dato et servienti non sunt abusi et ad deoccupationem eorundem parti actoreae non tenentur nec agere praescripserunt. Deo ipsos et sancta Jesu Ch(ris)ti passione adjuvante. Quo praestito pars actoreae fundos eosdem per se posses- sos deoccupet liberamque et pacificam eorundem possessionem citatis modernis det et admittat [...]*

In cujus rei fidem praesentibus sigillum regni est appensum.

Datum Varsaviae, feria quarta post festum Purificationis Beatissimae Mariae Virginis proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo octavo regnorum nostrorum Poloniae XV, Svetiae vero XVI anno.

Georgius Ossolinski cancellarius regni supremus relatio, magnifici domini Georgii Athenczyn Ossolinski supremi cancellarii regni, Lubomiriensis Andrzelenensis recensisque etc. capitanei.

Locus sigilli.

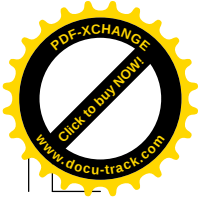
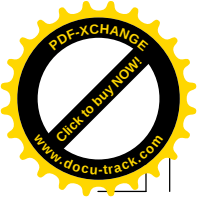
Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 201, оп. 4-б, спр. 69, арк. 1—3. XVIII ст.

Переклад

Владислав IV, з ласки Божої король Польщі, великий князь Литви, Русі, Пруссії, Мазовії, Жмуді, Лівонії, Смоленщини, Чернігівщини, а також шведів, готів і вандалів спадкоємець і король.

Свідчимо цим нашим листом усім і кожному, кому про це належить знати, що прийшов до нас і до нашого асесорського суду шляхом апеляції декрету певних наших комісарів для поглибленого розгляду нижчевикладеної справи та позову між вельможним і славетним Іваном Івашковичем, доктором обох прав, вірменином і львівським громадянином, та іншими спадкоємцями і родичами, з одного боку, і відомими Семеном,

* Далі так само, як раніше.



званим Влошеком, Ференцом Витрикушем, Ференцом Мисеняком, Іванком Лозним, Василем Зарицьким, Данилом Хомичем — провізорами церкви святого Миколи грецького обряду, розташованої на Краківському передмісті, та всіма іншими не вказаними поіменно присутніми відповідачами — з другого боку. Ці всі імена та прізвища ми бажаємо тут мати для ясності та внесення [до протоколу].

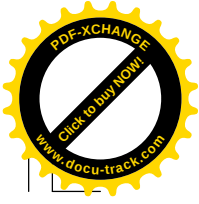
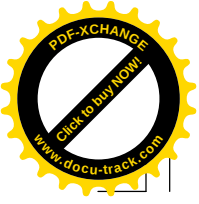
Отже, щодо розгляду та заслуховування невірного єврея Зеліка, який має маєток, ділянку чи ділянки на тому ж передмісті в силу титулу вірогідних попередніх позивачів, затверджено непорушну власність позивачів, як законних спадкоємців, доведену цими ж позивачами до судових виконавців проти особи присутнього вказаного Зеліка силою офіційних розпоряджень на володіння [...]

Щодо привілею князя Лева, то оскаржена сторона належно його не пред'являє. Звідси допускаємо його відсутність [як таку] і неправдивість [змісту]. Всі підписи у цьому документі по-новому зроблені латинською мовою, [і це тоді], коли на землях Русі привілеї латинською мовою не писалися. Крім того, поставлений рік від створення світу, коли ще світу не було, а підтвердження [його] змісту має настільки силу, наскільки воно підтверджене. До того ж, рішення 1566 року, котре підтверджує привілей князя Лева, повинне бути дійсним, як і ті, якими закріплені володіння названого братства або церкви святого Миколи, на які вони покликалися. Бо ж цей привілей, що був представлений оскарженими, обпалений вогнем, тому про жодну справу не може бути мови [...] Щодо запису у справах, то найменше важать приватні розмірковування, коли йдеться про оригінальний привілей першої фундації найяснішого князя Лева, бо з плином часу він був знищений вогнем. І хоча існують якісь підтвердження найясніших королів, святої пам'яті наших попередників, цей привілей, названий оригінальним, датований від заснування світу, [зберігся] різними [мовами], як було в інших правових документах. Таким чином, права, які впливають з [привілею], викликали сумнів комісарів узагалі, чи він міг зберегтися [до того часу] [...] Адже спірні маєтки та будівлі, зведені названим братством, якому належать забудовані і незабудовані землі, підпорядковуються своїм правам, що надані законно їх попередникам і старійшинам згаданої церкви, найяснішим Левом, князем Русі, силою його вказаних привілеїв. [Вони] дійсно надані згаданим князем Левом у володіння, [отримані] від попередників з усією законністю щодо підданих, виставлених і показаних ділянок. І самі покликані згадали, що привілей того ж князя Лева, даний і збережений щодо спірних маєтностей, не використовувався [ними], не брався до уваги і не вписувався, щоб уникнути судового позову, і нехай у цьому сприяє їм Бог і святе страждання Ісуса Христа [...]

На підтвердження довір'я присутнім у цій справі підвішено печатку Королівства.

Дано у Варшаві, найближчої середи після свята Введення Пречистої Діви Марії, року Божого 1648, нашого панування у Польщі 15, а у Швеції 16.





Реляція Георгія Оссолінського, генерального канцлера Королівства, ясновельможного пана Георгія Атенчина Оссолінського, найвищого канцлера Королівства, нещодавно любомирського і т. д. андреленського старости.

Місце печатки.

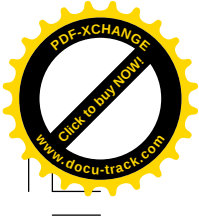
№ 86

1648 р., квітня 15. [Львів].— Королівський комісарський суд в особі Альберта М'яковського, Мартіяна Моравця і Матяша Домбровського повідомляє про зміст декрету польського короля Владислава IV щодо суперечки між Миколаївським братством у Львові та євреєм Зеліком Соболовичем навколо земель, наданих „привілеєм князя Лева“ церкві святого Миколи, що на Краківському передмісті у Львові, і запрошує сторони до присяги у спірних питаннях

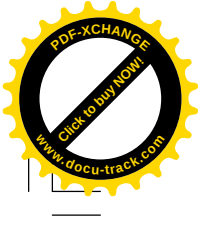
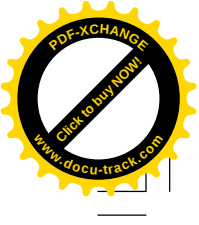
Albertus Miaskowski subcamerarius, Martianus Morawiec iudex terrestris Leopoliensis, Mathias Dąbrowski commissarius a sacra regia maiestate ad infrascripta exequen(tes) deputati*.

Tibi excellenciti Joanni Iwaszkowicz armaeno juris utriusque doctori et aliis omnibus litis participibus quorum hic nomina et cognomina pro expressis habere volumus infideli Zelik judaeo Leopoliensi evictoribus innotescimus vobis oblatum nobis esse decretum sacrae regiae maiestatis inter vos actoream partem ab una, et famatos Semianum Włoszek, Ferencium Wytrykusz, Ferencium Miesieniak, Iwanko Łozny, Wasilium Zarzyski, Daniellem Chomicz et alios ecclesiae sancti Nicolai ritus Graeci in suburbio Leopoliensi Krakowskie nuncupato consisten(tes) provisos citatos parte ab altera in causa occasione certor(um) fundor(um) in suburbio eodem justo titulo ac bona fide uti, per antecessores nostros actores acquisitor(um) continua et pacifica possessione firmator(um), ac in vos legitimos successores devolutorum atque a vobis evictoribus in personam praedicti Zelik judaei patris inscriptione officiosa transfusorum instituta, Varaviae, feria quarta post festum Purificationis Beatissimae Mariae Virginis proxima praeterita latum authenticum manu propria

* Див. документи IV, № 83, 85.



ill(ust)ris et magnifici Georgii Ossolinski cancellarii supremi Regni et excellentis Philippi Huttynii sacrae regiae majestatis secretarii notarii subscriptum sigillo in filo appenso magnae cancellariae obsignatum, quo sacra regia majestas decreto commissariali retractato jura et privilegia per citatos producta probabiliora esse adinvenit et circa illa ipsos et antiquam possessionem conservavit, ac ad conprobationem juratoriam proprios sententia-
vit videlicet ut citati per duos provisores e medio sui eligendos corporali juramento servata juris forma consueta comprobent, quod bona controversa tam aedificia per confraternitatem eandem ut sunt exstructa quam et fundi in quibus eadem structurae estant tum et desertus locus juribus eor(um) sunt obnoxia, et antecessoribus suis atque senioribus ecclesia praefatae per ill(ust)rem Leonem ducem Russiae sunt legitime collata ac vigore eorum privilegiorum praecipue vero memorati ducis Leonis in possessionem ex antecessoribus suis acquisita cum omni jurisdictione super subditis exstabant atque in loca et situ demonstrato et non in alio consistunt et hoc privilegio ducis Leonis super bona controversa dato et servienti non sunt abusi ac ad deoccupationem eorundem parti actoreae non tenentur nec agere praescripserunt, tum ut post praestitum hoc juramentum vos actores fundos eosdem citatis deoccupetis liberamque et pacificam eor(um) possessionem ipsius detis et admittatis datamque et admissam nec per vos nec per vestras quasvis subordinatas personas quovis praetexta et colore juris praepediatis sub poenis in convulsos decretorum sacrae regiae majestatis legibus regni sancitis ex arbitrio irrogan(ti) idque decretum pro reali et effectuali executione in praemissis inter vos faciendo sacra regia majestas ad nos remisit ad eandemque attentan(tem) literis innotescentiae nostrae duabus septimanis ante terminum obdes-
tinare vos unius nostri absentia non obstante mandavit. Decreto eodem de his latius in se disponente juribus sacrae regiae majestatis et n(ost)ris actores et aliorum quorum vis ratione executionis contra quem et quos de jure competierit in foro fori per omnia salvis et integris manentibus. Quapropter vigore eiusdem decreti sacrae regiae majestatis et nostra qua hac in parte fun-



gimur commissariali auctoritate vobis mandando quatenus coram nobis feria 2-da post Dominicam Rogationum proxima ventura in loco praefato fundorum controverso ad instantiam praefator(um) citator(um) fraternitatis ecclesiae praenominatae sancti Nicolai nunc rei judicatae actorum personaliter se pre-rempto comparatis.

Qui vos citant ad viden(dum) et audien(dum) praedictum iuramentum ab ipsis coram nobis praestari et post praestitum omnia et singula in eo specificata per nos exequi et in realem effectum contumacia vestra non obstante neque contradictione et praepeditione deduci sitis igitur haec vobis latius in termino assignato declaranda judicialiter attestaturi.

Datum in aedibus nostris feria quarta post Dominicam Paschalis conductus proxima anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo octavo.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 201, оп. 4-б, спр. 69, арк. 3—3 зв. XVIII ст.

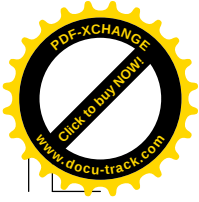
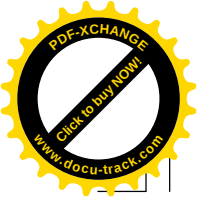
Переклад

Альберт М'ясковський, підкоморій, Мартіян Моравець, львівський земський суддя, Матяш Домбровський — комісари, призначені для нижчезаписаного священною королівською величністю.

Тобі, ясновельможному Іванові Івашковичу, вірменину, доктору обох прав, і усім іншим, що беруть участь у суперечці, яких імена та прізвища дуже бажаємо знати, невірному львівському єврею Зелікові, вносимо у судовому порядку облятований нами декрет священної королівської величності [про суперечку] між вами, стороною відповідача, з одного боку, і відомими Семеном Влошеком, Ференцом Витрикушем, Ференцом Месеняком, Іванком Лозним, Василем Зарицьким, Данилом Хомичем та іншими покликаними, провізорами церкви святого Миколи, грецького обряду на львівському передмісті, названому Краківським, — з другого боку, у справі наявності певних ділянок на тому ж передмісті, підтверджених як силою титулу, так вірогідно волею наших попередників для позивачів, надбаних на постійне і непорушне володіння.

Для вас, законних [і] вільних наступників, що звернулися до суду у справі проти особи названого єврея Зеліка, [як] встановлено офіційним записом, зробленим у Варшаві, минулої найближчої середи після свята Введення Пречистої Діви Марії, та автентичним [записом] рукою власною найяснішого та ясновельможного Георгія Оссолінського, генерельного канц-

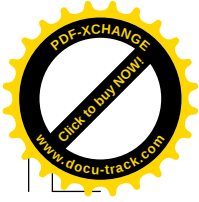
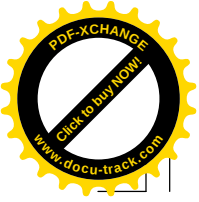




лера Королівства, та вельможного Филипа Гутинія, секретаря і нотарія священної королівської величності, підписане, затверджене підвішеною на шнурку великою печаткою канцелярії, якою священна королівська величність, затвердивши комісарським декретом права та привілеї, зробила через відповідачів більш доступним [своє рішення]. У такий спосіб і стару посесію збережено, і для судового випробування постановлено, щоб найближчі, тобто відповідачі, через двох провізорів, вибраних з-поміж себе, зберігаючи присягу за звичайною формою закону, [підтвердили], що спірні маєтки, зокрема будівлі, збудовані цим братством, так і ділянки, на яких знаходяться ці будинки, також і незабудоване місце підпорядковані їх законним попередникам та провізорам згаданої церкви найяснішим Левом, руським князем, як законно надані, і силою цих привілеїв, особливо дійсно приснопам'ятного князя Лева, прийняті у володіння від їх попередників з усією юрисдикцією щодо підданих на вказаному місці розташування, а не інакше. Цим привілеєм князя Лева, даним щодо спірних ділянок, над якими [виявлено] надуживання, не дотримано звільнення [ділянок] стороною позивача і не вписано для ведення [справи], щоб після складення тієї присяги ви, позивачі, звільнивши вказані ділянки для відповідачів, віддали у вільне та непорушне володіння. А надавши це, віддане та надане [місце], ані ви, ані будь-які підлеглі вам особи [чи] через суд під будь-яким виглядом закону, [згідно] зі священними законами Королівства, не сміють відібрати під [страхом] покарання порушників декрету священної королівської величності. Цей же декрет між вами укладений для реального й ефективного застосування проти згаданих. Священна королівська величність відіслала до нас свідчення і повідомлення за два тижні до терміну винесення рішення, не протестуючи проти присутності одного з нас. Цим же цілим і непорушним декретом ми більш широко прийняли на себе наші та священної королівської величності права. Позивачі, які залишилися, вимагають силою [декрету] чи яким іншим способом [розглянути привілеї] у найвищому суді, проти кого і як [він] використовується. Із цієї ж причини силою цього декрету священної королівської величності та з нашого боку виправлено, дане нам у нашій присутності, найближчого наступного понеділка після п'ятої Великодньої неділі [рішення] комісарської влади щодо згаданого спірного місця ділянок, [які належать] до володіння згаданих відповідачів братства названої церкви святого Миколи. А тепер у суді ви, позивачі, особисто зібралися і [все] заперечуєте. Ті, які вас закликають, щоб побачити та почути від [них] самих у нашій присутності згадану присягу, з'явилися, і після їх появи все і кожне у цій [справі], зазначене нами, виконано. Ваша непокірність [зробила] правдивий ефект, тому ви будете виведені, і не опираючись, не сперечаючись, ані не чинячи перешкоди, що вам ширше у призначений термін повинно бути заявлено і офіційно оголошено.

Дано у нашому приміщенні, найближчої середи після Великодня, року Божого 1648.





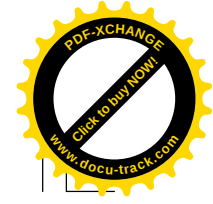
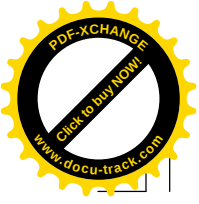
№ 87

1648 р., травня 11*. Львів.— Королівський комісарський суд, розглянувши основні положення декрету польського короля Владислава IV щодо суперечки між Миколаївським братством у Львові та євреєм Зеліком Соболовичем навколо земель і будівель, враховуючи підсумки власних спостережень за справою та привівши до присяги сторони, підтверджує право власності на спірні землі Миколаївському братству, в минулому „законно надані найяснішим Левом, князем Русі“, що не підлягає змінам і опротестуванню

Actum Leopoli in domo in qua residet Iwan Łozny ex opposito ecclesiae sancti Nicolai rithus Graeci in loco ratione cuius actio vertitur. Feria 2-da post Dominicam Rogationum proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragésimo octavo.

Coram nobis Alberto Miaskowski subcamerario Martiano Morawiec iudice terrestri, Mathia[sz] Dąbrowski vicecapitano castren(si) Leopoliensi commissariis a sacra regia maiestate ad negotium infrascriptum peragendum specialiter deputatis et assignatis. Praesentibus generalis Joanne Bratkowski, burgrabio castrensi Leopoliensi Martino Widozowski, Joanne Krasowski, Michaelae Widozaty, Petro Umnicki ac religiosi Daniele Nehrebecki, Joanne namiesnik Zolkiewski, Basilio Teodorowski popon(ibus) ac excellenti Joanne Iwaszkowicz juris utriusque doctore, ac cive Leopoliensi Semiano Włoszek, Ferensio Wytrykusz nec non ministeriali regni generali provido Sawka de Podhorce apparitore iudicii praesentis aliisque plurimis circa praemissa existentibus. Quo in loco pars ad praesens actorea videlicet famati Semianus Włoszek, Ferentius Wytrykusz, Ferentius Miesieniak, Iwanko Łozny, Wasilius Zarzycki, Daniel Chomicz, provisores ecclesiae sancti Nicolai rithus Graeci, totaque communitas confraternitatis eiusdem ecclesiae in suburbio Leopoliensi Krakowskie nuncupato consisten(tes) per nobilem Joannem Krassowski plenipotentem suum ad actum praesentem sibi assumptum reproduxerunt nobis decretum s(erenissim)ae regiae maiestatis de actu et data illi in Varsaviae f(e)r(i)a 4-ta post festum Purificationis B(eatissim)ae Mariae Virginis proxi-

* Див. документи IV, № 83, 85—86.

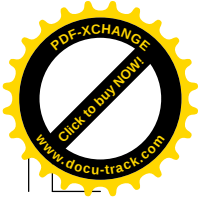
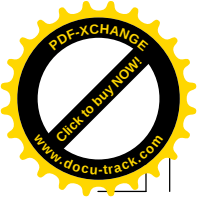


ma, anno D(omi)ni millesimo sexcentesimo quadragesimo octavo, sigillo majori Regni in filo serico affixo communium manue ill(ust)r(issi)mi d(omi)ni Georgii Ossolinski supremi cancellarii Regni subscriptum de tenore tali. [Далі подано текст документа короля Владислава IV з датою 3 лютого 1648 р., див. у цьому ж виданні IV, № 85].

Prodixerunt quoque nobis iisdem famati ad praesens actores per suprascriptum plenipotentem suum innotescantiam a nobis extraditam cujus tenor est talis. [Далі подано текст рішення королівського комісарського суду з датою 15 квітня 1648 р., див. у цьому ж виданні IV, № 86].

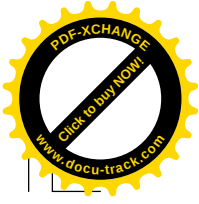
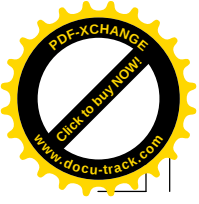
Quibus ita ut supra productis suprascripti famati provisores praefatae eccle(s)iae per supra recensitum plenipotentem suum petierunt jurisdictionem nostram fundari decretumque s(acra)e regiae majestatis superius insertum ad debitam executionem deduci iudicium itaque nostrum post reproductum sibi et lectum sacrae regiae majestatis decretum in causa suprascripta latum inhaerendo eidem decreto nimisque commissionis ad exstitionem deducendo jurisdictionem suam commissorialem fundavit eandemque ministeriali regni generali provido Sawko de Podhorce voce sonorata publicare mandavit. Tandem excellens dominus Joannes Iwaszkowicz juris utriusque doctor atque civis Leopoliensis existimavit fundata jurisdictione se aggravari per plenipotentem suum nobilem Martinum Widzowski post curiam s(acr)ae regiae majestatis movit, cui motioni uti in executione decreti sacrae regiae majestatis iudicium nostrum non detulit. Protestatur pars de proseguenda gravamina et damnis, iudicium quoque se juxta mentem decreti sacrae regiae majestatis fecisse, nullumque gravamen parti intulisse reprotestatum est. Fundatam vero jurisdictionem ministerialis suprascriptus mandato nostro parendo voce clara proclamavit, ac partes ad negotium praesens interesse habens acclamavit. Post acclamationem vero ministerialis suprascriptus ad praesens citatio per praedictum plenipotentem suum appellavit cui motioni iudicium praesens non detulit. Protestante parte citata de non admissa sibi appellatione iudicio quoque reprotestante. Hoc loco inducendae erant controversiae utriusque partis quibus tum temporis in praesentia iudicii nostri





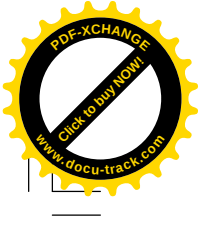
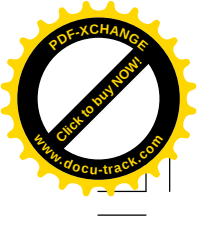
utebuntur, utraeque partes verum quoniam intra triduum ut juris et moris est non porrexerunt ideo iudicium praesens de diligentia sui in suscipiendo partium vero negligentia in porrigendo protestatum est. Iudicium praesens commissariale quoniam decreto sacrae regiae majestatis injunctum est ipsis quatenus ad executionem praemissorum deveniat, ideo inhaerendo eidem decreto terminum partes habere adinvenit, quo adinvendo causam suprascriptam partibus prosecui injunxit. Quo decreto pars citata non suscepto ab eodem post curiam sacrae regiae majestatis movit cui motioni iudicium praesens non detulit. Protestante parte actorea iudicioque reprobante. Hic quoque inducendae erant controversiae per utramque partem illatae, verum quoniam in decursu trium dierum ut juris est non sunt porrectae, ideo nos commissarii de diligentia sui in suscipiendo ipsorum vero negligentia in porrigendo protestati sumus. Nos vero commissarii inhaerendo suprascripto decreto partibus utrisque in causa praesenti uti in causa executionis procedere mandavimus a quo decreto pars citata appellavit, iudicium nostrum obstante decreto sacrae regiae majestatis appellationi per partem cit(a)tam interpositae non detulit protestante eadem parte iudicio nostro quoque reprobante. Usae sunt et in hoc loco utraeque partes controversiis verum quoniam ut de jure incumbit intra triduum non porrexerunt ideo de negligentia ipsorum in porrigendo protestatum est. Tandem iudicium nostrum commissariale auditis controversiis per suprascriptos plenipotes utriusque partis factis beneque trutinatis parti innotescitae in causa praesenti respondere mandavit, a quo decreto pars innotescita movit, cui motioni per partem innotescitam interpositionem iudicium nostrum non detulit, protestante parte de non admissa, iudicioque reprobante. Eo loci ingrossandae erant controversiae quibus partes utraeque in facie iudicii nostri commissorialis usae sunt. Verum quoniam ut juris et moris est intra triduum non sunt porrectae ideo iudicium praesens de diligentia sui in suscipiendo ipsorum negligentia in porrigendo protestatum est. Nos itaque commissarii decretum hocce ad debitum executionis finem deducendo controversiisque per partes utraque factis exauditis diligenterque perpensis parti innotescitae directae respondere mandavimus. A quo decreto pars





suprascripta appellavit cui appellationi uti in causa executionis per partem citatam interpositae iudicium nostrum non detulit protestante parte innotescita, iudicio quoque se juxta decretum sacrae regiae majestatis egisse reprotestante. Hoc loco inducendae erant controversiae quibus partes praenominatae in iudicio nostro usae sunt verum quoniam intra triduum ut juris est non sunt porrecta ideo de diligentia sui in suscipiendo partium vero praefatarum negligentia in porrigendo iudicium protestatum est. Tandem inhaerendo decreto s(acr)ae regiae m(ajes)t(a)tis iudicium nostrum commissariale ministerialem generalem regni providum Sawka de Podhorce ad pronuntiandum juramenti rotham decreto s(acr)ae regiae majestatis contentum famatis Semiano Wloszek Wasilio Zarzecki duobus ex provisoribus eiusdem confraternitatis sancti Nicolai rithus Graeci addidit et deputavit. Quo decreto pars innotescita non contenta verum ab eo post curiam sacrae regiae majestatis per plenipotentiam suam videlicet nobilem Martinum Widzowski movit cui motione uti contrariae decreto s(acr)ae regiae majest(a)tis per partem recensitam interpositae iudicium nostrum non detulit, protestante praefata parte de prosequenda gravamine et damnis, iudicio quoque reprotestante. Praestiterunt itaque suprascripta duo ex provisoribus in facie iudicii praesentis commissorialis dictante praefato ministeriali in eam rotham. Quia bona controversa tam aedificia per confraternitatem praefatam exstructa, quam et fundi in quibus eadem structurae exstant tum et desertus locus iuribus suis sunt obnoxia ex antecessoribus suis atque senioribus ecclesiae praefatae per ill(ust)r(issi)mum Leonem ducem Russiae legitime sunt collata et vigore dictor(um) privilegior(um) suorum praecipue vero memorati ducis Leonis in possessionem ex antecessoribus suis acquisita cum omni iurisdictione supersubditis exstabant atque in loco et situ demonstrato et non in alio consistunt et quod ipsi citati privilegio eiusdem ducis Leonis memorato super bona controversa dato et servienti non sunt abusi et ad deoccupationem eor(um) parti ad praesens citatae non tenentur nec agere praescripserunt Deo itaque ipsos et Jesu Christi Passione adjuvante.

A quo praestito juramento excellens dominus Joannes Iwaszkowicz iuris utriusque doctor armaenus et civis Leopoliensis per



suprascriptum plenipotentem suum movit, cui motioni iudicium praesens non detulit protestatur pars supra recensita iudicium quoque reprotestatur. Itaque post praestitum iuramentum per suprascriptos duos ex provisoribus confraternitatis sancti Nicolai rithus Graeci iudicium nostrum commissoriale partem ad praesens actoream in bona praefata intromittit et in pacifica possessione relinquit et conservat decreto praesenti vigore. A quo decreto pars citata appellavit, quam appellationem iudicium praesens commissoriale non admisit protestante parte suprascripta de proseguendo gravamine et damnis iudicio, quoque se juxta mentem decreti sacrae regiae majestatis fecisse reprotestante. Quam expeditam commissionem propter meliorem fidem manibus nostris subscripsimus et sigilla nostra apprimere jussimus.

Actum anno et die quo supra.

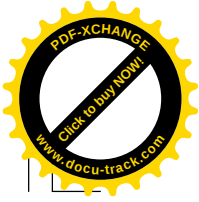
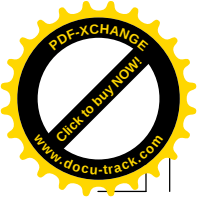
Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 201, оп. 4-б, спр. 69, арк. 1—3 зв. XVIII ст.

Переклад

Діялося у Львові, в будинку, де мешкає Іван Лозний з парафії церкви святого Миколи грецького обряду, у тому ж місці, якого стосується позов. У понеділок, після п'ятої Великодньої неділі, року Божого 1648.

У присутності нас — Альберта М'яковського, підкоморія, Мартіяна Моравця, земського судді, Матяша Домбровського, львівського ґродського підстарости — комісарів, спеціально призначених і покликаних священною королівською величністю для нижчевказаного обов'язку. У присутності генерального Йоана Братковського, львівського ґродського старости, Мартина Відзовського, Івана Красовського, Михайла Вишоватого, Петра Умницького та побожних Данила Негребецького, Йоана, жовківського намісника, Василя Теодоровського — священників, і ясновельможного Івана Івашковича, доктора обох прав і львівського громадянина, Семена Влошека, Ференца Витрикуша і генерального королівського возного, обачного Савки з Підгірців, писаря цього суду, та інших численних присутніх при вищевказаному [чині]. У цьому місці частина на боці позивача, а саме відомі Семен Влошек, Ференц Витрикуш, Ференц Месеняк, Іванко Лозний, Василь Зарицький, Данило Хомич — провізори церкви святого Миколи грецького обряду, і ціла громада братства цієї ж церкви на львівському передмісті, яке називається Краківським, ставши перед знатним Іваном Красовським, своїм уповноваженим, обраним ними для цієї справи, представили нам декрет священної королівської величності, який складений і даний у Варшаві, найближчої середи після свята Введення Пречистої Діви Марії, року Божого 1648, скріплений підвішеною на шовковому шнурку

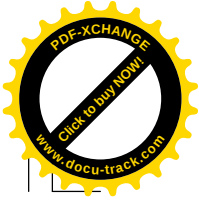
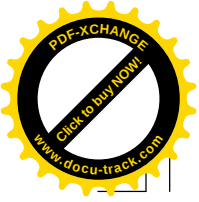




великою печаткою Королівства, підписаний рукою ясновельможного пана Георгія Оссолінського, канцлера Королівства, такого змісту [...]

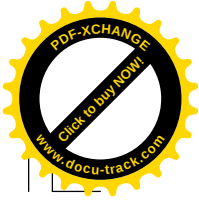
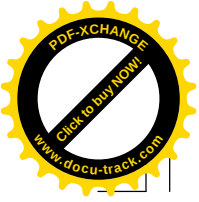
А нам також подали позивачі через вищезаписане повноваження своє повідомлення, зміст якого такий [...]

Зробивши це, як сказано вище, підписані відомі провізори церкви вимагали через свого вказаного уповноваженого фундувати нашу юрисдикцію і згаданий декрет священної королівської величності [та] привести до належного виконання. Отже, наш суд після повторного читання декрету священної королівської величності про вищезаписану справу, даного для затвердження, не призначив жодної комісії щодо виконання, а покликав свою комісаріальну юрисдикцію та наказав її генеральному королівському возному обачному Савці з Підгірців публічно оголосити. Тоді присутній ясновельможний пан Іван Івашкович, доктор обох прав і львівський громадянин, користуючись наданою юрисдикцією, через свого уповноваженого знатного Мартина Відзовського, порушив постанову священної королівської величності, що при виконанні декрету священної королівської величності наш суд [його] не врахував. Протестуюча сторона заявила у суді про цей злочин разом з рішенням священної королівської величності, що не було опротестовано другою стороною. Бо ж засновану юрисдикцію вищевписаний возний, приготувавши наш мандат, проголосив і назвав сторони, які у цій справі повинні бути заангажованими. Після виголошення названий возний, покликаний до суду своїм уповноваженим, заявив, що суд його не розглядав. Закликана протестуюча сторона з ненадісланої апеляції собі та суду не відпротестувала. У цьому місці було поінформовано про суперечки між обома сторонами, які вони використовували під час [судового розгляду] і у присутності нашого суду. Оскільки обидві сторони дійсно протягом трьох днів, що відповідає закону і традиції, про себе не продовжували у суді заявляти, це промовчування під час з'ясувань [справи] опротестовано. Комісарський суд, спираючись на декрет священної королівської величності, поданий для виконання вищевказаного, також займаючись цим декретом, призначив термін. [Ним] володіють сторони, і завдяки йому наведену названу справу доведено до сторін [і] пристосовано. Цей декрет відповідач порушив, не прийнявши після засідання суду священної королівської величності, а вказаний суд не притягнув його до відповідальності. Коли позивач протестував, у суді відпротестовувалися. При тому було наведено протестації, внесені обома сторонами, які згідно із законом не розповсюджувалися протягом трьох днів, отже, ми, комісари, в присутності тих же протестували проти своєї неувagi до розслідування. Врешті ми, комісари, представивши названий декрет обома сторонам у цій справі, як і у справі виконання, доручили з'ясувати, яким саме декретом покликана сторона апелює. Наш суд представив декрет священної королівської величності покликаний стороні для складання присяги, яка, [однак], не була складена тією стороною перед нашим судом для опротестування. Були використані в цьому ж місці суперечки обох сторін, бо дійсно, згідно з законом, більш ніж за три дні [справа] не була розглянута, також [тоді було] опротестовано нехтування. Водночас наш комісарсь-



кий суд, вислухавши суперечки, зроблені через вищевказаних уповноважених з обох сторін і добре зваживши на сторону, що знала [перебіг подій], доручив відповісти у цій справі, а із цього декрету сторона відповідача виходила, і через сторону відповідача не внесено до нашого суду суті справи, [крім того], не повідомлено протестуючу сторону про неї і не оскаржено [її] судом. У цьому місці необхідно було внести до актів [усі відомі] протестації, якими користувалися обидві сторони у присутності нашого комісарського суду. Бо ж дійсно, як є згідно із законом і традицією, [справу], яка розглядається протягом трьох днів, суд опротестовує своєю старанністю у рішенні їх [заяву] про нехтування у розслідуванні.

Таким чином, ми, комісари, [дбаючи про] цей же декрет для доведення до обов'язкового завершення та виконання, старанно вислухавши та зваживши протестації, зроблені обома сторонами, доручили прямо відповісти стороні відповідача. Цим же декретом вищевказана сторона апелювала, а цю апеляцію, як у справі виконання, покладеній стороною відповідача, наш суд не вніс до протестуючої сторони і не довів їй до відома, що було оскаржено у суді разом з декретом священної королівської величності. На цьому місці необхідно було навести протестації, якими користувалися у нашому суді названі сторони, бо ж дійсно протягом трьох днів, що відповідає закону, не було розглянуто [справи] і суд опротестував [заяви] названих сторін про своє нехтування під час розслідування, бо старався прийняти рішення. Також займаючись декретом священної королівської величності, наш комісарський суд передав і доручив генеральному возному Королівства обачному Савці з Підгірців виголошення присяги [під] печаткою декрету священної королівської величності, а також відомим Семенові Влошеку і Василеві Зарицькому, обом із провізорів того ж братства святого Миколи грецького обряду. Цим декретом сторона відповідача дійсно не задоволена, після розгляду священної королівської величності через свого уповноваженого, а саме через знатного Мартина Відзовського, порушила [справу] і цим кроком, на противагу декретові священної королівської величності, представленим через сторону відповідача [і] не внесеним до суду, вищевказана протестуюча сторона [заявила, як про] наступні злочини, що опротестоване тим же судом. Отже, названі двоє з провізорів у присутності цього комісарського суду з'явилися, коли згаданий возний оголошував цю присягу. Оскільки такі спірні мастки, як будівлі, збудовані названим братством, так і землі, на яких вони збудовані, а також і незабудоване місце, згідно з законом, належать їхнім попередникам і старійшинам названої церкви, будучи законно наданими найяснішим князем Русі Левом і силою цих названих привілеїв дійсно згаданого князя Лева, прийняті від їх попередників у володіння з усіма правами щодо підданих, опинилися на вказаному місці розташування, а не в іншому знаходяться, тому самі покликані згаданим привілеєм того ж князя Лева, даним [на володіння] спірними мастностями, не скористалися і на поверненні цієї частини на сьогодні не наполягають і не передбачають вести [справу] при сприянні їм Бога та терпіння Ісуса Христа.



Виголосивши цю присягу, пан Іван Івашкович, доктор обох прав, вірменин і львівський громадянин, зробив через свого уповноваженого так, що нинішній суд не виніс рішення, незважаючи на заяву протестуючої сторони, яку відпротестовує суд. Отже, після виголошення присяги двома вищезаписаними провізорами братства святого Миколи грецького обряду наш комісарський суд сьогодні сторону позивача вводить у названі маєтки і залишає у непорушному володінні та зберігає [їх за ними] силою нинішнього декрету. Цим декретом сторона відповідача [також] апелює, але цю апеляцію нинішній комісарський суд не приймає, бо названа протестуюча сторона [заявила] про недопущення судом злочинів, тому разом з рішенням декрету священної королівської величності було зроблено репротестацію.

Цю призначену комісію для кращого довір'я ми підписали власноручно і наказали прикласти наші печатки.

Діялося року і дня, як вище.

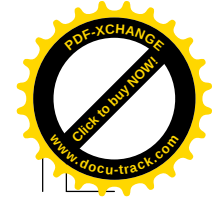
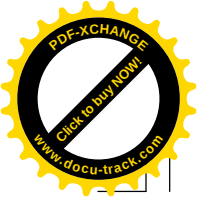
№ 88

1650 р., червня 11. На Болоні поблизу Перемишля.— Перемишльський третейський суд виносить рішення у справі суперечки між перемишльським і самбірським єпископом Афанасієм Крупецьким та громадою міста Перемишля щодо належності земель, наданих „від князя Лева“, не вдовольняючи жодну зі сторін, зобов'язує провестися додаткові заходи

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam.

Nos Stanislaus Siecinsky a Siecin Dei et apostolica sede gratia episcopus Premislien(sis) licet quidem in inscriptione compromissoriali usu nominatus verum ad terminum ipsum compromissi, a partibus infrascriptis utriusque rogatus et numero iudicii compromissarii ascitus, Adam a Zmigrodu Stadnicky palatinus Belzen(sis), Premislien(sis), Strien(sis), Colen(sisque) capitaneus, Nicolaus Zoltowski canonicus Premyslien(sis), Joannes Ulinsky iudex terrae Premyslien(sis) et Joannes Wegiersky vicecapitaneus castrensis Premyslien(sis) compromissarii iudices a partibus infrascriptis certa concordia compromissoriali manibus utrarum partium subscripta et sigillis communita ad complendum, iniurias certas inter easdem ex antiquo exortas et nuper habitas electi designati ac inscriptione castrensi capitaneali Premyslien(sis) compromissoriali vadis inibi dem mille aurearum interposito valutoque roboratoria confirmati.





Significamus pr(aese)ntibus l(itte)ris n(ost)ris compromissorial(ibus) (deces)sionalibus quomodo ex(iste)ntes iudices suprarecensiti compromissoriales (in causis) actionibus iuris ac iniuris fundi et facti reali, quam etiam personalibus infrasc(ripte)is omnibus inter venerabilem Athanasium Krupecky vladicam Premyslien(sem) et Samborien(sem) et eius kryloszany ac famatos et sp(ectabi)les cives Premyslien(ses) ab eisdem partibus in loco differentiarum inferius nominari constituali taliter procesimus [...]*

Nos compromissarii iudices ut fundum controversum conspicerere possimus, aceo facilius discordias sopiamus, venimus ad fluvium San inter hortos a parte sinistra civium praefatorum subditorum, a dextra vero subditorum wladicae ex villa Wilcia, at(que) ibidem stetimus in ripa dicti fluvii San, a qua ripa lacus dictus Podwierzbie sub hortis civium vel subditorum eorum versus meridiem se pro-tendens, suum sumit principium; ubi constituti quaesivimus a par-tibus locum in quo antea villa Mostyszcza dicta situata erat.

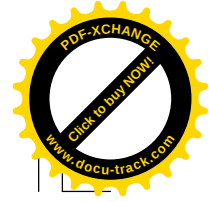
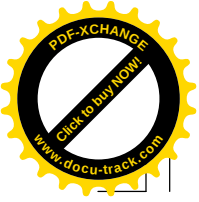
Quibus discrepantibus ut rei veritatem facilius assequamur, quamvis prob(ati)ones deduciones ac possibilitates, partes quaelibet prointeresse suo deducebant, tamen testes utriusque partis tam wladicae Praemyslien(si), quam etiam civium Praemyslien(sium) per modum scrutinii seu inquisitionis conscientias eorum onerantes examinavimus [et inquisivimus].

Ex quorum testium recognitionibus rem oculis subiectam cognovimus et perspeximus; dumque wladica subiectam quidem esse villam haec p(ro)p(ter) fluvii San alliciacione(m) agnosceret, at(que) fundum esse hunc dicens, in quo dicta villa Mostiscza situata erat, peteret.

A civibus autem probatum est, licet in eo loco quem petit wladica versus septentrionem, situatam fuisse villam Mostiscie, fundum eundem, cives possidere per p(rae)p(ositione)s t(errest)res. Notamen in eo passu talem promulgavimus sententiam:

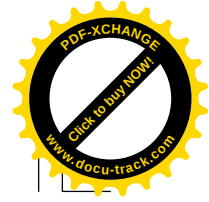
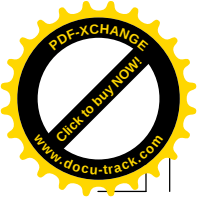
„Uz baczmy to oczyma swemi, jako zeznali swiadkowie stron obudwu, więc jako y sam Ociec Władika ukazuje, ze gruntu tego kedy wieś Mostyszcza predtym była, czesc jedna w zamuleniu łozyna zarosła, a drugą stroną San się teraz leie, przeto ten grunt

* Далі пропущено опис попередніх заходів третейського суду щодо розгляду спірної справи.



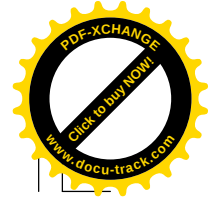
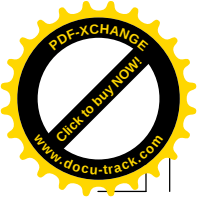
od mieszczan Oycu Władce wrocony być niemoże, gdyż jest Sanowym przymuleniem (gdzie starego Sanu jako przed tym chodził obydwaj brzegi znać) do gruntów wiejskich przitaczony.

Ale iż zaś gruntu wiejskiego tak wiele albo y wiecey, jakosmy baczeli, pod Winną Górą odjął San y przymulił do gruntu do Wilczy należącego, na którym zastaliśmy teraz rozmaitych zbóż ozimych y jarych od władcy nasianych. Przeto nakazujemy, aby o ten grunt wiecey wiecznemi czasy strony nietrudniły się, a co teraz San do czyjego przymulił gruntu, to aby obiedwie stronie całe y nienaruszenie, w pokoju, wiecznemi czasy trzymali. A San rzeka aby (limite perpetuo) między niemi być. Potym zaś iż ociecz władcy Biały Kamień, Łozy Czerwone, y jeziora, Przekopane y Mohilsko, mienił być na błoniu miejskim, których (mentionem) y przysądzenie sobie pokazywał w przywilejach swoich. Przeto niechcąc w tej mierze (nemini partium praeiudicare), a ztąd zaś rzeczy samej własność obaczyć, kazaliśmy duct prowadzić Oycu władcy, który prowadził nas od onego brzegu Sanu gdzieśmy byli staneli na końcu Przekopa, versus (meridiem) przez ogrody poddanych miejskich, łamiąc płoty, powiedział, tu być jezioro Podwierzbie, i tak onemi ogrodami prowadził nas wzdłuż na kilka dwadzieścia staj, potym Biały Kamień być powiedział, któregośmy niewidzieli, ani znaku podobnego temu, y od onego Kamienia iusz, versus orientem, błoniem udał się do Wiaru rzeki przez jeziora miejskie na Błoniu, któreśmy asz na koniach dla wody przejeżdżali; tam ukazywał Czerwone Łozy y młyn, których toż ani młyna niewidzieliśmy, ani żadnego podobieństwa żeby tam kiedy młyn być miał, y potym przeprowadził nas do Wiaru rzeki, tam brzegiem Wiaru prowadził nas precz ku wschodowi słońca aż do pasternika miejskiego; a prowadząc przyszedł do Przekopu którym woda z Wiaru na młyn miejski, który jest na Błoniu, idzie, y ten przekop, Perekopem Jeziozem nazywał. Przyszedłszy tedy pod pasternik miejski brzegiem Wiaru, znowu obrócił się versus septentrionem, chcąc do Sanu nas zaprowadzić, ale żadną miarą niemogliśmy przejść, bo tam iusz zastąpiły od brzegu Sanowe grunty miejskie, o których (nulla antea fuit mota controversia), a podle tych gruntów miejskich władcy grunty których (pacifice) używa (sine quavis a quoquam contradictione). A potym nazad mimo młyn miejski, aż do Manastyrza nas prowadził,



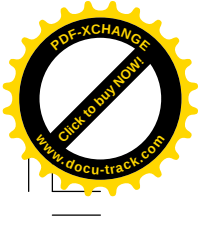
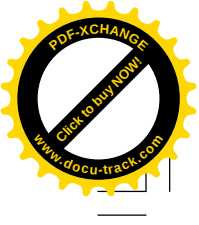
ktorym ductem swym tykał y k(rola) j(ego) m(os)ci gruntu, o czym w zadnych commissiach (ne mentis quidem extat), y grunt Capituly Kosciola Cathedralne(go) Przemyskie(go) rzeczony Ostrow albo Przirwa czyli Więzowata zajmował, a ten duct chciał werificowac przywileimi swemi iednem od k(sięc)ia Lwa, a drugim Commissarskiem d(e)c(re)tem in anno 1509 uczynionym. Lecz panowie mieszczenie jako na początku zaraz ductu, contradikowali oyca władiki ductowi, tak y potym, y az do skonczenia tego ductu przeciwił się. Pierwsza isz sie szcyici ociec władika przywileiem od k(sięc)ia Lwa danym, ten niemoze byc pomocnym w dowodzeniu tego gruntu oycu władyce. Naprzod isz oryginału same(go) tego przywileiu k(sięc)ia Lwa, ktorego (quasi confirmationem) pokazuje ociec władyka, data (est suspecta), bo jest napisana data w Przemyslu, w piątek m(iesięc)ia Oktobra, w osmy dzień lata szostego tysiacznego y osmsetnego, ktory rok jescze nie prziszedł. Trzecia, isz na commissiey in anno 1512 przesz wielebne(go) je(go) m(osci) k(sięc)ia Macieja biskupa Przemyskie(go) y kanczlerza Koronnego, je(go) m(osci) p(ana) Andrzeja Czuryła z Stojaniecz Castellana Piotra Kmitę z Wisnicza staroste y Dobesława Chmieleckie(go) koniuszego y Poborce Przemyskiego miedzy pany mieszczeni a władyką odprawowaney, gdy tesz przywileje pokazował na on czas oyciecz władyka antecessor oyca władyki dzisieiszego, zadana była (in sufficientia) przywileiom jego (ut in actu commissionis extat). Pro quorum cognitione odesłali ich m(osciam) p(anom) commisarze oyca władyke do k(rola) j(ego) m(os)ci (jako interpretem privilegiorum), huiusque nullam declarationem, (nullam cognitionem), o jego tych przywilejach przesz j(ego) k(rolewską) m(os)c uczynioną, pokazuje władyka. Et ergo temi przywileiami swemi nic dowodzie jako podeirzanemi, niemoze. A zas od mieszczen produkowane są binae confirm(ati)ones d(e)c(re)ti praefatorum d(ominorum) commissariorum, per sermo(ne)s Regis Poloniae. Czwarta, isz przywileje od k(sięc)ia Lwa conferowane, choc nie podeirzane, niemogą się według prawa sciagac telko na to czego jest kto (vigore illius privilegii in possessione) isz tego czego się domaga Oyciecz władyka, nie jest in pos(sesi)one, nie moze go ratowac ten przywilej od k(sięc)ia Lwa, ani iakiekolwiek dowody ex eo fundamento pochodzące, (impossibilitatem ductus) zas oyca władyki pokazywały, ze niemiałoby





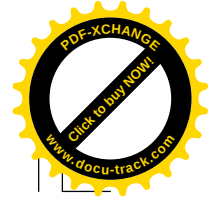
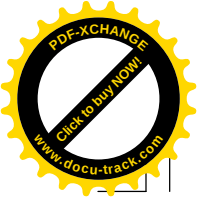
miec (quod non conceditur) nie więcej ociecz władyka tylko dwoie iezior, Perekopane y Mohilsko, według decretu commissarskie(go) in anno 1509 uczynionego, na cosz tedy duct ten tak daleki? Ale y o te ieziora odesłano go tesz wyższą. Commissia pro informatione ad Sac(ram) Reg(iam) M(ajesta)tem, ktore decreta antecessor(um) władyki przijał, jako commissia swiadczy. Niechaize ukaze confirmatia krola je(go) m(os)ci, ale nie pokazuje zadney huiusq(ue), tedy tesz y do tych iezior nic nie ma. A co się tknie iezior tych, te są za cerkwia ku Winnej Gorze in rubetis, jako się pokaze. Nadto, te ieziora nie in planicie opisane są, ale a planicie civili versus fluvium San consistere debent. Kedyz San przez błonie idzie? Po cosz tedy duct ten zasiaga xiądz władyka? It(em) tych iezior w przywileju swym oryginalnym niema władyka, telko Prekop, ktoremi się grunt jego werificowac miał. I tak contradi-kując ductowi oyca władyki mieszczenie, naprzód duct swoy pokazali w ten sposob. Poczawszy od miejsca na którym wieś była Mostyszcza, prowadzili nas do miejsca na ktorymesmy staneli nad brzegiem Sanu, y ukazawszy nam Przekop w brzegu tym Sanu, co sam ociecz władyka przyznał y duct approbował. Prowadzili nas jeziorem Podwierzbnem. Potym z tego jeziora Podwierzbnego ukazali łozysko ieziora Chrusecza, tusz za wsią Wilczą (immediate promanantes), ukazali miejsce Białego Kamienia nad brzegiem Sanem za taz wsią Wilczą, ktory Kamien Biały sami poddani oyca władyki wrzucili w San, dla praetensiey wiekszej gruntów, ukazali y miejsce Czerwonych Łoz w brzegu Sanowym, ktore San porwał (verificowali ten duct swoy przywilejami swemi). Produkowali przywilej swoy na błonie od s(więtej) pamięci krola Władysława w roku 1424 im dany, w którym jeziora wszystkie na błoniū będące są wyrazone. Pokazali confirmatia tego przywileju, pokazali decreta ich m(os)ci panow commissarow, ktoremi według te(go) przywileju przysadzają im błonie wszystkie y jeziora, a te decreta były z antecessorami tego władyki. Na ostatek (usum ipsum) mieli za dowod, isz samo błonie y ieziora na tymze błoniū ich są własne, a nie władyczne. Do tego ludzi starych stawili, ktorzy attestaciami swoimi duct oyca władyki nie własny być dowodzili. Lecz my sędziowie compromissarscy, nie contentując się temi wywodami obudwoch stron, wzięliśmy przywileje ich do siebie, y ziezdaliśmy sami telko bez stron, na te grunty, we-



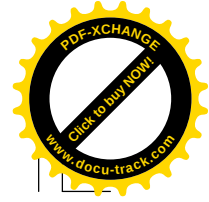
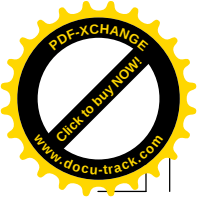


rificując przywilejow ducty stron obudwu, miejsca jezior, które z strony w przywilejach swych upatrując y z przywilejami znosąc. Ale obaczywszy z inquisitiei ludzi starych y z deductiei stron, obaczelismy ze ociecz władyka y z kriłos[z]any swemi, mimo przywileje swoje ieszcze więcej niz mu należało chciał mieć. Tym się niecontentując, ze wies od Monasteru, rzeczzonego Wilcze (który przed tym niemiał manastyrz tylko Mostyszcza a manaster sciegulny) ledwie nie na miejskim gruncie posadzona jest, czemu zaraz p(anowie) mieszczenie gdy się sadowiła, contradicowali, dzwonnice rąbali, y te contradictie producowali. Przeto my wyzey mianowani compromissarze pilno uważając tę sprawę, racie, dowody y przywileie, stojąc przy prawie pospolitym o przywilejach od Lwa k(się)cia komu danych, a mianowicie stojąc przy decrecie lustratorskim albo revisorskim o tych przywilejach przesz antecessorzy władyki niniejszego producowanych in anno 1564 uczynionym, przychylając się tesz do d(ecretow) p(anow) commissarzow przedtym uczynionych, dekretem naszym compromiskim naidujemy. Isz duct, który ociec władyka zaiezdzał, nie własny jest, y nie zgadza się z przywilejami jego. A zas duct mieszczen przemyskich jako ten który się z przywilejami zgadza, (in toto) approbujemy, y nakazujemy. Aby iusz wiecey ociec władyka Przemysky z kriłoszany swemi y suc(cesso)rowie ich, nie turbowali mieszczen przemyskich w spokojnym używaniu błonia y jezior na tym błoniu będących, które my błonie pociąwszy od monastera y wsi Wilciey (versus meridiem, quoadusque sese in longitudine et latitudine inter fluvios Wiar et San iux(ta) eorum privilegia praetendit), z jeziorami wszystkimi na tym błoniu będącemi (quibuscunque nocitentur no(min)ibus), im y potomkam ich wiecznemi czasy dekretem naszym niniejszym przysądzamy. Od ktore(go) Błonia y jezior na tym Błoniu będących nullu(m) ius na potym praetendowac sobie ma y nie będzie mógł ociec władyka z swemi kryłoszany et illorum succ(ess)ores wiecznemi czasy, ale na tym co teraz ociecz władyka ma y z kryłoszany swemi in poss(essi)one, to jest grunt przy tej cerkwi (versus septentrionem) ku Winny Gorze za manasterem, (in latitudinem inter ripas fluvii San od manastyra, in longitudinem poczawszy versus septentrionem quoad ambit fluvius San), ktore[go] gruntu jest niemało oprócz ogrodow y osiadłości chałup ktorych teraz jest dwadzie-

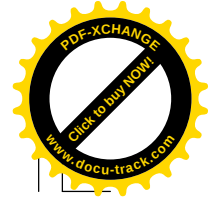
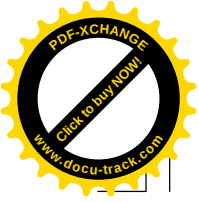




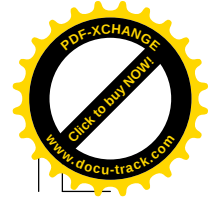
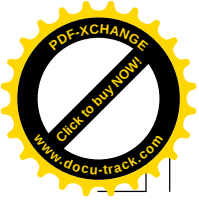
cia y cztery, ktorzych nie moze budowac wiecey, a przedtym ich w Mostisczach nie bylo jako (liquet ex testimoniis ab utris(que) partibus product(is) telko dwanasce zagrodnikow, wiec gdyz y sama telko szczegulna albo manaster z Mostyszczami byla nalezaca do possesiey wladzykow Przemyskich, a teraz tak wiele gruntow osiadlych od wladzykow az do teraznisze pokazuje sie y jeziorem Przekopana y Mohilskiem na tym gruncie, a nie indziej bedacemi, przestawac ma, ktory grunt My niniejszym dekretem naszym oycu wladzyce Przemyskiemu y kryloszanow jego teraz y na potym bedacym przisadzamy wiecznemi czasy. A cokolwiek obiedwie stronie huiusque byly (in controverso) to wszystko uwarzamy miedzy nimi wiecznemi czasy tym sposobem. Naprzod, co sie tknie mlyna miejskie(go) przesz mieszcany na Wiarze, za przywilejem k(rola) j(ego) m(osci) Zygmunta Augusta zbudowane[go], ktory ociecz wladyka na swym gruncie byc zbudowany rozumial, isz zadne[go] nam prawa ociecz wladyka nie pokazuje, owszem z przywileju przesz mieszcany producowane[go] pokazuje sie, ze nie barzo dawno jest zbudowany (sine quavis cuiusvis contradictione). Nadto isz zamiane gruntow niebosczyka p(ana) Matheusa Dunkowskiego od Urska, ktore woda z Wiaru przesz zbudowanie od mieszczen Jazu dla wody na mlyn zalewala, za cztery chlopy na konikach koniuchami nazwanych od j(ego) k(rolewskiej) m(osci) s(wietej) pamieci Zygmunta Augusta w roku 1569 pokazali, ktora poslednia jest niz prziviley wladczyn, za tym pokazuje sie isz tego mlyna wtenczas nie bylo a wladyka sie go domaga. Przeto my niniejszym dekretem naszym przy prawie y przywileju j(ego) k(rolewskiej) m(osci) wyzey mianowanym mieszczenom danym, przy uzywaniu y possessiey huius(que) spokoinym tego mlyna prowentow je(go) przenieconych mieszczenow zostawuiemy wiecznemi czasy milczenie on oycu wladzyce y kryloszanow jego (cu(m) successoribus eorum) wiecznemi czasy nakazujemy. Strony gruntow Koczanow rzecone(go) isz (certam partem unius fundi in cuius poss(essi)one ad p(rim)um) jest ociecz wladyka z kriłoszany swemi (per p(os)s(essi)onem) p[anowie] mieszczenie utracili do oycy wladyki. Tedy (usum huius fundi et proprietatem part[is] utrius(que) in poss(essi)one eius ex(iste)ntis), przysadzamy oycu wladzyce y kryloszanom jego. Lecz druga czesc tego gruntu Koczanow rzezonego ktora tesz jest (in poss(essi)one et usufructu)



mieszczan, także p(anom) mieszczanom (vigore iurium eorum de-super habitorum) przysądzamy. A iż teraz (praesumebat) oyciecz władyka, iż prawa miał na pasie na błoni miejskim które pasie jako to (in communi) bywa domestitium zawsze bywały. Tydi iż ani testimonio vive usis ani prziwilejami albo prawelu jakim nie próbuje ociecz władyka aby był kiedy (in usu) albo żeby mu nalezec miał y używać też nie ma ani poddani je(go). Ale p(anowie) mieszczanie sami z dobrego wolei swej (licet cum praeiudicio causae maximo) zyciąc sobie wżdy kiedy y poddanym jego ze wsi telko Wilcze, którzy teraz są wolne paszenia bydła na błoni swoim tym sposobem żeby skąd indziej [?] nie prziimowali bydła pod praetextem swe[go] na pasia (sub prin[cipati]one concessa facultatis pascendi) Midiałowska z pułankiem która jest według osady miejskiej do Piekulicz idąc. Iż sprawa zaszła niemała między oycem władyką, a mieszczany przeto my one między stronami uspokajamy tym sposobem iż p(anowie) mieszczanie pokazują na nie prziwilej s(więtej) pamięci od króla Władysława, która przesz niedbałość stars[z]ych mieszczan Przemyckich jako się to pokazało odpadła od miasta. Przeto do samej słuszności prziichilając się przisądzamy ią według prziwileju k[róla] j[ego] m[ó]ci Władysława miastu Przemyckowi wiecznymi czasy którą zagrodę i z rolą aby ociec władyka p(anom) mieszczanom (in poss(essi)one) zasz pusił nakazujemy. Domagał się ten y domaga ociec władyka u p(anow) mieszczanow domow dwóch rzeczonych Klaminsky y Przeznickowsky przy miescie za basztą za dworem j(ego) m(osci) p(ana) Herburta leżących, które iż na gruncie miejskim są pobudowane y z dawna czynsie z nich p(anowie) mieszczanie brali i biorą huius(que) a zas x(iądz) władyka żadne(go) prawa nie pokazuje choć się na pokazanie ich zawziął. Tedy przy prawie pospolitym stojąc te domy wyżej mianowane przisądzamy p(anom) mieszczanom wiecznymi czasy y aby wiecznie w używaniu tych domow y pożytkow z nich praepediowani p(anowie) mieszczanie od oyci władyki y succ(ess)orow jego nie były perpetuo nakazujemy. Przełożył też przed nami ociecz władyka skargę o ganek który zbudowany jest w domu Augustina Kotlarza przy bramie Lwowskiej będące(go), który ganek wypuszczany jest na cmentarz czerkiewny y z niego plugastwa na cmentarz leią, nakazujemy niniejszym dekretem



naszym, aby p(anowie) mieszczenie nieodwłocznie ganek ten zniesli, gdyz najmniej pożytku domowi temu nie czyni. Isz siła należy na tym miastu aby mury wkoło miasta wrzedy całe y opatrzone były pokazali nam p(anowie) mieszczenie isz ociec władyka domurowac zaczęły przesz antecessora yego baszty y murow niechcie. Przeto my przichilając się do obowiązku antecessora oyca władyki nakazujemy, aby ociec władyka jako najpredcej wszecz y wzdłuż tak jako je(go) zaciał przodek baszty tey y murow domurował ktore poprawiac powinien według swey submissiey bez omieszkania, a około tych murow wzdłuż y wszecz rowno dla przeprowadzenia armaty czasu (periculi) strzez Boze wygotował naidaley do połroku pod zakładem tak trzista grziwien w transactiey z oycem władyką Radyłowskim a mieszcany naynisky włożony y jako tesz pod tymze teraznieyszym zakładem tysiącem (aureorum) w compromise oznaczonym. Do chrostow ktore od Kruhela wsi dziezicznejey p(anow) mieszczanow należą praetendował tesz sobie ociec władyka (quand(oque) proprietatem partem rubetorum aliquam nolens sibi appropriare). W co pilnie wzieralismy. Ale isz ociec władyka praetensiey tey nie probował zadnymi dowodami prawa zadnego ani (usum) nie okazował y zadney (contiguitatem) z gruntem p(anow) mieszczan nie pokazował przeto niniejszym dec(re)tem naszym od wszelakiey impetitiey od oyca władyki y succ(ess)orow jego na potym przerzeconych mieszczan wolnemi czynimy wiecznymi czasy. Przesz ulicke na zatyłkach miejskich domow przeciwko ogrodowi władycemu domem oyca władyki zaprzątniona wstret do Kosciola Fary ludzie mają do nabozenstwa ie przejezdzac niemoga prosto do Fary. Przeto nakazujemy niniejszym dekretem naszym, aby ta ulicka była uprzątniona przesz p(anowie) mieszcany zniesieniem na tey uliczce domu władyce(go) ode dworu jego, aby przestrony tamtedey mógł być przejazd do Fary kazdemu do ćwierci jedney roku najdaley, czemu ociec władyka contradicować nie ma. Zwykły tesz zachodziec miedzy poddanymi miejskimi y władyczemi z rozmaitych przyczyn poswarki czemu zabiegając postanowiło sie, aby tak p(anowie) mieszczenie poddanym swoim jako y ociec władyka (ab utriu(sque) przyczyn dawac zakazali założywszy miedzy niemi winę trzech grzywien. A jesliby sie co takowe(go) miedzy niemi trafiło tedy



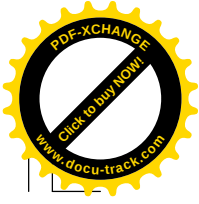
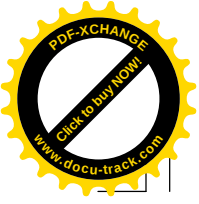
zaraz (sine quibusvis dilationibus) sprawiedliwosc z poddanych swych strona stronie czynic bedzie powinna (licit[e] paenis sup(er)ius interpositis). I isz tesz ociec wladyka mienil sobie krzywdy pewne od mieszczan Rusi na tenczas schizmatyków, ktorych krziwd regest rękami naszymi podpisany podał y zostawil przy nas. Przeto nakazujemy d(e)c(re)tem naszym, aby urząd miejski sprawiedliwosc y executia iure mediant[e] czynic oycu wladyce według te(go) r(e)g(e)stru ktore krziwdy przy inquisitiei sprawiedliwosci według te(go) regestru liquidować y verificować powinien będzie ociec wladyka a na potym, aby do oddania pozytkow cerkiewnych jako ktory powinien bedzie y zachowanie porzadku zwyczajne(go) nabozenstwa onych jako part(es) contract(ae) przimusali. Na co oyciec wladyka od j(ego) k(rolewskej) m(osci) l(itteras) privatas autentic(as) y mandaty do urzadu miejskie(go) (propter promptiorem executione[m]) ziednac ma (vigore quorum) urząd miejski executą nad nimi powinien czynic bedzie. Ktore to wyzey mianowane acta przy stronach obudwu p(er)s(onali)t(e)r będących y assentuiących uczynione nasze wszystkie y kazdy z nich osobna, aby strony tak oyciec wladyka z kriłoszany y succ(ess)orami swe-mi jako y p[anowie] mieszczenie Przemyscy z succ(ess)orami swe-mi tam (in toto quam in minima parte toties quoties opus fuerit plenarie totaliter ac inviolabiliter de facto) trzymali nakazujemy y zakład tysiąc złotych czerwonych libere od stron obudwu na się w zapisie roborowanym przyjęty zakładamy ktory strona nie-trzymająca stronie trzymającej iuremissibil(ite)r zapłacić bez wszelakich zwłok będzie powinna według compromissu swego y zapisu roborowanego“.

Działo się na Błoniu miejskim do miasta Przemyskiego należającym między Wilczą a przedmiesckimi folwarkami będącem dnia iedenastego miesiąca czerwca anno D[omi]ni millesimo sexcent[esi]mo quindecimo.

Nos autem iudices compromissarii sub(praefa)ti ut actus hic compromissoralis dicta(que) n(ost)ra in eodem contenta robur perpetuum habeat a partibus(que) quarum interest firmiter et inviolabiliter observetur sigillis n(ost)ris communiri manibus(que) n(ost)ris subscribi curavimus.

Stanislaus Siecinsky, biskup Przemysky, m(anu) p(ro)pria.





Adam Stadnicki ze Zmigroda w(ojewo)da Belzky, Przemysky,
Kolsky [!], Stryjsky starosta, m(anu) p(rop)ria.
X[ia]dz] Mikołay Zołtowsky, m(anu) p(rop)ria.
Jan Ulinsky scripsit.
Jan Węgiersky podstarosci Przemysky, m(anu) p(rop)ria.

Рук.: Оригінал — AP w Przemyśle, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 47. Dod., s. 652—662.

Переклад

В ім'я Господа, амінь! На довічну пам'ять про справу!

Ми, Станіслав Сецінський з Сеціна, з ласки Божої й апостольського престолу перемишльський єпископ, названий, як личить за звичаєм, у компромісійному записі, покликаний до цього нинішнього третейського суду обома нижчевказаними сторонами і відомий складові третейського суду, [а також] Адам із Жмигроду Стадницький, белзький воєвода, перемишльський, стрийський і коленський староста, Миколай Жолтовський, перемишльський канонік, Йоан Улінський, суддя Перемишльської землі, і Йоан Венгерський, перемишльський гродський староста — третейські судді, з боку нижчезазначених сторін, з певною третейською угодою, підписаною власноручно обома сторонами і засвідченою печатками для чинності, і ознайомлені у несправедливостях між ними, що йдуть із давніх часів, закріпили повноваження, будучи недавно обраними записом Перемишльського гродського старостинського третейського суду [і] поклавши там у запоруку тисячу золотих.

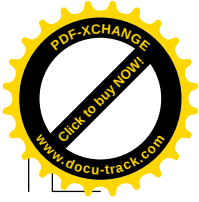
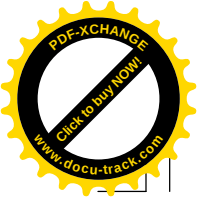
Свідчимо цим нашим листом і третейським рішенням, що нас обрано третейськими суддями для розгляду справ щодо законного чи незаконного володіння землею та нерухомістю між велебним Афанасієм Крупецьким, перемишльським і самбірським владикою, і його крилошанами та славетними і відомими перемишльськими громадянами [...]

Ми, третейські судді, з метою ознайомлення зі спірною ділянкою, щоб легше заспокоїти незгоди, прийшли між садами з лівого боку до ріки Сяну,— [володін] названих підлеглих громадян, а з правого — підданих владики зі села Вовчого, і там стали на березі згаданої ріки Сян. Неподалік берега біля садів громади чи підданих, які тягнуться на північ, бере свій початок озеро, назване Підверб'я, [там] у сторін розпитали про місце, на якому раніше було розташоване назване село Мостища.

Щоб краще зрозуміти істину справи при їхній суперечці, ми розглянули докази розслідування і можливості, які сторони наводили у своїх інтересах, перевірили свідчення обох сторін — як перемишльського владики, так і перемишльської громади, з метою розслідування чи пошуку [даних] та розпитали про їхні труднощі.

Із цих дізнань свідків ми наочно пізнали та ознайомились із даною справою і поки владики це село біля ріки Сян не признав вилученим з

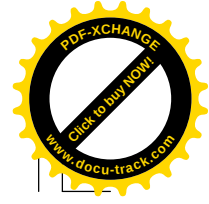
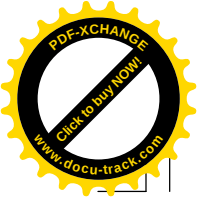




юрисдикції, то він вимагає [повернути] цю ділянку, на якій було розташоване назване село Мостища.

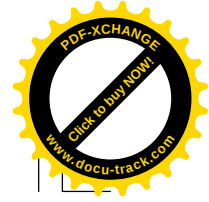
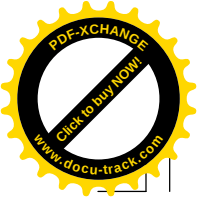
Натомість громаді доведено, що на тому місці, якого вимагає владика на південному [боці], де було розташоване село Мостища, вони можуть посідати той же наділ згідно з земельним правом. У цьому напрямку, однак, ми обнародували таку думку: „Оскільки бачимо це на власні очі, як визнали свідки з обох сторін, та й як сам отець владика вказує, що одна частина того ґрунту, де перед тим було село Мостища, в замуленому [місці] заросла лозою, а другою частиною тепер тече Сян, то через те той ґрунт від міщан не може бути повернений отцеві владиці, бо [він] замулений Сяном (видно обидва береги старого Сяну, де раніше протікав), і [він] належить до сільських ґрунтів.

Але оскільки сільського ґрунту так багато або й більше, ніж ми бачили під Винною Горою, відтяв Сян і примулив до ґрунту, що належить до Вовчого, на котрому ми тепер застали різноманітне збіжжя — як озиме, так і ярове, засіяне владикою, то через це наказуємо, щоб сторони на вічні часи більше не старалися про цей ґрунт, а те, що Сян примулив до чийогось ґрунту, щоб обидві сторони цілим і непорушним його тримали спокійно на вічні часи. А ріка Сян, щоб (у постійних межах) між ними була. Потім, оскільки отець владика заперечував, щоб Білий Камінь, Червоні Лози і озера Перекопане і Могильсько були на міській обolonі, згадку про які та належність яких показував у своїх привілеях, то через це, не бажаючи в тій мірі (жодній із сторін [це] присудити), а обумовити власність самої речі, ми наказали показати отцеві владиці шлях, яким провів нас від того берега Сяну, де ми стали на кінці Перекопу, на північ, через городи міських підданих, ламаючи загорожі, і він сказав, [що] тут знаходилось озеро Підверб'я. І так тими городами провів нас уздовж на кільканадцять стай; потім казав, [що має] бути Білий Камінь, якого ми не бачили, ані знаку, до нього подібного, і вже від того каменя, на захід, обolonь вдався до ріки В'яру, через міські озера на Болоні, які ми аж на конях із-за води переїжджали. Там показував Червоні Лози і млин, яких ми теж не бачили, ані млина, ані жодних залишків, що там колись мав бути млин. А потім провів нас до ріки В'яр, а там берегом В'яру попрямував на схід сонця аж до міського вигону, а провівши, прийшов до перекопу, яким тече вода з В'яру до міського млина, який знаходиться на Болоні, і той перекоп назвав озером Перекопом. Прийшовши тоді берегом В'яру під міський вигін, знову повернувся на південь, бажаючи запровадити нас до Сяну, але [того] ми в жодний спосіб не могли перейти, бо там уже заступили від берега Сяну міські ґрунти, про які (раніше було порушено тисячі суперечок), а біля тих міських ґрунтів владичі ґрунти, якими він непорушно (без жодного від будь-кого заперечень) користується. А потім назад попри міський млин аж до Монастиря нас провадив і розмахував своїм і його королівської величності документом на ґрунти, про що в жодних комісіях (немає жодного слова), і займав ґрунт капітулу кафедрального Перемишльського костелу, що називається Острів, або Прірва,

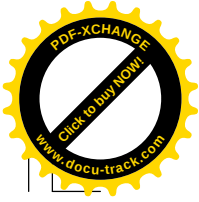
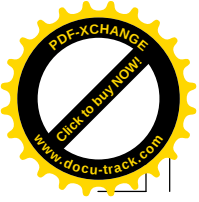


чи Вужовата, а той документ хотів підтвердити своїми привілеями, одним від князя Лева, а другим комісарським декретом, даним у 1509 році. Однак пани міщани, як відразу на початку документа [сказано], заперечили [зголошеним] даним отця владики, так і потім противилися аж до завершення того розгляду. Перше, бо отець владики спочатку хвалився привілеєм, виданим князем Левом, проте він не міг допомогти довести [належність] того ґрунту отцеві владиці. [Друге] насамперед тому, що дата самого оригіналу того привілею князя Лева, що (на підтвердження) показує отець владики, (є сумнівною), бо вона записана в Перемишлі, у п'ятницю, місяця жовтня, на восьмий день шостої тисячі і восьмисотого літа, коли той рік ще не настав. Третє, що на комісії у 1512 р., котра проводилася між панами міщанами та владикою, преподобним його милістю отцем Матвієм, перемишльським єпископом і коронним канцлером, його милістю паном Андрієм Чурилом зі Стояничів, каштеляном Петром Кмітою, старостою з Вишнича, та Добеславом Хмелецьким, конюшим і перемишльським уповноваженим, де у той час теж показував привілеї,— достатньо їх було,— отець владики, попередник нинішнього отця владики, (про що зазначено в акті комісії). Для вивчення, чому відіслали їх милості пани комісари отця владику до його милості короля (як того, що роз'яснює привілеї), жодної декларації про ці його привілеї, зроблені його королівською милістю, владики не показує. І отже, тими своїми привілеями, як підозрілими, [він] не може нічого довести. А міщанами [тим часом] подані подвійні підтвердження декрету названих панів комісарів викладом короля Польщі. Четверте, привілеї, засвідчені князем Левом, хоча не є підозрілими, не можуть згідно з правом стосуватися тільки того, чого (силою даного привілею на володіння) домагається отець владики, але що не у його володінні, і [тому] не може його рятувати той привілей князя Лева, ані будь-які [інші] докази, що походять з цього джерела; (брак доказів) отця владики показує, що не повинен би мати, (що не узгоджується), згідно з комісарським декретом, укладеним року 1509, нічого більше отець владики, тільки два озера Перекопане і Могильсько. Чому ж тоді [зміст] того документа такий далекий [від реалій]? Але й за ті озера, як свідчить комісія, відіслано його [владику] теж вище [до] комісії священної королівської величності, яка прийняла декрети його попередників. Нехай же [владика] вкаже на інформацію його милості короля, а не показує будь-яку іншу, бо тоді теж і до тих озер нічого не має. А що стосується інших озер, то вони знаходяться за церквою до Винної Гори у виноградниках, як буде показано. Надто ті описані озера не є на долині, а повинні знаходитися від громадської долини напроти ріки Сян. Якщо ж Сян тече через оболоні, то навіщо ж отець владики зачіпає той шлях? Тих озер у своєму оригінальному привілеї владики не має, тільки Перекоп, яким мав підтвердити [право] на свій ґрунт.

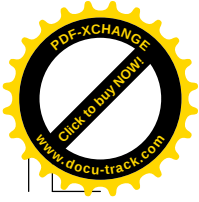
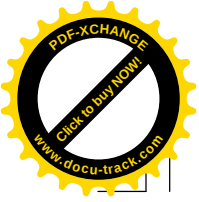
Отже, нехтуючи документом отця владики, пани міщани спочатку показали свій. Почавши від місця, на якому було село Мостища, провели



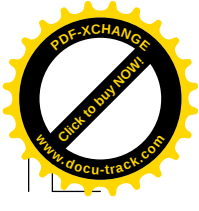
нас до місця, на якому ми стали, над берегом Сяну, і показавши нам Перекоп з того берега Сяну, що признав сам отець владика і апробував ґрунт. [Далі] провели нас озером Підвербним. Потім з того ж озера Підвербного показали розташування озера Хрусця, що (знаходиться посередині) за селом Вовчим, показали місце Білого Каменю над берегом Сяну за тим же селом Вовчим, а той білий камінь, для більшої претензії на ґрунти, самі піддані отця владика скинули в Сян; показали і місце Червоних Лоз на березі Сяну, які затопив Сян [і] (підтвердили той свій дукт своїми привілеями). [Тут] представили свій привілей на оболоні, даний їм року 1424 святої пам'яті королем Владиславом, у якому зазначені всі озера, розташовані на оболоні. Показали підтвердження того привілею, подали декрети їх милостей панів комісарів, якими згідно з тим привілеєм присуджуються їм усі оболоні та озера, а ті декрети були у попередників вказаного владика. Нарешті (саме користування) мали за доказ, що й озера на тій же оболоні є їх власністю, а не владика. До того ставили старих людей, які своїми свідченнями доводили, що ґрунт не належить отцеві владикі. Однак ми, третейські судді, не задовольняючись тими висновками обох сторін, взяли до себе їх привілеї, і самі, без тих сторін, поїхали на ті ґрунти, перевіряючи привілеї документів обох сторін, місця озер, які сторони вказують у своїх привілеях, і зіставляючи з привілеями. І побачили з розпитування старих людей і з доказів сторін, що отець владика зі своїми крилошанами, незважаючи на свої привілеї, хотів мати ще більше, ніж йому належало. Незважаючи на те, що село від монастиря, що називається Вовче, (якого перед тим монастир не мав, тільки Мостища і сам монастир), розташоване ледве не на міському ґрунті, що пани міщани зразу заперечували, коли село засновувалось, рубали дзвіницю і писали протести, ми, названі комісари, пильно вивчаючи цю справу, права, докази і привілеї, стоячи на сторожі державного закону стосовно привілеїв, виданих будь-кому князем Левом, зокрема, стоячи при люстраторському чи ревізорському декреті, виданому у 1564 році про ці привілеї, виготовлені попередниками нинішнього владика. Також схиляючись до декретів панів комісарів, виданих перед тим нашим третейським декретом, вирішили, що шлях, яким отець владика їздив, не є його власним і не відповідає його привілеям, шлях перемишльських міщан як такий, що узгоджується з привілеями, (в цілому) підтверджуємо і наказуємо, щоб уже більше перемишльський отець владика зі своїми крилошанами та їхні наступники не турбували перемишльських міщан у непорушному користуванні вигонами й озерами, що знаходяться на тій оболоні, які, починаючи від монастиря і села Вовчого, тягнуться (згідно з їх привілеєм на північ, у довжину та ширину між ріками В'яр і Сян), з усіма озерами, які є на тій оболоні (будь-якими назвами позначені), їм і нащадкам їхнім навічно [і] присуджуємо нинішнім нашим декретом. На ці вигоны та озера, які є на Болоні, не зможе [і] не має жодного права претендувати отець владика зі своїми крилошанами та їхні наступники



на вічні часи. А [залишається] на тому, що тепер має у володінні отець владика зі своїми крилошанами, тобто ґрунт при тій церкві (на південь) до Винної Гори за монастирем (у ширину між берегами ріки Сян від монастиря, у довжину, починаючи від півдня, як тече ріка Сян). Того ґрунту є немало, крім городів і посіlostей халуп, яких тепер є 24 і більше не можна будувати, а перед тим їх у Мостищах було, як (виходить із свідчень, зроблених обома сторонами), тільки 12 загородників. Оскільки сама тільки [власність] чи монастир з Мостищами належали до посесії перемишльських владик, а тепер так багато ґрунтів, зайнятих владиками, аж дотепер знаходиться з озерами Перекопане і Могильськом, що розташовані на тому ґрунті, а не десь інакше, то мусить згодитися, що цей ґрунт ми нинішнім нашим декретом присуджуємо на віки перемишльському отцю владиці та його нинішнім і прийдешнім крилошанам. А оскільки обидві сторони були (в суперечці), то все саме в той спосіб вирішуємо між ними на вічні часи. Насамперед, що стосується міського млина, збудованого міщанами на В'ярі за привілеєм короля його милості Сигізмунда Августа, який отець владика вважав, що збудований на його ґрунті, то оскільки нам жодного права не показує отець владика, а з привілею, виготовленого міщанами, виходить, що [він] не дуже давно був збудований (ми [стосовно цього] не маємо жодного застереження). Далі, [грамота] щодо ґрунтів небіжчика пана Матея Дунковського з Урська, по яких вода з В'яру через збудовані міщанами лази для води потрапляла на млин, то чотири селяни на кониках, звані конюхами, від його королівської милості священної пам'яті Сигізмунда Августа в році 1569 показали, що вона є пізнішою, ніж владичий привілей, з якого виходить, що того млина на той час не було, хоч владика його домагається. Незважаючи на це, нинішнім нашим декретом при праві та привілею його королівської милості, даним згаданим міщанам, на вживання та володіння ним непорушно той млин та користі з нього залишаємо на вічні часи згаданим міщанам і [у зв'язку з цим] наказуємо [зберігати] мовчання отцеві владиці та його крилошанам (з їхніми наступниками) на вічні часи. Щодо ґрунтів, які називаються Кочанів, то (певну частину однієї ділянки, володарем якої спершу) є отець владика зі своїми крилошанами, а [через посесію] пани міщани втратили на користь отця владики. Тоді (використання однієї ділянки та право власності на одну з двох частин, що знаходиться у його володінні) присуджуємо отцю владиці та його крилошанам. Однак другу частину того ґрунту, названого Кочанів, яка є (у володінні та використанні) міщан (силою їх прав, що раніше мали), присуджуємо також панами міщанам. А як (попереджав) отець владика, що мав теж права на ділянки на міській обolonі, а ті ділянки, як то (у громаді) буває, завжди були [причиною суперечки], то, оскільки отець владика не виказує законних підтверджень ані привілеями або якимись [іншими] правами, що був будь-коли (власником) чи вони йому мали належати та користувався ними він чи його піддані, пани міщани самі зі своєї доброї волі (хоч з



великим попереднім обговоренням справи), як і його піддані тільки зі села Вовчого, тепер можуть випасати худобу на своїй болоні так, що можуть приймати худобу як свою на випас (при узгодженні бажання пасти з власником) на Мідяловській з півланом, яка згідно з міською осадою переходить до Пекулич. Коли справа зайшла так далеко між отцем владикою і міщанами, то ми заспокоюємо сторони в той спосіб, що пани міщани показують привілей на володіння святої пам'яті короля Владислава, котрі, як виявилось, через недбалість старших перемишльських міщан, відійшли від міста. Тому, схиляючись до справедливості, присуджуємо володіння згідно з привілеєм його королівської милості короля Владислава містові Перемишлю на вічні часи і наказуємо ту загороду з ріллею отцеві владичі віддати (у володіння) панам міщанам. [Водночас нинішній] отець владика домагався і домагається у панів міщан двох домів, що називаються Кламінський і Пшезниковський, що знаходяться за баштою, за двором його милості пана Гербурта, збудовані на міському ґрунті, і здавна пани міщани брали з них чинш і беруть його досі, а отець владика жодного права не показує, хоч завзявся на їх свідчення. Тоді при державному праві стоячи, ті названі доми присуджуємо панам міщанам навечно і наказуємо, щоб назавжди при використанні тих домів і прибутків з них панам міщанам ніколи не чинилися перешкоди від отця владики та його наступників. Поклав також перед нами отець владика скаргу про ґанок, що збудований у домі Августина Котляра, який знаходиться при Львівській брамі, і цей ґанок виходить на церковний цвинтар і з нього ллють помії на цвинтар — наказуємо нинішнім нашим декретом, щоб пани міщани негайно знесли той ґанок, бо [він] не чинить тому домові жодної користі. Оскільки містові залежить на тому, щоб мури довкола міста були цілі й доглянуті, то показали нам [ці ж] пани міщани, що отець владика не хоче домуровувати башти та мурів, які почав його попередник. Через те ми, зважаючи на зобов'язання попередника отця владики, наказуємо, щоб отець владика ту башту та мури завширшки та вздовж, як почав його попередник, якнайшвидше домуровував, які повинен поправити згідно зі своїм обов'язком без затримки. А довкола тих мурів уздовж і вширину, [щоб залишилось місце] рівно для перевезення гармати під час, боронь Боже, (небезпеки), щоб зробив це найпізніше до півроку під заклад у триста гривень за домовленістю з найнижче поставленими отцем владикою Радиловським і міщанами, і також під тим же нинішнім закладом тисячу (золотих), зазначеним у компромісі. На чагарники, які належать до Кругеля, дідичного села панів міщан, теж претендував отець владика, (колись бажаючи привласнити собі право на якусь частину виноградників), до чого ми пильно приглядалися. Але що отець владика тої претензії не пробував [довести] жодними доказами, ніякого права, ані (використання) не засвідчив і жодного (сусідства) з ґрунтом панів міщан не показував, через що нинішнім нашим декретом від усіляких зазіхань отця владики та його наступників, на майбутнє згаданих міщан звільняємо навечно. Через



вуличку на задвірках міських домів напроти владичого городу, закриту будинком отця владики, прямо до фарного костелу люди мають переходити до молитви, але не можуть переїжджати просто до „Фари“. Через те наказуємо нинішнім нашим декретом, щоб та вуличка була упорядкована панами міщанами (шляхом) знесення на ній владичого будинку від його двору, щоб з того боку якнайдалі міг бути переїзд до фарного [костелу] кожному по одній чверті кроку, чого отець владики не має заперечувати. Якщо також заходять з різних причин між міськими та владичими підданими сварки, чого постановлено запобігати, щоб як пани міщани своїм підданим, так і отець владики (з обох боків) забороняли, наклавши за це штраф у три гривни. А якщо б щось такого між ними трапилося, тоді відразу (без жодних відтерміновувань) повинна буде діяти справедливість між сторонами підданих (згідно з вищепокладеними покараннями). І теж отець владики зазнав певної кривди від руських міщан, на той час православних — перелік тих кривд, нашими руками підписаний,— їх він подав і залишив у нас,— то наказуємо нашим декретом, щоб міський уряд учинив справедливість і покарання опосередкованим правом отцю владиці згідно з тим переліком, щоб ті кривди при розслідуванні істини згідно з тим переліком ліквідувати, що повинен буде засвідчити отець владики. На майбутнє повинні змусити до повернення церковних пожитків тих, хто винен буде і дотримуватись звичайного порядку богослужіння тих, які виступають як сторона, що домовилася, на що отець владики має подати від його королівської величності власні автентичні грамоти і мандати до міського уряду (для швидшого розслідування). Наказуємо, аби вони, [сторони], як отець владики з крилошанами та своїми наступниками, так і пани перемишльські міщани зі своїми наступниками (загалом та зокрема, якщо буде потреба для вичерпного, ґрунтового, безпристрасного розгляду справи), дотримувалися тих усіх наших згаданих актів, складених при обох особисто присутніх сторонах, [також наказуємо] внести для цього за поруку в тисячу червоних золотих, що обидві сторони засвідчили у договорі, згідно з яким сторона, яка порушить [умову], повинна сплачувати її іншій без жодних зволікань згідно із записом в угоді.

Діялося на міській Болоні, що належить містові Перемишлю і знаходиться між Вовчим і передміськими фільварками, дня 11 місяця червня, року Божого 1650.

А ми ж, нижченазвані третейські судді, потурбувалися, щоб цей третейський акт, у якому викладено сказане нами, мав вічну силу для зацікавлених сторін, був нашими печатками міцно й безпристрасно скріплений та нашими руками підписаний.

Станіслав Сецінський, єпископ перемишльський, власною рукою.

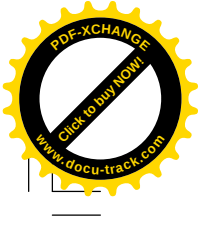
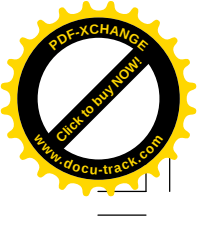
Адам Стадницький з Жмигорода, воєвода белзький, перемишльський, кольський [!], стрийський староста, власною рукою.

Ксьондз Миколай Жолтовський, власною рукою.

Ян Улінський, написав.

Ян Венгерський, підстароста перемишльський, власною рукою.





№ 89

1659 р., червня 7. Варшава.— Польський король Ян Казимир на подання сенаторів і земських послів та прохання єпископа Арсенія Желіборського, а також зважаючи на грамоту, писану від імені „князя Лева, сина руського князя Данила“, надану кафедральній церкві Успіння у Крилосі, котру неодноразово підтверджували попередні королі, дозволяє підданам з маєтку єпископства у селі Крилосі вируб дерева у вікторівських лісах і звільняє їх від податків, які безправно стягають галицькі старости

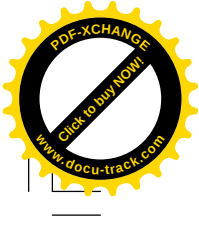
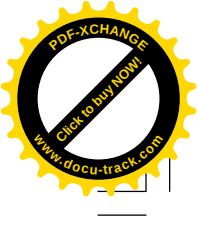
Jan Kazimierz, z Bożej łaski król Polski, wielkie xiążę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, żmudzkie, inflantskie, smoleńskie, czerniechowskie, szwedzki, gotski, wandalski dziedziczny król.

Oznajmujemy tym listem naszym wszem wobec, każdemy z osobna komu to wiedzieć należy, iż my zaintercessa [...]” tako panów senatorów naszych jako i posłów ziemskich na teraźniejszy sejm walny szczęśliwie zgromadzonych za wielbny Arseniuszem Żeliborskim episkopem lwowskim, halickim i Kamieńca Podolsk[ieg]o do nas uczynioną przychylając się też do przywileju x[ię]cia Lwa syna Daniela x(ię)cia rusk[ieg]o przod nas przez pomienione(go) wielbnego episkopa lwowskiego produkowanego, a przez antecessorów naszych ś[więtej] p[amięci] królów polskich potwierdzone takie i do wolności w dyplomie narodowi ruskiemu danych. Onemusz w lasach naszych wikterowskich do wsi Wiktorowa należących wolny wrąb na budynek, na opał i używanie domowe i poddannym jego dóbr wsi Kriłos pod Haliczem do władcy Lwowskiego Halick[ieg]o przynależącej dać i pozwolić umysliliśmy, jakosz dajemy i poddanych tej wsi od exekucyi niezwycajnej nazwanej** lytrsczyzna, osep i wszystkich in genere et specie przez starostów halickich dotąd nad prawo tej wsi wybieranej uwalniamy. Co do wiadomości wszystkim komu należy mianowicie zrodzonemu Andrzejowi Potockiemu, staroście halickiemu i inszym na potym będącym starostom i ich namiesnikom oznajmujemy i rozkazujemy, aby pomienionego wielbnego władcy

* Одне слово не прочитано.

** Слово дописане над рядком.





lwowsk(ieg)o i poddanych jego wsi Kryłowskiej według tego przywileju naszego zachowali, i niwczym nie przeszkadzali dla łaski naszej.

I aby tym większej wiary i wagi, pismo to zostawało ręką naszą podpisuiemy y pieczęcią koronną przycisnąć rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia VII m(iesia)ca czerwca, roku Pansk(ieg)o MDCLIX, panowania krolestw naszych polsk[ieg]o XI, szwedzk[ieg]o XII roku.

Jan Kazimierz, król.

Jan Ignacy Bąkowski, podkomorzy chełmiński.

Pieczęć wisząca.

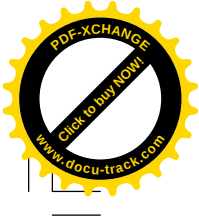
Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 658, арк. 20. Є складовою частиною підтвердного документа польського короля Августа II, виданого у Варшаві 21 листопада 1722 р. На звороті напис: „Privilegium confirmationis [...] Augusto [...] Datum a[nn]o 1722 d[i]ae 21 [Novem]bris“.

Переклад

Ян Казимир, з ласки Божої король Польщі, великий князь литовський, руський, прусський, мазовецький, жмудський, ліфляндський, смоленський і чернігівський, а також шведський, готський і вандалський спадковий володар.

Повідомляємо цим нашим листом усіх і кожного зокрема, кому про це слід знати, що ми, за поданням як наших панів сенаторів, так і земських послів, щасливо зібраних на нинішній вальний сейм, а також на прохання велебного львівського, галицького і кам'янець-подільського єпископа Арсенія Желіборського, шануючи привілей князя Лева, сина руського князя Данила, котрий затвердили наші попередники, святої пам'яті польські королі, а [його] пред'явив нам згаданий велебний львівський єпископ, а також [оберігаючи] вольності, надані грамотою руському народові, вирішили задовольнити [їх прохання]. Дозволяємо і надаємо йому [Арсенію Желіборському] та його підданим з маєтку львівського і галицького владитства в селі Крилосі під Галичем право на вільне вирубування дерева на будівлі, опал і домашній ужиток у наших вікторівських лісах біля села Вікторова. А одночасно звільняємо загалом і зокрема підданих цього села від особливих податків, названих літрщиною [?], і осепом та від усіляких інших [данин], які дотепер, усупереч пільгам даного села, стягали галицькі старости. Цим самим повідомляємо й наказуємо всім, кому слід про це [знати], а в першу чергу шляхетному галицькому старості Анджею Потоцькому та іншим майбутнім старостам і їх намісникам, щоб, дбаючи про нашу прихильність, поводитися зі згаданим велебним





львівським владикою і його підданими зі села Крилоса згідно з цим привілеєм і ні в чому не шкодили їм.

Щоб цей лист заслуговував на більшу вагу й довір'я, підписуємо його нашою рукою і наказуємо притиснути коронну печатку.

Дано у Варшаві, дня 7-го місяця червня, року Божого 1659, на 11 рік нашого польського, а на 12-й шведського панування.

Ян Казимир, король.

Ян Ігнатій Бонковський, хелмінський підкоморій.

Висла печатка.

№ 90

Не раніше 1661 р., червня 15. — Польський король Ян Казимир підтверджує документ короля Сигізмунда II, у складі якого є текст листа, виданого „князем Левом“ на села Страшевичі та Созань*

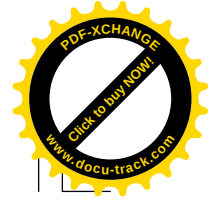
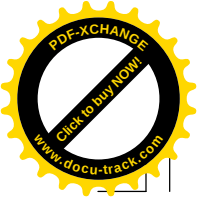
Joannes Casimirus dei gratia rex Poloniae Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechowieque, nec non Svecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex.

Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest universis et singulis. Exhibitas nobis esse litteras pargamineas, manu reverendi olim in Christo patre Domini Samuelis Macieowski episcopi Cracoviensis, cancellarii regni Poloniae, subscriptas et sigillo Regni communitas, vetustate quidem attritas, omni tamen suspicione nota carentes, continentes in se locationem villae Straszewice** y Szosan, monasterii sancti Salvatoris, ritus Graeci a Leone principe datam. Supplicatumque nobis est, ut easdem litteras auctoritate nostra Regia innovare, approbare et confirmare dignaremur, quarum quidem litterarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis. [Далі подано тексти документів короля Сигізмунда II з датою 27 серпня 1549 р. та підтверджений ним привілей князя Лева Даниловича у перекладі польською мовою, див. у цьому ж виданні, відповідно, IV, № 41; III, № 12].

* Датовано приблизно, за пізнішим підтвердним документом короля Яна Казимира від 15 червня 1661 р.

** У тексті помилково Straszkwowice.





Nos itaque Joannes Casimirus rex supplicationi huic uti iuste benigne annuentes, praeinsertis litteris in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus, approbantes, innovantes et confirmantes esse diximus, ut quidem innovamus, approbamus et confirmamus punctibus, volentes easdem robur perpetuum debitae et inviolabilis firmitatis obtinere sine quantum iuris est usus earum habetur debere [...]*

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 49. Dod., s. 121—124. Становить складову частину підтвердного документа польського короля Яна Казимира, виданого у Варшаві 15 червня 1661 р.

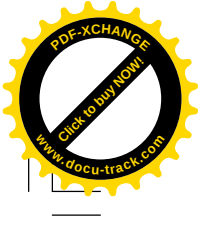
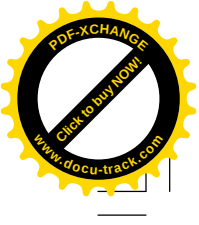
Переклад

Ян Казимир, з ласки Божої король Польщі, великий князь Литви, Русі, Пруссії, Мазовії, Жмуді, Лівонії, Смоленщини, Чернігівщини, також шведів, готів і вандалів спадковий король.

Повідомляємо цим нашим листом, що він стосується всіх і кожного зокрема, кому про це слід знати. Нам пред'явлені пергаментні листи, підписані колись рукою велебного у Христі панотця Самуеля Мацейовського, краківського єпископа, канцлера Польського Королівства, і скріплені печаткою Королівства, знищені давністю, однак поза всякою підозрою містять відомості, що вказують на визначене князем Левом місце сіл Страшевичі і Созань монастиря святого Спаса, [що належить до] грецького обряду. У нас попросили, щоб ми відновили ті листи своїм королівським авторитетом, [їх] визнали і підтвердили. Встановлюємо, що зміст цих листів відповідає [часу] і дослівно такий [...]

Отже ми, король Ян Казимир, як справедливо і гідно прихильний до цього прохання, [це] здійснили, щоб згадані листи у своїх пунктах, розділах, статтях і положеннях були апробовані, оновлені та підтверджені, щоб ми також оновили, апробували й підтвердили [відповідними] пунктами, бажаючи, щоб вони [пункти] зберегли довічну силу належної і безпристрасної чинності, без чого неможливе їх правне використання.

* Текст кінцівки документа пошкоджений.

**№ 91**

1681 р., липня 15. Перемишль.— Запис прохання шляхетного Йоана Нарольського у Перемишльському земському суді про внесення у книги суду документа польського короля Сигізмунда II, який наводить і підтверджує дарчий привілей князя „Лева, сина короля Данила“, на земельні володіння, що розташовані за рікою Дністром

Ad iudicium p(rae)sens Terrestre Premisliense actaq[ue] iudi(c)i eiusd[em] p(ersonali)te(r) v(e)n(ien)s nobilis Joannes Narolski obtulit et ad iudicio p(rae)senti et ad acticandum porrexit privilegium(m) sacra(e) regia(e) m(ajes)t(a)tis confirmationis p(er) ill(ust)rem olim et mag(nifi)cum Leonem filium regis Danielis super bona certi fundi seu prati post fluvium(m) Dniestr existentis dat(um) manu mag(nifi)ci Joannis Ocieski cancellarii regni subscrip(tas) sigilloq(ue) regni communitas petens easq(ue) li(tte)ras a se offerente suscipi et in acta ingrossari demandari ad cujus affectatione(m) iudiciu(m) p(rae)sens [annuendo] hoc idem privilegium(m) suscepit et actis suis inscribere demandavit de sequenti verbor(um) serie. [Далі подано тексти документів короля Сигізмунда II з датою 6 червня 1555 р. та підтверджений ним привілей князя Лева Даниловича у перекладі польською мовою, див. у цьому ж виданні, відповідно, IV, № 46; III, № 11].

Cancellaria(e) regni post quaru(m) l(i)t(te)raru(m) ingrossationem originale ei(sque) offerent(i) per iudiciu(m) p(rae)sens extraditu(m) est.

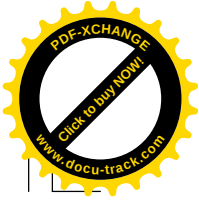
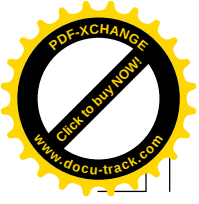
Acta sunt haec Premisliae in terminis Terrestribus, feria tertia post festum Sanctae Margarethae Virginis et martyris proxima anno domini millesimo sexcentesimo octuagesimo primo.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 14, оп. 1, кн. 144, арк. 2960—2962. Запис в актову книгу Перемишльського земського суду близько 15 липня 1681 р. Заголовок: „Similis oblata pro parte episcopi Premisliensi rithus Graeci“. 2. Там само, ф. 856, оп. 1, спр. 139, арк. 1. Витяг створений на основі названого оригіналу після 15 липня 1681 р.

Переклад

До цього Перемишльського земського суду і актів став особисто шляхетний Йоан Нарольський, приніс і подав до запису в даному суді підпи-





саний рукою вельможного коронного канцлера Йоана Оцеського і скріпленний королівською печаткою лист священної королівської величності на підтвердження привілею, виданого найяснішим і вельможним Левом, сином короля Данила, на певні маєтки або луки, розташовані за рікою Дністром. Він же [Нарольський] просив прийняти поданий ним лист і внести до актів. Даний суд, схиляючись до його клопотання, прийняв і наказав записати до своїх актів згаданий привілей дослівно такого змісту [...]

Після запису до актів цього листа, виданого королівською канцелярією, його оригінал був повернутий пред'явникові даним судом.

Діялось у Перемишлі на земських рочках, на 3-й день одразу після свята святої Діви-мучениці Маргарити, року Божого 1681.

№ 92

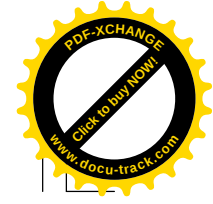
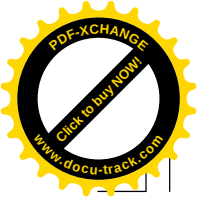
Після 1685 р. — З акта розмежування земель села Страшевичі, які належали, згідно з привілеєм „князя Русі Лева, сина короля Данила“, до перемишльського єпископства, і села Тарановичі — спадкоємців магната та каштеляна Волині, що розташовані поблизу Дністра у Перемишльській землі*

[...]** Perillustris autem et reverendissimus episcopus Premisliensis cum suo capitulo, reprotatus erat, ex quo in illo loco nunquam scopulis extabat, siquidem a bonis villae Straszowice, usque ad fluvium Dniestr, directe ab antiquo limites extenduntur tam et calitate ductus partis ducentis, sine ullis documentis literariis, sed verbo tenus factis, atque sine signis antiqui alvei, ab eodem loco, videlicet ubi erat scopulus ut subditi de villa regali Torczynowice allegabant, denuo per fluvium Odnoga Niestrowa vocatum pervenimus, ad metam villae Straszowice, cum villa Torczynowice bis limitantem, ibidemque in eadem meta ad septentrionem stando, allegabant, subditi Taranonecenses, fundos a dextra parte positos. Villa Taranowice fuisse proprios sed per possessores villae Straszowice adeptos esse, eadem meta recta tendendo ad litus fluviis Nistr stetimur, ibidemque ductum partis ducentis videlicet successorum magnifici et castellani Volyniae determinavimus, allegabantiam iidem successores fun-

* Датовано за діловодною позначкою на документі.

** Пропущено вступний протокол акта.





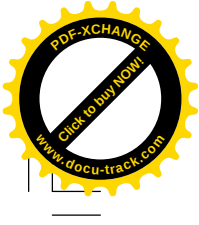
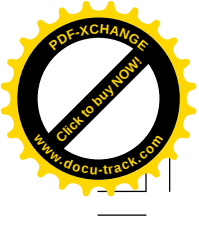
da ad villa Taranowice spectantes in altera parte fluvii Nistr
existere sed quoniam in pacifica possessione eorum existunt
nullaque ratione eorundem orta est controversia ab ulteriori trac-
tus itineris supersedimus sicque ducto successorum olim illus-
tris et magnifici castellani Volhyniae [...]» ad ipsum litus fluvii
Dniestr determinato, ab eodem loco perillustis et Reverendis-
simus Winnicki episcopus Premisliensis ritus graeci ductum suum
incepit, ibidem quae commonstravit privilegium in vetera tum
in pargameno rutheno idiomate scriptum principis Russiae Leo-
nis filii Regis Danielis, quod perlexi ob vetustatem non poterant,
de actu et data illius Leopoli die Octava Mensis Octobris, anno a
creatione mundi sex millium octigentorum, episcopo protunc
ritus graeci Premisliensi et Monasterio Transfigurationis Christi
alias Świętego Spasa, vocato, datam, in quo privilegio sine
subscriptione, eiusdem principis manu tantum modo cum inter-
positione sigilli inveterati incorporat villam Straszowice memo-
rato episcopo Premisliensi, et praedicto monasterio produxit
insuper confirmationem eiusdem privilegii a serenissimis regi-
bus Poloniae Sigismundo Augusto, Anno Domini Millesimo quin-
gentesimo quadragesimo nono, datam tum et confirmationem
alteram quidem privilegii Joannis Casimiri, Varsaviae, die deci-
ma quinta Januarii millesimo sexcentesimo sexagesimo primo
anno, produxit insuper decretorum magnifici Joannae Odrowąż
palatini Belsensis, capitanei Samboriensis, sabbatho anthe Fes-
tum Sanctae Sophiae Anno domini Millesimo quingentesimo deci-
mo.

Quae utraque littora fluvii Dniestr adjudicavit episcopo Premi-
sliensi privilegiis eiusdem tum et confirmationibus ac decretis
praemissa in se fusius enarrantibus [...]»

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — AP
w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 13, s. 173—174. Ство-
рений на основі запису в актову книгу Перемишльського гродського суду
після 1685 р. Заголовок: „Condensio iterata in fundos villae Straszewicze
injungitur“.

*Одне слово не прочитано.

**Далі пропущено текст, який стосується інших питань розмежування сіл.

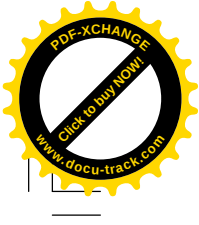
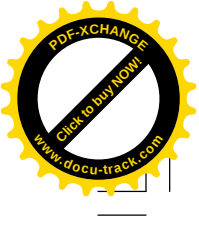


Переклад

[...] Найсвітліший і найпревелебніший перемишльський єпископ зі своїм капітулом опротестували, що на цьому місці ніколи не було горбка. Якщо не від маєтків села Страшевичі і до ріки Дністра прямо від давніх часів простягаються межі, то так був колись проведений позивачем шлях без жодних документальних обґрунтувань, а лише дотримуючись слова, і без знаків на давньому руслі, від того місця, очевидно, як доказували піддані з королівського села Торчиновичів, де був горбок. А потім через річку під назвою Дністрова Відного переходимо до межі села Страшевичі, яка двічі визначена [спільно] зі селом Торчиновичі. І там, стоячи на тій межі з північного боку, кажуть піддані, справа розміщені тарановицькі маєтки — село Тарановичі було [окремою] власністю, але відібране власниками села Страшевичів,— а та права межа, на якій ми стояли, тягнеться до берегів ріки Дністра, і там же ми визначили шлях позивача, очевидно, спадкоємців магната й каштеляна Волині. [Вважаємо], що тим спадкоємцям належать маєтки, що належать до села Тарановичі по другий бік ріки Дністра. Але оскільки вони ними непорушно володіють і жодним чином не сперечаються про тракт на потойбічному боці дороги, то ми утримуємось визначати шлях спадкоємців колись славного і могутнього каштеляна Волині [...] до самого берега ріки Дністра. Від цього місця починає [показувати] свій шлях найсвітліший і превелебний перемишльський єпископ грецького обряду Винницький, про що свідчив давній привілей, писаний на пергаменті руським письмом, князя Русі Лева, сина короля Данила, який через стародавність не могли прочитати, насправді виданий у Львові 8 жовтня 6800 року від створення світу. Він виданий тодішньому перемишльському єпископові грецького обряду і монастиреві Преображення Христа, названого інакше Святого Спаса. У цьому привілеї без підпису рукою того ж князя тільки з відтисненою старовинною печаткою [князь] записує згаданому перемишльському єпископові і названому монастиреві село Страшевичі. Зверх того наведено підтвердження цього привілею найяснішими королями Польщі: Сигізмундом Августом — року Божого 1549, також удруге [він] даний і підтверджений привілеєм Яна Казимира у Варшаві 15 січня 1661 року. Крім того, [його] підтверджено декретами славного Йоана Одровонжа, белзького воєводи, самбірського старости, у суботу перед святом святої Софії, року Божого 1510.

Цими привілеями обидва береги ріки Дністра присуджено перемишльському єпископові, що також підтверджено доданими декретами, які це ширше пояснюють.





№ 93

1687 р., грудня 16*. [Вишня].— З інструкції послів руських земель на Гродненський сеймик, згідно з якою, основуючись на „привілеї князя Лева“, зем'яни Стрільбицькі звільнені від податків, але зобов'язані служити під час війни

[...]** A ze przywilejem księcia Lwa panowie Strzelbiccy mają sobie nadane trzy łany wolne przez żadnych podatkow, tedy conservationem tego i wolności panom Strzelbickim według pomienionego przywileju xsiążęcia Lwa vindicabunt ichm(os)ci panowie posłowie nasi i omnimodam libertatem od podatkovania tym ze ichmosciom panom Strzelbickim traktującym wojne i służącym pod poważnymi znakami ewincent [...]**

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 447, арк. 55. Запис в актову книгу Перемишльського гродського суду від 5 січня 1688 р. Заголовок: „Instructia ichm(os)ciom panom posłom na sejm Yrodzinski sześńiedzielny [...]“. 2. Там само, ф. 9, оп. 1, кн. 458, арк. 86. Запис в актову книгу Львівського гродського суду від 10 січня 1688 р. Заголовок: „Oblata instructionis palatinatus Russiae nunciis Terrarum Leopoliensis, Premysliensis et Sano(censis) com[m]itia Grodnae celebranda electis datae a(nno) d(omi)ni 1688“. 3. Там само, ф. 15, оп. 2, фасц. 105, арк. 438. XVII ст. Заголовок: „Instructia ichm(os)ciom panom posłom na sejm Grodzinski sześńiedzielny [...]“

Опубл.: AGZ, t. XXII, s. 210, N 77.

Переклад

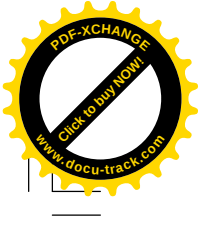
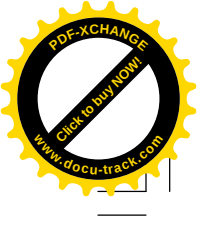
А оскільки за привілеєм князя Лева панам Стрільбицьким надано три лани, звільнені від усяких податків, то їх милості панове посла наші вимагатимуть збереження цих вольностей панів Стрільбицьких згідно зі згаданим привілеєм князя Лева і домагатимуться повного звільнення від оподаткування згаданих милостей панів Стрільбицьких, котрі під [час] війни зобов'язані служити під високим прапором.

* Дата інструкції.

** Початок статті стосується господарських питань Самбірської економії.

*** На цьому закінчується стаття інструкції щодо родини Стрільбицьких. Далі подані статті, які торкаються інших питань.





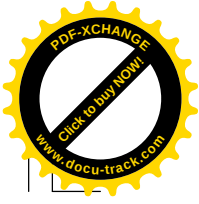
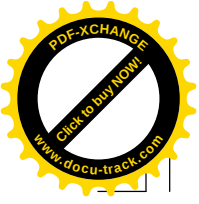
№ 94

1691 р., лютого 12. Жовква.— Польський король Ян III на прохання єпископа Йосифа Шумлянського підтверджує документи, що торкаються спадкових володінь Галицької митрополії у селі Перегінському, наданих у минулому руськими князями та іншими володарями Русі, серед яких „старовинний привілей Лева, сина короля Данила“, кафедральній церкві Успіння у Крилосі, двічі підтверджений його попередниками королями

Joannes Tertius Dei gratia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Severiae, Smolensciae, Czerniechoviaequae.

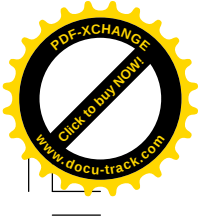
Significamus praesentibus lit[t]eris nostris quorum interest universis et singulis tam praesentis aevi quam futuri harum notitiam habituris, quod quum omnium ac singularum rerum publicarum diuturnum regimen prae primis cultu divino et ecclesiasticorum bonorum augmentis florere ac perennare ipsa nos edoceat experientia, resque sit non dignitate magis clara quam via salutaris, ubi majori desuper imperantis, per quem reges regnant, principes imperant et potentes decernunt justitiam, gloriae honori, et venerationi prospiciatur, et quia non alius est beatior regni proventus, quam religionis augmentum: id nostras ab ipsis regni nostri initiis inter alias muneris nostri regii partes exercuit curas, ut pia legata et ordinatas ecclesiarum haereditates sacrorumque foundationes caetuum et inclitas earundem in majorem die laudem immunitates conservaremus, atque ut omni aequitate ita valida antiquorum auctoritate munitas retinere-mus. In omni enim republica prima est religionis et rerum divinarum sollicitudo; summa imperia cum religione stare, sine hac ruere, sola haec regum et regnorum solida basis est. Cujus rei magnitudo praecipuum generis humani bonum et indubitatus quaerendae ac aeternitatis finis solo legum, jurium ac justitiae tutatur et firmatur praesidio, his autem remotis interruptio et turbatio rerumque humanarum mutatio et diversitas animi intentionem perturbat et abrumpit. Quamobrem universae conditioni, sive personas, sive haereditates, successiones vel funda-





tiones jusque suum originale defensurae, tuiturae ac probaturae, per reges et principes ne tollatur justitia et dominetur impunitas providetur et ornatur. Haec tamen omnia, si cursum seculorum rerumque et actionum humanarum conditionem respexerit, cum nihil solidum perenniusque propter brevem et incertam vitam hominum et tot plerumque intercurrentes rerum vicissitudines in se contineant: in ictu et transitu unius vel alterius olympiadis depereunt, facileque et brevi temporis momento in oblivionem veniunt, ni subsecuturae aetati lit[t]erarum monumentis tradantur victurisque inscribantur chartis, ut aeternitatem rerum, quae non praesentis tantum aevi, sed posteritatis etiam memoriam requirunt, custodiant et eant in posteros. Sic enim est, ut fama cujusque post cineres haud longius duret, quam lit[t]erae jubent, in quibus perpetuo vivitur, si quid magnum aeternumque esse debeat. Et facta humana, quantumque memorabilia, facile intereunt, nisi lit[t]erarum beneficio fuerint immortalitati consecrata. Scripta ferunt annos notitiamque serae posteritatis habent. Ast quia nec ea longissimi aevi attingant perpetuitatem, ubi enim ingentia volumina legum lucem aspexisse intelligantur congestaeque actorum copiae omnibus se prompta exhibere potuisse credantur, mox paulo temporis decursu, partim vetustate consenescent et oblivione delentur, partim per vim humanae vicissitudinis vel popularis licentiae tempestatem, ac si nunquam scripta servataque fuissent, interiisse audiuntur, amplius non visuntur, nisi ita supremus rerum arbiter, cujus nutu et voluntate cuncta gubernantur, et indagatrix omnium, sapientia, rebus actionibusque humanis prospexisset, ut regibus et principibus non solum coronas sceptraque contulisset, verum etiam tanquam causae efficienti renovandorum, corrigendorum et statuendorum jurium potestatem auctoritatemque concessisset. Qua propter cum venerabilis in Christo pater Josephus Szumlański, Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae ritus Graeci episcopus, metropoliae Kijoviensis administrator, archimandrita Pieczaroviensis et proeliis et meritis etiam apud sequentis aevi posteritatem perenni commendatione dignus, nobis rei publicae tam in bellicis quam in publicis

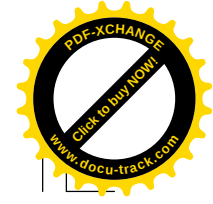
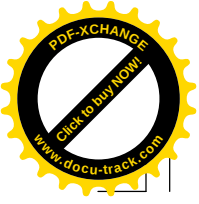




expeditionibus et functionibus multoties praestitis (quae et hucusque praestare nititur) sat superque insignis, post multas in vindicanda villae Perekhynsko, in palatinatu Russiae districtu Zydaczoviensi sitae, ad ecclesiam metropolitanam in Kryłos Haliciensem tituli assumptionis in coelum gloriosissimae Virginis Mariae spectantis haereditate sollicitudines et continuas jurium, privilegiorumque hancce haereditatem firmantium ac manutinentium, partim per incuriam antecessorum suorum, partim per crescentia hujus regni mala bellorumque undique in hac patria dominiisque nostris flagrantium calamitate deperditorum investigationes ac perpersum studium ea, quae ex antiquitate eruta, Ruthenico, Latino ac Polonico idiomate scripta, sana, salva et illaesa omnique suspicionis nota carentia reperire potuerit, nobis produxerit jura, et illa omnia, quae etiam ad praesens circa eliberationem eiusdem villae Perekhynsko transacta sunt, praesentaverit, supplicaveritque nobis, quatenus auctoritate nostra regia (ne error neglectarum rerum interdum suum afferat damnum) approbare, confirmare atque jus proprietatem, haereditatem, ac indubitatum dominium solidare dignaremur. Quae jura, privilegia, documenta ac lit[t]erae, puram, meram, veram ac legitimam suprascriptae villae hereditatem et antiquam ecclesiae metropolitanae Haliciensis in Kryłos foundationem demonstrantia, de verbo ad verbum atque de data et acta huicce diplomati in ordine inserta habentur.

Et primo quidem privilegium vetustum Leonis, filii regis Danielis, ecclesiae metropolitanae Haliciensis foundationem, Sclavonico idiomate exaratum in se continens, per serenissimos antecessores nostros Stephanum de data Varsaviae die ultima mensis Januarii, anno domini millesimo quingentesimo octogesimo primo, Sigismundum Tertium ibidem Varsaviae die prima mensis Octobris millesimo quingentesimo nonagesimo secundo anno approbatum ad acta castrensia capitanealia Haliciensia sabbatho post festum nativitatis Beatissimae Virginis Mariae proximo anno millesimo sexcentesimo quadragesimo secundo per oblatam porrectum, ex iisdemque actis authentice depromptum, tenoris verborum qui sequitur eiusmodi. [Далі подано запис Галицького

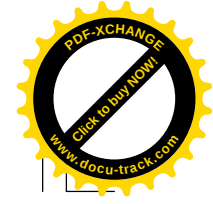
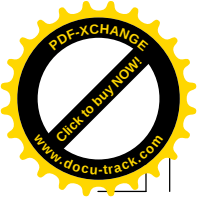




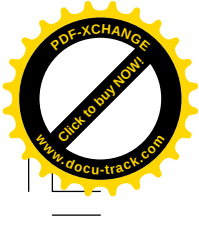
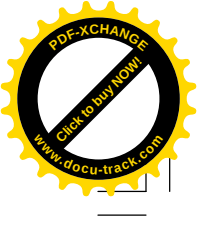
городського суду з датою 13 листопада 1642 р., у складі якого є привілей князя Лева українською мовою (III, № 18) у підтвердженнях королів Стефана та Сигізмунда III].

Nos itaque suprascriptus Joannes Tertius, rex Poloniae, ecclesiasticas foundationes et immunitates universaliter in regno nostro omnes et particulariter quasque a prima aetate divinae gloriae et laudi applicatas et ad cultum divinum serviumque servientium Deo destinatas integri et pleni juris habere cupientes praedictaeque supplicationi venerabilis in Christo patris Josephi Szumlański, episcopi Leopoliensis tam in promovendo divini cultus studio spiritualis exemplaris et laudabilis, quam in obsequendi nobis et serenissimae domui nostrae gloria ac bene merendi erga hanc rempublicam promptitudine et constantia praeclari viri, (cujus sunt nobis cordi amplissima tam belli, quam pacis tempore illibata fide contestata in nos remque publicam merita) apud nos factae, uti justae legitimae, ac aequitati consentaneae benigne annuentes ut pro tantis ipsius meritis perpetua grati nostri erga ipsum animi extet testificatio etsi nihil habeamus ita harum quod non libenter ipsius ornandi et amplificandi causa faciendum nobis esse putemus; tamen singulari erga ipsum provocati studio ut parem meritis ipsius animum et gratiam referamus, testemurque in perpetuum sponte ac libere, maturaque deliberatione super his habita suprascripta privilegia jura documenta contractus dispositiones proprietatem et haereditatem bonorum villae Perehyńsko ecclesiae metropolitanae ritus Graeci Haliciensi in Kryłos sitae tituli assumptionis in coelum gloriosissimae Virginis Mariae evincentia et obloquentia aequae ac antiqua principis Russiae Olgerdowicz eidem ecclesiae superdictam villam Perehyńsko impertita jura, saeviente vero undique, intra viscera hujus patriae Turcica et Tartarica potentia disrupta et conflagrata, a serenissimo Casimiro Jagielloni de millesimo quadringentesimo septuagesimo anno, dein Sigismundo Primo et Sigismundo Augusto aliisque antecessoribus nostris saepedictae ecclesiae spiritualibus, vetusta per novam principum gratiam restituta ac firmata iterumque improspere adversitate temporum per quendam generosum olim Zbozny capitaneum Zydzoviensem a spiritualibus eiusdem ecclesiae extorta at suppressa,





in hominum tamen memoria vera et recentia renovanda, approbanda, confirmanda, ratificanda et solidanda esse duximus: quemadmodum de facto supernae potestatis nostrae regiae auctoritate amissa modo praemisso jurium instrumenta et quae in posterum reperiri poterint quorum tenores tanti esse volumus ac si his et lit[t]eris nostris de verbo ad verbum inserta sint vel ex eo potissimum justitiae aequitatisque motivo, quod ex causa perditionis privilegiorum a tempore adhuc prosperi gubernii Sigismundi regis antecessoris nostri, inter seculares et spirituales personas ad lites ventum fuerit et quasi bona regalia ad sinistram quorundam delationem justitiae distributivae subesse debuerint, per gratiam serenissimorum antecessorum nostrorum distribuerentur spirituales possessores haereditarii ab illegitimis donatariis inturbarentur, idque cum maxima pii instituti ac religionis damnificatione, gloriae dei diminutione legumque patriarum perturbatione, quae clare ac manifeste declarant bona nullo jure vel ob casum aliquem recepta restitui debere; cum amissio instrumenti non amittat substantiam veritatis et usus fructus sit jus utifruendi rebus alienis, salva rerum substantia inventum quoque juris civilis nequeat tollere jus divinum quodque semel deo dictum est, amplius ad prophanos usus transferi non debeat, omnis quoque alienatio rerum ecclesiasticarum sicut mobilium et immobilium utpote monasteriorum, hospitalium et cunctorum locorum piorum quocunque titulo sive venditionis, sive permutationis, sive donationis fiat de jure sit prohibita, ita ut nec alienari nec obligari possit, innovamus atque una cum specificatis suprascriptis juribus, privilegiis in omnibus eorundem punctis, clausulis, conditionibus, nexibus, ligamentis, verbis positionibus et articulis approbamus, confirmamus, ratificamus, manutenemus et solidamus villamque praememoratam Perehyńsko dictam ut juris antiquissimi ecclesiae suprascriptae metropolitanae in Kryłos Haliciensis patrimonium et dotem a primis eiusdem rudibus inscriptam et ordinatam, eidem ecclesiae, sublata omni dubietatis quaestione, quae vel per minus attentam antecessorum ritus Graeci Leopoliensium, Haliciensium et Podoliae episcoporum curam sine etiam auctore bellorum infelicitate erepto quasi suffragii jure oriebatur, et tunc prorsus dubia, quae nunc clara



et rata in suprascripto memorati venerabilis in Christo patris Josephi Szumlański, episcopi Leopoliensis, nobis ad praesens supplicatis cum magnifico Stanislao Jabłonowski, palatino Russiae, exercituum regni supremo duce ac eiusdem nominis generoso capitaneo Bohuslaviensi filio eius minorenni facto contractu, patent et eliciuntur ipsorumque teste conscientia specificatae villae Perehyńsko nullius juris possessores fuisse restitutum, reddimus, incorporamus et prout ab antiquo est et in posterum humana industria augeri poterit cum omnibus attinentiis et pertinentiis commodisque et emolumentis generaliter universis, locorum et situs positione ac circumferentia ita in latum et longum sese extendente, quemadmodum a prima aetate, signis, metis, et limitibus ab aliis vicinis bonis est distincta, assecurata et limitata juris proprietatis dominii ac haereditatis saepedictae ecclesiae esse haberi dicimus et volumus per praesentes lit[t]eras nostras, decernentes hocce diploma nostrum confirmatorium omniaque et singula in eo fideliter inscripta uti et tanquam juri communi et usui earundem non repugnantia, vim et robur perpetuae indubiae ac inviolabilis firmitatis ad aeternitatem temporum habitura.

In cujus rei majorem fidem ac evidentius testimonium manu nostra subscriptum sigillo regni communiri jussimus.

Datum Żółkiewiae, die XII mensis Februarii anno domini MDCXCI, regni vero nostri XVII.

Joannes rex.

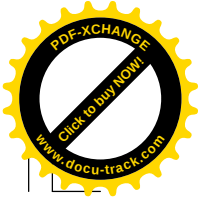
Franciscus Michael Denhoff, Starogardiensis capitaneus, sacrae regiae majestatis secretarius.

Locus sigilli majoris cancellariae regni.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 9, оп. 1, кн. 459, арк. 1153—1157, 1183—1189. Запис в актову книгу Львівського гродського суду від 20 березня 1691 р., створений на основі оригіналу. Заголовок: „Oblata voluminis certi pargamenei confirmationis sa(crae) r(egiae) m(aiestatis) juriu(m) privilegiorum contractuum haereditate(m) villae Perehynsko ecclesiae Halicien(sis) Krylosien(sis) evincentiu(m)“. 2. AGAD w Warszawie, zesp. A. Czołowski, N 3198, s. 2—27. Витяг з кінця XVII — початку XVIII ст., створений на основі названої обляти 1691 р.

Опубл.: AGZ, t. I, s. 94—95, 106—107, N 60.





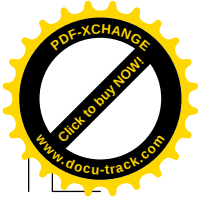
Переклад

Ян III, з ласки Божої король Польщі, великий князь Литви, Русі, Пруссії, Мазовії, Жмуді, Лівонії, Київщини, Волині, Поділля, Підляшшя, Сіверщини, Смоленщини, Чернігівщини.

Повідомляємо цим нашим листом усіх і кожного, кого це стосується, як сучасникам, так і нащадкам, хто виявить бажання про це знати. Сам досвід учить нас, що тривка влада у всякій і кожній державній справі процвітає й зміцнюється в першу чергу від Господньої шани і примноження церковних маєтків. І хоч це не перевершує у славі й честі дорогу спасіння, на якій проявляються достоїнства, гідні пошани, вищої за владу, якою наділені королі, правлять володарі і вершать правосуддя можновладці, однак для мене немає благословеннішого набутку, ніж зміцнення релігії. Від самого початку нашого панування серед інших державних турбот щодо зміцнення влади ми заклопотані тим, щоб зберегти на більшу славу Божу благочесні заповіді й спадкові розпорядження на користь святої церкви і охоронити її маєтки та пільги, а також закріпити їх, залишаючи у повній і недоторканій чинності згідно з волею попередників. Бо релігія і релігійні помисли — це перша турбота великої держави. Верховна влада тримається на релігії, а без неї занепадає, оскільки релігія — єдиний непорушний фундамент для королів і Королівства. Велич цього постулату — особливе благо людства і надійна запорака бажаної рівноваги на землі. [Воно] міцніше за умов безпечної охорони законів, права і правосуддя, без яких [настають] ворожнеча і безладдя, мінливість і суперечності людських справ, розкладаються і руйнуються духовні прагнення. Ось чому, коли хтось намагається захистити, обумовити чи підтвердити своє право в будь-якій угоді як щодо особи, так і щодо спадкового майна чи ґрунтів — нехай королі і володарі не протидіють правосуддю, а підтримують і посилюють його, щоб не запанувала безкарність.

Усе це, якщо зважити наплинність часу й людських справ і чинів, у яких немає нічого надійного й непорушного через недовговічність і непевність людського життя, однак спирається лише на безліч скороминущих змін, що в зіткненнях і взаємопереходах зникають через кожні декілька років і за коротку поточну мить легко відходять у забуття, якщо їх не зафіксувати для вічності у писемних свідченнях, переданих і записаних на безсмертних грамотах, які можуть зберегти й донести до нащадків непорушність чинів, потрібних пам'яті не так сучасників, як майбутніх поколінь. Стається так, що будь-чия слава не живе після похорону довше, аніж звеліли документи, в яких людина може жити у віках, коли тільки існує щось насправді велике й вічне. Людські діяння, якими б пам'ятними вони не були, легко забуваються, якщо не подбати про їх нетлінність у благодійності актів. Бо коли вони записані, тоді проносять через роки звістку для далекого потомства. І якщо не доживають до часів, коли переглядаються величезні сувої законів для обнародування чи перевіряються накопичені зібрання актів, щоб кожен міг знайти потрібне, то за короткий





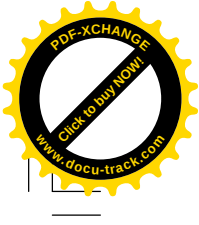
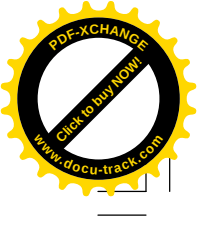
відрізок часу, якщо їх при збереженні ніколи не переписано, вони або старіють від давності та зникають у забутті, або гинуть знаними, але непобаченими від людської непостійності чи стихії народної сваволі. Але творець сущого, волі й бажанню якого підкорене все, а також загальний критерій — мудрість — передбачили це у справах і діяннях людських, даруючи королям і володарям не тільки корони й скіпетри, але й право використати могутність і владу для відновлення, виправлення і встановлення законів.

Отже, велебний у Христі отець Йосиф Шумлянський, львівський, галицький і кам'янець-подільський єпископ, адміністратор Київської митрополії і печерський архимандрит, гідний увічнення у тривкій пам'яті нащадків за подвиги й заслуги, якими не раз відзначався (і досі прагне відзначитися) і значно прислужився нам і державі як у військових, так і у громадських справах і обов'язках, після багатьох довготривалих клопотів з приводу присудження спадкового маєтку галицької митрополичої церкви Успіння найславнішої [Диви] Марії у Крилосі, розташованої у селі Перегінське Жидачівського повіту Руського воєводства, зміг після довгих і терпеливих пошуків знайти написані руською, латинською і польською мовами справжні, непошкоджені і в жодному рядку не підозрілі [щодо достовірності] листи з правами й привілеями на володіння й підтвердження згаданого спадку, які давно були втрачені як через недбальство його попередників, так і через нещастя, що звідусіль шкодили процвітанню Королівства, а також через повсюду розпалені нечестивими на батьківщині війни у наших володіннях. Таким чином, він пред'явив нам ці привілеї і представив усе те, що стосується на сьогодні звільнення згаданого маєтку Перегінське, і просив, щоб ми силою нашої королівської влади удостоїли (аби випадково не сталося шкоди через непоштивне ставлення до подій минулого) апробувати, підтвердити й скріпити належне спадкове право на [згадане] незаперечне володіння. Ці права, привілеї, документи і листи, вказуючи на безумовне, повне, правдиве і законне спадкове володіння на згадане село, фундоване Галицькій митрополичій церкві у Крилосі, подані дослівно і за датуванням цієї грамоти у викладеній нижче послідовності.

Першим іде старовинний привілей Лева, сина короля Данила, який містить у собі фундацію галицькій митрополичій церкві, написану слов'янською мовою і підтверджену нашими найяснішими попередниками Стефаном (видано у Варшаві, в останній день місяця січня, року Божого 1581) і Сигізмундом III (підтверджено там же у Варшаві, першого дня місяця жовтня 1592 року і внесено у вигляді обляти до галицьких старостинських книг найближчої суботи після Різдва найблагословеннішої Диви Марії 1642 року). Автентичний витяг із цих актів, наведений нижче, має такий зміст [...]

А тому ми, вищевказаний Ян III, король польський, бажаючи загалом і в деталях зберегти у нашому Королівстві недоторканими й повноправ-

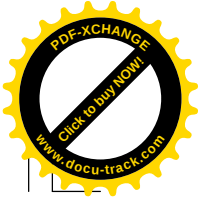
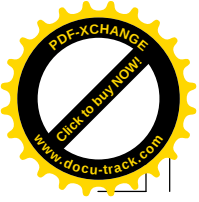




ними всі церковні маєтності та пільги, надані і затверджені від першопочатків інституціям і служителям божественного культу в славу і хвалу Богу, доброзичливо схилиємось і визнаємо законним, справедливим і розсудливим згадане клопотання велебного у Христі львівського єпископа отця Йосифа Шумлянського, визначного і достохвального мужа як у ревному служінні церкві, так і в заслугах перед нами особисто та для слави і процвітання нашого найяснішого двору, а також славного стійкою ревністю у ставленні до державних справ (його найщиріша служба і нам, і державі з неослабною і випробуваною вірністю триває як під час воєн, так і в мирний час). Намагаючись наочно засвідчити свою душевну вдячність за такі заслуги, ми розуміємо, що не існує нічого важливішого, чого не слід було б радо вчинити для його відзначення і піднесення, [як його просьба]. Так, прагнучи ревно й щиросеречно винагородити його заслуги, ми урочисто, вільно і з власної охоти, на основі свідомого розміркування запевняємо на майбутнє і наказуємо поновити, апробувати, підтвердити, скріпити і зміцнити в пам'яті людей нині чинні вищенаведені права, привілеї і грамоти з угодами та розпорядженнями на користь церкви Галицької православної митрополії Успіння найславнішої Діви Марії у Крилосі, на власний спадковий маєток у селі Перегінське при умові його судового повернення згідно з давнім правом, дарованим цій же церкві на вищевказане село Перегінське володарем Русі Ольгердовичем. А коли турецька і татарська сила повсюдно лютувала у зруйнованих і спалених оселях нашої батьківщини, [вже] тоді часто згаданій церкві і священикам були підтверджені давні привілеї і ласкаво наново засвідчені володарями: найяснішим Казимиром Ягеллончиком у 1470 році, а потім Сигізмундом I і Сигізмундом Августом та іншими нашими попередниками, а також іще раз за наполяганням священиків цієї ж церкви — покійним шляхетним жидачівським старостою Збожним [?].

Ми воліємо, щоб зміст передбачливо виданих за нашим розпорядженням силою верховної королівської влади правових актів, котрі можна буде використовувати в майбутньому, був точно таким, як його дослівно викладено у цьому нашому листі, тобто з найглибшим дотриманням закону й справедливості. Бо з часів, що передували правлінню нашого попередника короля Сигізмунда, у зв'язку з втратою привілеїв встановилася певна [правова] розбіжність між світськими й духовними особами, згідно з якою королівські маєтки мусили підлягати якомусь перекрученому процесуальному порядку розділеного судочинства. [Проте], оскільки волею наших найясніших попередників спадкові маєтки церкви були відділені від наданих їй у користування [державою?], то це призвело до плутанини і завдало величезних втрат богомільним інституціям і релігії, зменшило славу Богу й порушило закони батьків, у яких чітко і недвозначно проголошено, що набуті маєтки за жодним правом і у жодному випадку не можуть бути повернені. І хоч з втратою документа не втрачається суть правди, а вживання чужого майна не перетворюється у правове





використання і діюча суть божественного права, провіщеного Богом, не може змінюватися зі зміною будь-якого цивільного права, однак, щоб це не поширювалось і не практикувалось надалі нечестивими — нехай віднині закон заборонить усіляке відчуження рухомого й нерухомого майна церков, а також майна монастирів, шпиталів та будь-як названих інших богомільних інституцій. Заборонено також обмін і дарування [земель] без права відчуження і дарування.

Цим самим ми відновлюємо з усіма вищевказаними особливими правами і привілеями в усіх їх пунктах, статтях, положеннях, погодженнях, твердженнях і параграфах, а також апробуємо, засвідчуємо, робимо очевидним і зміцнюємо за згаданою церквою Галицької митрополії у Крилосі перед тим назване село Перегінське, записане й призначене їй від самої побудови за давнім правом дарованого спадку. Розглянувши й дослідивши все, що викликає сумнів, котрий випадково набув права голосу чи то через недбалість попередніх львівських, галицьких і подільських єпископів грецького обряду, чи то через загибель фундації [церкви] у військовій стихії, ми відновлюємо, повертаємо і втілюємо в життя те, що донедавна здавалося сумнівним, а тепер чітко й недвозначно відкривається і роз'яснюється після поданого нам прохання згаданого велебного у Христі львівського єпископа Йосифа Шумлянського, який домовився з ясновельможним руським воєводою, великим коронним гетьманом Станіславом Яблоновським і його неповнолітнім сином, шляхетним того ж імені богуславським старостою, що останні, як самі, очевидно, розуміють, не є ані за жодним правом власниками вказаного села Перегінське.

Отже, ми погоджуємось і велимо цим нашим листом закріпити за часто згаданою церквою [село Перегінське] з усіма цілком і повністю суміжними і належними до нього вигодами й користями, а також з усіма господарськими будівлями та освоєними угіддями, як такими, що здавна пролягають довкола, вздовж і завширшки, так і тими, що можуть з'явитися в майбутньому завдяки людській праці, розмежовуючи і визначаючи обвід [даного маєтку] точно в тих межах, лініях і граничних знаках, у яких це село від самого початку було відділене від інших сусідніх сіл згідно з правом законного спадкового володіння.

Визнаємо також цим нашим підтвердним листом, що йому надається довічна чинність і сила непорушної і недоторканої ваги в цілому й деталях, що тут записані з такою точністю, яка виключить неузгодженість між загальним правом і використанням даних пільг.

Для переконливого доказу та очевидного свідчення того, що відбулося, ми наказали скріпити підписане нашою рукою, королівською печаткою.

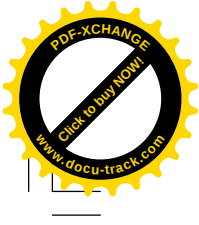
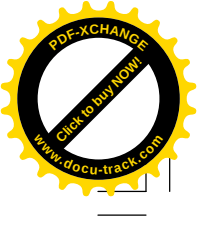
Дано в Жовкві, дня 12 місяця лютого, року Божого 1691, на 17-й рік нашого панування.

Ян, король.

Франциск Міхал Денгоф, старогардський староста, секретар священного королівського маєстату.

Місце великої печатки королівської канцелярії.





№ 95

Кінець XVII — початок XVIII ст. [Львів].— З опису маєтностей, котрі належали до церкви святого Миколи, що на Краківському передмісті у Львові, у який включені відомості з документа „княжича Лева, сина короля Данила“, про фундацію церкви, зокрема земельні посілості, а також порядок користування ними і прибутками від них та обов'язки мешканців*

[...]** Primo. Cerkiew świętego Mikołaja ex piis offerentu[r] elemosinis wyfundowana ma erectię swoją od Leon(a) xiążecia syna krola Daniela de data eius w L(wo)wie feria sexta die 8-va mensis Octobris 6800 anno, w ktorej erekcyi abundantissimae fundationes specificantur tak pro decore eccl[esi]ae iako tez sub sustentatione et subsistentia kaplanow przy teje cerkwi będących.

Naprzud jurydyka poczowszy od cerkwi z martwych wstania Pańskiego in longum ciągnie się do Bramy Krakowskiej po obedwoch ulicy Wołyńskiej stronach in latum od drogi pod Gurą Łysą nazwanej az do rzeki Połtew nazwanej na tych jurydyce cujus-cunque conditionis et status ludziom per millitum exercitium omnium artium salvo censu ad ecclesiam praememoratum.

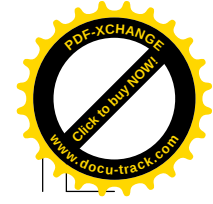
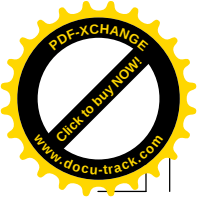
W teje samej erekcyi nominatur obserność grontow, pol, sianożęci y na tych ze polach, grontach permittitur cmetonum locatio, silvarum sive gajerum interdictio ex pratis et faenificiis usus et fructus commodo suo applicatis, quorum fundorum series et granicies in erectione sic specificatur. Ziemie Łęgu objazdu z uroczyskami inferius fluvii vulgo nuncupati Połtew incipiendo a primo loco to jest od pierwszego uroczyska Łopuszny et Niemczyska vocato, et in superficie eius alias poprzek ipsius loci dicti Łęgu [...]*** quidem tendit ad montes vocatos Chelmicz et inter fluvium praemisum Polteu et montem dictum Chelmicz in eodem ipso loco alias w Łęgu in instanti mandamus villico n(ost)ro Michaeli Kuropasigu foveam alias Ruw facere in signum perpetuae memoriae ibique alterius ab ista fovea in Montes per collem parvum vulgo nominatum Chelmicz et per fundum paludis Tutorłowa Debra nuncupatum et per alium

* Датовано приблизно, на основі палеографічних особливостей письма документа.

** Так в оригіналі починається акт.

*** Одне слово не прочитано.





quoque locum Krzywy Potok vocatum y przez Kamienny Garb alias Mochnaty vocatum usque ad vias sibi per profundum contiguas alias dowozow quae tendit ex oppido Gliniany, usque ad Leopolim, et inferius per viam incipiendo a superior parte do wierzchu blota Rudki et ex inde na doł potokiem usque ad foveam alias do przekopu supra alias nad Potokiem jacens et a fovea inferius recta mensura ad superiorem partem to jest Brodu Kamienopolskiego, a od tego Brodu Kamienopolskiego inferius ad monasterium Divi Michaelis super fluvius Poltew ad primum locum a nas wroczyńska Łopuszny, Niemczyska, inter haec loca alias uroczyskami praenominati fundi alias gronta liberum erit omnem utilitatem atque commodum pro suo arbitrio sibi comparare gajos, sive silvas prohibere, cmetones locare, prata et campos commodi sui comparare etc etc. et na k(to)rych polach i grontach (fertur) wies Zniesienie stoi, jako constat aliquomodo ze cerkiew S[więtego] Mikołaja była in possessione tych grontow et cmetonum [...]*

Рук.: Оригінал — НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 182, арк. 11. Заголовок: „Informacya o prowentach tak pewnych iako i akcydentalnych corocznych cerkwi lwowskich przedmieyskich, tudziez o grontach, polach, sianożęciach, ktorych actualiter rzeczony cerkwie używają, jako tez i o awulsach na ktore regum privilegiis gloriantur“. Кінець XVII — початок XVIII ст.

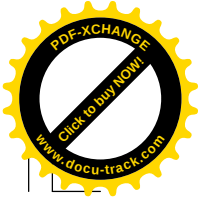
Переклад

По-перше, церква святого Миколи, побудована та обдарована благочестивими пожертвуваннями, має документ про заснування від княжича Лева, сина короля Данила, датований ним у Львові, в п'ятницю 8-го дня жовтня місяця 6800 року. При її спорудженні використовувалися найбагатші фундації як для оздоблення церкви, так і для підтримки і забезпечення священників, які були при тій церкві.

Перш за все юридика. Починаючи від церкви Христового Воскресіння, вона простягається в довжину до Краківської брами, по обидва боки Волинської вулиці, в ширину — від дороги, названої під Лисою горою, аж до ріки, що зветься Полтвою. На тій юридиці як підставі наказано людям в умовах будь-яких військових подій не порушувати ставлення до церкви.

У тому ж документі визначаються розміри земель, полів, сіножатей і на тих же полях, ґрунтах дозволяється розміщення кметів, [проголошу-

* Далі йде опис земель і доходів із львівських передміських церков святого Теодора, Благовіщення, Богоявлення та Святого Христа.



ється] заборона [вирубубання] лісів або гаїв і право користуватися луками, сіножатями та плодами для свого пожитку. Земельні обшири та межі цих ґрунтів розглядаються, зокрема, так: землі об'їзду Лугу з урочищами нижче ріки, званої загальною Полтвою, починаючи від першого місця, тобто від першого урочища Лопушна і названого Німчиська і на його території, інакше поперек того місця, названого Лугом, простягаються до гір, які називаються Холмиці, та між згаданою рікою Полтвою і горою, званою Холмець, у тому ж самому місці, тобто в Лугу. Тепер доручаємо управителю цим мастком Михайлові Куропасику викопати каналу, інакше кажучи рів, на знак вічної непорушності і там, вище від того рову в гори через малий горбок, що звичайно називається Холмець, і через болотисте місце, назване Туторлова Дебра, і також через інше місце, що іменується Кривим Потокком, через Кам'яний Горб, по-іншому званий Мохнатим, аж до шляхів, через провалля, що межують з іншими довозами, які тягнуться з міста Глиняни аж до Львова. А [далі] нижче через дорогу, починаючи з вищої частини до верху болота Рудки, а звідти вниз потоком аж до долини, тобто до вищого перекопу, або йдучи над Потокком і нижче від рову правильно відмірявши до вищої частини, тобто до Кам'янопільського Броду, а від того Кам'янопільського Броду нижче до монастиря святого Михайла понад рікою Полтвою до першого місця, урочища Лопушна [і] Німчиська, поміж цими місцями та урочищами, що їх звуть долинами [...]

[Із цього] можна буде мати будь-яку користь і для своєї вигоди на власний розсуд тримати гаї або оберігати ліси, розмістити кметів, підготувати для свого користування луки та поля і т. ін., а на тих полях і ґрунтах лежить село Знесіння, і звідкись відомо, що церква святого Миколи була власником тих ґрунтів і [розташованих на них] кметів [...]

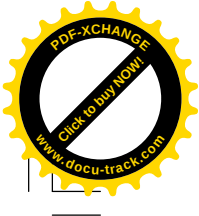
№ 96

1726 р., січня 31. Варшава.— Польський король Август II на прохання ігумена Єзекиїла Бончаковського підтверджує дарчий лист „Лева — князя Русі“ та привілеї королеви Бони і короля Яна Казимира для Онуфріївського монастиря у Лаврові

Augustus Secundus, dei gracia rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Kiioviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severae, Czerniechoviaeq(ue) nec non haereditarius dux Saxoniae et princeps elector etc.

Significamus praesentibus lit[t]eris nostris quorum interest universis et singulis reproductas coram nobis esse lit[t]eras pergameneas in numero tres. Primas quidem per olim illustrem

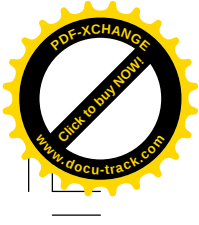
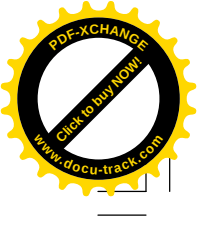




Leonem ducem Russae Ruthenice scriptas, secundas per serenissimam olim Bonam reginam Latino idiomate, ac demum tertias per serenissimum olim Joannem Casimirum regem Poloniae stylo Polonico scriptas Conventui sancti Onuphrii Laura dicto, religiosorum ordinis divi Basilii Magni benigne collatas, varias donationes, immunitates ac libertates in se continentes, sanas, salvas et illaesas omniq(ue) suspicionis nota carentes, simulq(ue) summo cum dolore conquestum nobis esse, quod(que) alia plurima privilegia fundatio, dispositiones iura ac transactiones supradicto conventui serviens sabbatho post festum sancti Lavrentii Levitae et Martiris, anno domini millesimo septingentesimo septimo per ecclesiae et monasterii conflagrationem igne combusta et in favillam redacta fuerint, prout manifestatio in castro Prem(isliensi) sabbatho post festum sancti Michaelis Archangeli, proxima anno praefacto, per superiorem praedicti conventus facta praemissa fusius enarrat. Supplicatumq(ue) nobis est per certos consiliarios nostros lateri nostro assidentes, quatenus praetactas lit[t]eras Conventui memorato sancti Onophrii Laura dicto, approbare, confirmare, ratificare et innovare benedigne dignaremur, quarum quidem lit[t]erarum et quidem primarum Ruthenicae scriptarum tenor est sequens. [Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича українською мовою у латинській транслітерації, див. у цьому ж виданні III, № 14; також документи польської королеви Бони і короля Яна Казимира].

Nos itaque Augustus rex supplicationi praetactae uti iusta (que) pro Monasterio sancti Onuphrii Laura dicto ad nos factae benigne annuentes praeinsertas lit[t]eras et universa eiusdem monasterii iura foundationem donationes et singula privilegia publica et privata. Usus et consuetudines antiquitus tentas et observatas spirituales et saeculares, tam in genere quam in specie generalitati per specialitatem, specialitati per generalitatem nihili derogando tum et quasi libertates et immunitates, a serenissimis praedessoribus nostris praetacto monasterio concessas, at(que) universa alia privilegia, uti praemissum est ab ipsa fundatione memorati Monasterii sancti Onuphrii Laura dicti usq(ue) ad nunc emanate, quae hic pro expraessis et quasi de verbo ad





verbum pro insertis habere volumus. In quorum usu pacifice saepe dictum monasterium hactenus extitit autoritate nostra regia approbanda, confirmanda, ratificanda et innovanda esse diximus, prout quidem in omnibus punctis, clausulis, nexibus, conditionibus, ligamentis et articulis, praesentibus lit[t]eris nostris peculiaribus in quantum iuris communis rationes sinunt et usus earum habetur approbamus, confirmamus, ratificamus et innovamus, decernentes easdem lit[t]eras et universa iura saepe-fato Monasterio sancti Onophrii Laura dicto servientia vim et robur perpetuae firmitatis obtinere debere.

In quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri lussimus.

Datum Varsaviae, die XXXI mensis ianuarii, anno domini MDCCXXVI, regni vero nostri XXIX anno.

Locus sigilli majoris pensilis cancellariae regni Augustus rex.

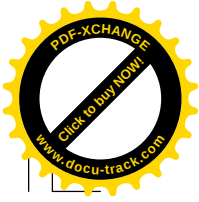
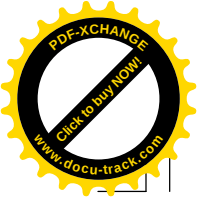
Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 13, оп. 1, кн. 530, арк. 493—494, 497—498. Запис в актову книгу Перемишльського гродського суду від 10 лютого 1727 р. Заголовок: „Oblata privilegii confirma(cio)nis iuri(sd)ic(tionis) p(er) con(ven)tum Laurovien(sem)“. 2. Там само, ф. 13, оп. 2, фасц. 92, арк. 677, 682—683. Створений на основі оригінального документа короля Августа II 1726 р. підсудком Перемишльського гродського суду Волчанським близько 10 лютого 1727 р. Заголовок: „Religiosus in X(ris)to Pater Esekiel Bonczakowsky conventus Laurovien(sis) Divi Basilii Magni Hegumenus“. 3. Там само, ф. 575, оп. 1, спр. 246, арк. 109—111, 119—121. Запис у т. зв. маєстатові книги Станового комітету Галицького губернаторства у Львові після 9 листопада 1781 р. Заголовок: „Iisce Basilianis alterum privilegium serviens“. 4. ЛНБ НАН України, від. рук., ф. 3 (Василіянські монастирі), спр. 118, арк. 17, 23. Запис у дипломатрії Лаврівського монастиря 80-х років XVIII ст. 5. ЦДІАЛ, ф. 201, оп. 4, спр. 88, арк. 13—14. Запис Львівської митрополичої консисторії. XVIII ст.

Переклад

Август II, з ласки Божої король Польщі, великий князь Литви, Русі, Пруссії, Мазовії, Київщини, Поділля, Підляшшя, Лівонії, Смоленщини, Сіверщини, Чернігівщини, а також спадкоємний князь і обраний [?] правитель Саксонії та ін.

Повідомляємо цим нашим листом усім і кожному зокрема, що нашої турботою відновлено три пергаментні грамоти. Перша, колись написана найяснішим Левом — князем Русі по-руськи, друга — найяснішою коро-





левою Боною — латинською мовою, і нарешті, третя — найяснішим Яном Казимиром, королем Польщі, написана по-польськи. Вони містять у собі різні надання, недоторканості та свободи, люб'язно надані згромадженню святого Онуфрія під назвою Лавра, вірних Чину святого Василя, що обєрігають здоров'я, благополуччя від усякої загрози та підозріння. Водночас ми з великим болем дізналися, що інші численні фундації, привілеї, диспозиції і доручення, які зберігалися у згаданих згромадженнях, у суботу після свята святого Лаврентія, служителя храму й мученика, року Божого 1707 згоріли у братстві церкви та монастиря і перетворені на попіл. Як доказ про ці факти розповів настоятель вказаного згромадження у Перемишльському замку, в суботу після свята святого Михайла Архангела, найближчого до названого року, і просив нас через певних наших радників, що перебувають біля нас, щоб ми прихильно [та] ласкаво [спробували] оті названі грамоти для згаданого згромадження святого Онуфрія під назвою Лавра апробувати, підтвердити, ратифікувати і [тим самим] поновити. А звучить зміст тих грамот, первісно написаних по-руськи, так [...]

Отже ми, Август — король, прислухаючись до поданого нам справедливого прохання від монастиря святого Онуфрія під назвою Лавра, прихильно підтверджуємо вказані грамоти і всі права цього монастиря, маєтки, дарування і окремі громадські та приватні привілеї. Користуємось і дотримуємось давніх звичаїв та духовних і світських правил як загалом, так і зокрема, [розглядаючи] загальне через окреме та нічого не розпитуючи зокрема через загальне, які є свободи й недоторканості, видані нашими славетними попередниками названому монастиреві, а також усі інші привілеї, надані від самого заснування згаданого монастиря святого Онуфрія під титулом Лавра і проголошені аж донині, хочемо мати чіткими і слово в слово підтвердженими. [Зауважимо], що у [майновій] непорушності згадуваний монастир досі існує, використовуючи своє право власності, і ми виразили нашим королівським авторитетом, що [його права] слід апробувати, підтвердити, ратифікувати й поновити. Оскільки в усіх пунктах, розділах, поєднаннях, умовах, погодженнях і параграфах, даних нашими особистими грамотами, вони відповідають приписам спільного права і його застосування, то ми апробуємо їх, підтверджуємо, ратифікуємо і поновляємо, постановляючи, що ті грамоти та всі права згаданого монастиря святого Онуфрія під назвою Лавра повинні зберегти силу і постійно захищувати непохитність стверджуваного.

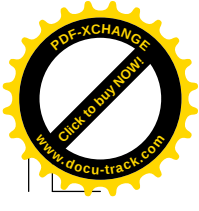
У цьому підтверджую правильність [чину], підписавши [документ] власною рукою і засвідчивши [його] королівською печаткою.

Дано у Варшаві, 31 січня, року Божого 1726, на 29-й рік нашого панування.

Король Август.

Місце підвішеної великої печатки королівської канцелярії.





№ 97

1740 р., серпня 22*. Вишня.— З інструкції послів на Вишнянський сеймик про належність, згідно з „фундацією руського князя Лева“, маєтків монастиря святого Спаса та села Страшевичі до Перемишльського греко-католицького єпископства

[...]** Dobra Świąty Spas, Straszewice cum attinentiis iuxta foundationem Lwa księżęcia ruskiego ad mensam episcopalem Premisliensem ritus graeco-uniti applicentum, clerus zaś eiusdem rithus od czynszów et quavis datione liberetur [...]

Рук.: Місце зберігання оригіналу документа не відоме. Списки — 1. ЦДІАЛ, ф. 9, оп. 1, кн. 545, арк. 1799. Облята Львівського гродського суду від 29 серпня 1740 р. Заголовок: „Instructione ad comitia generalia Visnieviensia. Oblata“. 2. Там само, оп. 2, фасц. 43, № 1864, арк. 1856. 3. Там само, ф. 7, оп. 2, фасц. 14, № 385, арк. 579. 4. Там само, ф. 13, оп. 1, кн. 553, арк. 2364 (текст доданий до книги).

Опубл.: AGZ, t. XXIII, s. 197, стаття 45.

Переклад

Маєтки [монастиря] святого Спаса і Страшевичів з прилеглими [землями] належать, згідно з фундацією руського князя Лева, до Перемишльського греко-уніятського єпископського столу, а клір усіх обрядів звільняється від чиншів і всілякого оподаткування.

№ 98

1753 р.— Витяг із запису „рукописної книги“ митрополита Лева Кишки про суперечку між кийвським, галицьким і всієї Русі митрополитом Флоріаном Гребницьким і львівським єпископом Левом Шептицьким за адміністративно-церковну належність Брацлавського воєводства і згадку у ньому про „привілей Лева, князя Русі“, для Галицької митрополії

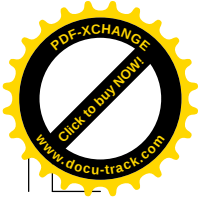
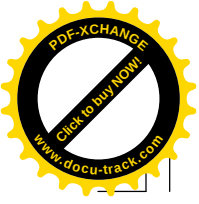
Extractus ex Libro Bibliothecae monasterii Leopoliensis ordinis Sancti Basilii Magni ad sanctum Onuphrium.

* Документ датовано за першою вступною статтею інструкції.

** Пропущено перші 44 статті інструкції, які не стосуються змісту.

*** На цьому стаття закінчена. Наступні статті інструкції присвячені іншим питанням.





Notandum N 41 marginali in processu Romae agitato 1753 anno (inter excellentissimum Florianum Hrebnicki Metropolitam Kyoviensem et Haliciensem ac totius Russiae et inter illustrissimum Leonem Szeptycki episcopum Leopoliensem de palatinatu Braclaviense, num videlicet ille pertinere debeat ad metropoliam Kyoviensem. An vero ad episcopatum Kamenecensem Podoliae qui episcopatui Leopoliensi unitus est). Habetur etiam inpressum privilegium Leonis principis Russiae, quo erexerat metropoliam Haliciensem anno 1301 in linguam latinam versum cum titulo tenoris sequentis. [Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича у латинському перекладі, див. у цьому ж виданні III, № 18].

Praesentem copiam ex libro manuscriptam intitulo: Liber actoris Leonis Kiszka — metropolitae eius propria manu scripta etc., transumptam confirmatam et collationatam cum eodem libro e quo desumpta est concordare actor in fidem cujus rei praesentes subscripsi et sigillo illustrissimi excellentissimi et reverendissimi d(omi)ni D. Alberici ex comitibus de Archinto archiepiscopi Niceni et nuncii apostolici in Regno Poloniae etc. comunivi Varsaviae anno 1751 loco signis Petrus Jastrzebski sacra auctoritate apostolica notarius nunciaturae apostolicae in Regno Poloniae vicecancellarius.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу книги не відоме. Список — НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 11, арк. 57. Наприкінці тексту діловодний напис: „In hoc diplomati memorati signum, quod popom sobornym metropolii galiczkoj omissum“.

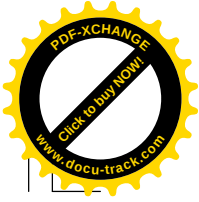
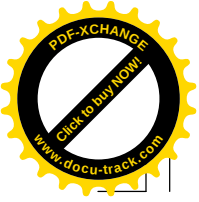
Переклад

Витяг із книги бібліотеки Львівського монастиря святого Онуфрія Чину святого Василя Великого.

Позначка на полі під № 41 щодо [судового] процесу, який вівся у Римі 1753 року (між найяснішим Флоріаном Гребницьким — митрополитом київським, галицьким і всієї Русі, та славетним Левом Шептицьким, єпископом львівським, за Брацлавське воєводство, яке, очевидно, повинне належати до Київської митрополії або Кам'янець-Подільського, об'єднаного з Львівським єпископатом), [вказує], що існує навіть підтверджений привілей Лева, князя Русі, яким проголошено Галицьку митрополію у 1301 р., перекладений латинською мовою, такого змісту [...]

Дану рукописну копію з книги під назвою „Книга позивача Лева Кишки — митрополита, написана його власною рукою і т. д.“, взято, ствер-





джено і звірено з тією книгою, з якої вона знята. Погоджено з позивачем, який підписав її достовірність, і скріплено печаткою ясновельможного найяснішого й превелебнішого пана Д. Альберіка, графа де Арчінто, нікейського архієпископа і апостольського нунція у Польському Королівстві та ін.

Ствердив у Варшаві 1751 р., підписавши, Петро Ястремський, свя-тим апостольським авторитетом нотарій у Польському Королівстві, віце-канцлер.

№ 99

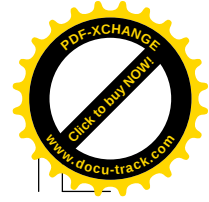
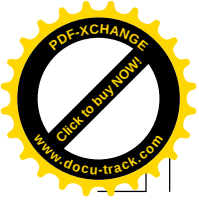
1756 р., вересня 10. Перемишль.— Перемишльський гродський суд скликає комісію для розмежування міських і церковних земель у передмістях Перемишля та прилеглих до нього селх і рекомендує після заслуховування сторін безпосередньо на місцях звіряти подані в документах відомості про межі володінь, у тому числі і в грамоті князя Лева Даниловича

Actum in castro Premisliensi sabbatho post festum nativitatis Beatissimae Virginis Mariae proximo anno domini millesimo septingentesimo quinquagesimo sexto.

Officium castren(se) capit(aneale) Premisliense ad affectationem partis cujus interest punctum ex decreto assessoriali Varsaviae, sabbatho pridie dominicae Ramispalmar(um) quadr(agesima)li die scilicet decima mensis aprilis, anno p(rae)fato millesimo, septingentesimo, quinquagesimo, sexto inter actorem m(agni)f(i)cum capitaneum proventualem et civitatem Praemisliens(em) ab una, possessoresq(ue) fundor(um) civilium ab altera partibus p(rae)lato ad actaq(ue) p(rae)senti die et anno superius in actu expressis per oblatam porrecto. Cuius tenor sequitur eiusmodi:

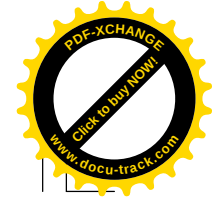
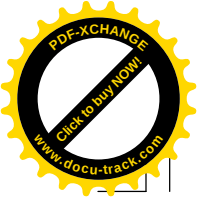
Et quia civitas Premisliensis contra r(evere)nd(u)m episcopum et v(e)n(e)r(a)b(i)le capitulum occasione ademptionis fundor(um) et arear(um) civilium illor(um)q(ue) ad villas Vilcze, Mostycze contiguas ac ad fundos in suburbiis sit(os), juribus eor(um) subjectos applica[ti]onis quaerulatum, iidem vero allegatam avulsionem abnegant(ur), ideo necessariam esse commissionem, jurium revisionem fundor(um) visionem et inquisitionem adinvenimus, ad quam expediendam generosos Michalem Sołtyk Vislicen(sem), Antonium





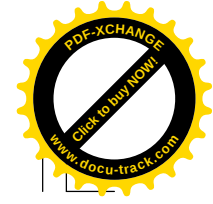
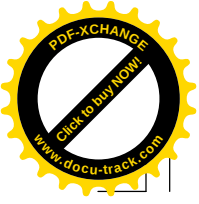
Rozwadowski Halicien(sem), Bukowski Sanocen(sem) castellanos, Antonium Drohojowski Premisl(iensem), Hoszowski Zydaczowien(sem) terrestres judices, Stephanum Dwernicki Premislien(sem), Hordynski Leopoliem(sem) notarios, Josephus Ronowski vexilliferum, Antonium Morski pocill(atorem), Franciscum Humnicki venat(orem), Anto(nium) Konopacki thesaur(arium) Premislien(ses), Anton(ium) Drohojowski ensiferum, Adamu(m) Lewicki vicecapit(aneum), Step(ha)num Przeczkowski judicem castr(ensem) Premisl(iensem); Alb(ertum) Biliński, Stanisl(aum) Rytarowski camerarios terrestres Premisl(ienses), Joa(nnem) Hordynski et Marti(num) Dwernicki subdel(atos) cast(re)nses Premisl(ienses) commissarios, deputamus, et assignamus, iisdem(m) commissariis quatenus captato tempore opportuno inter se constituto p(rae)viis innotescentiar(um) suar(um) litt(er)is duabus septimanis ante terminum extradendis ad bona et fundos contraversos condescendant(es) ibidemq(ue) absentia nonnullor(um) ex se modo 5 adsint non obstante fundata sua in loco commodiori iurisdictione commissariali acclamatibus ad se partibus contumacia alterutrius non attenta p(rae)cisis limita(ti)onibus, adhibitoq(ue) camerario granitali Palatin(atus) Russiae, mutuo partium sumptu, conducendo, inprimis intuitu, differentiar(um) in villas Wilcze, et Mostycze ac fundos civitatis intercedentium p(rae)via collateralium signi bonis suis fundos attingerint, ad citationem iura, documenta propriet(at)em fundor(um) controvers(iae) evincientiae per partes comportanda perlegent, ex iisq(ue) de limitibus sese informant, cum situ locor(um) ac signis granitalibus in illis exp(re)ssis verificent granities in privilegio ducis Leonis, anni 1292, exp(re)ssos cum granities in privilegiis civit(at)is mentionatis, tu(m) cum limitibus in decretis Regiis annor(um) 1509 et 1564 atq(ue) comp(ro)missoriali anni 1615 exp(re)ssis verificent, et si aliqua dubia respectu existentia, signor(um) antiquor(um) granitalium in p(rae)missis privilegiis et decretis indigitatorum ob antiquitatem temporis exorientur inquisitionem eo nomine ex testibus senibus, notitiam praemissor(um) aliquam habentibus depositiones suas, iuramento corporali comprobaturis expediant. Visionem omnium fundorum controversorum peragant eamq(ue) inscriptum, redigant, et quid ex p(rae)missis documentis probationibus compertum fuerit fundos civitatis Premisliensis, a fundis Wilcze et Mostycze dis-





tingvant, scopulos antiquos si extiterint, renovent, et in defectu eor(um) novos erigant, fundosq(ue) avulsos cui competent, restitui injungant ac in possessionem tradant.

Et bona eadem haereditaria r(evere)nd(issi)mi episcopi ac venerabilis capituli ritus Graeci Latino uniti a fundis civitatis Premislien(sis) debite nulli partium favendo, solam justitiam sequendo, dislimitent factaq(ue) praemissor(um) bonorum dislimitatione ad fundos possessionis r(evere)ndi episcopi, et venerabilis capituli in suburbiis Premisliensis sitos se transferant ac ibidem reassumpta jurisdictione sua de natura fundorum seu hortulaniarum inscriptione venditoria anni millesimi, quingentesimi, quinquagesimi, per generosam Swiatopelkowa recognita, tum in cessione per civitatem anno millesimo, quingentesimo, quinquagesimo primo facta per serenissimum vero Sigismundum Augustum anno millesimo, quingentesimo, quinquagesimo, quarto confirmata, expressarum, utrum ante praemissas transactiones, et inscripturas ad foundationem ecclesiar(um), rithus Graeci pertinebant, an vero in post, a corpore fundorum civilium qualiter quomodo, et per quem avulsi erant, et quo juri et titulo ecclesiis rit(us) Graeci applicari indagent(ur), transactiones anteriores si quae apud partes reperientur produci coram se injungant, easdemq(ue) diligenter revideant, perlegant, indagationem ac investigationem praemissor(um) si opus fuerit, ex testibus senibus juratis, tam civib(us) quam suburbanis de hisce fundis notitiam aliquam habentibus aut memoria capientibus faciant etsi ex transactionibus donat(ionibus) inscriptionibus aliisq(ue) lit[t]eratoriis, documentis, per partes comportandi compertum erit, quod praedictae hortulaniae pro foundatione ecclesiarum ritus Graeci applicatae ac in possessione primitivae memoratarum ecclesiarum ritus Graeci Latino uniti extiterant, easdem circa ecclesias sine ullis oneribus relinquunt, si vero iure empti(onis) in auctione proventuum ecclesiasticor(um) aequisitatae et a civitate abscesse deducunt[ium]. Ecclesias circa iura, inscriptiones, ac donationes illar(um) uti ante legem vetantem quaesitas salvis nihilominus oneribus et contributionibus publicis ac civilibus, ad civitatem ab actu captae litis, liquidandis, et in futurum quotannis, sine tamen praeaggravatione persolvendis



conservent. Si autem p(rae)missae hortulaniae titulo obligatorio sive alio quopiam temporali ad possessionem ecclesiar(um) ritus Graeci pervenire per civitatem probant(ur) exemptione illar(um) civitati Premisl(iensi) aut successoribus reperibilibus, sive cuivis civi p(rae)via aedificior(um) taxa per artis peritos ad id adhibitos peragenda (bonificatis oneribus retentis permittant) si quoque alii fundi, horti, domus, aut area civiles, praeter supra expresas hortulaneas a corpore fundor(um) civit(a)tis Premisl(iensis) avulsi et fundis p(rae)fatis r(evere)ndi ep(isco)pi atq(ue) v(e)n(e)r(a)-b(i)lis capituli ritus Graeci adiuncti ex indagatione et inquisitione, apparuerint illor(um) deoccupationem pro re civitatis, restitutionemq(ue) iniungant, ac in possessionem exnunc tradant. Praetensiones si quae intra partes utrasq(ue) intercedent, caluigent liquident moderent, satisfactionem cui competierit demandent, totumq(ue) praesens negotium finaliter, non nisi a sola definitiva sententia appellatione parti gravatae ad judicia nostra reservata decident ac definiant.

Actum commissorialem suum cum visionibus ac iurium connotatione in aperto inquisitiones vero in oclulis rothulis partibus extradant, committimus.

Post expeditam vero nec eandem commissionem terminum utrisq(ue) partibus in judiciis n(ost)ris comparendi, conservamus peremptorium de verbo ad verbum prout in eodem decreto extat extradere permisit et extradidit.

Correxit Bandrowski.

Lectum cum actis per Jaworski.

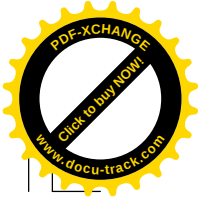
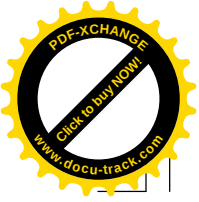
Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 129, оп. 3, спр. 28, арк. 1—4. Витяг з обляти Перемишльського гродського суду від 10 вересня 1756 р. На звороті напис: „Extradit(um) pro parte civitatis Premisl(iensis) ex decreto assessoriali Varsaviensi, decreti respectu ademptionis fundor(um) in Wilcze punctum. In castro Premisliensi a(nno) d(omini) 1756“.

Переклад

Діялось у Перемишльському замку, в останню суботу перед святом Різдва найблагословеннішої Діви Марії, року Божого 1756.

Перемишльський гродський старостинський суд на вимогу зацікавленої сторони [приймає] в обляті і вносить цього ж дня і року до актів пункт з декрету Варшавського асесорського суду, виданого у суботу, напередо-





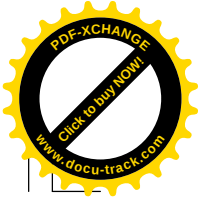
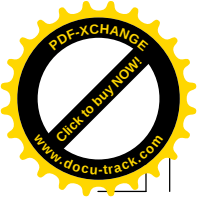
дні Вербного тижня, тобто 10 квітня згаданого 1756 р., у справі між названими в акті позивачами: вельможним перемишльським старостою і перемишльською міською громадою, з одного боку, і з власниками міських ґрунтів — з другого, зміст якого такий:

Перемишльська міська громада, спираючись на закон і право, поскаржилась на найшановнішого єпископа і велебний капітул з приводу захоплення ними міських ґрунтів і ланів, які межують із селами Вовче й Мостище та з ґрунтами у передмістях і підлягають міському праву, а також, що їх правні докази не визнаються. Необхідно створити повноважну комісію для ревізії, огляду і розслідування земельних прав, до якої включаємо комісарами шляхетних: Міхала Солтика, віслицького, Антонія Розвадовського, галицького, Буковського, сяноцького — каштелянів; Антонія Дрогойовського, перемишльського, Гошовського, жидачівського — земських суддів; Степана Дверницького, перемишльського, Гординського, львівського — писарів; Юзефа Роновського, хорунжого, Антонія Морського, чашника, Франциска Гумницького, ловчого, Антонія Конопацького, скарбника перемишльських; Антонія Дрогойовського, мечника, Адама Левицького, підстаросту, Стефана Пшечковського, суддю перемишльських ґродських; Альберта Білинського, Станіслава Ритеровського, перемишльських земських коморників; Івана Гординського і Мартина Дверницького, перемишльських ґродських субделегатів.

Нехай призначені комісари, обравши зручний для себе час і розіславши за два тижні перед цим оповіщення, з'їдуться на спірних мастках і землях і, зібравшись там у відповідному місці (причому відсутність п'яти осіб із них не перешкоджатиме справі), проголосять комісарське рішення. Потім, у присутності межового коморника Руського воєводства, приступивши до вислуховування взаємних звинувачень сторін у порушенні меж, спочатку нехай переглянуть пред'явлені сторонами права, документи на земельну власність та акти судових суперечок, які стосуються межових незгод між мастками сіл Вовчого й Мостища та прилеглими міськими ґрунтами, вздовж дороги, приймаючи їх у припозові однаково від обох сторін. Склавши на їх основі уявлення про межі, нехай далі [комісари] звірять на місцях згадані в них граничні знаки і описане в привілеї князя Лева 1292 р. розмежування з міськими межами, [встановленими] у відомих привілеях міста, перевіrivши їх за коронними королівськими декретами 1509 і 1564 рр. та компромісною ухвалою 1615 р. А якби у зв'язку з давністю виник сумнів щодо чинних офіційно затверджених межових знаків, згаданих у названих привілеях та ухвалах, то [комісари] від його імені мусять провести опитування літніх свідків, яким що-небудь відомо про згадане, з підтвердженням їх свідчень особистою присягою. Також слід провести огляд усіх спірних ґрунтів і скласти їх опис. На підставі того, що виявиться зі згаданих документів та їх перевірки, слід провести межування ґрунтів міста Перемишля із землями сіл Вовчого й Мостища, відновивши старі кіпці, де вони є, а на випадок їх відсутності поставити нові, відділяючи при цьому захоплені ґрунти та передаючи їх у власність тим, хто вимагав.

При цьому спадкові мастки найшановнішого єпископа і греко-католицького капітулу слід розмежувати з ґрунтами міста Перемишля, не спри-



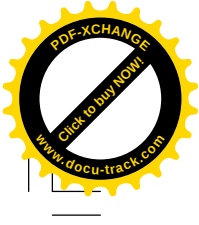
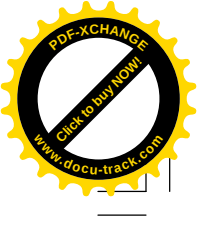


яючи жодній із сторін, керуючись лише справедливістю. І коли [комісари] у процесі розмежування згаданих маєтків приступлять до розгляду власних ґрунтів найшановнішого єпископа й велебного капітулу, розташованих на Перемишльських передмістях, тоді вони, спираючись на свою юрисдикцію, мусять дослідити характер ґрунтів чи городів, проданих шляхетною Святополковою у 1550 р. і відданих містом у 1551 р., що підтверджено найяснішим Сигізмундом Августом 1554 р. Слід звернути увагу [також] на те, чи дійсно вони [ці ґрунти] перед згаданими записами й трансакціями належали до фундації православних церков, і на якому праві та хто від'єднав їх від міських ґрунтів, а також, на якому праві і за чим розпорядженням вони були затверджені за православною церквою. Хай [комісари] зберуть собі раніші трансакції, якщо такі будуть пред'явлені для огляду сторонами, і уважно їх розглянуть й опрацюють, а якщо виникне потреба в їх розслідуванні та перевірці — нехай проведуть опитування літніх заприсяжених свідків — як міщан, так і передміщан, які що-небудь знають чи пам'ятають про дані ґрунти. А якщо з трансакцій і дарчих та інших листів чи документів, пред'явлених сторонами у процесі розслідування, виявиться, що згадані городи дійсно затверджені на фундацію православних церков і від першопочатків перебували у власності названих церков греко-католицького, уніятського обряду, то нехай [комісари] залишать їх при церкві без жодного оподаткування. Коли ж, однак, виявиться, що вони набуті у міста на основі права купівлі та від міста відчужені для примноження церковних прибутків, то слід простежити, щоб церква після ліквідації суперечок надалі ними користувалася згідно з правами й дарчими записами, вчиненими для офіційної заборони, тобто сплачуючи як державні, так і міські податки, за винятком надзвичайних.

Якщо ж місто доведе, що згадані городи перейшли у власність православних церков шляхом застави чи в якесь інше тимчасове володіння і відчужені від міста Перемишля або отримані внаслідок успадкування, або під час переоцінки садиби котрогось міщанина, яка звичайно проводиться досвідченими у [своїй] справі і призначеними для цього особами, (що [водночас] не заборонено людям, які користуються пільгами), а також якщо при опитуванні й розслідуванні виявиться, що і якісь інші ґрунти, сади, будинки чи міські лани, крім названих городів, були відчужені від перемишльських міських ділянок і приєднані до ґрунтів згаданого найшановнішого єпископа і велебного капітулу грецького обряду, то [комісари] мусять їх вивільнити, відновити статус і належність місту й надалі передати у його власність. Якщо ж виникнуть якісь суперечки між обома сторонами, [комісари] мусять їх розглянути, полагодити й заспокоїти, щоб потім уся ця суперечка остаточно була вирішена, не пропускаючи жодного звернення, ані апеляції сторони, що програла; [водночас] викласти й пояснити перед іншими нашими судами всю справу, [якщо у цьому буде потреба].

Наказуємо також, щоб вони склали окремий комісарський акт з оглядом і записом прав, розглянутих як у відкритому слідстві, так і в закритих обговореннях сторін.





Після завершення терміну чинності цієї комісії, що обстоювала права обох сторін у нашому суді, дозволено видати остаточний вирок так, як сказано у згадуваному декреті.

Звірів Бандровський.

Прочитав з актами Яворський.

№ 100

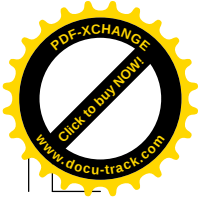
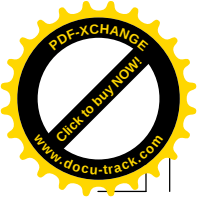
1764 р., вересня 12. Варшава.— Єпископи Феліціян Володкович, Ясон Смогоржевський, Лев Шептицький і Антоній Млодовський звертаються зі спеціальним листом до Священної Конгрегації Пропаганди Віри в Римі у справі незаконного дозволу польських властей передавати „дітей священників у підданство“, у зв'язку з чим порушено традиції права і привілеї, в тому числі „князя Русі Володимира, короля Галичини Данила і його сина Лева“

Em(inentissi)mi ac R(everendissi)mi D(omi)ni patroni colendissimi!

Quanto frequentius in occurrentibus Ruthenae hierarchiae nostrae cum sancta romana ecclesia unitae negotiis, protectione ac tutamine eminentiarum vestrarum nobis licuit gloriari, tanto fidentius in praesenti, quod non postremo nos replevit moerore, ad easdem recurrimus, felicem ab auxilio et benignitate eminentiarum vestrarum exitum reportaturi.

Vi non laethaliter sanciatum sumus, acriter contra iura nostra in comitiis proxime praeteritis regni huius Poloniae, excusa constitutione, legitimos sacerdotum nostrorum filios subditatui respectivis eorum patronis subiciente. Hi enim a prima in terris Russiae christianismi plantatione, utpote liberi a liberis nati, convenienti statui suo fruebantur libertate. Hanc libertatem a natura liberorum parentum acceptam, propriam sibi esse non solum iure naturae, iure ecclesiastico, sed etiam privilegiis haereditarium Russiae ducum Wlodimiri, Danielis Haliciae regis et Leonis filii eius, expositis per serenissimos Poloniae reges et magnos Lithuaniae duces confirmatis vendicabant. Has et alias plures libertates Ruthenis nostris tam ecclesiasticis, quam saecularibus ad unionem cum s(ancta) romana ecclesia eos alliciens



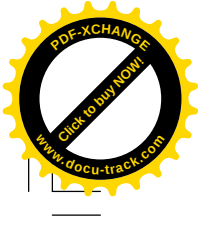
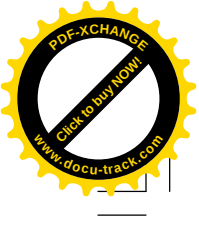


augere dignatus est ser(enissi)mus Sigismundus III rex Poloniarum et magni ducatus Lithuaniae speciali diplomate suo: quo mediante, Ruthenos unitos in omnibus praerogativis cum Latinis coaequavit, et praedecessores nostros episcopos ordinis senatorii dignitate frui debere declaravit. Declarationem eiusmodi sanctae memoriae Clemens papa VIII circa accessum antecessorum nostrorum ad unionem per speciale breve suum ratihabuit, testatusque se episcopos, ecclesias ac bona eorum, atque etiam ut senatoria dignitate ornentur, praedicto regi commendasse, in eoque negotio ad complures regni senatores ecclesiasticos et saeculares scripsisse.

Hanc eandem declarationem solemnem appromissione commoratus pro tunc in Polonia r(everendissi)mus nuncius apostolicus assecuravit; nec non successive tota respublica constitutionibus suis sub terminis generalibus approbavit. Praemissa tamen omnia iura, diplomata, privilegia et declarationes sunt posthabita, et catholici sacerdotum nostrorum filii in viliori statu sunt positi, ac in disunionem fuere; et nunc ducatu Slucensi et districtu Mohiloviensi ad Magnum Lithuaniae ducatum pertinentibus. Immo ipsis infidelibus Hebraeis sunt deteriores: hi enim omnes, nulli servili subiecti iugo, antiqua per totam Poloniam potiuntur libertate. Hanc ignominiosissimam ritus nostri cladem, non alia de causa arbitramur contigisse, nisi quia nullum episcoporum nostrorum in senatu habemus defensorem.

Quapropter humillime supplicamus Eminentissimis Vestris, ut pro innata sua erga oppressos clementia, ad sanctissimum Dominum nostrum instare velint, quatenus ille pro paterna sua sollicitudine ad neoelectum serenissimum regem totamque rempublicam pro praefatae opprobriosae constitutionis, multorum animabus perniciosae, et vicinis schismaticis scandalosae, revocatione, episcoporumque nostrorum genere et fidelitate episcopis latinis parium, iuxta toties iteratas appromissiones, iuramentis etiam firmatas, senatui adscriptione, suprema sua officia interponere non gravetur. Dignitatem eiusmodi non ambitus alicuius causa, sed fidei, ritus, iuriumque nostrorum defensionis gratia poscimus. Timemus enim, ne maiora nobis rituique





ac iuribus nostris, aut rerum nostrarum ignorantia, aut hostium nostrorum fraudulentia, inferantur praeiudicia. Dum enim in senatu ecclesiasticorum numerus accrescet, augebuntur et suffragia pro fidei catholicae integritate et communiti immunitatis ecclesiasticae libertate militancia. Quam gratiam ab Eminentissimis Vestris enixissime praestolantes, in osculis sacrarum purpurarum cum demississima observantia permanemus.

Datum Varsaviae, 12 septembris 1764.

Em[inentissi] marum ac R[everendissi] marum Dominationum Vestrarum (manu metr[opolitae]) obsequentissimi et humillimi servi:

Felicianus Wolodkovicz, archiepiscopus metropolitanus totius Russiae, m(anu) pr(opria)

Iason Smogorzewski, archiepiscopus Polocensis, [manu propria]

Leo Szepticki, episcopus Leopoliensis, coadiutor metropolitani, [manu propria]

Antonius Mlodowski, episcopus Turoviensis, coadiutor Pinscensis, m(anu) pr(opria).

Рук.: Оригінал — AV ASC, vol. 9, p. 357—358.

Опубл.: Epistolae ... Wolodkovycz., pars 1, p. 98—100, N 98; Mon. Ucr. hist. ..., vol. VI, p. 310—312, N 197.

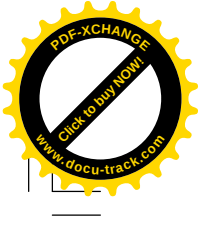
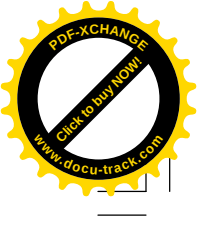
Переклад

Найвидатнішому, вельмишановному пану, високоповажаному патронів!

Наскільки пишномовно треба нам гордитися з приводу об'єднання нашої руської ієрархії зі святою римською церквою внаслідок наших значних заходів, протегування та захисту, настільки ми ще більше впевнені у теперішньому стані, що у майбутньому не будемо [про це] шкодувати. [Утім], повертаємось до того ж, щоб вас ще раз повідомити про щасливе завершення [справ] завдяки підтримці і прихильному ставленню ваших видатних достоїнств.

Ми вимушені, хоч зовсім не раді, рішуче виступити проти того, що всупереч нашому праву на сеймі, який недавно відбувся у Польському Королівстві, ліквідовано рішення, згідно з яким законних дітей наших священиків передано у підданство їх повноважних патронів. Вони ж є [пагоном] першого засіву християнства у Руських землях, і тому що наро-





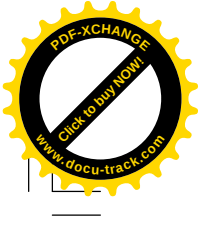
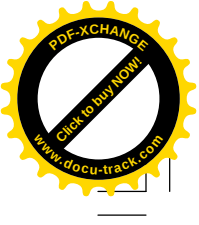
джені вільними від вільних [батьків], то й рішуче [далі] прагнуть користуватися своєю свободою. Цю свободу, перейняту від природи вільних батьків, вважають своїм набутком не лише за звичаєм і церковним правом, але й за привілеями спадкових князів Русі Володимира, короля Галичини Данила і його сина Лева, підтвердженими і викладеними найяснішими королями Польщі та великими князями Литви. Ці і багато інших свобод наших русинів — як духовних, так і світських [осіб], щоб заохотити до унії зі святою римською церквою та привабити до себе, найясніший польський король [земель] і Великого князівства Литовського Сигізмунд III удостоїв прихильності у своїй спеціальній грамоті. Зрівняв нею уніятів-русинів з латинниками в усіх правах і проголосив, що попередні наші єпископи повинні користуватися гідністю сенаторського стану. Заяву такого змісту святої пам'яті папа Кліментій VIII підтвердив, ратифікував вступ наших попередників до унії спеціальним своїм брєве та засвідчив, що єпископи, церкви і навіть [справи] їх маєтків також [повинні] прирівнюватись до сенатської гідності. Він [папа] передав [документ] згаданому королю і у цій справі звернувся до численних церковних і світських сенаторів Королівства.

Цю декларацію урочисто за священним повелінням підтвердив, перебуваючи на той час у Польщі, найвелебніший апостольський нунцій, і ціла Річ Посполита успішно, до [затвердження на] генеральному сеймі, користувалася його постановою. Проте [згодом] усі попередні права, грамоти, привілеї і заяви [виявилися] зневаженими — католики поставили дітей наших священників у гірше становище та прирівняли до неуніятів, котрі тепер знаходяться у Слуцькому князівстві та Могильовській окрузі Великого князівства Литовського. Дійсно, їм гірше за невірних євреїв, бо ті, не перебуваючи під рабським ярмом, користуються давньою свободою у цілій Польщі. Вважаємо, що ця найстрашніша кривда для нашого обряду виникла лише з тієї причини, що не маємо в сенаті жодного захисника із [числа] наших єпископів.

Через те найпокірніше просимо ваші еміненції, щоб задля своєї вродженої ласки до пригноблених, зволили звернутись до найсвятішого нашого пана, оскільки він із своєї батьківської опіки над новообраним найяснішим королем і цілою державою не обтяжиться застосувати свій найвищий обов'язок до відкликання згаданих ганебних ухвал, які є згубними для багатьох душ, спокусливі для сусідніх схизматиків, [а разом з тим] для повеління сенатові, щоб уважав наших єпископів рівними за гідністю і вірою з латинськими єпископами згідно зі всіма наданими, навіть скріпленими документами гарантіями.

Просимо гідності такого роду не з приводу якоїсь амбіції, а заради захисту віри, обряду і наших прав. Бо ж боїмося, щоб не було ще більшого ігнорування нас, нашого обряду, наших прав чи наших діянь. І щоб не виносились [більше] подібні ухвали, бо будемо висміяні нашими ворогами. [А далі], коли у сенаті зросте кількість духовних осіб, то й зростатиме





число рішень на користь католицької віри і гуртуватимуться войовничі [прихильники] права церковної недоторканості.

Оту вдячність від вашої еміненції найпокірніше очікуючи, залишаємось у найсмирненнішій покорі, припадаючи до святих багрянців.

Дано у Варшаві, 12 вересня 1764 року.

Вашої милості і ваших римських панів найпокірніші і найнижчі раби:
Феліціян Володкович, архієпископ митрополії всієї Русі, рукою власною;

Ясон Смогоржевський, архієпископ полоцький, рукою власною;

Лев Шептицький, єпископ львівський, митрополичий коад'ютор, [рукою власною];

Антоній Млодовський, єпископ турівський, пінський коад'ютор, рукою власною.

№ 101

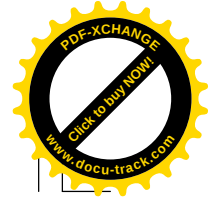
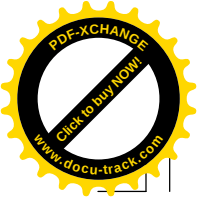
1765 р., жовтня 19. Львів.— Львівський єпископ Лев Шептицький повідомляє Священну Конгрегацію Пропанди Віри в Римі про захоплення монахами-василіянами галицької кафедри і викладає аргументи проти цього незаконного вчинку, серед яких і той, що кафедра ще „руським князем Левом“ була передана світському кліру

Em(inentissi)mi e R(everendissi)mi Signori!

Leone Szeptycki, vescovo Ruteno di Leopoli e coadiutore del metropolitano di tutte le Russi[a]e, supplica umilmente l'Eminenze Vostre, acciò si degnino ordinare in esecuzione della nota disposizione della santa memoria di Benedetto XIV, che i quattro monaci Basiliani, li quali anno occupato la cattedrale di Halicz sotto l'invocazione della B(eate) V(ergine) Assunta, e spettante al vescovo oratore, se ne ritornino alli loro monasterii claustrali, e ciò per le seguenti gravi ragioni.

Primo perché la fondazione di essa cattedrale fatta l'anno 1301 da Leone principe di Russia fu fatta a favore de preti secolari, li quali vi sono stati lungo tempo. Secondo, essendo occupata dai detti monaci, il vescovo non ha ove collocare i preti di quella diocesi, li quali restano in tal maniera esclusi dal servizio della cattedrale, per sostentamento de quali l'oratore vuol fare una fondazione per riparare le perdite per varii accidenti sofferte





dall'antica già accennata. Terzo, perché avendo essi per forza della costituzione apostolica abbandonato il piccolo monasterio in Krylos e la chiesa sotto l'invocazione di S(ancte) Elia, a più forte ragione devono lasciare anche la cattedrale, ove il vescovo che n'è il padrone non li vuole. Quarto, perché non possono pretendere di restarvi sotto il pretesto di accrescere la somma per altri quattro monaci, non avendo ivi alcun fondo proprio, neppure quello, su cui l'accennato prelato eresse il piccolo monistero di legno, essendo sì esso che quello della chiesa di S(ancte) Elia fondi vescovili, e questo loro pretesto non si fa valere che per eludere la costituzione pontificia, a così andar tirando a lungo, et intanto burlarsi del vescovo, e tener di colà lontani i preti secolari, i quali il prefato Mons(iniore) Szumlanski non ha voluto, nè potuto escludere, come apparisce dall'articolo del di lui testamento, che si dà annesso.

Inoltre de(v)e anche ordinarsi, che partendo essi lascino tanto li legati pii da ivi sodisfarsi per il suffragio delle anime di varii benefattori, quanto la mentovata fondazione del detto prelato, essendo stata fatta per divozione della Virgine Taumaturga, esistente in detta catedral, e non a contemplazione de' monaci, come si dichiara nel principio dell'articolo testamentario.

In vista di tutti questi gravi motivi, ed acciocchè il clero secolare Ruteno possa rilevarsi in qualche parte dalla deplorabile abiezione, in cui trovasi, spera l'oratore che l'Eminenze Vostre per la loro giustizia e carità si degnaranno esaudirlo. Che etc.

Alla Sagra Congregazione di Propaganda. Per Leone Szeptycki vescovo Ruteno di Leopoli.

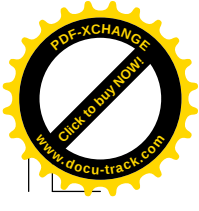
[Alia manu] Ruteni. 19 ottobre 1765. Ad D(omi)num nuntium pro informatione.

Si è scritto in novembre 1765.

Рук.: Оригінал — AV ASC, vol. 9, p. 473v.—474v.

Опубл.: Mon. Ucr. hist. ..., vol. VI, p. 313—314, N 199.





Переклад

Високопреосвященні і Преосвященні Панове!

Лев Шептицький, руський львівський єпископ і коад'ютор митрополита всієї Русі, уклінно благає ваші преосвященства, щоб зволили доручити виконання ухвали світлої пам'яті Венедикта XIV, аби чотири монахи-василіяни, які зайняли галицьку кафедру Успіння Божої Матері і які належать до єпископа-доповідача, повернулися до свого монашого статусу саме з таких вагомих причин:

Насамперед тому, що ця кафедра була заснована 1301 року руським князем Левом на користь світського кліру, який там служив тривалий час. По-друге, [оскільки кафедра] була зайнята згаданими монахами, то єпископ не міг скликати священників тієї дієцезії, і таким чином вони залишалися позбавлені служіння кафедри. Для їхньої підтримки доповідач хоче створити фундацію, щоб відшкодувати втрати з приводу різних причин, яких вони зазнали, і про що вже йшлося раніше. По-третє, оскільки вони, [монахи], згідно з апостольською конституцією покинули малий монастир у Крилосі і церкву святого Іллі, то тим більше повинні також покинути кафедру, де ані єпископ, ані зверхник їх не бажають. По-четверте, тому що вони не можуть вдавати, що залишаються під приводом, щоб підвищувати суму [грошей] для інших чотирьох монахів, не маючи для цього жодних власних фондів, навіть тих, на які прелат заснував малий дерев'яний монастир, що є, як він сам, так і церква святого Іллі, єпископськими фондами. І цей їх привід не висловлюється, хіба тільки тому, щоб оминати папську конституцію, і так продовжувати далі, рівночасно оминаючи єпископа і віддаляючи від нього світських священників, яких згаданий монсенйор Шумлянський не хотів і не міг виключити, як про це свідчить стаття з його заповіту, який тут залучений*.

Крім того, слід так розпорядитися, щоб, виходячи, вони залишили виконання тамтешніх побожних записів для спасіння душ різних добродіїв і згадану фундацію даного прелата, яка була створена заради поклоніння [Пречистій] Діві Чудотвориці у цій кафедрі, а не для монашого споглядання, як про це заявлено на початку статті даного заповіту.

З огляду на всі ці вагомні мотиви, а також для того, щоб світське руське духовенство могло позбутись якоюсь мірою того жалюгідного становища зневаги, в якому воно тепер перебуває, підписаний надіється, що ваші еміненції у вашій справедливості і любові прийдуть їм назустріч та ін.

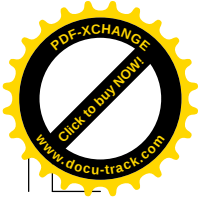
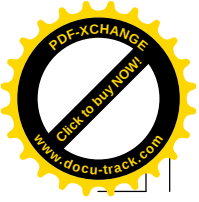
До Священної Конгрегації Пропаганди.

Від Лева Шептицького, руського єпископа Львова.

Іншою рукою: Русини. 19 жовтня, 1765. До пана нунція для інформації.

Це записано у листопаді 1765.

*Текст заповіту не зберігся.



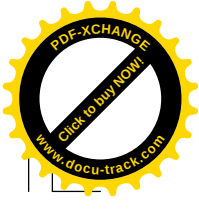
№ 102

1766 р.* [Львів].— З листа невідомої особи з кіл вищого духовенства Львівського єпископства до польського короля Станіслава Августа про суперечки єпископства зі сколівським старостою Скарбком за межі маєтностей Перегінського, подаровані ще руськими князями, і напад людей останнього на єпископа Лева Шептицького

Sprawa Perehińska krótko wyraża się, że Perehińsk są dobra duchowne do katedry Halickiej należące nie tylko fundusze xiążąt Ruskich y królów Polskich, ale y konstytucya Koronna Anni 1690 dostatecznie informuie y o to kwestyi niema.

Że zaś wyniknęła graniczna sprawa między dobrami Perehińskiem y Roźniatowem, w czasie ciągnącego się prawnie procesu wypadł dekret Trybunalski na kondescensyą względem ograniczenia; jakoż w Roku 1695 z mocy tego dekretu officialiści przyzwoici zjechali, dukt graniczny starożytny ciągneli kopce wysypali z których na ostatnim j(aśnie) w(ielmożny) j(ego)mo(ść) x(iądz) Jozef Szumlański pod ten czas biskup lwowski sam z Lwowa kapłanami y szesciu szlachty possessionałów zaprzysiągł. Tandem około roku 1701 j(aśnie) w(ielmożny) Koniecpolski dziedzic dóbr Roźniatowa tę granice skwestionował y jako violentus był kopce rozsypał, a potym razy trzy wzdać się dał, y tak dla różnych awantur bezskuteczne granice zostały lubo o nieprawne pilności czynione zawsze były; Teraz j(aśnie) w(ielmożny) j(ego)mo(ść) x(iądz) Leo Szeptycki, biskup Lwowski wskrzesza zagrzebany process graniczny na dobrych fundamentach ugruntowany wydaje pozew j(aśnie) w(ielmożnemu) j(ego)m(ościu) n(aszemu) panu Skarbkowi, staroscie Sołotwińskiemu na Trybunał Koronny, otrzymał w Roku 1765. Dekret approbniący dukt graniczny anni 1695 naznaczone officium subcameriale vigore tego dekretu, gdy j(aśnie) w(ielmożny) j(ego)mo(ść) x(iądz) biskup jechał cum officio, dukt graniczny ciągnąc y kopce sypać j(aśnie) w(ielmożny) j(ego)mo(ść) pan Skarbek sprawdziwszy zbrojnych ludzi, armaty i hakownice w dzień zafundowania jurysdykcyi strzelać kazał, człeka j(aśnie) w(ielmożnego) j(ego)mo(ścia) x(iądz)a biskupa ubił i gdyby tak

* Документ датовано за змістом. 1766 р. згадується у пропущеній частині тексту.



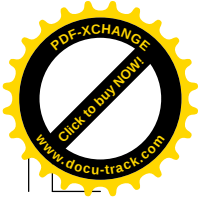
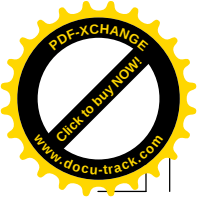
j(aśnie) w(ielmożny) biskup jako i officium sprowadzone niewysiadło było z karety do której strzelano i piechotą nierejterowało się tedy trupem by padli byli, jako informuie Akt Remissionis. Za takowe wiolencye i bezprawie officialistom uczynione j(aśnie) w(ielmożny) Skarbek na terażniejszym Tribunałe skarany. Co ras się tycze sprawy uczynkowej z j(aśnie) w(ielmożnym) biskupem ta odesłana przez dekret do sprawy prawnej poki pozwana nie będzie. Nie czekając rozsądzienia się j(aśnie) w(ielmożny) Skarbek z j(aśnie) w(ielmożnym) biskupem teraz na sejmiku Halickim przedsejmowym ważył się do Instrukcyi irrealia podać y niegodziwie j(aśnie) w(ielmożnego) biskupa opisać będą sub nexu juris, bo skondemnowany, a zatym na seymie walnym niniejszym ordynaryjnym Warszawskim wysłuchanym bydź niepowinien, y punkt instrukcyi pod liczbą 12 uszczypliwej wyrażony, aby niebył proponowany lecz odruczony. J(aśnie) w(ielmożny) j(ego) mo(ść) x(iądz) biskup doprasza się y rozsądzienia się na Tribunałe koronnym Małopolskim z j(aśnie) w(ielmożnym) j(ego) mo(ściem) panem starostą Sołotwińskim czekać będzie [...]*

Рук.: Оригінал — BCz. w Krakowie, N 687, s. 641—643.

Переклад

Справа Перегінського з'ясована коротко: Перегінське — церковні маєтки, що належать до Галицької кафедри та є не лише фундацією руських князів і польських королів, а й коронна конституція 1690 року це вичерпно засвідчує, отже, це не підлягає найменшому сумніву. Але виникла суперечка за межі між маєтками Перегінського та Рожнятова і під час процесу, який ведено на юридичній основі, вийшов трибунальський декрет на право розмежування. І тому на основі цього декрету в 1695 році приїхали належні судові службовці, навели стару межову просіку, насипали кіпці і на останньому з них славетний його милість отець Йосиф Шумлянський, тодішній львівський єпископ, разом зі священиками Львова і шістьма шляхтичами-посесорами заприсягнув. Пізніше, близько 1701 року, ясновельможний Конецпольський, дідич Рожнятова, опротестував ті межі і як людина запальна їх поруйнував, а після того ще тричі вдавався до такого [вчинку]. Ось так заради різних бешкетів межі залишилися без змін, бо завжди визначалися незаконно, через недотримання пильності закону чинилася несправедливість. Тепер найясніший його милість отець

* Далі пропущено текст про суперечки за землі Перегінського з василіянським орденом, зміни щодо окремих пунктів у конституції, розпорядження та інструкції, які стосуються Брацлавського воєводства та ін.



Лев Шептицький, єпископ львівський, відновлює за давнини межовий процес, який має під собою добрі основи, видає позов ясновельможному панові Скарбку, солотвинському старості, на Коронний трибунал і 1765 року одержує декрет, який підтверджує межову просіку з 1695 року. Наказано виконувати постанову того декрету. Коли ж його велебність отець єпископ їхав з урядом встановлювати межову просіку і насипати кіпці, ясновельможний пан Скарбек, спроводивши озброєних людей, наказав стріляти з гармат і гаківниць у день затвердження юрисдикції, вбив слугу його велебності отця єпископа і, як інформує акт ремісії, коли б його величність єпископ і спроводжений уряд не вийшли з карети, до якої стріляли, і не відступили, були б загинули. За таке свавілля і безправ'я, вчинене офіційною особою, ясновельможний Скарбек покараний нинішнім трибуналом. Що стосується справи самого вчинку щодо його велебності єпископа, то доки не буде позову, її відіслано декретом для судового розгляду. Ясновельможний Скарбек, не дочекавшись суду з його велебністю єпископом, відважився тепер на галицькому передсеймовому сеймику подати до інструкції, будучи по суті під загрозою кари як звинувачений, нереальне [подання] і підло обмовити велебного єпископа. Тому його не повинні слухати на нинішньому черговому варшавському сеймі і пункт інструкції під числом 12 не повинен бути так дошкульно оголошений. Це було запропоновано, але відкинуто. Його велебність отець єпископ вимагає і буде чекати суду в малопольському Коронному трибуналі з паном солотвинським старостою.

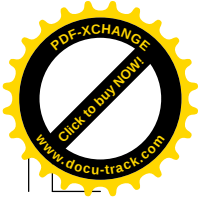
№ 103

1767 р.* [Перемишль].— З візитації маєтностей Перемишльської єпископської кафедри, до якої також внесені відомості про землі, надані в минулому „Левом, князем Руських земель“, а пізніше захоплені разом із кафедральною церквою латинським духовенством

[...]** Circa annum a creatione mundi secundum computum graecorum 6800, qui correspondet Anno salutis 1292 Leo Princeps Terrarum Russiae pro honesta sustentatione episcopi varias ditiones inscripsit et donavit. Postquam vero quumque Provinciae Russiae ad successionem Regum Poloniae devenerant; circa annum Christi 1492 imperante Polonis Vladislao Jahellone: ad iussi-

* Дата візитації.

** Пропущено текст, який стосується інших справ і не належить до майнових надань князя.



miationes latinorum (paulo ante per Ludovicum Hungarum Regem in civitates insigniores Ruthenas conductorum) Ecclesiam Cathedralē; ex petra quadrata extractam in medio castrī Premisliensis sitam, eiectis Ruthenis idem Rex Vladislaus Jagello in Ecclesiam Latinam ordino [...]*

Рук.: Оригінал — AP w Przemyślu, zesp. Archiwum greckokat. biskupstwa, N 14, s. 2.

Переклад

Близько 6800 року від створення світу за другим підрахунком греків, який відповідає коректованому 1292-му року спасіння, Лев, князь Руських земель, відписав і подарував єпископові для гідного прожитку різноманітні маєтності. А після того, коли провінції Русі перейшли у володіння короля Польщі близько 1492 Христового року за наказом [короля] Польщі Владислава Ягелла, на вимоги латинських [священиків], (котрі незадовго перед тим були привезені королем угорців Людовиком у вказані руські громади [міста]),— кафедральну церкву, зведену з квадратного каменю і розміщену у середині Перемишльського замку, викинувши перед тим руських, той же Владислав Ягелло перетворив у латинський костел.

№ 104

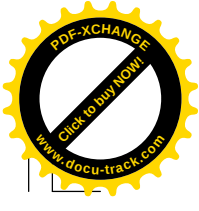
1768 р., березня 7. Київ.— Київський магистрат відповідно до „ордеру“ генерал-аншефа Федора Воейкова робить на прохання архиєпископа Феліціяна Володковича витяг з дарчої грамоти князя Романа, виданої для Києво-Печерської лаври на землю Забудецьку з усіма належними до неї селами, людьми та повинностями

Текст документа українською мовою у латинській транслітерації

Orderom jeho wysokoprewoschodytelstwa hospodyna henerala anszeffa Kyiewskoj hubernii sławnoho kommandyry i ordynow Biłoho orla i swiatoho Alexandra Newskaho kawalera Fedora Matwiewycza Woieykowa seho marta semoho dnia w Mahystrat Kyiewskij prysłannym welino z pryłożennoj pry tom orderi dannoj Kyiewope-

* Пропущено текст, який стосується інших справ і не належить до майнових надань князя.





цзерској Лаври от удобного князя Романа Гаґыцкоho, Kyiewскоho, Władymersкоho, Luckoho y innych zemel obładatelа na zemlu Zabudeckojу, z ludmy i poszłynamy y derewniach Rubeżach nyny nazywaiemom seli, u nym czetyry czelowika i so wsemy prycho-damy po trebowanyiu polskoho władymersкоho i brzesкоho archyepiskopa mytropolyty Felycyana Wołodkowycza zdiłаł wypys za skrepoju seho mahystratu prysudstwuiuszczыj y za mahystrackojу puczatyju [!] wydał, ona iаże Kyiewopeczersкој Лаврии krypost ot słowa do слова состоit takowaja. [Далі подано текст грамоти князя Романа українською мовою у латинській транслітерації, див. у цьому ж виданні III, № 2].

Dla toho w mahystrati Kyiewskom opredilенno zwysze, ze pysannoho prywillehyia obіawlennomu władymerskomu i brzeskomu hospodynу archyepyskopu mytropolyty Felycyanu Wołodkowyczu za rukamy prysudstwuiuszczym w onom mahy-strati i pryłozenyiem ob[y]knowennoj peczaty.

Dał suyi wypys, kotoiaia y danna, w jeia imperatorsкаho welyczestwa prarodytelnoj otcyzny bohom chranymahо hrada Kijewa.

Wojt Hryhorej Thatarow, burmystr Wasyl Bałybucha, pysar Jakow Dawydowski, rajca Herasym Kawyczyński.

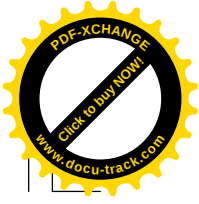
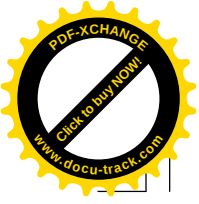
Kancylaryst Danyło Slusarski.

Locus sigilli.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу не відоме. Деякі дослідники вважають, що він зберігався наприкінці XVIII — у першій половині XIX ст. в Архіві греко-католицької консисторії у Львові (Петрушевич. О начатках..., с. 107). Списки — 1. НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 54/5, арк. 156 зв.—157. Створений між 18 квітня і 7 травня 1768 р. на основі документа, виданого Київським магістратом 7 березня 1768 р. 2. Там само, № 93, арк. 44—45. Створений 1787 р. на основі оригіналу, виданого Київським магістратом 7 березня 1768 р. 3. ЛНБ НАН України, від. рук., ф. 141 (О. Чоловський), спр. 492, арк. 1/3. Створений 27 липня 1807 р. на основі запису документа у книги Львівської консисторії „Libro Gratiōsa“ 18 квітня 1768 р. Під текстом напис: „Extractum praesentem cum Libro Gratiōsorum, tomo IV, p. 156, coram me producto et authenticato de verbo ad verbum concordare attestare [?], Leopoli die 27-me julii 1807. Joannes Symonowicz, archiep(isko)pus Leopoliē(sis) Armeni ritus [...]“.

Опубл.: Петрушевич. О начатках..., с. 107—108.





Текст документа латинською мовою

Ordinatione suae excellentiae domini generalis ancheff Kyoviensis gubernii famat commendantis et ordinum aquilae albae et sancti Alexandri Newski equitis Theodori Matwiewicz Woiekow hujus martii septima die magistratui Kyoviensi dato demandatum et adnexuum etiam mandatum monasterio Pieczarensi privilegii a glorioso duce Romano Haliciensi, Kijoviensi, Vladimiriensi, Luceoviensi et aliarum terrarum domino, pro terra Zabudecka cum hominibus et fundis et villis, sylvis* nunc nuncupato pago Unyni quatuor incolis et cum omnibus attinentiis requisitum a Polono, Vladimiriensi et Brestensi archiepiscopo metropolita Feliciano Wołodkowicz extractum conficere in praesentia hujus magistratus et sub sigillo magistratuali extradere hoc autem Kijovopieczarensis monasterii monumentum de verbo ad verbum est tale. [Далі подано текст грамоти князя Романа у латинському перекладі, див. у цьому ж виданні III, № 2].

Propter ea in sequelam magistratui Kijoviensi ordinatum ut supra expeditionis requisiti privilegii memorato Vladimiriensi et Brestensi domino archiepiscopo metropolitae Feliciano Wołodkowicz, a praesentibus in eo magistratu cum appositione usitati sigilli.

Detur hic extractus, qui et dabatur in eius imperatoriae majestatis proavorum patria a deo custodita civitate Kyovia.

Advocatus Gregorius Thatarow, tribunus plebis Basilium Bałybucha; notarius Jacobus Dawidowski, consul Gerasimus Kawyczyński.

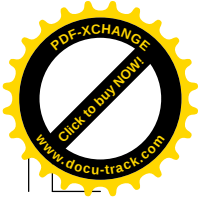
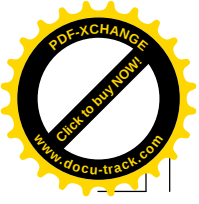
Cancellista Daniel Slusarski.

Locus sigillo.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЛНБ НАН України, від рук., ф. 141 (О. Чоловський), спр. 492, арк. 1—3. Створений 27 липня 1807 р. на основі списку від 18 квітня 1768 р. Під текстом напис, див. легенду до документа українською мовою у латинській транслітерації.

* Латинський переклад з певними смисловими відхиленнями.





№ 105

Не раніше 1773 р. — Зі судового акта, створеного під час процесу за земельні маєтності між Львівським єпископатом і василіянами, в якому наводяться відомості про „автентичний привілей найяснішого спадкоємця Лева, князя Русі“ для кафедрального собору у Крилосі*

[...]** Quo ad Cathedralem sub invocatione gloriosae in caelum Assumptionis Beatissimae Virginis Mariae Haliciensis in Krylos sitam, item qui supra cleri procurator exhibet primo:

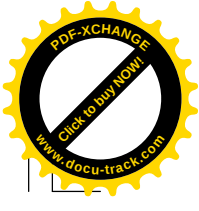
Privilegium authenticum serenissimi Leonis Haereditarii Russiae ducis Gregorio metropolitae Haliciensi et sacerdotibus saecularibus vulgo popom Krylosium, anno a condito orbe juxta computum Graecum 6809 Christi anno milesimo trecentesimo bino, die Octava Martii benigniter collatum, per serenissimos Poloniae reges Stephanum, Varsaviae sub tempus Generalium Regni Comitorum die ultima Januarii Millesimo quingentesimo octuagesimo primo; et Sigismundum III pariter Varsaviae in comitiis Regni Generalibus die prima mensis Octobris millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, confirmatum, ad acta castrensia Haliciensia, sabbatho post festum Nativitatis Beatissimae Virginis Mariae proximo anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo secundo per oblatam porrectum susceptum ingrossatum et ex iisdem actis authentice depromptum sunt: numero II.

14-o Quodsi ab adverso dicatur mododictum Leonis Russiae ducis privilegium, quo actis saecularis ad cathedralem Assumptionis Beatissimae Virginis Mariae Krylos Haliciensis legitimum jus habere probat, non esse genuinum sed apocryphum: velut jam in anno millesimo septingentesimo sexagesimo sexto, reverendissimus pater Sredlecki provincialis cum consultorio suo, illustrissimo excelentissimo ac reverendissimo domino viceco-

* Документ датовано за заголовком рукопису. Вміщені матеріали належать до 1751—1773 рр.

** Пропущені початкові розділи рукопису, серед яких загальний огляд актових джерел різного часу, що стосуються прав власності на маєтки Львівського єпископства і василіян.





miti nuncio protunc aptico in porrecto suo memoriali idem privilegium pro apocrypho non veritus fuit affirmare asserens in eodem ex libro manuscripto intitulo: „Liber actorum Leonis Kiszka metropolitae“, eius manu propria scripto, per generosum Penitum Jastrzembski publicum sacra autoritate apostolica notarium et nunciaturae apostolicae in Regno Poloniae protunc vicecancellarium, Varsaviae, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo primo, extractio et in causa jurisdictionis super decanatibus Braclaviensibus Romae agitata, inter documenta typopressa mentionem saecularium sacerdotum nullam haberi. Respondetur assertionem huiusmodi vel exinde patet debilem esse, quod cisatum privilegium copiatim desumptum sit ex libro manuscripto viri caeteroquin distinctissimi privati attamen: jam autem pro parte cleri saecularis exhibitum ex actis publicis authentice extractum est, quibus actis ubivis locorum plena et indubitata adhibetur fides. In producto autem pro parte cleri privilegio per expressum Ruthenico idiomate habentur sequentia: „A se ja kniaz Lew syn korola Danyila [...]“ praded nasz car Welyki Wladymer y Otec nasz y predal metropolitom, y jepyskopom po wsim zemlam Ruskim, jakoz y my Bohu i preczystoy jeho matery ko cerkwy swiatey jeia uspenya, kryloskym popom sobornym, mytropolyi Halyckoy [...]“ dalyiesmo prawo duchownoie“ etc.; latine: „Et ecce ego princeps Leo, filius regis Danielis [...]“ proavus noster rex Magnus Vlodimirus et parens noster, et tradidit metropolitae et episcopis in omnibus Terris Russiae, prout et nos Deo et purissimae eius Matri ad ecclesiam sanctae eius obdormitionis Krylosensibus poponibus capitularibus metropoliae Haliciens[i] [...]“ dedimus diplomata spirituale“ etc. [III, № 18].

15-o Exceptio igitur praefata contra productum favore cleri, privilegium, talem fidem animadversionemque habere meretur, quali digna est, eorundem patrum in exordio dicti memorialis exaggerativa nimis expressio, quod nempo: in orientali ecclesia non cathedra, qua non monasterium, non episcopus, qui non monachus. Pariter in Russia: et monachi itentidem et episcopi, et monasteriorum et ecclesiarum rectores, cathedrarum et claus-

* Крапки в оригіналі.



trorum indiscriminatim incolae et possessores [...]” nullam ecclesiam cathedralem extitisseque per Religiosos habitata et gubernata non exstaret. Et cathedrales et claustrales monachorum sunt. Nam si haec energica verbis fucatu seu nulli innixa fundamento narratio generaliter pro vera est et admittenda sequeretur necessario fatendum ecclesiam orientalem per tria et ultra priora saecula nullos habuisse episcopos, cum in illis primis saeculis monachi Basiliani non darentur utpote ordinem institutumque suum a sancto Basilio Magno, qui saeculo medio quarto floricit exorti [...]”

Рук.: Оригінал — НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 141, арк. 66—69. Заголовок: „Documentorum productio, atque in jure et facto iudicii sui informatio est injuncta. Jura intentum suum probantia, ac rem evincentia, una cum informatione ex eis inscriptis porrexit. Et quidem“.

Переклад

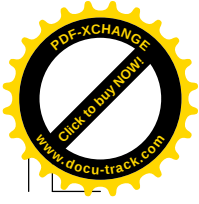
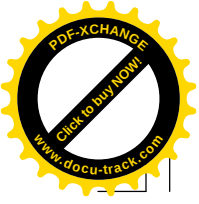
[...] Щодо кафедри, розташованої у Крилосі в Галичині під [титолом] славного Успіння Найсвятішої Діви Марії, той же, що й вище, прокуратор велить [податки]: по-перше, автентичний привілей найяснішого спадкоємця Лева, князя Русі [наданий] Григорію, галицькому митрополитові і наступним служителям, тобто крилоським священикам, [з датою] у році від створення світу, згідно з грецькими обчисленнями 6809, а року Христового 1302, дня 8 березня, [який] милостиво скріплено найсвітлішим королем Польщі Стефаном, у Варшаві, у присутності головних радників короля, в останній день січня 1481 року і підтверджено Сигізмундом III також у Варшаві, у присутності правителів держави, у перший день місяця жовтня 1592 року. [Він] представлений і вписаний навечно до галицьких гродських актів у суботу, після свята Різдва Пресвятої Діви Марії, найближчого року Божого 1642 та з тих актів автентично взятих.

З другого боку, мовиться, що згаданий привілей Лева, князя Русі, у якому визнано законне право Крилоса в Галичині на володіння собором Успіння Пресвятої Діви Марії, не є повним [і] правдивим, про що вже в 1766 році найпревелебніший провінціал отець Средлецький зі своїм радником, найсвітлішим вельможним [і] преподобним паном заступником нунція, ствердили у своєму свідченні, що той привілей, як сумнівний, не є дійсним, посилаючись на рукописну книгу під назвою „Книга актів митрополита Лева Кишки“, написану його власною рукою. Із неї шановний та поважний Ястрембський, публічний нотарій і на той час віце-канцлер апостольської нунціатури у Королівстві Польському, святим апостольським повноваженням зробив витяг у Варшаві, року Божого 1751 у справі

* Крапки в оригіналі.

** Далі розглядаються привілеї єпископства за пізніші століття.





юрисдикції Риму над Брацлавськими деканатами; серед видрукованих документів не було жодної згадки [про] секулярних священнослужителів.

Такі-то твердження відповідають [цьому], з яких видно неправдивість згаданого привілею, бо він скопійований із рукописної книги надзвичайно визначної, проте приватної особи, а вже виклад з боку секулярного кліру є автентичним витягом з державних актів і до тих актів повсюдно існує повне й безсумнівне довір'я.

Однак у поданому з боку кліру привілеєві руськими буквами написано так:

„А се ѿ князѣ Львѣ снѣ крола Данила [...] предаѣ ншѣ цаѣ Великій Владимѣ и ѿцѣ наѣ и предаѣ митрополитоѣ и епѣкоѣ по всѣмъ зеѣламъ рускиѣ. такоже и мы Бг҃у и Прѣчѣтоѣ его мѣтри ко цѣркви сѣтонѣ еѣ Ѹспенію крылоскыѣ попоѣ собоѣныѣ митрополіи Галиѣкон [...] дали есмо право дѣхоѣное“. [Далі такий самий уривок латинською мовою].

15-е. Отже, за винятком схильності кліру, як вище сказано, проти зробленого привілею слід мати таку віру й увагу, якої гідний у [своїй] основі вказаний пам'ятний величавий вираз тих отців, а саме: у східній церкві не кафедра [та], яка не є монастирем, не єпископ [той], який не є монахом. Так само в Русі: і монахи, також і єпископи, і настоятелі монастирів і церков, кафедр і закритих місць без різниці — чи то мешканці, чи володарі [...] не виділяють жодної кафедральної церкви і не перевищують жодний релігійний обряд і управління. І є кафедральні й закриті монахи [...] Якщо ж це прикрашене енергійними словами або взагалі не має жодної справжньої підстави, то слід було б допустити, що необхідно сказати, що східна церква через три і решту попередніх століть не має жодних єпископів, тому що в ті перші століття не було ченців-василіян, також не був заснований святим Васи́лієм Великим чин, який розквітнув у середині четвертого століття [...]

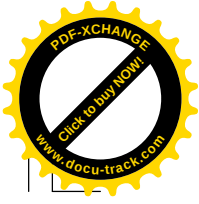
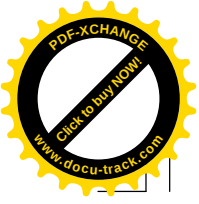
№ 106

Після 1775 р. [Львів].— Перемишльська єпископська консисторія просить австрійську цісарсько-королівську фіскальну колегію підтвердити, спираючись на „грамоти“ та „листи“ князя Русі Лева, документи польських королів і власні дані, границі Самбірського єпископства*

Episcopatus ritus Graecis Samboriensis Premisliensis perpetuo coadunatus anno mundi juxta Graecorum computationem 6800,

* Документ датовано за змістом. Вищі австрійські фіскальні установи Галичини у Львові з'явилися лише після 1775 р.





die 8-va Octobris, qui vulgaris aerae Christianorum 1292-do anno correspondet fundatus est.

Hunc fundavit serenissimus Leo princeps et haeres Russiae dato suo diplomate in copia hic adnexo sub signo I. A.*

Hoc diploma renovavit approbavit et confirmavit Sigismundus Augustus Poloniarum rex et haeres, Cracoviae feria tertia post festum Sancti Bartholomaei anno 1549-no ut hic in copia signo I. B.

Ratum et primum agnovit Respublica Polonorum Constitutionibus suis Generalibus de anno 1566. Titulo: Listy Lwa, de anno 1667, 1678, 1710, folio 52. Titulo: Poparcie konfederacji Sandomirskiej et speciali de anno 1641, folio 7. Titulo: Restytucia ut hic sub signo I. C.** Eius ecclesia cathedralis est ecclesia sanctissimi Salvatoris vulgo Swietyj Spas dicta, situata in circulo Samboriensi, praefectura Gwozdecieni, ab illomet Leone principe in locum arboreae e latere coeto exstructa et adusque perdurans, ut sub signo I. D.***

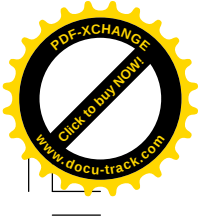
Eius fundus seu dotatio sunt bona Straszewice et Sozan suis limitum signis circumscripta. Quorum sequens est nomen datura I-mo fluvius Niestr seu Dniestr qui occidentalem lineam constituit; 2-do ad septentrionem locus Przyrwa ad limites pagi Be-reznica; 3-tio Potok Wlodyslaw unde ad orientem per montem peragendo; 4-to Potok swiety Rutenice Swiatyj usque ad suam originem seu scaturiginem, a qua scaturigine; 5-to recta tenditur per nemora ad alterum torrentem seu Potok Rzeczka Koblanka vocitatum qui etiam limitum lineam facit usque ad suam originem seu scaturiginem, ab hac; 6-to mons Krzemien Rutenice Kremin per quem, meridiem versus deflectitur linea praeter locos seu torrentium capita; 7-mo Suszyczka; 8-vo Podbuzcze; 9-no Kolczyn Donec; 10. perveniatur ad limites pagi Topolnica et locum Lisi Brod Rutenice Lysyczyj Brod secundo scilicet defluentem majorem fluvium tum hinc in altera fluvii Ripa; II-mo Potok Czerwony Rutenice Czerwleny Potik usque ad summitatem montis; 12-mo qui vocatur Duben seu Dubno a qua montis sumitate

* Текст грамоти не зберігся.

** Листа при документі бракує.

*** Акта, який би засвідчував цей факт, немає.





deflectitur torrente seu fluvio Dubno donec hic accidentem versus in fluvium Dniestr influat; 13-tio: Primum uti et reliqua supra numerata signa evincit documentum sub signa I. A.* ultimum Numero 13-tio Documentum I. D.** praemissa nihilominus majoris evidentiae causa signum limitum numero 4-to evincitur decreto palatini Russiae Generalis et capitanei Samboriensis de Odrowaz sub dato feria quarta post festum sancti Stanislai in Majio anni 1512, a Sigismundo Augusto Poloniarum rege et haerede: in Krasny Staw feria 5-ta in crastino festi sanctae Margaritae anno 1558 approbato et confirmato ut hic in copia signo I. E.***

Signi limitialis ad Topolnica Lisi Brod de numero 10. probacio eruitur ex decreto Stanislai de Dawidow capitanei Samboriensis sub die 21 Januarii sancto confessori Maximo sacra anno 1422 dato ut hic sub signo I. F. et per Sigismundum Augustum Poloniarum Regem feria Tertia post festum sancti Bartholomaei proxima 1549-no Cracoviae approbato et confirmato ut hic sub signo I. G.

Summitas montis Dubno sub numero 12-mo eruitur decreto Sigismundi Augusti de dato Lublini sabbato ante Dominicam Misericordiae proximo de anno 1554-to ut hic sub signo I-H.****

Supplicatur itaque ut inclytum Caesareo-Regium fiscale collegium dignetur apud excelsum forum nobilium Leopoliense agere, quatenus pro revidendis et verificandis locorum nomerulaturis tum renovandis decedendis et per debita signa seu cumulos stabiliendis praetactis limitibus resolvat determinet et deleget camerarium at geometram circularivatque juxta factos ejusmodi episcopatus Samboriensis limites episcopum in eius possessionem integram firmam et quietam delegati hi officiales inducant et intromittant.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — НМ у Львові, від рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 112, арк. 7. Заголовок: „Inclytum Caesareo-Regium fiscale Leopoliense collegium“.

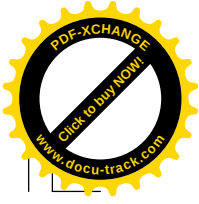
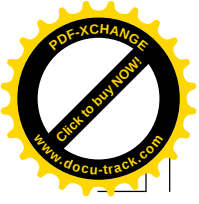
* Копія документа не збереглася.

** Так само.

*** Так само.

**** Так само.





Переклад

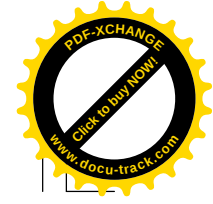
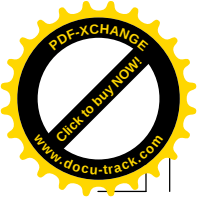
Єпископат грецького обряду в Самборі на Перемишльщині створений у постійно вживаному, за обчисленнями греків, 6800 році від [створення] світу, який за Христовою ерою звичайно відповідає 1292 рокові, у день 8 жовтня.

Його заснував найясніший князь Лев і володар Русі, давши свою грамоту у копії тут доданий під номером 1. А.

Цю грамоту відновив, підтвердив і закріпив Сигізмунд Август, король і володар поляків, у Кракові, третьої неділі після свята святого Варфоломія 1549 року, яка тут [вказана] у копії під позначкою 1. В.

Дійсно і першою її визнала Польська Річ Посполита у своїх генеральних постановах від року 1566 під назвою „Листи Лева“ від років 1667, 1678, 1710, аркуш 52 під назвою „Підтримка Сandomirської конференції“ і спеціально від року 1641, аркуш 7 під назвою „Відновлення“ — який тут під позначкою 1. С. Його кафедральним собором є церква найсвятішого Спасителя, по-простому звана Святий Спас, розміщена в Самбірській окрузі Гвоздецької префектури, тим же князем Левом на місці цілком міцно споруджена з дерева в поєднанні з цеглою, як [сказано] під позначкою 1. D.

До його заснування або як надання приписані маєтки Страшевичі і Созань, відзначені своїми межами, йдучи за якими, по-перше, дається назва по ріці Ністр, або Дністер, що становить західну межу; по-друге, на півночі місцевість Прірва до границь села Бережниця; по-третє, Потік Владислав, звідки на схід тягнеться через гору; по-четверте, Потік Святий — по-руськи, Святий, звідки до свого початку або джерела, з якого витікає; по-п'яте, прямо тягнеться через лісисту місцевість до другої ріки або потоку — названої ріка Коблянка, берег якої робить межу аж до свого початку чи джерела; звідси, по-шосте, гора Кремєнь, по-руськи, Кремєнь, через яку, повернувши на південь, лінія межі відхиляється поза місця або джерела потоків; по-сьоме — Сушичка; по-восьме, Підбужжя; по-дев'яте — Кольчин Донець [!], по-десяте, [межа] тягнеться до границь села Топольниці та урочища Лисовий Брід, по-руськи — Лисичий Брід, а саме: перетинаючи плинну велику ріку, звідси на другий берег ріки; по-одинадцять, Потік Червоний, по-руськи — Червлений Потік, аж до найвищої гори; по-дванадцять, оте називається Дубен, або Дубно, від найвищої гори якого відхиляється потоком або рікою Дубно, аж поки вона знову на захід відхилившись, вливається у Дністер. По-тринадцять: першим документом є і перевершує решту перелічених документів [копія] під позначкою 1. А. Останній [кордон] під номером 13-тим документ 1. D., допустивши, однак, для більшої очевидності [приймає] межу, позначену числом 4-тим, що підтверджена декретом генерального руського намісника та самбірського старости Одровонжа під датою четвертої неділі після свята святого Станіслава у травні 1512 р., [і] Сигізмундом Августом, королем і володарем Польщі, у Красному Ставі, п'ятої неділі після свята святої Маргарити 1558 р. та прийнята, як тут [видно] у копії, під позначкою 1. Е.



Граничні знаки до Топольниці, Лисовий Брід під числом 10 визначені декретом Станіслава з Давидова, самбірського старости, від дня 21 січня святого Максима-сповідника, року Божого 1422, як тут позначено в 1. F. і підтверджено Сигізмундом Августом, польським королем, третьої найближчої неділі після свята святого Варфоломія 1549 р. у Кракові, як тут засвідчено під позначкою 1. G.

Вершина гори Дубно під числом 12-м схвалюється декретом Сигізмунда Августа, даним найближчої суботи перед неділею Милосердя, року 1554, як тут позначено під 1. H.

Отже, прохання, щоб прихильна цісарсько-королівська фіскальна колегія зволила заявити перед високим форумом львівської знаті, оскільки вона має намір переглянути й підтвердити чи відновити перелічені місця, щоб встановити належні знаки або визначити стабільні границі. [Для того], щоб делегувала камерарія чи землеміра, аби він, згідно з чинними межами, окреслив границі того Самбірського єпископату, щоб ті офіційні посли встановили владу і спокій та ввели єпископа у його справжні володіння.

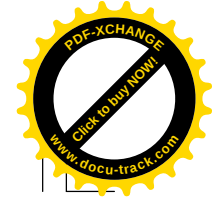
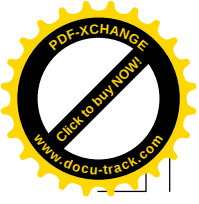
№ 107

1779 р., лютого 27*. [Галич].— Галицький земський суд на вимогу зацікавлених сторін повторно розглядає справу захоплення львівським архиєпископом Йоаном з Сенна і латинським капітулом „грамот і певних привілеїв, писаних руською мовою, виданих колись пресвітлої пам'яті володарями Русі на [володіння] селом Вістова“

Iudicium presens Terrestris Haliciense, ad affectationem partis, cujus interest transactionem infrascriptam, sine proprio sui anno et actu in actis terrestribus Halicien(sibus) in libris fragmentorum e compactis dissolut(is) repertam de tenore sequenti. Quemadmodum causa et actio presens coram iudicio terrestri Haliciensi verte datur mota(ue) fuit inter religiosos ac reverendos Gedeon Bałaban Władicam Halicien(sem), Kolomyen(sem), Leopoliensem et Camenecensem, eiusque venerabile capitulum actorem ex una, et reverendissimum in Christo patrem Joannem a Sienna archiepiscopum Leopoliensem una cum suo venerabili capitulo Leopoliensi citato tam ex altera partibus, quia ipse cum suo capitulo Leopoliensi non vult de bono esse eid(em) capitulo reddere, ac restituere, literas et privilegia certa, ru-

* Документ датовано за діловодним заголовком. Перший судовий запис цієї справи відомий від 3 лютого 1580 р. (IV, № 64).



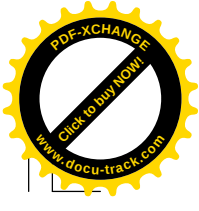


thenico idiomate scripta serenissimor(um) olim memoriae ducum Russiae super villam Wistowa ex antiquo ad Vładicatum Halicien(sem) et eius kryłoszanum spectan(tem) concessa ad fidele depositum concredita, alias juxta citationem praemissam decem millia marcarum ac totidem damni in se continentem latius cavendo in qua ea iudicium illud terrestre Halicien(se) ex controversiis partium parti citatae ulterius procedere decreverat, a quo decreto pars citata motionem juridicam interposuerat, cui erat delatum ut totus huic causae processus p(rae)missa omnia latius testantur vigore cujus motionis interpositae constitutionisq(ue) conventus generalis Varsaviensis, ac ordinationis iudiciorum eorundem generalium causa haec ad iudicia tribunalis regni, devoluta erat, ac legitime devenerat, in quo qui(dem) termino legitime incidenti, et proveniente, partibus ipsis per procuratores suos legitimos [hoc loco corrosum] suprafatos comparentes et controversias suas recitantes, motionemque prosequendam iudicii generalis tribunalis regni controversiis partium exauditis denuntiando iudicii terrestri Haliciens(i), omnibus in eodem descriptis, approbaverat, et confirmaverat, ulteriusque procedere decreverat. Totidem in ulteriori processu [hoc loco corrosum] ex quor(um) controversiis iudiciu(m) generale tribunalis regni [hoc loco corrosum] Leopolienses per duos canonicos ex capitulo iuramentum [hoc loco corrosum] in terminis terrestribus Halicien(sibus) in decursu(m) sex septimanarum [hoc loco corrosum] in hanc iuramenti rotham quia eas literas super [hoc loco corrosum] venerabile capitulum Leopoliense ab eodem Vładica et eius [hoc loco corrosum] vacante vładicatu recepit sic partem citaturus finis eiusdem decreti ad desolationem actorum terrestrium Halicien(sium) desideratur de verbo ad verbum parti ei[dem] affectanti extradere permisit.

Correxī Rafał(w)ski m(e)m(orat)ae.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 112, арк. 27—28. Заголовок: „Acta sunt haec Haliciae in positione Judiciaria, actorum Terrestrium sabbatho post Dominicam Invocavit quadragesimalem proximo id est die vigesima septima mensis Februarii anno Domini millesimo septingentesimo septuagesimo nono“ [27 лютого 1779 р.].



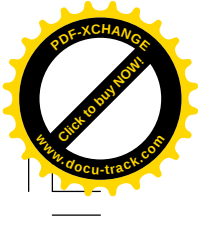
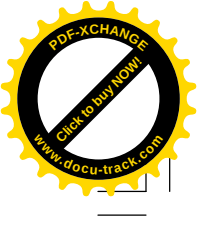


Переклад

Нинішній Галицький земський суд на вимогу зацікавлених сторін [розглянув] нижчевказану справу, виявлену без [зазначення] року та місця її видачі серед галицьких земських актів у книгах фрагментів [документів], відокремлених від збірок, такого змісту. Так, цей позов знову подано на розгляд Галицького земського суду, що [раніше] був порушений між побожним та превелебним позивачем Гедеоном Балабаном, галицьким, коломиїським, львівським і кам'янецьким владикою, і його шановним капітулом, з одного боку, та превелебним у Христі отцем Йоаном з Сєнни, львівським архієпископом, разом з його шановним львівським капітулом — з другого. Оскільки сам архієпископ зі своїм львівським капітулом не хоче добровільно повернути і відновити цьому [руському] капітулові грамоти та певні привілеї, писані руською мовою колись найславнішої пам'яті князів Русі на село Вістова, яке здавна належало до Галицького владичтва та його крилошан, [і ці документи] були залишені для вірного та надійного збереження і користання, [то] відповідно до названого позову і для ширшого застереження було ухвалено десять тисяч марок штрафу за майно і стільки ж кари за власні [маєтки]. У зв'язку з цим цей Галицький земський суд, [заслухавши] протилежні сторони, ухвалив сторони-відповідачу далі продовжувати цю [справу], і від того рішення сторона-відповідач розпочала судовий позов, у якому було доручено, щоб увесь процес у тій справі, висвітливши все, був ширше представлений через цей розпочатий позов і постанову генерального Варшавського сейму та розпорядження тих же генеральних суддів, і щоб ця справа була передана до головного трибунальського суду та законно пішла на розгляд у призначений термін. У подальшому самі сторони через своїх законних представників [пошкоджене місце] і вищевказаних присутніх і тих, що висловлюють свої претензії, і для наступного проходження [справи] в суді генерального королівського трибуналу, після заслуховування претензій сторін треба оповістити повідомлення Галицькому земському судові і всім там записаним, що суд дозволив, підтвердив і постановив далі продовжувати [справу]. Тоді ж у подальшому ході розгляду справи [пошкоджене місце] і їх [сторін] суперечок генеральний суд королівського трибуналу [пошкоджене місце] через двох львівських каноніків з капітулу [пошкоджене місце] в межах земських галицьких рочків протягом шести тижнів [пошкоджене місце] ухвалив присягу, у змісті якої [мовилося], що ті грамоти понад [пошкоджене місце] шановний львівський капітул від того владики і його [пошкоджене місце] у його вакантне владичтво прийняв [і] так частину позовного закінчення цього декрету для вдоволення галицьких земських позивачів дозволить, як належить, дослівно передати тій же зацікавленій стороні.

Звірів Рафаловський.





№ 108

1779 р., квітня 27. Львів.— З акта вироку спеціального цісарсько-королівського змішаного суду Галичини і Лодомерії про суперечку між Львівським єпископством і орденом василіян за землі, в тому числі надані згідно з „привілеєм Лева, князя Русі“

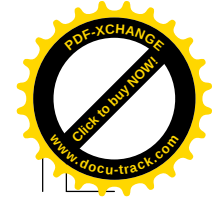
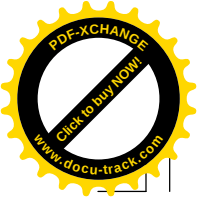
[...]* Videlicet quoad categoriam 1-mam, qua actores asseruere metropoliam Haliciensem et episcopatum Leopoliensem a planta fidei Christi usque ad annum 1539 nunquam ad rerum natura fuisse, privilegium autem Leonis ducis [Rus]siae, anno 1301 illam metropoliam indigitans esse fabricatum.

Pars actorea quidem nonnullis documentis, sed negativis argumentis id ipsum asseveravit, quod dum anno 1415 contra Photium Kijoviensem metropolitam episcopi, archimandritae et hegumeni Novogrodecium celebrandae synodi causa convocati fuissent, neque in synodo, neque in decreti convocationis ullus episcopus Leopoliensis seu metropolita Haliciensis legatur, quodque in bulla Pii II-di pontificis Maximis (per quam anno 1458 cum aliis ecclesiis etiam Haliciensis ad Kijoviensem metropoliam tanquam suffraganea assignatur) de Leopoliensi nulla fiat mentio, porro quod nec Leo dux a(nno) 1301 (quo est exaratum privilegium ducis Leonis Gregorio metropolitae Haliciensi datum) iuxta generaliter assertos historicos Polonos et Russicos vixerit, nec Gregorius Haliciensis, nec Cyprianus Kijoviensis metropolita ibidem adnotati tum temporis extiterint, demum quod officiosae oblatae dicti privilegii Leoni diffformes sint, quia in binis pro re episcoporum de promptis leguntur voces „popom sobornym Kryłoskim“ in duobus vero aliis „monasteru Kryłosu“ nihil omnius.

Cum pars conventa fundate opposverit, quod negare antiquam existentiam metropolitae Haliciensis distinctae a metropolia Kijoviensi, aut privilegium Leonis Russiae ducis confictum dicere, sit idem ac publicis actis, quibus insertum illud habetur fidem negare, cumque hoc etiam non attento ex alio privilegio eiusdem principis Leonis per serenissimos reges Poloniae nempe Casimirum anno 1448, Stephanum a(nno) 1578, Sigismundum

* Пропущена вступна частина акта.





III-tim anno 1611, Michaelem a(nno) 1672, Joannem III a(nno) 1679, Augustum II-dum a(nno) 1700 et Augustum III 1736 confirmato, a(nno) 1292 ecclesiae s(anctae) Nicolai suburbanae Leopoliensi super fundis certis collato (ubi scriptum est: „in praesentia venerabilis metropolitae Haliciensis Iosephi de Kryłos“) de existentia metropolitae Haliciensis eruatur.

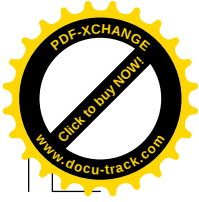
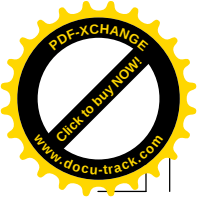
Ad haec cum id ipsum demonstret sic dicta tutoria de a(nno) 1458 seu instrumentum, quo olim Stanislaus de Chodecz capitaneus Haliciensis curatelam cathedrae Haliciensis post mortem metropolitae ultimorii vacantis, et Bonorum Podgrodzie et Blahowiszenie ad eam pertinentium sibi a Rege collatam cessit cuidam Romano de Mstalowicze. Praeterea cum in dubiam existentiam metropolitae Haliciensis prodat privilegium serenissimi Sigismundi I-mi Regis Jackoni Gdeszycki pro archimandrito datum, ut pote in quo legitur: „Damus facultatem exercendi, quae quondam vladica seu metropolitas Haliciensis exercebat“.

Nec non aliud privilegium eiusdem serenissimi regis pro episcopatu Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi a(nno) 1539 exaratum, in quo scripta videntur verba: „Cuiquidem vladicae Macario sub potestatem illius damus ecclesiam Haliciensem metropolitanam, in qua quondam archiepiscopus alias metropolitae eorum praesidebat, quae nunc, lingua eorum vulgo Kryłos dicitur“.

Deinceps cum debicius sit argumentum de eo (quod circa annum 1301 neque Leo dux, neque Gregorius Haliciensis, neque Cyprianus Kioviensis metropolita in Leonino privilegio expressi vixerint) ab historicis sibi saepe discrepantibus petitur; quam authentice depromptum privilegium Leonis ducis Russiae a serenissimis regibus Stephano die ultima Januarii a(nno) 1581, et a Sigismundo III-tio die 1-ma Octobris anno 1592 confirmatum.

Demum cum ex discrepantia extractum saepe laudati privilegii inferri nequeat, quasi nunquam illud extitisset, sed duntaxat inde dubium remaneat, quisnam extractus originali vere conformis sit, cumque ea diversitas in quibusdam solummodo verbis, quae ad statum quaestionis, videlicet antiquam existentiam metropolitae Haliciensis non faciunt, consistat, atque sensum quo ad substantiam non immutet; Item cum privilegium Sigismundi I-mi regis Poloniae Cracoviae feria quinta post fes-





tum undecim Millium virginum proxima a(nno) 1539 Macario Tuczapski antea locum tenenti Haliciensi et Camenecensi collatum, nec non aliud privilegium de a(nno) 1548 Sigismundi I-mi (per quod villa Perehinsko ab aliis usurpata rursum metropolitae Haliciensi applicabatur) omnem ambiguitatem de vetustissima existentia metropolitae Haliciensis tollat.

Id circo bene ponderatis his, caeterisque seu documentis seu argumentis, hocce caesareo regium in Regnis Galiciae et Ladomeriae iudicium delegatum mixtum decernit: metropoliam Haliciensem et episcoppatum Leopoliensem a planta fidei Christi usque ad annum 1539, extitisse, privilegium autem Leonis ducis Russiae anno mundi 6809 et Christi 1301 de die 8-va Martii, quo metropolia erecta fuit, non fabricatum esse.

Jam quoad categoriam II-dam in eodem processu assertam, quod monasterium Leopoliense s(ancti) Georgii Martyris Haliciense in Kryłos et Perehinscense cum suis bonis et fundis quasi pro solis monachis Basilianis fundata, per eosdem monachos semper possessa et inhabitata fuerint.

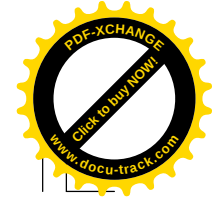
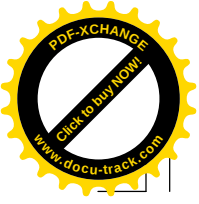
Quantumvis per allegatum a parte actrice extractum ex analibus Bartholomaei Zimorowicz proconsulis Leopoliensis de a(nno) 1280 narretur Basilius dux patruus qui vladicae pro episcopatu Leopoliensi Haliciensi Leonis principis Russiae monasticam vitam amplexus fuisse in monasterio Leopoliensi ad s(anctum) Georgium, tamen illud dokumentum ab historico et quidem non probato, neque coevo desumptum, non sufficit ad probandam certam existentiam monasterii Leopoliensis.

Indubia e contra est inscriptio de a[nno] 1341 per officium magistratus Leopoliensis a(nno) 1765 sabbatho post festum s(anctae) Mathiae apostoli officiose revisa, quae legitur in campanuma majori ad s(anctum) Georgium hoc sensu: „fusa fuerat campana haec sancto Georgio dominante principe Demetrio impensa Effimii hegumeni“ [...]*

Illam cathedralem palam agnovere ipsi r[everendi] Basiliani, uti eruitur ex quondam decreto consistorii Leopoliensis de anno 1716 die 11 Junii ex instrumento resignationis beneficii Hrebencensis de a(nno) 1732 die 25 Februarii atque ex inscriptione

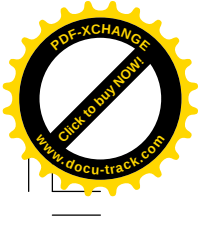
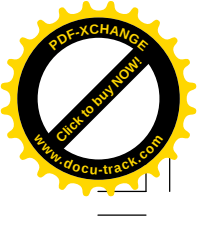
* Далі подано виклад відомостей з історії Львівського єпископства та згадки королівських привілеїв для нього за інші роки.





sigilli utrique documento appressi, quoque ex subscriptione Basilianorum in synodo provinciali Rutheno Zamoscensi a(nno) 1720 celebrata, ac ex actis capituli Basilianorum Leopoliensis a(nno) 1739 habiti die 31-ma Augusti sessionae 5-ta.

Amplius testes jurati (sicut ex inquisitionibus de statu cathedralis ecclesiae s(ancti) Georgii Leopoliensis a(nno) 1766 die 12 Augusti per rev(erendum) consistorium Armenorum Leopoliense constat) perhibuere, presbyteros saeculares ad saepius dictam ecclesiam cohabitantes divina officia peregissee, etiam existentibus ibi r[everendis] Basilianis usque ad annum circiter 1730 quo religiosus Masalski superior Basilianus, officialisque cleri prae-svyteros saeculares (episcopis quidem semper adhuc ibidem sacra sua obeuntibus) ab eadem omnino arcebat, utique praepotentia non jure. Indicatur ergo proprietas ecclesiae cathedralis s(ancti) Georgii tam reverendissimo episcopo, quam clero saeculari competere, quod uterque in ea ius habeat, uti etiam in cathedrali Assumptae B(eatis) M(ariae) Virginis Haliciensis in Krylos propterea, quod non minus verba quam sensus veri privilegii Leonis ducis Russiae de a(nno) 1301 secundum extractum authenticum inter caeteros exhibitos extractus vetustissimum ex actis castri Haliciensis sabbatho post festum Nativitatis B(eatis) V(irginis) Mariae de anno 1642. id ipsum innuant: „Nos Deo et matri eius ad ecclesiam s(anctae) eius obdormitionis Krylosiensibus poponibus capitularibus damus ad ecclesiam s(anctae) Deiparae metropolitae nostro“ et c(eterum) huic veritati conformiter obloquitur instrumentum restitutionis fundorum ad canonicatum Haliciensem in Krylos pertinentium de a(nno) 1581 die ultima Januarii: „diligenter nobis nomine dicti vladicae, ad quam ea in Krylos ecclesia pertinet et c(etera) ratio adhuc gravior est, quod vigore privilegii sui Petricoviae, feria 2 post Dominicam Invocavit, anno 1548, a Macario Haliciensi, Leopoliensi et Camenecensi vladica seu episcopo impetrati Sigismundus tamquam Russiae Haeres et rex monasterium Haliciense, villam Perehinsko, ac dicti monasterii fundum ecclesiae metropolitanae restituerit, unde consecrarium est, quod et monasterium et Perehinsko et fundi iam olim ad cathedralem ecclesiam pertinuerint, sed quoquo modo avulsa sint. Verba privilegii sic habent: Nos praefatum monasterium una cum villa Perehinsko dicta, et toto fundo dicti monasterii

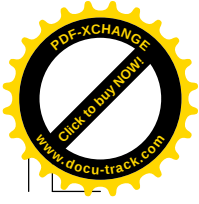
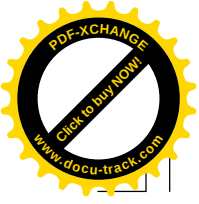


ecclesiae metropolitanae Haliciensis Assumptionis B(eatissimae) V(irginis) Mariae, ad quam antea pertinebat restituere“ et c(eter)ae in ulteriori contextu: „Nos totum id auctoritate nostra regia ecclesiae metropolitanae Haliciensis restituimus, adjungimus et denuo incorporamus“ et c(etera). Atque quoniam in renovatione Rutheni capituli Haliciensis per rever(endissimum) Tuczapski episcopum facta, anno 1548 die 1-ma Julii a Macario metropolita Kioviensi confirmata et ad acta castrensia Haliciensia a(nno) 1646 feria 6-ta post dominicam Rogationum ingrossata praeter alia huc facienda legere est: „Et capitulares sacerdotes in Krylos ad ecclesiam cathedralem abdormitionis Dei Matris debent esse duodecim“ et c(etera).

Porro quoniam ex extractu relationis per ministeriales de actu granicali inter m(agni)f(i)cum Nicolaum a Sieniawa capitaneum Haliciensem et bona gen(erosi) Bludnicki et aliorum de anno 1555 festo s(ancti) Thomae apostoli liquet, reverendissimum Arsenium Balaban episcopum Haliciensem cum suis protopopone, ac poponibus capitularibus compellatum fuisse haeredem bonorum ecclesiasticorum Krylos et ceterorum appertinentium, quemadmodum verba sunt: „Venerabilis Arsenius Balaban episcopus alias vladica ritus Graeci metropolita Haliciensis ecclesiae una cum suis protopopone atque poponibus capitularibus haeres bonorum ecclesiasticorum Krylos et aliorum desertorum ad eadem pertinentium“ et c(etera).

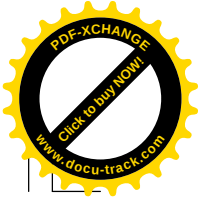
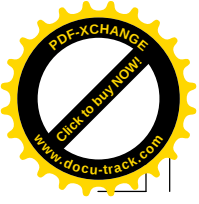
Demonstratur eapropter ex recensitis documentis ecclesiae cathedralis B(eatae) V(irginis) Mariae in coelum Assumptae Haliciensis in Krylos non r[everendis]. Basilianis, sed r(everen)d(issi)mo episcopo Halicensi ac venerabili clero saeculari propria esse. Perpensis deinceps documentis quoad proprietatem bonorum Podgrodzie, Blahowiscenie et Perehinsko, praesertim decreto Lublini in Judiciis ordinariis generalibus Tribunalis Regni, Sabbatho in crastino festi s[anctorum] o[mnium] a(nno) 1754 lato, per quod bona villae Podgrodzie seu Nowa Wies dicta Sokol abantiqua ad bona Krylos principaliora spectasse decernitur, ac episcopatui Halicensi (neque vero r[everendis] Basilianis) in perpetuum adiudicantur, tenore sequenti: „bona saepe dictae villae Podgrodzie pro terrestribus spiritualibus agnoscit, eademque ad episcopatum Haliciensem in perpetuum adiudicat“ et c(etera).





Perpenso tandem subsequenti decreto de a(nno) 1755 die 2-da Decembris, per quod prius decretum quo ad bona Podgrodzie episcopatui Haliciensi adjudicata propria, approbatur, certo inde agnoscitur, quod villa Podgrodzie ad cathedram in Krylos Haliciensem ab immemorabili tempore pertinuerit, pertineatque etiam ex eo, quia juxta documentum ex actis castri Haliciensi feria 6-ta in crastino festi s(ancti) Bartholomaei apostoli de a(nno) 1690, m(agni)f(i)cus Stanislaus de Chodecz Haliciensis capitaneus. Tutoream seu curatelam cathedralis ecclesiae in Krylos tum villarum Podgrodzie et Blahowiscenie (qui actus anno eodem in crastino festi Visitationis B(eatae) Virginis in castro Haliciensi oblatus fuerat). Nobili Romano de Mstalowice cedenter cum villis Podgrodzie et Blahowiscenie ad praefatum Krylos spectantibus (verba eius sunt) se tradere subscripsit. Praeterea quo ad villam Perehinsko qua propriam ecclesiae metropolitanae Haliciensi inter caetera documenta maximum argumentum praebet privilegium Sigismundi I superius laudatum de a(nno) 1548, quo villa Perehinsko iuxta confessionem partis actoreae apertis verbis redditur ecclesiae cathedrali Haliciensi. Veritatem hanc per subsequum tempus notam faciunt nimirum anno 1656 attestatum officiosum m(agni)f(i)ci Gedeoni Balaban rotmagistri fide dignum ad acta castri Leopoliensis feria 4-ta in vigilia s(ancti) Bartholomaei factum, quia villa Perehinsko sunt bona propria haereditaria ecclesiastica ad cathedram ecclesiae Haliciensis Krylosiensis per principem Russiae Theodorum Olgierdowicz fundata et donata et c(etera). Postea anno 1690 constitutio trium regni ordinum, vigore cujus bona Perehinsko ad ecclesiam Haliciensem Krylosiensem restituuntur et constitutio anni 1661 qua haec bona a cathedra avulsa fuerant, cassantur. Dein a(nno) 1690 contractus inter illustrem m(agni)f(i)cum Stanislaum Jablonowski et ill(ustrissi)mum rev(erendissi)mum Szumlanski episcopum Leopoliensem Varsaviae factus, actisque metrices regni roboratus, ubi praeter alia legitur: „Quod quamvis palatinus Russiae habens in possessione sua bona villa Perehinsko a serenissimo Joanne Casimiro rege sibi collata, et constitutione commitiorum anno 1661 assecurata, attamen deductum est, quod haec bona a primaria sua fundatione per principes Russiae ad ecclesiam ritus Graeci Krylosensem Haliciensem tituli Assumptionis in Coelum





B(eatissimae) V(irginis) Mariae sint collata, legata et incorporata“. Itaque palatinus bona villae Perehinsko episcopo Leopoliensi specificifice ecclesiae ritus Graeci Krylosensi, Haliciensi restituit cedit et incorporat etc.

Ultra anno 1692 decretum bannitionis ill(ustrissi)mi Koniecpolski stabili regni praefecti Zydaczoviae feria secunda in crastino festi s(anc)ti Matheae apostoli, per quod villa Perehinsko decernitur esse episcopalis ac cathedralis.

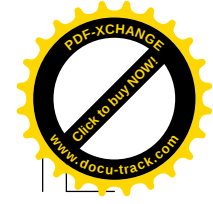
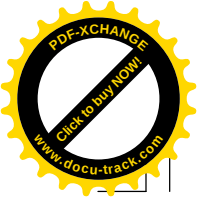
Rursus a(nno) 1695 actus dislimitationis bonorum villae Perehinsko ad ecclesiam cathedralem Haliciensem in Krylos spectantium a bonis oppidi Rozniatów de sabbatho post festum exaltationis sanctae Crucis proximo, in quo villa Perehinsko ad ecclesiam Haliciensem in Krylos Assumptae B(eatissimae) V(irginis) Mariae pertinere enunciatur.

Demum anno 1768 decretum Tribunalis Regni Leopoliensis inter ill(ust)rem m(agni)f(i)cum Raphaelem Skarbek capitaneum Solotwinensem, ac ill(ustrissi)mum et rev(erendissi)mum Leonem Szeptycki tum episcopum Leopoliensem Haliciensem et Camenecensem, nunc quoque metropolitam totius Russiae feria 2-da post festum s[anctorum] Viti et Modesti in Accessorio latum, quo illud Tribunal inhaerendo constitutioni de anno 1690 bona Perehinsko (quae r[everendi] Basiliani per manifestationem coram actis castrensibus Leopoliensibus post festum s(ancti) Michaelis Archangeli a(nno) 1765 factam in jus vocarunt) ecclesiae cathedrali Haliciensi propria esse agnovit.

Opposuit quidem pars actorea in uno alteroque documento enarrato legi monasterium vel religioso indeque intulit se potius jus habere ad ecclesias cathedrales s(ancti) Georgii Leopoliensem, Haliciensem in Krylos, ac Perehinscensem, earumque bona et fundos. Nihilominus cum usitatae in iisdem apertae voces cathedralis capitularis, saecularis, ecclesiasticus immo integer ubique sensus contrarium luculenter exhibeat, recte praesumitur, quod vox monasterium tum ecclesiam monachis destitutam et religiosus capitularem, saecularem sacerdotem, vel poponem, non monachum indigitet; quod ipsum etiam sequentes rationes corroborant.

1-mo quia in lustratione bonorum Krylos et c(etera) a(nno) 1617 facta et ad acta officii castrensis Żydaczoviensis feria 3 in





vigilia Visitationis B(eatissimae) V(irginis) Mariae a(nno) 1642 oblata terminus monasterii capitulum ad significandam residentiam praesbyterorum saecularium capitularium Haliciensium adhibetur ex eo, quod in eadem lustratione, ubi de monachis et vero monasterio agitur, legitur Calugeri seu nigritae (id est monachi Basiliani) ritus Graeci monasterii;

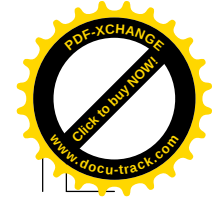
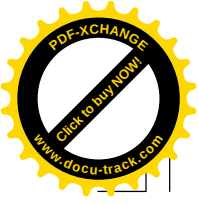
2-do quia libro 2 constitutionum imperialium pag(ina) 73 (43) clerici saeculares vocantur religiosissimi;

3-tio quia in confirmatione capituli s(ancti) Georgii Leopoliensis de anno 1635 feria quinta post dominicam Conductus Paschae proxima canonici ecclesiastici saeculares Rutheni titulo religiosi compellantur;

4-to quia idem titulus in oblata privilegii ducis Leonis de anno mundi 6809 ex castro Haliciensi sabbatho post festum Nativitatis B(eatissim)ae V(irginis) Mariae anno 1642 desumpta, atque in testamento r(evere)ndi Eliae capitularis s(ancti) Georgii coram actis castri Leopoliensis feria 4-ta post festum s(anctae) Margarethae proxima saecularibus sacerdotibus Ruthenis attribuitur, tametsi monachi non fuerint.

Quocirca maturis trutinatis omnibus et singulis seu documentis seu argumentis utrinque allatis, supra expositis, cum primis non fabricato privilegio Leonis ducis Russiae; triplici privilegio serenissimi Sigismundi regis, actu commissionis ratione bonorum Perehinsko celebratae, privilegio rev(erendissi)mi Macarii, confirmatione eiusdem per serenissimos reges Vladislaum IV et Sigismundum Augustum facta, jure canonico superius citato; instrumento erectionis episcopatus Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis; privilegio serenissimi Sigismundi Augusti occasione exactionis foralium dato; litteris eiusdem regis ad archiepiscopum Leopoliensem scriptis; instrumento locatorum in monte s(ancti) Georgii censitarum per serenissimos reges Vladislaum IV et Augustum II confirmato, domestice per nominatos sacerdotes saeculares ecclesiasticos graecocatholicos ab anno 1584 ad hoc usque tempus habito et demonstrato, actibus jurisdictionis capitularis ad s(anctum) Georgium exercitae, synodo Zamosciana typis editis; instrumento foundationis a reve(rendissi)mo Josepho Szumlanski episcopo Leopoliensi factae; testamento eiusdem ipsa confessione partis actoreae in decreto consistorii Leopoliensis

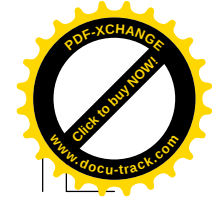




enunciata nec non edictis testium juratorum; instrumento restitutionis fundorum ad canonicatum Haliciensem pertinentium; instrumento renovationis Rutheni capituli Haliciensis, actu granciali inter litigantes capitaneum Haliciensem et g(ene)r(o)sum Bludnicki celebrato; cessione curatelaе cathedralis ecclesiae in Krylos, villarumque Podgrodzie et Blahowisczenie, attestato officioso m(agni)f(i)ci Gedeoni Balaban; constitutione regni de anno 1690; contractu quodam Varsaviae actis Metrices roborato; decreto bannitionis ill(ustrissi)mi Koniecpolski; actu dislimitationis bonorum villae Perehinsko, caeterisque quibusvis allegatis documentis partim originalibus partim authenticis,— quandoquidem vi juris canonici et quidem arg[umenti] C. sicut par[agraphi] 5, claus[ulae] 10, quaest[i]onis 1.20 ill(ustrissi)mus ac rev(erendissi)mus episcopus Leopoliensis et Haliciensis censetur esse parochus parochorum, cujusque suae diecesis, sponsus ecclesiarum cathedralium Leopoliensis et Haliciensis, ecclesiae vero cathedrales eadem sponsae eius, ac reliquarum parochialium matres adeo, ut pro cathedralibus optimaе primariae atque Basilicae assumendae sint plerumque in loco, unde dioecesis denominationem suam trahit.

Ad haec ecclesia s(ancti) Georgii*, ut jam deductum est per duo fere saecula deserta extitit, adeoque sine monachis s(anci) Basilii, fundatio monasterii in monte s(ancti) Georgii a rev(erendissi)mo episcopo Szumlanski sine consensu regis et reipublicae, sine consensu pontificis et sine obtente desuper constitutione regni vigorem suum habere nequit. Ipsi praeterea r[everendi] monachi Basiliani actores nullum originale, neque aliud authenticum instrumentum foundationis monasteriorum seu Leopoliensis seu Haliciensis, seu Perehinscensis exhibuerint, ultro in libello actionali profitentes se nulla talia instrumenta habere. Atque quandoquidem per duplex decretum Tribunalis Regni Lublinensis anno 1754 et 1755 bona villae Podgrodzie episcopatui Haliciensiam adjudicata, et vigore decreti Tribunalis Leopoliensis de anno 1768 bona Perehinsko conformiter constitutioni a(nn)i 1690 ad cathedralem ecclesiam Haliciensem in Krylos sitam pertinere agnita fuerunt, haec autem decreta jam transierunt in rem judicatam.

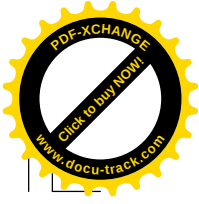
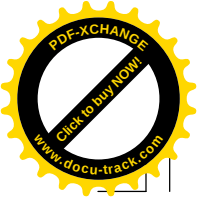
* У тексті помилково „Georgi“.



Igitur hocce caesareo regnum iudicium delegatum mixtum decernit, dicta monasteria Leopoliense s(ancti) Georgii martyr, Haliciense in Krylos, atque Perehinscense cum suis bonis et fundis, nec pro monachis Basilianis rite fundata, nec per eosdem monachos semper possessa, et inhabitata fuisse, sed episcopatui graeco-catholico Leopoliensi, et Haliciensi propria esse ecclesiam vere cathedralem s(ancti) Georgii cum suis proventibus et appertinentibus, cum fundis Czolhanczysna dictis, ac cum integro monte in quo sita est, palatium episcopale, omnia aedificia ibi extructa, coemeterium, hortos, fundosque prorsus omnes, item ecclesiam Haliciensem in Krylos vere cathedralem cum suis proventibus appertinentibus et cum suis fundis quibusvis, ac pagos vere episcopales, Perehinsko, Blahoviszczenie et Podgrodzie cum omnibus agris, campis, pratis, sylvis, aquis, aedificiis, fundisque appertinentibus ad rev(erendissi)mum ac ill(ustrissi)mum Leonem Szeptycki episcopum Leopoliensem et Haliciensem, ejusque successores, atque venerabilem clerum saecularem ecclesiasticum ritus graeco-catholici pertinere*.

E contra siquidem solius ill(ustrissi)mi ac rev(erendissi)mi episcopi Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis, aut saltem earundem dioecesium cleri saecularis est, agere de dote episcopatibus his assignata, profecto actio utrique, nec vero r[everendis] monachis s(ancti) Basilii competit. Nihilominus cum ante annum 1539 per duo fere saecula metropolia Haliciensis vacaverit, uti apparet ex privilegio serenissimi Sigismundi I regis de anno 1522. Jackoni Gdeszycki qua archimandritae dato, idque contigerit occasione curatelaе, quam de bonis metropoliae Haliciensis vacante sede habere solebant saeculares, quemadmodum id videre est ex instrumento tutoriae cathedralis ecclesiae in Krylos et villarum Podgrodzie et Blahoviszczenie de a(nno) 1458 recte censetur rev(erendissi)mus Tuczapski nec habuisse in manibus suis documenta ad metropoliam Haliciensem pertinentia nec ideo potuisse expetere ut in privilegio Sigismundi I regi (qui quidem etiam sua summa potestate non praehabitis ullis documentis metropoliam Haliciensem erigere poterat) talia documenta commemorarentur, imo quod si ea documenta habebantur, caute con-

*Далі пропущено текст, який стосується часткових питань у відносинах єпископства з орденем василіян у XVI—XVIII ст.



ticere debuit novus creandus ille metropolita, ne eius promotioni saeculares, qui bona ecclesiae cathedralis Haliciensis tum possidebant, obicem ponant.

Deinde si seu villa Perehinsko unquam asserti monasterii Perehinscensis jam non existentis, seu bona Podgrodzie et Blahowiszczenie unquam fuissent monasterii Haliciensis r[everendorum] monachorum Basilianorum, reverendissimi episcopi bona fide et justo titulo (quia vigore privilegiorum) eadem possidentes, jam dudum praescripserunt silentibus ultra quatuor saecula r[everendis] monachis Basilianis, quia bona immobilia ecclesiae, monasterii etc. praescribuntur quadraginta annis C de quarta 4 de praescriptionibus.

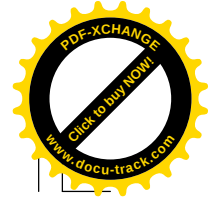
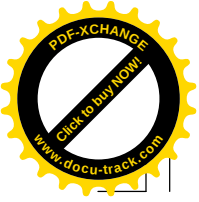
Praeprimis elidit partis actoreae argumenta crebro laudatum non fabricatum privilegium Leonis ducis Russiae de anno mundi 6809 a serenissimo Stephano rege a(nno) 1581 et a serenissimo Sigismundo rege in Comitibus regni Varsaviae a(nno) 1592 ab vetustatem innovatum, ratificatum et confirmatum, ex quo Leo fundator metropoliae Haliciensis villas cum hominibus (verba privilegii citantur) campos cum silvis etc. per peculiaria diplomata jam antea dedisse, ac ecclesiae cathedrali Leopoliensi ad s(anctum) Georgium dotiones mellis, pascua, alvearia, piscinas, lacus de nec non martes (vulgo kuny) a poponibus annue donandos assignasse aperte legitur.

Non secus subsequo tempore nempe anno 1539 serenissimus Sigismundus rex Poloniae resuscitans episcopatum Leopoliensem, Haliciensem et Camenecensem rev(erendissi)mo Macario Tuczapski eiusque successoribus ecclesiam metropolitanam Haliciensem, monasterium Unioviense, percipiendos a singulis poponibus sex florenos polon(or)um aliaque adscripsit.

Atque iterum post annos novem, videlicet anno 1548 idem serenissimus rex bona Perehinsko ad Haliciensem ecclesiam metropolitanam ab antiquo spectantia vigore privilegii producti denuo incorporavit, ac restituit itaque, quod primis erectionis litteris defuisse videri poterat supplevit.

Quapropter consideratis singulis tam documentis quam argumentis a partibus litigantibus exhibitis non fabricato privilegio ducis Leonis Russiae; privilegio serenissimi Vladislai III Poloniae et Hungariae regis clero Rutheno dato; privilegiis serenissimi Sigismundi regis de annis 1522, 1539 et 1548; instrumento





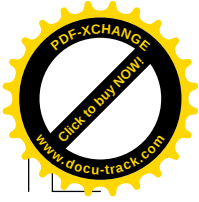
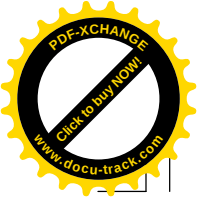
tutoreae cathedralis ecclesiae Haliciensis, ac villarum Podgrodzie et Blahoviszczenie; constitutione regni de anno 1690 quo ad bona Perehinsko qua propria metropolitae Haliciensi edita, revindicatione eorundem per reverendissimum Szumlanski episcopum Leopoliensem, Haliciensem et Camenecensem facta, restitutione fundorum Czychanow ad canonicatum Haliciensem per serenissimum Stephanum regem anno 1581 confirmata, ac libro secundo decretalium tit[ulo] 26 coeterisque omnibus documentis jam quo ad cathedram secundam hujus litis productis, ad praesentem cathedram quoquo modo facientibus — caesareo regium hocce iudicium delegatum mixtum decernit episcopatum Leopoliensem, Haliciensem et Camenecensem neutiquam erectum Russiae foraneum rev(erendissi)mi archiepiscopi metropolitani Kijoviensis anno 1539 sed eodem anno renovatum et resuscitatum fuisse, ipsique dotem ante aliquot saeculo jam adscriptum, uti bona Perehinsko, Podgrodzie, Blahoviszczenie campos, sylvas, pascua, alvearia, piscinas, lacus, dationes mellis, martes, ecclesiam Haliciensem cathedralem B(eatissimae) V(irginis) Mariae Assumptae, cum appertinentibus, ecclesiam cathedralem ad s(anctum) Georgium cum suis omnibus fundis etc. nec non novam dotem dicto anno 1539 additum antiquae nimirum percipiendos a singulis poponibus sex florenos polon(icales), solutiones de sacramento ordinis, consecrationibus ecclesiarum aliosque proventus ultra jurisdictionem in spiritualibus a principe et rege assignatam fuisse, eademque actionem episcopatui Leopoliensi, Haliciensi et Camenecensi, qui partim jus in re, partim ad rem, potius, quam r(everendis) monachis ordinis s(ancti) Basilii competere [...]*

Denique quoad expensas litis hujus, siquidem a neutra parte litigante liquidatio earundem ad Rothulum hujus causae assumenda, est allata eae expensa utrinque lavantur, eaque omnia praesentis sententiae vigore data Leopoli die 27-ma Aprilis et publicata die 3-tia Maii anno millesimo septingentesimo septuagesimo nono.

[Locus sigilli] Henricus Cab[...]**, m(anu) p(ropria).

* Пропущено частину акта, у якій розповідається про інші майнові суперечки і в якій немає згадок про князівські грамоти.

** Прізвище до кінця не читається.



Рук.: Оригінал — НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 938, арк. 1 зв.—3 зв., 8—15 зв., 21 зв. Заголовок: „Sententia definitiva causae inter illustrissimum ac reverendissimum Leonem Szeptycki, metropolitum totius Russiae [...] episcopum Leopoliensem ritus graeco-catholice ab una et conventum Leopoliensem ad s[anc]tum Georgium patrum Ordinis s[ancti] Basilii magni, parte ab altera agitatae, data Leopoli vigesima septima Aprilis 1779 et publicata tertia Maji eiusdem Anni“.

Переклад

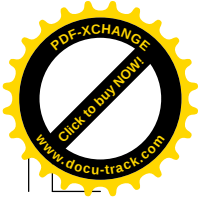
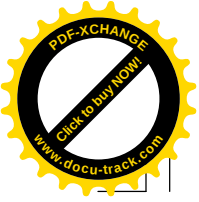
Очевидно, [слід викласти те], що торкається першого звинувачення, яким позивачі проголосили, що Галицької митрополії і Львівського єпископату від впровадження Христової віри аж до року 1539 ніколи насправді не було, а привілей Лева, князя Русі, 1301 року, який вказує на цю митрополію, є підробкою.

Сторона позивача [не] якимись документами, але негативними аргументами це вперто ствердила. Коли у 1415 році проти київського митрополита Фотія були скликані у Новоградку єпископи, архимандрити й ігумени для урочистого проведення синоду, [то] ні на [тому] синоді, ані в ухвалі цього скликання жоден львівський єпископ чи галицький митрополит не згадується, а також, що у буллі святішого папи Пія II (якою у 1458 році разом з іншими церквами також галицька церква визначена як суффраганія Київської митрополії) про Львівську немає жодної згадки. Далі, ні князь Лев у 1301 році (коли був складений привілей князя Лева, виданий галицькому митрополитові Григорію) не жив, згідно із твердженнями польських та руських істориків, ні на той час не було серед живих галицького Григорія і київського Кипріяна — митрополитів, там само зазначених. Урешті, що офіційні обляти названого привілею Лева не однакові, оскільки у двох [облятах], у яких ідеться про єпископське майно, читаються слова „крылоськы“ попо“ сово“ны““, а у двох інших усе ж „крылось монастыр““.

А що покликана сторона ґрунтовно опонувала тому, що заперечується давнє існування Галицької митрополії, відокремленої від Київської митрополії, а також тому, що привілей Лева, князя Русі, називається фальшивим, то це є і в публічних актах, у яких це ж заперечення записане, хоча цього не видно з інших привілеїв цього ж князя Лева, підтверджених найяснішими королями Польщі, а саме: Казимиром 1448 року, Стефаном 1578 року, Сигізмундом III 1611 року, Михайлом 1672 року, Яном III 1679 року, Августом II 1700 року і Августом III у 1736 році. Той [привілей] у 1292 році був наданий львівській підміській церкві святого Миколи щодо певних земель (у якому записано: „у присутності превелебного митрополита галицького Йосифа з Крилоса“), що доказує існування Галицької митрополії.

До того ж, саме на це вказує так звана недоторканність із 1458 року або ж грамота, надана королем, якою колись Станіслав з Ходча, галицький староста, віддав надане йому королем опікунство над галицькою ка-





федрою, що пустувала після смерті [останнього] митрополита, і належні до неї маєтки — Підгороддя та Благовіщення, якомусь Роману з Мсталовичів. Крім того, на безсумнівність існування Галицької митрополії вказує привілей найяснішого короля Сигізмунда I, даний Яцькові Гдешницькому замість архимандрита, оскільки в ньому мовиться: „Даємо змогу використувати все те, що колись використовував владика або митрополит галицький“.

Сюди ж [належить] інший привілей того ж найяснішого короля, наданий 1535 року для Львівського, Галицького і Кам'янецького єпископату, у якому читаються слова: „Цьому ж владиці Макарію під його руку даємо Галицьку митрополічну церкву, яку колись очолював архієпископ або митрополит, що тепер звичайно їхньою мовою називається Крилос“.

Відтак, (оскільки біля 1301 року ні князь Лев, ані Григорій галицький, а також київський митрополит Кипріян, вказані у привілеї Лева, не жили), то той аргумент, до якого часто вдаються у суперечках історики, є більш сумнівним, ніж [загалом] автентичність даного привілею Лева, князя Русі, що підтверджувався найяснішими королями Стефаном в останній день січня 1581 року та Сигізмундом III у перший день жовтня 1592 року.

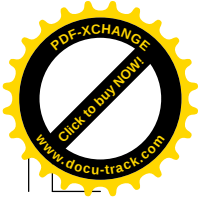
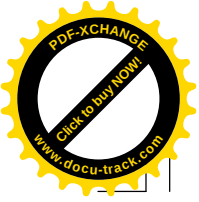
Врешті, коли внаслідок суперечностей у змісті витягів часто не визнається привілей [і трактується] так, немовби його ніколи не існувало, хоч у цьому є сумнів, бо котрийсь витяг, однак, збігається з оригіналом, а коли це полягає тільки у деяких словах, які не стосуються суті питання, тобто давнього існування Галицької митрополії, то це також не змінює значення змісту; так само, коли привілей Сигізмунда I, короля Польщі, [виданий] у Кракові, в найближчий четвер після свята 11 тисячі дівчат 1539 року [і] наданий Макарію Тучапському, який перед тим був призначений на галицький і кам'янецький престіл, а також інший привілей з 1548 року Сигізмунда I, (яким село Перегінське, захоплене раніше іншими [особами], було передане назад до Галицької митрополії), то він усуває усі сумніви щодо існування Галицької митрополії від найдавніших часів.

Таким чином, зваживши і на це, а також на інші документи та аргументи, призначений змішаний цісарсько-королівський суд у Королівстві Галичини і Лодомерії встановив, а саме: Галицька митрополія і Львівське єпископство існували, починаючи від впровадження віри Христової аж до 1539 року, а привілей Лева, князя Русі, від створення світу 6809 року і від народження Христа 1301, від дня 8 березня, коли була проголошена митрополія, не є підробленим.

А щодо другого звинувачення, пов'язаного з цим процесом, а саме: що львівський монастир святого Юрія-мученика, галицький у Крилосі та Перегінському зі своїми маєтками та землями, заснований начебто тільки для василіянських монахів, то ці ж монахи [ними справді] завжди володіли та їх заселяли.

Хоча в доданому з боку позивача витязі з Хроніки Варфоломія Зиморовича, львівського райці, під 1280 роком розповідається, що князь, дядько Василь, за владики Львівського та Галицького єпископату, за Лева, князя Русі, вів монаше життя у монастирі святого Юрія, однак цей доку-





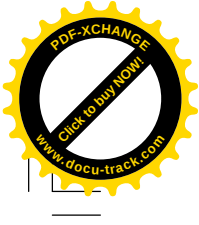
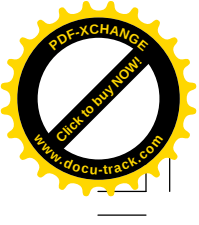
мент істориками не апробований, не відповідає рокам, ані недостатній для доказу точного існування львівського монастиря.

Навпаки, безсумнівним є запис з року 1341, офіційно перевірений урядом Львівського магістрату 1765 року, в суботу, після свята святого апостола Матвія, який читається на великому дзвоні у монастирі святого Юрія, такого змісту: „цей дзвін був відлитий для святого Юрія за панування князя Дмитрія, коштом ігумена Євфимія“^{*}.

Цю кафедральну церкву впізнали самі отці василіяни, як виходить з декрету Львівської консисторії 1716 року, від дня 11 червня, з матеріалів, пов'язаних із ліквідацією Гребенівської беніфіції 1732 року, дня 25 лютого, та з напису на печатці, прикладений до обох документів, а також із підпису василіян на провінціальному руському соборі, що відбувся у Замоості 1720 року, а також із актів п'ятої сесії львівського василіянського капітулу 31 серпня 1739 року.

Обширніше записані свідки (як відомо з розпитів, зроблених преподобною львівською вірменською консисторією, [і] діяльності львівської кафедральної церкви святого Юрія 1766 року, дня 12 серпня) ствердили, що світські священники, які часто жили [тут] при названій церкві, відправляли богослужіння навіть за правління там преподобних василіян приблизно аж до 1730 року, [в той час], коли побожний Масальський, старший серед василіян, настоятель кліру, загалом відстороняв світських священників (отже, досі єпископи завжди там здійснювали свої таїнства) не на основі права, а перевагою у владі. Отже, з того виходить, що належність кафедральної церкви святого Юрія, якої судово домагається як найпревелебніший єпископ, так і секулярний клір, оскільки одна і друга сторони мають на неї право, а також на кафедральну галицьку церкву Успіння Пресвятої Діви Марії у Крилосі, тому що не лише слова, але й суть достовірного привілею Лева, князя Русі, з 1301 року, згідно з давнішим автентичним витягом, [що міститься] серед інших показаних витягів із галицьких ґродських актів, виданий у суботу після свята Різдва Пресвятої Діви Марії 1642 року, який вказує: „Ми Богові та Його Матері для святої церкви її Успіння крилоським секулярним попом даємо для церкви Святої Богородиці нашому митрополитові та іншим“. Згідно з цією істиною, обговорюється спосіб повернення земель, що належать до Галицького канонікату в Крилосі від 1581 року, останнього дня січня. Ми, іменем названого владики, до якого належить ця церква у Крилосі, старанно зваживши на важливий авторитет його привілею, що виданий у Пйотркові в понеділок після першої неділі Великого Посту 1548 року Макарієм, владику чи єпископом галицьким, львівським і кам'янецьким, [з якого випливає, що] Сигізмунд, тодішній спадкоємець Русі і король, [цей] галицький монастир, село Перегінське та землі згаданого монастиря відновив як масток для митрополичої церкви. Вважаємо, як з цього випливає, що і

^{*} Повний текст напису в оригіналі звучить так: „в лѣто 6843 сольан бы колоко сен светому Юрью при князи Дмитріи игуменом Евфимьем• а писал скоро Аков“.



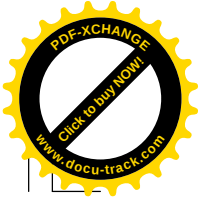
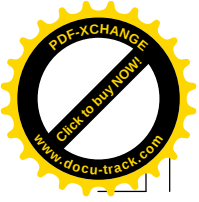
монастир, і Перегінське, і землі вже раніше належали до кафедральної церкви, але якимось чином були забрані. Слова привілею звучать так: „Ми вказаний монастир разом із селом, званим Перегінське, і цілим наділом ґрунтів згаданого монастиря відновлюємо [і] корпоруємо галицькій митрополичій церкві Успіння Пресвятої Діви Марії, до якої раніше належали“ і т. д. аж до подальшого контексту: „Ми все це владою нашою королівською відновлюємо для галицької митрополичої церкви, приєднуємо і знову закріплюємо“ і т. д. У відновленні руського галицького капітулу, проведеному преподобним єпископом Тучапським 1548 року, дня 1 липня [і] закріпленому за Макарієм, київським митрополитом, та внесеним до галицьких ґродських актів 1646 року, у п'ятницю після неділі Прохань, крім іншого, тут також читаємо: „І капітулярних священнослужителів у Крилосі для кафедральної церкви Успіння Богоматері повинно бути 12“ і т. д.

Далі, з витягу реляції возних про граничні акти між ясновельможним Миколою із Сеняви, галицьким старостою, і маєтками шляхетного Блудницького та інших з 1555 року свята святого апостола Фоми виходить, що „найпреподобніший Арсеній Балабан, єпископ, чи інакше владика грецького обряду, митрополит галицької церкви, разом зі своїм протопопом і капітулярними попами є спадкоємцем церковних маєтків у Крилосі та інших ґрунтів, до них прилеглих“ і т. д.

І через це на основі перевірених документів з'ясовується, що галицька кафедральна церква Успіння Пресвятої Діви Марії у Крилосі є власністю не преподобних василіян, а найпревелебнішого галицького єпископа та шановного секулярного кліру. А згодом, після розгляду документів, що стосуються володіння маєтками Підгороддя, Благовіщення та Перегінського, зокрема декрету, даного у Любліні на [засіданні] звичайного генерального королівського трибуналу, у суботу напередодні свята Усіх Святих 1754 року, згідно з якими визначено, що маєтки села Підгороддя чи Нового Села, званого Сокіл, віддавна належали до основніших маєтків Крилоса, а також Галицького єпископату, [а не преподобним василіянам], виноситься [вирок] такого змісту: „Маєтки часто згадуваного села Підгороддя визнає за духовними земельними наділами [і] їх же навіки присуджує Галицькому єпископатові“ і т. д.

Зваживши на наступний декрет, [виданий] 1755 року, другого дня грудня, яким [підтверджено] попередній декрет, котрий апробує маєтки Підгороддя, присуджені як власність Галицької єпископії, і з певністю визначає, що село Підгороддя від незапам'ятних часів належало до галицького престолу в Крилосі. [Вони] належать також із тих міркувань, що згідно з документом із актів галицького ґроду, з п'ятниці напередодні свята святого Варфоломія апостола 1690 року, ясновельможний Станіслав із Ходча, галицький староста, підписав [акт] про передання нерухомості кафедральної церкви у Крилосі, а потім [маєтки] сіл Підгороддя і Благовіщення (цей акт того ж року напередодні свята Введення [у храм] Пресвятої Діви [Марії] був облятований у Галицькому замку) шляхетному



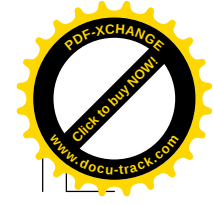
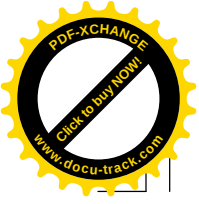


Романові з Мсталович разом із селами Підгороддя і Благовіщення, що належать (за його словами) до згаданого Крилосу. Крім того, помімо інших документів щодо села Перегінське, то більшим аргументом про те, що воно є володінням галицької митрополичої церкви, виступає привілей Сигізмунда I, схвалений раніше 1548 року. За цим привілеєм село Перегінське, згідно із зізнаннями позивача, дійсно повертається галицькій кафедральній церкві. Цю істину у цій справі в подальшому засвідчують [записи], передусім 1656 року, через офіційне свідчення ясновельможного Гедеона Балабана, гідного довір'я ротмагістра, зроблені в актах львівського гроду у середу напередодні дня святого Варфоломія: село Перегінське, [мовиться у свідченні], це власні, спадкові церковні маєтки, фундавані та даровані престолові галицької церкви у Крилосі руським князем Федором Ольгердовичем і т. д. Наступного, 1690 року постановою про три стани Королівства маєтки Перегінського поновлюються на користь галицької крилоської церкви, а також постанова 1661 року, якою ці маєтки були відібрані від престолу, скасовується. Нарешті, 1690 року контракт між достойним і ясновельможним Станіславом Яблоновським і найяснішим і найпревелебнішим Шумлянським, львівським єпископом, укладений у Варшаві [і] закріплений в актах королівської Коронної метрики, у якому, між іншим, читаємо: „Хоч воєвода Русі має у своєму володінні маєтки села Перегінське, надані йому найяснішим королем Яном Казимиром, що і затверджено конституцією сейму 1661 року, все ж звідси виходить, що ці землі від першої своєї фундації руськими князями для Галицької крилоської церкви грецького обряду під титулом Успіння Пресвятої Діви Марії передані, узаконені та інкорпоровані“. Отже, воєвода повернув, віддав і корпорував маєтки села Перегінське львівському єпископові, тобто Галицькій крилоській церкві грецького обряду і т. д.

Після 1692 року [видано] в Жидачеві, у понеділок напередодні свята святого апостола Матвія декрет про вигнання [із цих земель] найяснішого Конєцпольського, королівського конюшого. За цим декретом село Перегінське вважається єпископською кафедральною власністю.

Далі, а саме 1695 року, найближчої суботи після святого Воздвиження святого Хреста, [видано] акт розмежування маєтностей села Перегінське, що належить галицькій кафедральній церкві у Крилосі, від маєтностей містечка Рожнятова, і у цьому ж [акті] село Перегінське оголошується належним до Галицької церкви Успіння Пресвятої Діви у Крилосі.

Нарешті, 1768 року, у понеділок після свята святих Віта і Модеста внесено до суду декрет Львівського коронного трибуналу між світлим ясновельможним Рафаїлом Скарбком, солотвинським старостою, і найяснішим та найпревелебнішим Левом Шептицьким, на той час львівським, галицьким і кам'янецьким єпископом, а тепер також митрополитом усієї Русі. У цьому [декреті] трибунал, виходячи з постанови 1690 року, за якою маєтки Перегінського (які отці василіяни заявою, зробленою у львівських гродських актах після свята святого Архангела Михайла 1765 року,



подали на судовий розгляд) визнав власністю Галицької кафедральної церкви.

Сторона позивача заперечила в одному й другому оголошеному документі, на основі монастирського або церковного права, з чого зробила висновок, що вона має більше право на кафедральні церкви: львівську святого Юрія, галицьку у Крилосі та Перегінському, [а також на] їхні мастності та землі. І все ж, коли у цих же [документах] були використані усні свідчення секулярного церковно-кафедрального [духовенства], також голоси капітульної і світської [влади], також і церковний голос достатньо виявив цей протилежний зміст, то справедливо заздалегідь приймається думка про те, що усне зізнання вказує на монастир, потім на опущену монахами церкву та віруючого капітульного, світського священика чи попа, а не на монаха, що стверджують наступні докази.

По-перше, оскільки в люстрації мастностей Крилоса і т. д., зроблений 1617 року і позначений в актах Жидачівського гродського уряду, у вівторок напередодні Введення у храм Пресвятої Діви Марії 1642 року, територію монастиря капітул призначив для резиденції секулярних священиків галицького капітулу, то взяв тому, що в цій же люстрації справді йдеться про монастир і монахів, які називаються калугерами або нігритами (це монахи-василіяни) монастиря грецького обряду.

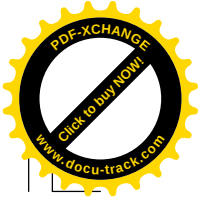
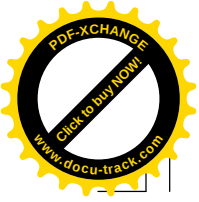
По-друге, згідно з другою книгою державних законів, сторінка 73 (43) найрелігійнішими називаються світські клірики.

По-третє, оскільки у постанові львівського капітулу святого Юрія від 1635 року у найближчий четвер після Великодня руські світські каноніки дістали титул побожних.

По-четверте, тому що той титул виступає в обляті привілею князя Лева з року від створення світу 6809, виданого у галицькому гродському суді, в суботу після свята Різдва Пресвятої Діви Марії 1642 року, також у заповіті преподобного Іллі, члена капітулу святого Юрія, у присутності львівських гродських актів, найближчої середи після свята святої Маргарити, було проголошено, [що цей титул] наділяється руським світським священнослужителям, [які], проте, могли бути не монахами.

Таким чином, зваживши на всі і кожен зокрема вищеподані чи то документи, чи аргументи з однієї і другої сторін, передусім: достовірний привілей Лева, князя Русі; потрібний привілей найяснішого короля Сигізмунда; акт комісії, проведеної у справі мастків Перегінського; привілей найпревелебнішого Макарія; підтвердження його ж найяснішими королями Владиславом IV та Сигізмундом Августом, вищенаведена [підстава] канонічного права; документ на заснування Львівського, Галицького та Кам'янецького єпископату; привілей найяснішого Сигізмунда Августа, виданий з приводу судової оплати, грамоти цього ж короля, даної львівському архієпископу; документ орендних посередників на горі святого Юрія, затверджений найяснішими королями Владиславом IV і Августом II, що його мали і подали названі світські церковні греко-католицькі священнослужителі від 1584 року аж до цього часу; акти капітулярної юрисдикції, призначеної для капітулу



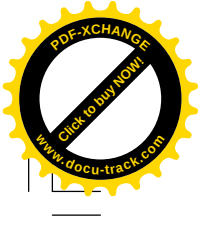
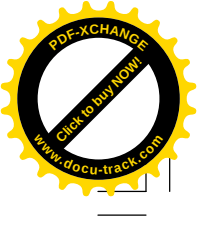


святого Юрія, що видані друком Замоївським синодом; документ заснування, створений превелебним Йосифом Шумлянським, львівським єпископом; його ж заповіт, оголошений і визнаний самою стороною позивача у декреті львівської консисторії, а також зізнаннями заприсяжених свідків; документ про відновлення наділів, що належать Галицькому канонікату; документи про відновлення руського галицького капітулу; акт розмежування, проведений між противниками — галицьким старостою і славетним шляхетним Блудницьким; [акт про] передання нерухомостей кафедральної церкви у Крилосі, сіл Підгороддя і Благовіщення; офіційне свідчення ясно-вельможного Гедео́на Балабана; постанова Королівства з 1690 року; якийсь контракт, створений у Варшаві і вписаний в акти [Коронної] метрики; декрет про вигнання найславнішого Конецпольського; акт розмежування маєтків села Перегінського та інші додані документи, частково оригінальні [і] частково автентичні. Отже, [констатуємо], що силою канонічного права і деяких аргументів С. (параграф 5, пункт 10, питання 1.20) найсвітліший і найпревелебніший львівський єпископ іменується парохом парохів своєї дієцезії, і [він] є наче запорукою кафедральної церкви того ж її обов'язку і матір'ю інших парафіяльних [церков] у такій мірі, щоб у ролі кафедральних церков визначалися найкращі, первинні [центри], а також [створювалися], переважно у тому місті, від якого дієцезія бере свою назву базиліки.

До того ж церква святого Юрія, як уже було доведено, майже впродовж двох століть була не заповненою і без ченців святого Васи́лія, а фундація монастиря на горі святого Юрія найпревелебнішим єпископом Шумлянським без згоди короля і держави, без згоди папи і до того ж без дотримання конституції Королівства не має своєї сили. Надто ж, преподобні василіянські монахи як позивачі не пред'явили жодного оригіналу, ні іншого автентичного свідчення фундації львівського чи галицького чи перегінського монастирів, зізнавшись також, що жодних подібних свідчень не мають в актовому записнику. І нарешті, подвійним декретом Люблінського Коронного трибуналу від 1754 і 1755 років маєтки села Підгороддя вже присуджені Галицькому єпископату і в силу декрету Львівського трибуналу 1768 року маєтки Перегінського, згідно з конституцією 1690 року, були визнані належними до галицької кафедральної церкви, що знаходиться у Крилосі, а ці декрети вже передані на судовий розгляд.

Отже, цей же обраний змішаний цісарсько-королівський суд постановив, що названі монастирі — львівський святого Юрія-мученика, галицький у Крилосі та перегінський зі своїми маєтками та землями ні для ченців василіян не були належним способом засновані, ні ці ченці їх постійно не посідали і не заселяли, а належать греко-католицькому львівському та галицькому єпископу і кафедральна церква святого Юрія, з її доходами та прибутками, з ділянками, що називається Чолганщина, а також з усією горою, на якій вона розташована, [а поряд] єпископський палац, усі споруджені там будівлі, цвинтар, городи, всі взагалі наділи. Також галицька кафедральна церква у Крилосі зі своїми належними доходами та різними своїми землями і також з єпископськими селами Пере-





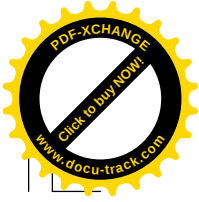
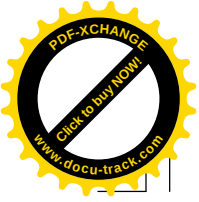
гінське, Благовіщення та Підгороддя з усіма землями, полями, лугами, лісами, водами, будівлями, наділами, що до неї належать, відносяться до найпревелебнішого та ясновельможного Лева Шептицького, львівського і галицького єпископа, та його наступників, а також шановного церковного секулярного кліру греко-католицького обряду [...]

Ведення справи про даровизну, призначену цим єпископствам, є справою одного найяснішого та найпревелебнішого єпископа львівського, галицького та кам'янецького або ж принаймні секулярного кліру їх дієцезії, безумовно, є обов'язком обох і ніяк не належить до компетенції преподобних ченців святого Василя. Також, коли перед 1539 роком, упродовж майже двох століть Галицька митрополія пустувала, як виходить з грамоти найяснішого короля Сигізмунда I, наданої Яцькові Гдешницькому як архимандритові 1522 року, те саме стосується й опіки, яку секулярні [священнослужителі] мали звичайно з дібр галицького митрополита, при вакантному престолі, наскільки це можна побачити з привілею про опіку над кафедральною церквою у Крилосі та селами Підгороддя і Благовіщення з 1458 року, як про це правильно судить найпревелебніший Тучапський. Однак [вони] не мали у своїх руках документів стосовно Галицької митрополії і через це не могли вимагати, щоб у привілеї короля Сигізмунда I згадувалися б такі документи (який навіть своєю найвищою владою не міг створити Галицьку митрополію, не маючи жодних документів). Більше того, якщо б ці документи існували, то той новий митрополит, якого мали призначити, мав би мовчати з обережності, щоб секулярні [священнослужителі], котрі тоді посідали добра галицької кафедральної церкви, не чинили перешкод під час його обрання.

Врешті, якщо село Перегінське колись належало до вже не існуючого перегінського монастиря чи маєтки Підгороддя і Благовіщення колись були власністю галицького монастиря преподобних монахів-василіян, котрі посідали ці маєтки найпревелебнішого єпископа вірогідністю та справедливим розсудом (тобто силою привілеїв), то вже давно приписані преподобним монахам-василіянам, які понад чотири століття мовчать, оскільки нерухоме майно церкви, монастиря і т. д. переписувалось протягом 40 років [різним власникам] повністю та частинами згідно з чинним правом.

Передусім аргументи сторони позивача відкидають часто хвалений непідроблений привілей Лева, князя Русі, з року від створення світу 6809, який через давність оновлений, ратифікований та затверджений найяснішим королем Стефаном 1581 року і найяснішим королем Сигізмундом на королівському сеймі у Варшаві 1592 року, згідно з яким Лев — засновник уже раніше окремими грамотами надав Галицькій митрополії села з людьми (наводяться слова привілею), поля з лісами і т. д., а щодо львівської кафедральної церкви святого Юрія визначив, що їй щорічно попи повинні надавати дотації з меду, пасовищ, пасік, рибних ставків, озер, а також [давати] куниці (по-народному — куни), і це читається виразно.





Так само і раніше, тобто у 1539 році, найясніший Сигізмунд, король Польщі, поновляючи Львівський, Галицький та Кам'янецький єпископат, записав найпревелебнішому Макарію Тучапському та його наступникам, що Галицька митрополича церква, Унівський монастир мають отримувати від кожного зі священників по шість польських флоринів.

І знову після дев'яти років, тобто у 1548 році, цей же найясніший король знову інкорпорував та відновив маєтності Перегінського, які в силу виданого привілею віддавна належать галицькій митрополичій церкві, чим доповнив те, що могло б видаватися [не виразним або] відсутнім у перших ерекційних грамотах. Тому розглянувши подані як документи, так і аргументи, які були втягнуті в суперечку сторонами, [оголосив] — непідроблений привілей руського князя Лева; привілей найяснішого Владислава III, короля Польщі та Угорщини, наданий руському кліру; привілеї найяснішого короля Сигізмунда з 1522, 1539 і 1548 років; охоронний документ галицької кафедральної церкви та сіл Підгороддя і Благовіщення; королівську постанову від 1690 року щодо маєтків Перегінського, яка власне була видана Галицькій митрополії на поновне відзискання цих же [маєтків], зроблене найпревелебнішим львівським, галицьким і кам'янецьким єпископом Шумлянським; [документ про] повернення маєтків Чиханова Галицькому канонікату, підтверджений найяснішим королем Стефаном у 1581 році; другу книгу декретів під заголовком № 26 та всі інші документи, виготовлені як стосовно другої категорії цієї суперечки, так і нинішньої категорії — цей цісарсько-королівський зібраний змішаний суд постановив, що Львівський, Галицький і Кам'янецький єпископат аж ніяк не був чужим для Русі утворенням найпревелебнішого київського архієпископа, митрополита 1539 року. [Він] у цьому ж році лише був відроджений і поновлений та йому [єпископату] вже були перед декількома століттями записані у власність маєтки, а саме: Перегінське, Підгороддя, Благовіщення, поля, ліси, пасовища, пасіки, рибні ставки, озера, данина з меду та хутра, [а поряд] галицька кафедральна церква Успіння Пресвятої Діви Марії з прилеглими [маєтками], кафедральна церква святого Юрія з усіма її наділами і т. д., а також нова власність із вказаного 1539 року, додана до старої, а саме: побирання від кожного священника по шість польських флоринів, звільнення від присяги стану, посвячення церков, а також інші доходи, крім юрисдикції духовних осіб, визначеної князем і королем. І ця дія більше відповідає Львівському, Галицькому і Кам'янецькому єпископату, є частково законом, частково природно ближчим, ніж преподобним монахам Чину святого Василя.

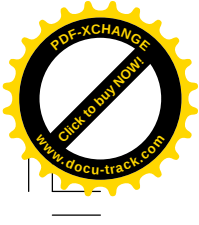
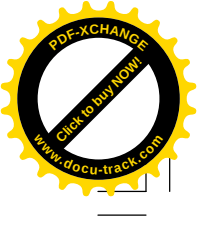
Нарешті щодо витрат на цю справу. Якщо жодна зі сторін, які сперечаються, не ліквідує витрат, які необхідно використати для завершення цієї справи, то повідомлено, що ці обидві сторони звільняються від видатків, і це все силою даного рішення.

Дано у Львові, дня 27 квітня і оголошено 3-го травня 1779 року.

Місце печатки

Генріх Каб[...], рука власна.





№ 109

1780 р., листопада 18. Львів.— Члени державної комісії для розгляду майнових справ міста Львова не підтверджують юридичної сили документів стосовно спадкоємності прав руського храму святого Миколи, які подав на розгляд настоятель Григорій Дунікевич

Excelsia caesareo regia, ad inquirendos jurisdictionum titulos commissio delegata!

Domini gratiosissimi!

Porrecta per* adm(odu)m r(evere)ndum Gregorium Dunikiewicz ecclesiae Ruthenicalis hic Leopoli in suburbio Cracoviensi sub titulo s(ancti) Nicolai episcopi, existentis praepositum, ad excelsam commissionem documenta (vi quorum jurisdictionem in contentionem sunt sibi vindicare satagit) nullatenus evincunt, ut litigiorum causarumq(ue) cognitio et disjudicatio praeposito memoratae ecclesiae largita esset. Quapropter ad eadem documenta mediante decretatione excelsae commissionis [d]ie 16 9-bris A[nno] C[urrentis] ad octiduum nobis communicata, sequentem insinuamus oppositionem.

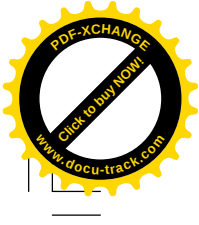
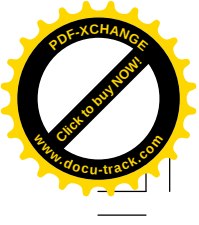
Primum sub litt[er]a A. positum, quamvis pro lega[to do]cumento haberi nequeat, vel ideo: quia idem actus (qui contrapars lustrationem esse interpellat) nescitur per quem[...]** do, ex quo decreto, aut mandato confectus est, quia per neminem conficientem subscriptus, quia ad calcem eiusdem, qui appositum sit, quod ex quodam libro originali lustrationis palatinatus Russiae de anno 1616 in archivo thesauro Regni[...]** ribili, Varsaviae die 6 aprilis 1777. anno, excerptum et extraditum fuerit, tamen haecce extraditionis simplex adnotatio per neminem legalizata, nulloque sigillo munita est quamvis inquam, ex superius adductis rationibus, tam pro extractu aliquo legali, verum potius pro privatam et publicam fidem non merenti scriptura, tum veniat, nihilominus dato non concessio, quodsi p(rae)fatum documentum etiam authenticum et nullam in se suspicionem trahens esset,

* Далі перекреслено слово „R(evere)ndum“.

** Частина слова пошкоджена і не відчитана.

*** Так само.





tamen quia in eo non plus contine(n)tem) quam quod s(e)r(enissi)mus dux Russiae Leo ecclesiam Ruthenicalem tituli s(ancti) Nicolai nonnullis fundis dotaverit ad eandemq(ue) census pendere et aliquas fundales obligationes praestare incolentes dictos fundos voluerit, demum s(e)r(enissi)mi Casimirus et Sigismundus reges parochos eiusd(em) ecclesiae et illorum successores a contributionibus et jurisdictione castrensi (idq(ue) ex ratione ibidem expressa quod inconsistentaneum videbatur, ut spiritualis persona coram saeculari iudicio responderet) libera esse debere declaraverint; de jurisdictione autem litigiori seu contentiosa (ad cuius modi jurisdictionum titulos ac jura dignoscenda excelsa commissio delegata est) ne verbum aliquod innuatur. Ideo praefatam copia(m) assertae lustrationis nihil in proposita iurisdicendi quaestione adm(odu)m r(evere)ndo praeposito opitulari valet.

Nec sequentia documenta per memoratum ad(modu)m r(evere)ndum praepositum producta quidquam ad casum quadrant.

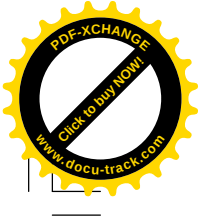
Non sub litt(er)a B. positum nam idem nihil aliud praerefert, nisi quod tempore lustrationis anno 1628 peractae, fraternitas ecclesiae s(ancti) Nicolai, coram lustratoribus, lustrationem anni 1616 produxerit ac p(rae)sentaverit, atque clausulae memoratae lustrationis anni 1616 per dictos lustratores manutentae et observatae fuerint, quales autem fuerint non deducitur [...]*

Quare insistendo iuribus, de competentia iurisdicendi hic Leopoli quaquaversum magistratui nostro largita evidenter disserentibus salvandaque civit[a]ti quoad propriet[a]tem et possessionem fundorum indeque valentium cathedor(iarum) ius plenarium et integrum hum(illi)me supplicamus dignetur excelsa commissio, p(rae)missi r(evere)ndi praepositi sancto Nicolajensis documenta talis iurisdictionis contentiosae et eiusmodi categoriam minime perseverantia, reicienda declarare magistratumq(ue) circa antea porrecta documenta ac conclusiones benigne conservare.

Excelsae caesareo Regiae commissionis humillimi servi: Franc Lonchans, proconsul; Franc Czechucki, c(onsul) L(eopoliensis) m(anu) p(ropria); Adalbertus Behm, c(onsul) L(eopoliensis); Ale-

* Далі наведено текст ще трьох документів короля Владислава від 1640 і 1641 рр. і львівського старости Станіслава Боніфація Мнішека від 1672 р.





xander Starzewski, c(onsul) L(eopoliensis); Thomas Wierzejski u(triusque) j(uris) d(octor) c(onsul) L(eopoliensis), m(anu) p(ropria).

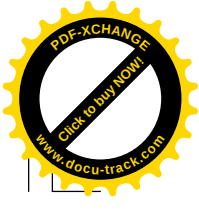
Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАЛ, ф. 52, оп. 1, спр. 178, арк. 17—18. На звороті останнього аркуша напис: „De jurisdictione contentiosa ad documenta r(evere)ndi praepositi ecclesiae s(ancti) Nicolai ruth(enicalis). Oppositio. 1780“.

Переклад

Вельможна цісарсько-королівська комісіє, призначена для розгляду майнових справ! Милостиве панство!

Документи, представлені вельможній комісії велебним Григорієм Ду-нікевичем, теперішнім настоятелем руської церкви, [що знаходиться] тут у Львові на Краківському передмісті, з ім'ям святого Миколи єпископа (силою яких намагається у суперечці відсудити собі право), при ознайомленні та розгляді [проблем] суперечки анітрохи не доводять причини, щоб священникові згаданої церкви були надані привілеї. Тому до тих документів безпосереднім рішенням високої комісії від дня 16 листопада поточного року, представлених нам на восьмиденний розгляд, висловлюємо таке застереження.

Перше, що знаходиться під літерою А, не може вважатися законним документом, а саме: цей акт (який протилежна сторона вважає люстрацією) невідомо ким виданий і невідомо, з якого декрету чи мандату знято копію, ніким, хто робив, не підписаний, на вимогу того, хто, як годилося б, зазначив, що було взято та видано дня 6 квітня 1777 року у Варшаві з якоїсь оригінальної книги люстрацій Руського воєводства з року 1616, що міститься в Архіві Коронного Скарбу. Проте цей звичайний запис про видачу [акта] ніким не був легалізований і не засвідчений жодною печаткою, про що заявляю; [це необхідно] з вищенаведених міркувань для якогось законного витягу, тим більше для приватного запису, який не заслуговує на читання і публічну довіру. Однак раз винесено рішення, хай воно залишається. Якщо навіть даний документ є автентичним і не викликає жодної підозри; однак, оскільки в ньому міститься не більше як те, що найсвітліший князь руський Лев обдарував руську церкву з ім'ям святого Миколи деякими маєтками, то до того ж рішення я хотів би ще додати і якісь дарчі зобов'язання про надання маєтків згаданим мешканцям, подібно як найсвітліші королі Казимир і Сигізмунд оголосили, що парохі цієї церкви та їх наступники повинні бути звільнені від контрибуцій і міських повинностей (і це виходить абсолютно неімовірним, щоб духовна особа підпадала під світську юрисдикцію). А стосовно правомірності суперечки чи доцільності (для визначення такої правомірності і належних прав образно спеціальну комісію) не згадується жодним слівцем. Тому названа копія засвідченої люстрації не має у даному юридичному питанні жодної сили, а отже, не може стати у пригоді велебному настоятелю.



Стосовно решти документів, які підготовлені згаданим велебним настоятелем, то вони у даному випадку взагалі не додаються. Так само нічого іншого не вносить те, що зазначено під літерою В, хіба тільки [дізнаємося], що у 1628 р. під час знайомства-ревізії братство церкви святого Миколи у присутності комісарів перевірило люстрацію 1616 р. і представило названим люстраторам статті згаданого акта від 1616 р., однак не показано, які вони були.

Тому, сумніваючись у компетенції щодо ведення справи тут у Львові і не довіряючи заявленим правам, уклінно просимо, щоб висока комісія була прихильна до тих, хто розслідує [справу], тут у Львові оголосила подані після перегляду святомиколаївські документи недійсними, зберігаючи, однак, [чинними] рішення магістрату щодо раніше представлених документів.

Високої цісарсько-королівської комісії найпокірніші слуги: Франц Лоншан, проконсул; Франц Чехуцький, радник львівський, рукою власною; Адальберт Бем, радник львівський; Олександр Стажевський, радник львівський; Томаш Вежейський, доктор обох прав, радник львівський, рукою власною.

№ 110

1783 р., серпня 13. Крилос.— Львівський єпископ Петро Білянський освячує відбудовану Галицьку кафедральну церкву у Крилосі під іменем Успіння Богородиці Діви Марії, інформуючи про історію собору і фундацію його в минулому „руськими князями, примножену численними благодіяннями Лева, сина руського короля Данила“*

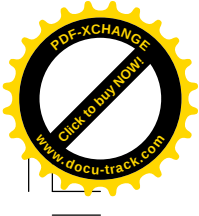
Petrus Bielanski Dei et Apostolicae sedis gratia episcopus Leopoliensis, Haliciensis et Camenecensis Podoliae.

Ad perpetuam rei memoriam.

Universis quorum interest, vel in futurum interesse poterit ad notitiam deducimus, quia Nos Cathedralem Nostram Ecclesiam Haliciensem in Krylos Gloriosissimae Assumptionis in coelum Deiparae Virginis Mariae sacram, a ducibus Russiae fundatam, a Leone filii regis Russorum Danielis multis beneficiis auctam per archiepiscopos eiusdem metropolitanos: et quidem Halacteonem a creatione mundi — 6748, Christi vero 1240,

* Документ датовано за днем, місяцем і роком реєстраційного запису у книгу „Anno eodem 1783 die Dominica XIII-a mensis Augusti in Krylos“. Ця дата також засвідчена у змісті документа.





Josephum mundi 6800, Christi 1292 et Gregorium mundi 6809, Christi nativitate 1301 possessam. Lapsa tandem imperio Russo- rum etiam eadem cathedra metropolitana Haliciensis lapsa, suoque proprio pastore destituta quam ex post successive per vicarium metropolitanae Kijoviensis administratam ad supplicationem nobi- lium et civium eandem a serenissimo Sigismundo* Rege Polonia anno 1539 per altissimum diploma nominationis primi episcopi Macarii Tuczapski tum vicarii metropolitanae Kyoviensis saecula- ris presbyteri parochi ecclesiae suburbanae Leopoliensis tituli sancti Theodori Martyris, ex metropolitana in episcopalem ef- formatam ac excitatam ut pote in hac mutatione Dominorum Ducum Russiae multis temporum calamitatibus in ruinam re- ductam ac tandem per illustrissimum ac reverendissimum olim Josephum Szumlański episcopum Leopoliensem, Haliciensem et Camenecensem et Joanne Casimiro Rege Poloniae nominatum et legitimi constitutum loci ordinarium a fundamentis de lapide scisso reextructam non dum consecratum dum invenerimus, eandem die ut supra 13. Mensis Augusti 1783 anno sub universa- lis ecclesiae capite tunc summo Romano Pontifice Pio Papa VI [...]**

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 55, арк. 80 (Acta Gratiarum Administrationis Generalis vacante sede Episcopatus Leopoliensis [...])***). Заро- ловок: „Consecratio ecclesiae cathedralis Haliciensis vicinaliter Metropolitanae die, mense et anno supra expressis per acta“.

Переклад

Петро Білянський з Божої і апостольського престолу ласки єпископ львівський, галицький і Кам'янця-Подільського.

На довічну пам'ять про справу!

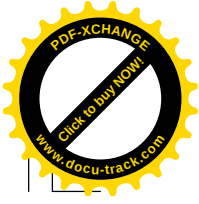
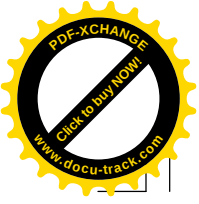
Доводимо до відома всіх, кого це стосується чи може стосуватися у майбутньому, що ми [освячуємо] наш Галицький кафедральний собор у Крилосі під титулом Найславнішого Успіння у небо Богородиці Діви Марії, заснований руськими князями, примножений численними благодіяннями Лева, сина руського короля Данила, очолюваний архієпископами, його ж

* У тексті помилково „Sigismundo Augusto“, який став королем лише з 20 лютого 1550 р., насправді йдеться про Сигізмунда І.

** Далі йде оповідь про торжества освячення церкви.

*** Далі текст не чіткий і не прочитується.





митрополитами: Галактіоном від створення світу 6748, Христового ж 1240 [року], Йосифом [від створення] світу 6800, [Різдва] Христового — 1292 і Григорієм [від створення] світу 6809, а від Різдва Христового — 1301.

Після занепаду Руської держави завмер також і галицький, позбавлений свого пастиря, митрополичий престіл, який згодом поступово був керований намісником київського митрополита. На прохання шляхти і міщан, згідно з найвищою постановою найяснішого польського короля Сигізмунда 1539 року, про іменування першого його ж єпископа Макарія Тучапського, тоді намісника київського митрополита, світського священника, настоятеля львівської передміської церкви святого Теодора-мученика, було переведено і збережено з митрополичого в єпископське (підпорядкування). Оскільки під час змін влади руських князів і тривалих лихоліть церква зазнала руїн, тому найяснішим і найпревелебнішим покійним Йосифом Шумлянським, єпископом львівським, галицьким і кам'янецьким, якого польський король Ян Казимир іменував і законно затвердив місцевим предстоятелем, було її відбудовано на фундаментах із битого каменю. [Церква] була ще не освячена. І ми це зробили можливим вищевказаного дня 13 серпня 1783 року за глави Вселенської церкви найвищого понтифіка римського папи Пія VI.

№ 111

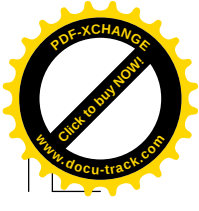
1787 р., після травня 14. Перемишль.— Із розмежувального акта перемишльської магістратської комісії у справі суперечки між Перемишльським єпископатом і магістратом за межу земель на передмісті Болонь у Перемишлі, під час якої наводився зміст привілею „найяснішого князя Лева“*

[...]** N 28. Początkowie z stroną Wilczańską ścianę graniczną (która jako się pod punktem 27 spisała w kontrowersyi) zaczynamy od drogi cesarskiej która po lewej ręce nam zostaje, aby za poprzedzającą gromadą Wilczańską i jak pełnomocnikiem postępując lub pierwiej pod dniem 14 miesiąca maja roku nieniejszego [1]787 uprzedziło ograniczenie jednak in termino praefico z strony miasta Przemyśla zacnie szlachetny Magistrat na fundamencie praw sobie służących o mianowicie zasadzając się przywylegiach od najjasniejszych królów y Rzeczy Pospolitej Polskiej łaskawie

* Документ датовано за змістом.

** Пропущено вступну частину і початкові розділи опису, у яких не згадуються князівські документи.



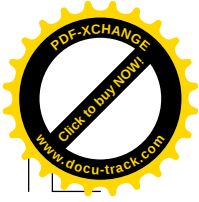
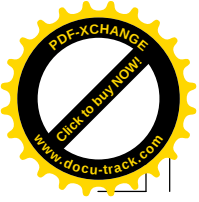


miastu Przemyślowi nadanych prezentując pierwszy przywilej fundacyjny [...] ^{*} *sacratissimo Wladislao* ^{**} Domini 1389 feria sexta post festum s(ancti) Michaelis Archangel w Lwowie datowanym.

Drugi przywilej a *sacratissimo Sigismundo anno D(omi)ni 1512 sab[b]latho post festum s(ancti) Mathiae apostoli et evangelistae* a brakuje trzeci przywileje od tegoż najjasniejszego monarchy, feria sexta ante Dominicam Reminiscere anno D(omini) 1515-ta na sejmie w Krakowie dla miasta Przemyśla konstekrowany, na tych bowiem dokumentach zacnie szlachetny Magistrat z przytomnemi rejentami, ekonomami y całym miasta rzeczonego Przemyśla zgromadzeniem zakłada o wieś Wilcze prócz niektórych miejsc pod punktem 27 opisanych (kontrowersyą i prawny krok dla siebie i successrów swoich zostawia i przy niniejszym obchodzeniu granicznym to sobie za najścislejszą rzecz utrzymowania granic i miejsc w stolanowym położeniu wawcowali a skuteczniejszy przystąpiliśmy do wymierzania odległości od tryangularnych kopców między przedmieściem Błonie zorany przekopaną, czyli Kolaso wsią Wilcze zwaną mając pro objecte [?] po lewej ręce paswiska Błonskie drogi cesarskiej dotykające się, a po prawej podobniesz pastwisko Wilczańskie w którym jest grunt niejaki nadany sławetnym Janowi Kulińskiemu y Antoniemu Matkowskiemu mieszczanom y obywatelom miasta Przemyśla per laudum vigore, wzmiankowanych przywilejem jego rzeczonego gruntu zwierzchność j(aśnie) w(ielmożneg)o xiędza biskupa rit(us) graeci do używania niedopuszcila owszem uzurpując sobie objętość pastwisk w płaskim położeniu równości, iż to podług przywileia niegdyś najjasniejszego księcia Lewa panującego nad tym krajem monarchy d(e) dat(o) 8 Octob[ris] 1292-do anno w Lwowie danym consecrując monaster Wilcze y wies Moszczyszczu władcytwnu i kapitule Ruskiej Przemyskiej), o której wsi pod tym nazwiskiem bydz miała żadną taryffe za czasów panującej najjasniejszej Rzeczy P(ospo)l(i)tej Polskiej wypróbować nie mogła i przy niniejszym akcie granicznym okazy-

^{*} Одне слово не прочитано.

^{**} У тексті помилково „Stanislao“.



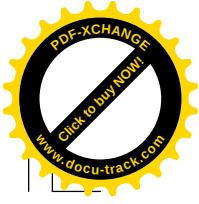
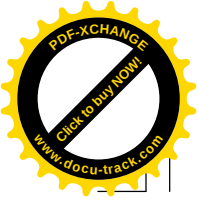
wana nie była. Tak podobnie z powieści ludzi starych, którzy by pamięcią zaciągnąć mogli wypróbować ile od tak dawnych czasów nie mogła prócz treści wsi rzeczonej Moszcyszcz a teraz Wilcze zwanej od przekopa rzeki Sanu do tem przekopo(m), do jeziora Podwierzbnego do Białego Kamienia na Krzywy Wiar i na Czerwony Łozy do Wiaru rzeki z młynem na Wiarze [...] w Gore brzegiem do pomionego miejsca. Który to przywilej za czasów ruskiego panowania w prawdzie dowodną okazuje granice szlachezny zaś magistrat najszczególniej stanowi swoje opinię; iż po przyłączeniu ruskich tutejszych krajów do Korony Polskiej w czasie pod ten czas przyzwoitym ile nowego polskiego panowania wszystkie przywileje miast różnych fundacyi przez monarchów ruskich od Rzeczy Pospolitej Polskiej odbierali confirmacje, czyli potwierdzenia a zatym i ten przywilej powinien by mieć confirmacje tej niewidziany (oprócz) posiadania, jako się rzekło przywilejów anni 1389 stolanowym dla miasta Przemyśla, w które i położenie wsi Wilcza ile w jednej obiętości granicznej wchodzi, a tak po niemałych kontrowersjach y nieprzesłuchanych sprzeczkach załatwiając spokojnym sposobem szlachezny magistrat odstępował od tego by i w tym miejscu, gdzie najwięcej odbieraia pokrzywdzenia przez niedopuszczenie dobytów miejskich na pastwisk zbraniaiać bijąc, przed mieszczan, a co już nastąpił dekret w sądzie comissiji [...] 1604 r[oku] zakazuiać j(aśnie) w(ielmożnemu) x(iędzu) biskupowi, aby poprzestał tego pokrzywdzenia czynić y nieważył się płotów grodzić, chroniać wspólnego z mieszczanami przemyskimi pastwiska oznaczywszy karę tysiące złotych węgierskich, na to bynajmniej niezważiać co zaś bardziej zwierchność J(aśnie) W(ielmożnego) biskupa niedopuszcza i broni, o co szlachezny magistrat i całego pospulstwa imieniem prawny krok offiaruje [...]

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — BN w Warszawie, oddz. ręk., N 2097/13, k. 3—4. Перша половина XIX ст.

* Одне слово не прочитано.

** Два слова не прочитано.

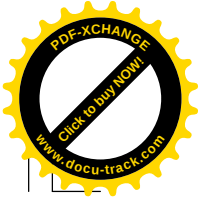
*** Далі поданий опис інших границь земель, що належали до єпископства і міста.



Переклад

[...] № 28. Почнемо спочатку з Вовчанської межі (яку записано в суперечці під номером 27), її ведемо від цісарської дороги, що залишається з лівого боку, щоб [вона залишалася] за вовчанською громадою, яка виступає позивачем, і як уповноважена, випередила розмежування від 14 місяця травня 1787 року. Однак у визначений термін шляхетний магістрат міста Перемишля на підставі прав, які йому належать, тобто основуючись на привілеях від найясніших королів Польської Речі Посполитої, милостиво наданих містові Перемишлю, подає перший фундаційний привілей, датований за часів найяснішого Владислава, року Божого 1389, у п'ятницю після дня святого Архангела Михайла у Львові; другий привілей — від найяснішого Сигізмунда, [виданий] року Божого 1512, в суботу після свята святого апостола і євангеліста Матвія. Але [йому] бракує третього привілею від того ж найяснішого монарха, що був наданий для міста Перемишля, у п'ятницю перед другим тижнем Великого Посту, року Божого 1515, на сеймі у Кракові. На основі цих документів, крім деяких місць, записаних під пунктом 27, шляхетний магістрат у присутності нотаріїв, економів і всього поспільства вищезгаданого міста Перемишля закладає село Вовче. Противники правову основу для себе і своїх спадкоємців збережуть, а під час нинішнього межового обходу застерегли собі це як найважливішу справу для збереження меж і місць у столановому обсязі [території]. Здійснивши це, ми приступили до вимірювання відстані від триангуляційних горбів між зораним передмістям Болонь, перекопаним, тобто Колесом, селом, що носить назву Вовче, маючи напроти себе з лівого боку Болонське пасовище, яке прилягає до цісарської дороги, а з правого — також пасовище Вовчанське, на території якого є одна ділянка, дарована славетним міщанам і громадянам міста Перемишля — Янові Кулинському та Антонові Матковському за їх достойне життя. Однак його превелебність отець єпископ грецького обряду своєю владою не допустив згаданий ґрунт до користування ним, відзначених привілеєм, узурпуючи собі територію пасовищ на всій рівнині [і доводячи], що це відповідає [змістові] колишнього привілею з датою 8 жовтня 1292 року, виданого у Львові найяснішим князем Левом, володарем, який панував над цим краєм. Згідно з цим [привілеєм], монастир Вовче і село Мостища були віддані в концесію владицтву і руському перемишльському капітулу. Це село мало залишитися під тою назвою і не могло мати жодного тарифу за панування найяснішої Польської Речі Посполитої. [Цього, проте], не можна було перевірити та [воно] при нинішньому межовому акті не було вказане. Також і з розповідей літніх людей, які могли б далеко сягнути пам'яттю, не можна було з'ясувати нічого, крім назви села, яке звалося Мостище, а тепер має назву Вовче [і охоплює територію] від перекопу ріки Сяну, тим перекопом до озера Підвербного, [далі] до Білого Каменя на Кривий В'яр і на Червоні Лози до ріки В'яру з млином на В'ярі, вгору берегом до згаданого місця.





Цей привілей за часів руського панування вказував точну межу, а шляхетний магістрат оголошує свій окремий протест [на тій основі], що після приєднання тутешніх руських земель до Корони Польської за весь час нового польського панування усі привілеї міст різних фундацій через руських володарів діставали від Польської Речі Посполитої конфірмацію або підтвердження, отже, і цей привілей повинен мати конфірмацію, але її не має, крім наданих привілеїв, як уже сказано, [зокрема], 1389 року — столанового [надання] для міста Перемишля, в обсяг якого входить і село Вовче, тому що воно лежить у тих межах. Після деяких протестів і неврахованих суперечок, намагаючись їх мирно полагодити, шляхетний магістрат виходив з того, що у тому місці найбільше діється кривди [міщанам], бо, забороняючи [і] б'ючи, не допускають міської худоби на пасовища, про що вже видано декрет у суді комісії 1604 року, який наказує ясновельможному отцю єпископові, щоб він перестав учиняти кривди і не важився обгороджувати тинами спільні з перемишльськими міщанами пасовища, визначаючи [за це] кару в сумі тисячі угорських золотих. Однак, незважаючи на це, представники ясновельможного єпископа ще більше не допускають і забороняють, про що шляхетний магістрат від імені всього поспільства розпочав правові заходи.

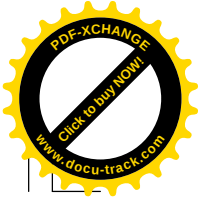
№ 112

1790 р., листопада 9. Житомир.— Київський гродський суд у Житомирі на прохання Івана Кульчицького приймає до книг суду оригінальний витяг з обляти Перемишльських земських книг 1660 р. та привілей „володаря Руської землі найяснішого князя Лева“ на село Кульчиці

Roku tysiąc siedemset dziewiędziesiątego, miesiąca nowembris dziewiętego dnia.

Na urządzie grodz(kim) w mieście j(ego) k(rólewskiej) m(ości) Żyt(omierzu), przede mną, Kajetanem Trzeciakem, regentem przysiąg(łym) grod(u) gene(ral)(nego) w(ojewods)twa Kijow(skiego) i księgami niniejszemi grod(zkimi) kijow(skiemi), osobiscie stawiający ur(odzony) Jan Kulczycki te kopię z ekstraktu oryginalnego z upisaniem w nim przywileju od j(aśne) o(świeconego) k(sięcia) Leona, ziemi Ruskiej dziedzica, ur(odzonym) Kulczyckim na dobra wies Kulczyc łaskawie danego, na papierze jego cesarskiej mości napisaną z przyszytym arkuszem papieru srebrnogroszowego polskiego, do akt grod(zkich) kijow(skich) w oblatą podał w ten sposób. [Далі подано тексти витягу з обляти





Перемишльського земського суду і грамоти князя Лева у польському перекладі, див. у цьому ж виданні III, № 8].

Która to kopia, słowo w słowo, jak się w sobie ma do ksiąg niniejszych grod(zkich) kijow(skich) jest zapisana.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАК, ф. 2, оп. 1, кн. 122, арк. 188 зв. Запис обляти втрачено разом із книгою у 1944 р.

Опубл.: Каманин, с. 5, 7.

Переклад

Року 1790, місяця листопада 9 дня.

У гродському уряді в місті його королівської милості Житомирі переді мною, присяжним регентом генерального гроду Київського воєводства Кастаном Третьяком, і перед цими київськими гродськими книгами став особисто Іван Кульчицький і подав для запису до київських гродських актів таку копію оригінального витягу з привілеєм володаря Руської землі найяснішого князя Лева, ласкаво виданим на масток села Кульчиці, [що належав] шляхетним Кульчицьким.

[Копія] написана на папері його імператорської милості, але з підшитим аркушем польського паперу вартістю у срібний гріш [...]

Ця копія слово в слово, як у ній є, внесена до даних київських гродських книг.

№ 113

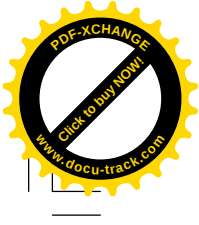
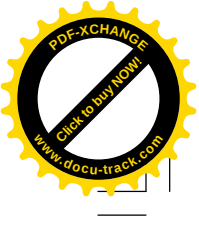
1790 р., листопада 9*. Житомир.— Облята витягу Київського гродського суду в Житомирі з актових книг Перемишльського земського суду про внесення шляхетним Михайлом Занковичем у 1660 р. дарчого „листа на пергаменті“ князя Лева на село Кульчиці

Actum Praemisliense, in iudicio terrestre Praemislien(s) et districtu Praemisliensi, vigore confederationis in conventu [Visz]nensi palatinatus Russiae proximo expeditae, ordinato, feria quinta pridie festi Exaltationis sanctae Crucis, anno domini millesimo sexcentesimo sexagesimo.

Ad iudicium praesens castr(ense) Terrae Praemislie(nsis) actaque iudicii eiusdem, veniens personaliter nobilis Michal Kul-

* Дата запису витягу у книги Київського гродського суду в Житомирі.





czycki-Zankowicz obtulit eidem iudicio et ad acticandum porrex[it] lit[t]eras pergamineas, Ruthaenico stillo scriptas vetustatis et sigillo appensas, seu donationem villa Kulczyce, per serenissimo olim ducem Leonem benigne(r) datas, servientes, cujus affectationi et juri communi Regni iudicium praesens annuendo, has lit[t]eras a se offerenti suscepit et actis connotavit [...] ^{*} quarum lit[t]erarum Rut[h]enicarum tenoris talis. [Далі подано текст грамоти князя Лева українською мовою у латинській транслітерації, див. у цьому ж виданні III, № 8].

Post cujus privilegii Ruthenice ingrossationem, originale eidem offerenti per iudicium praesens extraditum est.

Correx[it] Nowosinski.

L[ocus] s[igilli].

[Примітка]: Productum coram iudicio sacrae majestatis circa visitationem Marie ^{**} inter officiales communitatis Samboriensis et communitatis inter villares[que] eo nomine atque camerarium Kulczyce nec non alios incomparatis ne expresso.

Feria quarta, in crastino festi sanctae Agnetis virginis et martyris, anno domini millesimo sexcentesimo ^{***} sexagesimo sexto.

Adamus Brzezowski.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — ЦДІАК, ф. 2, оп. 1, кн. 122, № 192, арк. 188 зв. Облята Київського гродського суду у Житомирі від 9 листопада 1790 р., створена на основі оригінального витягу з Перемишльських земських книг з датою 13 вересня 1660 р. Заголовок: „Kopia przywileju panów Kulczyckich z extractu oryginalnego“. Запис документа втрачено разом із книгою у 1944 р.

Опубл.: Каманин, с. 6—7.

Переклад

Діялося у Перемишлі в Перемишльському земському суді Перемишльського повіту, згідно з рішенням конфедерації, укладеним на останньому Вишнянському сеймику Руського воєводства, на п'ятий день напередодні свята Воздвиження святого Хреста, року Божого 1660.

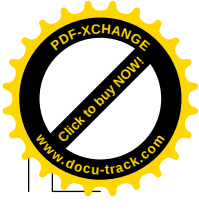
До цього суду і актів цього ж гродського суду Перемишльської землі став особисто шляхетний Михайло Кульчицький-Занкович і приніс та

^{*} Крапки у публікації документа.

^{**} У публікації помилково „laure“.

^{***} У публікації, правдоподібно, помилково „trecentesimo“.





подав для запису в даному суді старовинний лист-дарчу на пергаменті на село Кульчиці, ласкаво виданий найяснішої пам'яті князем Левом, написаний руською мовою і засвідчений його печаткою. Даний суд, схиляючись до клопотання [Кульчицького] і підкоряючись коронному праву, прийняв і записав до актів принесений ним руський лист, зміст якого такий [...]

Після запису руською мовою цього привілею до актів його оригінал був повернутий цим же судом пред'явнику.

Звірив Новосинський.

Місце печатки.

Примітка: Оголошено в суді священного маєстату приблизно в день Введення у храм [Діви] Марії перед урядниками і міщанами та селянами міста Самбора, а також від імені [цього ж суду] перед коморником у Кульчицях та перед іншими особами, котрі тут не визнані, як не присутні особисто.

На четвертий день напередодні дня святої Діви мучениці Агнеси, року Божого 1666.

Адам Бжезовський.

№ 114

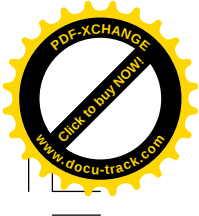
Після 1794 р., жовтня 31. Львів.— Інформація про основні дарчі документи церкви святого Миколи у Львові разом із привілеєм, що наданий „князем Русі Левом“, підтверджений польськими королями, і додатком опису згідно з ним меж земельних посіlostей церкви*

Privilegium antiquissimum pro re ecclesiae Leopoliensis graeci ritus sub titulo sancti Nicolai Myrensis extraditum et in actis eiusdem ecclesiae asservatum est illud, quod a Sigismundo III rege Poloniae datum 10 mensis Octobris anno 1611 Varsaviae extraditum fuit. Hocce privilegio confirmantur jura ecclesiae Leopoliensis graeci ritus ad sanctum Nicolaum, a Leone, duce Russiae, die 8-a mensis Octobris anno mundi 6800 concessa, et donationes pro mox fata ecclesiae, ab eodem factae, alias jam, a regibus Casimiro et Stephano, praedecessoribus Sigismundi confirmatae.

Privilegium a duce Russiae Leone in lingua Ruthena origine tenus extraditum, sub rege Casimiro, Stephani praedecessore, in linguam latinam fuit translatum et veluti a mox fatis, ita et a

* Документ датовано за змістом.





subsequis regibus Poloniae, quo ad omnes suas clausulas exstitit confirmatum. Tam isthoc privilegium, quod ab initio, tanquam antiquissimum laudatur, quam et nonnulla alia, eiusdem tenoris privilegia, quibus ecclesiae sancti Nicolai jura et dotatio confirmantur, et quae in consignatione realitatum et jurium ecclesiae sancti Nicolai, anno 1798 in sequelam ordinationis Gubernialis ad numerum 2355 confecta in fideli copia ex originalibus, adhuc cum persistentibus descripta occurrunt:

a) anno Domini 1732 ad acta castrensia capitanealia Leopoliensia per oblatam porrecta et ingrossata;

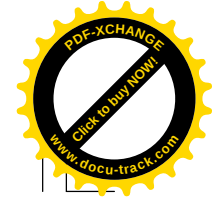
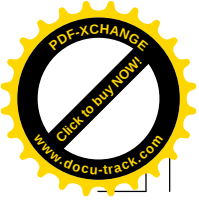
b) sub 14 Septembris 1780 apud caesareo-regias Tabulas provinciales ac demnique;

c) sub die 31 Octobris 1794 apud Leopolienses Tabulas civitatis praenotata et ingrossata sunt.

In quo autem dotatio ecclesiae sancti Nicolai origine tenus consistebat et quibus juribus hocce gaudebat, adparebit ex datis, in mox sequenti versione privilegii, a Leone extraditi occurrentibus qua versio e mox citato privilegio Sigismundi regis desumpta sic sonat. [Далі подано текст грамоти князя Лева Даниловича у латинському перекладі, див. у цьому ж виданні III, № 10].

A. In praemisso privilegio ponuntur tanquam extrema puncta fundi, et quidem ex inferiori parte viae Wolhinensis: 1-o sublata ecclesia ritus Graeci resurrectionis Christi Domini; 2-o fluvius aliquis dubio procul fluvius Peltew; 3-o sublata ecclesia sancti Theodori; 4-o porta civitatis, ex superiori autem parte viae Wolhinensis; 5-o monasterium sancti Onuphrii; 6-o mons Calvaria — Lysa Gora et tandem; 7-o Castrum Superius — Wysoki Zamek. Si mox dicta puncta et speciatim, si locus, in quo ecclesia resurrectionis Christi Domini olim consistebat, cum fluvio Peltew, fluvius Peltew, cum loco, in quo ecclesia ritus graeci sancti Theodori sita fuit, locus dictae ecclesiae cum porta civitatis. Et iterum extremitas fundi sublatae ecclesiae resurrectionis Christi cum extremitate fundi sancti Onuphrii, fundus sancti Onuphrii cum monte Calvariae et castro superiori, castrum superius cum porta civitatis — lineis jungantur, area ab his lineis clausa dabit prospectum fundorum erectionalium ecclesiae sancti Nicolai in civitate reperibilium, quorum alii ab ecclesia in natura possidebantur, ex aliis autem, a possessoribus





eorundem, census et aliae servitutes, mox dictae ecclesiae praestabantur. Haec possidebat ecclesia sancti Nicolai in antiqua civitate Leopoliensi.

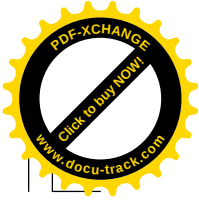
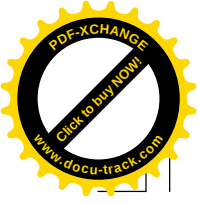
Insuper B. In eodem privilegio Leonis sit quoque mentio de beneficio extra civitatem sito, eidem ecclesiae sancti Nicolai donato. Hujus beneficii tanquam limites ponuntur: loca, vulgo wrociska Lopuszna et Niemczyska dicta; fluvius, qui tendit ad montes Chelmczow; fluvius Poltew; mons Chelmecz; forea, a villice Michaeli Kuropasigo facta; in montibus collis parvus Chelmicz nominatus; paludes Tyscislowa debra et Krzywy Potok; Kamienny Garb vel Mochnaty; via, quae tendit ex oppido Przekop; palus Kamionopolski Brod; et monasterium sancti Michaelis, quod tum ad fluvium Poltew consistebat.

Ad determinandos limites dicti beneficii, sufficit spectare: 1-o partem fluvii Poltew; 2-o residuam particulam dicti beneficii, ad praesens Mikulinska vel Czernece vocitati, sub numero topographico antiquiori 604 novo 608 ad eundem fluvium Poltew siti; 3-o montes et monticulos, mox dicto fluvio oppositos, quibus moderni pagi, Zniesienie et Krzywczyce adjacent; 4-o viam quae tendit ex oppido Gliniany Leopolim; ac denique 5-o paludem Kamionopolski Brod, sive extremitatem fundorum ad pagum Kamionopol spectantium. Et itaque, ab extremitate residui fundi Czernece dicti, ad montes quibus pagi, Zniesienie et Krzywczyce adjacent, ab his montibus ad viam ex Gliniany Leopolim, a mox facta via ad extremitatem fundorum, ad Kamionopol spectantium et inde ad fluvium Poltew, lineae ducantur; delineabitur superficies faenificii, quod Leo, dux Russiae, ecclesiae sancti Nicolai ritus graeci extra civitatem donavit.

Quoad fundum sub A. delineatum:

In parte fundi, inter sublatas ecclesias sancti Theodori et resur[re]ctionis Christi Domini, positi, habentur ad praesens castra urbana militaria (Militär Kasernen) et reliqua, fundo resur[re]ctionis Christi contigua, inservit peragendis exercitationibus militaribus (Exerzierenplac). Porro in fundo, a via laterali, penes ecclesiam sancti Nicolai transeunte et versus forum scrutarium (Trödlermarkt) decurrente, exceptis tantum aliquibus orgiis fundi ecclesiastici ex una et altera parte viae Volhinensis, ad portam civitatis, et Castrum Superius protenso reperiuntur: ecclesia





ritus latini sub titulo sancti Joannis Baptistae et ecclesia parochialis Beatissimae Virginis Mariae ad Nives (Maria Schenna) ac denique monasterium monialium regulae sancti Benedicti (Benedictiner Nonnen Kloster). Census autem, quem incolae, mox memoratam superficiem inhabitantes, olim ecclesiae sancti Nicolai pendere solebant, ad praesens, partim a capitulo Leopoliensi ritus latini, partim a magistratu Leopoliensi percipitur. Residuum vero etiam in praesentiarum ecclesia sancti Nicolai possidet [...]*

Quod attinet fundum sub B. delineatum: Isthic fundus, partim ab incolis in Zniesienie et Krzywczyce habitantibus, partim vero, a subditis monialium Leopoliensium regulae sancti Benedicti, in Lesienice degentibus usurpatur. Hacce ratione factum, ut vasta illa superficies ad 10 tantum jugera reduceretur, quae adusque non erepta, sub nomine, Łąka Mikulinska vel Czernece, partem dotis ecclesiae sancti Nicolai constituunt.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу документа не відоме. Список — НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 112, арк. 65—68. Заголовок: „Notitiae concernentes dotationem ecclesiae Leopoliensis graeco ritus ad sanctum Nicolaum, in suburbio Zolkieviensi sitae“.

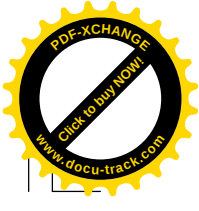
Переклад

Найдавніший привілей у справі майна львівської церкви грецького обряду під титулом святого Миколи Мірлекійського, виданий і в актах цієї ж церкви збережений, є тим, який був наданий 10 жовтня 1611 року королем Польщі Сигізмундом III у Варшаві. Цим привілеєм підтверджені права львівської церкви грецького обряду святого Миколи. Вони надані князем Русі Левом дня 8 жовтня 6800 року від створення світу, а також підтверджені цій щойно названій церкві королями Казимиром і Стефаном, попередниками Сигізмунда.

Привілей князя Русі Лева перекладений по-латинськи з оригіналу руською мовою за короля Казимира, попередника Стефана, і підтверджений як попередніми королями Польщі, так і наступними в усіх своїх статтях [і положеннях]. Так, цей привілей, що наводиться на початку, поданий як найдавніший, як і деякі інші цього ж змісту привілеї, якими підтверджено права та дарування церкві святого Миколи. Вони [привілеї] у переліку [документів] на маєтки і права церкви святого Миколи були внесені за станом на 1798 рік в автентичних копіях з оригіналу в реєстр

* Далі подано опис решти земель під пунктом 15, якими володіла церква святого Миколи у Львові.





Губерніальної ординації під № 2355, на які разом з тим досі натрапляємо, що є в наявності і у записі:

а) під 1732 Божим роком представлені та вписані у [формі] облят у львівські гродські старостинські акти;

б) під 14 вересня 1780 року у цісарсько-королівську Крайову табулю і, нарешті,

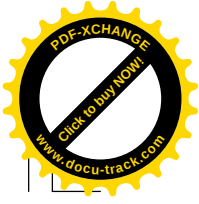
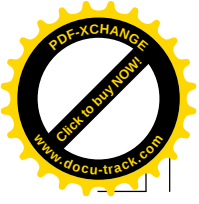
в) під 31 жовтня 1794 року у Львівську міську табулю.

У чому від початку полягало надання церкві святого Миколи і якими правами [вона] користувалася, з'ясовується з даних, які трапляються у нижчеподаному перекладі привілею, що виданий Левом, а цей переклад взятий із тільки що наведеного привілею короля Сигізмунда, який звучить так [...]

А. У згаданому привілеї визначаються як крайні точки [земель], саме — від нижньої частини Волинського шляху: 1. [місце] знесеної церкви грецького обряду Воскресіння Ісуса; 2. річка неподалік Полтви; 3. знесена церква святого Теодора; 4. міська брама від верхньої частини Волинського шляху; 5. монастир святого Онуфрія; 6. гора Кальварія — Лиса Гора і, нарешті, 7. Високий Замок. Якщо тільки що наведені пункти з'єднати лініями, зокрема, місце, на якому колись була церква Воскресіння Христового з рікою Полтвою; ріку Полтву з місцем, де розташована була церква святого Теодора; місце названої церкви з міською брамою і знову край ділянки знесеної церкви Воскресіння Христового з краєм ділянки святого Онуфрія; [далі наділ] церкви святого Онуфрія з горою Кальварією і Високим Замок; Високий Замок з міською брамою, то замкнута цими лініями площа дасть територію фундаційних земель церкви святого Миколи, які можна бачити у місті і з яких одні насправді посідає церква, а з [інших] виплачувалися названій церкві чинші та інші повинності їхніми посідачами. Всім цим володіла церква святого Миколи у давньому місті Львові.

Крім того Б. У цьому ж привілеї Лева є також згадка про подаровану церкві святого Миколи маєтність, яка розташована поза містом. Межі цієї маєтності становлять: місце, яке в народі зване Лопушна і Німчиська; ріка, яка пливе до гір Холмиці; ріка Полтва; гора Холмець; майдан і поселення Михайла Куропасика; вгорі невеликий горб, названий Холмець; болота Тискалова Дебра і Кривий Потік; Кам'яний, або Мохнатий Горб; дорога, що веде з міста, Перекоп; болото Кам'янопільський Брід і монастир святого Михайла, який на той час розташовувався над рікою Полтвою.

Для визначення меж названої маєтності достатньо взяти до уваги: 1. частину ріки Полтви; 2. те, що творить частку згаданої маєтності, яка тепер називається Микулинська, або Чернече, під давнішим топографічним номером 604, а новим 608, [і] розташована над цією ж рікою [Полтвою]; 3. гори і горби, що відразу напроти згаданої ріки, до яких прилягають сучасні села Знесіння і Кривчиці; 4. дорога, яка веде з міста Глинян до Львова і, нарешті, 5. болото Кам'янопільський Брід, або краю ділянок, що належать до села Кам'янопіль. Отже, від краю наділу, що залишився, названого Чернече, до гір, до яких прилягають села Знесіння і Кривчиці; від цих гір до дороги з Глинян до Львова; від щойно згаданої дороги до



краю ділянок, які належать Кам'янополю, а звідси до ріки Полтва. [Саме при цих землях] має проходити межа; [тут] буде відмежована площа сіножаті поза містом, яку князь Русі Лев подарував церкві святого Миколи грецького віровизнання.

Щодо меж земель під А., то на цій частині, розташованій між знесеними церквами святих Теодора і Воскресіння Христа Господа, нині розміщені міські військові табори (військові казарми) та інші [прилеглі до маєтку церкви Воскресіння Христа], які служать для проведення військових вправ (площа для тренувань). Далі на маєтності, що простяглися від бічної дороги, яка йде поблизу церкви святого Миколи у напрямку до Ринку за винятком лише деяких місць церковного наділу, обабіч Волинського шляху, до міської брами і Високого Замку, містяться: церква латинського обряду під титулом Івана Хрестителя і парафіяльна церква Блаженної Діви Марії (Марія Сніжна), і нарешті, жіночий монастир святого Бенедикта (бенедиктинський жіночий монастир). А чинш, який колись сплачували церкві святого Миколи ті, хто заселяв згадану площу, тепер побирають частково Львівський капітул римського віровизнання, а частково львівський магістрат. А те, що залишається ще нині, посідає у даний час церква святого Миколи [...]

Що стосується майна, окресленого під Б., то це майно використовується частково тими, хто селиться у Знесінні і Кривчицях, а частково підданими львівських ченців святого Бенедикта, які проживають у Лисиничах.

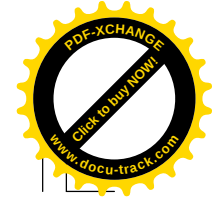
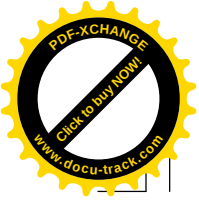
Таким чином, так склалося, що ця обширна площа обмежилася лише до 10 югерів під назвою Микулинська Лука, або Чернече, які досі не відібрані, що, врешті, становить частину даровизни церкві святого Миколи.

№ 115

Кінець XVIII ст. — З рукопису про стан української церкви та її ієрархії від часу її виникнення і до кінця XVIII ст., у якому покликаються на „дарчий документ галицького князя Лева, сина короля Данила“ для Галицької митрополії*

Russia gens integra tam in Russia Magna, qui Minori (et Alba et Rubra Russia) cooperatione metropolitae Kioviensis Michaelis, qui sororem imperatoris Graeci Annam dictam Volodimiro M[agno] desponsatam, concomitatus est Chersonensem; et conatibus ducis sui Volodimiri Magni submersis in fluvio Borystenae idolis baptizata extitit saeculo medio 10. Ex diplomate autentico

* Датовано за кінцевими сторінками рукопису, на яких згадуються 1789, 1791 і 1795 рр.



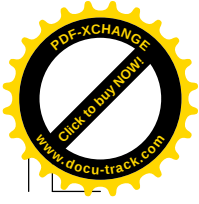
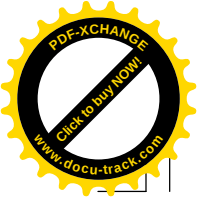
Leonis ducis Haliciensis, filii regis Danielis de dato 8-a Martis 1301 apparet, jam sub Vladimiro Magno duas fuisse sedes metropolitanas, aliam Kioviae aliam Haliciae et quidem Kioviae fuit metropol(ita) Cyprianus Haliciae Gregorius — alter ab altero autem independens [...] * Sequentibus temporibus metropo(lia) Galic(iensis) fuit unita cum Kijoviensi, videtur autem id ausisse sae(cul)i 14 post obitum ducis Galic(iensis) Leonis Danielowicz quam urbs Halicz sedi metropol(itanae) per Tartaro(s) devastata extitit, quod sequenti modo in effectum deductum erat. Vladimirus M[agnus] dividendos imperium suum Russicum inter filios suos 12 multis alter cationibus, imo et bellis intestinis ausam praebuit, quo gens sese ipsam imbecillem fecerat **, extranei itaque reges et principes (hunc evicum et anteam) bene attendentes non neglexerunt nonnullas provincias et principatus Russicos invadere, ad hos pertinebant Tartari et Lithvani eo tum ad huc Ethnici, hi primum urbem Kijow occupabant, quod videns Vladislaus Lokietek et vel maxime Kasimirus Magnus, ipse imbecilles duces Russiae Rubrae et Haliciae aggressus est hancque provinciam a 1340 *** in prov[inciam] Polonicam transformabat. Bona nobilitatis Russiae in bello ausa statim nobilibus Polonis tradebantur, coloni ex Polonia ducti in oris devastatis et a Ruthenis, qui sese versus Dniepr retraxerunt vel a Tartaris erant abducti, de relictis locabantur, de Graeco Ruthenie in Latinas transformabantur et ep(isco)patus Lat(ini) rit(us) erigebantur in hoc ergo temporis periodo videtur avidisse, quod metropol(ia) Halic(iensis) Ruthena fuerit extincta, hujus dos deperdita et eademque cum metrop(olia) Kijoviensi conjuncta. Tota Russia Minor autem sub dominium Poloniae devenit demum exeunte saeculo 14 quum Jagello dux Lithvaniae, sub cujus dominatu et Russia Alba ad Russiam Minorem pertinens existebat, religionem X(ris)tui suscepisset et Hedvigam filiam regis Polon(iae) et Hungariae Ludovici nupserat, ordo autem hierarchicum in Russia Alba melius fuit constitutus, nam provinciae ad Vladislaum Jagello pertinentes aliis legibus regebantur qui Russia Rubra seu Halicia [...] ****

* Далі пошкоджене одне слово.

** Тут і далі між рядками інший текст — текст виправлення.

*** Насправді 1349 р.

**** Далі йде розповідь про українську церкву та її ієрархію у наступних століттях.

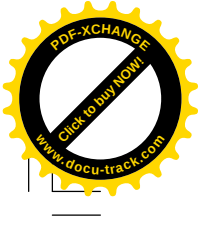
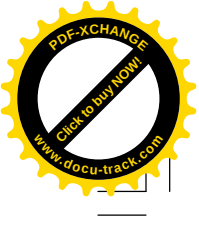


Рук.: Місцезнаходження оригіналу праці не відоме. Список — НМ у Львові, від. рук. і стародрук. кн., Л. р., F⁰ № 1377, арк. 101. Заголовок: „Anotationes historicae de statu hierarchiae Ruth(енае) s(acr)ae Romanae deunitae in Russia Minori (Alba et Rubra), a tempore eius originis usque ad tempora nostra seu ab anno 1595“. 1843 р.

Переклад

Весь руський народ як у Великій Русі, так і в Малій (і в Білій і в Червоній), був охрещений у середині X століття стараннями київського митрополита Михайла, який супроводжував сестру грецького імператора по імені Анна, засватану за Володимира Великого, до Херсонесу, і зусиллями свого князя Володимира Великого скинув ідолів у ріку Борисфен. Згідно з автентичним дарчим [документом] галицького князя Лева, сина короля Данила, датованим 8 березня 1301 р., видно, що уже при Володимирі Великому було два митрополичі престоли, один у Києві, другий у Галичі, і що в Києві був митрополит Кипріян, а в Галичі — Григорій, один від одного незалежні. У наступні часи Галицька митрополія була об'єднана з Київською, і це, як видно, сталося у XIV ст. після смерті галицького князя Лева Даниловича, коли місто Галич, у якому містилася митрополича кафедра, було зруйноване татарами. Це відбулося так: Володимир Великий, ділячи свої руські володіння між 12-ма своїми синами, викликав тим самим багато суперечок, створивши умови для появи внутрішніх міжусобиць, унаслідок яких народ сам себе знесилив. І так, чужі королі і князі (як у цей час, так і до того), не послаблюючи пильності, не пропустили нагоди вторгнутися у деякі руські провінції і князівства. До тих, хто вривався, належали татари і литовці, тоді ще як племена. Ці спочатку захопили місто Київ. Побачивши це, Владислав Локетек, а передусім Казимир Великий сам напав на знесилених [у війнах] князів і в 1340 році Червону Русь і Галичину почав перетворювати цю провінцію у польську. Маєтки руських бояр, захоплені під час війни, тут же були передані польським панам, а селяни, спроваджені з Польщі, поселялись на землях чи то спустошених, чи залишених русинами, що подавалися за Дніпро або були захоплені татарами. Русини грецького обряду переводились на латинський обряд, створювалися латинські єпископати. Видається, що саме в цей період зникла Руська Галицька митрополія, вона втратила належні їй маєтки і була об'єднана з Київською митрополією. Уся Мала Русь увійшла до [складу] Польської держави щойно наприкінці XIV століття, коли Ягелло, князь литовський, під чією владою була і Біла Русь, яка належала до Малої Русі, прийняв християнську релігію і одружився з Ядвігою, донькою Людовика — короля Польщі й Угорщини. Однак ієрархічний порядок краще був встановлений у Білій Русі, бо області, що належали Владиславу Ягеллові, керувалися іншими законами, як у Червоній Русі або Галичині.





№ 116

1838 р., жовтня 3. Галич.— Витяг із караїмської Хроніки про прибуття з Криму в Галич близько 1243 або 1246 року караїмів і надання їм князем Данилом грамоти, згідно з якою він дарує землі, дозволяє виробництво і вільну торгівлю напоями*

Napisano to będzie późniejszym pokoleniom, by wyznawali łask Boga przedwiecznego, których nam wyswiadczył.

W Roku 5003 od stworzenia świata, podług liczby Israelitow, zas od ery chrześcianskiej 1243, a hegiery 655 roku.

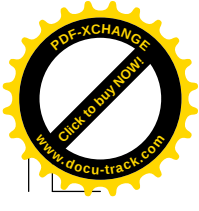
Podczas gdy pokoy zawarty został między krolom Tatarow Bathichanem i krolom Chrobacyi, w Haliczu rezydującym Danijelem, naowczas kiedy Tatarowie pło[n]drowali Ruskiej y Polskiej ziemi, ci dway kroli zawarli między sobą pokoy. A podczas układu pokoju, ze strony krola halickiego był jego syn weliki kniaz Lew, y brat jego kniaz Wasko. Y ci umieścili do kondycyi pokoju, ażeby krol tatarski pozwolił stu domom (familiom) Karaitow w Krymie zamieszkałym, sprowadzić się do Halicza, rezydencjonalnego miasta krolewskiego, których ma od granicy na swój expens przyjąć, wybuduje jм domy y dopomoze jм handel prowadzić, połączony między Wschodem i Ziemią Russyi czyli Chrobacyi. Y na tym fundamencie kazał krol tatarski ogłosić w Krymie, że chto będzie z Karaitów mieć ochotę przejść do Ziemi Halickiej, będzie mu nadano z skarbu krolewskiego transport i expensa, aż do granicy ruskiej, zas ztamtąd ruskie ludzi jch przyjmia, y ich przyprowadzą do mieyszca, gdzie sobie upodobają siedzieć.

Zatym pobudziło serce 80 domow nacyi Karaitow, między ktoremi było 4-ch domow kapłańskiego pokolenia, 6 Lewitow, a 70 Israelitow. Większa część była z miasta Solchat, reszta z Manguf, Kaffa y t. d.

Y w r[ok]u 5006 od stworzenia świata podług Israelitow, zas do liczby chrześcian 1246, a hygiery 658-go roku, zebrali się razem, y ich Tatarowie odprowadzili do granicy swojej, furami i expensą krola tatarskiego, a ztamtąd przyieli ich ludzi krola halickiego, i na iego expensie y iego podwodami, przywiezli ich do Halicza.

* Витяг датовано за супровідним листом, який надсилав рабин Леонович разом із текстом повідомлення Д. Зубрицькому.





Прzystał ich krol y iego urzędnicy, y pobudowali jм domy przeciwko zamku krolewskiego, ktoren stoi na gorze, na brzegu rzeczki Łukow, od północney strony zamku w ulicy Ruskiej, gdzie stoi murowana boznica tychże, gdzie dawniej odprawiały służbę „Pek Ossynę“. Na cmentarz dali jм mieysce na wysokim brzegu nad rzeczką Czew, przeciwko boznicy dawniey zwaną „Lelom Polelom“. Każdemu darował krol po 100 grzywien srebra, nadał im przywiley, prowadzenia handlu wolnego w całej Ziemi Ruskiej, i ze wolno jм trzymac i szynkowac w jch domach wszelkiemi trunkami. Tudzież nadał jм grąta na górze, i pola między rzeczką Łukow y rzeką Dniestrzem.

Na tym przywileju podpisał się krol Danijel, y jego brat Wasko kniaz i biskup Petro.

Рук.: Місцезнаходження оригіналу не відоме. (За словами рабина Леоновича, Хроніка спалена у 1830 р.). Списки — 1. ЛБН НАН України, від. рукописів, ф. 5 (Оссолінські), спр. 1252, арк. 13—13 зв. Заголовок: „List Leonowicza, rabina Karaimów. Halicz, 1838, 3 października“. На звороті останнього аркуша: „Wiadomość o przybyciu Karaimów do ziemi Rusko-Halickiej, wyciągniona z dawnej ich Chroniki na pergaminie od Leonowicza terażniejszego rabina Karaimów w Haliczu“. 2. Там само, ф. 36 (Я. Головацький), спр. 634, арк. 13—14. 30-ті роки XIX ст. 3. РГБ, отд. рук., ф. Иностранные авторы, оп. 1, д. 16. 1839 г. (список І. Вагилевича).

Опубл.: Зубрицкий. Критико-истор. повесть., с. 154—155. Див. прим. 51 (рос. переклад); Петрушевич. О галицких епископах., с. 172—177; Kunasiewicz. Przechadzki., s. 10—20; Kunasiewicz, s. 10; Stepaniv, p. 334—336 (польс. текст і переклад франц. мовою).

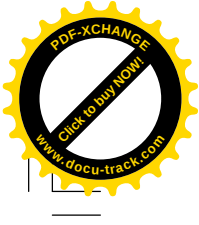
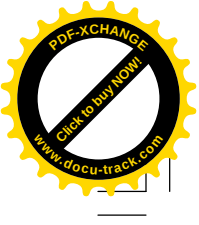
Переклад

Нехай це буде написано для наступних поколінь, аби вони пам'ятали про ласки предвічного Господа, який нам учинив милість.

5003 року від створення світу і згідно з єврейським літочисленням, а християнським у 1243, гіджі — 655.

Коли татари спустошували Руські і Польські землі, то два королі — татарський Бати-хан і хорватський Данило, що мав столицю у Галичі, уклали між собою мир. Під час укладення цього миру були присутні з боку галицького короля його син, великий князь Лев, і брат його [короля] князь Васко. І вони відзначили в умові миру, що татарський король дозволить одній сотні домів (сімей) караїмів, які проживали у Криму, переселитися у Галич — королівське стольне місто, а цей [Данило] повинен прийняти їх від кордону на свій рахунок, побудувати їм будинки і





сприяти вести торгівлю, що відбувалася між Сходом і Руською землею, інакше Хорватією.

Основаючись на цьому, татарський король наказав оголосити в Криму: якщо хтось з караїмів матиме охоту переселитись у Галицьку землю, одержить із королівської казни засоби переміщення та [інші] витрати до самого руського кордону, де приймуть їх люди і припровадять до того місця, яке собі уподобають для поселення.

Зголосилося 80 домів караїмського народу, серед яких було чотири сім'ї з жреців, шість левітів і 70 ізраїльтян. Більша частина [їх] була з міста Салгата, решта з Мангупа, Каффи і так далі. І в 5006 [році] від створення світу та згідно з єврейським літочисленням, а за обчисленням християн — 1246 [року], гіджі — 658 року, піднялися вони [всі] разом і татари супроводжували їх до свого кордону на возах і за рахунок татарського короля, звідкіля прийняли їх люди галицького короля, також на своє утримання і його привезли підводами у Галич.

Король їх прийняв, як також і його урядовці, побудували їм будинки напроти королівського замку, що стояв на горі, на березі річки Лукви, від північного боку замку на Руській вулиці, де міститься мурований їх [руських] храм і де раніше звершувалося богослужіння „Пек Осина“. Для кладовища відвели їм місце на високому березі річки Чев, напроти божниці, яка раніше називався „Лель Полель“. Кожному з караїмів король дав по 100 гривень сріблом і [спільно] грамоту на вільне ведення торгівлі в усій Руській землі, також, що їм дозволено тримати та шинкувати у своїх будинках усякими напоями. Тут же дарував їм землі на горі та поля між річкою Луквою і рікою Дністром.

І підписався під тією грамотою король Данило і його брат князь Василько і єпископ Петро.



